ספר

ברך משה

מעם מוער שאלות ותשובות אשר קבצתי ואספתי לי אנכי הדל
באלפי ועיר ש"ם הצעיר **משה נאלנטי** ובא בסופו קונטרים מורה
מקום ספרן של צדיקים הללו בעלי השובה ונקרא שמו

זכרון לראשונים

זכר כולם לחיי העולם הבא:

הדור לחם רחו הלו סע"ר נה"ר קורח **משה** לחמ"ד לחקבח כי נוח דמלבח לחבר
היה נניו ועתין כחבני חם מכי סליך רב לל הממים מעל לחיר כאור החיים
וילך מנו"ח קביב ליה בירלה המ"ך ועל. והיה היום הזה שמים ל"ו וכו הלילו כרקיו קבל
ובלחו מקם מעיר **דמשק** יעח לחדים דרב לחבן דבו"ם לחיית חו"קה חו"קה קורקי
של ר' מחור תבוש ונדיל חורה ולמעבד ביוחה לנפש הדב זל. והנה בדרב
לסיוע סליח כד"מ ו' לחד המיוחד שר וגדול ליקורים דלחיל ומיקיר רבנן מסבר ייחסין
לחכם החרומם זם מתחסד עם קוני כה"ר **אהרן אלטראס** נר"ו וזריו קדיש
יחמח מרין להטבל כחנוה למוכי לנפשיה ולוגם לקיות
כי נבה עורך כוכן ומן בידו לקיים המנים בעבמו לו לוחק וכי לחחריני כהדיח
ודבר כב"טו כם ישלח דבדו להלי ונהי קילוסיה ותינהו מספירי ישרי לב ניבמי שביבם
סוין לטוכה בן המהד"רן כה"ר **יצחק רפאל סיניגאלייא** נר"ו וכה"ר
יוסף אנקונה נר"ו לחבר כחנוהו
להיות להדבעור בחלחבת הן' כלוו ולף הם כיוונו לנמיד לחק
מהבר כבו' טיכה להיות חחנדיקי הדבים · יהי רעיך וכוך הרב לחחבר קעמוד ליחין
עומד וחנוכם לדור ודור עד עולם. לף לחן נמי חכון הבלחקו חל שדי ויוסף עליחם מן
סל"רכם בעליונם ועבון ליעדים חוטרית מלחים טיחים על כרכות עוסר וכבוד וקויס
הדעם לבדכה נעטי נעמנים רבים כקודה ועף שולחנם מלח דבן והחענבו על רוב שלום
כולך:

נדפס

פה **ליוורנו** י"ע"א

בשנת אשר **ברך משה** אים **ה**' חלהים (לפ"נ)

כדפוס זרע קדש כרוכי ס' החיים הנכבדים הם הביחדים עם מלחכת ס' לוחות חבדה
לכיסם זמל. כה"ר **דניאל וישמואל סעדון** יע"ס לחם לף הכרכם חכלר

Con Approvazione

הקדמת רבני מתא ארץ יעא

למן היום אשר ברא אלהים אדם על הארץ ויעד אלהים ימות טבת ועלתה כיעה קלי אכבה. לפתח חטאת
ריבץ וקן וכסיל ומוליה דבה. וינדל מנער פלוך ונדל ואוה כריך מחריו שרוי כלא טיבה. ידעי עלים
כאריה ארבה. וכך עייל לאור כיהור לי דבוי נברה כי מיובה. כה שעתה מציני בה. רב מכיבה.
ויעם רכיד הוהב על כוהרו המניבה דדהבה. דבר שבחוכם. נדול המוכם לה הרביס:

ובא אחר וליבה. וקבול שבה. עם להבה. מילוני שוברה כיבה. אמרה ליבה. כאמור לו חמיה לך דחריפה
עובה. כיום טוכה היב כטוב בשון ומתחה ימלא כה. בהי. מלן דיהיב כחעניבה שירוהיה ליהול כלבה.
ריבה ומויעט ודיבה. מילי דכדי בקש ובנבבה. בלה שבקרקי עריבה. יפיה כוכבים:

ובא דעהג ותקרו מרגליה עובה. מר ניסו רבה. תוכו רלוף תהבה. בלמור לו מתוך חוכה. עם לך
נדרם כקומה כהריבה. ותועה לאחד יאבד טוכה. כהדי הולה לקי כרבה. ולף שהות מחוסר קריבה. עם
לדין יש השוכה. ספוך כם וספוך כה. קורם תמיתה דכולה כה. שברך הרבם מאד לשלם במיובה. דשלים זכותם
כרבים:

איוהי דרך ישרה מיבור לו כאדם דרך נתיבה. פלחת להוכם. לזאת יקדא תפני בם. כמם תכיבה. מריבם
מדה טוכה. הוויות דאלהיי ורבה. ניבא וידע מם ניבה. במעשה ערבבה. ערן קיים היא למחזיקים בה.
ומלבשתו עניה וירחת חטא תינא ותקדא תכן הנחבא. לא זו מחבבא. ולא בעם אל רבביס:

במאן כהמי הנא דירן רב תכיבה. מרבה ישיבה. לו זרוע עם נבורה כמלחמתם של תורם מלחמת תוכה.
כחומה נבנבה. וכאשר ישלל לוים כרבר האלמים דינה רבה ודינה זועה ויסי כמשיב נדולה הטובה.
להרבה ולרחבה. לא תחסר כל בה. לתרוקיו לתרוק עהורות כמדב"ר בערבה. וכי. ישפוק עלימו ספק טרפיות לו
נשבר או נשבה. הזרוע והלחיים והקיבה. ויהי כמשיב הטובה בלהה ולא כל ובוכחה כמשהל כיהיה מחלבה. נם
ידו פרש ס"ר כדיבי ניטין וקידושין ותני נמי בכולות וענוגות מן הנהרגים והמחנקים כמים שאין לבם סוף על מי
מריבה. כהניה מרבה. כנגר תריבה. מפני תומר שבה. הלבה זו עקיבה. עשה לה פיחתה למתך למחנכה.
ושם לה תוקן התשפע על לבו להורות נתן דבריס כפויהן כף זכות וכף חוכה. ליועה ולבה. **שם** שם לו חק ומשפט
ומשפט תוקים הפר ל' טוכים:

ועור זאת נהירו ומוכלחנו הפחתת כיום קיים לים כדרבה. ניתרקק דדהבה. כל מילי עביר כרב מר ניקו
רבה. פרב המובחק כמהר"ר **משה גאלנטי** נר"ו ור"ת ור"ת כעיר ותם כישראל **דמשק** יעמ
ויתן לו מזכה שבה. כרכות העובה.. עיילה לים תרקבה. וכלבר
מתעוררו כוהוכים:

הן הרחנו סיום שני ספריס, נפתחים החתר ספר דרושים מקרחות ס יין להם הכרעברם דרם תשה. הובו לנוף
להכם: נחל הערכים ותפר על ידו תשכל שני כקהת ספר **שו"ת** הכי קרא שמו **ברך משה** מהן
יתבונן כרוכי מערכיהן יפוהו מעייוקיו חוקם כיום של כרכה מעטרף לעוכה. פתולה
דדהבה. דכסים מחלבה. תפר כרכרו מעריב ערביס:

אהה ה' אלהים רם"ם רחמתלם על נחלך פתן מרעיהך. מפוסר קדיבה. תרך נלוחיהו כלו כל הקיבים שוכבים
למעלבה. כשברי עריבה. הני עכברי דשיבי ליבקוט להו היבה. שלבוהו פתנוהו לא השלימו לנו כדי
עניבה. הכל יחתן תריבה רכבה. סורוע והלפיים והקיבה. ולא כשם שכה. דדמו עלן כתרוע תרבה. ועניהו
בניין עיר קדשנו **ירושלם** דדהבה. ושלותן העסור פקורה דדהבה. ושר הלבה כן יפי כרחם ההוא שבה.
נובלקה די דהבה. כי חולה להכה. ולא נוסיף עוד לדהבה. ובדקי ישראל יבנם מתוהן שמם ומערבם.
יהודה ושראל רבים:

הלא כה דברי כחותמים פה **צובה** יעה לבכוד הרב. המחבר לעזר ולעזת מה **טובו** מהליך יעקב משבנותיך
ישראל נפ"ק:

הצעיר יצחק בכמוה"ר	הצעיר ישראל בכה"ר	הצעיר אליהו בכ"ר	איש צעיר אברהם
משה הררי	יוסף ששון	יוסף הלוי שאשע	בכמה"ר שלמה
זלה"ה	זל"הה	ולה"ה	פתהון ס"ט

התנצלות הרב המאסף

מאן דלא ידע לאסתכוויי המו"ל מלתות מטפ"ס ועולם · מילין על נבי מילין מתהדורי מולי . כתל"ת לכן שמין כו אומר"ח לא תכחכן מיליה · כלרק ר"ק חרון ריקם דיקם דלכפל לכבולי · ולעזוני תהנה ביזמי ומיני ליאצת קלילת רגריע וקטיב דכפים הכלים . כל השומע יכחק לי לא פסיק חוכא ולטלולא שכן עושין פטפוטי :

מאן דדרים לה מילתא רלתיה כך"ו יהבו כיה רכבן עיניהו מרבנו מכרים רכרו מכתים כסות · מי קוף וה מצר ל"ו יקלס לעשות לו שם עולם כשם הנדולים ויקח את נומ"ר נומרם על תירה הור והדר תבזה . לין זה מלא מן המתמיהין שת דרכרכי היה נדולי ישראל מלאכי נכהות ויותני עולם תקיפי מרעת חליחכים מוסרי לרן כניד ומנוה · לא כן מנכי עמדי רם ונקלה טעם עלו ופריו שוה · לעזיד מנכי ונכוה ויולד את מקרו"ן חסרו"ת קטורות שלין כי מתם כללי ופרטי :

מאן דמוקיב שפיר קף מיקיב קושטא קלי מילתא דתימה רכם ויקידת נדולם שכנדולוף · נם מנכי ידעתי ערכי עלי מן הפחתים ומן הכרקנים כירא כרקף פנים נכנם פנים יוצא מון ממחילתו הקוטף מלילות . נברת דלא קוי הולבת ולא לים כסל סיולא קב חימטון עשרים כוללת כוללת · קטוטתי מכל כריה קלה כתות שהית פרעות קטן עבד כתקלות · שכל ושח רוש לכנים מטליק המהוסס טלתי על נבי עלתי דהכי הוא לתרטוטי :

מאן פעין מלן רקיע לקרכה לל המלחכה כי ידפו"ס לים לשר כתוני היום רקף מנמנם כליסנים . ומה תני יהלוך כדכור לאר ומני דכור ועדין לא הגיע ולפני לרועה בקר משוש דמופנה · ומה לני כי עניתי מאר ולא חרף כיה לטיכוחת וילף הכם כי כיפ"ם מכם קו קו ומכוסה קלגלת מתעכיר לכך כזיוני · ומה יקן זה לעוס רכבן ולפיס הלמידהן הרין זה מקשני · ומה כלעון תומרת תי זה כה הרוקה ליטול לת הסם וה"כל הכיף נס הוא מעשה כערו"ק חליף ומני · לכל לשר יכהל :

מאן דהני עדיפן עדוקי זו הפעם לור"ם הודחף כעל דכר לא רלוה כפני ולא טעמה . לא כי היא נס לימי מלכויף לין מכתה ולין עכא ולין הכוכה · לכן מציפי ישיכוני ת"ן מוכירין מעשה נסים מעשה סהיה מעשה ה' כי נירא הוא כהדי ככני דדחמנא · הנים לת עכדיו על כתוני לרן תולרתי סעיר הזקף **דמשק** עדם עדשיכו דעכנה · כי נרים יעורו לר ולחיב פתנין מנרול עכנא עכנא · מסרתיו רשעים מתכלים כרמני זיכורא ועקרכתא החמס קם למטה :

מאן דהלוס נכר שנדלה כעלול לעגום נכסין זוזי לעללתא · מתכוף קף סליק מכוין ועוכדין מיגים מתיגים שוגים שנין דא מן דא דמכעיף לכרייתא · לא קבדי לם"ר שכשיכתן נשיכת נחש שרף ועקרב"ן רכקי מיגם · מכיע חכיב פנע ויקבידה ומכה ערוה דהליין ליה ומתו ליה כתדנחא · קיכיי כשה עוברי טיגדי מס"ם כבד מכלו"ת שוא תקיף נוירתא · עפקי עשק ונולו נזל נמר קיחה קיחה שבר לבשף לכשף לשבר לוהב לוהב ויקחו לה כל הבעלי חדובי קרקע · ויעל מני הענ כנולה כשבר יוסי לים חלה מפה והלם מפה כרקע נוליס הנולה מאר הוללה · לנכי ליודי כמי מהדא למיק כאר ובחף לים לי מתמך בעיוקא · נלאי כדבלו תיכני דשמעון תהדרי וקרו לן כמי שמו"ט :

מאן דאיף ליה מעברת"ף ל עיר נדולה של חכמים ושל קופרים **אר"ן** נמכה ולחכם . זה שלש רנלים כביתו התלך מדרגי רב חכינה כי לסים רשמיו כיולו מלת חסדים על נדיבות · יקוש רוח נריבה . רב מעלים נבר כנוכרין המכרלן מן התהדרין מימיו מן התקדם פרין קדים יאמר לן כסיב קדמים רבם . מוליה לאוזיפף ויהי רב לו כמלמתם רב מהלכה דשלקה ליה שמעיתא שיבא דשלמתא ותנן כשמיתא על כל לכונת"ם נלי עמיקתא ומסתרת"א כמשתל כניצא מתלגא · שקויב קודם קדמתה שלים חיי לשרים לב תרצת לשפט שלר כשריני עיבא ולבא · ממשכתו פם חכוה דאתים בחולוס נדיקים רכבן דפקיב אמתיתי כעלו תריקין תלכל דכבן תלהכי תלהים ריצת דשכחת . ויל הכא תקלה מזה כעיר שחוכרה מר מחוקי רב מכולבא . הדר חזק לבל תחזירו תנביר הסר והטפסר החכם השלם הדיין המצויין רב יעלוס חכין קדים כמה"ר **חי משה פיגוטו** כי"ו יאריך ימים על מתלכתו הוא ובניו הנלהכים והנעימים יוסיפם לעמת ויגבהו לעילא מכל ברכתא מרוממה תדם טיבה . נדול יסים הכיף סלה מכונם מכל טוב טוכה וכרכה כרכת הכיף מריכה . ונחלי לעולם החיים והשלום הן קיהוי לרכת תוך ימים ושנות חיים נם כרכיף יעשה :

מאן דשתא חתם מוסיף להו לרכבן כביף מרדכי נל נם כיף ועד לחכמים שם יקר"ו קמוכלים דרכבן קדישי עליונין רכבי מקף עיני העדה . נם יחכו כפשוף למשפע הן הן נוסי הלבוש והוויות דהכי וכבא קפדת וסיברי וכולים הלמודף . כנני ניקן הודלה על חלקי והלל לה' ויקר יקרו חדתי נפצתי תדלי נפצתי כי למקום חיים עליתי מחנה הלסים ום לקירה ולקבידה . כלפייתי נפיתי כביף תוכלת תיכח תיכח הכי ספרי הכי לא פחדם הנהיל כשנקום רב הנף הוא מסיירי כה"ג נדול מרכן שתו ניהד כשערים כשרכבי כתוף הלרן ישרל ויהיה · רצף כמדכרים רבה לעמיה מרכרה דלוחקיה רלים כ"ר תקידם עיר ויקידם הרב התיבלת וכבוד מלת כמיבר"ר **חיים מורעי** הקנב"ה על התיבה ועל הכמלה עד"ן ל"ו היה לאדר לי יעדה . וכה כתקלו זה הלים מצה עניי מאר חיי חי נדיק תמים תאר נתן לכבף נועל לקל ביה לעצתי לוקח שתח שתח שלים יהיה לו ולזרעו עד קוף כל הדידות כקול רנה וקולה · ואתרו חוי הוים כפברי דלתי תמיל"א כתב על נבי כתב זה כתב ידי על ברב הור החיים זלהה נקלט מזה ומזה הם כהיכים הוו קויתי לעברף · דכקיל יכרי לעברף תלחתה וכנף עליה תלילים נדולים מרוני דיניס וסעקי דנכרי קוד מידה . ולא הור"ה נכר דכר רכוך על ליפכיו כספרו על נדיקים כתרלי דפקרלי היה ניהן כהם כי נניגים מכקידה לפקידה · לא ו קף ו עמיחה מלחתי כתחת הדיים **אר"ן** רכה זה סכר תרן תהדים לוקל כיתה יוסף מ"ועשת כתוב על תליומיף עשבקו לל שבקו נם היו לורה יוסף דכרי · התחברים לחוסי מקומן לא ידעתי ל מי מקרוסים תאר כקב כתי"ק קוסתא ווכח כרם ויען ניף פרם מעם :

התנצלות הרב המאסף

נאן זירא לאחדורי לקבציה קמץ כמה אלן קיימי אלו הן הנולים חון למקיימן מדאגנם מדכר: לוגי ר' שמואל
לנו כעל כל אשר נמלטו כרחמיו וכריב חברין על כעסים ועל ספורקן אל שהי קלוקין ומיכר. העביל לנם
פתו"ע מיעד לאחרם נוק שלם מיכל דעם ההוא לאמנוסא נחם עקלקלון נחם מכרכר. דעביד ליה עקירה קיומא מתוך
פסירה כוע כורפירה לפורענוסא מיכן לכברה ולטופרה כשרה לנוסרי נחלי רחמים תשיחין משיחות וכמ"ש ובתכבירה
ענוש ה' יפול שם ליח ליה כרירה ווריע רמה תשכר וקרו ליה יום הכר. וסכיכיו נשב"ם מאד כמון יסוער מנירן
סכיב לשעים יהלכון הזר לתרב לחרב סחיב והלך וורו רשעים עם נכר. ויעל מלכים אח מקנה קניכו ה"ן פורין
לח הקדסים קדש ישראל לחוסיב מציפטו:

נאן רחוי ליה לכריכי כריך רחמנא מלכנא הא כתושיע פיעל יסוריה הוריע ח' יסועתו. ועמתם חפירם לפדות
ובלל וכל לשון כח יכה כריכה להוות כל היום שור"ר כריכי. זאת חיקם לי עבד וקם והנו נלב עומד על הגליו
לפני מלכים ישיב לעשות מלאכתו. זכר עשה לנפלאותיו לחיית זכירה זכירם יעלם על שפתו. מי יתן כספר ויחקו
לזכר עולם דקיימי דרי דרי לעם נולד יכוננו ויגידו לבניהם. הן אתרקי אני ש לבי לחק לילות ישר"ני כליותי חלת עוב הדכר
וגמפסו שמא המקבן הרש"ם אתרי קדוש מלך חיל"ם כל הנמנה כהוב כספר כנס"ג יר"ת ית"ם וח"ם וכספר יד אהרן וכנ'
פרי חדש ויכתוב מס"ה דכרים כהוייקן כלשונן וכקימתן דכר התלך ותקי. ולף לאותי מורם מקום הכתובים על הספר
כי ח"מ ונה עקי"ק ויפלא מכיתי. כל שיעמו כזכירה מדכר דכירה הלך אחר הנמלא כפיתי ואחזמותי ספר שפתי כתן
ח"מ היח היה למלך נדול עטרת פז וכלול יופי אחרי שכחכורת לבי הפלרה שר הכירם ואת יקר הפלרת נדולתו. הייתו
הנא קמץ מקור מכמה הרב הנדול מעוז ומנדול כמוס"ר **משה נאלנטי** זצוקל מתהלך כנן כתרלוסי החייט
ויהוי הנא דמלכיותא על כסא תלכוחן כחלא כקב לוח רבי רבינו הנדול משם לוח מלחים
ספר נשא ונתן לכל היד החזקה לימתני ויקיפא כלים נבורתו. עתה כלתי לכעלות על ספר קנקן חדש מלא יען דכר
נדול חדור למעבר שכטי:

מאן דקרי לכולם כשם יקרא **זכרון לראשונים** הן הם הרבנים הנדולים הללו כעלי תפופית זכר לחו
לחיי העה"כ רחמיך כבודו. ואחר הכיתו כלעוטת מוהב רחשונים כמלאכים
הנא כספרתם והיו להם לזכרון ה"ן זכרון לרחשונים מקום שכעלי השיב"ה חר כי לחקרים ומר כי לחקריב. וכדי השחת
דלהיות להכי הנב הסופם עלם כקב"ן פסקי דדיקת מרפנן סכיתי והחק הכתים מחוכמים מתעוטת מדיוק מפרדי
למתי דשחילנא קדמכון ותמה יענו מחק כנתב קורת החק הקיומם דכרי סופרים תכיכין מדכרי. כי עבו אל מחוב
אחר בקיר הכלא הנרמי ונוכר כשיעוריה. לחיית קיק תוך כחוך הכתים מעשה הדיוט חכילי קם וחכילי זרדים מלני
קכירי. לח השפל דקלי כיס טפלי לחין לו עיקר ולא קל מעיין כשורי. ויצב לי זר כהה ככותב"ת הנפה ודי מצם
כפרים לפנויי מיפנה וכביתי לין להם נהמת דשערי. מנבב דכרים כקב וכנכבת ומעמידן כשערי. ויקבל מצם
לפכי"ך לחליפם כחלה חביכה לחם בתבת למקרא. לחי קרלתי לו שם כי יקרא **ברך משה** מכד נרלפ
להי לחכרך ולי נחה לכרך כתקבלים לחכרך ה' על כל העובה לחבר שבה ולח הכ"ם למיגהו כם כתוך נם
מבלחיך תמים דעים נדולים חקרי. ועל הסנות המכיא הניין דייק כשמת וכי תלת טוחים של כרכות לאחד התיוחד
כבכר"ו בוד וכדר הלים **משה** נדול מלה כעל לכבסני"טיב לשמים טוב לבריות יכרכך מלחי לאן כרכות שמים מעל
ונחק שולחנו מלא כל עוב תבופרי שופרי. וורע ר"כ לאחד קרלתי טוצם כחרי רלתה נפשי חקני ילית עוני תשבול
נכון ומכם כה"ר **הלל** נר"ו ומבר על ידו הנשי ח"ם טוב סוריקי דעיצת כתוחלתי דליכת יקיב תשבול נכון ומכם כה"ר
רפאל נר"ו סלנו טעולים כרכה לעד לעולם יעמדו חיים וקיימים שמים ומתים כל הטוב מתולחים
כקדשים קלוי עליו כל שלמי:

מאן דכחלתך לומרה להת מילתך ועד פשלשה ל"ו כת כרוכי מכרכינן כרך מצם כרכת הדיוט חל תהי קלה. מיל
פני ק"ק עדתיו **דמשק** יעת תכתים הכיריה ותכנים כולם נבירים לעשות רצון קונם כאומנים והנם כרם
ה נלכוחי כרם המ"ר ענו לה ה' נכחים יען עליהם חסו יען יחנחה ויסיחה הריחה הסנה יכשקה שמן
ומתחה כמשוח חתן על כלה. כרכית הטוכה כפולה ומכופלת וכתים תלחים כל טוב לים חצר ככרכתו יכורך נכר
לנפש ולתהלם. ושכחתם לכטח עויד כל ימי החרן יומי קריכי ויומי זוטי:

נאן דחלני ורחמין למכעי לעיני כל ישראל תחה ה' חלהים חוי מר הכבל ישראל כי חולת יד וכפר קדש יכם הים
נקודים מחל"ה נוע"ה. משוס דיוקת דכורת כי שחה לעבר נכניני ושאר כל הניק לת פלט כעלם כהתי
ארעא. מיכדי כתה שני דכרים ליח מכתי תתי עבר"ת כולי. הלי נעבר"ת ריש התרוערה. דכיתהו דתר הלת זאת בת
מבע יונך כמצודם כין קני לאורכני ותת חנרפה. ה יהן לומר קולו עיו לאחר לנוין כתשבע תפדה תילנו כת
מ"ר לחפני הלנחנו ומהה ה' חלהים דמעם. כתשוקת מניה דתר שלח כי כיר תלח ההוח עתיר ונעלם מזלם לפי
תומו מלך כיפוי יפי ונחתנים והרו עם ענני ומפיק מנן לוורני ויסרחל עושה חיל השמחים לולי נוע קול רנה
וחשומה. מר לכי נענח שיול כיקך נחום קדם רפידתי והב שים כהקיפו נכך בכיר והילוס דהכת עכבת. והכהנים
הלויס שם יוכתי זכחי לדק ולויס כדיכם כנכורים וכמלכים ננן כקריכה. יהכיק ימלא פור לח פור מנחנח חלת
כרחל דתכיך נסורים חתה כהקיפתם לכנם כנכורתה סיפרת כהלמותה תלליתין כל שכבה. ותירם תיורך ליהודים
כיקה הולם כנדול כקטון תילקד לנו תלמידיהו תרנימו נהודיעה כמעשה זכן ספיר נה"ר ופעטים:

אמר יהמר כעבד מתני קודם מפר ל"ו כרעים קמייהו דרכנו אלמידהון כבן המתחנח. שמע יעה.

הנעיר **משה נאלנטי** ס"ט

ספר ברך משה

שאלות ותשובות

סימן א'

לפ"ק זה כתבתי להרב הגדול כת"ה חיים עטייה זלהה כהיותי בק"ק חיים:

נה"ר דעה ומזימה חין קץ להכונתו נחל נובע מקור חכמה · נה"ר ימצא כהיר הוא בשחקי' דמי לבר אלהין תלהוטות נתן בבני חמה · נה"ר הגדול מעוז ומגדול הדר הוא לכל חפציו החכם השלם הדיין המצויין הרב הגדול כמוהר"ר חיים עטייה נר"ו ויגדל והוי זהיר עושה חיל כשלמה כולה:

נהר שלום שלמים וכן רבים דלעלם שלמה . וגל"ה גם היום יהי לבבו עמי ויעל על גבי תרומי מהגלחה ובוצע שתחות כעיוף כרת"ה · ובירכו לברכה וזרע ר"כ פרי לדיק עץ חיים נטיעות דימות לשרשים עולה תמימה לכל"ה. זה לי ימים רבים מספר ירחים לא זכינו להורות כתב הקדם לעבדכו עטרו כשדר מר שלמה. יכבו"ר ריח תמיר שלו"מו הדחקה כנחנה · לגלה דלמרי ליכנס לפנים מחוקותי לל מקום הקדם למרס כדם הלחכה היינו טעמה · לגב חדה חרבו ליבדי לן מר כדבר הקצה לשר לה וכיוצי להכין לתורי קדים ויכל שבת"ה:

כהב הרב ש"ך ז"ל מ"ת סי' נ"ו ס"ק ה' וז"ל על הטעות"ז הלין כתב הסת"ע ז"ל וכו' דהכי לתרי' להדיה כב"ק פ' הכותב דשביעה זו על השער כדי להפיס דעתו של היכול דלפי' הסמ"ע לא שייך דלא לשלם להפיס כמי דעתו של חובע דלא השכתן כדיס חוכתה לשון זה בכה"ג וכו ע"כ נראה דכיונתו הרב ז"ל לומר דבשלמה לפי' דלא דשערוה ר"ל כגדול החובע לקטן בשער על הכיו ודיירי כתוד' בשעה מיהה והקטן מוען פרעתי כולו והגדול חו' כפרכיני מקלת דהו"ל הקטן חובע שביעה מסמליה דקל"ל כשלמה הביעה שטרו לא יפרע אלא בשבועה אלא קלתר הרשב"ה ז"ל דהלא כקטן נבריע מתני שלא בשבועה אלא לתרו לא יפרע אלא בשבועה אלא להפיס דעתו של היכול ר"ל דעתו על ניה דחיכול שבועה וה"ה בכתיבות להפיס דעתו של בעל השבועה והכל בקטן כיון דלשון לא תפיס אלא בקטן לשון עבדיכן אכל לפי' הסמ"ע דהלא השטרות ר"ל קטן התובע לגדול כהפקדה כ' שעריה והוא מודה בתקלת ואלא קלתר הרשב"ה ז"ל לשון אלא להפיס דעתו של חובע ולפ"ז הלא דלתרי ככתיבות להפיס דעתו של בעל ר"ל שהוא נחבע ולהפיס דעתו של נחבע הוי וה"כ לדיוק דהרשב"ה ז"ל להפיס נתי דעתו של חובע דלאו דוקא להפיס דעתו של נחבע כתי"ס בכתיבות אלא להפיס נתי דעתו של חובע ולפון זה לא השכתן כדיס דוכתה כתי"ס זהו נראה כוונת הרב ז"ל והתר לחיכך עפר כפות רגליו לא ידעתי מי דחקו להרב ז"ל לפרש כן לדעת הסמ"ע ולימה ליה לא לשכתי כזוס דוכתה כתי"ס לפון זה לעולם לימה לך דהלא דלתרו ככתיבות להפיס דעתו של בעל היינו הובע דהבע לשבועה וכתו שפי' הוא ז"ל והלא הקטן נתי קרי ליה הובע וילוף לה הרשב"ה מהתי' דבעל דהפס דבעל שבועה ולתרו להפיס דעתו לשבועת הכי נתי הלי מלן דהבע מחברים כ' שעריה והוא הודה כמקלת והבע לישבע לי להפיס דעתו משבעי ליה והייבו כעלמה לכל הכה בקטן דלשני קרי לה שבועתו מקנתה היא תקנתה להקנתה לה עבדי' ונו הכריחו לומר דלפי' הסמ"ע עב"ל להפיס נתי דעתו של חובע עד דלתמר מר לפון זה לא השכתן כדוס דוכתה:

והו ק"ל הטיקדה דלינה היכי מלינן לפרושי דשטרו' דהרשב"ה היינו פושע שטרו וע"ה מעידו וקרי ליה חיכף נמים דהבע לשבועה והלא קל"ל דפושע שטרו וע"ה מעידו לא יפרע אלא בשבועה לף כי לא טעין ליישבע לי כתי"ם סי' פ"ד וה"כ נמה הביעה זו דהבע דקרי ליה חוב ע יהיינו אלא נחבע ולימה למימר דהכא חיירי כשטר שכתוב ונתנו ולכאי לא משתבע עד דטעין אלמה ליישבע לי וכתי"ם מרן ז"ל סי' פ"ד ושביר מיקרי היכא דהא הסת"ע ומה"ך כלישני על מרן כדין זה וס"ל דלף לי טעין ליישבע לי לא משתבע וכתי"ם בסי' פ"ד ס"ק נ"ה ה"ה כ' מתני חיירינן קטן לפי' נדול נתי והו"ל להרב ז"ך לנלוחי דעתו כוה ומתני הלי דקל כתוס ותמיה ליישבע יו"ל והילכך מי שהל"ל שטר על הכיו קטן יכי לין נשבעין וכו' דמשמע טעמא משום דהו"ל הכיעת קטן הה כגדול נשבעין והה כתוך ומנו לפי' כגדול לין נשבעין הל"ל ודלי כשעבר ומנו לחיירי ועוד שהרב ז"ל עלמו פירש וכתב כלומן שהיה הקטן מחייב לבעל כגון כשהה ומת כתוליו וכה"ג הרי דלחיירי לף כשעבר ומנו ל"ב מתני הלי דקל קרי ליה הובע הא לפי' כלל הביעת שבועה נתי מחייב ליישבע וכתו

כן ליכא למפרך מהכותב דכתובו דע"כ כלפי שנתברר לי הוא ל"ל כלפחד זמנו וז"כ היכי קרו ליה לבעל קיבב הא לפי' לא תקבב מידי משכבני' ליה ולינו אלא נתקבב ומצהה מצינן למימר דלעולם הקפ"ע דכתב דלמרו כס"ם לכפים דעתו על כעל היינו נתקבב ומינה ילוף הרשב"ם להכים דעתו על קובב:

גם מ"ם הרב ס"ך דהיינו דקטנו הרשב"ם והמחבר שטרוק ולא נקטו עבדים וקרקעות ע"כ מצינן למימר דכדוקא נקטו הכי דכשלמת שטרות שלין נופן ממון כמ"ם כב"ם דשבועות להכי לחמרינן תקנתא לתקנתא לא עבדינן לכל עבדים וקרקעות דנופן ממון כשבעין ולא"ה דהוי תקל"ת כדי שלא יהיה כל אחר נוטל ממונו של קטן והולך לו וכן מ"ם על דברי הסמ"ע דליתא גם לדינא כיון דלשבועת היסת אין חילוק בין שטרות לשאר דברים ג"כ כיון דרשבב היסת לקטן שלא יהיה כ"א נוטל ממונו של קטן ג"כ ה"ה כשטרות דמהיכא תיתי לחלק כין שטרות לשאר דברים כוה ע"כ לנכי הפעוט לדידי חזי לי דכ המרחק כיניהם דרשבדי וקרקעות ושאר דברים דנופן ממון ולם ישלם הנהיל נהנה מהם לחרינן לריך לישבב שלא יטול ממונו ויל"ך לו לכל כשטרות דאין נופן ממון ולינו נהנה מהם כי לם לטור ע"פ גלוחיהו ודלי כולי האי אין להרם חיטה ולא לו וכיון דלעניקת תקנתא היא תקל"ת ל"ע מחחר שפסקרת היא מכרעת שלינו נוטל שטרו כלתי הגלה:

עוד ק"ל לפי' הרב ס"ך דחייב הקטן לשלם מיד כלא שבועת המלוה ושוב לא"כ יקבענו הקטן פרעתיך כ' פעמים וישבע לו דכולי האי לא הו"ל למתן לשתוס דברין ולכחוב על השטרות אין לו כלל דמשמע אין שום עקק שבועה כשטרות כלל וקו"ל לכאר דברין דפורע לו הקטן וא"כ יטענו עליו וישבע לו כדפי' לעיל סי' פ"כ ס"ו וקו"ק מלי נפקא מינה כרין זה שכתבו הרשב"ם ומרן דכשלמת ההיא דלעיל סי' פ"כ דקוה ס"ל לישבע שבועה כנק"ח עד שיתפרע שפיר קלאר דלי לאר הלוה ישבע ויטול אין שותפין לו להשביעו אלא ישלם וא"כ יטענו על המלוה כמה שילה ולם כופר ישבע היסת לשפוקי מדהוה טענין כתחילה דישבע ליה בנק"ח לכל הכא כקטן דכין לם ישבע כתחילה קודם שיפרעני הקטן כין לם ישבע אחר הפרטון הכל הוא היסת מלי כ"ת דנפרע בלא שבועה ושוב יטענו וישבע לו לדרכה לטובת היסום ולהחזיק כידו ממונו הו"ל לחיובי שבועה קודם שיפרע כי חולי לא ישבע ולא יצטרך היסום לפירעו ולחזיר ולטוענו ס"ב אחחר שאין הפרט כשבועה ולינה הרווקת כלום:

ואגב אחרין חזוק קשה הוגד לי כת"ם הרב ס"ך סי' פ"ד ס"ק נ' ול"ל לא"כ טוענין הלוה ישבע לי וכו' ולא כ"ל דכיון דק"ל דחוק זמנו גובה לפי מיקחי ס"כ כ"ם כאן ע"כ וקשה דמלי ק"ו זה דכשלמת לישבע מיקחים קטנים שפיר ממרינן חזקה לא ברע אינים נו זמנה ולכן נפרע שלא כשבועה מכל הכא דהחלוה עצמו הוה דנפרע מקלת ס"ב ככר מיקבע חזקתו ולהכי לא דהוה נו זמנה חייב לישבע ובפרע זו עלמה כתבה הרב המגיה ול כפלי מחלוה ס"ב ליכא ק"ו כלל וגם כעד ס' כתי לא דהוי חוך זמנו מ"מ כיון דקל"ל כל מקום שב' מחייבים לוהו מחן לחד מחייבי שבועה וכיון דחלו ב' הבידו שנפרע הוה מהמינן להי לא נגד החזקה ובקרעי לשטרא לחד מחייבי שבועה ולא דשבועה דלוריינהו ליכא מן הטעמים דלמר דעלי ככחובות מ"מ שבועת היסת ליכא ובו קשה כת"ם עור ול"ל ועוד דלפי כשטועין הלוה ישבע לי דמריך ליישבע לחחלי נוכה מיחתי גיטענין לקו דילמא הוה לכוהון טענין ישבע לי דכל מלי דחלי לכוהון לחטענין ליחתי וכו' ע"כ מלשה רכוותה הרב ז"ל דלפי לחרינן לי טענין ישבע לי מחייב ליישבע ס"כ כשהיו על היקותי שטר כנו ומניה והודה דנפרע מהשיהם מקלה דק"ל דנפרע מהיקותים האחר כלא שבועה ומחלי הו"ל למטענן להו ליחתי ליישבע. ולחרי כשיקת עפר כפות רגליו לא ידעתי מי גילה רז זה להרב ז"ל דהיכא דפנס שטרו או ע"י מעיד שהוא פרוע גובה מיקותים קטנים כלא שבועה משום שהוא חוך זמנו דהא הרמב"ם ז"ל לא כתב אלא כיוצא כיוצא ה"ה דינים דפנס שטרו וע"י ואלא כפניו ולקוחות דיחתי דהם הוא חוך זמנו גובה כלא שבועה לכל שיגבה מיקתי שטר שפנתו או ע"י מעיד שהוא פרוע כלא שבועה לא קאמר הרמב"ם גם מדין כפי' ק"ח לא כתב אלא שטר שהוא חוך זמנו אבל כפונס וע"י לא קאמר דגובה מיקותים קטנים כלא שבועה והכי דלא לוקיף עלה ומ"ל להרב לחרם דין זה והדכר צ"ע:

הדרינן לקתיחתא מה שברלה לקע"ד דין הסמ"ע שריר וקיים ולם תכבע הקטן לגדול כ' שטרות והודה כמקלתו לינו נשבע כלל ולא היסת זהו מה שנלע"ד לם יסכים עצתי מר כ"ר כי מתנו חוסס ונלחס ולי לא ניחא קמיה הדרי בי ומצהה קלי למילין לחשים ומכי חפלתי יחי עור לנלח גם עד זקנה ושיבה אל תעזבני ס"ה עד אמחה כמה וכמה. הלא כה דברי לים לנעלר חירנא דיומא. נכרה הלא חזי שמח ושה:

הלעיר משה גהלנבי ס"ט

וזאת תשובתו סימן ב'

המגביהי לבבך יושב תהלות. רב עלנאי אדם המעלה כמה מעלות. פה מפיק מרגליות הלכות תרוכות חכילות חכילות. קדושה ת' קידושי קורס עבר קדושות ושדר הכלות. ברכת דכולא כיום לא הניח דבר קטן ודבר גדול הנסתרות והנגלות. כל העם עונים אחריו מקודם זה ת"ח וילחק חעלה ובא להלים מעולה"ת. רב חכליבי הדר הוא לבל מבודיו שובלתא דבי כאילה מנ"ר החכם השלם הדיין המצויין עמוס ורב כמה"ר מר"ו המנ"ן יגן בעדנו יהי שנתו לביולם כשנת העוב מר ותהלות. כלה"ק:

אר"ש קחת בפנתי לשלמ"ך הנה שפתי חיקון להשלים שלמתי בכו"ר פרשות וכללות. ותפלתי על חבל לפעל למשה מעיש חיי בני ותשני כשאו לעבד יכון ישו"ר על מנשים יגל נשולות. וורעי לברכה מעיקרי קלי לא יבדי עביד שולטן נגבל קבוע ומוגלת. כ"ר מו"ר רב לכיה מקבלה כתבו הכהיר והעבור הרכם שיעו כבי מעי לחיל כמחולות. מעוב עליתי דמכם וד כי הוה לחנני מכקיים ימים חף ליעות. וכהך מילי דמיתמרן חזי הוית לי כריך לן מר כדכרות שקים כאן כד' מהדרי על הכהן הגדול הרב ז"ל שעמד כהן מעבד"ת הוא כלן אנא רבי מקבלת מיעב והלבות מהיבו' ולקוים כיוקדו הינוקות והכלולות. ולבי רוב העניה לוא לחמר ויהי לאמנה כדק זה והגם כי ידעתי בלבי ידעתי:

ידעתי ערכי עלי שפל מכזיס ואהיה שפל בעיני שלא
תשפלוני · ומה גם כי לאו מופנה אפי' שעה אחת
נוכחה הרפתקי ולבי כל עמי ואין כי דעתך ליגאל כל
תשאלוני · והיה רמזו שלא תאמר שליחות יד מ"מ יען
כי חכיתי עלי שמעתיה דמעב"ק ולבלחי סור מן
המנוה פב"ה פלגתי ודחקתי עצמי ונכנסתי לפניס
מתחילתי לדבר דבר וחלי דבר בכונר על שלשלותי .
ואלקשה כאומרים כרשות נכוה מעשירי כדכה פרש
ובולנוה · וה' תלהים ישוזר לי נורה עליונית · כ"ר .

זה יגש ראשונה קחת דמעת לידיה לחנה והייתי כירים
מ"ם לישי כ"ג הרמ"ך ז"ל בח"מ סי' כ"ו ס"ק ה' דרב
תנת הוא ופליג עמ"ם הסמ"ע כפי' ההיא תשו' הרשב"ם
דפסקה מרן כשה"ע שם דאין נשבעין על השטרות
כשטענת קטן והרב מ"ך דחה כאחי ידיס פירוש הסמ"ע
והרגשתי כנוונת אחריתי וככלל דבריו כאן אלו לפי'
הסמ"ע לא שייך דאין שלא להפיס נמי דעתיה של התובע
דלא מצטרן כשום דוכתא לצרין זה כה"ג עב"ל ודבריו
לכאורה נרוחים ותמיהים ומשיח עומד בהס ודי'
יפי' וכפי' שיטתו נפקי דק והשבתי הרי תמיהי על הס"ך
ות"חרון הכביר דהיכי דהפשר להקומי להשו' הרשב"ם
דאירי כפונס שטרו וע"ח וקרי ליה תובע משום דקא
תבע שביעה דאת קל דפונס שטרי וע"ה אע"ג דלא
טוען ל' שתבע לו אלא טוענין ליה ולא מנכינן ליה כלא
שבועה וכדאיתא התם בפי' פ"ד ות"ע הוא כמס שבועו'
וה"כ היכי אפשר לפרושי דקרי ליה תובע משום דקבע
שביעה הן אלא קלוש אמרי קדוש :

וב שאני לשומי הנס כי לא הן אנכי עמדי בכוונת
דברי הס"ך ז"ל וכדבעינן למימר קמן
כפ"ד מ"מ הק' לפי שיטת כפ"ר מי מנח לה לאיריות
דלע"ד אין כוונת הס"ך ז"ל לומר דמשו"ה קרי ליה תובע
דקבבע שבועה דוקא נעלם דכ' מכיני כל ישראל
היכי כה"ג הרב ס"ך ז"ל ומי לנו נדול עוקר הרי הריס
ושוחקן לא ולמר כרשת נדולת הרב ז"ל כספריו הנאמרי'
מזהב ומכו רב התאירים עיני חכמים וכל מעשה
תוקפו וגבורתו נודע בשערים התנויני בהלכה ובעיון
מר כהה"ו הרב זרע להכרהס כהה"מ סי' נ"ג ד' קכ"ה
ע"ד מ"ם לחתני מהרי"ו הכהן ז"ל ומה נדלה המיהני לוך
מלתך לבך לדין לענני בר יגדול כישראל כי לקב נחשבו
לי הנשי תורת יכי' יעוש הק' לכן נמי כיתה דף ו' לחשיד
להרב ב"ב דאעלים רב עיניה מהאי דינא דכפונ' שטרו
וע"ה אע"ג דלא טוענין ליתבע' לי לכן טוענין ליה ות"ע
ה"ה כיוצא בלה בפוקה וכיוצא מכל הפוסקים ומה
נם דבהאי פוניא דף הכותב בהילתא הס"ך נופיה
רש"י ז"ל הכיא היא כיוצא דשבועות כמו שעות ואיך הפ'
שהרב ז"ל מעלים עיניה מיניה ולהכי פירש דהאי דקרי
ליה תובע משום דקבבע שבועה זה דבר שאינו עולה
על הדעת :

אשר ע"כ עלה כמחשבה לפני להרן דברי הרב
ז"ל עפ"י מאי דאמרי' התם כפ' הכיתה שכר
רמי בר חמא למימר שבועה דאורייתא וכו' אמר רבא
כ' תשוקה כדכר וכו' וכתוב בפ' אפיפס וקניס שם
כשונית בשם הירושלמי ובשם תלמיד הרשב"ם ז"ל דנס
רמי בר חמא לה טעי כהכי דהא מתני' היא דכל
הנשבעין שכהיזה נשבעין ולא משלמין וכן ההיא דאין
על כפיתה שבועה דאורייתא נשבעת ומשום
סתים ור"ל דכעין שבועה דאורייתא נשבעת ומשום
דשטר מוחזק כידה הוא ל' · וכעין לה הבעל שטר על ק'
ים לי כידך והיא תאמרת אין לך כידי אלא שטר על ק'
אלא דרכה הוא דטעני כדברי רמי כ"ח שעובב . ואמור
מצהה דאע"נ דכנתי' אמרו להפיס דעתו של בעל
וכאמת שהבעל הוא נהבע שהיא תובעת כל כתובתה
ממנו מ"מ כיון שכפי טענתו שהוא טוען שפרע לה
הכל ושטר כתובתה פרוע ומדרכה הוא תובע ממנה
שתחזיר לו שטר הכתובה כי פרוע הוא משו"ה קרי ליה
תובע מצד מה שתובע ממנה השטר אע"נ דכפי האמת
הוא נהבע ומשו"ה אמור רכנן דכעינן שבועה כדי
להפיס דעתו של בעל שהוא תובעה שתחזיר לו שטרו
ואמי כתה הנד הזה דהכיעת השטר דקרקע תובע אלמו
משום דקהבע שבועה דפשיטא דאע"נ דלא טוענין
מבעיינן ליה וכדאמרי' כשבועות וה נלע"ד כדוד דח"ו
לא שלהה ע"ד לפרש הובע משום דהבע שבועה וכמ"ש
מעב"ח הוי אלא היינו דקרי ליה תובע משום דהבע
שתחזיר לי השטר וכהכי נוחין כל דברי הרב ז"ל ודו"ק :

דאף למנס כשהני לעלמי לכבי לא כן יחשוב
כשונית דברי הרב ס"ך ז"ל והנלע"ד דכוונתו
ז"ל היא כאופן זה דכשלמת לפידושו דקאירי כפונס
שטרו וע"ה ק"ם מאי דכהב הרשב"ם ז"ל דאין על
השטרות אלא מהקנת חכמים כדי להפיד של תובע
דהאי טעמא נופיה איתמר כס"ם כפ' הכותב נבי האי
דינא דפונס שטרו וע"ה דאמרי' התם דשבועה זו כדי
להכי"ר של בעל והע"נ דכאמת הבעל הוא נהבע מ"מ
כבר נהבנו כתם הריעבה והלמיד הרשב"ם דכיון
דקטעין שטר של ק"ק יש לי כידך משו"ה שייך למימר
כיה תובע וכעל התם הוא להקדח תובע כגד מה וכזה
מינה נייחי דברי הרשב"ם הכל לפי פי' הסמ"ע דאירי
כהיכנו כשטרות יש לי כידך והיא הודה במקצת ואמה
קאמר הרשב"ם דבבה"נ כנדול הויא תקנתא כדי להפיד
של תובע ק"ט דלא אשבחן כשום דוכתא כס"ם דאת
דנשבעין לנדול על השטרות כדי להפיד דשבועה זו
היכה מתקנתא דרבנן אלא מהקנת הנאומים וכמכיאר
כדברי הרי"ף והרא"ש כפ' שבועת הדיינין וכדברי
הרמב"ם כפ"ה מה' טוען ועיין כדברי הה"מ וכדברי
התים כפ' חזקת הבתים נבי עובדא דרבה כ"ם וכפ"ק
דמציעא יעי"ש והנה דרשב"ם שם כפ' חזקת נראה
בחולק כוה וכן כר' נדברי הנ"ה כפ"ק דמציעא מ"מ
נקטינן כפ' רבי' היזי נאון ז"ל וכמ"ש הרי"ף והרמב"ם
והרא"ש והבתים החריכם דאיכא שבועת היסת כעבדי'
ושטרות וקרקעות וה"ל כיון דאינו אלא חידוש הוא
שהידשי קופרים הנאומים ז"ל מהיכ' פשיט' ליה להרשב"ם
דהיי טעמא כדי להפיד והיינו דקאמר הרב ז"ל דהכי
אמרי' כהדיא כפ' הכותב כלומר דלדידי ניחא דנקבע
הרשב"ם הוי טעמא דכדי להפיד דהכי אימר בס"ם
לכל לבי הסמ"ע נלא שייך למימר דה"נ נבי נדול התובע
כ' שטרות הפקדתי כידך דקי"ל דמשתבע היסת דהאי
שבועה היא כדי להפיד דיתיא דהתם דפונס שטרו
וע"ה דלא אשבחן כשום דוכתא לצון זה ככה"נ כלומ'
אלא מינהו כשום דוכתא כס"ם דטעמא דנשבעין היסת
על השטרות משום כדי להפיד עד דימתי דהרשב"ם
תיירי ככה"נ אלא ודאי דקאירי כפונס שטרו וע"ה ודלא
כהסמ"ע וה נלע"ד כפי דברי הרב ס"ך ז"ל יכהכי מוכל
מוהו לדיק מתה שתמה עליו מעב"ק ודו"ק :

ויקהל כתב הרמב"ן ז"ל להבהיר פירושו מדנקי הרשב"ם שטורח ולא נקט עבדים וקרקעות ולדברי הסמ"ע אמאי נקט שטורח דוקא דהול"ל נמי דנפיש בעבדים וקרקעות דאין עליהם קפ"ל ותוקפים לתעב"ת הי"ו דהרין ויש דכדוק נקט שטורח דכשלמת שטורח כיון שאין נופן ממון אע"ה אמרי כהו דקפל"ת לא עבדי אבל עבדים וקרקעות דנופן ממון אע"ג דעיקר שבועתם הוא קפל"ת מ"מ כיון שלא יהיה כ"ש נוטל ממונו על קטן עבדי כהו קפל"ת להקנות כיון דנופן ממון ולא דמו לשטורת עכו"ד משא"כ ולכאורה מדנקט עבדים הרב עטרת לכי ז"ל כסי' וה גם הוא הלך כדרך זו ולפלפל גם בי"ד רבה שנראו ממון לשטורת שאין נופן ממש אלא שכלולן אחת שנאה כמו שלעוס וכודקי שפוק לקיבו כשמנה אבל מעב"ת ומשו"ה ליתיה בזכירה כל"ק וכוונת המחבר ליה ועפ"ו מזייתיה למעב"ת דאבל יש לומר שהקשה עוה"ר כעיקר הדין על פי הסמ"ע וכתב עליה הנפק כיון דלעניין שבועת היסת אין חילוק בין שטורת לשאר דברים ל"ב כיון דבשבועין היסת לקטן שלא והוא בל לאחד נוטל ממונו של קטן ל"ב ה"ה כשבועת דמהוכח תיקי לחלק ביניהם ולא שויך כגם לומר שקפל"ת ל"ב דלעניין היסת אין חילוק כיון שטורת לשאר דברים ומשו"ה ליתיה בזכירה אבל מעב"ת ומשו"ה ליתיה בזכירה זו אמר מר דכב המרחק כוניסם דבעבדים וקרקעות שניהן ממון נמי ואלם סנהדל נהנה מהם משו"ה תקון שבועה בדי שלא והוא כ"ש נוטל ממונו של קטן והולך לכל השטרות דאין נופן ממון ואינו נהנה כסם כי אם לטוב עפ"י בעלמיתו ודקי כולי האי אין לחוש ולא לו ובין בשקיקת תקנתא היא קפל"ת לא עבדי מאחר שהקנתן בוקנת שאינו נוטל שלמו כלתי הגלה עב"ל משא"כ והם כם דברי הרב עטרת לכי ז"ל ולהלי מילתא מעב"ת הוי פר מזוזה דשרב ז"ל:

אמנם לאחרי המחיר מהרב ע"ן ומעב"ת אין נכון חילוק זה כלל לחלק בין שטורת לשאר דברים שנופן ממון דלא מפני שאין נופן ממון הוצ כאן יותר מעבדים וקרקעות דבין דכולהו כמדת מחהת מסבינו מבשועה דנהי דמלוריתא למעינו להו מס"ט דקונת מ"מ קוף קוה הם עומדים לרחיים שכהם ונזרק הכתוב הוא למעטן ולאו מטוב דלא תציקי וכמ"ש מעב"ה דלא מהני ליה הגלה לעור ע"ב גלוחיתו ומשו"ה אמרי דקין קדם מועה ולא לו מאחר דלא מהני ליה מידי דאחרי התחיר לא כן הדבר דודאי שפיר היה ליה הנאה הפקד הזה שעושה קנוניה עם הלוה ויקליקו השטר מיד למחר לשלים ולרביבו ויפקיעו מהתלוה האוב הכתוב כשטר דודאי לא אחדרין ליה להפקד שמכחים כשטרות כדי לעור עפ"י שלא שמת יבשה קנוניה עם הלוה וה"ב כי היכי דחיישינן כעבדים וקרקעות משום פקידת דקטן ותקון רבנן היסת שלא יהא כ"ש ניטל ממונו ה"ב היכא לתיחת כשטרות דשמת ועשו קנוניה הפקד והלוה על נכסי הקטן וה"ב הניח אחר רבר הרב"ך דלפי טעמו של הסמ"ע בשטרות ה"ה והוא השעם כעבדים וקרקעות דהיכא הוא דאין לקטן כיון דהוי נמי תקנתא ואמאי נקט הרשב"ם והמחבר שטרות דאין שום חילוק בין שטרות לעבדים וקרקעות ואין כיוהם לחבי כנולא נימת הגם דלרידי אין זו קושיא כלל דהיכא לתיתר אין הכי נמי דגם כעבדי וקרקעות נמי הוי דינא דאין לקטן והרשב"ם ז"ל מדלא מיכייהו נקט ובדבעי למימר קטן כס"ד מ"מ הדין דין אמת כתו שהורה גבר הרב"ך ז"ל דלפי פי הסמ"ע ס"ה ומוח העב' כעבדים וקרקעות ודלא כמ"ש הרב ע"ן ומעב"ת:

ברם מה שהקשה מעב"ת לשיטת הרב"ך ז"ל דפעלה דחייב הקטן לשלם לעולם ולא מיד כלא שבועת התלוה ומשבינו היסת לאחר פירעון דמ"כ היכי כתב הרשב"ם דעל השטרי אין לו כלל דתשתע דאין שום עסק שביע כיוהי דכל כי היכי לא לקהום והו"ל לאין כשבועין קודם פירעון אבל לאחם"ך נשבעין כת"ש בכיוצא כזה לעיל סי' פ"ב ומו דמאי ג"ת כתבו הרשב"ם ומדין דה דאין לקטן על השטרות דבשלמת לעיל כסי' פ"ב הוה ס"ד דמעבב הפירעון עד דמשתכע כנק"ח תשו"ה כתב דפורש מוד קודם שבועה ובקר הכי נשבע היסת אבל הכא נבי קטן דבין ק"פ אין לח"פ הכל הוא היסת והדרכה לשובתם הקטן הו"ל לאקדמי השבועה דילמא תודויי מודיה ליה ע"כ הא ודאי הכי חרי תמיהי מקום יש כרחם לעתוד כהם ומאי דקמוחיב שפיר קא מוחיב ומקשיתא כבר הקשה כן הרב ע"ן ז"ל ונרים ודייק מלשון אין לי בלל דנקטו הרשב"ם ומדן ז"ל דמשמע לפי' לח"פ אין וכדדייק מוכח"ר בשימוטו ומכאי כעוני ים לי לדחוק ולומר כשד הם"ך דלא היקשי ליה הכי כלא דנקט הרשב"ם דלאם"כ דמעד השטרות אין כאן עסק שבועה כלל ומאי דמשתכע בסר הכי אינו אלא כשאר טענה שכע"פ דטועגו קטן פרעתיך כ"פ וכל כי הא לא הוי מחמת השטרות דכשלמת אי הוה מחרינן דיכול לעכב הפירעון עד שישבע אז הוה שייכא שבוע' מחמת השטרות ממש כיון דדינא הוא שחייב לפרוע קודם ושוב אם"כ אם יתבעו הקטן פרעתיך כ"פ משבינו היסת ח"כ כשחייב חין לו כלל לטענת פרעתיך כ"פ הוה כשאר טענה ולא הלי הפירעון של השטר כשבועה. גם מה שהקשה מעב"ת דמאי כ"מ כדין זה דכתב הרשב"ם דאינו נשבע ק"פ כי אם לח"פ דס"ל לא משתכע רק היסת כין ק"פ לכין לח"פ:

לרידי חזי לי דהיכא נפקותא כדכר כתי מאי דפסק מרן מלבא כשב"ם לקטן בסי' פ"ז ס"ו דמי שבחייו שבועה מדכרים אם הוא מהנשבעי ופטרים כגון בטענת שמא או שבועת היסת מנדינן ליה וכו' ועוד כתב כסי' ר"ו דמי שבחייב שבועה דרכנן אם קדם ופשם ולא רצה ליסבע לא מפקי מיניה ועיין בס"ם כיוצא וכ' הסמ"ע שם כם"ק כ' דלסכר' קמייתא בנשבעין ומוטלין מדרכנן אי קדים ופשים מפקינן מיניה יעוסב וה"ב כ"מ כהא דכתב הרשב"ם דאין על השטרות קודם פרעון דאי הוה אמרינן דחייב ליסבע ק"פ אז אי היה אתר דלא כעי לאשתבועי לא נבי מידי ואם אי קדים ופשים מפקינן מיניה תשא כ' השטרות דאמרינן דאינו חייב ליסבע כי אם לאח"כ דלא שייך דין זה נביה ואע"ג דלפי האמת כין ק"פ כין אח"פ ליכא אלא היסת מ"מ היכא כפקותא ניכא דאח"פ אם לא ירצה ליסבע לא מפקינן מיניה ולא נחשינן לנכסי אלא מנדינן ליה כלבד וכמ"ש תרן ז"ל בגלע"ד והדו"ק והכוונה השכחן לכעה"ש סעיף ז' ח"כ שכתב כשם הגו' לקמאי שמשבינו היסת ק"פ ואינו ז"ל פליג עליהו ום"ל דאינו משבינו אלא לאח"פ אם ירצה להשבינו ועוש וע"כ לומר דהיכא כפקותא כדכר כין ק"פ לכין אח"פ וכרכתיכנא ודו"ק:

ובל זה שכתבנו הוא לפי שיטת מעב"ם שהביאו כדברי הב"ח דלפי פירושו כה"ג לגלול דלא כימתי דלדיך ליכתב היסח ק"פ כי אם לחם"פ והא גרסת להקשות כ' קושיות חדא מדקדוק דברי הרשב"ם דכתב דאין לו כלל דמצ' דאין שום עסק שכועה פיניהם וזו דמתי כ"מ פין ק"פ לחם"פ דלדידי ולידי היסח לא מצהבע. אמנם לפע"ד לא כן הדבר אלא כוותיה הב"ח זל היא כאומן זה לפרש דהרשב"ם לדידי כפונם שטרי וע"פ דקל"ל דמצהבע כנק"ח ואע"ג דלא טעין והיינו כנדול והכא נכי קטן היכא דהנדול אחכוב פונם אית שטרו או ע"פ מעיד שהוא פרוע הו"ל דחייב הנדול ליצהבע ק"פ כנק"ח ולישטול דאע"ג דאין לקטן שלא היכא היינו דוקא היכא שהקטן הוכיח ממתי שכועה מצה"פ הכא דכנדול כה"ג אע"ג דלא טעין אמן טעינן ליה וכ"ד הוא דמצהבעי ליה דומיא דשכועת ע"פ לפ שטור והרשב"ד להכי כ' הרשב"ם דאין דכנדול נופיס בכה"ג היכא שלא הקנאה פ"כ הכא נכי קטן הקל"ח ל"ע והיינו דקא' אין לו כלל כלומר דל"מ שכועה בנק"ח כדין הנדול דלא מצהבעי ליה ק"פ אלא אפי' היסח לא מצהבעי ליה ק"פ כיון דשכועת הקטן הקנאה ושכועת פונם שטרו הקנאה הקל"ח ל"ע ולפ"ז כמלא שהרשב"ם כתב לשלול דלא מימת דמצהבעי לו כנק"ח כדין נדול וגם שלל דלפי' היסח אין כיכון דלפקדיון מצטרפת המצ' מדין פונם שטרו לגמרי לפיקהיה אפי' מהיסח דלא לשכחן פונם שטרו בהיסח ופהכי הני כי הכי קמייהי שמתם מעב"ח על הס"ך לזדו לו וכמו שירחה הרשב"ם אלא כגלע"ד נכון כוותיה הס"ך דלפ"ז לא לדידי הרשב"ם אלא כשכועה דק"פ והיינו דקאמר אין כלל כלו' לא כנק"ח ולא היסח לכל כשכועה דלחם"פ לא לדידי כה דהיינו פשטות ולאו מכח השטר לחזיק:

ומ"מ הנם שאכי בעניי חוקה דברי הרב זל היינו דוקא כדי לתת עליו זכות ממה שמצה לא עליו מעב"ח כי היא חוכחת' וכל"פ לנו לחנם לא נכחך מחעב"ח כי נם לחכי בעניי אלא"ד דברי הקמ"ע בעיקר הן כפי' דברי הרשב"ם הן לדיוק ודברי חוקים כדאי מוסח ודברי הרם"ך תמוהים הרבה כין מצד עלמם כין מצד הדין דחנה עיקר חשו הרשב"ם הלזו שהביאם מרן הכ"ו ופסקה כשה"ט היא נדפסה בחשו הרשב"ם ח"כ כ' חולדות אדם סי' קמ"ח וכאשר קורה נכר ואהנירהו לעיינין הרב החפ"ל כ' כנה"ג ח"כ והרואה יראה דלא היה כאשה שמצעם מחמים שטר מתנה ושטר פקדון שהיו מופקדין כידו וקטנה היא ותשוכתו הרחבה דפטור חמים לחי' מחיסח דאע"ג דכשבעים על השטרו' היסח היינו כנדול וזו קטנה הי' ואע"ג דכשבעין לקטן היסח על השטרוח אין לו כלל דהקנאה היא והקל"ח ל"ע ע"כ ומשם כאר"ה פאר לחל רלי כמו שהרגמה הסמ"ע ודבר ה' כפיו לחמת ות' עריף מנכיח ודלא כמ"ש הרב ס"ך זל ומ"מ אין בזה כדי לחזיזה על הס"ך זל ועוד כי היכי לא נדפסו לאחו הרשב"ם ח"כ כמו שנודע מס' ומנים שהרב ס"ך זל חשלים מכוונו בס' קול כנר' מחסכמת רבני פלין והנה הרשב"ם לא נדפסו עד ג' חיו ולא שלטו פהו עיונה והא גרסת ליה דפלינו עליו הסמ"ע ופשיטא דלאי הוה חזי להו הדר כיה רב מההיא חבן על מעב"ח הש"ם מקום לנו"ן לאמאי לא פחח לה פחחה מההיא מלאחר דספרי הרב החכ"ב מונחים לפנינו הם המורים לזוהו

מקומן של חנ' הרשב"ם זל המביאם מרן הב"י:

ובהנלות נגלוח דברין של נדול חרוצינו ורב מאחרה דהאי שמעחחא הרשב"ם ז"ל ה"ה ומחכחן דפי' הסמ"ע הוא הנכון והדין דין לאחח מעחה חל עלינו חיכחח כיאור לברר ולהבן מה שהקשה הרם"ך זל על הסמ"ע זל כי לא על הסמ"ע חלוחיו כי אם על הרשב"ם נופיה מאחרה קמחא דהאי שמעחחא ואומר דמה שהקשה הרם"ך דלפי' הסמ"ע לא שייך דחין חלא להפים נמי דעחו של הוכע דלא חסכחן כשום דוכחחא לשון זה דכהכנו לעיל דה"ק דלא חסכחן כפ"ם דמשום הא' טעמא דלהפ"ד חקט רבנן שבועה כשטרוח שלא הקנאח ודבנן כהדאי הנאומים זל להא לחמיכא. דלית הא מקשיא דעיקר הא' הקנאח והנאומים דמצהבעים על השטרוח ועבדים וקרקעות כיפי חלו לא מהאי קושיא דהכוהב נופא אחר העלה ואחר הביא הס"ך וכמבואר בדברי הרי"ף והרמ"ם בפ' שבועח הדיינין ובדברי הה"מ בפ' ה' מה' טוען ובדברי הפו' כפ' חזקח וכפ"ק דמציעא ע"ש:

אי בר"א דלכאורה הוקשה לפי ע"ד דמתי דלא היכא מהיסח דמתי החם דחקון רבנן שבועה משום דרגלים לדבר היכא דקושטא קא טעין הכעל שהרי הודיח לו כמקלח חו מע"ח מעידה שהיא פיועה עד דקבר דמב"ח דשבועה דאורייחא מעה"ח דמו רבנן שבועה עליה כשיע דאורייחא משל"כ הכא דליכ' רגלים לדבר שהרי לא הודיה לו כלל מע"ל להנחומי' לחייבו שבו' מאחר דל"ד להיות דפ' הכוהב ועוד דאי מהיסח מ"ש הו"ל לחייבו שבו' כשיע דאורייחא לא היסח. כן לחחח דמדברי הפ"ח מוכח שהרגים בחולשח דאיה זו ולכן לא כחב דיש דאיה לדין זה מהיות דפ' הכוהב דשום משמע דאיה נמוחה היא אלא דקדק וב' דיש כחך לזה כפ' הכוהב משמע דלהסכהה כעלמה הוא ור"ל אע"ג דלא דמי מחם לחסח מ"מ ביון דחזינן דאע"ג דמדאורייחא לא מחייב שבועה דמו רבנן שבועה עלה ה"ב נבי עבדי ושטרוח וקרקעו' אע"ג דמדאורייח' ליכא שבועה דאי לחייב שבועה משום דחזקה אין אדם מוכע אלא ב' כ"ם ולו וכדי להפיד דמי' עליה שבועה ואע"ג דהחם דמי' עליה ב"ח כיון דאורייחא שאני החם דאיכא לאכל הכא שני ליה כהיסח כללע"ד:

ושוב מצאחי להמרדכי בפ' שבועח הדיינין סי' החם"ח שאחר שהביא דברי רבי' החיי ורלי"ז מהיות דפ' והכוהב כחב ולא והיות דפ' הכוהב דחם ריבא משום דפרע דייק והיות דע"ח משום דמסוי' ליה חקון שבועה כדי להפיד ע"כ הרי שהוקשה לו כמו שהקשה לפע"ד וכדברי הה"מ בנחוח לשונו נבכו כמו נד דברי רבי' החיי נחון זל ממה שחמה עליו ריבא וכמ"ש הוק ומיך שיהיה מאחר דעיון רוחה דעיקר החי דיעה דמצהבעי' על השטרוח ועבדים וקרקעות שרשו פחוח חל סוגיח דהכוהב וכנזל ח"כ כיון דחזינן דבפ' הכוהב לימאי ה"ט דברי להפיד ח"כ לח אחן נמי נימח דה"ט דמצהבעים על השטרוח הוא כדי להפיד וה"כ נדקו יחדיו דברי הרשב"ם דבכהב דטעמח דמצהבעים על השטרוח הוא כדי להפיד וכמדוכר ודו"ק:

נם מה שכחב עוד הם"ך והיינו דנקט הרשב"ם שטרוח ולא נקט עבדים וקרקעות וכוונחו להקשות דבפי' הסמ"ע ח"כ ה"ה והוא הטעם דלקטן על עבדים וקרקעות דהכי נמי הקנאח ניכא ולדידים

ועוד נראה פשיטא ג' בשם של הרוקח שכתב
לתלך כיון דחזר לכתב עלה יתמר מר דרוקח
נכי דחזר תמרי הכי משום דלא ס"ל שכתב מי ליח
וכגון ופליגא דעת מרגמי שגם מה שכתב הטלפוט
שם כפ"ק דמגילה דהקשו שם כדי"ה פ"ה כדיעות
המהתי שכתבו הקדמונים כתבו ס"ו דלא שכתב מי ליה לחזור
לחנם היוצא ירמה דלא כהבו סברתו ון דק נכי מה
שהוקשה להם דמ"ט בחזור תמרינן שכתבו כשכתב
ועוטל ולא תמרי מתוך שהיו יכול לישב משלם כדתמרי
נכי נפסיק דף. לבא ולזה תירצו ודלי תמרי הפי גם נכי
חזור דתשלם ל"ם ליה חיי דכל העולם יכילוהו לידה
שכועה והוא היו יכול לישבע ואפלו כל אחד לן ע"פ
ור"ל דהשתא דלתמרינן דשכנגדו חזור ישבע. ויעוטל תו
ליכא למיתק הפי חזור דל"ם ליה חיי וכל העולם יכיל
כשכועים לשקר מ"ו דאשבע שידעו לנוזלו עד שכועתא
פרטי דמתון דחזיר לתמוניה לא חזיר תשכועתא ות"ס
כשוף הסוגיא כי פרכי השתא כמי ניחייכיה מדר"ן
ומצני דר"ן נוסיה תקנתא היא ותקל"ק ל"ע ופירש"י ז"ל
דחזל"ל דכיון דחזיר שכועה חיסק תלרי"ן הוא ל"ל שכנגדו
יכשע ויטול ותקשי דהל"ל ע"ב לא הוי טעמא משום
ול"ש חי לחזור וכ"ש הדרכן ז"ל הלכה למרנו מדברי
הפוס' ודאפי טעמא לא שייך הלא חי תמרינן כי שכנגדו
יעוטל כל"ש דומיא דר' חנה לכל חי תמרינן כי שכנגדו
ויעוטל הוי ליכא הפי חשבועה פרטי ותיק ליה
חי הלא עיקר טעמא משום דתקל"ק ל"ע וכללא הוא
כלל ויכא כין נפי קשה כין בשאר דוכתי ובניס לדקדק
מדברי רש"י שם כד"ה ותקנתא שכתב ול' ותוכיח המלויים
כשכועות תקנתא תקמים הם ולשכועה דחזר ישבע הלא
דכגון תקנתא לכל. תקל"ק ל"ע ע"כ ומשמע דעל כל
חזר הקנתא כשכועות דהוו תקנתא ל"ע תקל"ק ועלאו
חזר נפי קשה לישתמי הפי כללא דתקל"ק ל"ע גם יש
לדקדק כן מתוך דברי התוספות שם בסוף הסוגיא
כד"ה כד"ה ותקנתא שכתבו ול' ומתוך שתיו יכול לישבע
משלם לא שייך הפא כדפירשנו עכ"ל ודבריהם מבוארים
שהוקשה להם הלא דתמרינן בחזור שכנגדו ישבע
ויעוטל משום דל"ן נוסף תקנתא היא ותקל"ק ל"ע תכתי
ק דהיל"ל משלם וכנשכת דר' אבא כתבו דלא
כי ך הכא כדפירשנו וכוונתם דשוים עפ"י מ"ש לעיל
כד"ה שכנגדו דהא הוא תמרי הכי בחזור ל"ש ליה חיי
וה"ל לא תנו דרבנן לתקוני שיעוטל מהחזור כלא שכועה
ותם הוא חייב שכועה דאוריי"ת שכנגדו ישבע ויעוטל
ותם הוא חייב שכועה דלרבנן אין שכנגדו ישבע ועוטל
משום דתקל"ח ל"ע ונם ויעוטל ל"ש משום דלא
שכתקל"ה חי ל"ע כדאיתא בפ"ק דשבועות דף כ"ו ע"ב
והוכרכתי לזה לפי שראיתי להרב לחם הפנים והרב עין
יוסף שנתקבטו בזה ופירשו בפנגון אחר שעות. ואחרי
התחילה מהוד רבנותם לא ירדו לתל"ת השתא ותם
שפירשתי הוא נכון ופשוט והתעיין יכתר. ובוד דחיתי
להרב מהרש"ך בח"ה דף קפ"ח ס"ק שהפנים כן כוונת
התוס' כפשיטות לא שהוקשה לו ויתיכי קוק ס"ד לתימה
משלם דהא הכיא נתי דתמרינן משלם הוא תקנתא
וכרתוכח מדברי התוספות לעיל כדף ג' ע"ב כד"ה
וכפולים כעי דלוריה ליה והניח דר"ן תקנתא ותקל"ת
ל"ע והניקה כל"ע והרב מהר"ם הלוי ז"ל בח"ת סי'
כ"ח הכיא דברי מהרש"ך הללו וכתב להקן דחין כוונת
התוס' על מ"ש לעיל בד"ה שכנגדו משום דל"ם קיי

לחזור אלא לוקחם עמ"ש לעיל בד"ה וכפולים כמי
דלוריה ליה וחיא נוסחא קדמיתא הרב מוהרש"ך ז"ל ותייתי
שכתבו לשון זה עייך דל"ל מעצמא דהוי השבוע תקנתא
והכיא דמשלם תקנתא לעשב. עיניך הדוחק דקרב
מוהרש"ך הכין דברי התוס' כמו שפי' כעניותינו והרב
מהר"ם הלוי ז"ל כדי לתרן קו' מוהרש"ך דחק לפרש
כמו שפי' הרב לחם לחיים ז"ל וכבר הרב עין יוסף
הקשה על הרב נח"ת ז"ל דכפי דברין ק' דתמרינן עיקר
דברי התוס' דלעיל שכתבו דלא תמרי כשבועה ורבינו
מש"ל נמ קוח מהאי סוגיא דתמרינן דחק ל"ע ות"ש
לא שייך לתניקא כדברישם לעיל כדפירשו עשוח מה
שפי' שהוא דוחק הרבה. ולכן נלע"ד דמחוורתא דמילתא
דברות התוספות ז"ל היק כמו שפירשנו וכמו שכתבין
מוהרש"ך ז"ל ותם שחוק מדברי התוס' דלעיל כד"ה
וכבולי בעי דלוריה ליה שכתב דכשכוע' דרבנן לא תמרי
משלם תמרי ניחק ל"ק תירוי דקאמר מתי דתמרינן
משלם לא הוי תקנתא שלא דין ודאי וכמ"ש בספר
תרומת זקניס בפ"ק דמגילה דף ע"ו ע"ב כד"ה לא כפל
עדיים כשם הרמב"ן והרשב"א והר"ן ז"ל נבי חזור ותם
מדריך דברין שהוא חזור כדין הוא שיעוטל כעגדו ולא
שכוע' שכתב הרמב"ן והרשב"א והר"ן ז"ל נבי חזור ותם
מדריך דברין שהוא חזור כדין הוא שיעוטל כעגדו ולא
שכוע' דכתב תורה ומדרבנן כשכועה וכו' ועש"כ דמוכח
מדבריהם דהא דתמרינן משלם לא הוי תקנתא אלא
דין תורה וא"כ מ"ש התוס' לעיל דכשכועה דרבנן לא
תמרינן משלם לאו משום דהוי תקל"ת אלא דין נמוחי
הוא ודוקא כיכא דחזיר ס"ד אז תמרי' משלם אכל
היכא דהוא חייב מדבריהם ליכא למימר הכי ועשה"ה לא תמרי'
דמילתא דכשלמא היכא דחזיר שבו' מדחזיר לא תמרי'
ליה השבע אז אלם ובין דחזינו דישבע אל עליו
חזקת תשלומין אבל היכא דליכא עליה שום חיוב שבו'
מדהוליכא ג"כ קלוש טוענת חיובים ומשה"ה לא תמרי'
היה משלם ולאו משום דנזיקי מתי דתמרי' משלם
לאו תקנתא אלא דיוק דאוריי"ת הוא ובהכי ניחין דכדי
שהוס' כללא "ד ככון ודוק היטב:

המורם מכל האמור דק"ע דלא שפיקא ליה לא
כתבוהו התוס' דק אי תמרינן בחזור
שכנגדו יעוטל כלא שכועה אבל אי מצריכין ליה שכועה
היה ליה חיי וא"כ אי תמרי' נכיה ותק"ל ע"ב ע"כ לא
הוי טעמא משום דל"ם ליה חיי דהרי שכנגדו כשכוע
היסק ועוטל ולא תמרינן ליה לשכנגדו דישבע על שקר
אלא ודאי משום דכך נר' להם לומר אלא ניעכיה תק"ל
וה"ק דין תינה לשאר דוכתי דהוו תקנתא דל"ע בהא
תק"ל ולאו דוקא נכי חזור וא"כ דברי הרדב"ז ז"ל תמוהי'
הרבה שהם הפך שיטת התוס' ורש"י ז"ל והו מק שהוקשה
לי זחת לפניס כתבי הרדב"ז הללו ואתה תמת תניד
דבהיותי זך עכו"ק בעניין זה היה ה' תת עיני ותפת
עיני והיה להרב החכיב ז"ל כפי ג"כ הנהבו"ל לוק ש"כ
דהתירינהו לעיניין והוה נבר על תשו' הרשב"ם בפי'
הקל"ו וכ"כ שעש זה ויהי לה תיית הכי ל"ם חיי לכל חזור
ושהרב קומת ישרים בפי' קכ"ג המה עליו ע"כ הרי
תשכחן דהב' ושעש זה נפתח כנדולים הרשב"ם ז"ל והרב
קי"ל תיה עליו קלת מהתוך דבריה במו שתמהו
כעניותינו "עוש:

ואנכי כעוזיי כריהוקי דכדי הרי"ם ז"ל דחה דחיתי
מהשתי לדחוק בדבריו ולהניח היכא לחת
בדבריו ובהכי מוכל לוחו נדיק מיד מהרי הרב קו' ומתמה
עיש להקשות עליו יותר ויותר בתו שהק כעניותינו על
הרדב"ז

הרדב"ז דאפי' הנביאים נתנבאו בקנמון ר' ואדי שלך
לפניך לשון הרי"ב והם מפני מה שטוענן דאוכן ושמעון
ש"מ לומר לו כיד כנו של דאוכן כיון שמשמעון כופר
בזה על דאוכן להכיה דחיה וכו' ואף אם יהיה שמעון
מחוד אין שכנגדו כשבע ונוטל כיון שלא נתחייב שבועת
התורה דלמ"ה ל"ש חיי לכל מחוד שכל הדם יקבענו
ויתחייב היסת ומפני חשדו ישבע שכנגדו ויטול ומכוחר
הוא ויטול ומכוחר הוא כפ"ק דמגילה לת עברי ק"ק לת
גבר"ל והנה אם נניח דברי הרי"ב במתו שהן וכפרשם
כפשוטם הדברים מתמיהים הרבה לכן אמרתי אני שלי
לבי דמוטב שתהיה לחת כדבריו כדי שיהיו דבריו
מוסכמים עם דברי התום' ורש"י וכל"ל דלמ"ה ל"ש חיי
לכל מחוד שכל הדם יקבענו ויתחייב היסת ומפני חשדו
לת ישבע שכנגדו ויטול ומכוחר הוא כפ"ק דמגילה
דתקל"ת ל"ע ע"כ והמעתיק השמיטו תיכת לת וה"ש
ודבריו דברים קלתר שאם אם שמעון מחוד אין שכנגדו
נשבע ונוטל כיון שלא נתחייב ש' שבועת התורה כלומר
דכשלמת אם היה מחייב שמעון שבועה לו אמרינן כיון
דחוזר מחוד שכנגדו ישבע ויטול וכהך עובד דלמ"ה ל"ש
חיי לכל מחוד שכל הדם יקבענו ע"כ ופה השליח דברי
ל"ש כיון שלא נתחייב שבועת התורה וי"ל שהוקשה לו
דלמתי אמרי דבמחוד שחייב ש' ר' דשכנגדו ישבע ויטול
הוא ל' ויטול כלת שבועה דמשלם וכדלמרי' גבי נפקח
דר' לקח וכמו שהקשו שם לוה כה דלמ"ה ל"ש חיי כלו'
דלמ"ה דשכנגדו ישבע לת ימת ויטול כלת שבועת ש' כ
ל"ש חיי והייכן ממש בתירון התו' שכתבו דטעמת דל"ת
ויטול כל"ש משום ל"ש חיי ולת הולרך הרב ז"ל לה לחדוך
ולסיים כה שיטלו כל ממונו כל"ש משום דקיל"ר בתוכן
ות"ש עוד ויתחייב היסת ומפני חשדו לת ישבע שכנגדו
ויטול מילתא כתי נפשת היא ולת קתי לחלעול תלת
קתי על עיקר הדין דברתן שלו וקתמר דשמעון זה אין
עליו ש' ולחיוב חייב כי אם היסת כיון שהוא כופר בכל
והייבו דקתמר ויתחייב היסת כלומר דשמעון זה חייב
היסת ולת ש"ד ות"ש ומפני חשדו לת ישבע שכנגדו
ויטול ומכוחר הוא כפ"ק דמ"ר ל' שהוקשלו דהכא רמית
דתלין על שמעון ש"ד דק היסת תכתי נימת דישבע
שכנגדו ויטול דומית דש"ד להכי קתמר ומפני חשדו
לת ישבע שכנגדו ויטול ומכוחר הוא כפ"ק דכ"מ
דתק"ל לת ל"ע והייבו מתם קו' הש"ס ותירולו דפרכינן
השתת נמי ניחייביה מדר"ן ומשני דר"ן תקנתת היא
ותקל"ת ל"ע כיתופן דכפי הנהה זו ופי' מה שפירשתי
כדברי הרי"ב דתקי מילי קתמר חדית מ"ט כש"ד לתמרי'
דישבע שכנגדו ויטול ולת תמרי' משלם וכמו שהק'
התום' ולת קרין יתיב משום דחל"כ לש"ת והיה קושית
התום' ותירולם ותירוץ דמ"ט לת לתמרו דגם כשבועת
היסת ישבע שכנגדו ויטול דומית דש"ד והדרין תשום
דתק"ל לת ל"ע והיה קו' הש"ס ותירולו וכפי"ו נתנהו
דבריו מכוונים עם דברי התום' ותילי מילי הדתי דתני
ולת קתני חדת כמו שהביאו הרב ת"ו והר' החביב כנלע"ד
נכון כפי תומר הנשת וירעתי כי דוחק גדול הוא להגיה
דברי הרי"ב וגם לפר' דבריו הכי יען כי פשט דבריו
לת מוכחי הכי מ"מ יען כי התמיהה גדולה היא עד
מאד בדבריו לכן מוטב שנניח דבריו בל' ולת ונפרש
כמו שפי' מתה שנניח דבריו כל"ע:

ומ"מ הגם שהרחיבו פיוס לדברי הרי"ב לומר
דע"ם גכל כדבריו ובהכי נתה עקטה קו'

הרב ת"ו מעלין לחכתי דכרי הרדב"ז תשובות וכאשר
עמדנו כהם לעני' וקו' הרב ת"ו מדברי התום' דפ"ק
דמגילה נפול תפול נם על הרדב"ז וכמו שהק' לעני'
כע"ר אלכן היתה מולחת דשוייה להרין דבריה'
ודלכן הרי"ב והרדב"ז מקו' הרב ת"ו דלאפשר לומר
כעלם מעיני העדה הרי"ב והרדב"ז דברי התום' בר"ה
שכנגדו דלת כתב הבי תלת לקו' התתי לת לתמרי' דישבע
כל"ש דתיכף מדבריהם דכשבועה הו ליבת התי תשבע
תלת דק"ל להרי"ב והרדב"ז טוח דתוכח מדבריהם דעל
ידי שבועה הו ליכת התי תשבע דוקת בש"ד לתשבע
כשבועת היסת דקת"ל טובת שביר תיכת לתיחב דל"ש
חיי לכל מחוד שכל הדם יקבענו ויתחייבו היסת והוא
מחוד ושבענו היסת לנקד ויטלו כל אשר לו כיון דלת
מנירת להו לאיכשי כולי התי שבועת היסת ולהכי סברי
רבנן הר"ב והרדב"ז דלתמרי' בנת' התי טעמת
דתק"ת ל"ע לת לתמרי' הכי תלת דוקת נבי מחוד
ומטעמת דל"ש חיי לכל מחוד שכל הדם יקבענו ויתחייבו
היסת והוא מחוד לכל בעלמת עברי' תק"ת ובהכי מ"
ל"ק עלייהו מדברי התוספו' דפ"ק דמגילה לתנס מה
שהוקש' לעניל מדברי התום' דפ' כהב"ש ומדקדוק דברי
רש"י דפ"ק דב"מ ומדברי רבי' נתן שהביאו הרמ"ה
והנמק' ומדברי הראב"ד בהשגו' זו דמוכח מדבריהם
בהלכה הוא לכל מילי דהוי תקנתת דל"ע תקל"ת ועכ"ל
דלת הוי טעמת משום דל"ש חיי לכל מחוד תלת דקיים
לתו לרבנן דל"ע תקל"ת דהת"ל ש"ט שום הפך דברי
הרי"ב והרדב"ז ובהמתר לעני' ול"ע:

הדרן עלך לתקו' הראב"ד ז"ל במתי דכתב דכיון
דהת' דנשבעים על השטרות קויל תקנתת
והתי' דנשבעים לקטן נ"ב קויל תקנתת תקל"ת ל"ע
דאיכת למירק דמ"ב נש כשתקטן קובע לנטול תביעת
ממון ולת שטרות והנדול כופר בכל דכבה"ג בהנדול
הוכע לנדול והוא כופר בכל לת תיחייב שבועה תלת
מתקנת דר"ן והול"ל כיון דשבועה דכופר בכל הוי
תקנתת ושבועה לקטן נמי הויא תקנתת תקל"ת ל"ע
וכדרך שהק' הרדב"ז זל על טעם הרמ"ה שבתקנת השבון
ולוכת לתיעור דלמ"ה דתלין לקטן תלת דוקת כי תיכת
הורת כתקל"ת ולת ככופר בכל משום דתקל"ת ל"ע אפרי
מצינו להרמב"ם פכ"ה מה' טוען שבתב בקדי' דלפי'
היכת דכופר בכל נשבעים לקטן וכ"פ הטור ומרן זל
ולוכת למימר דהרשב"ת זל רב תנת הוא ותלוג על
הרמב"ם שהת"ל דתלין על טעמת קטן אף ת"ל סודה
בתקנת דהו"ל חדית תקנתת שהרי מרן זל בשו"ע ח"מ סכיב
להלכה דברי הרמב"ם פכ"ב ודברי הרשב"ת פכ"ג ופת
תיכת דפלוגי לת הו"ל להביא הברי הרשב"ת זל תלת
ודלי מיכת דש"ל דל"פ ואעפ"י שכתבה בשם יש מי
שאומר להביא הרשב"ת לתו משום דש"ל דפלוגי תלת
כת"ש פסת"ע בשי' ו"ס ק"ת ובכמה דוכתי דדרכו
של מרן זל בשולחת ס' לתת תלת כתבוה כל הפוסקים
מכיתה בשם יש מי שאומר דגם אחר הפוסקים תפשר
דמודו בה תלת תלת כתבוה בפירוש יצו"ש וש"כ הדרת
קושי' לדוכתת דמ"ש היכת דכופר בכל בשבועין לקטן
דהת הת נמי הויא תקנתת והול"ל דתלין בכופר בכל
לקטן דתק"ל לת ל"ע:

ותו דשב"ל דהרשב"ת זל לת תלוג על הרמב"ם
כהת דנשבעי לקטן אפי' בכופר בכל וכד תוכח
מתו' דברי' בהתי הנו' נופת דק"כ סי' קמ"ח דנ"ר הכי

הים

ו ה שהנהיג כפר בכל השטרות ולא היה שם מחלה
ג קלה כלל ועוד הסיב רמ"ן על השטרות לקטן משום
דעיקר מה שנכתבים על השטרות הוא תקנתא והיא
דנכתבים לקטן הוא תקנתא ותקל"ת ל"ש יכו"ש
והשתא שם מיכא דהרשב"ם רב תנא היא ופליג על
הרמב"ם ום"ל רמ"ן לקטן אפי' כיכר שנופו ממון אלא
מ"ש ים הדחה בתקנתא ולא בכופר ככל משום דהוי
תקל"ת מ"ש אמאי מיטרייך כל"ד למפטריה משכותא
משום דשכותא השטרות תקנתא היא מיפוק ליה דאפי'
היה טענתא של הקטנה כיכר שנופו ממון דאיכא בהו
שכועה דאורייי לפ"ה כפ"ר כיון שכפר בבל ולא
ליתה שם מחלה כמתקנתא ודכמ"ש מנחות לא מחייב
שכועה אלא מדרבנן מתקנתא דר"ן והבא בקטן והיא
נ"כ מתקנתא תקל"ת ל"ש ואמאי מיטרייך למאי טענתא
דשכו' השטרות היו תקנתא אלא היכי מדמיטרייך למיתי
עלה מטענתא דשטרות מאחת דאי היו טענתייהו כיכר
שנופו ממון מצ"נ דכופר ככל גוונא קטן חייב לישבע
היסת מענ"כ דהוי תקל"ת ול"כ הלה דהזמת דמים
נשתנה כופר ככל מהכיעה שטרות דהרווחו תקנתא
ניכו:

ונלע"ד דס"ל להרשב"ם זל דחילוק יש בין שטענת קטן
קטן כיכר שנופו ממון לטענת קטן
בשטרות דכיכר שנופו ממון ואיכא בית מרן ז"ל בכנדון
דמו"ה נס היכא דכופר בכל דמי שכועה עליה דכיון
דעיקר טעמא דמיקטי הנאחים שכתבים לקטן הוא
משום שלא יהא כ"ח הוקף מעותו של קטן וכולן ח"כ
מהאי טעמא ליכא בפלוגי כיון מחלה בתקנתא בכופר
ככל דכהקדושיהו חיכא להו חשבון וכי הקיצו הנאחים
שכועה על טענת קטן תקנה שתמית תקיצו
לטוכחו של קטן כיון היכא דכופר ככל כיון היכא דמחלה
ליה בתקנתא ודמיא הא מילתא לשבועה דשכיר נשכע
ונוטל דס"ל לרבנו דמ"ב דליכא הודאה בתקנתא נשבע
ונוטל ולא כרי משום דס"ל דעבדי' תק"ל ובחקנו המי'
כ' כה"ג דהניחו לומר דמעיקרא מהקניי לה על השכי'
שישבע ויטול אפי' היכא דהכא"ה כל כופר ככל וכולא
חדא תקנתא היא וה"נ נבי אחי תקנה דנשבעין לקטן
מעיקרא מהקנינן לה כיון היכא דכופר ככל כיון היכא
דחודה במקצת שלא ישים כ"ח נוטל מעותו של קטן
וס"ל להרשב"ם דעיקר הקנת הנאחים לא היתה אלא
כדכר שנופו ממון דליכא כיס קרב ס"ד דאו תקיצו
שכועה אפי' ככופר ככל מה שה"כ כשטרות וכיוצא בהן
דכתה"נ כנדון ליכא שום צד ס"ד לא הקיצו בהו שכועה
על טענה של הקטן כנלע"ד לדחוק כדעת הרשב"ם
ויכן יש לדקדק קלת מדברי הרדב"ז בתשו' בח"ק סי' ר"ל
ועוד ודוק:

ומלבד מה שהקשינו לכ"ל כדברי הרמ"ך מכח
תשובת הרשב"ם נופת תכהי גם נכן
לדקדק עוד כדבריו לפום שיטתי' דמר דחזקי' לה לתשו'
הרשב"ם שכתב דאין על השטרות רחיירי כשנתם שטרו
וע"ל וכתב וז"ל והילכך מי שהיה לו שטר על חביו של
קטן כשופן שהיה הקטן מחייב לשלם כגון כהודה ומת
בחוליו וכה"ג ואח"ך טען הקטן שפרע לו הוא ואומר
ליתקבע לי לו הכיא ע"א שפרעו אין לחת הקטן נדיך
לשלם דמשבועו היסת לאח"ך עכ"ל והנה כמ"ש
כדישא סתמא דאחיירי כשנתם שטרו וע"ה ניחא דחיבע"כ
דלעולם דרכיהם היה לי נשבעים לקטן אפי' ע"א לו

לא דהרמב"ם ס"ל דאין לקטן אפי' טענת קטן כלל אפי'
עי' ע"א והטור ס"ל דאפי' ע"א נשבעים מידי דהוה
לטענתו בשפת אפי' הערד וה"נ אין השבועה על טענת
הקטן אלא על פי הערדת הערד וכמבואר בטור בסי' ס"ו
ס"ק' מ"מ אפשר דאפי' הרשב"ם ס"ל כס' הרמב"ם דאין
לקטן אפי' אפי' ע"א ומ"ש מניין לאוקומי ככה בטענת
עצמו דאחיירי בקטן היודע בטיב משא ומתן דק"ל
למקחו מקח וממכרו ממכר כדלקמן בסי' ד"ל ס"ה
דהכי ס"ל להרמ"ה ואחיי דהשתא לוה מאחרים ומכרו
עומן פרעתי הכל ומכיח ע"ה אי שהאחרי לענמו השטר
ואתה קחמר הרשב"ם דאין על טענת הקטן אפי' היכא
מחוקלים ע"ה אי פונם שטרו זל דס"ל להרשב"ם
כס' הרמ"ם דס"ל פשם לוה לעולם מזומנים כי היכי
למקחו מקח ה"כ הלוחו הלוחה וכפרעו ממנו אלמ"ה
השטר כשמו כסי רל"ה וצ"ע כאן בקי' ל"ח פ בשם ע"
ומצ"ע קאמר הרשב"ם אין על טענתו אפי' ע"א
וכס' הרמב"ם זל אמנם כמאי דלוקי' לה הרמ"ך זל
דאחיירי שאכרו של קטן היה חייב ומת שאחייב הקטן
לשלם כפי הדין והן עתה טוענן הקטן שהוא פרעם
ומכיח ע"ה כדברי דאפ"ה קאמר הרשב"ם אין על
טענת הקטן לדידי תמוהה לי מלתא דאיך נאמר ולא
מכעיא לי ממה דהרשב"ם ס"ל בס' המחי דס"ל
דנשבעין לקטן אפי' ע"א דהוה ליה להרשב"ם לאלמיעי
דחייב שבועה מטום אחין שבועה זו על טענת הקטן
שלא עפ"י הערד שלא אפי' ממהדס"ל להרשב"ם בהרמ"ם כס
דאפי' על פי ע"א אין לקטן וכדאכתי' לעיל מ"ש היכא
דוקא בקטן שהוא חייב מחמת עצמו שהוא לוה מחמת
הא טענ"ן שפרע וחביא ע"ד לאכל אכלי הקטן וה הוא
יקום ולא דמי עליה דיש אחתה לבו הוא שנתחייב
לחייב לשלם והוא מחמת שלאחר מיחת אבו בידע שאתה
והביא ע"ד מ"ש נאי דשכועה אלא על טענת קטן ואפי'
אפי' ב"ד מ"מ הכא כיון שהוא יקום כ"ד לאכותן דיחמי
אלא מכעיא שם בכר העמידו הב"ד אפוטרופוס על
נכסי הקטן דאחי האפטרופוס יטענ עפ"י הערד שכבר
נבה המלוה את חובו דאע"ג שהאפוטרופוס לא היה
במעמד כשפרע הקטן למלוה מ"מ הרי הערד למיטו
שמעיד שבפניו פרעו הקטן למלוה וה"כ אין שכועה ה
כאה כטענת הקטן כי שם בטענת האפוטרופוס אלא
אפי' ניתה דעדין לא העמידו ב"ד אפוטרופוס על נכסי
הקטן מ"מ כ"ד הם אחיהם של יתומים וה"כ כשרואים
הב"ד כשהקטן הביא ע"א שמעיד שבפניו פרעו למלו'
הם כעצמם יטענו על המלוה שכבר נבה חובו עפ"י
הערד או שיעמדו עתה האפוטרופוס לקטן וישביעוהו
למלוה עפ"י הערד דומיא דשבועת השומרים והשותפים
דפסק מרן שם כ"ב דיעמידו אפוטרופוס וה"כ היכי
אפשר לומר דהעפ"י שהוא שם קטן והביא ע"א שפרעו
דה"ל לישבע אפי' היסת כאחת לע"ד הקלה הזאת
מתחיים הרבה והנם דכתב בתשובתו שאין כוונת הרשב"ם
כמ"ש הרמ"ך זל מ"מ לפע"ד לענין דינא אין הדברי'
מוכרחים ודבר גדול דבר הנכיא ולחכמי ישראל אני
צריך וע"ע:

והיה תמיד עוברי כהלי פלוגתא דהרמב"ם והטור
אי נשבעין לקטן עפ"י ע"א או לא הוק לי
לפע"ד דשם חיתה להם לס הטור והמרדכי דנשבעים
לקטן עפ"י ע"א מ"ט כפ' שבועת הריינין דמ"ב דאתן
שם דאין על טענת שם"ו אלא נשבעין לקטן ולהקדש

יר כהם כזה ותתהלכה כחכמים ותומתי הכם מרן זלל שם כשם"ט דן לת הדין כהרמב"ם זל"ל דס"ל דלפי' פונס סטרו דצ"ל תם חזק גובה בלא שבו' חלת כהני' והיו שהכיח הטור דס"ל דלת נבי בלא שבועת כיון שפנתו או כע"ח יעוש חלת ומרן זל סייס בה כשה"ט חלת ק"כ טענן הלים ישכש לי ע"כ וקשיח סיפת דמ"ל למרן"ה דיעת דהי טענין ליסתכש לי דקויב ליסבש וכבר נתלקו עלוי כהנים גדולים הסמ"ע והם"ך זל וס"ל דלפי' דהרמב"ם לפי' לת טענין לת מסבעי' ליה ונבי כל"ם כיון שהוח חזל תמתו עליו מהיבן היוית דין זה לליתים כזכירה לת כדברי הרמב"ם וחלת כדברי הטור שעוש ותם הקם' חסמ"ע עלמור"ם כס' המפה חלה הזכיר שים שלקי' על הרמב"ם והוח דכיון הלים נתן שהכית שהטור דס"ל דלפי' מהות גמ' לת נבי כל"ם יעוש:

ואנכי כעוני למיעת ניגלח דשוות להכויונו ולייסב דברי מרן ומור"ם זל בלישנת קושטת קלי דלהרמב"ם זל לש"נ דקטענין ליסתכע לי נבי כל"ם כיון שהוח חזל ולרביט הלי לש"נ דלת טענין לפ יפרישת כשכו' כדין פונס סטרו וע"ל ממש דש"נ דלת טענין טענינן ליה חלת דמרן זל מכפיה כר"ע ובכריעת היה דעכד כין הרמב"ם לרב הקלי זל וקש לכ רבינו ס"ה כיון דחזל מחוק להטור שהכית דברי כלקוחות לקר ס הרמב"ם משמע שהעתו לפסוק כמותו וגם מדברי כעה"ת שעד כ"ל מוכח קש לם רב לם רבי הלי שלקוחי דברי הרמב"ם כהב דפ"ה מתן דמליג על הרמב"ם ושכן מנוי כקשובה לר"ה יעוש וגם ה"ת כהב שהוח חוק כדין וק הלי להקל הפוסקי וחכל כלילים פלוגי על הרמב"ם ס"ה רב הלי נתן ולילה מ"ח שהכית כעה"ת ולפסר שכן דעתו של בעל הלכ' נופים וכ"ל דעת הטור והה"מ מסו"ה לת רלה קרן זל לכסוק כסכינה חריפה כהרמב"ם לגמרי דלפ"ז ליסתכע לי דינכה כל"ם הלת פסק כמותו היכה דלת טענין דוקה דלת יכלי ליה לגמרי כל דין פונס שטרו דש"נ דלת טענין ליה נבי כל"ם ומסתיין למיפסק כווקיה היכה דלת טענין דוק המנם היכה דקטענין כהדיה ליסתכע לי נקטי כר"ה ורעמיה דמסתכע ושקיל דלים לן למפוקי ממינת נגד כברהם וכיונת כזה כ' הסמ"ע כפי' קנז ס"ק ל"ה יעוש מה שהמה עליו ה"ם"ך כס"ק ו' יעוש ודו"ק נמנת דמרן זל כ' כהרמב"ם בחדל היפה דלת טענין וכרבי' הלי כחדל היכה דקט טענין והו הנלע"ד כדעת מרן זל ולפשר מזו היקם דיעתו של רמ"ה כס' חמפה שלת הניח על מרן שים חולקים על הרמב"ם דשמיע ליה כלי ס"ל הלי הכדיעה דעכד מרן ושמע מסה וייטב כעיניו פשר דכר ולודוי לודי ליה ולהכי שקיק רב כנלע"ד כדיש כל מדלין כהקילת העיון:

שבתי ורלה שהי זה ים כוקלת מהדוקק ממלי דלסכחן למרן נופי' ככי כפי' ע"ח נבי פלוגתה דהרי"ף והרמ"ם מי ס"ל כתו"ל לישסתכע לי דס"ל להרי"ף והלמידו הרי"ן מינם דש"ל כשבועה דלפי' מיהמי נבי כל"ם והרמ"ם ס"ל דכעי שבועה ביון שהלוה טוענן כריה שפיע מעפ"י שהוח חזל ולת דמי ליהמי דהכם לין שום חדם מכחישו וכ' מרן הבי דמדברי מרן הללו דס' יד מה' מלוה נר' דס"ל כרכותיו וכ' שלטענין הלכה נקטינן בהרמב"ם וביותיו יעוש ועיין בסמ"ע בסי' פ"ד שהכית דברי מרן הללו והק' מה שהק' יעוש ושכתת לפי תירוץ זה שהילכו דמדין הכרעה עכר ולת פסק לגמרי כהרמב"ם שלת דוקה דלת טעין ש"כ הו"ל פסקי מרן שהדין"ל כיכהו דבסי' ע"ח פ' לגמרי כהרמב"ם וביותיו דלמ"ג דטענין ליסתכע לי נבי כל"ם והכת פסק כהרמב"ם וביותיו ומ"מ כיון דחזו' ליה דכשה"ט לת הזכיר הלי פלוגתה כלל ולת גלי דעתיה כמלן הלכתת לפשר דהדר כיה רב בם' הקלי ממלי דפסק כס' והכת כפי' פ"ד גלי דעתיה הלכתת כמלן דפסק כהרמב"ם היכה דלת טענין דוקה ודלת כמ"ם כסימן ע"ח דנקטי' כהרמב"ם וביותיו דלת שוה דוחק הרכה לומר דמרן זל שוי נפשיה הדיוט מהכי לם' הקלי כיון דלת מסתכן ליה כם' כדק הכיח שכתב שוש דמו לזה כדרכו וק"ל מהר"ח יסרחל זל בס' כיח מכרהם דחק לם רב לקו' הסמ"ע וקש"ך לעניין הלכה יעוש כי לעת כזוקת יין ספרו מלוי כידי:

והנה למה שהק' הסמ"ע על מור"ם למה לת כתב שום חילקי' כזה והוח דכי' הלי שהכי' הטור רלי להרב ש"ך זל שכ' שהעיקי כדברי מור"ם דליכה מלן דפלוג בזה על הרמב"ם ומדרכה דברי הטור שכהב דה"ה גלון זל חולק המוסיס דלמה מלת הטור דמ"ה גלון פלוג בהת ומדהמעיין ככעה"ת שעיר ב"ה ובדברי הה"מ פ' ל' מה מ"מ ידלה דר"ה לת פליג הלא כלקוחות לפל בפונס שטרו וע"ל מודיה ליה להרמב"ם דגבי כל"ם יעוש ס"ק ב' גם הרב נד"ת זל הרגיש כזה וכ' דמדברי כעה"ת משמע דר"ה לת פליג הלא כלקוחות ודלת כמ"ם הטור וכפונס שטרו פליג יעוש, ונלע"ד דמדברי דמקי כעה"ת מש דדוק כלקוחו' פליג ר"ה מ"מ כיון דחזו' ליה להטור דכ' כהדי' דר"ת פליג גם בפונס וע"ל לפשר דהכי קיס ליה דלקוחו פליג ר"ה רהכי דלה בהדיה בחשובה לר"ה שכתב כן ולפשר דס"ל נמי דחדת מיניהו נקט וה"ה לחיוב ועיין מ"ש הרב המחסף בסי' זה בהגהב"י חות ז' ע"ש ודוק ומ"כ כיון דחזו' להטור שהכין דלקוחו פליג וגם מרן הכ"ל לת העיר כזה כלל וגם מור"ם גופיה כס' ר"מ לת העיר כזה הול"ל על דברי מרן שים חולקים כזה דלם מיהת דרב תנת ופליג על הטור וס"ל דר"ה מודם להרמב"ם כפונס וע"ח ס"ב הו"ל לגלויי דעתיה כספר ר"מ הלא ורלי מוכח דגם מיהו ס"ל כהטור דפליגי

ומ"כ כס' המפה הול"ל ס"ת כזה כנלע"ד ודו"ק:

ועוד הקשה הסמ"ע על מר"ן זל דפסק דלפי טעין שהכע לי דמסתבעי' ליה דלעיל כפי' ע"ח כתב הטור בשם הרי"ף והרי"ן מינהם דכתו' לפי' לי ס"ל הלוה למלוה השכע לי דס"ל לישכע משום חוקה דס"ח פורע בתו' וכ' שם מרן הכ"ל שגם הרמב"ם ס"ל הכי והביח דברי הרמב"ם הללו הלמת דלמ"ג דס"ל השכע לי דכשכע וחי דשלחי הכת דלמיהע הלי חוקה שהרי המלוה בעלמו הודה שכפרע קלת מחוכו כה"ג מש"ה גם במוכר לי טעין ישכע משכעי' ליה והיינו טעמת דע"ז דהחם כתי למיהע עפ"י העד עכת"ד:

ואנכי כעניי גברה רבה חזינן ותיוכהה חזינן ופידוקה לת קת חזינן דלמיבעי דהלי חזקה דס' פונס כתו' לת מצלו הוח הדבר הזה נפתח כנדולים שמלינו לה"מ

ז"ל כפ"ל מה' מלוה שכתב ע"ד הרמב"ם הללו דס"ל
דכתיב תעבדו שפגם שטרו וע"ל וכדומה הרי זה נוכח
כל"ם וכתב הז"ל הכל לפי חומר הדין זה פגם שטרו דהא
לכטולה לה חזקה דת"ח פורע כתיב לנכרי הלוי שהרי
פרע והלה מודה לו כתקנת ז"ע עכ"ל:

ובצפיית נפיקי להר' חנוך ז"ל שם שכ' וז"ל אם שמעו
על ה"ם לחייב שכועה להלוה ניחא
ואם לפטורו כתלוה ע"פ נלוה כשכועתו קבי ליה פגם
שטרו לחתי נשבע ופוטל הא לפטולה חזקה דשטרך בידי
מחי בעי דהא כי היכי דלכטולי חזקה דת"ח פורע כהו
ה"נ לחיכטולי שטרך בידי מחי בעי דהא פרע ולא כתב
ולפשר לחקות וכו' והמשכיל יבין וכו' עכ"ל ומני כתבי
שכולה שלמה להכין דבריו ולא יזכוני לירד לסוף דעתו
מקומר חמשיב דפשיטא לי לפע"ד דהה"מ מיוכך לחייב
שכו' למלוה לעפ"י שהוא כחז' וכם ר"ת דחתייב שכועה
בלקוחו' וכת"ש ליכו נופיה בחילוק דבריו וגם ככר
לכהנו לעיל מ"ש הטור דלכיכה דר"ה גם בפגם שטרו
וע"ל יש כהם שכועה ולא כהרמב"ם ור"ת פשיטא דכוונ
ה"ה היה זו דלפי' נימה דנקטי' כהרמב"ם
ולא כר"ה לכתי מני חוכך כדין שטרו דלכיכה כהך דני
ג"ל ניין שהוא חז' דהה לכטולה הוי חזקה לגבי הוי
שהרי פרע והלה מודים! לו וה"ל הו"ל חז' לגבי הוי
ללחר ומנו וז"ל הם"מ גם לא חיישי אלא כמלוה בשטר
לחז' דחיישי ניה רבי ולא חיישי כלל צמע"פ ומתן דכל
שמא דמע"פ הכא כדברי הה"מ הללו כל עלמו לא כת
אלא לומר מי חייב שכועה מי לא וכן נראה מתוך דברי
הלח"מ שהכין כן לפשיטות שכתב ע"ד הה"מ וז"ל כ'
הטור כך טוענ כשם ר"ה ז"ל לפגם שטרו-אפי' היה
החוב לומן גם יפרע אלא כצפו' וק' דל"ל לימת כנמר
חילוק זה דלכא כין פגם לשחיטו פגם דכפגם אפי'
ת"ל גי אלא כשכועה מה שנ"ל כשחיטו פגם ע"ל הרי
שהכין הלח"מ דהה"מ ורה"נ ז"ל אמרו דכר אחד דלא
כהרמב"ם ותחייבי שכו' למלוה כשפגם שטרו אפי' כתז'
ותה שהק' הלח"מ על מ"ש מהא דפ' שכועת הדיינין דמ"ל
נבי הה"ל דר"ש דפרכי' מה כין זה לפגם שטרו ולימת
דלכיכה כיבייהו דפגם אפי' כתז' גי אלא כשכוע' לעב"ן
דאין זה מן התימה כ"כ דכיון דר"פ לחיי כלאחר זמנו
דכתז' פשיטה דלא מצי למימר שטר פרוצת הוא ה"כ
כי פרכי' מה כין זה לפגם שטרו ה"ק מה כין זה דלא
לפגם שטרו לאז' כיון דכתרוייהו פריך סמלוה ליכתב
ות"כ פגם ולימו פגם כי הדדי ניהו והוכרך לשנויי
דכפגם אע"ג דלא טעין וכו' ול"מ לשנויי דפגם אפי'
ת"ל גי אלא כשכועה דכל עיקר קו' התקשה אדהכי
מאן דלפיק שטריה והיה דפגם תלוחתו כלאחר זמני
דאע"ג דלא פנחים לשטריה כיני שכו' ה"כ מה
בין זה לפגם ואע"כ דכפגם לא הוי כתז' גי אלא
בשכו' ס"ם כלאחר שוכשעיריהן ומתי כיניהו כגלע"ד
והוא פשוט:

ומ"מ כעיקר הספק שנסתפק התם"ל ז"ל לעפ"י
שכתב דהעיקר כשונש הם"מ חיש לומר
ונשכע התלוה ונוכח דלהרע לא הוי חזקה דה"ל
פלוגתא וכס"ד ה" שכתיש הטור תכתי ליכא לספוקי מי
הויא מע"פ כתז' ופגם המלוה לא חיישי ניהו לידיעו
להוי דיוכ דלפשר לומר דע"כ לא כתב ר"ה וה"מ
דנשכע ונוכח הלא דוקא כמלוה כשטר הכל כתלוה על
פה כיון דליה לן מני חזקה דשטרך בידי מתי בעי

ממשיעא למלוה ולימא נכיה הלא חזקה דת"ח פורע
כתז' והכא לימרעא לה הוי חזקה שהרי הלוה טוענ
שפרע לו הכל והלה מודה לו במקלת ת"כ חזרה לה הוי
חזקה לגמרי והוה ליה כלאחר זמנו ונאמן הלוה כשכוע'
היסת וזו מה שיש להסתפק לליכא דהה"מ ור"ה:

ואפילו לפ' הרמ"ם כרים כתרת והכיאו העור
כפי' ע"ח דס"ל דלפי' כתז' אי ת"ל ליה
למלוה מישתכע לי דמשכבע היסת ומקיל לחכתי ת"ל
דהאמנו דוקא כי לא פנחים לחוכיה דלא מיחרעא
ליה הלוי חזקה לחוכ כל כי פנחים לחוכיה דרישא הלוי חזקה
לפשר לחלפי' כשכועה לא מקיל ולליה נשכע ונפטר
[illegible]

ודע שהרב כעה"ת כתב כשכני כ"ת ת"ר דפגם
שטרו ליתיה הלא כמלוה כשטר לכל פגם
חוכו ע"פ והלוי הלוה נשכע היסת ונפטר והכיאו מרת
הכ' כרים סי' פ"ד והק הלכ' כ"ח שם ולפי"ז קת"ל פשיטא
וקי' דקת"ל דלאע"ג דלאכת עליה כתב יד להרת"ה
ולרבינו ת"ל דליתו להתן לומר פרעתי דלמ"ה כי פגמו
חוכו מוכה שהוא נאמן לומר פרעתי ועו"ש ותימה
שהרי כעה"ת נ"ל כפשיטא כשטר ב' הסכים כהרי"ף והתוכיס
דלכ"ל נאמן לומר פרעתי ועו"ש ות"ל לדידיה הוי משכח
שת"ל דלאע"ג דלא פגמו הלוה נאמן וכ"ש כשפגמו עתה
לפי"ז להכ"ת שם שכתב דלכעה"ת לפי' כתוכ כעדים
כלא קמן דלפי' כעדים דקמן משיב כמלוה כשטר גם
לענין פגם שטרו וכדמשמע מדברי כעה"ת שטר כ"ת
מ"ת והכיאו הכ' כפי' ע' ועו"ש ונראה שגם
מרן כ' הכין כך דלפי' כעדים כלא קנין ומשו"ה כתם
דפשוט היא לחמנם מורם כך דרכי תשה כפי' פ"ד ס"ל
דגם כעדים יקנין מפי' ולפ"ז אין לו דין פגם שטרו
ולא כת"ת המרדכי כפ' כל הנשכעים כהריא דיכני
ליה כל דין פגם שטרו ומרחיכה תפתפק בדכר ועו"ש
ולפי' מיושת דקת"ל בעה"ת דלא כהמרדכי ועו"ש ת"ת
להתריך כעניין זה אין פה מקומו:

ובעיקר דברי הה"מ שכתב שהוא חוכך כדין
פגם שטרו דהא לכטולה לה הוי חזקה
לגבי הוי שהרי פרע והלה מודה לו כתקנת לפי' ת"ל
להר' החכ"ל ז"ל כפי' זה כהנהכ"ל חוק' שכתב כשם ת"כ
וכמדומה שהוא מדברי הרב מהר"ינו ז"ל דלא קשיא כלל
דלא מפני שהלוה שפרע מתקנת נתנו שפרע הכל
דלהלרכה נימא לפכת שמא הקדים לו וה התקל שנזדמן
לו כדי שלא יכופיו על השאר כזמנו ע"כ וגם כתהדור
כתרת חוב הסכיב זאת תשנה זו ועו"ש ולא ידעתי
למה חזל ישאלה בלא שום חידוש ודברי רכינו ירוחם
שלו דהכי נהוגי תגרי דיון דמקדימין ומתאחרין כתספר
ירחים מקדימי לפרוע קלת קודם ומנו ומתאחרין לפרוע
הכאחר לחר הזמן ומתשכחים ימים יחדשים וה"כ פשיט
דלא אתרע חזקתיה וגם רליתי להר' מחנה חפרים כה'
נכ"ת חוב סי' ו' שכתב לחלן קן הה"מ כשנגון וה דמתי
דחזי דפרע פרע ומתי דלא חזי דפלע לא פרע וקיימי
הך חזקה כדוכחת לגבי השאר ומטי כה מע"ם החוק
כפ' חזקת דף מ"ה ע"כ כל"ה נהגו לו כזמנו שכתב
כיולא כזה גבי חזקה דאין שכיר משלה שכרו דאע"ג
דשיהה קלת מתי דשיהה שיהה ומתי דלא שיהה לא
שיהה ועו"ש הן אמת שהתום' שם לא כ"כ כפשיטות
דהדרכם כתבו שדוחק לומר כן ועו"ש למנם מתחו
דחוי' שהתום' לא תירלו לקושייתם תירון לקו"ח ל' עכ"ל

בחי' וה דמלי דאיהם שיתם וכו' ואכקיה דלויסו דמיק
תוקי לכסמיס ועוד הכיל לאיה לזה מדכרי הכ"ן פ'
שו נערות ועיין כדכרי הימב"ם בשק"ם עדות וכמ"ש
הטור סי' ס"נ ועע"ד ריש לנמנם כרלוה זו דשלני הסם
בשטר זיופא דס"ל להרמב"ם והעיטיה דלמלי דלימרק
ליקדע ולשאר שטרות לא ליתרע משום דלפי כהוות
שטרא זייפא נופיה לא תקדיכן ליה דמיהדר לחופא
ממש לנזול חכירו דלויסו מלוח שנה עם לו עטו כע"פ
ורע"ק שמת יכפור ולוקדר מיהב לזיופים שטר וכמו שכ'
מדכרי הרי"ף שם כפ' לולי שעדוני לטוש וע"כ משום
כלי עצמת לא לקדע מוקקיה בשאר שטרות ושוקמיכן
ליה לחוקקיה וכל ישראל בחוקת פרים משל"כ נבי
חוקה דלחלכתא הא חזי דלנבי אלוי שכטילא לה כלי
חוקה שהרי מרע והלה מודים לו כמקנת ע"כ הרי נוף
פירעון מכטל החוקה והרמ"ק קה"מ לרוכחא ודוק
ואיך שיהיה הא קמן תרי נגרי דכרכי ייבי דכרי
הרמב"ם על מכונם מפפיקו על הס"מ ול דכרכ"ג לא
לחדכי לה הלי חוקה דלחלכתא לגבי השאר שלא כודם
לו המלוה ודיוכו על הרמב"ם שריר וקיים דלא מיקרי
פוגם שטרו כדכרי שיש כהס הרעה ולפי לק"ל כדכרי
הרמב"ם בשאלו תמוהים מפפיקו על הס"מ ול מ"מ
מכן ול פפק להלכה טופי דלפי כוגם שטרו הס הוא
כהן נבי כל"ג וע"כ כי קשיא לי גגל מכן ול דסיים כה
לאלא ס"כ טעון כלוה ישכע לי דמסיכן הלית דין זה
דלחדכה כפי ע"ח כתב דהרמב"ם ס"ל כרכוחיו קרי"
יקרי"ם דלפי' ס"ל לחשכע לי לא כעי שכועה ליכף
לשנויי דשלני הכא לרי"ע חזקתיה דהא לגן קיימיכן
לליכא דהרמב"ם והיכו ס"ל דלקף עפ"י שפגמו לא הויל
הרעה דלי ס"ל דהויל הרעה היכי יליף ליה מפפיק
דס"ק דכהרית דשלני הכא לא ליתרע וכמ"ש כה"מ
ול אלא ודאי דס"ל דלפ"ם לא שיתרע חזקתיה לגבי
משלי"ע כ הרית קו הסמ"ע לדוקה והיינו כתב ושעתו
של הסמ"ע ול כפי זה דשלני הכא לליתרע חזקתיה
דס' וז לליתרע חזקתיה היינו הס"מ דלא כהרמב"ם
והיכי משני דשעת מכן דפפק כהרמב"ם עפ"י שיטת
הס"מ כלתת דכלע"ר דהס דכרים מתמיהים:

ועוד הכני יפיף להבליה כיאי של הסמ"ע דכשלמ'
לדכרי מרן דפי' פ"ד לחוריייהו מקום יש
ברחם לומר כמ"ש הסמ"ע דס"ל למרן ול דלא כתב
הרמב"ם דלא נבי שכועה אלא דוקא כי לא מ"ל השכע
לי אבל כי מ"ל השכע לי להניח פורתא הך ס' דהה"מ
דליתרע חזקתיה ככא ונבי שכועה אבל כי חזי למרן
נבי כפי ע"מ שכתב שרעת הרמב"ם כרכוחיו ולויכו
ס"ל כי אפי' כי מ"ל מהקבע לי לא נבי שכועה והכיל
דכרי הרמב"ם הללו ולם לוקת הרמב"ם לא לויי אלא
כלה טעון אבל לי טעון משכעי ליה מ"כ הרמב"ם ול
דב קנא ופלוג מרכוחיו ולא לאמרו דכר אח' ואיך כ' מרן
עם שרעת הרמב"ם כרכוחיו ולא ידעתי כוונתו של
הסמ"ע לוין ריפם שכר קו' וז כתי' זה דקי' וס לא
יושיענו אלא ליושב דכרי שכפי' פ"ד לחוריייהו אבל
ליושכ עם מ"ם כפ"פי' ע"ח הא ודאי דלא מנגח ולא
מנגלת ודכרי מרן ול סתרתי ניכהו ול"ל דכוונת הסמ"ע
לקרן נס קו' וז כתי' זה וס"ל דכוונת מרן הכ' כפי' ע"ח
ביתכופן זה דמרן ול נריס וייק מדכרי הרמב"ם
הללו דס"ל כרכוחיו ולא כהדמ"ם ולם לוקת דס"ל
כהרמ"ם דמ"ע דלא פנמו דלא ליתרע כלל כי מ"ל

משכע לי דכתם שכועה מ"כ הכי"כ כפופם דלא כגני
שכועה והרי כפופם לוקת טופי שלא ודאי דס"ל להרמב"ם
כרכוחיו דלא כגני שכועה כלל לפי' לי טעון ומיהו
בחיבו דוקא סיכא דלא ליתרע דהיינו דלא פנמיה לכל
סיכא דשמיה לי לא טעון לא טעכיכן ליה ומי טעון
משכעי' ליה והשתא נם דכרי מרן לא קשו לחדדי ונדקו
יקרוז כגלע"ד ודוק:

זהואיל ולחלא בלון הלי פלונקא דהרי"ף והרמ"ם
שהביאו הטור כפי' ע"ח רגע לדכר
כשונה פלונקיתו כמלי קמפלגי לי כשכו' דקודם
פירעון לי כשכו' דלחר פירעון יען שרלוקי להלוקוכים
דפלוגי כה"ם ככא ומס קומר כשם ולחוה דעני לף
אלא והמעיון יכחר זיקרא מה שנר' כעיניו זול הטור
שם וכן הרי"ן מיהשתם מהלוה נפרע בלא שכועה
ול"כ הרי"ף כתכו שם"ן שכועה בלא ח"ם ול"א הרמ"ם
בהך שנריך שכועה כשכא לפרע מהלוה כעלמו לעפ"י
שאם בא לפרע מהיקומים מ"ן שכועה ס"ה שאין לרש
לחכיעו לכל הכא שהלוה טוען שפרע נריך שכועה
וע"ב וכ"ש מרן הכ' שדכרי הרמב"ם נרחין כדכרי
הוכוחיו שכהב כפ' אלמנה מ"דב"ע מעיד שהוא
אלם הוא ס"ל נפרע בלא בשכועה והשם ודאי הלה טוען
ברשת לי שפרעתי ולפ"ה פסק שנוטל כל"ג ע"כ:

זהנה בל הכל בעמל בדברי המור הללו קורת
ופוסט ובלבבי וכין דלויכי כשכועה דק"פ
הלכרי"ם והד"ף נפרכ כל"ג והלרמ"ם לויכו נפרע לאלא
כשכועה וכמו שיהלם המפיין כדקדוק לשונו וגם מרן
שכ"י ול נדלם שכביכן דפלוגי כשכועה דק"פ ולמשנו
לכאי לחמר שר דהרמב"ם ס"ל כרכוחיו דלפי ס"ל למרן
דפלוגי בשכועה דמת"פ ס"ל מאי מייתי דלים
מהרמב"ם לימת דלא בכה הרמב"ם שכועה כל"ג אלא
דוקא כשכועה דק"פ תמנם כשכו' דלמ"ם לוזל ומודה
להמית"ם דכשני שכועת היסת כשאר טענות אלא ודאי
מהימ"ם ס' הרמב"ם לרכוחיו ודלא כהרמ"ם מוכח דהכין
פלוגתייהו דק"פ וזה ברור כדכרי מרן גם מדכרי
תורם כס' ממפה נר' שהכין כן שכהב ול ולם הלוום
לי ולומר שפרעתי לך דריך המלוה ליושכע אלא פרעו
שכועה ול"א דריך שכועה וכן עיקר ע"כ ומלכד
דמפשט דכריו מוכח דס"ל דפלוגי כשכועה דק"פ
ומשו"ה דוקק וכהב דריך ליושכע אלא פרעו ונוכח
עוור כזה דלם לימת דכשכועה דלמ"פ לחיי ס"כ היכי
כהב וכן עיקר דמשמע דלפי' למ"פ ס"ל שכועה שזה
הפך מה שפסק מרן לקמן כפי' ס"ו נבי שכירות דלם
טוען נתתי כתן דלינו נלמן ונוכח כל"ם ומשכיעו
למ"ם היסת והוא מדכרי הרמב"ם דפ"ו מה' שכירות ולא
הניח מהר"ם שם כלום לשמע דס"ל דהכי הלכתא חה
הפך מה שפסק ככאן כמ"ד דס"ל שכועה ושכן עיקר
אלא ודאי דס"ל דהכא פלוגי כשכועה דק"פ ועכ"ל הכריע
כמ"ד דס"ל שכועה וכמ"ם מרן ככי' שכל כשכועה
דלמ"פ לא לחיי דכהכא כ"ע מודו ולכא מתן דפלוג
ודו"ק:

גם מדכרי הסמ"ע כפי' ס"ו ס"ק נ' וכדרישה מוכח
שהכין כן דפלוגי כשכועה דקודם פירעון לעום
אלא שהך דכדי הטוד לחדדי דכפי' ע"ח הכיל דכרי
הרי"ף ול דס"ל דריך ק"פ וכפימן ס"ו שתם כרעת
הרמב"ם דס"ל לישכע ק"פ אלא לאחר פירעון ותי'
דדוקא נבי שכירות ס"ל דס"ל לישכע ק"פ כלל אלא

עכ"ד דפרע כה"ג כלל דשמת יוליאנו המשכיר קודם זמנו ולא יהיה חייב כלום מצו"ה נכי כל"ג ול"ל לשכב קודם פירעון משל"כ בהלואה דהחוב מוטל עלמ לפרוע מפשר שפרעו מצו"ה ס"ל להרמ"ה דלעני שכועם ק"ס עכת"ד ועיין עוד מ"ש שם בדרישה שהרחיב הקצר יעוש"ב:

וראיתי להרים"ד ז"ל שם כס"ק נ' והק' על תי' הסמ"ע דהנ' דלא"ב דהתוקפתא ומתק' כריש כתדיל כ' לחלק בין שכירות להלואה היינו לדלא מלכל לה תלויה דר"ל וחין קל"כוחיה דר"ל אחמי לכבת היינו לענין חי' נחתון לה לאכל לענין שכועה דקחשב לה אח"כ חין ס' לחלק בכך ע"כ ולח"ל וכיוצ"ב להבין דכריש דמתם לכך שסתום כתבו ס"ז דלקל יכח דדבת חלה תלויה דר"ל ס"ת דמתניתין מדברים שנלוה שכירות כולו חלמ תחדו דלה פרע כתו ומצו"ה חפי' לכיו ודבת דס"ל דומיא דרב נו ושמ"ם דהלואה נב"ש שבירות מחדו ל"ב דפרע כי ירת שמת יוליאנוסא"כ הנם הלריך קל כר"ל דחפי' בהלואה ל"ע דפרע בנו שמניה מ"מ לו ושקל יטקל פירשון בנו ושמניה בשכירות עם פירשון בתי דהלואה כרבים מנכסים ושפי שם קנת להחשב בהלואה מכשכירות דכשכירות כ"ב מחדו דל"ם דפשב כתו"ל שכם לואה חיכת מלוה ול"ל הכ' טוקנת דבהלואה שם להחמינו קנת יחשיב לשבעב ק"ע ושכולהו קנ להחמינו כלל כדי לעכב שפירעון חשלם ולח"ל דקס ילה להשביעו ישכיעו כאותן דכתי ובדי החוס דמקס מעכי

ברם עיקר שוחקי דתי' הסמ"ע ל"ל מדברי חתי' הנו' לשם"ד הוח קמעה הרכה דחיכחת דכ"ל החוס כפ"ק דכתרת דף ה' ע"ב כד"ה כי חיפי וכפ' השוחל דף ק"ב ע"ב כד"ה בחוקת דהשוכר ירת לוחן השכר קודם כלות הזמן פן יטול כאותו של משכיר ויטרוך שוכר לנחת דלה עדיף חיניה שעם ממנם הדוחק דמין דברי החוס ל"ל מוסכמים להלכה שהם ל"ל סוברים דהת דלמרינן הכם בהשוחל נפל ביתו ל"ל לה עדיפת מיניה היינו משעם" שהשכירו לזמן יכול להוליאו בתוך הזמן ממכ מדברי רש"י שם מוכח דלא"ב דנפל ביתו דהוי כתו להוליאו כתו ולענין ההודעה דוק לימר שם"ל להודיעו שעוכב ונם הם"מ כפ"ז מה' שכירות דין ט' כ' ול"ל וכתב הרשב"ל דוקת כשוכר קודם שנה ומנו ומיני מחוסר הלה זמן ההודעה חלל כשוכר לזמן ידוע היינו יכול להוליאו הל"ע וכ"כ הרמ"ה בפשקיו בהוך וכ"כ העור בשי' סי"ב ס"ל דהמשכיר לזמן קנוב לחפילו נפל ביתו של משכיר וחפי' העני ואין לו מה ואכל לל להוליאו וכ"כ מרן הכ"ו שם בשם הרשב"ל בתשובה וחפי' כללה לבריה וחפי' נפל לל להוליאו שעם וההיה דנפל דל"ל לה עדיפת מינאי דוק לענין ההודעה לימר וכמ"ש העור שם בשי' הן לחתך שרש"ל בתי' ל"ח בתב שדעת הרמב"ם והסמ"ג שכתבו סתמת דיכול להוליאו כשנפל כדעת ההוס והלה כדעת הרשב"ל והרמ"ם שעם לחנם לין דבריו מוכרחים דכיון דחזי דהרמב"ם כתב דין זה דנפל נכי דין ההודעה מוכח שנם הוח ל"ל מפרש כרש"י ולא לענין שיוכל להוליאו בתו"ל ונם מתוך דברי הם"מ מוכח נ"כ דלא פליגי הרמב"ם והרשב"ל שהביח דבריו של הרשב"ל בסתמת ולא כ' שהוח חולק ע"ד הרמב"ם נם רחיקי לה' החכ"ב בפי' שב' הנה בשהביח דברי רש"י הל"ל והנ"ב עליו מדברי הטור דכתב שדעת הרמב"ם דפ' ה' מה' שכירות שעשה ול"ב דברי רש"ל שכתב דהרמב"ם ס"ל להוליאו כתו"ל ולי"פ לה מדברי הטור שהביח הרמב"ם דפ' ה' מה' שכירות שעשה ול"ב דברי רש"ל שכתב דהרמב"ם ס"ל בהחוקפות תמוהים:

ואני חומר דחין מדברי הטור שום קו' על רש"ל דשם"ג דכנוסחי דידן נרסי' בדברי הטור וכ"כ הרמב"ם וכן היה נוסחת מרן הכ"י והפרישה מ"ת רחיקי להרב כ"ת ז"ל שהקשה על נירסת זו וכתב דט"ס נפל בדברי הטור וצ"ל וכ"כ רבינו מחיר ז"ל וקלי על שד"ת ראבו של הרא"ם שכתב כן וכמ"ש הרא"ם בשמו ושעם וחח"כ הטור הביח דברי הרמב"ם שכתב דאם מכרו לאחם דעתיך לפעמיד לו כיח אחר שעם ול"ל אפשר דגם רש"ל ס"ל כהכ"ת דט"ס נפל בדברי הטור וח"כ חין מדברי הטור תיובתא על רש"ל דמלת דמוכח מדברי הרמב"ם דפ"ה ופ"ו מה' שכירות דכתב דאם יכול להוליאו היינו כי חיכ ליה למשכיר כיצד ולא נפל וגם לח העני שיטרך למוכרו לאכל אם נפל ביתו אי נחתן לו מה יאכל אפשר דמלי לזכונית ולהפוקיה ולא עבדינ"ם והר"מ והרשב"ל ודוק ועיין עוד לה' המחפף שם שכתב שאף החוס שכתבו דאם נפל ביתו של משכיר ביכול להוליאו היינו דוקת כשכרו בקצת אבל השכיר לו לזמן גם החוס' מודו שלל להוליאו ותל' ואומת ומשלם ומניה הנוכר לנמרי היינו לותו זמן שכתבו חכמים לשוכר קצת עכת"ד ול"ל יעוש"ב. ולעני"ן שהוח ריוחל דמה כתן דאפי' נימת דכתל' סמוכר כגמ' היינו לזמן שאמרו חכמים לשוכר קצת מ"מ כיון שעדיין הוח עומד בתוך שלשים יום הו"ל כהשכירו לזמן קצוב וכן דחיקי להסמ"ע בסעיף י"ח ס"ק ט"ו יעוש עמ"ש מרן דנפל ביתו המשכיר יכול להוליאו ודוקת בשוכר קצת וכו' לחת נ"ל נרחה דהיינו דוקת כשכבר דר כה ל' יום אבל בתוך ל' יום הל' כיון דחין שכירות פחות מל' יום הו"ל כהשכירו לזמן דחי' להוליאו יעוש ומ"ש הרשב"ל ודעימיה דכשוכר קצת אם נפל ביתו של המשכיר דמלי להוליאו היינו דוקת כשכבר דר בו הזמן קצוב שנהנו חכמים וכל כמה דעדיין לא דר כה הזמן שקבלו חכמים הו"ל כתו"ל יום הל' מתם ולהכי מיבעי לה בגמרת לפרש הכן דכתוך ל' יום בחוקת שליח נהן וה"ל מלי למימר לן דינית דהחוס מפרש בגמרת בשלח קצב יין דדל ודל לחת היא ומה נם דמשמע לרש"ל דפי' ז' וגיה כשוכר לזמן שנה קיירי והם חיכת החוס' פליגי עליה לא הוי שהקי מינה חלה ודלי שנם החוס' מפרשי לה כשכרו לזמן קצוב וכפשט חסונית ולפ"ה קלמרי דאם נפל ביתו של משכיר יכול להוליאו וכמו שהכין רש"ל ודו דמתם יענו שסתמי מדיק הרב החכ"ב ז"ל לדברי המרדכי כפ' השוחל סי' שפ"ב שמכיח הקושק מהר"ם ומשם מוכח כהדיח דהכיח דנפל דש"ל לה עדיפת מינאי דוק לחפי' כהשכירו לזמן יעוש והכיאו רש"ל שם בתשובתו הרמבה והק' עמ"ש הרא"ם בשם מהר"ם מזה הפך ממ"ש המרדכי בשמו וח"כ חנאי שקנת תעלמת דהנם רניחת דעת החוס' כמ"ש הרב החכ"ב ודלא כרש"ל לחכי הנה זה עומד ס' הר"ם שהביח המרדכי ועדיין ים לי לעמוד בדברי הרב החכ"ב ז"ל בכל מ"ש בסעיף זה תלת שחין פה מקומו:

הדרן עלך לדברי הסמ"ע ז"ל כתבי דיישב דעת הטור דשמני נבי שכירות דל"ע דפרע כתו כלל דשמת יוליאנו המשכיר קודם זמנו ולא יהיה חייב כלום

בלוס שזה דבר תימה הוא דהנם דהתום' כתבו בן מ"מ התום' תודו לטעמייהו דהתיה דנפל מ"ל ל"ע מיכלי תיירי לפי' כשוכר לזמן קטוב דיכול להושיטו לו כמ"ש הרב החב"י ז"ל דם"ל דהסתת לאו כשוכר לזמן קטוב תיירי אלא כשוכר סתם וכנזל אכל הטוד נופיס דפ' בסי' ב"ב כם' לאביו הרמ"ם דכשוכר לזמן לפי נפל ולפי' הענני וכן מתן ז"ל בפסק כהרמ"ם והרשב"ם והר"ם דלפי' כל הנ"ל להושיטו בתו"כ הו לא משכחת לה כלל אם נזונת שיכול להושיטו ולא היה יכולה ולא היה נרה לשוכר שלא יקדים לו השכר כתו"ק ותו ק דחטוד כתב כרים סי' ב"ב דאם הקדים לו השכר לפי' לזמן הרבה אי להושיטו וכ' מרן הכי הסיטו לומר דלפי' לא קנה לו זמן בהדית מסתת בגבר מעותיו שקבל השכיר לו והו"ל כהשכיר לחתן קטוב זמ"ב כ"ש בהא דאיכא תרתי לטיכותא קטיעותא ומן והקדמת השכר דפשיטא דכבל גוונא אי להושיטו ואיכא כ' הסמ"ע דל"ע דפרע בתו"ק מן יוליכנו ופשיט הנ"ל לסמ"ע לומר דל"ע דפרע מן יורש כי יפול הכית שכר וכמ"ש הסופסות חשש זו כפ' השואל ועוש דחשש זו אינה אלא למיתת אבל בחי' ע"ב בן למתת דחשש זו שמתנו הסום שהשוכר יזרע להקדים השכר מן זמנו דפול הבית אינו מבירמה כבך אם יפול סבי' דמה יפסיד השוכר בהקדמת השכר דהיכי מיירי לי' דל"ל כיון שאם חייב לשמוטו לו להעמיד לו בית אחר ואי דל"ל כיון זה אבי משכח לדקדק אחת ליה אדאמרי' בגמרא ת"מ מה מפסיד בהקדמת השכר כבר כתבו הרמב"ם והרשב"ם והרא"ם והטור בסי' שע' דמשכח עמו שכר ומחזיר לו המוקר ואם לא פרעו עדיין צריך ליתן לו כל מה שרד בה וא"כ מאיזה טעם ירלו השוכר להקדים לו שבבו מן יפול הבית אלמקמן בסי' ש"ב

עוד אני תמיה בבבי הסמ"ע דמוכח מדבריו בסי' ובדריסה דאפי' אחרי דנפל בית משכיר מ"ל ל"ע מיכלי ואפי' לשבך קטוב תיירי וכדעבך בסופסות דבשמועתו בתו"ק אם לא פרע לו עדיין דמי השכירות שהשכיר לו כלל ואפי' לפי תיבן הימים שכבר בר בהם קודם שנפל בידו של משכיר והרשות בידו לשכור כל דמי שכירותו ומ"ש אין דרך השוכר לעיון קודם בלות זמנו ובמו שירתה המעיין בדבריו שם דברים תמוהים בעיני דלפ"ד בשעות לי דאיכא דהתום' וכמדבבי והנה שהבית שבדיו הרב שי למורת והגיהו הרב כנה"ב בדם"ל דאי נפל בית משכיר מעי לשתוקי אפי' בהא דלעיון משכירות דיתה להיכא דנפל הבית משכור דאי מ"ל בית זה אם לא פרע עדיין דמי השכירות פורע לו בענר הימים שרד בהם ואם פרע הכל מחזיר לו מה שנשאר וכמ"ש הרמב"ם והרשב"ם והרא"ם והטור בסי' ש"ב וכן דאיתי לרמ"ל ז"ל בתשובה סי' ל"ח שפסק כפ' התוספות והמרדבי ובכל' כתב וז"ל ומנבה לו מן שכרו אפי' שולם לו כל השכירות מקודם מחזיר לו שכרו ומנבה לו מה שרד כי מציה דהוי כשוכר בית לשנה ושרה בתו של משכיר וכו' יעשו הרי בהדיא דל"ד דמרמי ליה לנפל וס"ל דמושיטו אפי' בתו"כ כשם שכר הקדים לו שכרו למבבה לו מה שרד בו וא"כ היאך כ' הסמ"ע דאם לא בתן לו שהיו משלם לו כלום תן השכירות והוליכו לבתי בין נפל בית השוכר לנפל"ת קמשכיר והושיטו דבין שהוא הושיטו לשוכר משו"ה אין על השוכר לשלם כלום אפי' על מה שכבר דר בו משא"כ

היכא דבפל בית השוכר ולו בעין אחם הוא משו"ה מחבב לו מה שכבר דר ואם שכבר נתן יחזיר המותר ואם לא בתן יהן מה שכבר דר דמדברי רמ"ל מוכח דאין זה לוה כלום ושו בשיעוריהן ומוכח עוד מדבריו דאם לא נתן עדיין השכירות שחייב לשלם למשכיר כפי מה שרד בבר יעוש בחופן שבבי הסמ"ע ז"ל בפלוגו מתני' ד"ה החום' שהשוכר ירא להקדים השכירות בן יפול בידו של משכיר אין הבוונה שאם יושיטנו בתו"ח אין לו עלוי שבר בלל אפי' היתים שבבר דר בבית אלא ה"ק החום' שאם יפול בידו של משכיר בתו"ח ויעטרך לבא עמו בחשבון בתה בתן לו וכמה דר ואחבר שהמשכיר לא יזדמן לו בלוחה שאם מעות לפרוע לו המוחר ומריך למיקם עימיה בדינא ודייבא ולהבי אין השוכר פורע לוקוחים בדי שאם יושיטנו בתו"ח שיהים הוא מוכן בידו מעות לשבור במקום אחר ולפרוע לו למשכיר מה שבבר דר ולא יעטרך להבוע מהמשכיר בעל"ד בוונת התוספות:

ובדברים הנקנים בתנב דהיתי למוהר"ם יוסה ז"ל סי' ה' סעיף ו' שהבית דבי' ספר שנולה בפ' השואל סי' קי"ח סב' אבן לפי הנאומים אפי' בתו"ח שהשבידו מריך לאתת ע"ב וכתב עליהם וז"ל ולא שהבחים שלא מצינו מי שבתב בן ולא מסתבר דהיכא מתן דם"ל בית דהחיית למריבן בגמרא ובבת לו תורתת וכו' ס"ל מ"ל ל"ע מנברת דאתית מחמתיה ואפשר לישב דבריו בלופן דחוק עפ"י דברי המרדבי וכו' ועוש ואמ בעומי בת לירי ס' התנורה ורמה דאיתי דברייו הם בדורים הל פשוט בפל ליה בית דמשכיר פי' בקונטרי' וז"ל להודיעבו (וכנה תורתת יהבה בתקה) תומר ל"ע מנברת דאתית מריך לאתת עכ"ל והדבר ברור שמה שבתוב בהנה בשני תקוי לבנה וכנה תורתת יהבה במתנה הא בגמרת ליה להרב תוהרם"ל זל לתמוה בדברי ס' תנורה ולע"ד פשוט שהנה זו שאם המוכה הוא טעות דעד הסח לא דיבר בעל בם בהא בלל ומה שבתו תומר ל"ע מנברת דאתית מיכיה הוא טעות וב"ל תומר לו ל"ע מיכלי אבן לפי' פירוש הנאומים וכו' וכוונתו ברורה דבתחילה הבית פי' רש"י שפי' דת"ל להודיעבו דמוכח מיכיה דאתית לעניין שת"ל להודיעבו הוא דמני ה"ל ל"ע מיכלי אבל לא שיושיטנו בתו"ח ובפברית הרשב"ם ז"ל והר"ם והרא"ם ומת"ל בתב אבן לפי' הנאומים וכו' וכוונתו על דברי התום' בר"ה בחזקת דמוכח דפלינו על רש"י זה נלע"ד ברור וכל מ"ם אם בשני תלמי לבנה תינו מדברי בעל ס' תנורה אלא הוא תיקון סופרים וכמ"ש בהקדמת הספר וכוונו להקן ולקלקלו והנכון דל"ל ל"ע מיכלי וכוה יהיו כל דבריו מיוסדים על הדבי פו דלא הייתי תלא בעבל אבל בדין זבבה תורתת לא הייתי הבית בלוק דבריו וכמו שירתה המעיין שם ודוק:

ואיך שיהי הנה מדברי הסמ"ע בסי' ש"ו וכדרים שם מיכח להדי' דם"ל דהחיית פלוגתת דהרי"ף והרא"ם שהבית הטור בסי' ע"ח בשבוע' דק"ס קמיפלגי וכן יש לדקדק מדבריו בפרישה בסימן ע"ח שעל מ"ש הטור בשם הרא"ם דצריך ליבבע וכ"ד ליתומיס דהתם מיירי שהם מבחיתו לבל הבית שבלוה טוען שפרע צריך ליבבע בתב בפרישה וז"ל נראה דלנדרין קתני דאם הוא מע"ם או אם הלוה לא טען השבע לי כ"ד טוענין לו ואם הוא מלוה בשטר או אם הוא היטו טוען השבע לו

מיון ב"ד טוענין לו לחכל לחם טונן השבע לי נריך ליישבע
במ"ר בסי' פ"ב נס בסי' פ"ד ולענין פונם שטרו
לחמרי דאם הוה חו"ח ל"ישבע להרימ"כס ות"ס לחם טוענן
השבע לי ולחו הוה רבעי שבועה הדין לחתח דנס
הרי"ם לח ס"ל דבעי שבועה חלח דוקח היכח דטוענין
וכמבואר בחידושי הרמב"ן כפ"ק דבתרח שבתב ול"ל
והלי מחן דאפיק שטרח לחכריה בתו' ול"ל לישתבע
לי פרעתיך לאפטר כמי דגבי בל"ם דלי מיקייב ליתתי
כמי כיטוענן וכן דיכחי מסכמת ולאפטר דאתם לי לחמר
ככריתי פרעתיך השבע לי לח נבי בל"ם לאכל בשמח וכתו
לח משבעי' ליה לפי' כדיתמי עב"ל : והדוחה ירלה
מדברי הרי"ם בסקקין מלים לוקמו מדברי הרמב"ן
הנ' והברעתי הרי"ם כמ"ש הרמב"ן בסוף דבריו כרך
לאפטר חיוק ול"ב הרבר מפורש יותר בעיון דברי הרמב"ן
הנלו מדי"ל דלאי טוענין השבע לי ול"ל
נלמוד סתום מן המפורש וגם דברי העור הכי מפקרי
ועוד דלי כדלח טוענין ישבע לי מי לימה למ"ד דבעי
שבועה והנח לפי לחו"ל כל כמה דלח טוענין לח משבעינן
ליה וכמ"ש הסמ"ע ח"מ סי' כ"ב דלאיהי בדטוענין ישבע לי
הלום ל"ל להרי"ף שדבעי שבועה וטוענין טחוק בתו' אמנם
מ"ש הפרישה דלכרדין קאתי דאם הוה מע"ג דלח
טוענין טוענין ליה ידעינן מ"ל להפרישה הלי מילחם
דלכחוקה מישבע דברי העור נשוכח דיקין סוס חילוק
ביניהם וכמ"ש בס"ב ות"ס לחיות לחתי חילוק הו"ל להטעות
לחשמועינו דאיכא ביניהו דבמש"ם אמ"ר דלח טוענין
לישבע לי בעי שבועה לאיבא דהרי"ף ול וכמלוה
בשטר דוקח לו טוענין ודלי לח כיון דנקטינן ליה שטרח
ומחייב ליה מוקה דשטרא בידי חתי בעי ומדקחם
דכתב דיקין חילוק בין מלוה בשטר למע"ם מוכח דשטר
בכל מילי והו"ה דדברי העור חייבי בין במע"ם בין
במלוה בשטר ולאקדמיהו הביח ס' הרי"ם דבעי שבועה
ליברח ויבוקר דברי הרמ"ן חיובי במלו בשטר וכמ"ש
בלי תחן דיקחיק שטרח וכו' ועלה כתב דמ"ל לחשבע
לי ול"ב לאפטר דוקח בשטר ובדטוענין הו במע"ם
לאפטר חע"ג דלח טוענין נריך שבועה דכ"ד טוענין לו
לחבל מ"מ לין זה מוכרח כדברי הרמב"ן וכרברי העור
והרי"ם ומב"ל לנחים דין זה :

ועוד נלע"ד לדקדק מדברי בעל העיטור לאפטר
דבכתב ברך ס"ד ע"ב ומסתברח דיפת בנו
ויומניה פשחן דינקיטו שטרח בידיה דמי ולקי ח"ל לישתבע
לי משתבע ליה ולקיבל מ"ד שבועת היסח ולהיכח ת"ר
ס"ם יבו' יעוים ועיין בכעל ההימוק שטר נו"ח ב סי' ס'
ומוכח בהדיא מדברי בעהע"ו דחיובי במע"ם ובזה
בתב דחקב ג' דלח נקט שטרח בידיה מ"מ כיון דבתו' הוח
הו"ל כמחן דינקיטו שטרח בידיה דבי היבי דינקיטו
שטרלגבי בל"ם ולפ"ז לי לומר ליה לחשבע לי משבעינן
ליה ה"ה בתו' לע"ג דמדיוק נבי בל"ם היינו דוקח בי
לח לומר ליה השבע לי לחכל לי לומר ליה השבע לי
משבעינן ליה וח"כ מוכח בהדיח מדברי בעה"ו וכעה"ת
דלפי' בתע"ם לחן לח טענינן ליה ולומרי' ליה ול"ל
ולי טוענין לישתבע לי לו ס"ל לנקנת מרבותח
דבעי שבועה לאפוקי מעשה דהרי"ף ול"ל להסבי' לדברי'
דבעי שבועה היינו כין במלו בשטר בין במע"ם והיינו
דוקח כי טוענין לחכל לי לח טוענין לח ולאפי' במע"ם ודלח
כת"ם לאפוקי ול"ע . ומ"ש מוכח מדברי הפרישה
הללו דס"ל דבלונ"ש כשבועה דק"ב מדמדמי ליה

להחיוב דסי' כ"ב וסי' פ"ד ובמ"ש בהדיח מר ניחו דכפ
בסי' ג"ן ברדיפה ובסמ"ע וכפי מה שהכין מרן הפ"
ומור"ם ול"ל גם מתוך דברי הסמ"ע בסי' פ"ד כלפה ג"כ
דפליגי בשבועה דק"ס :

וגם רלחיתי להרב לח"ת ל"ת בפ"ו מה' שכירות שהכיק
בן דפליגי בשבועם דק"ס חלח שחמה על מחן
הכ"ו מדקדק מדברי הרמב"ם בפ"ו מה' מלוה שכתב
רבע"ח מעיר שהוח פירוש דכתן גוטל כל"ם דס"ל
ברבוחיו דהחם חיחי הלה טוענן ברי לי שפרעתיו ותב"ם
פסק סגובה בל"ם ישנם ועי"ל קל מקשם הלח"מ דלחו
מהח לנו לחיים דשחני החם דחיכח שטר ע"ב ולכחורם
נרשם דחין מקום לקנ"ל הלח"מ דמחי לימכ' לן דהרמב"ם
חיישי בשטר מחשו"ם ס"ל דנבי בל"ם הלח נס חשו' הרי"ף
ול שהביח בעטם"ח בשטרא לחיישי בשטר ברשקים שטוח
בחובה בידים ופסק הרי"ף דנביים כל"ם כיון שהוח בחו'
וכמ"ש הטור בשמו וקו דלעון הסור מחמת קרקעי דבין
בשפיר בין בע"פ פליגי רבנן הרי"ף והרי"ם דלסרי"ף
נבי בל"ם ולהרי"ם לח נבי בל"ם ול"ב ספיר קלחתי
מרן הבי' דמדברי הרמב"ם מוכח דס"ל ברכוחיו בין
דרבוחיו חיישי בשטר וקו נמי חיישי בשט' וב"ח דכוחי
הלח"מ לבקנחת בסנבין זה לכיון דהרמב"ם חיישי
בשטר מב"ל לסבי' לימר דהרמ"כס ס"ל כרבוחיו ולח
כהרי"ף דחיפך דהרי"ף חיישי במע"ם והרמב"ם
חיישי בשטר ימר לימר חתח ומר סטר סרש ולח
פליגי חלח במו שלפו בירושלמי סיק דל"ב לח על מרן ל"ל
תלונותיו בי חוסס על הטור נופחם שכתב דפליגי הרי"ף
והרי"ם חיתב ל"ל דפליגי לימח דהרי"ף חיישי בשטר דוקח
והרי"ם חיישי בע"ב דוקח חלח ודלי מוכח מדברי חשוב
דבתרוייהו בלישני משמן דס"ל דהכי קחמר בשבועה לפי
כתע"פ ומשן דס"ל דהרי"ף בשבועה לפי כמלוה בשטר
חשדין עצמו דחשבי חזיק בהרמב"ן בחידושיו שהביח הגח
פליגי בדוקיק בשטרם מדברי הרי"ף לקוחים מדברי
הרמב"ן וכ"כ גר"ב הרי"ם בין כמלו בשטר בין במע"פ
חיישי ומ"ל לדבעי שבועה ולח בהרמב"ם ול"כ לפרש
דברי מרן הב' שבתב דהרמב"ם ס"ל ברכוחיה
ודלח כהרב בח"מ ול' ודוק :

אמנם הרב בח"מ ל' לחח ולחיתי בידים רלחיה
לחריתי דהרמב"ם ברבוחיו ס"ל והוח
מח"ם פ"ו מה' שבידות סובר לחשר נחתי ות' וכיר לומר
לח גטלתי דלמ הוח כתו' גבל השוכר להביח רלחיה לו יתן
ויקריס על מי שלקח חממו שלחברין וכו' ומדלח כתב
שישבע היסח ק"ם מוכח בהדיח דס"ל כרבוחיו דחפ"ש
חקסם על הטוד דכפי ע"מ הביח הלי פלונטח והביח
דעת מכיו הרמ"ם דס"ל דבעי שבועה וכפי' שיו הביח
דברי סרמב"ם בסחם ומס שלח כדעת הרי"ם
מכחב בפי' ע"ש הפך דברי הרמב"ם ולין כן דרכו
להביח הפך ס' מכיו כסחם וכגס שכתב הביח ס' לחמו
בפי' ב"ח מ"מ גס בפי' שיו הו"ל להזכיר ס' מכיו הרי"ם
שחולק וס"ל דבעי שבועה עכח"ד הרב לח"ת ל' :

והנה מ"ם רלחיק מדברי הרמב"ם דפ"ו מה"ם
דס"ל כרבוחיו הח ודלי רלחיק נכונה היח וגס
הגר"ת ל' כד ל"ד דייק הכי מדברי הרמב"ם הללו דס"ל
דלחן נריך לישבע ק"ם לחנס מה שהק' על הטור לין
אהמן החיתה ב"כ דהח בלח הוכיר בפי' ס"ח דשח לכח
הרי"ם חייבו משום שמחך על מ"ם כפי' ע"ח וכיוצח
בזה לאכחן להטור כפ"ם בלח דסמם דלחן מילח

מגילות וכו' דומיא דשבת ופ"ד סי' רס"ו לכתוב פלוגתא דארמב"ם אין דוחה שבת ולהרי"ף ורי"ו דוחה שבת ומדכתב סברת הרי"ף ורי"ו פלוגתא עם' דהכי ס"ל וכה פסקינן ס"ח סי' ר"ל ועפ"ז כ"ש דעת הרמב"ם מלא עכ"ל דקמך על ת"ש בפ"ח סי' ל"ו ועפ"ש סכ"ל ותמ"ש פרק פנה ב' כלי חרס ודוק ודון מינה ולוקי בלחדין דה"פ ממך עמ"ש בסי' ע"ח ועוד תפשר דהכא חשוב דעתו לפסוק להלכה כדעת הרי"ף וזלת פהרמ"ך ומצו"ה בסי' ע"ח הניח דין זה בתלוקת ופסי' ש"ז ס' פהרמב"ם דהו"ל מחלוקת ומ"ם פסקי הלכה פסקם ומפני הכבוד לא נחלק עליו פשיטא דהלכה ליה לרבינו יקרת כנלע"ד וצ"ע:

והאף מתמה ר"י מלרנ"ל אם זל שם שהקשה על הרמב"ם מדיוק מדכריו דמדכריו בפ' מקום תוכח דס"ל דכל שהוא פחות מן פעי שבועה וכפ"נ מה שכתבים גבי כותל השותפים שהגביהו האחד יותר מד' ממה שבנים בפ"ק דכ"ב דהוא בחזקת שלא נתן עד שיביא ראיה שנתן כתב הרמב"ם דיכשבע בנ"ח ונוטל כחין בל הנזכרים ונוטלים וק"ו כיון דכנמרת התם תלתי' דעדיף מהו מעטעת דמי ויתר דמקרי לי הכא ומ"ב כיון דפחות מן פעי כל משבע ל"כ מ"ן התם ס"ל להרמב"ם דלעיל בשבע בנק"ח הול"ל דשקיל בל"ש וק"ו הוא מדיון הוא והנם שבע מה שבנים בלח"מ נוגעים בקו מדיון לקו וא"ש ומתוה דלח מייתבא דעתיה הכא בה שכיחות פתי ומלמד עיון ובלתה שקו זו מדבשלח לחגרי שהכרי הרמב"ם דכ"ג מה שבנים מתוחים וכפר הסיונוהו כזה להרמב"ם קמתני דקתני ה"ה הרמב"ן ז"ל בחידושי בתרא והרמ"ך ז"ל הוכלו דכריו כטח"מ סי' קכ"ו גם הכא עו"ש כסי' קכ"ו מוקמה לו כן ועיין בס"ך בסי' ס"ק ו' גם הרב גד"ת ז"ל בדף ל"ד הביא קו הרמב"ן והרמ"ה וכ' הוא ז"ל ליישב שיטת הרמב"ם דס"ל דאין פי' סיפא דמתניתי' בחזקת שלא נתן דומיא דישבע ומטעמת דמי ויתר וכמ"ש דשם מטעם דכיון דכבר סתך והנביה הרי הניח זמנו לפרוע ומסתמא כל מי שהוא חייב והניח זמנו וטוען שפרע כזמנו הוא נאמן ונפטר בהסיפא לכל כאן דיש קצת לומר שעיין לא פרע לבעל שבפניו כזמנו מעטעמים דמי ויתר מטו"מ לזמן נאמן בהסיפא ומטו"ה שבנגדו כשבע וטוען עכ"פ זל:

ואנכי כעניין נלע"ד שאין זה מספיק לישב דברי הרמב"ם זל מדלא דתני דברי הרמב"ם כפי' המשנה מוכח דס"ל כפי' דש"ל דטעמת דלזמן נאמן חוץ מאשר עשוי לפרוע כלל קודם שודע שיהיה פרע ועטעמת דישבע דבחזקת שנתן משום דכפר הוא יודע עצמו שחייב שמשפט זה גלוי לכל שעשה דברי כדברי רבי מתם ובעיקר פי' רבי והרמב"ם דפירשו טעמת דמתניתי' דבחזקת שלא נתן מטעמת דמי ויתר לכתורה תוכח לתיתין דלא תילטריך כנמ' לה"ט שלא תלוכה ולקני ורבי דס"ל דיעבוד תיכים דבדיעבד נאמינהו ולא תלוכה דר"ל דס"ל דל"ע דיבדע נו ותניה דהכי קיימי פחס ס"ם בחזקת שלא נתן ה"ד תלוכה דש"ל פרעתיך כזמני תמתי לי ולא לאו דש"ל פרעתיך בתו תלמת ל"ע דיפרע בתו שלמה מי יימר דמקשיבו לי דכנן ע"כ ועוי' מ"ש רבי' ל' הרי כהדיא דתלוכה דלקני ורבא הוא דתלוקרי' לה"ט כי היכי דלא תיקני לקו מתני' לבעל תלוכה דר"ל לא נרכי' לה"ט

ולדידהו טעמת דמתניתין יבחזקת שלא נתן מטעם דתניתי כטוענן פרעתי בתו ומטו"ה לימו נאמן דל"ע דבדיעבד בתו ול"ב לדידן דקיי"ל כר"ל הול"ל דטעמת הוי מטעם דחזק ל"פ בתו ועפ"ז יש לתמוה עוד על הרמב"ם דפסקים שפחתו דכפיהם ופתכו דלימו נאמן ומטעמ כין דם טוענן פרעתי כזמני דהיינו שנמצ בכוקל והתגבהה וכין דם טוענן פרעתיך בתו דהיינו קודם שנמר להנפים ולסמוך בכל נוונת לימו נאמן והרי הוא בחזקת שלא נתן והוא תימה דמהסוגיא מוכח דלם מענן פרעתיך כזמני פשיטא דיכאמן דאמי לך ומוקי לה בטוענן פרעתיך בתו ומטעמת דמי ויתר ול"ב היכך כ' סמעמת ולימו נאמן דמשמע דבכל נווכח לא מהימן דזה לכאור' הוי הפך פשוטו ודמעמתא:

וראיתי לחיב' זל שכתב מי יימר וזל הילכך לפי' לומר פרעתי כזמני מהימן ע"כ נרחק דס"ל זל דלעני"ב דמעיקרא לומרי' דכי ס"ל פרעתיך בזמני דמהימן מ"מ השתא דלומרי' ה"ט דמי יימר דמתחייבו לי דכנן בבל נווכח לא מהימן דכנן דהלי גברא לא ידע שהגיע כך לי טענו שפרעו כזמנו לטוענן שפרעו בתו דלא יהיב לי אדעתי' למיפרע עד שיחייבוהו ב"ד דלפי דעתו לאו כר תיובתא הוא כלל דס"ל מתי לפקרתיך וחדש טוענה בשיקול הדעת כזה ומכוני זו ומפי' רב"ז זל למדד הפוסקי' דלא טעני' ליתמי שמע פרע לכיהם כחוב שהיו כדור דדוק כחוב שהוא כדור ויודע לכיהם שהוא חייב לחמי' דלמת פרע ועיין כתשובת כרדב"ז בח"ג סי' ע' ובהגו' מהד"ט בח"ג סי' קי"ב דף קמ"ג ע"ג יעוש וכודחי זזה דעת הרמב"ם וכל הפוסקים שפחתו דכריהם ולא חילקו בין טוען שפרעו כזמנו לטוען שפרעו בתו דס"ל כרב"י דכי לסיקנת טעמת דמי יימר זמנו ותו אוין לכל מ"מ קמייתא קשיא דכיון דה"ט לא תיקמר רק לגבי דלכי וכמ"ש מנ"ל לפרושי טעמת דמקשיה מזה מי יימר דהנם דשלוח דלכי אינה אין חילוק בין זמנו לתו מ"מ לימת דלגבי דל"ע דפרע בתו ומיירי בטוענן שפרע בתו ומלן לימת לן דנם לגבי דל"ל הוי טעמת מזה מי יימר עד דניחת דאין חילוק בין זמנו לתו:

ושוב דחיתי שם בקונטרס דנטופח מינה דנם שיבים דל"ל טעמת דמתני' מזה מי יימר דנרסי' התם לגבי יא להו תבעו לתו ול"ל פרעתיך בתו מהו מי אמרי' בתקום חוקה מ"ל לזקוף לו דילמא וכו' ה"ק בחזקת שלא נתן היכי דמי לגבי דמי מלוה בתבעו לתו ול"ל פרעתיך כזמני אמתי לא תלה לו דל"ל פרעתיך בתו תלמת במקום חוקה לה אמרי' מ"ל לזקוף אלא הכא דאמר מי יימר דמחייבו לי דכנן ע"כ והכא הך בעי' מלוה מוכח דל"ל הא ופ"ה אמרי' דטעמת דסיפא מזה מי יימר הוי מוכח בהדיא דנם מלוה דל"ל הוי טעמת מזה מי יימר ומטו"ה פי' הרמב"ם ורבי' דטעמת דמתניתי' מזה מי יימר. ורלוקי להתום שם כר"ה ול"ל פרעתיך כזמני שבתב דהו"א דקתני חזקת שלא נתן היינו בתו ואמר ליה פרעתיך בתו תלוכה מנו אף ניחא ליה לשטויי תזה מי יימר דלא תיקשי נתי לקבוי ורבא ע"כ ולע"ד תלוכה דהפוסקים ל"ל דקתי דלא מצני הכי הוה בדי לאשמעי' דאפי' תלוכה דל"ל ל"ל דהכי הוי טעמת דמתניתי' לקושטת דמילתא

ועכ"ג דבגמ' אמרי' מעיה"ת ומתניתי' אירי כמעיין
פרעהיך כתז ולא מהימנן פשוט דחזקה ל"פ נר"ז ומתניתי'
ס"ל קודם דיבעי' ליה פשעמת ומי ייתר ליתנם בתר
דידעי' ליה טעמא ומי ייתר ה"כ מתניתי' סתמא אירי
וכבל נוסף לא מהימן מה"ט ומי ייתר ולכן הפוסקים
סתמו דבריהם ודו"ק:

נעלה מן סה"ס מתוך הסוגיא ומתוך פירש"י
והפוסקים שסתמו דבריהם דה"ג ומי ייתר
קוה עמוד מיהל ויתר שלא תתוש שלוך דרך החדש
לפרוש שוש חוק שחנו כיוד לו ער שיחתיב כדין וכיון
שלא טענו שפתחו בומנו וכיון שלא טענו שפרעו בהן שלא
מהימן שלגבי בהי בומנו הוי כתן ולהו מקמפתת
כשלמא הוי ס"ט כמו שעלה בד"ה סגד"ה ומ"כ סוכה
כתב דמסתמא בלתי שהות חייב ועומדן שפרע בומנו
הוי לומן שהיסת וכבר תשוש דיש שמן לומר שלא פרעו
בומנו משעת מי ייתר מצו"ק שלא מיפעד כהיסת שהות
דוקא עכשיו דיכפי הוכחנו דלאו שסתברתא הוי ומו"ק
ולפי דברי בדרב גר"ח דמדמי ליה לעוברן פרעתי
בומנו סהיינו אם עומדן פרעתי בומנו דהיינו כשמרי
להגביה ולשמוך אבל אם עומדן שפרע בתן דהיו שקודם
שמר להגביה אז לשמוך בתו לדין ועומדן פרעתי אחר
כל ההוצאה הוי ל"ד דשקיל כל ס"ד דוחיה דתו בעלמא
ולפי הרמב"ם שסיס דבריו וכ' שסתמא דמסתבא ושקיל
ומשמע דאבל עומדן שלא נבי כל"ם שעלה שהות עדיין
בתן וכפי פירוש הלב' שר"ת ז"ל הו"ל להרמב"ם לפרושי
בהדיא דדוקא כשעומדן פרעתי בומני לו למרי דבשבא
ועומל דשקיל שעמת דמי ייתר דיעת קנס ושסתבא
בעלמא הוא אבל עומדן שלא עומדן פרעתי בתן הוי עומדן
להיפך בית ושקיל כל"ם כשאר תן דבעלמא בלומן
דקו' הרמב"ן והרמ"ם על הרמב"ם היינו קו' לא שייכא
ותי הגר"ח דהוי דוקק זהנכון יותר הוא מה שסיים הרב
לח"מ בפ"ג מה' שכירות דס"ל להרמב"ם דשלא"ב
דבגמרא מדמה סהיינו שעמת דמי ייתר להסיק דקו'
מ"מ לא מרמי להו שלא במקי דשתן שסתן לבל לענין
קשב ע"ה דמי דקסס היינו מהמן כלל ושקיל כל"ם והכא
בעי שבועה ישעת שלא נגם זה היינו מקשיק דרמב"ן
להרמב"ם הבי נמ דברי הם"מ ול"ל תשובות שבתו ולא
ות"ם בשבע בנק"ח הוא כדין השבעין ושטלין ולפי
פמלוה בשטר אז ס"ל היפטבע לי דל"פ משבע לו
ע"כ ותלבד מה שהמה כוזה הגר"ח גם דתקי לפי
דנעשה בשטר עדיף מהלי חזקה והרי חזקה דתן עדיף
משטר ומקי שלא הה מהא עכ"ל עוד לפי המיה דלפי
מהפס ילוף ס"כ הו"ל להרמב"ם לשתיר דוק' לפי ס"ל
לשפבע לי הה נל"ה לא כעי שבועה ומדברי רבי מוכח
דשבע ולא ס"ל משבע לי לא נבי כל"ם שבקב שתמה
דשבע ושטל כדין כל השבעין ושטלין ונבי כשב"ם
ושטלין קיל דלמן שעשינן ליה ולא נבי כל"ם ועוד הנה
מקום לפי לשתריך כעינן וה זלייבב דברי הרמב"ם
מקו' הרמב"ן והרמ"ה שהות ל' רוח לשתריך לשו כפי
שמונים- לכן יען שרציתי להרמב"ם כפי המשנה
דיעתיים לה כדפ"י ונס לא רציתי לשחד מן הרשעונים
שנכנם כזה וחלתי ולירש מחוות דעי:

ומ"מ שחברתי זכור לחבוב בקיאות נמרץ מה שעלה
בדעתו חולי זעיר בעיני מעכ"ת והוא זה
דהרמב"ם כתב הוא מפרש הא דאמרי' בגמרא טעמא
דמי ייתר שהיו הבינה לומר שזה הלוה לא עלה בדעתו

שהוא חייב כלל וכדפי' רש"י ז"ל ה"ק דכלפי דלוקחי' לא
פרעתין פרעתי בתן כלו' קודם שגמר הנבחת הכותל
להכי קאמר מי ייתר דמתניכו לי רבנן כלו' מי ייתר
דמתניכו לי לשלם חשתא קודם גמר הבנין המהן לי עד
שאשלי כל בניני ואח"ך בעמוד כרין ורחה שם שחקייב
לשלם בעוד כל הנבהה שהנבחת כותלך או כעד בנגד
מה שבניתי כנגדו דוקא וכדאי פליגי רב הונא ורב נחמן
לקמן לי שמך לפלגא לי אמרי' שמך לכולא ז"ל למאי
דשמך שמך והייבו דקאמר מי ייתר דמתניכו לי כלומר
לשלם חשתא קודם גמר בניני דשמת לא חגביה כנגד
כל הכותל שבניתי וככה"נ ליכה משתלמת אלא לבסוף
ומה שרמזתי בגמרת דל"ע דפרש משום מי ייתר זכפי
שיטה זו גופא דברי הרמב"ם ס"ל דאלב"ג דגבי בתן קו'
דל"ע דפרש בתן וגבי בל"ם שאני התם דהכל יודעים
דמלוה לא ניתנה ליחבב בתן ומצו"ק שיכיסים ותן אבל
אלא אין הכל יודעים דקו"ל כר"ב דלמאי דשמך שמך
ולמאי דלא שמך לא שמך דברי לרב הונא היה ליה שמך
לפלגא שמך לכולא וה"ה הוי לפשר דהנהבע חלף
שהתחיל לבנות כבנדו ויהב בעלמו שהוא חייב לשיעור
פרש"י ולאב"ג דלמאי' בגמרת דלא מהימן מצועם מי
ייתר היינו לומר דלא ניחא שיהיה נלמן הנקבע כהיס
כשאר שטעות דעלמא אבל מ"מ עדיין לפשר שפרעו
ליון שהות ולהכי בעלמא שחלף ומיוב שהות בוגה כנגדו
חייב לשלם לו ומשו"ה לא מקשי' דיעול בל"ם כדין הנעבר
בתן ומסתייק דמיחת שיבבע ויעול בחופן דכפי' הנו
דקמן עדיף הן משעמת דלמרן ודו"ק:

שוב לשוב לביאור הלא"מ ז"ל דמדבריו בפ"ג מה'
שכירות ופ"ו מה' שכירות מוכח כהדיה דס"ל
דקו' מפלגי הרי"ף והרי"ם כשפועה דק"פ וכמו שהכיף
מרן הב"י ומו"ס בפ' המפה והסמ"ע נס הרב כ"ח ז"ל
בסי' פ"ח כבן כדברי הטור הפלגי כשבועה דק"פ
ולהרי"ף כעי שבועה ק"פ אלא שהות ז"ל לחלק יפה על
הטור מכח מה שכתבו התוס' שם בשניות כר"ה ותע"ב
ולפי הוסיף שם ז"ל אבל חבירו וה"ל לשהבע לי דלא
פרעתיך בתן ה"ל לעשות שבועה ע"כ וכ"כ הנהות
אשירי והמרדכי ועוד וכתב הרב ז"ל דל"פ הרי"ף עם
הקוף והמרדכי והב"ח דס"ל הס דק"ל שבועה היי
ק"פ ות"ם הרי"ף דקריך שבועה היינו חס"פ ודלא כתו
מהכין הטור וכטלה מחלוקת ישעוש:

ותמהני עליו איך רלה להשוות החלוקי דהרוחה
ירחה כדברי הרמב"ן וכחיך שיו וכדכרי
פענה"ת וכענה"ע שהות מחלוקת קדוש דחיב' תלין דס"ל
דכעי שבועה וחיכא מ"ד דלא כעי שבועה רק ח"ס
ודברי הרי"ף לקוחים מדברי הרמב"ן בחידושיו כמ"ש
בדרך הפשר לחלק כין יהתי לדידיה מצוס דס"ה דטוענו
בריה וכתו שירחה המעיין ומה נס דהמדקדק כדברי
הג"ה ירחה דכעל הב"ח נופל הכיון דהרי"ף דכתב דקריך
שבועה ומוהרי"ח כתב דס"ל דה"ל שבועה מיפלג
פליגי שעל מ"ש הרי"ף דקריך לישבע היפה כהג"ה
הל' ומוהרי"ח כתב דה"ל לישבע וכו' וכפי דברי הב"ח
דמ"ח ומ"ק ול"פ הול"ל לכתב מוהרי"ח וכו' דהיה
מילתא בפשטי כפשטה ק"פ והרי"ף קיירי אח"פ ה"ל ודלא
דגם כעל הב"ח הכיון דכתב נוסף לדברי הרי"ף ומוהרי"ח
והרי"ו לו קיירי בק"פ ופליגי רבנן וה"ל כמ"ש הב"ח דה"ל
פליגי ודוק ומ"מ נס הב"ח לזיל ומודה דה"ל דהטור
פליגי היינו כשבועי דק"פ וכשניע מרן הב"י ומור"ם ז"ל
והלא"מ

ומלח"מ:

ומן פתור כזה יש לתמוה על הרב טז' ול כסי' ע"ח שכתב על רבני מוה"ם כס' המפה וזל ע"פ רבני הגה זו דמי לייני בשבוע' דק"פ כתשמעותן של רבנים שכתב ונוכה כו' ק' ומ"ל מיך שבועה בנק"פ כדין שאר כשבע ונוטל והרמ"ם נופיה כתב דבשבע היסת ולי מיירי כאן מח"פ וכמ"ש סי' ס"ו נכי שכיר וכו' ה"ל לדעת הש"ך ז"ל שבועה היינו מפי' מח"פ וה"ל מתני' פקח בסי' ס"ו דמיך לישבע היסת מח"פ ע"ל ותימה לי דמתני' מספקא ליה ומתני' לעלוים דם עיניהם מדברי מרן ומדברי הסמ"ע בסי' ס"ו ומדברי מו"ח הב"ח דבפירוש לוקמה בדבריהם לייני בשבוע' דק"פ ומה שסק למתני' דמ"ל דמשבעינן ק"ם כדין שאר כשבע ונוטל מנחם הרב נר"ו ומרע"ך ז"ל תק כך ולתו קו' היל כלל וכרבעני למיימר קמן בס"ד ולשלם דפליגי בשבוע' דק"פ:

ואעפ"י שדברי מרן הכ"ז ורבעניימיה דהכיכו דפליגי בשבוע' דק"פ חיפרוסין תבעה ע"ו וכבה"ע מורי כן לכל היסר הולך מ"מ נלע"ד לפייק מתוך דברי הש"ס שהביאו מחלוקת זו בדבריהם זש יש להשומה הרב בעל העיטור כרף ס"ד ע"ב בתב וז"ל ומשתברת דיכה בני זימנין במקין דנקיט שטרא בידיה דמי וה"ל למשבע לי משבע ליה ותיכף מ"ה שבועת היסת ותיכף מ"ש ס"ם ור"ח ז"ל למר דחיק מילתא לרחוי משבועה דרבנן עכ"ל ומוכח כהדיא מתוך דבריו דמיירי בק"פ מדמדמי ליה למקין דנקיט שטרא בידיה והיינו הטיא דבר פשוט דבי היכי הסיא דרבפשה בנקים שטרא בידי' וה"ל למשבע לי דבעי שבועה ס"ב נפי כתי' דקוה כמקין דנקיט שטרא בידיה דמי ה"ל למשבע לי בעי שבועת וסיגא דבי היכי דהסת ק"פ ס"ב הכא ק"פ ועוד משמ' מתוך דבריו דג' מחלוקות הם דלם' קמייתא משבע כנק"ח כמקין דנקיט שטרא ממש ומשמע לה שבן הוא פ' רבי תנחל ז"ל ודוק ולם' כ' לאו שבועה בנק"ח הלא היסת ולם' נ' לפי' היסת לא משבע רק ח"ם כוכמו שיטה המעיין הדק היטב כדבריו ונם מזה מוכח דמיירי בשבוע' דק"פ דמי לח"פ היכי משבר לומר דמשבע בנק"ח כפי ס' קמייתא הלא ודמי מוכח מדבדי כב' העיטור דק"פ קא מפלגי והוא מוכרח למע"ד:

ואחרין ל"ו קא כמוהי הרב בעה"ת ז"ל בשער ו"ח ב' סי' ה' מהא ומייתי בידים היה פלוגתא ול"ל עדיין ל"ל זה שפקפקני שנוכה כל"ם מה הוא דז' מי אמרי דוק כי לה ה"ל לוה למלוה השבע לי לכל היי ה"ל למשבע מהיכא דלא עדיף חזק דנו זימנין לאפטורי מהיסת ואע"נ דחיתי' דז' לי לנו מה פוטרים לוקו מבשועת המשנה כדין מפיק שטרא וכו' מכל מהיסת לה יעלל יכוה נפתפק הר"ר יהודה וכתב דהיכא מ"ד משבע היסת ומיפטר היכא מ"ד ח"ם ור"ח ז"ל למר דחיק מילתא לרחוי משבוע דרבנן כמקין דמפיק שטרא וכודאי דליכא לספוקי בהאי מילתא כלל כי אין על המלוה שום שבועה כלל וכן דעת הרי"ף ז"ל כתשובה וז"ל מה שהלקם מה נירם תשקו וה"ל פרעתיך מ"ב נראי לחפסתיך קודם נודעין יש לו להשביעה או לא כך ראיתי אזה מינה טענה וכו' וקי"ל הלוען פרעתיך כחז' אינו נאמן אלא ניהן לה כהוכחה ויתדים שתם אבל שם טען פרעתי אחר נידונין כאמן

ותשבע ותטול כיון כל אמי שים כידו שטר וטוענן שפרעו עב"ל:

ומלבד דמפשט דבריו מוכח כהדיא דאיירי בשבועה דק"פ ולא בשבועה דאח"פ וכמו שירלה אמעיין מדבתב ליישב הנוכה כל"ם דאי' איירי לח"פ מאי דהוה הוה ולא הול"ל אלא הכי דאע"ג דפשקנו דנוכה כל"ם יש לפשפק אי כהר הכי ה"ל למשבע לי אי לי כעי שבועה אי לא אלא מוכרח דק"פ איירי עלה כה ואי אח"פ אייירי מהיכא תיסק לדעתי' לחייבו שבועת המשנה כדין מפיק שטרא עד דקאמר דדי לנו שם כיוצרים לוקו משבועת המשנה כדין מפיק שטרא אלו כדין הכא ליפרע מהכפי יהודה דמשמע דהוה לפשר לחייבו שבועת המשנה כדין מפיק שטרא אלא דכיון דכתי' הוה די לנו לפוטרו משבועת המשנה אפילו מהיסת לה יעלל דעכ"ל דאח"פ איירי אלרי מוכח מדברי דבעי לספוקי אי הוה בחזקת ז' דהא"ב ואי לא ואפילו הכי ל"ל דהא בחזקת ז' הוה ואפילו הכי ל"ל דהשבע לי הכל כי ה"ל השבע לי לפשר דמשמעינן ליה דומיא דהתם דר"פ דלא טענינן ליה אלן ואי טענין השבע לי זו משבעני ליה אמור מעתה שם היתה השבוע' דאח"פ מיירי אמה הלשון אומרת דוק כי לא ה"ל למשבע לי וכי אמעלה על דעתך דאח"פ אלן טענינן ליה קום תשתבע דפשיטא דכיון דכבר פרעיה ולא קא טעין ליה מידי אלא טענינן ליה אלא דאמי דק"פ איירי ומשפקא ליה דמפשר דהא"ב דנבי כל"ם היינו כי לא טעין אבל שם טוענ' מפשר דמשבעינן ליה והגרסה שלפנינו שלכי' עפל"מ בעה"ב דהיו חז' כדין נקיט כידיה שטרא וא"כ מה ס"ד לחייבו שבועת המשנה כהתם דר"פ לחייבו שבועת המשנה כהתם אלא דלא טענינן ליה ולהכי כתב דדי לנו שם פוטרים לוקו משבועת המשנה אבל לפוטרו בלא כלום מ"מ ותשמע לי לס"ד ז"ל לכתב דרחיק מילתא לרחוי משבועה דרבנן כדין מפיק שטרא דס"ל דשבע כנק"ח בהתם דר"פ וכס' קמייתא שהביא בעה"ב ז"ל אלא שבעה"ת הסכים דאפי' היסת לא תוכח דק"פ ואפי' שהוא פשוט וקל טענה דקודם נירושין נמי מייירי כק"פ מדתכף ותתלה בהיסת ויתדים שהם אלו אח"פ מייירי מאי נותן לה בהיסת דקאמר אלא ודאי ק"פ מייירי כחופן דמתשבוע הריף ז"ל ונם מתשובת הריף ז"ל מוכח דק"פ ולא לאח"פ ומ"ש בעה"ת כשם הר"ר יהודה דהיכא מ"ד משבע היסת ומפטר לא תידוק מינה דאייירי כאח"פ וכמ"ש הרב נר"ה והרמ"ך ז"ל דאחרי החלקי בעפר כתות רבניהם עלע"ד אלא דקו דכבן בהה מלחה כלל ולישנא דמיפטר הדבר כיוב דה"ק דלפי מאי דכתב כרישא דדי לנו שם פוטרים לוקו משבועת המשנה כדין מפיק שטרא דהוה ס"ד דחייב לישבע בנק"ח משבועת המשנה כהתם דר"פ וכדמשמע מתוך דברי בעהע"ת כמ' קמייתא ומתוך דברי ר"ח ז"ל להכי אחת הר"ר יהודה לומר דהיכא מ"ד דמשבע היסת ומיפטר כלומר דמיפטר משבועת המשנה כדין מפיק שטרא אלא קבי ליה בהיסת כיון שהוא חז' וכמ"ש בעה"ת כרישא דדי לנו שם פוטרי לוקו משבועת המשנה דמשמע דהיכא דבי לומר

דמשבע

דמשתכע היסת שייך לגבן פיטור שפוטרים לזה מדכותב המגה ולהכי דייק ר"י כליסניה ואמר דכשכב היסת ותיפטור כלומר שנפטור מכשועת המשפה בגלגל"י בהור כבוגת הרמ"ל ולעולם ולא תיירי לגלן בכשועת דק"פ ובגל דתני כשע"ת מריעים למיפוי מדרים בכשועה דק"פ וגם תכוגת חלוק מיכמת הכי וכלגל: גם מתוך דברי הרמב"ן וקחיוגיו פפ"ק דב"ב כ' כשוגית רתן שהכיגת הלי פלוגתת. בקגדה מוכח דכשבו דק"פ לייתי שבתב ול"ל ואלי מגן דליפיק שטרא לחפרים כתן: ול"ל לשתמע לי דלגל פרעתי לפשר ממי דגפי בל"ם ולמה תיתיב ליתמי ממי ניטעון וכ"ת מפכמת ולפשר דהתם לי תימר בפרוץ פרעתיך השבע לי לא גפי בל"ם לכל בשמת ובתן לגל תשבעני ליה לפי' דיתמי עב"ל וירתת כרור מתוך לשונו דק"פ לייתי דליפוק שטרא לתן ולמה טוענין פרעתיך השבע לי וע"ג פתב דיל"ל שכועה והייגו כתכוגת הריף וכפסכמת כעה"ת ולהכי דייק וגרים וכתב דגבי כל"ם דיל"ת לייתי גגלי קלמר דגבי כל"ם פקיגוגת דמלי שגבה גבה בל"ם ולגל הול"ל לגלן דק"ל לישבע לפי' לת"ם ולגל ודלי מוכח דק"פ לייתי ומפ"ל לי גבי כשועה כיון דטוענו כרוך לו דילמת דלגל כגבי שכועה כיון שהוא תתן ויגבה כל"ם:

המורם - מכל האמור דהלי פלוגתת היא בשבו' דק"פ ובמו שהפין הטוב ומרן הב"י ומהר"ם והפמ"ע ולגל"ת ודבה"ר פפיהם לאת המחוק דברי הש' מוכח פוותיהו ומעתה חל עליגו חופף ביטור לבער ולהקשה מה שהקשה עליהם הרב גר"ת והרב ס"ך ול' שהק' בזה ואוקמיה דפליגי בשבועם דת"ם לכן תמרתי אמי אל לבי לאתהלה לאיטי כרי לייתב דברי הטוב ומהר"ם ודעמייהו ותשובה ידי עלו ל"ת, הגה הרב גר"ת ול' בזה ול"ד בתב ול"ם לפיין מהיכת תיכף תרעתי, לאשבועיה היכת דההיא שביעה נתקגם דוקא להפטר לת להוליא כי האשבעים וטוענין שבועת שבועת התשגה ואת לפשר חלגו לאשבועי מקמי דתרע חלה בתר דפכיב לי טעין ליה פרעתיך כ"פ ת"ז ואחד לגתן רבעלמת משבעי ליה כההיא דפ' הכות, והכא לת משבעי ליה משום דל"פ בתן ואע"ג דמשבע הרוק ל' ירהה רבשבוע דת"פ לייתי מ"מ ידחה שהעגין בעגמו לתתי ולפ"ז ס"ם מ"ם בעה"ת בשם הרי"ד דבשבע היכת ומיפטר ולי כת"פ לייתי הול"ל ונתרע לו וטוטל

וכן יפורשו דברי הרמ"ם עב"ל הג"ת:

ואני עב מתמרתי לעמודה דלע"ד מוכרח דלייתי בק"פ ולת לאת"פ דמלי דמוקי לה מר כאת"פ דקשיין לוס פרעתיך כ"פ דבעלמת קול דמשבע' ליה כהאיה דפ' הכוגב לי פקח הוא מייתי ליה ליתי ס"ד והכא לת משבע' ליה דקושטא דמפקר פיגן דטעי' כפרעתי פיגו לת וכיתי להבין הגיון דקאיה דפ' הכוגב לת תיקמר רק לגבי עד אחד מעיד שקיל פרועם דבגן דאיכא ליה ע"ק וקול דע"ק מחייב שבועה מטו"ם מני לאתויי לידי ס"ד דפרע לה כתובתה כפני עדי סהדי ומוקי' להו להני קמאי כהלואה אכל לגבי אינך דיתן במתניתין פונמת ולידך לת סייכת הלי תקנתת דמעולם לת מני לאתויי לידי"ם והכא לגבי טוענן פרעתי בקו לת סייכה הלי דלי פרק הוא לת"כ מכיח ע"ת שפרעו כתן והלה טוענן שלת פרעתני ומכחיש הבד דאליבת דהרמב"ם לת בעי שבועה וכמכוחה גרסיגן כפ"ד מה' מלוה וכמ"ש הטור בשמי בשימן

פ"ד וכתב הטור"ם דלרבי הלי כעי שבועה כשאר דיגן ע"ת ולגבעי' שפוט בתן וכבעם"ת כשום שער כ"ת הכיא הלי פלוגתת בעום והשתת ק' דאליבא דהטור שהבין דרבינו הלי פליג גם בפופם שטרו וכבע"ת וס"ל דכבע' שבועה ת"כ ס' ומשכתב הרב גר"ת דכיון דטעון דברעה בתן מגן שקדי דמשקר לינה מוסכמת שהרי אליבא דר"ה כיון דאליבא ע"ת לו שפגם שטרו חייב לישבע בגק"ת כשבועת המשגה וטעמת משום דאיתאר חזקים שפי' העד לו עפי' עגמו שפגמו ואפי' ק"פ משכיגו בגק"ת אעפ"י שאגו לת הסכיגו ק"פ כיון שמכיא ע"ת שפירעו בתן מעלכד לוחם הב עדיים פסיפת דמשפיגו גם כך בכר"ת ולייכא למימר דכשעלי"ם זו פלינו הרבי הלינו וס"ל בהדיא כ"ם לדבקה גבי בל"ם לפעפי שפגמה וגבע"ת דת"כ לפמוך סול"ל דאל"פ טוען עליו פרעתיך שגתן מחלם בתן ומשביגו היסת וכמ"ש הרמב"ם בפ"ג מה' שכירות והפילו הרב נופי' גם כלופן שלת תלינן בעגין ע"ת בתן כי אם כ' שכירות הרמב"ם ורבי' הלי ואלי הרמב"ם דמקל לגבות בל"ם עב"פ ס"ל דמשביגו היסת אל"פ ולעפי' שטוען שפירעו גיגו לביגו ולייכא ע"ת וכ"ם היכא שטוען שפירעו בפני ע"ת ולייכא למימר שגם הרמב"ם יודה שמשביגו ס"ד עפי' הערה ולת מתוקיגן ליה דשקר הוא טוען כי אם לעגין שלת יוכל לעכב הפירות עד שישבע לו שלת יפרע ואל"ב ניטעון עליו שפירעו אמנם שיולם אל"פ יטעון עליו שפירעו כ"פ ופקם היה בפתיחת דפ' הכותב מה טעם הוא לומר דאפי' היסת לת ישבע בעין שזה פכיח ע"ת שפירעו בתן ולדידי פשיטא לי דע"כ לת כתב כע"ת אלא לפי' היסת לת תשבע שלת דוקא כי ליה לזה ע"ת לגבל ליה ע"ת לפשר דמודים בעה"ת דמשביגו אל"ב ובשבר הרמב"ם ואעפ"י שטוען שפירעו בתן דמדברי הרמב"ם בפ"ו מה"ם מוכח דאל"ב דליה ליה ע"ת משביגו היסת אל"פ ופ"כ כ"ם הכא דאיכא ע"ת:

ועוד אגי תמה כרבי הגר"ת דלמלי פיגערייליה להכיא ההיא דהכותב הלת בלת זה הוה אמי לפי כפי שיטתו דאיירי דאל"ת דאל"ב דבעלמת משבעי דיגן שלת תלינן בעגין ע"ת הכותב שאיגו גגען לדין שלפגיגו ובכי תשבעי להם ד"ת ולהכ"ת דהכיגו דאל"פ לייתי ולת בביגו ההיא דהכותב כלל ומשגה שאיגה גריכה היא לפרושם ז"ל ותמ שהקשה עוד הגר"ת דמהיכא ס"ד לאיוכי היסת ק"פ דהתם שבועה דוקא תקגה להפטר ולת להוליא ולהכי לוקי לה באת"פ הגה גם הם"ך ל' בסי' ע"ם ס"ק ע"ו ובסי' שיו הכי תרגמה דבשבועה דק"פ לייתי מהברם זה וגם קרב עוד בתב בן דלעולם לת תמגת היסת ק"פ כי אם באת"פ לשעות:

ואגבי בשאיתי בלע"ד שאין זה הברח כלל ואדרבה המתתי על הלכה רבגן סמוכי מהיכת פסיקא להו הלי כלגלת דלעולם לת בתקגה שבועת היסת בי אם דוקא להפטר ולת להוליא דלפע"ד אין זה מוכרח בלל ודליה מדהכיגו הדל"ם והרמ"ם בפ' שבועת הדייגי גבי התם ע"פ דתתן דאפיק שטרא ות"ל לתשבע לי דלת פרעתיך דלריך לישבע אלת דלת טעגינן ליה וה"ל לייכא מאן דתמר דהלי שבועה שבועת היסת היא וליכא מ"ד בעין שבועת התורה ואלן ס"ל כת"ד דבעין סבו"ת התורה ויותיה לפופם שטרו ע"כ וכ"פ בשער ב"י בת"ל בת"ל ושעין לת"ם הר"ן שם הרי דהתם

דלקורי בשמיעה דלח"פ ולחירי דחפיכי' עלנו שמעתין' דרב חכים דכריולחק ולכתוב מה שנלע"ד על דרך פיקוח הילת וכרי פיהו פס קדום בקהב"ד מור"ם כתב"ם ול"ל מרלה מדברי הרב סח"ל שכועה כלל תפי' לח"פ וכ"מ פטור וכ"מ לתרוי בפעה"ק דלה ור"ל שכו' ודלה כהב"ח שפסיק על הטור שלה כדת ע"כ ולה ידעכ' מהיכה מפתב ליה מדברי הטור ומקר"ם דיל"ל שכועה כלל לחי' לח"ל מדלקיבה דמעה"ק מוכח דלקורי כם"ם מדלקיבה גופה ולקי' נגבה ובקע שהבין מרן כ"ל וכ"ש דלקורי כיון דמפתב דבריו מעה"ס ול"ל מהיכה כיון דלח"פ ומשמע ע"ו ול"ב מהיכה מוכח דלקורי לח"פ לקין לנו אלו שלה דברי תיומה וקנס ולימה דלקורי כח"פ מ"מ פשיטה דלה"ל לפשוט לה מפתב הכי נם מ"ם וכן מש' ככעה"ק נם כוה לה ירלה לפוף דעתו ההפעיין כבעה"ק ירלה דלה מוכח מהכה מדברי ואדרבה לקיבה מפתב ופרפתי ולם פוונקו לדייק מלישנה דומפטר שכתב בעה"ק ובכמו שכתב מ"ש בוחים לקמן שין שם מן הדיוק וכדרכתי ולם כוונקו לדייק מהכרי בעה"ק שכתב שכועתי לקין בלב המלוה שום שכיעה כלל ונרים דייק מדקתני כלל דמשמע בלב כלל לח לח"ק ב ולח שם ס"ם הלי לפ"ק דמשמע דמלו דכתב לקין עלקמוה שמ"ש כלל היינו לקין שלין עליו שום שכו' שם שכו' המשנה כרישה מקי דקתני סתוק ולח שכו' קיפה ומלי שכתב כרישה שדי לנו ולפל לפכי כתב קלין מפני המשנה שלה ולפל ב לעמר לה שכו' המשנה ולה קיפה עליה שום שכו' בלל ב לעמר לה שכו' המשנה ולה קיפה

עוד בתב ולל ועור חלל ב ע"כ לפ"ן ח' נרין נישבעין פ"ם ול"ה נפלה בשום פוסק ומ"ם סרפ"ם הלריך לישבע קיפה קיימו לחפ"ם ע"כ דלעולם לה תמלה קיפה"ק פ עב"ל חנה מ"ש דם ול"ה נמלה פשום פוסק ומלריך לישבע ק"ם לימה עליו שהוח מכרים שהכר מעלמו וכשמע מי לחמרי דכק"ם לחירי סרי"ם ול נמלה מפורפת בדברי הפוסקי' הל שהכיאו מהי פלונתה ס"ה כעה"ק וכעה"ע וסרמב"ן והרל"ם והטור וכ"ם שמרן הכ"ו מ"ש שהכין כן ולין לך מבורם יוהר מזה נם מ"ם דלעולם לה מלה קיפה ק"ם מלינה דמ"ד דהלין כהכיו לעיל שהשבחן הקיפה ק"ם מלינה דמ"ד דהלין לר"ם הקיפה מפתב וכ"ל ל"ל לפפול הדברים ועוד כ' הרם"ך ול"ל ולף לם ומלה פשום פוסק מלריך לישבע ק"ם הו"ל להרה להכיאו פם ד"מ חלה כיהקו כרבדי ע"כ וגם פוה לה ידעתי לירה לפף דעתו דלעולם לימה"ך ק"ם לחיולי וכפשטה דמילתה וכמו שהכין העור ומרן הכי"ל ומשו"ה שהיה רב פם ד"מ דמתי לית ליה להכיה מן החדש הלה ס"ו דמפע"ק ס"ם הלה הוה כהוכה על ס"ם הוסר רבינו כעה"ט ומרן הכי"ו וכהה קמפילנו ולין כל חדש להכיאו והדברים עהיקים:

ומ"ש עוד הש"ך ול"ל ומ"ש במרדכי והג"ה כעינן כיונת קיפה ט"ם חוק לי שהמה חולל לעעמיה הכתב כפ' הלים מקדם דהקיפה נתקנה כימי התלוים ל"כ לשבו' משנה קיפה ימי קדי לה ע"כ מלבד מ"ש דמ"ל לשפש הספר דהמרדכי והג"ה ס"ל כמ"ד דהקיפה משתבע בהסיום דר"פ וכמ"ש הרמ"ם והרא"ם דהיכי מ"ד הכי עוד ים להמוה כימי חב"ד שהירן שהמרר חולל לטעמיה דס"ל דהקיפה נתקנה בימי התלוי שוה דכר תמוה הדבה דהן לו יהי דלתקל כימי התלוי בשבועה ע"ב ומ"ש לה לחזקה גופה לה משמע דשבו' המשנה לחוד ושבו' הקיפה לחוד ומיהו. מלינו דלשבו' המשנה קרינן הקיפה וגם המרד' נופיה כם ס"פ כל הנשבעים פתב הם"ד ושבו' המשנה כנק"ח ושבו' הקיפה לה מנקטי' ליה חפלה' שעוה ול"ל הוכ' הקי' לשבועת המשנה הקיפה דליכה למיטעי לחשבו' כלה חפלה ומה יועילנו זה דמקקה כימי התלוים דכשלמה לם הוה קיימה לן כבתיה דלח"פ דהקיפה משתבע והוה נקיט המרד' שבועת המשנה והוה קשיה לן לימכה הכיכי כ' שבועת התשנה והלה הקיפה משתבע ול היה לפשבר לקין כדוחק ולקי"ב דהקיפה משתבע ת"מ כיון דנתקנה בימות התלוים מש"ה קי לה שבועת המשנה לרמוז רכימי התלוים נתקנה לכל השלה הכה דלימכה הוה דק"ל דשבו' המשנה היה ושכיה קי לה הקיפה לה מלי לטעמיה חולל לטעמיה:

ועוד לפי תמיה על ת' הרב דלם לחת היה הדבה שהמרדכי ס"ל דכימות התלוים נתקנה תחרשה לחתם לכבי הרואה דהמרד' נופיה ס"ל דלה נתקנה דק בימי ר"ן כרעת חחוספות ולה כרש"י שהלקי להמרדכי כפ' שבועת הדייטין שימן תשע"ב שכתב בהדיה דשבועת הקיפה לה נתקנה דק בימי ר"ן ולה בימי התלוים וכן כתב נפ כן כפ' כהב"ש גבי פלונתה ודל"ל ודכנן נבי שביך לי בעי סורלים לה ביתקנה לי לה כתב ול"ל ולפשה רחל בימי התלוים לה נתקנה שבועת הקיפה וכרלשי' לעיל חלה ס"פ וכו' ועוה יפה הם דכרי חחוס שם בקונית כר"ה כרבבנ עפ"ז דקשה לעוה שחק על פי' דכתב דמימות התלוים נתקנה. עיניך המוחת ולחדרכה המרדכי ס"ל בשעת החום ולה כרש"ל. ומ"ש דלים הרם"ך מדכרינ שפפ שלים מקדם לה תכחה דכי מעיינת כהי תשבח חלה חבלי ניכנו לדקדק שכתב שבו' שלין לשוט כפי החום מקדם ונרלה לרלקי"ב דהירושלמי תיירי קודם שתקנו שבועת הקיפה הלבך עשה רב שלין עד ולרכותי שפירשו כשבו' דכימי התלוים תקנו שבועת הקיפה משתבע דנם בכסף שלין נעשת עד עכ"ל נקוט מהא תדקי מדל"ה דהשיק דפ' החום מקדם לחו דוקיה הוה חלה משם דלקב"ה והל דיליה והל דלקבלה ותו דלקב"ה גופיה לה פסיקה ליה מלחה לי כימי התלוים חו הלמורלים וקבעי למפוקי מילתה הלכתה ולפכי כ' בריפה דלה נתקנה דק בימי התלוים ומשו"ה כתב קודם תקנה עשה רב שלין עד ומיהה לדירן דחיק לן סיפה חין שלין נעשה עד והדר כתב דלרכותי שפירשו דכימי התלוים נתקנה ול"ב ע"כ דכימי רב היתה תקנה ול"ל כנפ לדירן בכסף שלין נעשה עד ולדרכה משתבע מדברי דלקב"ה דחיהו ס"ל דלה נתקנה דק כימי ר"ן מדלתב בריפה תחלה נתקנה ומשו"ה כימי התלוים ומל"ב כתב הכיה שיטה דפי' לחמור מעתה דחין מקום למה שמי' הש"ך ול"ל דהמרד' חולל לטעמיה וכמו שירלה המעיין הל"ין עליך לומר חלה כמו שמי' דהמרד' והג"ה ס"ל כההיה דל"ם כמ"ד דהקיפה משתבע ולה שבועת התשנה ודוק:

ותו בתב הרם"ך להקשות על מור"ם דכתן בסיומן ע"ח פסק דל"ל שבועה וכפי' סיו"ם בהמחבר דלריך שבועה ע"ב הולך הרב ול לפי שיטתו דלקורי בשבועה דלח"ם וכתב הוכחתו דכשפו דק"ם מיירי וכהבי דכרי הרב בהגה נדקו יחדיו והרבב

מ בא שוכח דכ"ע מ"ירי וכו' לעיל נמ מ"ש שור
בס ד רמוי"ס שהביא שע"י שכועה נמצא לפי הכ"
שכתב הרמב"ם כרכותיו ס"ל וזה לשיטו דלדרב' סרמב"ם
ס"ל כהרי"ף וכמ"ש בפ"ו מה"ס דלריך ליכבע לח"פ
ול"כ מדרכם הו"ל הרמב"ם והרי"ף סרי לנבי הרי"ף
ועוד דשכוכת סריף לח מכרעת כ"כ ר"ל דלח קלמך
דל"ל שבו' חלוק ק"פ מכל לח"פ לחם"כ דלריך שבו' ומח
שכתב הכ"מ

להיות דכתב כעה"ת סעיר ז' ח"כ כשם תשובה לקמני
על מי שחבירו ק' והודה בחמשים ונתחייב ג"ד כדין
מודה מקנת וטען הנתבע היכי רומה ליושבע תלת לשלם
ויושבע לי תחלה היסת שים לובידי ק' ותח"כ תשלם
שהורו המורים שיושב התובע היס' ותח"ך ישלם ופעה"ת
פליג עלייהו ופסק דת"ל ליושבע ק"פ תלת תח"פ תס
ילקח ישביענו יעוש וכן פסקו הטור ומרן בסי' פ"ת
ליעוש ותגב דלקמני להרב נר"ת שם כרמ"ם שהקשה על
ס' תשובה לקמני דהיכי פסקו דנשבע היסת ונוכח
דת"כ נמצא כזה נשבע ונוטל ואלן ליתן לן שים נשבעין
ונוטלים תלת חומש השניים כמשנה ותו לא תימה על
כעה"ת לוק לא רמה דכריהם מחתת קו' וו' יעוש ולא
ידענא מנלי קא קשיא ליה דליכא שום נשבע ונוטל כי
תם לוקח השניים בתשנה ותו ליכא ותח לוקח הקיל
דר"פ דלמי לא טענין ליה ות"כ ח"פ בהחיל
תשובה לקמני כיון דמרן כתב"ג דלא טענין
תלת דוקא הי טענין מטו"ה לא ק' עליה מדלא תכן לה
ובתהני דכתתני לא תכא תלת דוקא מי שריכו כן ואפי'
בלא טענתו ועוד דכתתני לא תכי תלת בש"ד אהכי
היסת משתבע בלחון ואפי' מהח לא קשיא כלל על הח'
תשובה לקמני ותשו"ה הרב כעה"ת לא הק' עליהם קו'
ז' ודוק כי כדוד כוא כעיני:

ומ"ם הא קא חזיכן לכעה"ת דס"ל דתלב"ג דת"ל
שבועה ק"פ עכו"ם אם תח"פ טוענו כריש
שנטל וס שמנו ממון שלא כדין דמשביעו היסת וח
כדעת הרמב"ם כש"ס שביעית דמשביעו היסת
תח"פ גם כשער יח"פ גבי החומר לא לויתי ובתו
עדים שלוה ופרע דחייב לשלם משום דכל החומר לא
לויתי כאן לא פרעתי כתב תלי כתר הפלגיה טעין כך
וכך תחת מיכלי תפני שפרעתיך כ"פ ת"ל ליושבע הפי'
היסת יעוש ופסקו כן הטור ומרן כריש סי' פ"ו והעלה
שם הרב נד"ך דהוקא הסם ת"ל שבועה מטעם הוילחק
כעל דין לכל היכא דליכא ס"ט ודלי משביעו היסת
תח"פ וכ"כ הרמב"ם בפ"ח מ"טעון וכך העלה הרב
שבתי כהן שם בסי' ע"ט ס"ק ט' יעוש ועיין עוד בשער
כ"ו ס"ק ו' וע"ש מ"ש הגר"ת כרי דיכול הני מוכח דס"ל
להרב פעה"ת דהכ"ג דת"ל שבועה ק"פ עכו"ם לי תח"פ
טוענין עליה פרעתיך כ"פ ונטלת מתני ממון שלא כדין
דמשביעו היסת תח"פ ות"כ מה נשתנה דין זה מן דלמי
תח"פ ס"ל לכעה"ת דלמי משביעי כלל:

ודוחק לומר דכטוענין פרעתי פתו ת"ל שבועת
משום דכיון דלית לן כלי חוקק דת"ל
בכתו תשו"ה מן מסרי דמשקר ולא כעי שבועה כלל
לתי תח"פ וכמ"ש הגר"ת כדס"ל להכלינו פירכת זו
נגעיתם שרי כהחיל דשער ו' דלמיקי לעיל לחיפה כתי
חוקה דכיון דהכעו מנה לי ביד והלה לחתר לן לך
ביד הלא חמשים חוקם שום לו ביד וק וכדלתתרי בפ"ק
דמציעא וכשלמי דוכתי תבני מה לתרה חוקם מודם
מקנת הטענ שבע חוק ת"ל מעיו פניו כפני ב"ח והלי
ככולי כעי דלוריה ליה ותשתמוטי קא מסתמיט ולתר
דתת' דתי שבועה עליה כי היכי דלוריה ליה גם לתפי'
כבועה נתי לוה לן הלי חוקה וכדלתמיכן בפ' שבועת
הדיינין תר"ן ותשביעין שבועה היסת חוקה ת"ל תוקב
תח"כ ושלו ות"כ פהחיל דשער ו' תיה ליה לעכלב
חוקה דתשביעא ליה הך חוקה דת"ל תעיו פניו כפני
כב"ח וכיון דהכעיס ק' והודה לו כחמשים תלת דלת

ליושבע ושילם לפן סהדי דקושטא היכא טעינתי ע'
שתבע ממנו מנה ות"כ תח"פ כשתומר ישבע לי הול"ל
דת"ל ליושבע כלל לפי' תח"פ דומיא דטוען פרעתי
כתו ומתי שבע הא מהא וידעתי כי שערי דתיוב
וחילוקים לא נועלו לפנים לפי מה שהוכחנו דתיוקי
כשבועה דק"פ ניחא טפי דע"כ לא כתב כעה"ת דת"ל
שבועה תלת ק"פ לכל תח"פ פשיטא דמשתבע וכתו
שנילה דעתו כאחר מקומות וכדעתה הרמב"ם ודוק ומסק
שפעלה הרם"ך להלכה כדעת הפ"ח דלא תשתבע היסת
ק"פ שלא לתח"פ הדין דין לתת כוותי' דמר ולא מטעמי'
דלויהו העלם כן עשוה דס"ל דמשעולם לא מחלקו בק"פ
לתנם מן כדיין כפר סוכתו לעיל דפלוגי בק"פ
ותפלה נקטי' דת"ל שבועה ק"פ וכמ"ש מרן הכ"ו
דנקטו' כהרמב"ם ורכותו וכ"ש דכעה"ת הקשים כן
ונם הרמב"ן בחידושיו הכי ס"ל ות"כ פשיטא דהכי קיל"ל
וכהסכמת מרן הכ"ו ומור"ם כפ' התשם ולא נריכי'
להכריעת הרם"ך ותו ליכא לתירך על הם"ך כמ"ש
בפוף דכריו דהרמ"ם לויהו תח"פ וכמ"ש הכ"ח דוק היו
הפך ת"ש כריש דסב"ח מסיע על הטור שלא כדקי דכפי'
דהרמ"ם לויהו תח"פ והרי"ף בפ"ק שפיר כתב הב"ח על
הטור שלא כדקי שעשה מחלוק בין הרי"ף להרמ"ם
לויהו דהרי"ף לויהו בפ"ח דשבועות וח"ת כתב
עליו שהשיג שלא כדקי הזק עד פה לתכ ולא תוסיף
כדבריהם הנקנים כתנב מה שהשיגה ידי יד כהה דרך
הילוכו ולימודי כעניין זה:

ואחרי הדבריהם החלש הבה נא הכא לדברי מעב"ת
ואחרון לחתון תכיב הנה הרב ש"ך ז"ל הן
על מרן דכתב דלקי טעין לישתבע לי כעי שבועה וכתב
וז"ל ולא נהירה לי דבין דקיל"ל דתו נפרע לפי' מיתתו
מ"כ כ"ם כאן ע"כ ומותי' לתכיכי מעב"ת הו' דכתב
דהתי קו' לית לם פירכת דשמי נבי יהומים קטנים דלא
לויתרע תוקתים דל"ע דפרע נו ויתביה לכל הכא הרי
לויתרע תוקתים דהתלוש נופי' הודם שנפרע מקנת
תיבו ותוזק לה הלי תוקה וסברת ו' ועמה כתבה הם"ך
כס"ג ד' מה"מ וכן נבי ע"ת לויתרע תוקתים עפ"י הנמ'
עכת"ד משלחת:

ונוראות נפלחתי על רו"ם נכת"ר לוק עלתה
ע"ד דעת עליון לרחות דכרי הם"ך
כתכי על פי דכרי הה"מ וכתלו הרם"ך נעלם מתט
דכרי הה"ם דתי תזיד כתכי דתלכד כקילוקו וקרי ביה
עוד כה שדכרי תח"ת מללו הלא הם כתוכים על ס'
היסר מרן הפ' שהביאם פה נם הסמ"ע כתב דטעמת
דתרן משום דהכא לויתרע תוקתו והם הם דכרי הה"מ
ול"ל וכ"ש פשיטא דלטעת דכהו עיעת והכרב ש"ך ול וכי
קלתינהו ביודעה ובמכירה דכקיבה ומחת
לכל מרלה עיני תכמן ועוד שהוכיר תש"ך להסת"ע
ועוד דכי היכי שביר תזכמן לקו' תש"ך וקו' הסת"ע
דת"ל ודלא תחת היא הלא שתין כ' נבילות מתכבדים כבגדין
תחר דקו' הסמ"ע ס"ה מסי' ע"ח ודלמי' ת"ל תשתבע
לי גבי כל"ם ות"ט פסק הכא דלמי ת"ל תשתבע לו
דמשבעי ליה וקו' הם"ך דלמי' מיתתי גבי כל"ם וכ"ש
מנוס ומ"ט פסק הכא דלמי טעין תשבעי ליה ות"כ כי
חזי לסמ"ע שתי' ולשלמי הכא דלויתרע ת"כ נם לתו'
הם"ך תכל ילול תירי' זה ובדרון תחד עולה לכאן ולכאן
ות"כ פשיטא דהם"ך אי מוכחר כעיניו תי' הסמ"ע לתת
שהוק' תסי' ע"ח ת"כ נם לעיין קו' מיתתי הוא

ואיבדיא ולבעיקר מלי למעוכי מיתק המלי"ם
כיקו' ב' נכי מיקמי שנד שהות בתו
לענפ"ן שפנמו לה בתכרר דין זה כתרוץ לקמן בסי' ק"ח
ד"ה ע"ב ד"ק"ל דכל תו"ן נכי חמי מיתמי תעשר דמיים כלה
פנמו המכס היבא שפנמו לו כע"ו ת"ש לעשר דלה נכי
מיתמי לחני' שהות בתו"ן כיון שפנמו לו כע"ו ות"ל
נמ"ל להם"ך דין זה כי לה פורים כהדיא ונכי מיתמי
בתו"ן לענ"ן שהות פנוס וכבר דלמקי למעכ"ק כ"ש ענפ"י
כוק וכ' מלה ידע מי גילה רז זה לבה"ך ומ"ל לחדש
דין והניחו בל"ס:

וכשאני לענמי גם בעוים יפלה דין זה דמלכי
דלה מכבד דין זה כחדוש בדכרי
המשכרים אלה לקו דלמ"ל לדקדק מדכרי הה"מ
חיפכא וכבי כ' לענ"ל דכרי הרמב"ם בס"ר מה"מ
ד"ה ל דכתו' לענפ"י שפנם שבדוצב"ן לים הוה תו"ן נכי
כב"ם ורלייתו מפ"ק דכתר' דכתו"ן כבי מיתמי כל"ם
וה"ה לפנוס וע"ו ולזיך ומבוחר כרכרי הה"מ וכתב
הה"מ ל"ל שהוה חובך בדין פנוס שנרו דכה לכטילה לה
חוקה וה"ל פבתו לנבי הני שהרי פרע והלה הודה
במקלה נעוע והשתל כשלמת לי הה דקל"ל דכתו' נכי
מיתמי הייבו היכא דלה פנמו דלמ"ל נכי כל"ם שפיר קל"
מהמם הם"ת על הרמב"ם דיולים מהתם דם"ם דלה
לכטילה לה הני חוקה לכל הכה לכטילה הני חוקה
שהרי פרע קלה בעי לומר דכרי המלוה כרם לי לחברי
דהלה הפ"ק דב"ב וכל שהוה בתו"ן נבי לפי מיתמי פל"ם
היינו לענפ"י שפנמו ל"ב לחן מקום לקושי' הה"מ כלל
דשפיר לים פנוס שנרו כתו"ן דלה כעי שטעה מהתם
ברי היכי דנבי מיתמי כתו"ן שנר שפנמו כל"ם משום
חוקה ה"ק נמי מיניה דיהיב נבי כל"ם לה ולי מוכח
מהבלי בה"ג דמת דקל"ל דמיתמי נבי כל"ם בתו"ן היינו
דוקה כלה פנמו לכל תם פנמו לה נבי כל"ם ומשג"א
שנוח קל מוחיב דם"ם דלכטילה הני חוקה לנבי הה"ה
וזה הפן דברי הם"ך זל':

ואחר מהתכוונות מלב"ר דהכרי הה"מ לה הוין
תיובתה דהב"ך דלה"ב מלינה דהרמב"ם זל
דם"ל דכתו"ן לענפ"י שפנם שנרו וע"ם ולזיך כולהו נבי
כל"ם פשיטה דנם מיתמי נבי כל"ם כיון דלליכה
דהרמב"ם לחבוהן לה מלי טעון פרעתי כיון שהוה כתו"ן
ל"ב גם מיתמי גבי הלה פנמו הלה מלי מלי לאוקי' למתעון הלה דלה"מ כוונתו להק' על הרמב"ם
ומ"ל למילף מהתם לה בפונם שנרו דמלי לדחוק
דלהתם לה לחיי שה דוקה היכה הלה פנמו הלה לכטילה
הני חוקה כלל משל"ם בפונם דלכטי' שהרי פרע וום
היום לי כתוקה וה"ל לוכה למילף מהתם הלה כשהי
הנשבעים ומשלים לה בפונם שנרו ולעולם דלליכה
דהרמב"ם הניח דפ"ק דכתו' לחיי כין בפונם כין
דלוקה פונם וה"ל לחידון דקל"ל כהרמב"ם דלמילו פונם
בתו"ן לה כיני שבועה ל"ל נם מיתמי נבי כתו"ן לענפ"י
שפנם והשתל שביר קל"ק לכם"ך ודלי כשטעון המלוה
וזכבע לי נחיך לוכבע ל"ל היכי נבי מיתמי ניטעון לה
דילמה לכאהין היה טעון שכבע לי כלוקן דלון מדכרי
הם"ם מהיכה לדכרי הם"ך זל ודק:

שבתי ודלם דהכי מילתה דהרם"ך זל לאו חדתה
הוא דת ולאו כבין הדהה והרמב פהום ל'
מיס יס מלמוד דנרסיכן בק"פ בחל"ם דמ"ם ע"ב נבי
פיהוי נדב ושמוע דם"ל דתם מהלוה כתוי תלוה ומת"ך

והנה הכא הלכות ג"כ משום הכי לו נתעוכת
כלל ב"ג והכי מרן הנוכר שכתב דה"ה
לבועם שעבר אזוב קפך ח"ו נפ' כפ"ג ומהפך דברי
קלמן ק"ס שמעתי לכבו שמה מב דהפעה תשובת
מהר"ם והברון מכן בסי' פ"ב שכתב דכשבועה בע"ת
יקנים שעבר ק"ס מש"ל שיי לחוק דכיון דחמירא שבו
ע"ה בשע"ב דלא עיקרן לקן מעניכן ליה וכ"ש דהיה דמחייב
ליה שבועה מבו"ס כשמת פיכו מורישב לבניו והיה
לתגרתן כת בהג"ה הכי בלא לוקה עלה כגון פונם
שעבר וס"ק לשיוך דשמעי' דמסתם מהן כשיעור ק"ת
שיירי בסי' דכיון דבקן לא בלא כעי שבועה וכמ"ש
קרמב"ם פכ"ד מהק"ת הכא"ב דכ"ע מהן בע"ה ואפי'
עיקרן לשתבע לי בעני שבועה ומעפ"י שמשבע בקן מ"ת
כיון דאי בלא בעי עיקרן לי לית ממילא כ' עזה
דבימת דמהן מרשעה בבני בלא מחמי הכא"ב למש"ל
לעיל בסי' ב' נבחי ק"ח:

גם דכיע המזהים וכבר עמדו עליהם הקמ"ע
בקי"ק ס"ק ל' והרב כנה"ג שם בכנה"ע
אות ל"ב דהאם סובלת דהיית דע' בכ"ע דכפונם שעבר
אמש ל"ב תיהו בקן ומש"ה ליתא ל"ב לא כוס
תובעל על מבוהם שהם שבועה ומהם קול בלא נבי אפי'
מיומיים קטנים שהם בלא בעי שבועה אלא לחזק
לויין דומיא דיומיים מן הומיים הללו הבי למש"ל
אות ב' תיכו כ' הלבוש דהכם לייני בקן עשוק מש
שכתבתי בסמוך:

נמצאת לפי מרשמיהם והבן הלבוש וגהמ"ע
וכבנה"ג דאפי' מרשמה דהן נגד דקי"ל ביומיים גחלי
לכל ביומיים קטנים אלא בשבועת אלה ובקי בפונם

ולכן נצטווינו ויבנו כל תמיהתם והעתרם ס"ל על
ויבינם דלויי כך"פ מ"מ ולפיכן מדבריהם דכי קשיא
לן לאוקמיה כך"פ מוקמי' להו כהא"פ ודון מינה
דמינה ואוקי כאחרין הכא בדברי מרן דסי' פ"ד כיון
דחזי דאיכא למיגלא כשביב דק"פ יהיו דברי מרן כדברי
ה' החתום מרן ומנ"ל דין זה ואין דקדקי' לן מיתמי
ומינה ובה ובדהקשו הכמ"ע והם"ך ס"ל טוב לנו
מנקבול דוחק זה להעמיד דברי מרן בכשוטה דלא"פ
הכהבי מוכל לאוקו לדיק מכל מה שהשיגו עליו ממה
שנמיס דברי בפשוטם ויפול עליו כל הקושיות שהקשו
עליו וכ"ש שהענין בעצמו מתיתי ומתעיין בדברי
בעה"ת הדקהיעב בעיני שכלו ולהם דיוקא נקל לפרש
דברי מרן דמיירי כאחד"פ ממש שנפרש דברי בעה"ת
באחד"פ וכיון דחזינן להו לרבנן הגד"ת והב"ד דרהטו
לפרושי דברי בעה"ת כאחד"פ לית לן למיבעיא דנס
דברי מרן הכי מתפרשי ושבקינן דליקו דחיק ומוקי
לבעה"ת כנלע"ד והמעיין אחר יבחר בו יקדים שיו ושו
מה שעלתה מטדתי מעט אחד היום לבני לעיונו
תפנלי מכה ויבחר מכה ויבחר לקוטתי כיונהו הלא טוב
עולות:

וסלח נא לאכי מבקש ליחדי לן מר ניהו רבה אם
כחולי נטיתי מדברון אל יחר בעיני
מכתו"ר כי אהבה מקלקלת את הסולה ואת והב בקופם
שדי ויקרע ידדו כמטולות · ואני תפלה · יהי אלהיו
עמו ויעל מעלה ע"ב מעלה כמה מעלות · לעלמין
סיי ושטותיו יעלו כאחד ומאה מוסיפין מאו"ל כין
האולו"ת דלפיק משמע ודע ר"ב יעלה קולה כעין אם
שדי נוסו כאיר עיקרו כגן דמורין אין תורה פוסקת
מורעו לא בטלו האשכולות · וכעובה והבבוד יקדיו
יהיו תוקעים חדי וקשרי מחוו כאכלי חכילות חכילות.
כ"ר · חליפי היא כעשר חלו"ת שבט"ו יתן להשיבני
דבר הבוכה שלימה למען דעת יעלו דברי לרצון לפני
רום מוכה"ר כנימוסו קדי וכהיב וכה אדב כי מלאתי
מן משאת כיה כדר"כ שפר"ת שופרות ושבחת שבחי"ם
ועילות · וכי קאמי אשארת ההוא דיוקא ושדר לן מעב"ת
היו אלחי לא נח דעתאי מכמה הרפתקי דעדו עלי
והת ליתי לאו מופנה לכשאפנה אשנה ברק זה אם יבוזר
ס' כחיים והשיבותי חוקו דבר על כלקוט וקון לחידי
דאכיכין עלי אמעשקיה רמר וכן לדבר הלכה אם
שתעל מצודתי לפע"ד קל"ה כמות שהיא קלה שבקלו.
כה דברי העבר הענדי שפיל אחזיל האומר ערכי עלי
פחות שבערכין נפשה דאשקיל מילולים הין מולנין
מלולות · דלא ירע לאשתעויי · מופנה אשנויי · שחוק
לרעהו אהים · כל רואי יבעינו לי כאשר לא היקי
אהים · החוקם כאהבה רבה וכשים שלום שלש"ה אהים:
והת הלעיר חיים עטייה ס"ט

אני טרם אכלה לדבר אמרתי זכה אזכור מאי
דאזי היות דרך לימודי בענין זה דקיל ואמנו
להרב אבא בס' משנה למלך בפ"ח מה' מ"ן ו' שהביא
תשובת הרשב"א המיוחסי להרמב"ן סימן ס"ו שהכיב
דעיבור אינו אלא בשעת נישואין והיא דאמרינן
דאם מכרו האחים הכנעני מיניהן לפרנסה וטעמא
דכל שלא בשאת הרי הוא בן ל"ע בפרע וכשהגי מיניהו
מתשעברי נריכה שכו' וכדאמרינן התם דרביצא אפיק
מיתמי דרב אמת כריה דרב אשי ויבורית וכשבועה

ולו' ואתה עלה הרם אם"ל ז"ל ואתמה שמעתתא דמ
פריכא רכה דהא קיל"ל שהיה הלכה פסוקה אחין
מדם פירע כתו והאי עובדא דרב אמת היכי מתוקמא
לפי מיתרא - דר"ל הא רב אמת אח בחיי רב אשי ואין
לחוש כלל לנדרי בחיי לכהו וכו' ואי אפשר לי לכוין אמי
פרתי דיני להדדי ול"ע וכלל זה לשיטת רש"י דרב אמת
אח בחיי ר"ח אבל רשיטי בחידושי חת' מכ' דאחר רב
אשי אח מת רב אמת וכו' עכה"ד זל:

ואנכי כעוני לא זכיתי להכין ד"ק ועקבותיו לא
נודעו דפשט דבריו מוכחי דכוונתו להקשו
קושיא לפשוטה והלכתא להלכתא דכיון דקי"ל כר"ל
ס"ב כוכי תמרינן הכא לפיק בפשוטה ומופה מדבריו
דקושיא זו לא שייכא אלא לי דר"ס אח בחיי ר"ח אבל
לי אחרינן דלא אח רק אחר ר"ח לא שייכא הא קושיא
וכמו שירהה המעיין בדבריו ואנכי-בעוני תמיהה לי
טובא מילתיה דרב דבאמת נס כי תמרינן דרב אפרש
אח אחר אביו אפ"ה שפיר איכא לאקשויי לם' הרשב"א
החשיב לה בתו והריהה ירהה בתשובת הרשב"א נופא
שבבר הוקשה לו כן ובאמת להרץ דהכא חיישינן לנדרי
אמת"ב כהיא דר"ל לעיל גם רלישי (ומוכח מדבריו
שם) בספר לפיפה וקנינים שהביא בשם הרשב"א שם
בקונטי זו קו"ו והאריך בדחיב לעיל ומוכח מדבריו
שם דכיון דהוי תו עד זמן שמואלין שפיר חיילת קו' זו
דאמתי בעי שבועה ול"ב אמתי תלה הרב מע"ל קו' זו
בשיטת רש"י זל. ואם נאמר דכוונתו לומר דלהקשות לפי
דברי הרשב"א דחשיב לה תו"ק אמתי בעי שבועה ק"ב
ק' טובא דלמו מדתת היה דה דבבר הרשב"א נופיה
הוקשה לו כן שם מהשיטת דר"ל ולפי ניחת דכוונתו להק'
לשיטת הרשב"א ק' לי ניחת דהוא מפרש לה כרש"י דר"ס
מה בחיי ר"ח דהק ליבא למיחש תו לנדרי הא נמי פשיט'
דלאי קו' היא דאימת דהרשב"א לא מפרש לה כרש"י
דמת בחיי ה"ל אלא אחר ר"ח וכפי שיטת הא' שהביא
הרב נופיה וכ"כ בספר לפיפה וקנים בשם הרא"ש
והריטבה והרי"בם והרמ"ה יעוש ועיין בם' פני יהושע
ול"ב דקדי לה מאי קדמי לה קוש דבר אחיתו לאני מביר
ודבריו בפלאו מתמני ול"ע:

ודע דמתו' הסוכה זו דהרשב"א יש קיוב למ"ש
הרב בב' הב בסי' ע"ח הב"ה לוח"ת בשם
מוהרי"ן יעוש זל דאי אפשר לחת לבתו כשטר כך
מה לבשהשפ ומת בתו לא טענינן ליה שפרע יעוש
ולא הניח שום רשיה לדבריו ותשובה זו היא הניח
דמסייעא ליה שהרי פרנסת הבת היא לבשהשפ וכל
קודם נישואין היא תו"ה נידון הרב מוהרי"ן כי זל
אלא פשוט כדבריו לענין לגבות מהיורשים אי בעי
שבועה אי לא ואפשר הרשב"א מוכח דלגבו' מהיורשי'
ולקוחות בעי שבועה ודוק היטב כי קלרתי ושבתי:

ותת תשובתי על דכרות קדשו:

סימן ג'

כנון דת צריך לאודועי כי כאשר האיר וזרח אל
עבר פני תורת אמת ושנ"ת חיים · בתורה
פרק לך נעשו"ק ורש"י הייתי מעולל הלבור אשר ל' ו
עלה על זוהרי קהלת קדישת הדין אשר המה חיים ·
ונדולה מזו כתם הרפתקי ביתי דעדו עלי וקול פקדתם

מדבר כאשר ילוך ל"ח פ"ן ולא נשמע עוד קול ובכר
כנבואתם ואז לא ניחוי כהאי קיומא והיקה הרוחה
כולנו חיים · ולמאי דכיוי כיוי קל משמיע נפיק
עלויהו מבקשים את רבי כשמה רוח חיים · ממרום
שלם אם ארץ פעמה ועברת דשמ מדעת תלחולי
מחלקלה דלי ועפה ההוא יותא לא כי לבות בני אדם
הכל קוראין בשר החיים · והמי נעקה נדולה יתלה
מפני היר שנשתלחה כדוקין שכעין שהה ה מלהיש לתת
קעשק בה לעבדיך וז היא קיומת עין וכתרה כחיים ·
על זאת תחכל ראר"ם מכל כבד זה ועפעפיו יזלו רבו
הטפיפות מבכי בהלות ופרליפות המקלחות מים חיים ·
תך כבלו לפי דוד ועל ברכיה תלבשה מים על הקק תרת
הקדש ואפל ממנו ר"ב תכיל הרועים לחריה תחיל לפי
מעוט משפים הפליה עלה הגדול תוסיה לה מי יורה
דעה את מי יכין שמועה לי ממנו תולות חיים · לכו
כלב המרי כל הדבר הקשה והלכם תקובחו ולא מצלו
כל תכשי חיל יהיכם שפיר ושוה מברק כלהחר יד
רפואות תעלה מרפא לשון עץ חיים · תלת נפה דספרי
כתעיין המתנבר וכל מקום שהיכרו כי חכמים כי יקיב
חר נורל תחרעל תדבריה לב לנמריה תהיל וכירה
וכירה היה נאון כשב שמעיה כמוהו מירה בחקות
החיים · רבי הוה ענותן שבי במקום נדולתו שם תהה
תורה בבוקתיו שיף עיול שיקשלק ולא מחזיק טיכות
לנפשיה מנוי החיים פעלים החוק עמוד הימני הדל הוא
נהר"ל כקדם החכם השלם הדיין המעיין הר הכולל חיין
ערכו מי כמלל בהר מים חיים לחול תכה ויהיב כדוכתי
כמוקב כדיוקים רב עייל לביני והיקה נפשו נהורה כנרור
החיים · כאחת לחדו לין מעשיהן את הארי כעלותו
ההרה בתרעות החיים שלם לחרו הם לחרו נדולה
להכה שתקלקלת את תשלחפיהן עלי תילי דמר חכם
יהירה ויחורו עיני כאר"ם מלחים · כי תעביר כתיס
לחדירים חורה תחיתה תעשה רב לתורקות חיים · לא
נשאלי כהביה מתהדורי מולי מביה חלחתי הא לחמת
עגייה דבר קטון מהכל ימעט מטעם ועולה טיפכו"ם
חיים · ידע לחיים כנפשיה ערכי עלי פחות שבערכין
מכל בשר לחבר כו רוח חיים · הנה שפקי דוחשין החלות
גלגול מחלוקת ומכקם מעט מהדר כפא כבוד חולחו הם
נעוצי מדרכיו כך היא דרכה של תורה דכרי אלהים
חיים :

ראשון לעיון כתב הרב עליון למעלה חור החיים
ז"ל על מאי דפרישנא בעיוקין לעין הרב
ס"ך ז"ל דחוכח השבועה וכתב עלה דלא היא כי אם קרי
ליה תוכיח כתה הלד דהכא לעטרת ופתוכחת שלו
מהר"טפת ותלמידי הרשב"ם ז"ל זהר תחילה רכם
מעלמוקיו הקדושו"ל לא ידעתי מיך הנוח דעתי כהדין
פירושא דא"כ תאי הלי דקאתר הרב"ך יחילו לפירוש
הסמ"ע לא שייך דאין תלא להפיס נתי דעתו של היכא
דלא תשכחן בשים דוכתא לשון זה בכה"נ ע"כ ודברים
תלו אין להם שחר ואין כהם כל תמונה פירוש התלות
לכל שהרי הוא עלמו קרי ליה לבעל ותלוה עלמו שפנם
שעיו התלוה הוכיח דהכא לעטרת שבועה ז"ל דהוכיח
הסמ"ע ז"ל דהוכיח שני שעורות והוא כאחד לוודאי קל
מודם רכעל הפס ויקרא אתו הוכיח דהכא לעטרת כ'
כהלכתן דשפיר קאתר הרשב"ם דאין תלא להפיס דעתו
של הוכיח ותא היתה כוונת הרב"ך כהשכוחי על הסמ"ע
כזה זוו היא שבקי קאתי בתוכבת הרשכ"ם לעיון לכתוב הלרין
דתוכיח הוי דהכיב לכבועה :

וכל לעכי דירוה מיהו ז"ל כתר לו דרך אב"ה ופ"ת
בלשון הרב ב"ך בנוועה מחלוקתי דעיקר
התיהה על הסמ"ע היא דלא תחי עבתה דהכיב"ת
לפירוש הסמ"ע דקאתר דאין תלא להפיס דעתו של
הוכיח כי לא נתתר הלי עבתה כב"ם אחת דהכבין
לנדול על השטרות כי אין זה רק תקנתא דנחומים היא
ולפי פירוש לחי שפיר דהיינו הך שהיה דכתיכו להחד
ולחר הת"ל כרת מה לעשות לדירי הדיוט דרך זו לא
יתכן כדברי הרב"ך ותלבר שתין פשט הלשון תורה כן
דקאתר דלא תשכחן לשון זה בכה"נ תורה וכה דלישנא
דרב"ח קשיד ועל פי פירושו הול"ל דלא תשכחן בשום
לוכחא הלי טעמא נם תיבת נמי דאין לישלמא אלא זו
היא שקשה דמחחר ודיוהו נופיה כפיתן העלין ק"ק
משונו להרב כ"ת ז"ל דפי' דלמדו שבועה זו מנפ"ן
דמניעה דליהח ולא למדו כן כי אם שתהיה דכתוכיח
ודיוק דברי הה"ת ז"ל כתסתרות נוועים ונבם ומנכי
מניעה דשכחנא לה נמי כחום' דפ' הזהב דל"נ כר"ם
מינו דאי כעי לתימר ודיומה וכו' עד וה"ה שבועת
היסת דת"ם הרי דלא למדו החום' לשבועת היסת אלא
מסיני דכתוכות אף כי הם עלמם הביאו דברי רבינו
האי נאון ז"ל כפ"ק דמניעה כר"ם אלא ואפ"ה לא קתני
להחיה דפ"ק דמניעה ואפשר דמשום דכתני ת"ר
לקוטיה דר"ח קתיך כתלת שתין שום הוכחה מהחיה
דמניעה ותאחר דכן הוא שפיר קאתר הרשב"ם דלא שייך
להפיס דעתו דאיקרא קאי ומהתם ילפי לה ותא
מצינו להסת"ע דלא תשכחן כשום תוכחת כב"ם דיהיב
נועתא לחפיל תכועין דשטרות מאחר דשורש הדין
מצא ילא אצו"ר שפיר הוי טעם כעיקר ומאי דקרי לה
הרב אור החיים תקנת הנאומים נם לדבר הזה יפלא
תדוני דלא תשכחן קלות מקנת הקנת הנאומים זולתו
בדבר שתיקנו הכף הנתרת כהחיה דמעלטלי דיתתי
מסתעבדי לכ"ח אי מילתא דלית לה שורש כב"ם כרש
הדא היא דלא תקנתא מדתא היא נאוני עילם יסדוה והא
לשכחן לה יסוד נמיסר כשתיכות והנאומים הם אחרי
אף כי לא פירש כב"ם כי אם כשבועת המשנה אפ"ה
מצא אמו לתדון לשבועת היסת והא דלא נאתר כן
כ"ם מצוס דהלמודא אחכא קא סתיך הכן אחר תקנת
ר"ן כהיסת הוא הדין והוא הטעם ושפיר קאתר הרשב"ם
לפי שתין שכיצת השטרות אלא מתקנת חכמים להפיל
דהכל הולך אחר העיקר :

ישוב ראיתי כר"ק לקמיה שחיוק פי' הסמ"ע
מתצו' הרשב"ם עלמו והריז יתיב כירכתי
הרב ב"ך דהאי תקנתא דכשבועין על השטרות וכו' כיני
הלו לא מהאי סוגיא דשכועת ולא ידעתי למה הוא ז"ל
דכל מי לא אתים ליה לא הניח כידו לשון הרב ב"ך עלמו
ותמה עליו תשיירת דיוים מהידי כשופן דכל הדרכי
מוכי רוחה לקב"ה מקום ייסוב לעשון הרב ב"ך ז"ל :

והנה בעה"ס כרוך אנב רחה ריאיתי תלי דפרכי
החיים לרשז"ל ז"ל כשכועת היסת כר"ה אלא
הכא כרוכה את מפלגי ועוד דכתנוחל קמת מתעטיקנו
נתאי כשהוא קטן ותכעו כשהוא נדול עד שתהת תכיעה
וכתיכה שוין כנדלוה וה"ה דתהיי קלת תמצא נתנו
בשהוא נדול והשיבו קטן וכו' עפ"ל ווהה יגדל הכלל
מת"ם רשז"ל עלמו כתנוחל ד"ה ת"ל יכת דכר כ' לחקום
בתיכה והעמידה כדין לכדרי דתהלוויהי כעלמו דיש

ע"כ ולפי קושי' ע"ד ירושלמי שלום ישוב בימיו ס"ל לרבינו
בבא"ט לא כברת הרמ"ה אלא דכתובה כתקנת ועל
דליכא טענה בעינן טענה גרול ולא תשמעין מאחינה
ברם כשבועה האומרים דליכא טענה פנקיה חליף
מינלף כאשר ירושלמי הריהה ממני נקם לסברת רש"י
דקרוב לזה היה ליה דאזיל מקנת רע"ז דשייך כה טענת
לזקום אכיבה לנקימה וכהרוייהו בעינן גדול יהים
מכל כשבועת האומרים דכיצלמת ליכא הכאבה וכל
שטענה אחת היה בנקימה לאחד חליף מילתא ולפי זה יהיב
ליה גדול וקובע קטן כשבעין לו ונהפיה דפ' הנחל
כתובה מקנת מירי ולא דקרע בשבועת האומרים קאי
ככר תרצתוה רבנן דיעויב פרשו כתוב כאן והפיה
דשבועת הדיוטים כשבועת האומרים לאחד קא משתעי
ולא דשלמן רבי כעה"ו נראה דלא משמע ליה הכי
כדעת רש"י מ"מ מצינן למשכוני נפשין לייסב לשונותיו
כי היכי דלא ליהוי סתרתי גיסתו :

ואנכי הדל כחלפי לפי תעוט שכלי כראם אמיר
ייסכתי תמיהה הרב ז"ל על הסמ"ע דאמתי
לא נקטו כתי הרשב"ם ותרן עכשיו וקרקעות דאלו
שטרות שלין נו"מ ועפי אמרינן כהו תקל"ת ל"ע ואיהו
אל תאכח כדין בם עעדת נכי ואיברת כי ליטו מעני
בירי זה ספר וכרחב מביתו דאה יאוב וה כאמת
הכנין ולדידי הדיוט נלע"ד שלין כל כך בחיה כוח
דמ"ם דלא מפני שלין נו"מ הולע כחם יותר מעכדים
וקרקעות דכיון דכלהו כחדא מתקת אמעיטו מעכיע'
ע"כ מצינו קרוב לזה כהקדשות דם"ל לרבינו האיי ז"ל
דנם ביסת הין עליהם כאשר הביא דכריו ר' כעה"ו
ואולי מפ"ק דכתרת הרי דם"ל לנחון דהנם דהכתוב
מיעטן לגולתו כחדא מתקת מ"מ ס"ל לב"ם דלא הסווי
כשיעוריהן וכל חדא כדיבה לה מלו נאמר כן ואנם דאמר
ליה לנחון אברתו היינו משום דליכא רחיים מפניה
דכתרת דהסם מיירי כנוכרים כמ"ש מרן כיהה יוסף
ולא משום דכתרת מתקת אמעיטו אלא דאמאי דאמרי
ליה רחיקו דכתרת הין שום סברת לחלק כיניהם מעשה ברם
הכא דאיכא סברת לחלק כיניהם מעשה דאנו"מ
ותקל"ת ל"ע מצלנין שפיר נם הרמב"ם זל ס"ל דלא
שיו כשיעוריהם דכתקדמית מתהבא עלייהו שבועת
המשכח ותולים מהניא דבר' הזהב כתכיאר שם נם
הנאתו מצינן למימר הכי מאחר דתקל"ה ל"ע ס"ם עדיף
היא :

ועוד ואת לע"ד ירושלמי מעיקרת דדיבת ליכא למפר'
הכי פרכא דכתרת מתקת אמעיטו דלנו
לתרינן כל לנכי שטרות הין עסק שבועת היסת ניחא
כרם מאחר דלנכי שטרות כנדול הוה ליה שבועת היסת
וכקטן הוא דלא מצבעי' ליבא תו לתעדך דכתרת
מתקת אמעיטו דכאמת אתרי כן חכן דיוקא לנכי
נדול אכל לנכי קטן מאחר שים סברת דתקל"ת ל"ע לא
הוצו כשיעוריהן ומ"ם דנזרת הכתוב למעטן הרי
כת"ר עלתי לפי שיטתו כייתוב לשון הרשב"ם ז"ל כתים
כת"ר דאחר דאמעיטו משבועה דאי מכל הכי טעמי
אף משבועת היסת אמעטינן להו וכשאר מילי לא דכיון
דאקיטו שבועת היסת לקטן סחמת אקיטו כין כתורה
כשקלת הין כשובר כל כמובר כר"ק כאחד לנכי דיין
כתי כימת דאחר דאמעיטו משביעה דאי מהתי
דאין נו"מ נם משבועת היסת אמעיטו דטעמי הוי
דאינו לתקל"ת ברם עכדי ושקרקעי מאחר דשכרי מרן

דנם כשובר כלל אקיטו ליה שבועה כדי שלא יהיה כל
אחד הולך ונוטל ממונו של קטן נם כעכדים וקרקעות
אקיטו כהו ואחרת אקנאת היא הנם דכשטרות נמי שייך
ממונו של קטן דעכיד הנפיק קנוייה עם הלוה כמ"ש
כה"ר מ"מ אין זה ממש נופל ממונו של קטן כשיקולך
לו אלא משום חשש דקנונות ומאחר דקל כעלמא
לאחוקי אינשי כרשיעי ל"מ דאמי טפי הכא לאקל"ת אכל
מכעדים וקרקעות דהיכא שנוטל ממונו כעין שור טכוח
לעיניו אמרינן כהו מעיקרא כי אקיטו כשולהו נווני
אקיטו יחדת אקנאת היא ומ"ם אינו זל לקמיה דאין זה
מן הדומה שלא נו כלל כדברי הרשב"א כי אם שטרות
ולא זכר שר עכדים וקרקעות דמעשה שהיה כך היה אחר
המ"ר אכאתי לא ימלטו מן הרב ז"ך דהכניאת להרשב"א
כיש לומרן הקדום קשיא כי לפני ולפנים כשיא קא"ל מן
בשם ט"ו הו"ל לסייע עלה דה"ה כעכדים וקרקעות ול כל
אפשוטי מוד"ם זל הו"ל לנלויי מילתא ושלא כי מנאתי
ליה ברב הוא הרב ע"ן ועליה דיוקא סמיכנא :

ועוד מאי דפרכינא לעיל כעניותין על הרב ז"ך
דאמאי כ"ת כיון ק"ם לאח"פ והפאור הנדול אור
החיים זל הסכים לה פתרי ע"פ מה שפסק מרן סימן כ"ו
ס"ט וכתב הסמ"ע דלפברת קמייתא כשכעין וטולין
מדרכנן מי קרס ותפס מפקי' מניה ומיימו דאיכא
ביניהו דאי מחייב שבועה ק"פ אח קרס ותפס מפקי
מניה משמ"כ מי מחייב לאח"פ דאי לא בעי לאישתבועי
לא מפקינן מניה אלא משמתינן ליה זקת אמרי קדוש.
ולדידי הדיוט אחר המ"ר לא מצינן לאוקומי דברי
הרמ"ך כהכי והן הקרס ראיתי דברי מרן הקרס
בביתי סי' פ"ז מתו' מ"ט קשיש לע"ד ממה שכלל לסברת
הר"ן עם הרי"ף והרא"ש נם דברי הר"ן שתרצו ניהו שול
דאיתי להרב נר"ה זל רמ"ט העמיק שאלה ככל הצורך
וכבר עלתה על לבי לישב דברי מרן ושוב ראיתי שפיר'
כן הסמ"ע כדרישה וכיוונתי לדעת נדול נם דברי מרן
דקי' כ"כ כמ"ש על סברת הרא"ש קשיש וכבר תפסו
רבני האחרונים זל ויהר קשה דמרן נופיה סי' פ"ז כתב
ע"ם הרי"ף והרא"ש שאם קרס ותפס לא מפקינן מניה
וכאנים דעלמא מיירי וכתב הסמ"ע סי' פ"ז ס"ק כ"ב
מיהו אם תפס ולא ידעה ליישבע נראה רס"ל לכעל כברת
וו דמפקינן מניה כיון דתפס שלא כרשות וכו' ועז"ל
התחבר וכתב כפעיף שאחז"ל דנם כאלו קרס
ותפס ל"מ מניה ע"כ ואחר נסיקת עפר בפוף דנלוי לא
ידעתי מי נילה לו רז זה דמרן כמשלוקת שנאה וכבעי'
וה לא דיבר מלומה מענין התפיסה ורחיה לזה דלשון
מרן הוא לשון ר' כעשה"ט והוא ס"ל כפי' פ"כ דאם קרס
ותפס ל"מ מניה ועור קיל יתכן לומר דסתם מרן דאם
קדם והפס מפקינן מניה משום סברת הר"ן נגד סברת
הרי"ף והרא"ש שני עמודי ההוראה והרמב"ם לא נחנלת
דעתו כזה ולכל הפחות הו"ל לסתום כהרי"ף והרא"ש
ואח"כ יכיא סברת הר"ן כשם ז"ל ועוד לפ"ד הסמ"ע
הו"ל מרן ז"ל סותר את עצמו דהכא סתם כהר"ן וכה"ה
סי' ל"ו שקס כהריף והרא"ש שאם תפסו התלמנה ולא
דאתה ליישבע ל"מ מניה ועוד לא זו הדרך דרכו של מרן
כשה"ט אלא לכלול כל הסברות כקעיף אחר ולא הי"ל
לחלק לשני סעיפים כי על כל אלה לדידי הדיוט חזי
לי דמרן כש"ט לא נתכוון כלל להאי דיוקא דתפיסה שלא
דקדמה קאחר דאם הוא מהנשבעין ונפטרין ולא רצה
לישבע מנדין אותו ולהפוקי מנשבעין ונוטלין דמאי

לית לה ישול עד: ושבע ולא נחית לענין תפיסה
וכסי כתב ענין התפיסה בסברת הרלב"ח והרא"ש ולא
כיון לשם פלוגתא כוה כלל ומי משום דכתב זה טוכח
דשכחן כה"ג בפסקי מרן משום דחיתה כעלמא דפליגי
בסברת זו בתכם בשם זה ומי משום הסיה דסימן פ"ב
דמשמע דוקא ת"ח ויון מוו סוכחה כ"כ לומר דמסבי'
מרן הפך הרלב והרא"ש דמלינן מיתר דת"ח יפה כחו
דלא משמתי ליה ועל דרך שכתב הרב"ך ומיהו לא
הסכים לענין הלכה בסי' פ"כ ס"ק יו דנם בנשבעין
ונוטלין מי קדם ותפס לת' מניה ומשמתו ליה אעוש
ויכין שכן היכי מלינן לתבנם דכרו רסי' ל"ו מפך
סברתו ובל לנבי בידיהן כין מתוייב שבועה ס"פ וקדם
ותפס בין מתוייב שבועה לאח"כ ליכא אלא שמתה ולא
נפקא מנה מידי:

ומאי דאשכח דכוותה כם' התרומות שער ו' ח"כ
מריהטת דליכא דהרב לא משמע דהתם
נמי הנפקותא היא כאם קדם ותפס דאמר מר ועכ"ל
דיליכא נפקותא כדבר כין ק"ם לאח"ם וכדאיכא
ולקב"ד ירמה דלא יתכן וה מתרי טעמי חדא דכשבה"ת
כשער ב"ח ח"ת והביאו מרן כשי' פ"כ ס"ל כהרי"ף
דאי קדם ותפס ל"ת מניה וא"כ מאי הוי דכתב הרב
כשה"ת וה"ה אינו נכאה וכו' ער אכל קדם שימסרם כידו
אין להשכיענו כלל ע"כ דמשמע משום הכי הוי קדם
ותפס ל"ת מניה משום שחיוב שבועתו אח"ם סות ודוק
מנה בה אלו הוים ס"ל כקמאי דאשכ דנם בנשבעין ונוטלין
אי קדם ותפס ל"ת מניה וה"כ נרולה מזו הו"ל להשיגם
לקמאי דלא דחיובו ק"ם אי קדם ותפס ל"ת מניה וליכא
למימר דכרון זה דומה לנגזל ונחכל וכיון דלכ"ע אי
קדם ותפס מפקינן מניה וכמ"ש הרמ"ך סי' פ"ו ס"ק
כ"ג הא ליתא דלא דמי שלא לפונם שטרו וכיון דטעמא
הוי דמן הדין נוטל כלא שבועה אלא שחכמים רמו
עלים שבועה הכא נמי הכי דמן התורה טוטל כלא
שבועה דהתורה חייבתו לישבע ואם אינו רוצה לישבע
ורצי מן התורה משלם דהיינו טעמא דליכא מהפכת
ש"ד אלא שים לו עליו היסת מתקנת ר"ן וא"כ דאיכא
מאם לפונם שטרו ועדיפא מנה הו"ל להרב כעה"ט
לאשמועינן והכי נמי מאמרי דאיכא דיוזה רבי' כעה"ט
סי' פ"ח סכ"ד והכיא שברית כעה"ת כאחרונה דמשמע
דהכי ס"ל משמע הנפקותא אם קדם ותפס שברי כסי'
ס"כ ס"ל כהרי"ף אם קדם ותפס ל"ת מניה וא"כ מאי
נפקא מנה משום דחיובו אח"ם אף אי הוי חיובו ק"ם
אם קדם ותפס ל"ת מניה ועוד הנדון עצמו אינו סוכל
פי' זה כי שם נאמר שהנשבע אמר יאמר אני אפיה הן'
והשובע ישבע לי אלא והנשבע לומר לא כי אלא אני
נפרע אלא ואם ירצה אשבע לו אח"כ ומהי לאח
דתפיסה שייך הכא ואם שאפשר לע"ד לומר כהאי תנא'
דציקר פלוגתייהו דרבוותא אי מפקינן ס"ד כהיסת אי
לאו וכנראה מדברי הרב כ"ח סי' פ"ו והרא"ש שם ס"ק
ל"ו וכ"ם סוף סוף מאי ל"ת מהאי פלוגתא כיון דלכל
אפיות מחייב שבועת היסת אשאר ע"פ מ"ם הרב נר"ת
דת"ט ול"ל ויראה לי וכו' והוא היכא דהנשבע הפכה על
השובע ובאי דהפכה אינם קובע משל נשבע ולא הכא
לישבע שבועת היסת שנתחייב נראה דמפקי' מניה ע"כ
וכהכי אשכחנא לה פתרי דהנשבע אמר ישבע אחלה
והא"כ יעול דהסיק להשניה אם יעול אחלה שוב לא

יכיעת לו ול"ת מניה והשובע אמר שהוא יעול אחלה כי
לא יאמין כו שיתן דמי יודע מה ילה יום ואף שיכיל
להשבע כידו לכ"ד לכו מוקפו ואתמם לריק יגע בשבועתו
לזה אמרו קמאי דכופין לשובע שישבע אחלם כיון
דהלה מוניא מעותיו בידו והרב כעה"ת מלוק עליהם
דכיון דהשבועה היא על הנשבע או ישבע לו שלם
ושוב ישבע לו / ור"ל דליכא למיפך שלא ישבע
לו דאי מפקינן מניה כדאסיק הרב נר"ת ואפשר שלזה
כיון הרב אור החיים ז"ל וקיצר במוכן מ"ת כל זה מיכי
ענין לדברי הרב ז"ך דמאחר דחיובו נופיה ס"ל דאם
תפס ל"ת מניה ליכא נפקותא בין ק"ם לאח"ם:

בתב עוד ז"ל וכל זה שכתבנו וכו' אלא כוונת
הרב"ך וכו' וכ"ך הוא דמשבועינן ליה דומית
דשבועת ע"ח וכו' לפי הנראה דרב לשיטתיה מזיל
דס"ל דב"ך הוא דטוענ' כעד יקום ותשו"ה פריך לקמן
על שיטת הרב"ך כדברי הרשב"א דכ"ך הוא מכוחן
דיתמי וישבעו כעדם וישביעו אותו בנק"ח זאת ואסיק
בל"ע. ולידידי הדיוט חזי לי דאעיקר דדינא ליכא סוס
פירכא מתמי דפריך ליה הרב ז"ל וכתו כן תיקלפרם לשון
הרב ז"ך כאשר עלה על דעת נדול דהא דק"ל
ב"ך מכוחן דיתמי היינו דוקא כטענת אביהם הכל
טענה דאתיא מכח מכיהם שהיה מכיהם יכול לטעון
כחייס חייבו ב"ך טוענים להם דשמא כאמת כן היה
הדבר ואלאך המוח מנסיה אם לא יניד וזהו שדקדק
רז"ל בלשון הטוב טוענין להו ליתמי ככל מאי דמצי
מכוחן למטען כרם לשיהיו טוענין כעד היתומים הם
עלמם פרעו וו"ל שמעינן והיינך הכ"ך לטעון
בעד היקום שפרע מה שלא ידעו כו ונם אפטרופוס
היו יכול לטעון דפרעו היתומים מאחר שלא היה
כמעמדו ולא דמיא לטענה דמכח אביהם דטוענין
להם שמא פרע דאתם מאחר דאלו היה כחיים וטוענין
הכי הוה מהימן אמרינן שמא כאמת כן הדבר ושו"ה היה
מכיאו לדין הוה טוען הכי ומשום דמ"ם אנסיה כ"ד
חוששין אכל כ"ד שיטענו כעד היתומים שאם פרעו לא
אשכחן כדין וינעכי ומשלחי חון לי מת"ם הר"ן ז"ל
ברים פ' הנוזל תניין כשם הרמב"ן ז"ל וז"ל והכא כסוגיין
כמי וכו' ולפיכך אי לא אמרי אמן לא טענינן להו אכל
היכו מצו אמרי שלא היו הדבר כרשותם אחר שמת
אביהם והיו יכולין לומר החזרנו לך ותמוך טענה זו
ניחנין לומר אין אנו יודעים מכשותו שחשב אביהי
עמך אכל אמן לא טענו' אלא דברים שנאמנין עליהם
מחמת אביהם אכל לא דברים שנאמנים עליהם מחמת
עלמם עכ"ל הרי אם היה דאלו טענו יתמי אנו יודעים
שאביהו כא כחשכון עמך הוו מהמני כמיגו דהחזרתי
ואפ"ה אמן לא טענו' להו דאביהם כא כחשכון משום
דטענת היתום אלייא כהו שהם החזירו ולא טענו' להו
ברברים שנאמנין עליהם מחמת עלמם ס"כ כ"ם כנ"ד
סאין כ"ד טוענין כעד היתומים שהם קיימו מנוח
פרינה דטענת עלמן היא אלא למנם דהרלב"ח והרא"ש
ז"ל פליני כהאי ס"ל דחיובו טענת דאין הכ"ד טוענין
להם משום דהויא טענה אלא שכיחא ולא טענינן להו
מידי אלא שכיח היינו משום דפליגי כפירוש דשמעתא
דלרידהו מיירי כדליכא עדים ורלה וספיר הנה מניכן
למטען רבא האב כחשכון מאחר דחיובו נופיה אי אהוה
טענין הכי הוה מהימן כמיגו דהחזרתי אי להד"ת
להכי לית אשכחו להו פתרי אלא משום דטענה דלא

שניחא והרמב"ן מפרש שוניין בהחיכא עדיש דלא
ולהכי מקרי לה דלית להו מיני מכח עצמן וכל כי האי
לא טעמיך למו ומלחא דלא מכיחא טעמין מכאני
דלא התעיין שם כרס לענין ריבא נלע"ד דמודים
דכמן להרמב"ן פטענה דשכיחא מכן לא הוי מהמת
יתמי אלא מכח עצמן ולא מחמת מכיחן דלא טעמיך
להו וכ"ש כ"ד דכל הטענה עצמה דיתמי היא דלא
טעמין להו ומלע"ד דזלח היקה לו להרב המכ"ל
דלייתי כידיה דכרי הרמב"ן הללו כפי ק"ח מהמת
מסור לחת ט"ל כתכם מצמם ולא זכר שר להנך רכוותא
דכליבי עליה אלא דלמי פשיטא ליה לרב דכמלי שרשת
לא פליגי דכוותא ועוד כבר הכשמעתו הרב ז"ל דכחת
קדמו כפי' ק"ח ק"ח ורכהרמב"ן ומעתים עיקר

עכת:

ומיהו עוכרי קונית ז ולא ידעתי הכין למלי לא
ניחא להרמ"ם לומר דמחמנין כמינו דהחזרת
ורבי היו כך"ה פט ליה כהכי הנך תרי טעמי דהחזרו
ורליכת עדיש שוב רלייני להרב הדרישה זל קימן שס"ה
שהקשה כן ותירץ יעוש וק"ל כל לשון רביני בעה"ט
שכחב הפרישה יהוש שגולה אביקן שלא ע"פ פהמלך הם"ל
יתין נחמנין ב"כ וחמלי לה כתב לו דליכת עדיש שרלו
כיד לכתכן כחבר מת דכת דלא מהימני היינו פי לייכת
עדיש דגולה לייכת נמי עדי דאמה הם לגו רחבי מהימני
כמינו דהמחזר לבינו וכן נראה מלשון הרמ"ם זל פ"ה
הום ידעני כעדים שכחתם הגולה ליד מכיפס כיון
שיצוע שכקורת גולה בפיה לידו ועוכה כידו
דלב בוסיף לה הום מהימן לומר החזרתיה לך ולקחתי
עמך וכן כפקדון מס יש עדיש שבופקך בידו ולקו מריך
נעד לא מתחמן לומר לקחתיה ממך ע"כ תרי דלקחי
לעינן עדיש ונראה ז"ב הו"ל לבעינן למימרלי דלייכת
עדיך דמהכוכן קשה על לשון רמן בשה"ט שהכתי דכית
המוך תרתך לרחוק ולומר דכל היכא דלמיכן דלייכת
עדיש מסתמא היינו עדיש ונראה נם לא ידעינא למלי
לא כיבא מכרן כפיהו על דברי רביני בעה"ט דלפיכך
כתב"ם מכיר הרמ"ם דלא נקט אלא מינו דלהר"מ אלא
מינו דהחזרנו:

ועל לשון הרמ"ם ז שכתב שם כהגהו זל מולך
כיון דלמרינן וכו' ומין לנו אלא מה שמחמר
לכותנו ויודעים תנו וכללא דמחמר רכן לא הוי אלא
דלא טעינן להו ליתמי מילי אלא מני טעין וכו' ע"כ
משמעין מינה דכללא הוא דכבל מידי דלא מני מכוהן
טעין לא טעינן להו ומקשה מהא דיקן כפ' הכותב כתב
לה מיני ומכרבה מין לי עליך זכות להשביעה ודה
מכל ודעים מצביעין אותה וכו' הרי דחף דטענה דלא
מני מיהו טעין תשוש שפתל לה עכ"ל כנין מצפיעין
אותה טעינן להו וכ"ל הקונם שבינותך דמ"ל כד"ה
ומי מה כין זה לפונם שטרו מיהו נראה דטעמא לא
מש"ה הוא דלפני לא מני מכיהן טעין טעינן ליתמי
אמיליהו מכך מחני יעש הלין זה פסקוהו כל רכמי
הפוסקים זל כלכתא ובכוהכ נחמנות בשט"ם וכ"כ
קשה על הרמב"ן שבתב כמלחמות שם זל חמר הכיתב
בשחין שם עדי נזלה וכו' דכיון דלייכת עדי נזלה ודאי
לאחר תורה כיד היתומים לא מנינן למטענלהו לאחה
מכיחם ממך דהא כדלייכת עדיש ודאי לאחר דלאו
דוקמן אין לו חזקה ע"כ ואתמי אף דכלאי הם לייכת
למטענן לקוחה היא כידו כיון דלית ליה מינו כיטענן

ל' ויו ליתמי לקוחה היא וכמו דטענינן נבי נחמנות דלא
דלא מני החב למטענן מכן דטענינן להו גם על הב"מ אל
אמם כן מכתב כפ"ק מהל' מלוה הלכה ו' אין ההלוחה
וכו' וטענינן להו ליתמי מילי דמני טעין מכוהן וכו'
ע"כ משמע דוקא מילי דמני טעין מכל מילי דלא מני
טעין לא טענינן להו:

וצריך לומר דם"ל להני רכוותא דההיא מתניתין
דכהוכות דכתב לה נחמנות לא מיקרי
טענה דלא מני מכוהן טעינן דטענה עצמה דפריע לה
מני טעין מכל מטעם לחרינה פעורה מלישבע דליהו
מחיל על טענה זו והחמילה על עצמו ולבני יורשיו לא
להחמילה להכי חמרינן דטענינן להו משל"כ היכא דלא
מני טעין דליה ליה מינו כהא לא טענינן להו דטענה
זו עצמה לבני יכול יטען כהא כלל יחמר ולא דמי לנחמנות
דטענה נופה דפרעתי הוה מני טעין אלא מצי לחמר
ליהו יכול לטעון דהחמינ' כגון דת טענינן להו אכן לפ"ז
הדרה לה פידכת התוספות דשכועות לדוכתה דחמלי
פריק דרב פפא ולא פריק ממתני' דהכא ליפרע מנכסי
יתומים ולפשר דהרכניס יתרנו כתירוץ התוספות
לדעת המקנן ולתו דדיכא הכי ז"ל דהמקנן הוא ס"ד
דטענינן להו לקולא אלא מני מכוהן טעין ולהכי לא פריך
ליה ממתני' דהכא ליפרע מנכסי יתומים כרש לפי
החמת דדינא להא דלא טענינן אלא מלי דמני
מכוהן למטענן לכל מדכרי אמוש כרחה דדינא קלמרי
דטענינן להו"ל כמילי דלא מני מכוהן למטענן
מדכתבו דכפרק הכותב תמרינן וכו' אלמא עכור דכן
תקנתא ליתמי לפי במקום שאין יכול להב להטביע

ע"כ:

שבתי ורחה דגם לפי אמוש ע"כ לומר דלא אמרו
כן אלא לס"ד דמקנן אכל לפי האמת ודאי
דלא מעינן הכין מדחיתא כפ' חזקת דכ"כ לחתמר אחד
מן האחים שהיה בושח ונותן בתוך הבית מתקיף לה רב
פפא כלום טענני להו ליתמי מידי דלא טעין להו מכוהן
ואע"ג דפסקו רבני הפוסקים זל כשמואל דאמר מודה
לי אכא וכו' כבר כתבו דטעמא משום דהשטרו כתובים
ע"פ אביהם והוזק עצמם כתכוסברת ור' ה ומדה
לי אכא אכל בלא"ה לא טענינן להו מאחר דאביהם לא
הוה מני לטעון ומשו"ה פסקו דלגבי מטלטלים לא
טענינן להו הרי דלא טעינן להו שלא מילי דמני טעין
מכוהן דוקא ק"ל עכ"ל דלא כתבו חוספות כשכועו'
דטענינן להו אלא לפיס מילי דס"ד דמקנן אפל לפי
האמת דילי דלא טענינן להו ליברה דכפסקי התוספו'
שם נאמר טענינן ליתומי מה שאין לפיהם יכול לטעון
ולפי הנראה דזה הפך תלמוד ערוך ההיא דפר' חזקת

והדבר צל"ע:

נקטינן מדברי הרמב"ן התמוהים לעיל דלא
טענינן להו ליתמי אלא כמילי דמהימני
מחמת אביהם אכל מילי דלא מהימני מכח עצמם
דנימא לקוחה היא ביד אביהן כמינו שמם עצמם
אחזירו אח לא טענינן להו ומעלתא דאתיא בק"ו כ"ל
דלא טענינן להו שהיתומים עצמם פרעו וגרקו זאחזיו
צוה הרב ז"ל דכי אמפיק בעל מיתומים שטר ואלין
מת בחזק זמנו ועשן היתום פרעתי והביא ע"ז לסיוע
אין על המלוה ליטבע דלעבא טעינת אים דהכ"ד אין
יכולין לטעון כזה ואע"ג דאחמיקרי מילי דמני מכוהן
למטענן דחמרינן אי הוה קיים אכוהן כיום הזה שעבר

ומנו וטעמן הכי הוה משבעינן ליה מ"מ כיון דשעמא
מן היתומים היינו שהיקום פרע אין הכ"ד טוענין כן
ומצתה אין זום קלקל דעתין לומר דהום מחויב
שבועה בנק"מ מכח טענת כ"ד עד דיעטרכו הרשב"ם
ומרן לחשמועינן שאין נשבעין לו כלל דל"ל לה שבועה
בנק"מ ולה היסת ולה הוה נריך הרשב"ם לטענת בנק"מ
ל"ע דכלה"ה ליכה טענת היום ואם יאמר קדום דלחת
הרשב"ם לחקוקי מסברת הטור והרלב"ד דמשביעו על
פי ע"מ לכן כתב אין לו כלל דל"ל לה שבועה בנק"מ
ולה היסת ולחקוקי מהנך רבוותה הוי ניחה להרשב"ם
כרם למרן דסמוך וכדאמר גבי דעתים דלה כהעור
והרלב"ד דאמרי לישנריך תו לחשמועינן אין לו כלל
מחקר דליכה למטעי ולומר מחר דכבר נודע לנו דעת
עליון דלה כהטור והרלב"ד ז"ל דה"ל כללה דכיון דכיון
כין ק"פ כין לחת"פ וכיון שכן בקיטור הול"ל לעלהשטרי
אין לו ולה אם ידקוק עצמו ולימא דמרן סירכיב
דהרשב"ם נקיט ואזיל לשכחי קשה דלה הו"ל להרב ז"ל
להחזיק פירושו כי אם בע"ח מעידו שהוה פרוע דשייך
לפרושי כדברי הרשב"ם כמאי דקלמר אין לו כלל אבל
כפונש שכתבו לה שייך לפרושי כדברי הרשב"ם דמהיכה
חיתי לאתחייב בנק"ח עד דילטריך הרשב"ם לומר אין
לו כלל אלה לע"ד יראה דלה עלה זה כדעת הרמ"ך
לפרש כשבי דברי הרשב"ם:

ובתב עוד הרב חוב החיים ז"ל והה גרסת להקשו'
כ' קושיות חדל מרדכוי דברי הרשב"ם
וכו' ותו דמאי כ"ש כין ק"פ לאחת"פ ותמשמ דכל לגבי
דידים מוגל לוקו הרב ז"ל מהנך תרי תמיהי ולחזדי
הדיוט חזי לי דגם לפי סיומו ז"ל לאבתי קשיה קושיה כ'
כי כן אמת דבנק"ח לה אתחייב כרם לגבי היסת אלאחר
דנשבע ליה אח"פ מאי כ"מ ולישתבע ליה ק"פ ואם
ויאמר דל"מ משום תפיסה ולה שנפטר משתים הוו
כתבתי מה שנראה לפקפ"ד דליהה להאי נפקותה ות"ב
הדין לה פירכה גם לפי סיומו:

ומה שהוקשה לו להרב ז"ל דמהיכה ולפי שבועה
לשטרות אי מסקינן דהכותב לאיכה למיפרי
ליה כרגא דשאני התם דאיכה רגלים לדבר וכו' ואת
מנה לריכה כמרדכי דפריך הכי ואיסו מפרק לה דלאו
דאיכה כרורה היא ולהכי דייק כלישנים הה"מ וכתב דים
סמך לפקפ"ד ירחה דמרן כיתה יוסף עומתו לו מנגד
דלכתב והה דקאן כך כתבו הריף והרא"ם פ"ם ה"ל
ה"ם מדאטרינן בהכותב וכו' הרי דילפותה קאמר ולאו
סמיכתה כעלמא גם לפון הריף והרא"ם עצמם הכי
דייקי דכתבו ובפני עצמם נמי לה למרן דקאן עליהם
לומר כשר"ה אבל פרישכן נשבעין דנרסינן כפר הכותב
וכו' מוכח מזה דרחיה כרורה היא ולעיקר קושית
הלקפ"ד דמאחר דכמודים מקנת לגבי קרקעות זכיותה
ליכא נמי רגלים לדבר וכן כע"ה ודחיית להיות
דה"ה ותב ומצ"ה דמו דרכון שבועה כי היכי דלוחי הם
כל שאר כגל לה ליכא רגלים דמו רבון עליה שבועה
וכן יש מ"ם ממרדכי שם וחתום בע"ק דמשעה דף ד'
כר"ה מלה הה דאמ"ה מחתן לעניין דלה נקנם סיסת
אלה היכא דליכא חישמועינן והן למת דשניא פורתה
מיסת הרב חוב החיים ממרדכיי דליכא רגלים לפי
מה שהקשו לפי סיומו דלעיל לה מצי למיפרי רגלים
דבעה מקנת מהיכ הכתובות אבן לדחיית לה
מצינן למינמ כי אם בע"ח אבל כמות מקנת כקרקעות

לה שייך טענת הפרע דייק וכו' שומע"ם לית לן למיתר
מאחר דכע"ח תקינו ליה רבנן היסת תקינו ליה כפל
גוונא כיון כמודה מקנת בין ככופר ככל כרם מאי דפריך
מי דמאחר דילפינן מהסיא דהכותב מ"ל לחייב שבועה
כעין דאוריית הגם שלום דהרב כ"מ כתב דדוקא
שבועת המסבה דנשבעין ומטלין ילפינן לה מהסיא
דהכותב כרם שבועה היסת מהסיא דפ"ק דתמיעה
גפקא לה והרב ב"ק ס"ק ה' הסיגו דגם היסת מהני
ילפינן לה מפ"ה לפקע"ד יהלה שאין שום קושיא דלא
מצינן שבועה בנק"ח אלא בנשבעין ומטלין אבל כמודה
מקנת וע"ש ובופר ככל דנשבעין ונפטרין ליה לה
שבועת המסבה אלא לו נשבעין שבועה דאוריית לו
היסת ומסיא דבל טענת ספק ליכו ענין לום לומר
מעתה דילפינן מהסיא דכתובות היכא דנשבעין ומטלין
ליה נמו שבועה המסבה אבל אם הם נשבעין ונפטרין
מאחר דאיקימנא מצד"ח שמקה מהיסת דלפומרו אלא
כלום מי אמצר שהרי חזינן דנשבעין מקרקעו ולישתבע
בנק"ח מי אמצר שאין זה טוען אלא נפטר על כורחין
לוקמה מהיסת דר"ן:

ועוד כתב גם מע"ב הם"ך להקשות על הסמ"ע
וכתב דגם לענין דינא ליתיה וכו' דבריו ליכם
מוכנים זכו' עוד וכדוה. אחר כמ"ר לה ידעתי למה לה
יפרש כוונת הרב ב"ך כהכי כיון דלענין היסת מיחילוק
כין שטרות לשאר הכריס ר"ל כשועתו מתון יטטרות
יהוה כופר ככל דבתרוייהו נשבע היסת וכולה היא
מתקנתה דהה היסת מקנת דר"ן ושטרות נתני
מתקנתה ומאחר דאשאר הכריס משתבע לקטוכרי אלא
יהה כ"ל וכו' ס"ה כשטרות דמסיכא תיתי לאחלק כיניהם
ולא שייך כוונות דקקל"ת ל"ג דלענין היסת לין חילוק
ומאחר דכשאר הכריס כגדול משתבע עלייהו מתקנתה
דר"ן ונם כקטן משתבע עלייהו ולא אמרי' כהו קק"ל
ל"ב הכי גמי כשטרות דכגדול נופיה משתבע מתקנת
כקטן נמי ליתשתבע ולא אמרינן קק"ל ל"ע וכת"ם
לישו נופיה ול עליה דהרשב"ם כר"ה הדין עלך ומם
כל החדרים כוחה ות"ם לחלק כין דכר שנופו מתון לדכר
שאין נופו מתון כמצטו כל זה נכלל כישוב שייכב על
הרשב"ם ולא ידעתי על מה ועל מה הכת כרו"ו ולקמי'
גרחק כו וכל זה לשיטתו כדעת הסמ"ע כהרשב"ם דאין
על השטרות ועבדים וקרקעות כרם לדעת הרב ע"ך
לשון כתבתי לאכי הצעיר לעיל דלא אתירה הרשב"ם שלא
כשטרות ולא כעבדים וקרקעות ומאי שטרות דלמו"מ
כדכר המתור לעיל:

ומאי דפריך על תשובת הרדכ ז"ל דסיתן רס"ם
ליכרא דפירכא זו מרפקא לינרי מדכרי
החוש כלשון הריתך הרחיב כרוחב מכינתו ז"ל זלפום
דייטטא עלתה על לכי ליבב לדעת הרדכ ע"פ שיטת
רבי יצחי כפלוגתא דרי' ורכנן דף כה ע"ב ד"ה ודרו סכר
כרחוריית עבדינן תקנתא כדרכנן ל"ע תקנתא ופירש
ז"ל דלא ידעי אם ס"ה הלא שבועת היסת דרכנן היא נוסף
תקנתא ברב מתוקקל"ת ל"ע ע"כ וכתכו עליו החום'
אבל"ה כדרכנן תקנתא היא ז"ל ולא כמו שפי' קונטרסי'
תקנתא כדר"ן וכו' שהרי תוקם השבועה לפ קיחה כימי
התנאים וכו' ואתיינן כמי כפ"ב דקידושין והשתא דתקון
רכנן שבועת היסת ע"ב הרי דהתום' הכינו כדעת הגי'
דהשבועה זו דשכיר שבועת היסת הוי"ן היא ומ"ל לפי זה
תקשה קושיית שהקשו התוספות כר"ה ורכנן שכרי הכיני

אמרי רפנן דעבדינן תקל"ת והרי ו זמח דמס"ם דס' שבועת הדיינין וס"ק דמציעא קאמר דתקל"ת ל"ע ועל כורחין לתרץ ולומר לרעת רש"י דלא אמרו כח"ם התם תקל"ת ל"ע אלא נכי חשוד כדי שלא יהא כל אחד מהם מטול ממטו ויהולך ולהו בכל דוכתא אמרינן תקל"ת ל"ע וע"פ שיטה זו כתב מהרי"ט חירוט לכן אחר ההסתכלות ולפיכך שאין זה מעלה מהרוטה הכל עיקרי דהרי"ף אחת ליישב תשובת הרמ"ם והרי אזכמן להרמ"ם דפי' בפירוש התוס' שכן כתב בפ' כהנ"ם ת"ר ירמיה וכו' דמשום סירודא דכ"ם רצו חכמים שרשו לתקן כאן שכו' ולהוסיף להטיל על כ"ה וכו' הרי דהרמ"ם בשיטת התוספות קאי ולא עוד אלא דנם לשיטת' לית כהן מאי דאמרן כי אחד הרוחם לדין כרים פ' כה"נ כמאמי פי' לכוותת רש"י דשבועם זו ליח כשבועת היסת ולהו שבועת היסת ממש דר"ן והביא מ"ש רש"י בשלהי פרקין דכשבועת מסנה זו עדיין לא תיקנו שבועת היסת כי כיומי ר"ן נתקנה ועבב ול"כ נם לשיטת רש"י מהיכא שפיר תירוץ התוס' דלרבנן לא תיקרי תק"ל דהתו מתקנין שבועת היסת לכתחילה על השביר ולא ידעיתי למה לא הקשו התוס' מדברי רש"י עצמו בשלהי פרקין:

וברוך נגב לתת מר גאיקי כידים לשון מחוספו' כפ' כה"כ כל' ה ותקנחת וכתב ודכרים מבוחרים שהוקשה להם וכו' ומאדרבה לזה וכו' עד ומעיין יכחד ולהני לומר לחד חמ"ר תעלמתיון התדושות לת ידעתי הכין מאי חדיח לן מר העלם דכל ס"ו מחדכנים זל ל"ת ועין יוסף ולודכם כחשקפם דשמוה כך עלתם לפני הרב ל"ת דדכר פשוט הוא דק דקשיחים להכתם זו דתעיקרת קשיח לישת דקל"ל בשבועה דכתן לת תמרינן מעלת ועל כן קאכרת הרב ל"ת לפרכם דשאי דקתמרי התום כדפי' חייט לעיל כד"ם וכטלוה כעי ולת דחלולת כעלם דכר תעיכיהם בהכתם זו אלא דדתו לם כיתמ"ת תכנין ותרוחה יוחם כי דכרי סרב יהודת ד"ל ודכרי הרב מוהר"ם הלוי ז"ל כולם כלולים יחד כלשון הזהב הרב ל"ת ומאי לפרישליה הכבעין יוסף דעיקר הלי דיבת דכדיבנן לת תמרינן מעלת הוא מבבת. לחדי ניוק אין ום כדאי לדחיק פיר' הרב ל"ת דכתניעת כד"ה וכבולים שם לת מאמר טעמת דתולחת כי חם כנטין שם פירשו הטעם הזיוך שפיר לומר הבת בדפירבנו חלי דיבת לעיל. ומאי לחדין ליבמ דת לניבת דהתום' ע"פ מ"ם הרב תבבת ז"ל מפס התמכ"ן והדשב"ת והר"ן ז"ל דילפינן מדכריהם דהת דכדיבנן לת תמרינן מעלת להו מפס תקל"ת ל"ע לחד סמ"ק לת ראיה עין ז"ל מעלה דברי התום' דנטין דת"ק ס"ם וכבולים כעי דלודי דכשבועה דרבנן לת תמרינן מעלת דתקל"ת ל"ע כדתמרינן נבי התום דעיל כב"מ ע"כ ועוד קשה לקב"ה לפי שיטתו ז"ל דהת דלת תמרינן מעלת בדדבנן לתו מפס תקל"ת שת מפס דקלת לת תמרינן כם מעלת שהרי כשבועת דמ"ק קאמר תלמודת ליבת כיוייהו שבנבי חשוד דכרחוייתת תבבינן ליה שבועת וכדבנן הקלתת היא ותקל"ת ל"ע ולפי דכרים ז"ל למה ליה לם"ם לומר מאי טעמת מפס תקל"ת תזבקיטוה סוה"ל לכדאוקי' לפבינן ליה שבועה וה"ל דמן הדין הנמור היה עולה שבועה אלא מטעם כדי חייו מפבינן ליה שבו' וכדבבן היו עולה אלא שבועה כיון דקילת היא ולומר שמבמים

יתקנו שיטול ע"י שבועתו הא לא תיסק תדעתין דהת אפי' כשבועה דלו' לא תקנה מבמים היא לשבבנדו יטול אלא דדבר תורה סיא שבבנדו טולל אלא דבבמים תיקנו לישבע ס"כ כשבועת היסת אלין הדין נותן שבבנד החזור ויטול כיונדקילא היא ס"כ מהיבא תיסק תדעתין שיתקנו מבמים שבבנדו יטול ויתקנו שישבע ויטול ותו דבל עיקר כוונת הם"ם היא לאשמועינן מאי מיבא בין שבועה דתורייתא לדבבן ס"כ די לנו שישמיענו דבדתוריית שבבנדו טולל ומפבינן שבועה ומדבבן אין שבבנדו נועל ולמה ליה למנקט אלי טעמא דתקל"ת ל"ע:

הדרי כי למאי דפריך על תשובת הרדב"ז מלשונות התום' וכבר עלה לפני במחשפה ליישב בחוקק לותם המקומות ונימא דהרדב"ז מחרץ לרעת סרמ"ם דתיבית דלא אמרינן בכל דוכתא אלי כללא דתקל"ת ל"ע אלא דוקא היכא דמציבא תיזם מבית וסגיף לתלומי להא דתקל"ת ל"ע ולהכי נבי חשוד דתיב' סבית דמשום חיוי אמרינן תקל"ת ל"ע והיינו דעד כה"ג תיבא סבית לתלומי להא דתקל"ת ל"ע ודשביר כיסת ליה דליתבבע כ"פ ולית"קא כי סיבי דלינהי כ"ה דמשום הלי סבית הדר בים תלתודת כרים סוגיין מטעמת דבבי חיוי דשביר ומקטינן דסבית ז' דמקשן יחד התקועה היא ומשום הלי סבית כמי אמרי' תקל"ת ל"ע כדאמרינן בחשוד אבל בעלמת לת ולבן הולבו התום' לתרץ דבשביר תדע תקנה היא לך תם שעמד לפני בבותל דבבי התום' דמם נטין יוסף הב"ל ל"ת דנם בעמין מצלת אמרינן תקל"ת ל"ע ד"ת לבא סבית לתלומי הא תקל"ת ל"ע בבותל לתלומי מ"ת ומבא"ם ה"ת מבא"ם ל"ת ל"ע בבותל נוכי דבתב סרמ"ם ומבא"ם ה"ת מבא"ם ל"ת ל"ע בסי' ע"ם שעם ופעת לת ראיתי מי שבתב טעם אחר להא דמצלת לת אמרי' בדדבנן ותקשדמ"ה הבית הדיבוים בתתם ולת בתב טעמלום מ"מ לת מנתתי מי שבתב טעם אחד אלא בתבותו התום' ודברי הר"בש ז"ל והדדב"ת הלת סמה עומדים מנגד להרב ב"ד בסיתן ב"ב סקל' שרתם להסוחת דעת הרת"ם ומנמ"ר דתב"ע מיהו להו יעב ומדברי הדדב"ת נראה דסרת"ם ס"ל לתף בשורע מקודם שהוא תשוד מיתים להאי דילת ראתל"ה לת אלא אלי טעמת הלת שבתב חיי לאחד נם דברי הדבבם מנגדים תוחו נם דברי התום' דפ"ק דמציעא לת הוסוו עמו ודוק:

ומאי דפריך על הרשב"ת דאמאי נשבעין שבועת היסת לקטן בכופר בכל נם אלי דפריך על הרב ב"ד דישבע על פי טענת הב"ד בבר נאמו לעיל אמאי דבראה לקב"ה ולא שיך לומר כ"ד וטענו בעד חיזוקי ואלי דאיתי מי ראיה מדפסק מרן דבשבוע' חשומרים והשותפין מעמידים מפטרו ומשביעין אחר שהמ"ה ליכא דאיכא התם בשבועת שמת היא ולא בעיבן תביעה אבל בב"ד בעיבן טענת בריא דומיא דשומרי מקנת תע"ח ולא מבבי הטמרת אפטרו:

עוד נשא ונתן בבר מוד החיים ז"ל בחכמתו הנפלאה לסברת הטולי והמדקי דמשבעין לקטן בשותפי והריסין דת"כ אמאי לא תיישן סם"ם כהפי אלי וכבת בדול דאם לא יתיושב בגמרים כוה מעום דבבן מגוני אחרן ז"ל ותחלת לבר פריך על הרדב"ז דבקל דמשבועת היסת לא נתקל בימות התנאי דאמ ועבה לשם"ז וכבותיו על דשבלה ז"ל ע"ש. ואנכי הנעזר אלי לוחה מזה מקום להקשות על תירוצו של הלבוש דמעיקרא דהיכא בבר

התוספות

אתאן למיפק למאי דפתיכנא בעניותין בעל הבית
[illegible] לשלוח ידו בשבועה ויזונו כהד בצלא דמסכנא
לשלוח הפרנסה ויזקק בעל הבית לישבע לו לפטרו
ויזמנו הדיינים לדין ויהיה הדבר תלוי ועומד
ויהיה לו לתובע ולנתבע ולדיינים צער גדול
ויהיה הנתבע מוכרח לישבע אף על פי שאינו חייב
ולא עוד אלא שיהיה הדבר תלוי ועומד ולא יוכל
לשלוח ידו בשבועה ולא יוכל לפרוע חובו
ולא יוכל לישבע לו ולא יוכל לפרוע לו
ויהיה הדבר תלוי ועומד ולא יוכל לשלוח ידו
בשבועה ולא יוכל לפרוע לו ולא יוכל לישב

וכ ירך מנב הגם מכתבי מם שמעתי בנלוין
הרכ ג"ך על עניו הלקוחות כתב מעסר
הקדם מ"ו הרב המנ"ן זלהה כפי' ע"ח ס"כ כתב וז"ל
ק"ל דאפלן הביא רבינו סברת הרמב"ם ופטור וכפי' קי"ר
סתם כהרמ"ם ס ע"ב נם על העור ז"ל ק"ל דכפי' זה
הביא סברת זו דירוך שבועה משם ר"ה ואכיג ז"ל ולא
זכר סברת הרמב"ם ז"ל וכפי' קי"ר הביא מהחלם סברת
הרמב"ם ועלע"ד דהעור נרפינו כ"ל כולהו"ה טעמא
אית לפו דהעור בפי' זה דלירי בתש הלוה תליבו ת"ל
לפם היה מי הלוה ועוגן פרעתי אף שבוה בתוך הזמן
לירך ליעבב זו היא סברת הרמב"ם ז"ל ולכיו"ל ב"ב בשבת
הלוה טענינן ללוקח מלוי אם כוה מי היה בעגן בדלעתי
נהיה תייב ליעבב לפן מסתבר ברמב"ם ר"ה ולקיו"ל מדלירי
שבועה ולא זכר לשר המפכיח הרלמב"ם נס רבינו כי
אם לקמיה זדגם שבועתו טוה לדעת בכתב"ם פשלה
בשלמו נם סברת ר"ה וכתב"ם כיון שהעור שתה
כוותיה בשי זה מטעמא שתה הלוה כדלתמרן מכני
מיהת להוכיר סברת העור לך כפי' קי"ר שהלוה מגלה
עגן מידי ומור למלוה לו העור ג"כ נוטה לשבועת
הרמב"ם ותתבאה כניניה לומה שהיה עכיל שבועה
כיון דהלוה קתן ולא טענין מידי ונם זכל סברת ר"ת
בהשתא שם בפי' ע"ח ונם דבינו ב"כ בפלוגתו שנם העור
דפליג אסברת הרמב"ם כפי' קי"ר דהלוה הי מחבבה
שכלה הרמב"ם כלל עכ"ל כפי' קי"ר דהלוה הי מחבבה
וגזברים כבב הרמב"ם לתת ליה כנטורים לשמור
כשתמוש כהרמב"ם ולא סברת ר"ה ותת"ם ונתמת
ודין זה הוא דיוקא שם מת ולהבי הביא שבי הבברות
ובפי' קי"ר דהלוה הי לא הזכיר אלא סברת הרמב"ם
וזהו אלא כדבעת התחבר ז"ך שהביא כתן שם ס"ה מן
דהבי העור ורבינו כ' דייקי טעמא דוקא ע"כ מרנינית
עכלה:

פ"ב נכון למעון דעת מהי דקשיא תמ"ם מדין נופים
כיתת יוסף מי"ע ז"ל דהרמב"ם ס"ל כרי"ף והרי"ף
גפי לוה פנו ומניה דטעין פרעתיך דניחה פלא שבועה
והתם לירי כדטעין הלוה השבע לי דהה נם בשטר
לירי שם ותפיה נופה כלא שבועה ותירן הסמ"ע
דלתני התם דליתי ליה חזקה מעלייתא דלא"ה כתב
להבי נבי כל"ם מתא"כ כע"ק ופושם שטרו דלירי
לה לחזקה כעי שבועה מי טעין הלוה השבע לי ועבב
ובין דוקא דכל אלי דלתרין סרב הוא לקושית סתירת
חדינים דלא ליהוי בסקי מדין סתמי ניהו כדם מכתי
קשה מעיקר הדליה שהביא מדין לוה נופים מהת
דע"ל ולא כע"ל מדרכה ירך ליעבב מי טעין השבע
לי ומכ"ל לחלק בין לוה נופיה לע"ל ומשבר דגם לזה
כיון הסמ"ע שכתב שלא כל"ע מכ"ל להמחבר שם וקלי
לתרוויהו הן למלי דבריך בתחלת לשוני על מ"ם מדין
שלי"ב עעין הלוה השבע לי דלין זה כהרמב"ם וכעיר
ומכ"ל הא והן למלי דבריך מסי ע"ח דמלי מייתי
מדין מהא דע"ל לנבי לוה נופים ולדהכא דלא לסחוה
היא ולם נאמר לחלק בין לוה נופיה לע"ל מ"ל הא
ולימא דנם כלוה ירך ליעבב כמ"ם הרי"ף:

האמנם מלחר דלכני הסעוה מלאתי סתך לפסק
מדין מכללא דכיול הרמב"ם בהל' מ' שוחת
כדכד פלמוד לעיל מעתה חל עליהו חיוב בלוה הדלי
דכתב כפי' ע"ח לנבי לוה ולפשר לומר דכוונת מדין
הכי קיל דוהלי הרמב"ם כרי"ף ס"ל דלנבי לוה לין

נבוך ליעבב והה כעד לחר פתב לין ירוך ליעבב
וכלוול לם לא טעין השבע לי מכל לם טעין ירוך ליעבב
ולם לימא דכהרי"ף ס"ל דנם כלוה נופיה ליכא מעסר
ס"ל מלי לירויי לפשעינן הלי דינא בפונם וע"ל
לישעינן רכוחא דבלום לחוד דינא ככי וכל שכן מי
לבי ע"ל ופונם שלא ובלים ל להרמב"ם כלוה נופיה לין
ירוך ליעבב לה בטעין השבע לי ולהבי משמעי' בע"ה
ופונם דעוגן כריה פרעתיך לין ירוך ליעבב ופירוש
קושתי לא טעין השבע לי לכל לי טעין ירוך ליעבב
ולין לומר דלי לשמעינן בלוה שוה לחרינן כע"ל ופונם
דלא בלא טעין השבע לי ירוך ליעבב רמ"כ מלי בין
לוה ובין לעבד ומכו דהה בלוה לחוד לילקטו בין ת"ל
לחתי ומן ת"ל בפונם וב"ל מלי בימייהו ומן לחתי
דפיוום וס דחוק בדכתי מלן ושעוקי קשר מן הספל
לחלא דע"כ ל"ל בן ולין לפקשק בע"ם מלן והתם ודל:
הלה טעין כריה לי שפרעתיך דמב"ל הא לימת דהתם
לוירי כדלא ליוקבריה לוה דפרעני מלחר דם ללהרמב"ם
דמשבעינן על פי קבד כמ"ש מיתן ע"ה ולף בשבועה
דרכבן נרלך דמשבעינן ע"פ הטד דמהלי טעמא ס"ל
לרבי כעם"ט דכשבעינן לקטן ע"פ הטר ולף דהרמב"ם
פליג בקך היינו מטעמא דליכא תביעה כמ"ש מלן
בביחו סס בלא"ח מעבינן לף בשבועה דרבנן ול"כ
מב"ל דהרמב"ם מלי כטוענן הקובע בריה ותלוליתי
כלים מפונם שטרו לא הוה קשה דלא לשבקן פשונם לת
שטרו לא כשטוענן הקובע בריה לפל מע"ס קשיא הא
ליתא דלף דסון ע"פ הטר מיקרי טעמת בריה להלי
מילתא רקא תיכא ברה דמכחיבו ולא דמי לנובה מן
פיקוחים ולא בעבינן שלין מי שמכחיבו כלל וחזי הוית
לה לא"ם זל בפ"ז מה שכיבו שכתב זל לו יתן וכו' והרב"ן
וכו' ולי מסוס. הם לא לירויק דשלני סתם דליכא שטר
ע"כ. ולחרי בשוקת עפר כפות רגלו לא וכיתי להכיל
לחרי קדום דהה פלוגתא דהרי"ף והרא"ש בין כשטר כיל
כע"פ בת"ם הרשב"ם ב"ב ולא מלינה סברת מלישעתא
דמחלק בחלוה ע"פ לחלוה בשטר ול"כ ביון דלשבחן
להרמב"ם בחלוה בשטר דליכו מכריך שבועה הוא קדין
לחלוה ע"פ ומלי דחיה היא ז:

וראיתי לחרי רוחי לקרב תוהרי"ן נכון זל בספר
מר תכיו זל קריית מלך רכ ס"כ פ"ה מהל'
מלוה הלכה ו' כל שלו נוכין מן היורשים וכו ומלי הניה
וכו' וכידלי לכולהו דלעיל קלי ע"כ ועל כי מ"ש
בעניותין לעיל גם ליעב פירכת דמחבר דפירום מ"ש
ולם היה הסוב לומן וכו' ל לי לא טעין השבע לי לכל
לי טעין ירוך ליעבב ק"ב מניכן מימר נבי יתמי לף
דהוי בתי לם היה יודע ונדול ועטן שמת פרעך לכי
ליהשבע לי דלא פרעך הוה מחייב לשיהשבועי ליה
ולהבי הל"מ לא סתיך לתת דבזה לא לתיהיב דפ"ם
דסתם וכתב מן היורשים נדולים וקטנים כשמעת
ומדלל הא דנו ומניה בהדי לירך דשמתוהו ומת בנדויו
ומידה כחלוי דהתם ליכא למימר כלל לם טעין
היורש ליעבב לי משבעב לוה ל"כ ההיא דמת בחוך
זמן דכוותיהו דלף לי טעין ליעבב לי לא משבעב
ליה ולא דמיא הא דפ"ם להחיא דפלו מהל' לישות
לך כללא ולא סמיך סכא לחך כללא דהלי דיכא לחו
מהחיא דכתובות ילשבין ליה ומניה ילף מדן דדוקא
היכא דליכא נברא דטעין כריה פרעתי לכל מספק
לא משבעינן ליה ועוד מן הלקוחו' נמי דכוותה ולהבי

סתם מרן כסי' ע"ח וק"ל נכי יקומים ונכי לקוחות דלקוחות זמן נוכה כל"ג ולולי דמסתפינא למימר דלי ניריך מן הלקוחות והלוה חי וטעין פרעתי ולא אמר ניישתבע לי כשיפרוש מן הלקוחות ניריך לישבע דלמא לנבי לוקחות מישתבע מ"מ לנבי לקוחות ניריך לישבע מיאחר דליכא נברא דטעין כריך וכי קאמר מרן טורף מן הלקוחות כל"ג היינו היכא דמית לוה או שחיטו כפניו או חבי נפניו ולא טעין כריך לי שפרעתיך ליכא דלמא לכתבין לעיל דדעת הרב הלבוש בדת הרמב"ם גם כיוצא וכטורף מן הלקוחות ובשלא כפניו אי טעין נישתבע לי ניריך לישבע לא מהמיינן לן הני קרוסלא ומשא נמי דמיקרי לי מלוה שהי מכרה בהדי הלבוש והכלבו ב"ב דכלל כללמ"ס הש' דחוק זמן בחדי חיקר דשתחוו והדר לחלייו ולפי דעתם יל לא שוו כשיעורין דחוק ומן אי טעין ח

שהי' ו' ככוונת הרב מגי"ל הקילר בלשונו:

ועוד קיירן הרב מהרי"ן לקושיית הסמ"ע דמצ"ל
הא' דיעת למרן כאשר קיירן הרב מהר"ח הייים
ז"ל בחשקפה רלשונם ושוב ראיתי רמ"כ ורי"ם רמ"כ חו"ל
מסקי מרן ז"ל סקרתי מינאי ולדידי הדיוטו תחד הקי"ר
מלקב"ר ודאי תמהנא לא חירוץ דמלתא דתלין תחי דיעת
מרן תניינן מינאי דלפסקם תח שטרו דחמלוח
נופיה פנים לחוקקיה דקאמר נפרעתי קלקל מי טעין
מלוה ליתבע לי נתח נגי דעציים תאר ל"ו כרעים
ולא כהרמב"ם ודאי לא טעון מסוס מחוקק לא מצעינן
ליה בהרמב"ם תכן בתשוח דסי' ע"ח דטעין כלוח
פרעתי ומלוה תימר לא נפרעתי כלוח ולא פנים חיהו
לחוקקיה חוי לקי טעין ליתבע לי פסק כהרמב"ם
ולא תצבינן ליה עכת התוקק רכתוקק קיימת וכלאו
הכי מוכרחים תנו לומר כן לדעת מרן כדעת הרמב"ם
שכברי דעתו ככי כסי' ע"ח ולא כהרא"ש וכסי' פ"ד פסק
כהרמב"ם ופיים עלה לא ל"ש טעין הלוה יתבע לי ותתי
בגח ולא ודלי כדתמרן ווהו תמת מ"ש תסת"ע כסי
ס"ד ר"ל נכי הכרעה העכיר מרן כתי היינו טעמת ולא
עכיר הלי הכרעה ולא בשהלוח נופיס פנים לי חיק
ליה למלוה ע"ל מכל כללו שכי פסק כשהיא כהרמב"ם
וכל זה לפיטת הרב מהר"ח הייים ז"ל לכן לדידי הדיוט מרן
ז"ל כיפי תלי לח בהכיא רפ"ו דהל' חיוחק:

הגם הלוח רלוקי להרב תר החייס שתקק עמתו
לדעת הסמ"ע שכתב הלי סברת דלוקרע
לחוקקיה דוו היא סברת כר פלוגתיים דהרמב"ם והס"מ
לתרה ולוץ מייחס מוקה לתרן כפיטת הלתב"ם והחריך
כזה התמנם לדידי הדיוטו חזי לי דדבר פשוט הוא
שהסמ"ע תידע ידע דבכרי הס"ת ולא נעלמה תביני
סכהן הגדול ועל פכל דלוקו נופיה סתוך זרועה הכיא
לוקם לוק כלוק תלה ודלי דדעתו סיא דהס"ת ס"ל כיון
דמלוה נופיה מרע לחוקקיה תעקה כמקן דליקה דתי
דהו"ל כפוגם תת שטרו ועכבי תמנו ולפ תלא טעין תכן
עצינן ליה תכן הרמב"ם ס"ל כיון דסוף סוף בתוך
ותנו הוא תכי תהניא ליה חוקקו דלי לא טעינן תצבע
לי לא טעינן ליה אמן תכל תם טעין ודלי דדיק ליכבע
תחר דלוקרעה חוקקיה תצר בתי חור והדם בזה
בקונית השניה ובזה הנני יוסיף להבליגה וכו' מקום
יש כריתב וכו' תיברת דלא זכיתי להכין לתרי קדוש
בס"ד ועוד הנני יוסיף להבליגה וכו' ס"כ הרמב"ם ז"ל
דכ תנת מלוה עם רכוקו ולא תתרו דבר וכו'
ואחר הס"ד לא ידעת לתאי לא ישרו בעיניו דבלי
הסת"ע לתשוח דעת הרתב"ם עם רכוקו דהרמב"ם
דלוקי כפוגם וצ"ע דלוקרע לה החוקק שפיר קאמר
דצריך ליכבע ותרף דלוקי כלוח עצמו דלא נתבע
לחוקקיה תני סבר תרמב"ם כרכוקו תך תת שקקם
הוא מחרלוח דלוקי תרן דעת רלוח סיא זו וחכול
תדוקה לרחוק דגם כלוה נופיה ס"ל להרמב"ם דבעי
שכועה וכמ"ש הרשי"ם גם מ"ש עוד הרב ול"ל דכוותא
חסת"ע וכו' ל"ל תיכי תכר כפוגם דלא בעי שכועה
זהרי כפוגם לוקרע טפי וכו' לא ידעתי שכי"ל הכי תילי
דהא דכתב הרמב"ם כפוגם דלא בעי שכועה ככרי
הרנתה כסי' פ"ד דהייטו כי לא טעין השכב לי תכל תי
טעין בעי שכועה וה"ל תכל קושיא כמקומה
עומדת:

ומה שיישב הרב לקושיא הרב לח"מ על הה"מ
ז"ל דר"פ לוירי כלאחר זמנו ולא הוה מצי
לשטוי דלוכח כיניידו תוך זמן לדידי הדיוטו קזי לי
דלכתי קושיא הרב לח"מ כמקומה עומד שלין כוונתו
לומר דלומת תתי כפקוחה ולא ליתת כפקוחה דלכן
טעניכן להו דכ"ש דהוה קשה דהול"ל כפקוחה דלכן
טעניכי להו כיון דדייק דב פעת כלישנות תמדיכן ליה
זיל שלם ותי תמר תישקבע וכו' ומתני קתת קתני לי'
תלה כשומת תלה ודלי כוותא לומר רגם הלי נפקוחה
הול"ל כיון דיפה כתו דמלוה כתו לי לא פניס מפוגם
שטרו ושייך לומר דהת נתי לוכח נפקוחה כיניידו ועל
דרך שהקשו על הס"ע דעדכין כפלוגתת רי"ו ור"ש
כריה דרי כת"ס הרב התכיב סי' ק"ן הגם"ט לוח י'
ובח ומ"שעל הסתכ דהרב מ"ל דיש לפתוקי הכי ככר
כתבתי תת שנרתה לפקע"ד דוו היא תמת פפקו דהרב
מ"ל וכדלך לתנב נלע"ד דגם לדעת הרמב"ם לוכח
לפסוקי כהלי קפקק דס"ל כשטר כתוך זמנו לף לף
פגמו תמלוה יכדע כלה שכועה ופויס עלה מרן ל"ל
טעין הלוח יכבע לי נחוי תם היתה תלוח ע"פ לומן
בעדים ומצתיה סמלוה לחוביה לי לתרצן הכי נמי
ליתת ס"ל הרמב"ם יפרע בלה שכועה מלחך דלוכח ליה
חזקה דל"ח פודע בתו לישתל"ה תמרה הרמב"ם
תלה כשטר דלוכח ליה נתי חזקה דשטרך כידי מ"ל לוכל
כתלוח ע"פ דלוכח ליה תלי חזקה והרי פגם חזקתיה
דלוכחכתו ולא יפרע תלה כשבועה ולף לי לא טעין
מצבעין ליה:

ועל מ"ש הרב כשה"ת שטר כ"ת ל"ד והכילו מרן
כיתה יוסף סי' פ"ד וכתב עליו ומצוה הוא
וכתב תור"ם ז"ל דד"מ ולא ידעתי לתת פטו' הוא בעיניו
פנר התרדכי ולפי דלכלה מסתפק כיה ולפטר דהכי
הכין כשה"ת כתוב כלה קנין ולישו נרלה כעיני תלה
דכשה"ת כתוב בקנין קלמ' ושלה כדברי המרדכי ע"כ.
ונריך לומר לדעת הרב ז"ל דמ"ש הרב כשה"ת כשטר
כ"ה ח"מ אבל אם קנו מתנו בקנין וכו' הייטו כשלה פגם
תוכיח חז הוי כשטר נמור אבל אם פגם תוכיח נרע
לתו ולוקרע ולא הוי כשטר תלה כמלוה ע"פ ובשבע
הלוח היסת ונפטר דלתל"ה הויא תיובתיה הך דקתני
ולף דהכיא שם תשובת הרמב"ן ז"ל ופיים בתשובה ס"ת
לכשטר תשוב לכל דבר כ"ל דבל זה כלה פגם תוכיח
זנרלה דלמון זה דהר"מ לא נרלה כעליל להרב כ"ח ז"ל
דיתסק כתוב"ל דהו"ל כשטר נמו"ף לא פגם ולא זכר שר
עהר"מ ומצלמן זה דהרב כשה"ת ותשובת הרמב"ן ז"ל
לי על הרב תוהרי"ך ז"ל ת"כ סי' ס"ד שכתב וז"ל ומומר
לוקרע וכו' דהת הרוף דתה הפי' שפי' רבינו מאיי נתון
על פניה כדיוקא ופי' ע"ד לחרת וכו' מצי היורם על
שמעון לומר ק"ל כברוף וכו' ע"כ. ומחר כשיקת עפר
כפות רבינו מנכי עפר ומפר לא ידעתי מכ"ל להרב ז"ל
דהרוף פליג על ר' תאיי כעיקר הדין וס"ל דכעדים
וקנין לא הוי כשטר שהרי הרומה ירתה דהרוף לא פליג
תלא בפירוש דשתעתא תרומת תקת דהייק מדרי
ולכן מי' דלוירי כשטר תוכרת כרס כעיקר הדין לומל
ותורה לנתון דדיטו כשטר נמור דאי לא תכי לתדרוך
ליה תדיוקא דרבת ליפרוך ליה דלתעיקרא לאו דיעת תכי
והייטו דכתב הריתב"ד כתשובה הנ"ל שהכיא הבעה"ת
גם ול"ל דלא תיברם שתעתא שפיר לא כשטר
מוכרח ת"ת לתירו תדכריו של רבי' הלוי נתון שהמלוה

בקנין חיטו יכול לטעון פרעתי ע"כ משמע דלענין
סלי ריגא כולי עלמא מודו ולא פליגי על הרי"ף וכן
כתב הרא"ש שם וז"ל ומ"מ יהא שיש לסמוך על דברי
גאון שיכול לדון לחתום עדותו המתאר לו ולהעיד עליו
לאחר כמה שנים יתין לחתום לפירעון וכו' דא"ה דפרעי
ליכעי ליה לאודועי לסהדי וכו' ע"כ נם יש להעיר על
הרב התכ"ה ז"ל בסי' ע"ל הנהכ"ה תוס"ד שהביא דברי
מוהרש"ך ופקפק בהם לכתחילה מהרב בעה"ת ז"ל שער
ג' ולבסוף יצב ולא נדנד מהא דשער כ"ה ובפר דליתיו
לו בחותו מקום תחלת דבה זכר שר דברי הרב בעה"ת
להלן גם מ"ש הרב ותולי נרעיון בהתרעומת הרמב"ן
במקום הרמב"ם לקלי ליוק לן ליתן דהא מלתן וק
שקבל הר"ן קבלתי מילתא דהרמב"ן סבר דמתני לטעון
פרעתי ח"ב ודלי דלא ערוך ממשעבדי דלהן טענינן
להו והפלוגתא הוא שהורש"ך בתב מטם הרמב"ן דמתני
טעון פרעתי והעתיקו הרב בעמוי ולעיקר הקושיית
שהקשה על דברי מרן בסי' ב' מדברי הרב בעה"ת
שער ג' אחרי ליוק חיני דוחק מקום לקושיית וו על
פי מ"ש מרן שם דאחש"נ דשתם קנין לבתיבה הוא עומד
לו אלא נבתב בלא לא נבי ממשעבדי אבל כשנכתב
לבסוף נובה למתרע מיום הקנין וכו' זעם והשם שהב
בעה"ת בשנכתב אח"כ קנ מישחתני בלשר ירקה פרוחק
קשם דעלה הבלוה מבויה רשב"ם וסייש עלה דהריף שכר
שהקנין יש לו קול וכ"פ הרמב"ם וה"ל דכתת הריף
והתיבב"ד והרמב"ם ס"ל דנבי ממשעבדי נם לעני מה
שמילק כ"מ פ"ד מהל' עדות דשמי שהש שהקנין כפני
ע"י ק' תיוב מההוש דתרב בעה"ת וכל זה קדכר
בל"ת והרב הירושה כתב בסי' כ"ו ונם בעה"ת שכ"ו
בתב בשם הריף והרמב"ם שטרי קנין שבתי לקלה לחני
לה נכתב לבסוף ושוק ממשעבדי ע"כ ולא ידעתי
היכן מלא הרב בן ולחני לה נכתב לבסוף שוב מלאתי
להרב התכ"ה בסי' ג"ו הנהכ"ה תוס"ד שכתב כת"ם
בענייתין:

ומאי דתרין קרב חוד לחיים אל על הרב"ח בתוי
דתרין בבב"ח דכתוב בבתי חיוב ומוחק
הרמ"ה בהא ופריך ליה מר דבלה"ה הרב בעה"ת לא
ס"ל כהרמ"ה הן לחתך בי זה הדבר בהקשה על הרב"ח
וכדוחק ל"ל דלא נעלם ק"ו דברי הרמ"ה מהרב"ח דכל
רו לא חניס ליה אלא מטום דהרב בעה"ת בחלה הביא
פלוגתא בוה ושקיל ותרי וטוב הסכים לשברת הריף
והשתא הכא בהא דפוסם את חובו חני תנא דתלוכת
דב"ש נשבע סלוה היסת ופטור ותני מתן דמליג עלן
התם יורה יורה בהאי דינא:

עוד הכיח בידו הקיש פלוגתא דמי' ע"ח העתיק
הרחיב ברוחב מביאתו ותחילה ורוסם עתר על
הרב ס"ד סי' ס"ק ג' במתי דפריך לכת"ע ודחה לה
מר כ"ר דחק דקאל בר"ל מבתי ים לחלק בין שכיחה
להלוחה לדידי הדיוק חוץ לי דקושית הרב ס"ד בכחב
לו בחיב עבה ולא עלתה מרוקב דנבי שהחוספות בחבי
לחלק בין שכיחות להלוחה היינו להחתינו בפירעון
לעולמו ממתח דבהלוה פטור ועבוד ומהימן בדיבור
דפרעוה ברם בשכיחות אין מהרי ולא פריעה זכה
לידן דקל"ל כר"ל לענין שבועה אין לחלק בהא דתתך
בשבך קשיח ים מברא לחלק בין שכיחות להלוחה
דמיהה ר"ל דבהלוחה מיבא נדדים לומר דפרעים ולבבי
בבי שביעה קודם תירעון דמתני מבשיעו היסת והא

לף לענין שבועה אבל סהרי הלף פרעיה וב"ח דנם
בשכירות יש סברת לומר דפרעיה ס"ב קודם פירעון
יסבירנו כדאמרינן בהלוחה ומתי חזיה וזהו שכתב הרב
מ"ך אבל לענין שבועה דקודם או לא"כ אין סברת לחלק
בבך:

אך מתי דפריך מה על עיקר תירון הסמ"ע דלמה
להלכתא דקיל"ל סם נפל ביתו של מבשיר חיטו
יכול להחזירו בנו ומניה לכחובה ו"ו היא שקשה ויתיב
קשה על הרב ס"ך לחם לא הבינו לסמ"ע בוש ולקמן
בהלי שכתוב מה שנלע"ד ליישוב וברוך נבב חזק
קשה כוונה לי כהרבי הרב החכ"ם סי' שב סנה"ע אות
ב' דכשוה לנו לת בחלוקות ולפ החום' מוחים מוחים
דבנ' לא להוסיפו ומי הקונם דבשוכר סחם מיירי
בחשר ירלה הרואה שם בפרוכה והחר הסתבקי בעפך
כפות דנליו ק"ל דחי מסרינן דקונין כשוכר סחם מיירי
ולהבי בבא לא פרע ח"ב סי' יש לריך מינה דבשוכר לוחן
קונה מסיחן לומר בדברתי בנ"ו וקשה דאמאי מלכתי ורא
מלפרוע דנהי דחם נפל ביתו של מבשיר אל להוסיפו ת"ק
לם נפל ביח השוכר פיהו מעמיד לו אחד וירח מלפרוע
משום הא דסהום חרתי קאמרי משום ביח השוכר וביח
המבשיר ודוחק לומר דלא אמרי' דלא מסיחן בדיבור
דבשעתו בשם לא בחתים יחד אבל משום סדת לא
חיוש ופרע בתא ונם משמ"ם התים בכחב משום שמת
יפול ביתו של מבשיר לאחר משמע דבחדת מניחו סני
ג"כ בחסם שמת יפול ביתו של השוכר סני ולא יהא
בחתן לומר כדעתי בתו ועוד קשה לתי הוסיפו סחום
בשוכר סהם ומשום שמת יפול ביתו של
מבשיר ולא הול"ל אלא חד טעמא שמת יפול ביתו של
שוכר ומוסף מפרשים לף כפשטה דבשוכר ל"ק קיימי ת"ק
ל"ל בהאי הכרח דאמר מר ושוכרים הדבר לומר בן
וכו' מלא ולחן פשיטא וכו' ולא נאמר דאמרי כמבשיר
סחם וכ"ק תירי וכו' ע"כ ותמי בעי ולא אדע הכי תירי
דמר לוך מתיסכן דכי אמרינן דהחוספות הביאו דם"ם
בשוכר לומן קלוב חייבי ובלה קם פריך לי בתו מניחא
וכו' ומ"ם החם דבתו בחוקת שלא נתן דמתירץ
שמת יפעבלו מחנו בכף נמי בחוקת שלא נתן דמתיר
שמת יפול ביתו של מבשיר ס"ב היכי מצינן למימר
מלמן ולמן פשיטא ליה דחיירי לזק ולא נאמר דחיירי
במבשיר סחם ולא קשיא תירי ואח"ב שלא דב"ם וב"ם
ים להקשות מלי קל מיבעיא לך הניחא וכו' דב"ם
דתתירץ שמת יפול ביתו של מבשיר וכחוקת שלא נתן
דהם בשוכר לזק אמרית דתתירץ שמת יפול ביתו של
מבשיר ב"ם בשוכר סחם דתתירץ שמת יפול ביתו של
מבשיר ועוד קשה דתנרכי הרב נהלה דמפרש דהחום
מפרשים כשוכר סחם בין לפכיי ורבי בין לר"ל מדבבא
לחלל דיבתו לך' כעב"ם פי' כעיוות כמבשיר לזק וכן
דהחום' מפרשי לה כמבשיר סחם ע"כ ותלת"ה מלי
קשיחה מהביאו כעב"ם מיושב דהחום לף פירשו כן שלא
לרכך כרם לר' ל דקל"ל בוחיה מפרשי לה כרבי' בעה"ם
שלא נדלי דבתו ל דכבי עפרים תליבא דב"ע ומ"ל
שמת מנכ"ל קשיח דבתו הם ס"ם רבני ותניה דלא מסיחן
שלא בשוכר סחם אבל בשוכר לומן קלוב מסיחן וגב
החום שלא נהנו כהם על רבני המפרשים דנם בשוכר לזק
לא מסיחן ובין סבן מה בהוחקו לנים שלום בעניו
נפל ביתו של מבשיר ונחקרם מחלוקת ביניהם
בענין שוכר לזק וכל סבן בכלונו לדר"ן שכתב ריש

ברק הקיסם להחזיק ההקונבע ומן לחכורו ול"ל ומעתה
אם במלוה שיש בה נתילת חקסוס אמרינן הכי קבע
ליה זמן וכו' פ"ש כשכירות בתים וכו' בחמי' לקני ורבע
דבלוני כהלוה מתוך כשפירות אלינו נילמן ע"כ מבקש
עליו בק"ג שכירות ממלוה הקבע ליה עירובא ס"מ
דשכירות נמי הקבע ליה זמן דשכר. לזק וקחמה עלה
ולפי' תכוי ושכח מאי כשכירות דלא מהימן והרב שם
כתיים דייק עוד על הפר החב"ש כי מה יגשיענו אם
והקוס מפרשי הפתי' כשוכר סקס מאחר דקחב הסמ"ע
בס"ק קי"ו דגם בשוכר סקס היינו דוקק כשדר כו זמן
שקבעו לו חכמים שחד ולעולם דאי מקוס לה בכך הרב
החכ"ב כהנים מאי ולכן כתב וכל ש"ל דכי קאמר לימת
מי שדיר בה חדש ועיש ואמר שפרע לאחר חדש וחדש מאחר
מוקדם העני קיך זמן וכו' הפרי' הסמ"ע לא כלו
כמפרש' לחיים ולכן בחחלה פירש לה בשלכה סקס
בפשטה וקאמר לפי' לימת דגם בשוכר סקס להיך ס"ידוע
זמן שקבעו לו חכמים אפ"ס הסמ"ע לחכתי מסכחת לה
כשאר בו חדש ימים גם מה שהקשה עוד אפ"ס המרדכי
ע"ש מה"ר משום דמוכח דלקח לא פשכיר לזקקס כפל
ביקוי של משכיר יכול להוליכו וא"כ חלמי שקלם מעלמא
מיקן מיקר דכרב החב"ש ל"ג פנה"ס כל הכרי המרדכי
כשכירה סקס דהמרדכי בחחלה קאי מישמעי' דמשכיר
סקס לזיכה ולשכירות ולניסומין וגזוק כאן כשהשכיר
לזמן קלוב וגוב הכיל דהיינו דיבגלמי מהאי ממשכיר
סקס וס"ס עד שיעלה ואמנה היינו שקבעו לו חכמים:

דגם הלוס דלפי' נפקא מינה שלוחה מחריחא
דלמרדכי ס"ל דה"ל ליכול למוכחא כהי לפחות
ביקוי מן הנכרי היינו כשוכר סקס אבל בשוכר לזק אל
להוליכו דהכי משמע מדחוקימנא להחיא דהמרדכי
כשוכר סקס אכל להרא"ש משמע דאף בשהשכיר לזק
יכול להוליכו דכיון בשאנקי ביקוי לאחר כמשכנקא דשוכר
אל כל זמן שלא ירעבה הו"ל כשוכר לזק ואפ"ה קאמר
דיכול להוליכו למוכיח לפחות ביקוי מן הנכרי דהא
הרא"ש מעוברת דירושלמי קאי דקאמר הוי משכונא
גבי חד אומתי מ"ש כחיות מיהת הפעל ביקוי של משכיר
שום הס וניחא ליה להרב החב"ש טפי כהכי דההיל
דנקל ביקוי של משכיר כתכוחו רבני הפוס ול נשתמש
בלי שום חלק ואפשר לומר על כך הרחק דהמרדכי
קאמר אף בשוכר לזק יכול להוליכו בבי לפחות ביקוי מן
הנכרים ודמיא להיות דנפל עם שיהלה הו"ל בשוכר סקס
דמאחר דיכול לכרוקי בפל עם שיהלה הו"ל בשוכר סקס
אבל אף ע"ג סקס שכרו לזק גם הרא"ש ס"ל דאל להוליכו
אף כהי לפחות ביקוי מן הנכרים:

שוב דאוקי למהרש"ם ול"א מ"ש סיומן ס' נפיש
להחי המרדכי בשוכר סקס כמ"ש בענייתין
מחוינא ליה לנחון ול"ל דשכתב בהי הכי הל אכל א"כ
דאיקי מ"ש הרא"ש וכו' וכל הפוסקו וקורא בהאי אכל
דשכתב הרא"ש ביו דכוותך הוא לומר דמהאי לישנא
דהרא"ש מוכח הפך מה שרלה לפרש בטעם המרדכי
ומ"ש א"א מ"ש דוקק בה"ג בשהוה ביקוי לפחות
וכו' אכל בשהשכיר לו לזמן וכו' ראם יהלה דכוותך הוא
לומר דהרא"ש ס"ל הנא דמסוייע לן בהדיא פירושא
דמרדכי ואין אם לענין דינא דשוכר לזק אינו יכול
להוליכו וא"כ דברי מהר"ם מקדלי ביקוי אלמא לומר

שאין כוחו הכבד ההבד כיום ממתי דפרים למרדכי בשוכר
סקס מכסיק ליה הרא"ש לזק הכוונה היא דמריעא הוה
פיחק לנה לפסק המרדכי הכי מסברא דנפשי' אכל אח"כ
ראה הענין מפורש יוצא מדברי הרא"ש: ומעתה לומר
עוד והוא יאמר נכון בתוכו פירוש למרדכי בהה"ר ירוחם למי
בשוכר סקס מעם אכל אח"כ ראה בהרא"ש דפירוש לה
בשוכר לומן ואח"כ קרוב הוא למ"ש במרדכי דהאי
זמן בהרא"ש הו"ל בסקס כיון דיכול לפדותה בכל עת
ועל כל פנים ליכא שום סלוגתא בין תרי הרא"ש
והמרדכי הגם הרא"ש לא אמרה אלא משום תקנה
דיכול לפדותו בכל עת אבל בשוכר לזק שוב ומודה
דאינו יכול להוליכו אלא כהי לפדות ביקוי מן הנכרי ואין
שיהיה נקטינן מהם ומניכן לפרושי ההוא דמרדכי
בשוכר סקס ולא קשיא להרא המחבר:

והנה בשמוס עבדי בחחר בוקבי בכל ואחר רחקה
עניני מ"ש הרא"ש הנהכי' לזק ה' בפירש
שם בהוא דמרדכי בשוכר סקס ותויתי מקח דמהרם"ש
ושמחתי כי כיוונתי לבעל קנגוס שפן מש"ש ע"ל
הרא"ש וז"ל אף מה שבחב פו' וק מדברי מה"ר ס"ל
שכתב הרא"ש לחמכוגן היוצ ופשם שפין זה בהלי לבחו'
פו' וה בדברי המרדכי עיי"ש ונראה דהכין הרב בכוונת
מהרם"ש לבחוק פו' זה מהלוק דהרא"ש ככולה מפשטו
לשון קבל אח"כ ראיתי וכו' בשכר מהרש"ש שמשם
חכמי הפעוט לא יהעסק אין יקבן לומר הכוונ' מהרש"ש
להחוק פו' וק מאחר שכתב לשון זה משמע דוקק כש"ב
שהיה כיוכו לפרושה וכו' אבל בשהשכיר לו לזמן ידוע
בשום שה לינו וכול להוליכו לשוכר מן הנוכרי וכ"ש הכי זה
מוכח בחלוק בשון הס הרא"ש והמרדכי:

ושם הביא הרב רלוה לפי' זה בהמרדכי ס"ל דקירוש'
פיוכי בשוכר לזק ומתי דיימת לנפל ביקוי
בשוכר אתם מהרהכ"ו ז"ל ח"א סי' קמ"ב דכהסבמה עלה
דהרא"ש והמרדכי קיימו בשוכר לזק זעב. ומגב רלוחי
להרהכ"ו שם שכתב ז"ל וע"ל שהם מפשטים הירוש' במוכר
אתם ומשום הכי למפי' בי' מילה מ"מ קנוי הוא לו
וכו' לו הצעוק ק"ל בפ"ב מפי' טעמיה דר' אחי דקאמר
לזק עלה על הענו שומות בבעב מאחר דכבר מכר
בשתם הרי מחוייב הלוקח לפרוע פרעו' דמו הבית וילך
להתדיין עם השוכר ולזק יוציאנו עד דמשלם זמניח
והמוכר חוזו מת בבעב ולינא למימר דקבר לה הרב
דכיון דמיכף שוכר ולזק הלוקח להוליכו הרי המבר כעל
ומוכר בפיעב שהבי הכב שכר שהמקח קויס במ"ש הרב
המשפ הגם"ט פוק זע זעב וכוכ דכנו הפוסקים
בהשכמה עלו דהמכר קיוס יעויין בהכב מש"ל בפ"ו
דשכירות ובהגהב ב"ח סיס סי' זס ואפשב לומר דשכר הרב
דר' אחי פליג בהא וס"ל דהמכר בעל וכשבר' מהרש"ל
המוכחת לקמן ולהכי קאמר לא עלה על דעתו דימות
ברעב כרס פ"ז ור' לוקח שבני המכר קיוס ומיתו מת
ברעב דעוכל דמיס מן הלוקח ומכן קיל כר"ו ור' שלוח
ושם כאות ט' פכיך ליס הכב החב"ש דס דשי'
פר"ח ז"ל וכת"ש הרמ"ל והכיון בן משם הכב מורח
נדק ול וכתב עלה הנסק וז"ל ולא נה דהפ"ש ורבי'
בעת"ו מבריכים כשהעני ואין לו מה יאכל מהיו כחוקם
ולזה המקח קויס וכו' ע"ב ואחר נסיקם הדלסה חינו
יודע אחי קל דחי ליה להכב מ"ן מהם מהרש"ל ס"ל הלי
עתה דשכירות ליומיה ממכר וא"כ מה שפרק לחלק
בין העני ללוח העני ראתו מי שהגיע לפרק המוכר

לת הכיח ושוב הענני לחר יחמר יחזור ויחמכור שמיף
לוקנו ביח מעוס לוקנו הכח כחי דכוותח ויוחק לומר
דכשחיגו מוכר לחוסקים חציב שכירות ליומים מחכר
זפחחר יחפור לחוכנו מן חשחים יחכחו ולח יחצבו
שכירות ליומים מחכר דחין מרחמין כרין עוד כחב על
מה שהק למהרם"ם מרכחי פחוס דחיוזכו כשך רכ"ג
בר"ם פשחח ניסקול חר חגר כיחח וכ"ל דחין דברי הפוס
ענין לדברי הרם"ם פ"ע כ"ב והרב"ל קגר עליהו לח הדלח
וקילר לח הרחב כמקום שחמרו להחריך למח לינם ענין
למהרם"ם כי לפי הגרלה ענין הם דכחבו הפוס וכ"ל
משמע דיכול לדם למכור מם שהשפיר כיד לחרי הכרי
הפוס"ם וכ תפרימי דהרם"ם וכמו שנסקיימו מקם הרב
מע"ל והרב ב"ח וחפשר לומר דכוונח הרב על פי מ"ש
הפוס בעלכין דכ"ם כר"ם הכי קחמר מקדישו מעכיר
שהקנו בפוף הדיבור מהפוס' ותירלו דהח דחניח כפוס'
דחין המעכיר יכול להקדים סייגו כשהקדים לו שכרו
והכח מיירי כשלח הקדים שכרו ונסקיימו מן הירוס'
דגרסי' לפל הקדים לו שכרו פרי וה דכרי קנס ד"ל
לינס הקדש כלל וכנדרים דמ"ו כר"ה לם יש לה הפיסח
יד כחבי ג"כ ירוס זה ומרלה דהסכיימה לעלם לחילוק
זה וכמ"ש מהר"ם יוסף ל"ל סי' ח' ישם וסכר לה הרב
דמכר שוה דיגו להקדש ומה שנחחק הרב מוהרר"י מלכות
הירוס עמוד כ"ם ומכרה מחשכין וכו' לחשר לו להירוס'
לנדרין קחני ולם שמהרם"ך ניח ניחח ליה בדוחק וה לפ'
לומר דהרב האלי"ם סכר דמחחר דמכל נשוחת הפוס'
כחחי עניגח נרלה דמשוין המכר להקדש ה"כ כהחי
חירוחח נמי דעחם להשוחם יחד ונקטינן מחח דלם
הקדים לו שכר הו"ל כמכר נמוד ולינו יכול למכור
ולהקדים מכל לם לח הקדים לו שכרו לו מני זכין ולהכי
כחב הרב המכ"ל דדברי הפוס' לינם ענין למהרש"ם
דבנדוחת הרשר"ם לייירי כשהקדים לו שכרו וכהח מוכח
הפוס' דלח מני זכין ומקדים · וכהדי לוחחין דלוקי
למהרם"ם פס דפריך למהרם"ך ח"כ סי' קל"ח שכחב
מילחח דפשוטח היח שלין לרחוחן חמשכיר פום חכיב
על שמ' וכו' יפם וכחב עליו הרב וכ"ל נלע"ד שלין הרין
כ"ב פשוט וכו' ומרי היח מכוחח כיד השוכר לחוקו
הומן ומולו נרש ומפיק כל"ע. ומחרי ניוק לדידי הדיוט
חוי לי דדברי הרב מהרם"ך שריירין וקיימין מחח דכיון
זה ונפל דכחב רש"י בפ"ם השואל מולו נרש ומחתי חייב
להעניד לו כיח וחפ"ה בחבו רבני הפוס' ודפס ניחן לו
השכירות בהודת מוקדם חוזר ונוטל מן המשכיר לפי
חשבון וכמ"ש הרמב"ם כפ"ם משכירות והרש"ם והר"ן
ולח למרינן לנבי חשבירות מולו נרם ס"ב הכח נמי
הו"ל כנפל שלינו יכול עוד לחפחמם בחנות וכ"ם שלח
ניחן חשבירות שלין לו ליחן ולהכי פחב הרב חמילחח
דפשוטח היח נהדר לדברי הדדפ"ו דכחב עוד פם וכ"ל
ס"ל דפסקו הילכחח כרי' חמי שע"נ ויהוי יחידלה מפוש
דמסחפר טעמים וק' דח"פ מחי קל מחחה חלמודח
חדר ייפח וחמר מה פלינ ושפיר הוי חילפול עליוחו
וס"ל כר"ח דמסחפר טעמים ומם כל החרלה הוחח:

הדרינן לקחוחח דמדברי הרלב"ח נרלה דההוח
דהרש"ם פשוכר לזק לוידי נפ מדברי
הרב"ח נרלה דהרש"ם פשוכר לזק דלוחי לה
כפ"ח ושע"ם ופירש דכחוך השנה חל להכיחו היכחח
דהך מילחח דרב ל"ל לדידי הדיוט ניחיכה לכם דלמה דפי'
לפן הטור והרש"ם דלוידי במשכחח דפוחח לו' שפם

וכלל שנח וש"מ לחר דירחו לחיכו וכול להוליחו לחהרי ש"ה
לח ידעחי מ"ל להרב חלי דילח שהרי בחשכנחח
דפורח מחר שכח ח' יכול להוליחו לחרי חוך לוין בחשר
כחבו חחוס' כפ' חיוהו בבך דלח"ו ד"ה בחשלם שנייח
חילון וכ"ב הרח"ם שם וחע"ב דף כעבה ע"ב ס"ק סי' קע"ב
כ"ו כחב חע"פ חיכול לשלקו בכל ש' וש' לחו למימרח
דכחוך שנה ב' וג' חיכו יכול לשלקו חלח לוכח בחחלח
כל שנה ושנה שהרי בשט"ו כחב כל חשכנחח לין הלוה
יכול לשלק המלוה חוך שכחו וחכהן וחילך חלוי כחנהגי
וכחקו' שכוהגין שם לח יפדנה לזמן ידוע בנון בחחלח
כל שנה ושנה וכו' שוב לח יפדנה כל חוכם שנה דוק
מינה דבחחר' דלח נקיבי הבי מדינח יכול לכוליחו חבי
כחוך חוחה שנה וחין לומר דכחחי שנייח חשכנחח
דפורח משחר חשכנחח דכשחי לשחר שנה חשכנחח
לימחי שירלם יפלקנו וכדפורח כיון שעבר ל' לח
לפלקו והיינ דקט"ו לשו בחשכנחח דפורח הלח
כרבייחח דל"ב למה נדחקו שם הפוס' לדעח מה כין
חשכנחח דפורח לרבייחח והול"ל חילוק זה דכפורח
עדיף כח המלוה דכין דשבר לו בכל שנה ושנה ח"
לפלקו ושפי מחוי כשכר חע"ב כרבייחח חלח ודחי
דכולהו שוין שם וכשנה ח' ח' לפלקו וחק"ב לימחי
שירלם יפלקנו וחפי' בימנע חשנה ומחי דחויחי דלים
חחשובח הרח"ם שבחב וכפי' ס"ל לדידי הדיוט חזי לי
לין הכרון דיוחה לרלים שהרי הפם פי' טעמח דמילחח
הי"ם דכיון שרגילים לשכור כחים לשנה ונכנם קדם
בשנה קשנים נחקייב כשכירות כי לח יחנח לפשכולו
עוד וחח ענין זה לחשכנחח דפורח שנכנם לו כשנה
כשנים ועוד הפם לח היה כיניהם שום חנחי שלח שבחו
פחם שנם וכבלות משנה דל כו לו בשחיקה לחריכן
לדעחח דשנה ח' דל ולו בשנח חשוב שנה חשנ"ב הכח
דחכחנחי ביניהם כל זחן שלח לפרנה ח"כ לח לחחר לו
גימח דיכול לכוליחו מכח החנחי וכל כי הלי מילחח
דכל שדר לו בשנה ב' וג' בחשכנחח דפורח לינו וכול
להוליחו כל לוחה שנה לח הוו שחקי חנה רבני הפוס'
וחוק"ל בפ"ם ה"ב כחשכנחח דפורח וכו' הח ליחח
דכיון שהחנה עמו כל זחן שלח יפדנה ח"כ הקשיה
היח לו כמו פריון ב"כ ולחיכ לדיוקי חנה דחוקח חשוב
שחקנה יכול להוליחו חם לחו הכי לח וזה לינו דנם
בחשכנחח דפורח חם שלח החנה יכול להוליחו וכדכר
הלחוור חשם הפוס' והי"ם והכלך עד דהלי חוך השנה
דכחב הכינו שיהו שנה דחשונה וכמ"ש בשו' סי' קע"ב
שם ו"ל נבי לוט בופיה וכחב קלחר דנם הלוקח לח חשני
לשלך ליה דלח עדיף מנכרי דלקי חחחיה ולינ לה
שעיר חעוכדת דר"ח בר ובכדי חתן ל' כרלי חוכח

ונן כחב הרב הפרישה כפשיטות:

מיחה נהדר למהי דפריך הרב חוי חמיים ל' שלל
הרב החכ"ב מלשון המרדכי דלפי חלי
דכחב לינו נופים דהחרדכי כשוכר שהם לינו לינה
חו הנלי דשלינו ובודלי דהלי ליכנו לח שלשח כיה
עינה עילחה ולהכי שריך לינ להרב החכ"ב ודהדי
חולחין חנלחי היוס חה שלקש"ה דלים ל"ש הפח"ש
פ"ק ו' ובפרישה דכשוכר שהם לחרי' שם נשל כיח
החשכיר דיכול להוליחו היינו דוקח שם דר שם ל'
חרחשונים ובח"ב ל בחב הכי חשכיר דכשוכר ולעד"ן
דלים לזה חח"ש ד"ה ל"ר ה לח ועדיפה חכלי החוכל
והכיב וחכי חעשי ופ"ל חשמש דוקח שם הנוב וחכי

ובקנין מנהג רווחים להכניס כידי מ"ס עד הרב הגדול מג"ן הוא זלחה בכתב מקובל ידו הכפולה כנלוון הרב ס"ך כ"ק ז' עמ"ס הרב"ך ומע"ס הה"נ וכו' ואין רווחים כלל לחתן מקח אלא לתפוקי וכו' כתב עד"ז אלא מהר המנ"ן עמיו הס"ל דקונסיטיבי הוא פה"מ מה פת למודטו כפי' מילתא סתם דהדבי מוקן מלשון הרמב"ם ז"ל ולהכי כתוק הסמ"ע מכל לפי' המחבר קנוא והנכון כזה כתם דלקמיר בן עיוכין המחבר ז"ל דהתנאי בית לחכירו סתם והיה הסכירות עודנו בידו חוץ דאל להוליאו עד ל' ובתוך סתם מ"מ ז"ל להודיענו דלא תימא דפי' התנאי בית לחפידו סתם הייט מתם ומת ולא יוכל להוליאו עד ל' ואם לא הודיענו נמיך להמתין לו עוד ל' אלא מודעם לזה בלא סתם מ"מ לפרש ואומר דסתם הוא והזכיר כפתם לכל מקום ולזו אמו מחייבין אותו ל' להודעם אבל כשהתנה לי סתם חז' היו שאמו מחייבין אותו אלא יוכל להוליאו עד ל' כיעת המחבר ז"ל ורוויקיו דלא כהסמ"ע ז"ל אלא נחיובהו עוד ל' להודעה אלא כיון שהיה סתם לנמרי קנים כוזיה ואינו נמיך ל' להודעה ויוק והנם דהמחבר ז"ל בפי' ג"ז כתם ס"ק ב' בהגהתו ע"ל וכו' ע"ש מתחבא דלא"ם ל' הפי סבירתיה ודיבהיה כפי' רבינו הס"מ וכוונו מהם לא הזוו עב"ל אזהב מעטה יד הקדש ונהים הדבריה נלב נחיל זאוקל אל מה שים להרחיק קנת מלשון רע"ז שהביא הרב ס"ך שכתב וכשוכר סתם וכו' ת"ל בשמיעת דהם"ם פתי כלו דהודעה תשמע לשוכר סתם קלו ולדעתו ז"ל ל"ל דכי מתני' הס"ם בלו' להודעה הרב"ם ביום מפי' שוכר סתם רמתם קלמי ומתרצינן דקלי סתם כשהזכירו מרדים דוקא:

וכחיותי מקהלת בדרך הזה רלוני לברך נר"ת ז"ל דל"ג ע"ב שמק' על התוספות דה' השוקפין ז"ל וה"ל דכשלמת מתני' ריש בכור שפיר מקשו לכאו' ודכת מעוש דע"ב לת מנו לחללוני לחתני' וכו' ואתם נמרת דהתם כתי בהך מסקנת ס"ל וה"ו ע"ש ולקבר"ן ליישב דהתום משמע להו דתוניות הס"ם שיבת דב"ע תיישת רלת"ם הו"ל למקנן לומר לי בתוך זמנו הת קל"ל כה"ל דחוקה לת פרש תוים כנו ושפיר עדיף טפי למתרך מהלכה פסוקה שלת ודלי מעוש דקלי שיבת ד"ב ע"ב תריך מפכור. עוד כתב הרב ז"ל ותו ליבת למיתן למה לת הניחו התום קושייתם מעיקרת תר"ל מת קמ"ל תת מתני' היתו בתוקף לי בחוקת שלת כתרם וכו' ותעלה אשתה לפם וה ל"ק. נידי דלת אחרנו למפרך לכל דיקלוקתם כפרש הל"ל לתת לתחוק דלת ניתת דלכתיב לפסוד בנו ומפרש בנו ולקני ההוק דתכתי דלוקת הלת לעטרן וכרעת חפיי ורבת ולהכי לתלוקי מתכרת ווחתך ה"ל לתפתוגין חגם בתוב חזקת הלת פלוגם מ"ם עיוד חך קנה כתתי המקשה וכו' פרכ"ם לר' לחתי הם"ם נברת תכם קת חזונת ותיוכחת לת קת חוכת דוקתי פשעת התלמוד הכי הוא הכל קיפת וקיפת ומניה ה"ל הלקה כלוק בין מכוחל הכע לוקו שבכתו מתכנו חקלקו וחיוו עניון דמנמר בין כל שיפת וקיפת בתן לו חלק המונע ענליו מלוקו שיפת ולקחר ומנו הת ולת חוך ומנו וחיל נושה קמ"ל תכת דכפל שיפת וקיפת שו בומנו ולת מיקני בתוך ומנו מקחת הלת נמה כל שכוחל ותיוין זה ענוה בהוגן בין לה"ל בין לאביו ורכל וכי הימת דיהל נתמן לו' פרעתי בתך במינו דלו כעני לתתי פרעתיך כומני כשר נתקפטו התחרונים זל בוה בעין בהרב"ח וקפמ"ע והרב כנה"ג פי' זקן ומה שנמנ' תרב כנם"ג עלל תיוין תרב"ח שם הגהב"י לוקן זו הרוחם ירתה רכבי כרב"ח הפנוש מוה ויפת פלמוטו התחרונים זל בוה חטוה שכתב וכבל נבי כוחל שיוע שהל בנתו לכדו חוי עיוזק וכו' דכין דיוים לן שהוק בכתו לכדו כחוקתו חוי ותפתי לל קוטוקו שליהם כבנייט עד הינתל בחוקת התוקפין וחון להם חוקת זכנו שקדי וה גם לו עדיף שהוק בנתו ולוה חין עדיף וכבתי לת תיתחזק לשוקפין ושפיר הי תידך מוניק ועל שם שתידן חוק זל לע"ה יש לנמנם ממת שפירש כמתני' בחוקת שבתן שם שתר הל לתחי שכתו תני עשיתי מעלי וכו' ולפי דכרי תרב זל מוכרח לפי תיוין קנמר' בכל עיפת וקיפת על כורחין לפרש מתני' כתכנו קודם קלוק בנין הכוחל דלו לתחי זמן בלתו הלו טעמת בכל שיפת וקיפת נתתן מעטם מינו ול"ל רש"י תתלו פיפם בתתני' פסתם כתבנו לתחי זמנו הלת פ"מ ולהקשת הול ל' קס"ד וכן כתב הר"ן עוד ום לעשיעי ממ"ם רבי בעה"ט כפשקי הרא"ם וזל שם לתחי זמן שתר שבנתו לברו וחבירו לומר שסיימו נתתן וכו' ותיתם דעיקר דין המשכן לת זכרו שהות בתבנו קודם נמר בתן הכוחל ונתתן מעום דכל שיפת וקיפת. וזכר דין תחר דלתחי הלת מערי מתני' ונתרת כיה וטעמת דנתתן מעום מינו:

ואף גם זאת פהדי מורחין רלוני להסמ"ע כפי' כתב בדיעה שכתב וזל ושם הקדיש לו השכיר וכו' הלת שב"ע לתה לת תמרינן דתפי' לת השכירו לזמן מרובה הלת לשנה לחת דהלוקת יקבל השעות מהשוכר שם לת קדש השכיר וקבלו מהשוכר וש"ע ב"ע ולת וכיוני להכין מה היה הבוונה בקושיה זו דהת כמעט זה קיימינן דכשכרו לזמן שם הקדיש לו למשכיר יותר חנם ודוק מכח שם לת הקדיש ותן לנוקת ותה לו שכר לאחן מרובה או מועט הכל קלוב יתקדי ומה היה תפירכת ושם נאמר דכוונת חיב למפרך על דכרי הרא"ם שכתב וזל ותיכו ת"ל מעבד לנוקת שבקיש לשוכר שיותר בו עד שיעלם זמנו ומבפן ואילך יתן לך השכר ע"ב דמשמע שכר השנה עכ"ם הוא למשכיר ולהכי פריך דפלוקת ובקבל המעשת לת ידעינן לתה לת ומתר דהרא"ם קיילי כשכיר קדם שמשכיר ונעל השכירות וכמ"ש לקמיה ותו למה תלה פירכתו כשכר לזמן מרובה ומנם מחת הזל להכיח לזמן הרא"ם ולהקשות עליו דלמ בתוך ומתי עקבל הלוקת השכר ולקושי רמשובה ל"ל כרוחק דמשמע

ליה להרב תלמידא הא"ש פתח הכי ועוד פתח דאם
הקדיש לו שבח וכו' משמע דהיינו כדלעיל מקדיש מעכשיו
לחיורי ולאפוקי פריך ליה ומנ"ל ליקחי להרב ז"ל ס"ק ף'
שכתב ונ"ל ולפי"ז לא קנה לו זמן וכו' מ"מ לין ל"ל לתלמיד
דהא גבי מצה אמר לא מצה לא הכקר ופי' שעבד
ולחיורי הדיוט לחיי דימין וה"ל ל"ד ותסתם הענין
תלוי בלשון כפי הרגיל בין הקרקע אמר הכקר ואח"כ אמר
ולהכי ליכא לדקדק מקרי ואיכא ליש הבי כמ"ש
כש"כ לכן לין הדמים מוחיעים כרם הכת לין הדיבר
תלוי בלישנא דלישנא דלעיל רלוכן לומר לו לשמ' המקוח
לי כדיעד כחרם והקדיש לו שני דיקרים ולחי דהו"ל שכח
שמי חדשים דאין לו שום סתירה לא לעשות אלא למעשיו
ולא דמיית להחיות הי"ת ויתסתם קש"ל לשנה זו והו"ל
דברים קוחרין את מעשיו אלכן לין הדמים מוחיעין
ממ"כ הכת אין לו שום סתירה:

השתא הכת הדחי בי למתי דפריך הרב לוח
החיים ז"ל למת"ע שכתב לנבי שבירות
ל"ע דפרע גו ומניה חיוה שמע יוליאנו הן וזה תימה
לחנו דינא הכי ולכתוחיה מקום יש בדחק לתמיהת זו אכן
לאחר התחבטות לדיוקי הדיוט חזי לי דדברי הסמ"ע
נאמנו מלד שהות ל"ל דיוק בלישנים שהשמ וכתב ועוד
דלפ יהיה סיכה דמתכיר יוליאנו מן הבית קודם כלות
זמנו וכו' ולא כתב פלטן התוס' שכתבו אי יפוג כיון של
מתכיר עלמו ויוליאנו דכוותו לפ ירק פן יהיה סיכה לאחרת
ולא סיכת נפילה בית המתכיר אלא ירק פן יהיה כיון
המתכיר ממותכן לכל לחרמי אי לקחו בתנפרות ויטרך
להגיע לפרק המוכר את הבית הלוה לפרות כיון מן
הנכרי דבתב המרדכי בפרק השואל דהיינו עובדא
דירושלמי שיכול להוליאו וכרבי החמור לעיל ומפרש
הסמ"ע דהמרדכי לחיי בשוכר לזה ומאי דסיים עלה
דהו"ל בנפל כיון של מתכיר אי נימא דהמרדכי פליג
בהאי דינא וכמ"ש רש"ל אי נימא דהכוונה היא דהו"ל
בנפל כיון של מתכיר בשוכר שהם וכמ"ש הרב החכ"ק
בכלל בחופן לפרות שהם כיון מן הנכרי מני לפלוגי בשוכר
בתוך זמנו וגם דברי הרש"ל יש לפרש כעין זה ולא
פליג אמרדכי ולא הוו תרי תנאי אלישא דמה"ס דהכי
קאמר הרש"ל שהיה כיון של אחד מתושבן אבל והוי
אחר כמתנה שהוחיל אי כל ימיו בכו"כ לשמה כל זמן
שלא יגדנה ולא הל מעות לפרות כיון ורוצה למכור
הבית המתכיר לזה כדי לפרות כיון המתושבן ולא מצא
לזה עד שיגע השוכר מן הבית ולהכי קאמר דמני
להוליאו וזו היא הסיבה שכתב הסמ"ע שאינו נותן
בהוחת מוקדם ומבו לא הסמ"ע דבנפרון הל אי כנפל
כיון של מתכיר אם עניין לא נתן השובר הכורו פטור
ועטיר אף מן מכיוחת אוקם הימים שדר ואתה שהשינו
הרב אוה החיים למת"ע מהשוכח דש"ל דפי' ל"ח שדיומה
דין נפל כיון של מתכיר לנפל כיון של שוכר ואוו
בשיעוריה. אלחי קש"ר אמנם לא מנלחי דמו מזה לדברי
דש"ל דיק שדיומה נדון דידים לנפל כיון של מתכיר נם
ע"ם דמוכח מדברי דש"ל שאם לא נתן עדיין השבירות
מחייב לשלם למתכיר כפי מה שדר אף על זה לזיני
דאלם שום חוכחה מדברי הרב דיק שאם כבר נתן דמלכח
לו השבירות הימים אשר דר בו ונלע"ד דסברי מרנן
דלא דמי היכא דנפל בית השוכר להיכא דנפל בית
המתכיר או שהורך למוכרו לפרות כיון מן הנכרי
דשניות דיש מן דין ולא רלי וה כדלחי וה דהתם המתכיר

לא עשיר כלום לגלח מעלמו נפל ולחתר יחתר המתכיר
לשוכר מוכן נפש וכמ"ש הש"ך בדק"נ והנם הלוה דהכמ
העוסקים אל פי' דכרי רש"י לענין כנין הבית ולא לענין
דמי השבירות כנדלה בדכריהם מ"מ מתנו נקט נם
לענין שבירות שדר בו ככר דמתקייב לשלותי דמולו נרש
מש"כ כמוניאו לפרות ביכו מן המשכונת או בנפל
כיכי של מתכיר לשכרת החולקים דהתם השוכר מזליף
מהלא הלי וקלי ולחרבה מזליף המתכיר נרש בעושה
מעשה כיכים להוליאו מן הבית שדר כו אוי לחרינן לף
בעי מתכיר להוליאו לשוכר לשפך נדכיו לא יטול כלום
מן השבירות ביון שהוא תוך זמנו אבל אם ככר נתן כתוך
תוקדם מזלו נהם ולחיכו חייב התשביר להחזיר לו דמי
מה שכלה דף ומש"ה ירא פן יהיה סיבה זו ויוליאנו
ולא יהיה חייב ליתן לו ובהכי ניחא קושי מלחוקומה
בנפל כיון השוכר כמ"ש התוס' דהתם לאו חיוב ופיעור
חוכח ביניהו אלא כ"מ לחוקומי בדינא ודייני זהו מה
שנלע"ד ליושב בעוה הסמ"ע ז"ל:

ומאי דמתמה הרב לוח החיים ז"ל על הרב כמ"ש
בפרישה דפיפים לדפי' הטוש דפי' ע"ח
דלנדרים קהני ובמלוה על פה לף כי לא טעין השבע לי
מהכעינן ליה וקלית עליו עיבור דמ"ל לחדם הלי
דינא. הנה לדיוקי הדיוט חזי לי דהכרת הרב הפרישה
ישרה וכרוחה היא שפיי בלחחר ומן יפה כתו דמלוה
דנקיט שטרא מתחלה אלא נקיט שטרא לחלה מע"ם דכי
נקיט שטרא בירים לף כי פנים שטרים לחמיכן ליה
השבע ועול לכל כמע"ם וכנם מוכו דשבע הלוה היכת
דמשטר וכ"ש כלא פנים דיכת כתו דמלוה עכי הלא
לחמיכן לחלוה ליהשבע אלא טהל כל"ם אלא"ם טעון הלוה
השבע לי ובמע"ם ישבע הלוה היכת דפרע ויפטר הוי
ליפה כתו דכעל השטר ול"ל כי הוי כתוך ומן היכי
נימא דשקולין הם ועוד דלחתר לוה לישהבע לי מהבעי
ליה ומה יפה כתו דכעל השטר ועל דרך דפריך הש"ם
בשבועות לדחוק פפש ופי מה בין זה לפונם שטרו הכת
כמי נימא מה בין זה דמע"ם לבעל השטר ולי לחפשר לך
לחיומי דמלוה כשטר היכן היכיה דהרתי לטיכות למלוה
חזקה רש"ל פוסק כתו ודחק כ' פשטרך כיוי מ"ב
ועול כל"ם לף לי טעין ישבע לי מע"ם בחע"ם דלית
ליה ללא חזקה דלחפשר לי טעין השבע לי נרידלישבע
שהרי הימיב"ן כמנו כשטר שקוע ופי' כעה"ם נמי לחתר
כין כחע"ם פבין כמנו כשטר כי על כן עלי כירחין לומר
דהא היכיה ביניהו בחלוה בשטר דלית ליה הרתי
לטיכותא לף מחייב חלוה לישבע אלא לי טעין השבע
לי לכל כמע"ם דלית ליה אלא חזקה לף כי לא טעין
לחמרינן ליה מחייב לישבע וכפרע נכוחה היא ותה אלא
זכר דבי כעה"ט חילוק זה מלינן מימר דלא נחיהכת
לחמטיעין אלא לי מחייב שבועה לי לא ולעולם לי
טעין השבע לי מוכן הדבר מעלמו מההיא דפי' פ"כ
דלם לחתר ומנו לא מחבעי עד דטעין ליה ולי לא
טעין לא לחמרינן ליה לישבע לפי' שבועת היסת כ"ם
בחוך ומנו אבל כתע"ם לא לחשבח כדין שלחתרו עד
דטעין ליה השבע לי שבועת היסת ומפחתת שפעינן
לפי' לא טעין ליה לישבע לשטון דבינו בעה"ו דהיוק
הרב לוח החיים ז"ל לא מחמע הכי לחתמה כיון דהכחנו
מכח הכרת דסכרת הרב הפרישה מוכרחת היא על
כוחנו לישב ההיא דהרב העיטור ולשבח לומר דמלוה:
דנקט הכי להדיוק כתי דמלון לפלוגי וס"ל דלא בעי

אבאנה הלח"מ דלא תימא כיון דאמע"פ קא משתמי
ים לנו למעט המחלוקת ואימא דלסברת קמייתא לף מי
לא טעין משתעינן ליה והחולקים ס"ל דלא משבעינן
ליה לכל מי טעין כ"ע מודו דמשבעינן ליה להכי נקט
בהאי ליצנא לאשמעינן דלהחולקים לף כי טעין לא
משבעינן ליה וכתב הכי לגלויי מילתא כהדיא אבל
לסברת קמייתא לה"ג לף כי לא טעין משבעינן ליה
ומאי דפריך להרב לח"מ בפ"ז משכנים נס מאי כעניי
כתפתי לעיל קרוב לזה תכיתי לכיון לדעת גדול כי לא
רחיקיו עוד עמהם:

ועל מאי דפריך להרב לח"מ בפ"ז דשכירות מדברי
הרמב"ם דס"ג משכנים תרין יקיב הרב נר"ת
כרף ל"ד ועב והרב מור החיים ז"ל שרי כיון נרנ"ח וכתב
וז"ל חדת דתיתוך דברי הרמב"ם פני תמשכנה מופת דס"ל
כרבי דטעמא דאיכו נאמנותא משום שאינו עשוי לפרוע
כלל קודם שיגיע שיתחייב פרין וכו' אחד המ"ר לדידי
הדיוק תזי לי דלא שוו דברי הרמב"ם לדברי רש"י ורב
המדיק כיוסף דדב"ז כתב שאין המשפט הזה נלוי לכל
ועד שיתייסבו אינו עשוי ליתן משמע דזו היא המדה
מדברות חכמים שסיערו בדעת בני אדם דכל עוד דלא
חייבוהו ב"ד אין אדם עשוי ליתן והדי זם בחזקה דלא
פרע היכים כגון זימניה לקבל הרמב"ם כתב אינו נאמן
לפי שנפטר לו היתך ודעת שלקה חייב לשלם כדי שתתן
לו קודם שחעמדו כדין ע"כ ולא פתב שאין אדם עשוי
ליתן וכו' כתב רש"י דלאו חזקה גמורה היא דלא פרע
קודם עמידתו כדין והיינו ממש כדברי הגמר' מי יימר
דמחייבוו לי דכון ומשום הכי אינו נאמן להשמיענו חף
פרעתי לכל לאו חזקה גמורה היא שלא להאמינו חף
להשביע לשבענדו וכולא היא דאמכתף משום מתן
רמים דיוקא ולפ"ר דדיוקא הא בלשון הש"ס דלא אמרי
חזקה דלא פרע דאמר מי יימר דמחייבוו לי דכון כדאמר
ר"ל חזקה לא פרע חיכים כגון ומניה שלא לחמיו שהני
הכא דאמר מי יימר דמחייבוו לי דכון ואף שכאכיחו
דכני הפום' ז"ל להאי טעמא דמי יימר היינו לשלא
נאמינו כבירעון לכל לגבי שכועת אפני אינה לאימת
נאמינו להשביע לשבענדו ומאי דפריך מי דלפ"ר הרב
גר"ת היכים אם טוענן שפרע פ"ז וכו' לפ"ד ירחה דוה
ולאמיך אכל אם טוענן שפרע פ"ז וכו' לפ"ד ירחה דוה
עלמר מלשן דכוני שכתב אכל אם כא להשבוע לוחו ליתן
חלקו כהופת שאר הנופת שחוסיף על ד"ת מבני שסתך
לו חו כגנדו ואמר נתתי לוחו נאמן הדי דמת שחוכיב
היא כגובה שהוסיף מבני שסתך לו מצתא שכבר סתך
ומצי"ת היכיבו אכל אה"נ אם בתחלת הדבין שאתך לו
בתחלת שורת הדשוכה תכיבו כגובה ואמר נתתי לא
מהימן ועלע"ד דהכא נמי אמרינן כל שיפת ושיפת
דמיכה היא וכל שיפת ושיפת שבגה מן הכותל שסתך
שנתחייב כגנדו כבתחלת המשוכה ומניה היא אלא דלא
מהמנינן ליה שנתן בין אם יאמר שנתן לאחר נתני השיפת
דהו"ל כלאחר נגוי ומנו כין אם יאמר שנתן בהך ומנו
לא מהימן משום מיגו מטעם דמי יימר דמחייבי לי
דכון אלא יכבע כבק"ח ויטול והרוחה ירחה מהירון הרב
לח"מ שכתב כפ"ג משכנים בלגל הוא כדברי הרב נר"ת
וכ' נכוחים מהנכתו בגבוחים לחת ווולת זה לימי רוחה
לקב"ה מן חיישוב נפון להביני ומה שפי' בפי' מי יימר
דהש"ס דמשום דמספקא ליה מי מחייבי ליה דכון בכל
נוכח הכותל הו כגנד מה שחבבי' מלגד זה דוחק בינות

דלא משמע הכי פשטא דמלמודא וגם הוא הפך מם
שפי' בפי' ובכר כת"ר הרגים כה עוד כה מן הרוחק דלא
ידעתי מה תירן הש"ס בזה וכפרש למאי דפריך הש"ס
לחכיי ודכא מהך סיפא ומשני מי יימר דמחייבי לי דכון
דחכתי קשה קוף קוף למאי דהגביה יהא נאמן שכתן
דפרע חיוים כגו ומניה ומאי דמספקא ליה הוא על
חזלום הבותל שחיכו רוצה להגביה חכל על מה שרוצה
להגביה יהא בחמן לומר נתתי כי היכי דלא ליטרדן
ועל האחר מניח עד עת עומדם בב"ד ולמה לו לעכב
מה שבריח לו שיתחייב בו משום האחר דמס"ל ומליגב'
דמתני' משמע דעל הכל בחזקת שלא נתן בחופן
לפקע"ר ירחה תירון הרב נר"ת שרור וקיים ומאי
דנמנם על הדב נמ"מ דמ"ל להרמב"ם הא לפי תאי
דכתיכנא בענייתין ל"ק מודי דדכי' דקדק מדלא קאמר
הש"ס חזקה דלא פרע דמי יימר דמחייבי לי דבנן
כדאמר ר"ל מ"ם דלא הוי חזקה כרורה כהאי דר"ל:

וכה שעמדו רבנן הרב נר"ת והרב מור החיים על
לשון סה"מ דפ"ג דמכנים שכתב ומ"ם כשבע
כנק"ח חוא כדין הנשבעין ונוטלין ואפי' בחלוה בשטר
דמקהו מקהייתא חדא ועוד תיכריא כי דכר קשה הוא
וכדוחק עלתה על דעתי ליישב שלים ויפוש דלא נחכוון
הרב לומר דמשטר ילוף לה דבינו לא בוונתו ל"ל כך
היה דהא הכא בהתבענו לשקר ומן תיורי וקאמר פרעתי
בזה"ז ולא מהימן משום מינו דלף ניאמר דפרע לאחר
ומן לא מהימן משום דמי יימר ומ"ל הא מנו ריע הוא
ולכן שבננדו נאמן בדיכורו דלא נתברע ונוטל דלא
פליך ליכבע שלא נתפרע עד שיטול עתה כדין כל
המכשבין ומעלין דחף כדע"פ בשבוע ונשל ומנוני
ובויגא נשבע ונוטל וכ"ת והדי לחם מחרת דריעת
טענתי משום דמי יימר ואמתי נשבע לזה מחדן דאמי
בשטר דריעת טענתיה דפרעתי משום שטוך כידי מ"ב
דאף"ם אי טעין לאשתבע לי משתבע ולא מהניא האי
טענה דשטרך כידי מ"ב לפטורו משבועה אף דהויא
טענה שלימתא כ"ש הכא דמשום האי טענה קלישתא
דמי יימר דלא מנגח ולא מגלח משבועה וכיון שכן הדר
דיניה כדין כל הנשבעין ונוטלין אף דלא טעין לאשתבע
לי פליך ליסבע ולא נכתכון הה"מ לומר דשטר עריף
מחיוקא דנו ומניה דהא הכא בלאחר ומן תיורי ומשום
מינו לא דריב המינו משום מי יימר ועיקר הולפותא
לשבועה מהני שכעין ונוטלין:

והרב מור החיים הביא חיזוק לדברי סופרים דכל
פלוגתא דרבוות בקודם כריעותא מדברי
הרמב"ם ז"ל מחלה לשון הלכ הטיטור ופי' כו דשלשה
דרשות נאמרו בזה ומכלי הכיבוד שמכנסת ליה תכף
דמסייע ליה ס"ם מהר"ם נידון ז"ל כספרו תיקון סופרי'
ומ"ש ג"ה ופ"ם לדיבוי הרב הטיטור כדפי' להו הרב
הטיטור ודחיק לו שם שהקשה לסברת קמייתא דמן
הש"ס מוכח דעדיפא חזקה רחוק ומן מדשטרא דרבנן
בני מיחתי כל"ם וכשטר אין נוטלין אלא בשבועה ואיהו
מפרש לה על פי מ"ם הרמב"ן וז"ל ילפשר דהתם לו
אמר בכריא פרעתיך אישתבע לי לא נבי שלא שבועה
אכל כשטר שכתוב ומן לא מהשבינן ליה לפיולי בריחתי
ודעת רבי' כתפסרות אחרון ע"כ. ולפי פריה קל"ה כתות
שהיא לחדי כיוק נברת רבה קא חזינה ותיובתה קא
חזינה ופירוקא לה קא חזינה דהא עליה לכו רבים שם
לומר דרבי טעין בריא פרעתיך אישתבע לי משבעינן

ליה כיוצא בו וכו' הכי הלכתא יבמה בשבועת סהדי נכי שטר כמי משבעי כיוצא בו כיוצא בו משום דהוה תני לקמן לחיטין הכי ומתי שנא כתן דנכי כל"ם שלא ודלי דערבית חוקה דיהן תדשטרית והיכי משום שכיסס יחד נם פ"ם וצוד לפצר לומר דדעת רבי לחלק ולומר דע"ב לא משמע כנת דנכי כל"ם שלא כנון מן היהומי וכוותה להם דהוי דיוכח דכ"ד משפיעין לו תע"ב דלא קונין ליה לחיד כחם תמרינן דכחוקה זו נכי פל"ם ואין ב"ד מחייבין לוהו שבועה כל היכא דלא שוין ליה שוין ולקונן ליה היכא דשטרא דדוקא לי טוין תשבועין ליה ע"פ נם כוה לא זכיתי ליזיר לסוף דעת נדול דמתי שנא משטר רב"ד משביעין לוהו כשנוביו מיהתי לם שאין לי שנוגן לוהו כריא ולא ובבינן ליה דין דשטר דדוקא לי טעין:

ולולי דמסתפינא מדכתן סבורתי שלא לענות על נזוני עולם הוה לתיכא הטיב טוב שלא להרהוג כמחלוקת יבלל נדול אמרו ז"ל לכן נלפקב"ה לפרוני ליטנת דהרב העיטור בכמ"ג דהה דקאתר ומסהכרת דיונת כנו ומניה כמתן דכקיט שטרא ואי אתי לישתבע לי משתבע ליה לאו למימרת דהו"ל כיון שטרא בעות ובבינן ליה כל דין דשטר ומריך ליתבע שבועת התשנה אלא משום דמעיקרא קאמרי דקלל כר"ל דחזקה אלא פרע לוישים כנו ואמרינן פס"ם דנבי אפי' מיתתי הוה ס"ד לומר דנכי מלוה בל"ם להכי קמ"ל דלא היל אלא דיונת דנו במתן דכקיט שטרא כיוהא דתני ור"ל בשם שהתם יש לו חוקה דשטרך כידי מ"כ ואפ"ם אי אמר לישתבע לי מריך ליתבע הכא נמי תע"ב שים לי חוקה דתוך זמן לא פרע אפ"ה לענין שבועה לא סני הני חוקה וכנני שבועה רק לא הוי ממש כדין שטר דעדיפא חוקה דקו מחוקת שטר אלא אלא נכי בלא שבועה בלל נאמ"כ כתב תופן השבועה וקאמר ואיכא מ"ד שבועת היסת ואיכא מ"ד דאפי' היסת לא בעי אלא חדש אחש לכל שבוע המשנה לא עלה על דעת הרב לחייבו ואיכא אלא אפי' דעות אי שבועת היסת ס"ם וכזה מיתורן קושית הרב היכן מיתרים רשב"פ עדיפא חוקה דהו מחוקת שטר אלא דכחוקה דתוך זמן נתן לי לפצר ליתר ונקה כל"ם כלל אלא כלוה נופיה דטעין כריה מכבע היסת וכיוצא דליכא כריה לא בעי שבועה כלל משה"כ כחוקת שטרך כידי מ"כ דהחם האי חוקה דיעה היא ואפי' כיוצא שהיא שמה לא נבי בלא שבועת התשנה דאי לנו לזוכוהו כתמון דניטל נשום חוקת שטרך כידי מ"כ הכל לפוטרו משבועה לא אפי' כיוצא וכזה יהא מונח נמי מאי דהוה הסה לפי דעת הנאונים ז"ל דנ' דעות נאמרו כזה ד"כ לאמאי לא וכר סר דבינו בעה ט סברת הרב היטעור ובהב הנ' דעות והא דלענין היכא דעתו כריעת היא"ם מביו ס"מ כיון שהפי' שהי הבכרו' הא לנהוב נמי סברת הרב היטעור ולהכריע כדעת קצינו כמדתו לכל רוח וחם לן לומר דלישתבועי לרבי' דכרי הרב היטעור פרש מי לאמרינן דליכא הכא כי חם שתי סברות ותי ליכא ל"ק תירוי ותה שנשתביעו הרבנים בפירושם מתוך שהביאו קבדת ר"ח וסיים עלה כתתן דתפיק שטרא וכו' מלבר דהרב היטעור לא סיים זה התלוש כי חם הרב בשם ה' אלא לענין הוה לפצר לומר דר"ח ס"ל כנתונים דשכרי דלוה בדתפיק שטרא לא תשתבע אלא היסת ולא בנק' תוקפי' ניחא דס"ל כשטרא תשתבע בנק' תוקפי' לפצר לומר דהכותי

הוא דחוקק תולהא לדחויי משבועה דרפנן ולזיקר די כח"ם כדין שטרא אלא סבני ליה כח"ם הכי נתי הפא לא סבני בח"ם אלא בשבועה לחפל אלא ד"ל דאי שבועתך להדדי דהתם בנק' ח והפא שבועת היסת וכבי לעיקר נלע"ד להדין פירושא תלישנא דהרב המרוחיתי שכתב ונ"ב דאיכא דאמרי הכי לנו אם פוטרין לוהו משבועת התשנה כדין תפיק שטרא וכו' ובזה נשתפק הדל' וכי ור"ח לחתר וכו' ואם איתא דידע לי הדב בעם"ת ד"ח כבר הנרין ליטבע שבועת התשנה מאי שנא דכאיתי מלחתר פשיטא ליה דפוטרים לוהו משבועת התשנה וכי איכא לפפוקי בשבועת היסת הוא דאיכא לפפוקי ובוב הפיא בבי"ח והקלה ואיתא הול"ל דאיכא לפפוקי מי כעבי לחשתבועי שבועה התשנה או שבועת היסת לו ס"ם כי הנרי' כתב וכו' ור"ח כתב וכו':

איבריא דחמאי דהכיפיחו רבנן תלמון הוב בעה"ת ותשובת הר"ף דקדוש פיטנון לירי ודאי דהכי מוכח פשט לשוש לכן חת שהכריח עוד הרב תור הפיים ז"ל וזל ותו דבב"ל דק"פ לירי שהפי מוכח מדברי דעיקר הספק שנתפק לו הוא כאוקן זה וכו' לחתר מעתה חת לישתבע דהק"פ לירי תק הלשון לומדים דוקא כי לא ס"ל השבע ליוכי תבלה ע"ד דאמ"פ הכן טעינן ליה קום לישתבע ודשטר דכיון דפרע ולא קא טעין ליה מידי דלא טעני ליה ע"כ לשבי הטעיה לא ובינן להכין לחתרי קרום מתו דתתיהא הזו ותה בל החודה שלא יתפפם התעניוהכי דכי פרעוה לחתן ואח"כ תפעו פרעתיך כ' פעתים פ' פקנות' לחתן ועלה ונקתפק דלו לא טעין השבע לי לין תשביעין לוהו שבעל מי טעין השבע לי נריך ליטבע דונתת דתפיק שטרא והנם דהכא אם"פ הוא ושבועת היסת אם"ם כיון דטעניהו היא ודבע בהו ה"ל כדין תפיק שטרא ולי טעין השבע לי תשבעינן ליה ולא לא תשבעינן ליה:

נם תה שהקשה על הרב נר"ח דלוקי לה כאח"כ דקטעין ליה פירעתיך כ' פעתים דפעלתא קיל דמשביעו כהחיא דב' הכותב לי פקח הוא תייתי לה לידי ס"ד והכא לא משבעינן ליה וכו' וכתב עליו תר דההיא דב' אכותב לא אילתמר אלא לנכי ע"ח וכו' עד ה"כ כ"ם היכא דלית ליה ע"ח הלא דאתרי בעניתין אחר תח"ר לא היתה טוענת הנר"ח דיולה להשוות מתם וה כדכר להחיא דב' אכותב לותה בדתה הלא בוונתו לומר דכשם דהתם אחר פירעון משביעה הכא נתי משביעה אבן חם בדלותא והא כדלותא דההיא דב' הכותב דעל פי הער משבועה ס"ד והכא בלא ער משניטו היפת יכל עיקר דתעניו הוא דתעניו דאח"כ ליתם לשבועה הכא נתי יש להשביעו אח"ם ולכאורת התר דכתב הדר"ל לא אם"ם לא משבעינן ליה כ"א ח"ם דאלו מאתי דלא כפשוט כיון שהוא בתו ובם אדע דשם מצא להרמב"ם בפ"ו דשכירות דכשבע אח"ם והיינו כשברם קאמינא דכתב הדר"ל ועל מה שפשוע על הרב ס"ך הנם הלום שהיה מקום אתי כאיזה משנות לייתב מעט מוצר מ"מ להאמת שוה דרכו כי דכאי הרם"ך תמיהים ומאי דלסוק להלכה כזה תוכיח תתה היתה כפיהו ומי יכא לאחר שתלהתא תבר כבר עשתי:

ולמאי דכתבינן כעניותין כתמיהתא על הכאי קרב ס"ך דסי' פ"ד וכתב עלה הרב חור קחיים ז"ל כד"ה ונילתא נפלתי וכו' ויוא דכבר

כתבי

בהכנה לפניו ר"ת ואמת ע"ש ואי דהכא לא מיירינן מזקיקין
מכבי שהודה שנפרע קנתו מי ע"כ הענד היינו קנתו
לשתויי דקב' ואכתי הרי התנוד להקן על התוכ"ם
וכו' הנה רב"ל לשיטתיה לעיל שחקקה ככל ואח"כ לעיל
ופפר כחקקתי מת שלקבל ר"ל לעיל רנס לתענית הדתמ"ס
ע"פ שיטת הקונ"ע יש לומר סכרת ו"ו ויתיקרע חוקקיה
לענין מי שיצין תשפעלי ותשתכב ולפי מילי דיתכחנת
לה לספרת תרין פרעות הרתמ"ס שורש ועיקר מהחיה
דעלי ויתיאשת תכל מתוקקן כמ"ש לעיל לקן לורך לכפול

הרבים:

עוד פתב ויתא דרתם"ך לולא מחקת סיתו והכניסו כן
מהכני הרב הלכות והכב"ה הנ ותמת"ע עדסיתן
ס"ו ק"ת והקהיל כאם ולויהי תחיוע פ"ל ויתחדק ליכבה
תכהפרת ומשקוש שבת זיל בתר ליכבה שהרי הרם
הלפום בסי' פ"ו ק"ת תיתן לקוסיות שהת' על הרת"ם
ומתן פשה"ס בסי' פ"ו דהת דתמרי בס"ם פפוגם
שעורו אתמ"ל וה"ה פ"ב"ל ותיוך היינו בקו' תפל לתח
ותטוה בקוגם תין שחם תפ"ל ואהרי תשפחן דעל דין
זה הפוגם שעורו ויתמ"ל ב' פתב מתן בס"ת וכבה"ה
ורתוה בשה"ס והיינו דוקא בינתך מלוה פתוי לוה לכל
מה תפ"ל לוה פתוי מלוה תין תרש תפ"ל ותשתלת לפי
רכתי התם"ך דכשתפ"ל לוה ובלת מלוה לגפוע כיוסומים
לפי' פגמו המלוה בוקם ניוקמים כל"ש דיהת"ל ליפרע
תקנסי יקומים כיון שחוא בתו ל"ש מה יעשו שבתי
ניוק דהרב בלפום בהלי מילתי דכתב מתן בס"ת
ס"ם ובשה"ס ויתם לוה מתן לוה פתוי מלוה חיוני יקומים
תן סיתו ותין תרש תפ"ל דתתי מלוה שבועה לוכל מתחי
שתוה בתו לה נהתיב בתלים שם שכועה ותשיתו ויין
בס"ם ההלכתה כר"ל ותפי מיוקתי וכל"ש שלא ויתי עכ"ל
דפוגם שעורו שתי ותם שהוא בתו כיון שפגם בעני שכו'
ניהת"ל ליפרע מנכסי יקומים ומצ"ה קלתתי דיהם תת
לוה בתוי מלוה ותח"כ מת מלוה לם בפוגם תין תרש
תפ"ל דכשתת לוה תלה על המלוה תיוב תשבוע' דהכת
ליפרע מנכסי יקו' ולפי הרב סלכוב בפוגם בתו' תיורי
הני מוכח מהכת שפוי דלם מם היה בתו' לם פגם ותת
הלוה ואת ליפרע מנכסי יקומים נדיך ליכתב ונם
סנרת הפת"ע והכנה"ג נרלה דהכי ס"ל דרתת פתכי לים
להרב הלכות דקת דקשיתת ותתרין מילתת לת העירו
כלום ולו הוי סכרי מהנן כתרב"ם ך"ל כפ"ל כי היי מילתת
לת הוו שקיל מנה דוש נוגע תל עלמו ותל כשרו היי'
הרב הלכות:

ובעפיית' פפיוקי להרב פוי פתיים ול תנכ-
לסיפת כה"ג נתכתת לתתר תרכרים
דרכנן הלכות והתת"ע והכב"ה הנ בתב ול ובפרע מתיך
וכהי הרב כנ"ה שפתב ול ועוד לעיל ב"ל ודת"ל
הרת"ם וכו' ולו היי פוגם שעורו תייתי כתו' תפי יקומים
מיקומים נשבעין ועוטלין כיון שלת נתחייב תביהם
שבועה כיון שהיה כתו' תלת ודלי בפוגם לתחר זמן
קיורי ע"כ מוכח מתוך דכריו דפוגם שעורו כתו' יהבינן
לוה כל דין תו' דתפי' מיקומי' קנטים נפי וה"ל עסק
שבועה כלל וכו' עד וכתו שירלה המעיון הדק היטב
כדכריו וכרכרי התת"ע מכין היטי עיני הרב ניכר
שהבין כבוונת הרב כנ"ה הנ הכי ולו היי פוגם שעורו
כתו' תפי' יקו' מיקו' ר"ל כהלי עניינית דפוגם שעורו
כתו' נשבעין ועוטלין כיון שלת נתחייב תביהם שבועה
כיון שהיה כתו' ול ר"ת תלמיד תרשב"ם ותתמ"ל

מצייך תביהם לת נתחייב שבועה ולת"ם כלל לומת
מתת ל שלת היה תביהם חייב שבועה והו כוונת הרם
כ"ת הנ ומיהא דין תת הדין הפוגם שעתו ותת הלוה נפי
מיקו' קנטים ב"ש ויתבינן ליה כל דין תו' ותתו כעני
ולת תיתב לוך עלתה על דעת עליון הפרים הללו
דתפי' יהבינן ליה הילוה כפי' כוונת הבב"ה הנ תת"ה לת
ידעינת לוך לומר מתתו הוי דיכת ההוא כי קת מתבעי
הרב כב"ה הנ היינו כתת מלוה כתו' לוה שהוי קת פדיך
קדב על תי' הרת הלכות דתמיוסב לשומת מרן והרת"ם
וכפרי מרן הציוך תון כב"ת ובפה"ס ושת"ע דהתי דיבת
דת"ם דפוגם שעתו היינו דוקת כתת מלוה כתו' לוה שהוי
תכל כתת לוה פתוי מלוה קיינו דיכת הוי"ת ות"ב הרב
כנה"נ על יסוד זה קלי ועלה קתתר דכי מיק מלוה
פתוי לוה וכפר כתיינו פנתו והוא כתו' לפי' ותו' מיקו'
נשבעין ועוטלין ולת תיוב הכת תתת"ל דכתיינו לת כתתי'
שבועה ומתין ולתין לתשתע תנה סיכת דמיק לוה כתו'
מלוה וכת ליפרע מנכסי יקומים לפ כשפנתו כיון
שהוא כתו' נפי כל"ש והלת הרב כב"ה הנ כתת לוה כתו'
מלוה תירי ותין זה תלת תן התתמיהון:

ואף נס ותת כפי' דכרי הכב"ה הנ תין דעתי דשת
קטן נוקה כמתי דפתים לה תר תחר בקשת
הס"ר תדת דת"כ חיוב לה קוסיות שניב ולת תעין
קוסיות ק' והול"ל ועלוה"ו כשתת לפי' זה לת ידעינת
מתי קת פדיך ליה תכב"ה הנ להרב הלכות שהרי ה"לכות
קלרי בחיל דתתחר דכתיו תלוה ותמלוה תלו הוה טעין
פלוה השבע לי מתתבע ליה בה"ם תן פפ"ם פי' פ"ר נפי
פוגם זע"ז בתו' ול"ש טעין הלוה קשבע לי ניעם כלכוב
ול"כ מתי תפי דקתמר תכב"ה הנ תפי' יקו' מתתו בשבועין
ותוסלין כיון שלת נתחייב תביהם שבועה עיון שהיה
פתו' ור"ל שתין שיוך לומר דתת"ל ותצתי ותלת כיון שהו
תלוה כתיוו טעין למלוה תשבע לי בעני שבועה שפיר
מיקרי תת"ל ותצ ותת התפיעתה שהיעים הרב ול
ולבן הנלקע"ד פלת לוה כיון הפב"ם תנ תלת כולה תדת
מילתת היה דיתמר מר דתי היי פוגם שעתו בתו' תיורי
לפי' יקו' מיקו' ר"ל כההיא דרו"ם רתת לוה בתוי מלוה
נשבעין ועוטלין כיון שלת נתחייב תביהם שבועה שהוא
בתו' ר"ל דיכתו דהתיא דפוגם שעתו מוקמי' לה בתו'
ס"ב כיקו' תן הוקו' דרו"ם מיקטינן לה בתו' ותלו הן
הנתרפ"ן כרכריו תפ"ל וכולם הדת מילתת הוא והדרכם
כלעיל"ד מדכרי הרב הלכות והתת"ע והכנה"ג מוכח
שפיר דהוכ' דשתי לוה וכת מלוה ליפרע מנכסי יקומי'
ופנס לשעריה לפ שהוא בתו' נריך ליישב כדכר התיור
לעיל ומעתה אפלי תבן ול שריירין וקיימין ותין מקום
לקושיית הרם ס"ך נס ס"ם תרן תת"ם תרן הלוה השבע
לי נכון הדכר וקושטת קלי דלמר כן מדכרי הרתמ"ם
כת"ם כשניוקין לעיל:

גם מדכרי הרתמ"ם דקיימו תר כיהיה ותתלו
דיתתר עליהו תפה קדם תרן ול בכ"ת וככר"ם
יש להוכיח שפיר הלת כהב"ם ך שהרי כתב הרתמ"ם כין
מהלוה בין מיופשו ותוכח לה תר תה"ת דהלי יורשיו
קטון וגדול שם הוא ובקטטים בתו' הוא ועל הכל פי
תרן דהיינו דוקא כתת מלוה כתיו לוה הכל שם תת לוה
בחיי תליה היינו הך דרו"ם ניתתי תרן היתומי ותתתמ"ל
ותשתה לפי שיטת הרם ך דכשתת לוה וכת מלוה לגכות
תן היתומים נכי פ"ם לפ שפנתו תשום שבועה בתו'
ת"ב היכי כיון הת היתומים בהלי דינת ונקט הרתמ"ם

הלי

הלוי ליתנה לישראל אם לתורת נתן לפי' קטנים כמשמע ולא כקטנים לף אם מת לוה בחיי מלוה ואח"כ מת מלוה יורשיו נשבעין ונוטלין ואין כאן אין לאדם אם"ל שהרי מכיחם לא נתחייב בחייו שום שבועה ליתומים כיון שהוא כתו"ן ולא נכנס דין זה בהלי כללא וא"כ הו"ל להרמב"ם לכתוב בהדיא בין מהלוה בין מיתומים נדולים כיון דכקטנים לפי מת לוה בחיי מלוה יורשיו נשבעין ונוטלין ולא ידעינא ליה דנס כתו"ן כיון שפנס ופף מלוה לנכות מיתמי הלוה צריך ליפנע שכועת הבא ליפרע מנכסי יתומים כיון שפנמו ומשו"ה אם מת ליט מורים ס"ל מאחר שנתחייב בח ושוא כחייס . אח זה ראיתי ונקון אל נבי להתעטף כנועם שיח לחמרי קדום רב ועטוף מלך חיים · ויחל משה מול פני הר והרר כסף הורתו ממכון שכהו לישרו לן מר מלך מושל ומולח כמדתו לבל רוח ודיך חיים · והשביע בלחלחות נפשו מליל ויהרח כהדי ככפי דרחמנא לאור כאור החיים · הלא כה דברי לדם מוב"ע בללי ופרטי . ילוף ריקם ריקם כלא חמיב לכל אחד יבעת · חירנת דיומת דלית ביה ממשה קטון למקפי שבעי :

הנעיר משה נהלנטי ס"ט

סימן ד'

לאה מבנות הציר והיא בעולת בעל הביאה לו שטר כתובתה והנה אכלו ממנו העכברים ממקום הכתיבה אכן מקום שם החים והחשה והזנן ועיקר ונדונית ותוספת בולו שלם ומה שאכלו מתקום כתיבת הטופס ומעלה מהתחלת כתיבת האמלי הנבוני לבוקסם שם עירנו ע"ל · והנה כעב"ה רואה לשם להטפים לה בי"ד שטר כתובה זה ואנכי עפר ואפר נסתפקתי כמה בעני ספקות ראשון שם צריך להטפיקה מעמד הבעל ודיעתו מוכרחת או ניתנת לף שם ידע מלו להטפיק שטר ומה שהביא חוקי לספק זה מה שרמיתי להתם בן ל' מ"ב סי' ר"ב שכתב עיטם העתקת כתובה העומדה ליתתן וכבלב כתב במעמד פ' בעל החשה הנו' כגרושה צריך שיהיה דוקא במעמד בעל החשה · עוד נסתפקתי שם יכולין הב"ד להטפי כתובה זו מאחר שחדרוה עכברים ואבדר שתפסוד כתשך הזמן או דילמא כיון שהיום הזה כשידה היא וכתב"ם מו"ם בל כם' המפק ח"ת מסי' ג"כ נקדת בלא נורך ואין להטפיסה :

ואען ואומר על דאשון דיאמון בי לדידי הדייט לאחר כשיקחת עפר כפות דנלי התשב"ץ ל' לא ידעינא למה זה הצריך מעמד הבעל ולמאי ניחוש לה מאחר שהכתוב דישות' ניכר ועדיה כשרים והחזימו נתקוייתו ליכא מי שום מצם להצריך מעמד הבעל ואי משום קיום החזימות ככר אפסיקא הילכתא כפ' הנזהל כתרא דמקיימין אם השטר לפי' שלא כפני בע"ד שא דאפשר לומר דהרב מצר כשידה שם ואי היו כשו שהדי למיזל למדינת הים או מקיימין שלא כפני בע"ד אפל כלא"ה לא ואם"ה הצריך מעמד הבעל מאהר שהבעל מלוי בעיר ודאו לא הים בעיר לא תעבב דונמת העדים שרוצים לילך לא"ה דהכא כמי חיכת למיחש שם יחזיקו עד שיבא הבעל שאל ילכו העדים או ומיתי אכל משום העבשת השטר אין שום

שברת לחצרוך' מעמד הבעל שהרי בהדיא דממקן שט"ח דאיתא בפ' נט פשוט ופסקוה רבני הפוסקים ז"ל דל היא מילתא בעור ומרן סי' ת"ל לא משכחן שהצריכו מעמד הלוה :

וראיתי למוהר"ק ז"ל שורש קי"ו שהביא שהיה דנטו פשוט וכתב עלה ז"ל וע"כ אי אירי בקון הלוה שם שיורה ויחרנה בדבר שהרי כתבו שם התום' ז"ל ופ' ופ' ערוי וכו' משמע בהדיא שאין שם הלוה שיורה ויהרג' בחיי השטר אפשר היה שם ומורה היכי קאמר שאם ירצה הלוה לפסול העדים שיוכל לפוסלן והלא כבר הורה ומודאת בע"ר כק' עדים דתי שלא ואלו אי שהות שם ושתר ושוח שלא יחרשו השטר ואפ"ה מחרשים לו השטר וא"ל ואתי למחוי מטעם דפי' הלא ליפסרעלוה שטרי ק"ב היכי כתפינן שטרת אחריו לפי' ליתיה קמן כיון דאי הוה קמן היה יכול לתחות הלא ואלו אתין זו טענה עכ"ל הרי שהכריח הרב ז"ל מדברי התום שאין לריך שיהיה במעמד הלוה ואף שלא כפניו מטפיקין מיברא כי מכני הפעוט לא וכיתי להבין לחמרי קדום ברחיה זו ויכול הדוחה לדחות דאולי דוקא בדליהיה ללוה קמן ושומר ושוח שטר זה מוויף היה ואלו העדים הס מעידים על השטר שראוהו וכו' כתוב בו ולהכי נמיך שיוכיחו שם עדים אלו כדי שיוכל לפוסלן אם"כ וכ"ת"ל מאי הוי דקחמי בקריאתו ואם כתוב בו הוקקנו לעבדותן של עדים ונתנלח וכו' וא"ל נמיך להכיח דאיה והלא עלה קיימי ובהכרח שיכהבו כן כיון שהוא טוען מוויף שטר שנמחק תכתי ז"ל דאולי שהבדי הללו לוין מכירין החתימו של אותיהן שלקו ביוחו שטר שבתוב בו וכו' וע' חצותים כי שלא מלין מעידין שזה כתב ידם והוא לומר שטר מוויף הוא לופרעתי ולכן אם כתוב כי הוקקנו לעדותן ס"ע ופי' רשב"ם ז"ל שחב"ד מקרו לעדים החתומים והביאו שהם מתתו נובה כי אקרי נתקיים בהלבתו ואלו לא היו אלו העדים אצויים המעידין על התתן לף אם כאו עדי השטר לא היה לו בי אם דין מע"ם וכת"ם התום' לעיל בד"ה מעיתיד עליו עדים ולכן נריך להוכיר שמות עדי המתן שיוכל לפוסלם אבל אם לא כאו עדי השטר ולא עדים שבאיזו החתימות רק אלו עדי התתן לו כתבין לי ההעתק ואין כותבין בו והוקקנו וכו' והו"ל כשטר שאיזו מקוים דכל שלא נתקיימו חתימת עדי השטר יכול לטעון מוויף או פרעתי ולעולם כחתימה לנוה קתן היה :

גם ת"ם הרב או שהות שם ושתר ושוח שלא יחרשו השטר ופ"ה מחרשין לו השטר לנבי בער ולא ארע מה היתה הכוונה כזה שעומד ושוח שלא יחרשו השטר תחיו שענה היה דאם ר"ל שתורה כשטר וכהלוח שלא שתין דלוטו לחתם השטר דלא ליפשו שטרי עלויה ק"ל האי קאתרי חתום שאם עלה ופסול את העדים והלא כבר הודה ומודאת בע"ר כק' עדים דתי וכת"ם הרב ז"ל עצמו ואם ר"ל עומד ושוח דשטר מוויף הוא ק"ל ליקמה כהכי דיוקא לכל לף אם יש מתת הלא מטפסינן ליה הלא ליפשו שטרי עלויה ניתין דהכי הרב ז"ל לא וכיתי לשתוד על כיוחין לחתם תן הדחיה השמיט שהניח הרב לעיון דיוקא מפירש יוצא גם לפסק דיוק הלא כשיטת תעמד הבעל מהניה דשוף שאחיזי של מכירו דאם אינה הלא מטפסינן הלא כמעמד הלוה ק"ל הו"ל לאוקומה כשאין הלוה בחיי הלא

לא מצו מחדי לכתוב לו שטרא אחריגא ום"ד דמתחייב וקת"ל רבה דשטור ועדיפא מיא דירון מהניא דהכא דאחתם בשטרי כאן לחודי אלא משום שעותא ומווח אלא יכתבו לו שטר אחר ואפ"ה קאמר ס"ד דמתחייב ולהכי לשמעינן רבה דשטור כ"ש כשטות כת"ה דס"ד דמתחייב וקת"ל רבה דשטור אלא ודאי הליכא לחיתם וכל זיש עדים כדכר כתיבין לו קם אלא כשעמד הלוה:

ומרברי מוהריק הלוי חוכא לשויני לחיר"ם שכתב כפי' מ"ו לא לפי' נחתך לנמרי ואו ועדות זו שמעידין על השטר יכולין להעיד אלא בפני בע"ד ע"כ והרב ס"ד לא ס"ק כ' קרקע עדיפר על הלוה ומה עופא דליך ועידו אלא בפני בע"ד ואפיק בפ"ע ועם ותקורתו של הרב מוהריק ליכא למשמע שפיר דיבא דמוה"ם דאם אינה נחתך לנמרי נריך תעמוד הלוה וכלא"ה אין כאן כאן ס"ב לתה נחתך הם"ם לאוקומי אחיא דרבה בחתם כמאחינו לוקמה כדאיכא עדים שאינו השטר והכירו החתימות מכל הלוה ליכא קמן דלא מצו למכתב ליה שטרא אחריגא אלא ודאי הוי מאחין להא ויכולין הב"ד לכתוב לו שטר אחר ולא הוי מפי כתבם וכמ"ש רש"י לא והביאו הרב ס"ק לא ועם אלמיקי להרב בהר הזכב לא שכתב ועיין עטרת לפי מה שפי' ע"פ מ"ש הב"ח והספר הלז אינו מלוי כירי לחוות בקונטרס אחרית עהורות ואחפר דכוותה תירוצו ע"פ מה שפי' הרב"ח לא לפרשב"ם דמיירי דנמחק השטר אלא שחמיתות העדים לא נמחקו וגריכין לעדי המחק עם חקירת ערי השטר על מהימתן בחשר ירחח המעיין שם דלפ"ז יכולין להעיד אף אלא בפני בע"ד דאחר דחקירת העדים קיימת וקלל בעו נתקרע ערותן כב"ד דמי אלא משום שנמחק השטר בפני ערי המחק נמי זה הדבר יכול להיות אלא בפני בע"ד זהו מה שנלע"ד ואפשר שניין לזה הרב ע"ן לקרן ואם כנים מאחנו כזה מכאן לדיוקי כדיוקו לא עלתה תרובה להמיה' הרב ס"ך דאחאר דבעדי השטר לחוד הו"ל מלוה ע"פ ויכול לטעון פרעתי היאך נחייבנו בעדות זו הערי המחק אלא יכל לטעון עוד פרעתי אלא בפני מכאן מרחיקו של הרב מוהריק"ו ים להכריח הני דיוקי מב"ם ערוך ולעיקר קושית הרב ס"ך דאיך יעידו לחייבו ממון אלא בפני ול ע"פ מ"ש הרב המחק"ל והמרדכי ז"ל כיוצא הרב"ח כרים הסיתן לענין דלא חצבי להאי מילתא עד מפי עד דבשעדים מכירין החתימות לא הוי עד מ"ע כי על בהך ידם הן מעירין ולא על התנה וכו' ועם וכ"כ התום' לענין דלא אמרי' מפיהם ולא מפי כתבם וגם ריו כ"כ והביאו הרמ"ך ס"ק נ"ג ומ"כ לדיוק נמי ל דאמרי להעיד אלא בפני בע"ד דאחאר שמעידין שהיו השטר והכירו החתימות ה"ב לא על מנה הם מעידין דגריך שיהיה בפני בע"ד אלא על כתב הן מעידין וקל דמקיימין השטר אלא בפני בע"ד דערים החתומים על השטר בחי שנחקרה וכו' ה"ב שפיר אמרו להעיד אלא בפני בע"ד ואפשר אלזה נתכון הרב ע"ן:

ועכ"פ כשנמחק השטר ועדיין רישומו ניכר ונם חתימת העדים ניכרת נם הרב ס"ך לזיל ומורם דיכול להעתיקו אלא בפני בע"ד ולכאורה שם עדעור על זה ונם רלתי להר"ב העיטור ז"ל כאות העתיק שטר שכתב עובא העתק שטר שנמחק ורישומו ניכר ולא זכר את המחתם הלוה כאשר יראה הדואה שם נקטינן מכ"ש חני מילי דהיכא שרישומו ניכר אלא רב"ע יכולין ב"ד להעתיקו קם אלא כפני בע"ד וא"כ מין כיוצא לומר כהיא דאחתם משום רס"ל כפירש"י אלא ודאי רלא קיל כפירש"י אלא כלל נוטה מקיימין את השטר אלא כפני בע"ד וכמ"ש מרן סי' מ"ו לא כבי' כלל למעמד הפעל ויכולין להעתיק הכתובה קם אלא כפניו ואפשר דנם היאך"ן לא כחתם אלא לשופרא דשטרא מצוחי שומרי על נר היוחר נכון היכא דאפשר ולאו לביכופא וא"כ בע"ד שנחתם לתהלחה לרבריה אלא להעתיק הכתובה כפני בעלה ועיכוי הרגלות כי היא יושבת תחת כנפיו תחסה וקל לא ניחתם כתובה ניוון מחיים קם יש בחפרו להעתיק כתובה זו ויולאין ידי חובתינו מן הספק חנני יכולין הב"ד להעתיקה קם אלא כפני בעלה וכמו כן בשטר שנחתך יכולין להעתיקו אלא בפני הלוה כסיכה כל דהוא ולכל למיחם למידי:

מעתה הכה נא חכה לפפק הב' דלכחילה נרחה שאין יכולין להעתיקה מפני שחרוח הני עכברי דשני דלא אשכחן מאמרו להעתיק אע"ח אלא כמי שנמחק אע"ח לגמר כחוחק ליה כנמחק לנמרי ולגר כחוחק ליה כראשונו ניכר דמאחר שהחחיל לימחק קם דעדין לא נמחק לנמרי וקרוב לודאי במצד הימים ימחק מכל וכל או כמי שרוסה לגלגת לחדיכה מחרת מכל כנגח כ"ד דמם מאכלו העכברים מאכלו ומכאן ואילך חצחרכה מן העכברים שמיום מעלין לא לאמרו כוה להעתיקה ויוחר לבי מהסס בזה מחח שרחיתי להרב המכ"ע ז"ל מ"נ סי' קכ"ה בשטר שהחחיל להחקרע קלח בכפלוי והטפיסוהו הב"ד וקרע עליהן הרב על לוהס הב"ד שהטפיסוהו וכחב שלא יפה עשו כיון שכשר היה לעם הדי דבל היכא שהשטר כשר היה לן לחם לב"ד להעתיקו וולחי כלוחם שאמרו רשאי להעתיקו נם הרשב"ם ז"ל כחב בחשובה סי' חס"ם ו"ל עור מני ע"ל ודאפי' הקרקע וכשר לן ב"ד כוחכין לו שטר אחר כשר כל שעומדו בב"ד נוכה הוא בשטר קיים לבל לכחוב לו ב"ד אחר לחח והלא זה שכידו כשר ורלוי להחקיים וכו' ע"כ ונלע"ד דהאי מפי' שכחב הרב ע"ם הוא ע"ל דהם נקרע וכשר הלא קם נקרע ונפסל בקרע זה לא יכחבו לו שטר מומן הא' כל שניכר כו זמן מ'נקטינן מדברי הרב דכל שהשטר כשר לן לב"ד להעתיקו ומ"כ מאחר ששטר כחובה זה כשר הוא לן כיון שניכר שם היום והחמה ועיקר ובדוגייא ותוס' ורת"ם מוכ"ם נם ס"ן לן להעתיקו:

איברא דחשובם זו דהנה"מ סי' ס"כ שהביא מחנו מוה"ם רין זה לא זכיתי לירד לעומקן של דברים שכחב וזל על הבחופה שחלוה עכברים וחיסרו בה וכו' לבל לם חיפר לפי חוק' מפלן היריעה וכו' וכחב"ן נחי נכי שטר פסול רגריך להחזיר מענייניו של שטר בשיטה לחרוכה ולא מהדר פסול וכו' ע"כ, ולכאי לים כער ולא ירע מה היחה הכונה בנחינת טעם זה דגריך להחזיר מענייניו של שטר בשיטה לחרוך ומה קשר יש לו בשחיסרו מחנת העכברים חוק' דהחם היינו טעמא דגריך להחזיר מפוס שלין למדין מעשיה לחרו' וכל שלא נעשה כחחל פסול וכחב"ם החום' שם חנק דחוק ועריך לחיסרו מחנת העכברים חוק' ל' ואם כוונחו לומר דלחירי שחיסרו מחנת מלמעלה לחוק חיכוח וחייש' דילמח היה כחוב

כו' חיוב הנאי ל' זוכה המלו' ומצו"ה פסולה דלקח שהחוז' ההנאי כשיטה החרונה הרי קי"ל דאין למד"ס משיט' לחבירתה דמה"ט קי"ל דלקח לא החזיר פסול הסטר מלכך שהלטון דחוק דלה הו"ל לאתויי הלא ההיא דאין למדין משיטה לחברו' ועל מה זה הוסרך להכיא המשך ממנו הלא לקח גם זאת זו היא שהקשה דלעיקרה דהיכא לחמאי לישנריך להאי טעמא דשיטה לחברו' דלפי' נימא למדין משיטה לחברונה לכאי היכא למיקם שמא היה כחוב ליום הנאי לחר וכדעת הפוסלים כשמחק משום הלי חשמת כמ"ש רכינו כעה"ט סי' מ"ר ועוד זאת לא ידענאי שכו"ל כחברון חוק ל' לוך יקבן שיהיה הנאי לחיכה סמלוה דמדמה לוהו לסם ת"ק וכ"ת דלחפס' להיות כשיון כרון הרב המבי"ט דח"ב סי' קכ"ה וכדומה לזה משמחה לה לחיכה המלוה או כהיות דחנני וחכן ל"כ לא הו"ל למנקט מילחא פסיקחא כס"ת דחסר חוק ל' הלא דוקא היכא דהיכה למיקם כחנני וחכן וכיוצא ולעיל ד' דנם ה' כעה"ט והכמ"ק דס"ל כשמחק פסול הייני דוקא היכא דהיכה למיקם לכחיכת חנאי או כחנני וחכן ולא לכל לוך שמחק דהה לפי' כשמחק היכות כל סמיכה מלפניו ולחחריו כהיות דכסף ווי דהיינו ושמח' לא מיכשל וכמ"ש ר' כעה"ט כ"ם כמחק חוק ל' וכ"כ היכי מדמה לה הר"מ לס"ת ולפי נימח דכוונת הר"מ דלירי כשנחכר כשיטה לחרונה דמלחר דק"ל חם לא החזיר מעניניו כשיטה לחרונה מיפסיל וכשחיסרי' עכרים הו"ל כשו לא החזיר כשיטה לחרונה נם לזה יקשה עלינו פיכול חכרון חוק ל' בקחס כס"ת דלירי היא טעמא דלריך להחזיר מעניניו של סטר משום שחין למדין משיטה לחרונה וה"כ דוקא כשכל השיטה או לחחיכה לשנים ולרכיע כהב דכרים לחרים דלמו מעניניו של סטר מפסיל ולהכי חיכא למימר נם כשהכלום עכרים מפסיל דכשלם החזיר דמי לכל לכל כחכרון חוק ל' חין הסברה נוהנת למפסליה כס"ת דדוקא הם הלאת ההיא כחנני וחכן דנפקא מנה בוכא לה"נ דמפסיל הכל כקסס חוק על מה ועל מה לחכללים וה' קשה לפי' כשהכלו עכרים כל שיטה לחרונה מנ"ל דמפסיל כולה סטרא דכל עלמו דרי דכללים לכולה סטרא כשלא החזיר מעניניו של סטר מכוח דלא עכידה כהחזל כמ"ש החום' וה"כ זה שנעשה כהחזל לא שחל"כ הכלוהו עכרים מנ"ל דמיפסיל הרי נעשה כהחזל כיון שלא יכולחי להכין דכרי הסוכ' וכל כיוצא נם לא ידענאי מה הכין מור"ם ל' כשיוכה הלוי שכהב ילכלו עם או עכרים כרחשו כל שניכר המלוה והלוה והזמן כפופו מכשריכן ליה ע"כ והרי הר"מ חדמי ליה לס"ת וכחכרון חוק ל' מיפסיל והיכי ניחא ליה כי ניכר שם הלוה והמלוה ועוד ק"ל לדעת מור"ם למאי לא חיים לה מר שמא חנאי היה ושחפר שהרי כפי' מ"ר הכיא סכרת סטור כשמחק דמיפסיל מהאי טעמא וכי ניכר שם המלוה והלוה מאי הוי:

שוב דלשיטת הרמ"ם ז"ל דכלל ס"ח כמקומה והכללה היא שחלכו עם כרחשו כד' שיטות הנה והנה עד שיהיו נקרא חעידונו על עלמם פ' ופ' לינו ניכר ושם רחוקן הוו ניכר חלא מסוף הסטר ניכרים ועו"ל הכיכ כיון שכחוב שריר וקיים למדין משיטה לחרונה לעכב ומנאן למימר הלא מכשר הרמ"ם הלא כשלכלו כלשון שעדין כשיטת שם הלוה והמלוה והזמן קאי דלישנא למיקם נשום חנאי שהרי עדיין לא כנמר כשיטת עיקר הסטר או שמחסר לוה לוחיות מהשיטת לחת הנה ולחת הנה חלא שחותם השיטות לישנ נקרחין סיעב ומכורר הדכר שהישם חנאי ולהכי מכשיר דמני לחילף להו משיטה לחרונה לכל מה"כ שם היה החיסרון כשיטו' דלישנא למיקם שמא היה הנאי לא מכשרינן למתן דמשמעות כמחק ולזה כתבונן מור"ם וכחב ומש לכלו עם או עכרים כרחשו דר"ל כעין נדון הרמ"ם דלישנא למיקם לחנאי לחת כדכר החמור:

איברא לדעת מרן דפסק כהנך רכוותא דסכרי מרן דכמחק כו חיכות או כהלוי לא מיפסיל כולו חלא שעין למדין ממס דוקא כמ"ש כפי' מ"ר מלינן למימר כשכלוהו עם או עכרים נמי בכל מקום שיהיה מן הסטר לא מיפסיל כולה סטרא ולא הפסיד חלא חותם חיכות שהכדו דומיא דמחק ומכל מקום לענין להעתיקו מותן הת' כלע"ה דמני להעתיקו ככהאי גוונא שהכלו מחמו חיכות דלישנא למשמע מניינו וכוחו או מוכח עליה או למלוה דהנם דכתכינן לעיל מעמיינו דרכויחתא דכל דכשר הסטר לא תנו להעתיקו כלע"ד דהיינו דוקא היכא דלא כחסר חיכות דנפיק מניינו זכות או מוכח ומצו"ה חמרו ז"ל מחחר דסטר כשר הוא מה כעי להעתיקו יכול על מנן כרם סיכא דנחסר חיכות דלישנא למשמע מניינו וכוחו או מוכח מסיכ' חיקי חלא להעתיקו ויפסיל זה וכוחו וכלע"ד דכר זה פשוט וכרור הוא וכיון שכן כ"ש שהכלו כעכרים כחקום כחיכת התנחים שהנהו כהם סם כעירוכ דמשך ישנה וכללל התנחים כוחכין ועליו לסמוך כל מרכה כריחה או חולה והנה פשיטא ודחי שים שום נסקיחא כלישנ' חנאי ליפות כח הלשה יותר ממה שסיכ מחמייב מנד הדין דלא על חנם סירו לנו הרכנים הרחשונים קדושים הנר כחרן המה ז"להם לכחוב חנאי זה כללל התנחים שהנהינו ולחשכר לומר דהכוונה היא כלפי מ"ם הר"ן ז"ל ופסקה מו"ם כס' המפה ה"ה סי' ס"ט ס"ד ולל לכל יוכל לומר נאי מעשה ירוך למוכוחיך ומה שהיו מסניק הלשם לקע"כ והיינו כעל כרחה דהלשה ודלא כהרב כחר היטב שכהב על דכרי מו"ם מעם הרב כ"ם והיינו כשהיה מרוכה כך לכל כע"כ לא דלחר הת"ר לא העתיק יפה דהרב כ"ם כחב דהדת כס ושחר רכוחהו ס"ל דכע"כ לא חני ומצו"ה לחניק דלא כהר"ן לכל לא נחכוון הרב כ"ם לפרש סכי כדכרי הר"ן וכחשר יחלה הדוחה עם נחניעו לחדין דלסכר הר"ן ומו"ם יכול לומר לשה מעשה יריך למוכוחיך ועלי לשלם ולסברת הרמ"ם ושחה רכוחהו לא חני ומצו"ה לחפוקי כפשין מעלונהו הנחינו לכחיב כהנאי הכחוכים מעשה ידיה לו ועליו לסמוך כל מרכה למטועי דלא חני למימר נאי מל למחוכוחיך ומ"ם כחשלום חנאי זה כריחה או חולה היינו לחפוקי מחאי דקל דחמני לומר לה הרי כחוכיך ודחלי חת עלמך ולדעת הרמ"ם ומרן חני כשהיה מוכל על ערת ס' ופ' כפי' כמ"ם ע"ם מצו"ה כוחכין כריחה או חולה דלא מני חו לומר לה הרי כחוכיך ופשי חת עלמך חלא מחייב לרפחתה:

ובין כמן כ"ד שהכלו העכרים חיכות חלו כריחה או חולה ת"כ מיחסרת לחחת וכוחו נחול ריכול לטעון הרי כחוכיך ופשי חת עלמך והנם הלום דק"ל כל הניחת לחה על דעת מוכיר לנבי המקום

הוה נוסח נ"מ היינו דוקא כשתק לגמרי אם הוה עמה
להדיא להפך שפיר דמי ומשחר דומיא דהכיוכה נקיכה
במקום תיכות הללו משבר דשעין התנתי עמה כהפך
ועליו לשפך כל נדרה כריקה ולא חולה ויהכן דמיתיכן
ליה דיר כעל השטר על התחתונה ומע"ג דהכן כתכיכן
דלא כתמכתא וכבר הכיא מרן הקדוש כפי' מ"כ דהרכה
מן המפרשים שכרי מרכן דיר כעל השטר על העליונה
ולע"ד דהיינו דוקא כלשון התשובה כת"ם מרן שכל
בתיכות התשרים ולא ידעינ' מי הוה כתיב כריאה מי חולה
או היה כתיב כריאה ולא חולה כל כי הני מילתא לא
אמרי' יד כעל השטר על העליונה ולע"ד דהרי זה
דומה למ"ש מוהרש"ם ז"ל הח"מ סי"ו ועל שטר שכתו
כו מ"ש לכנים והמלוה עומכן דע"ס הוה וכ"ל מ"ה הלף
לכנים וכתב וז"ל ומע"פ שכתב רש"י וכו' דע"כ לא אמרי'
הכי אלא ככנון ק' זוזי דזיבון וכו' שהכל כתיב כשטר
אלא דלפי משמעות השטרות לתלות הכי או הכי מו
יועיל לומן דלא כשופסי וכו' שכל לעשות מה שלא נכתב
אלא נכתב פשיטא דלכ"ע לא אמרי' יד כשהש"ט על
העליונה ע"ל דכוותה כתי כ"ד כי אחתנו לא נדע מיך
היה כתוב הן או לאו לא אמרי' יד כהש"ט על העליונה
וכאלו כתוב הן ואף שמוהרי"ט מדרכי ז"ל כפי' דש"ס ס"ל
דאמריכן ט"ס הוה וכ"ל מ"ה אלף היינו משום מומרנא
דמוכח יעש אכל כ"ד מאי מומרנא דמוכח מיכאכוכן
כי לפק"ע ידאה דאי אימרמי כי הא מילתא דאכלו
סעכרים תיכות אלו וכל האים לטעון טעון שאים כתוב
כריאה ולא חולה ואו' לה מרי כתוכיך ורבאי אף עפ"ב
ואף מומרנא כריאה או חולה היה כתיב אמרינן התם ש"מ
ויד כהש"ט על התחתונה ומתחר שכן שפיר מצינן להעתיק
הא שטר כתוכה דכ"ד מומן הא אלא דלפ"ז ידאה שכרינן
להעתיקו דוקא כפני הכעל דהנם דאמרי' לפי קנוני
לעיל דיכול להעתיקו אלא כפני כע"ד היינו דוקא
היכא דנמחק וישומני ניכר הכל כ"ד דהיכא למיחש
שמא היה כתיב כריאה ולא חולה נריך להיות דוקא
כפני הכעל:

באופן דהנלע"ד כ"ד דרמנו כ"ד להעתיקו מומנו
הרשות אבל דוקא שיהיה כפני הכעל וכו'
מה שנלע"ד אם יסכימו עמי כעלי הוראה ויהיה להם
לפנים ושור ישראל ויגלו מצניותם וירחנו מהורתו
נפלותם אכיר:

נאם הנעיר משה נחלנטי ס"ע

שש מנני על אמרות עהורות כישראל לחלל הרב
הכולל ריש לקיטו מביא: עליון למעל"ע למשכיל
הגים הלזה ההולך כשדה הכעל ושדה החילן ונקרא
מושל מים מיתיו מן המקדש ג"ח מציין כיר וזיח: עם
קדוש יאמר לו הנעור כמוני היום קום נא אכה ואוכלה
לחם פנג מסילתן נכיה מתכון שכתיו השניח: והיש
מהה עניו שריוקי דעינא ממנו יקר ממנו פנ"ה לא
החוור משר כקיר עד משר יגיח: כ"ע ידעי דלאו
למידעי הוה נריך רחב רחב ניקרי וכל משר הוה עושה
ה' מצליח: לתור הוה אותו השכט תרכיה רב לגמרים
ידין ידין יורה יורה כי חזק הוה ממנו יכשוח כי יגיח:
מנה מני כח על מרה רכש ותשוכתו הרמתה עשה תיתה
כרוכים שמרשיו מרוכים מרית מים יפרית: ספרת
דוקנא ולשונו תהנה תאוכלי ותלמטרעני לא כחכמת
ופשקה אתי כמי ה אמרתי ל"ו הקדש ול"ו הקמיח: דאיהו

דמ"ל כר דיקוע"ל יושב על כפא שופט כשער מוכיח:
מפשח ויהיב תמר חיור מד"ח הוה לן לעלוי נילוי כיום
ההוא משמיע: זכה משמעו זכינו לריחו דרך השובני
כתהלים נטע ה' תרים ע"נ תריח: סוף דיבא כתחילת
דיבא לא הניח זוית ופנה הלא היא כתיב"ה תשר טיפח
והיכה טופח ע"מ להטפיח: ומה זו סמיכה שאול שאל
האים הקלין שברתתי יודע אני ואיני כרתי כמון יסובר
מנורן תכול השב"ה ספיח: רקח רחיני אף כל השאלה
היא כלה כנכולי מתי מנאתיה רחיניה ושבתי על תלה
וום שהוא כיומים על כל נ"מת ונ"מת ידיו של משה
עשות מלמעה אף רמ"ה על למיח: והנני כפיו קדוש
מדבר כוותיה ומטבעתיה והן יד לעב"ד מותנו כלפי
זרועו הנני משליח: ופי ולבי שוים משימש דובר"ת
על מדיק עת"ק כתיבה יהיבה כמעמד הכעל והדיוקין
אתת ויציב דלמיים וכריח: כלופן שכל האמור בפרשתו
של מלך טעמתי כקלה התעה לכל אשר יבעוך עמו עוה
ויתיים כי כרוך היא כמוטב תלמוד לתלמיך שכיח:
הכ"ד דורש שלומו ושוכתו נעיר מנכי עור העשוי
לשמים: משמע להו לרבנן עכרת דבן מתמת כננד
תורם:

חיים עמרם ס"ע

סימן ה'

ראובן מעיר גדולה של חכמים ושל סופרים היה
כת בהכנים נושא ונותן ויהי היום נשכר
ונתרבו עליו חובות הרבה לגויי העדות שחיבם כני
ברים ויסי כרחותו כי לא יכול עוד לעמוד ולבוא תן
החובות נמר כדעתו לכרות תרשישה עד ישקיף וירח
מיך יביל הכר ותן השמים ירחמו לתקן חותו כעצה
טובה מלפניו ושמעון קדוכו של רחובן כאשר שמע את
הדבר הלך לו אצל הרב מאדיה דאתרת היו לקחת עצה
ותושיה ממנו שם יש עליו חיזה פחד מבעלי חובותיו
של רחובן מפני קורבתו אליו או רב השלוח פיו פתח
בחכמה לדבר עם שמעון כי אין זה תן הרחוי שתניח
את רחובן קרובך לכתת את רגליו לשוע בארץ ובהלה
דבוח או אמר לו שמעון כי אני מלוהו לרחובן מבישי
ומתמוני סך כ' אלפים נרוש להיות לו מעיר לעזור
לפרעון חובות הגוים כתנאי שיתבור רחובן את כלי
תשמישו ומטלטליו ולא יניח כי אם הצרך שיו כדקדוק
כדי שיפרע בהם חובותיו ונם אחי תעשה זאת מבחן
ולהבח אופן נאות לרחובן בחיזה עסק שיוכל להרויח
כדי הוצאתו או דבר הרב עם רחובן כי נכון הדבר הזה
ויושב לבו והלך רחובן ודבר פנקס כל המטלטלים
הנמצאים אתו וכתב שומתם לפי דעתו ונתן הפנקס להרב
הנובר כתעמד שמעון והרב כרחותו הפנקס שפם
כריעתו הרחבה כי לא יסניקו דמי המטלטלין עם הכ'
אלפים נרוש לפירעון כל חובותיו יחזר לדבר על לב
שמעון שיעשה הלוחה מסך אלפים נרוש והפניר
בו כזה ולא נתרצה שמעון להלוות כי אם סך כ' אלפים
ונטל דמנ"ם קנו"ם מהרב כתיוב כב' אלפים נרוש
לשמעון ושעבוד נכסים ונכתב בספר שט"ח נמור
והתחיל למכור כל תשמישו ומכר הכל כמעט כדרך
סדור כ"ח התמיר מפוש רבנן ובימי כימי לקח רחובן
משמעון מתעיות סך מה והתחיל לפרוע חובותיו לכל
אחד מה שיש לו עליו משלם ויהי כאשר כלה למכור

ומשלח

ומשמע מעדיין לא הפסיקו דמי המעלעלין עם הלוחם
הכ' אלפים גרוש לגדל פרע הכל כלאחר יד ישאר עליו
מעט מזער ותכבע תשלום הכ' אלפים גרוש ההלוחם
משמעון כדי לפרוע החוקים הדוחקים יותר ומשמעון
פשט לו אחת הרגל לאמר אינה לו קלתינא אלא על
שתפרע כל חוביהיך ולא ישאר חוכות כלל לא מינה ולא
מקלתה וכהגלית גגלות לי שנשאר עליך לף לאחר
ההלוחם אל כ' אלפים לינו מלוה עור והנה בעתה
רלוכן טוען חתם על שמעון כי אתה גרמת לי נזק
גדול כי לף הייתי כורח כאשר עלתם על לבי ככר גלוי
וידוע לכל בלי שער עידי כי לים לשבר יהיה נשבר בלי
בעלי חוכותיו ורוצין חמשת אחיו ומחלקים ביניהם
לפי ממון ולף שיהיה לשלום ולרביע ויפה הלים נקי
מחוכותיו וגם אני כאחד מהם היו עושים עמדי ככה
ולא הייתי מתחייב לפרוע להם משלם ושאר עלי עול
החוכות וחועמת הכתפאי והבטחוניך גרמו לי כל אלה
ועין לך נזק גדול מזה ועוד זאת הפשר שלא הייתי
כורח שלא מפתיר עצה ואיו מתחייבים כי ככי עירי ונוטל
מזה ונותן לזה וגדולה הבטחה ירחם ס' ועתה עפ"י
הבטחותיך מכרתי כל בלי בייתי לביתי כל העתים גלי
רזיין ואין לי עוד מקום לבטוח ימין ושמאל ואין מכבי
אלו כי טפ"י וכביתי אין כל ואלת תבענת משמעון
שתרית ההלוחה שהלטיחתי לם לוכל לחייבו לפום דינת
לאת לו קך ההלוחה של הכ' אלפים גרוש משלם ונם
לעשות לו מופן בחוץ כאשר הבטחתני ויבת שכמ"ה ׃

תשובה לוהרת שמעתי לא ליפתוב לחיים שום
פשק לנר אחר בדרך ק"כ ומתן שפין
ומתן רקיע לנשת כתרשת ׃ לחיברת כי רביתו הגדול
הרב החכ"ם זל פתח פתוח מנת כסי' עו"כ לוח ע"ת דכבר
נהגו להשיב לפי' כשנשאל מנר אחר ועטמת טעים
רבין דידעי דיכון דהאי דינא לא לתי קמייהו ליתי כת
חשבת לוכה חוסבת ׃ ועיניהו הרואות לגדולי הדור
נהוגי ומנינו שאול שאלתא קמייהו והתם בכתובים
תורה שלימה ושלחי להו ויפת טבעם פעולם כתבי
תקרם על מזבח הרפוס כעט כרזל ונחשת ׃ כ"ם לנבי
דירי רלית כיה מצאת לחיו שוה לכלום ירע לחיים
כנפשיה רלא כי היה ולרם חין כל יפה שהיקה שנשת
חרשת ׃ לאת אני כה וכביתי חין לאת ילוף ריקם ריקם
פניו למטה לים כתת ׃ ועל הכל לחברת דוקוקין דטרת
לחריותא דאורייתא רלאי חלפי ישראל הכשירי שואלים
רומי קשת ׃ ידאה וראר יכא בי ואדכרתי רה לדל נקבן
ורבת מנשת ׃ ומה לעשות כי השואל אלנני ולא יכילנו
לחביב פנינו עד כן אמרתי נפוץ הצעיר מילחא ושטרא
דכר לו אני דכר בסקורה לאחת נסקרין מעשה רשת ׃
ואלו לדבר הלכה הא כי היכא דבא מהם אלא תורה ואם
לוכה יהיו לרצון לאמרי פי ואם יפלה עליו עוברין
ליכשיל וליהוו הרי לאת מנורשתי ׃ וזה אחלי בעזר טורי
ותולאי ׃

הנה טורא הדבר פלוגתא דרכוותא כתי שנדשת
רוחו לוותו לאלוותו את אחיהו והלך אחיהו
וכתב אטר הלוחם ופת אלנו לקיים הבטחתו ונמלך
התנו וחוכר בו אי מני למהר' ליה לו לאסבר הרמב"ן
ז"ל לא מני הדר ליה דינון דשטר מרעתו ויקנו
מיד הלוה שעבר נכסיו לאלוה ככר נקנו נכסיו לאלו
ויקנה ההלוחה והרשב"ה ז"ל פליג וס"ל דאת"ה מני

לאתהדר ליה ולומר רוצה הייתי ועכשיו אינני רוצה וכבר
כת בשאלוכה כעור וכי בסיתן ט"ל ותתן ז"ל הכרוע
כהרשב"ל ופסקה כשה"ע לאיפרוך דבסי' רל"ח הביא
קברת ר"י הלוי בשם יש שאומר דהת דכוחבין שטר
לחוכר אע"פ שאין לוקח עתו היינו דוקא כשתגידם
ע"ע שכבר קבל הדמים הת לאו הכי חבין לנוקח וכת"ם
הטיר ז"ל וכוב הביא קברת הרשב"ן ז"ל דכוחבין לחוכר
לף שאין לוקח עמו ומפורש כדברי הרתב"ן שכתבת
השטר אין מתחייבת לנוקח ליתן דמים שלת מדעתו
וכמעשה שזה שקרה לו ממ"ש בסי' ט"ל ודפסק כהרשב"ל
ולף אם יהיה כתיבת השטר מדעת התלי' אין על התלי'
שום חיוב ומני הדר בים וכבר ה"ה בס"ך זל קרת ערער
על מרן זל דלמה שתם בסי' ט"ל כהרשב"ל ובסי' רל"ח
לייתי תהיה דקרי' קלוי והרתב"ן ולפקע"ר מעיקלי יהוכי
פורקת דת"ם בסי' רל"ח בתחילה ות' שלות' שכוחבין
לפי' לא תעידם ע"ע שקבל המעות כ"ם דהכי דינת
לתי שטיר לסברת הרשב"ל דמתחר דלא מתחייב כשתי'
שטר הלוה והמוכר מפשיהים מדעתהו שפיר הוי דכוחבין
שטר הם שאין לוקח עמו ובין רכלל גדול מכרו לנו
רכני הלחרונים זל בפסקי מרן רכל היכא דתייבי"ת
ולא רעקו כוטה לא כתרת והכי הלכתא ח"כ שוו
בשיעוריהן פסקי מרן זל לף על רכינו בעה"ט זל יש
להרהר לחדיו שהעתיק דברי הרתב"ן בסי' רל"ח וכל
כי הלי הו ל לגלוי דעתיה דלף לי הוה מדעתיה דלוקח
מני הדר כיה במ"ם בסי' ט"ל גבי לוח ולוך שיהיה
מגר זה ליני רוצה מקום לרתו' דל"ר לחייב את שמשון
לקיים הבטחתו כהלוחה ההיא לף שכתבת השטר מדעתה
דתלחר רפלוגתא דרבוותא יבול לומר קלל ובת"ם
תרב ס"ך כ"ם רמרן זל דעתו דעתת עליון כהרשב"ל
ולתמה רוצה לכבי מבין דיסי עיני ולקובן דלתי עליה
מדיבה דברתי דכת טע"ן דלכלוי הבטחתו כהלוחתו
היו הפ"ח מסתפקים בתועט מהבתלת לתו ועת נקי
מכל כ"ח כלאחר דרבי כל הבשרים לינם דנים את הלחד
לאת בלאחר הוא סם ולקובן דל"ד כשפ"ו לתובתו הביא
לפרק התובר ולקיים נדל פרע תשלם ודין גרמת ליה
שנשאר עליו חובות נלע"ד דמהאי טעמת מני לחיובי
לשתעון לעתוד פריעתו ולקיים הבטחתו וכת"ם הרב
תלפים זל על הלי דינא וברתה שנרין להחזיר לו שכר
הסופר שנתן תדיבת הרתב"ן וכתב עליו הבת"ע זל ודברי
טעם הם ודבינו החכיב זל הפילם כסי' של"ו הגה"ע
לות ת"ע כלי שום חילק בבירות תלשונו זל דתוסבם הלי
דינא דהבת"ע ׃

אבן לדידי הדיו"חזי לי דהלי דינא הלי' בשאלי דכרבי
ויהיו מוסכם תבל הפוס' והות הלוי בתלונתא
דהרתב"ם והרלב"ד רסב"ו תהל' זכים ותתנה ול"ל הוו
רכוחבי שאם היה מתנב התדיבה שיעשה כל אדם סעודה
ויאכיל לגייעיו או יחלק תעות לעתשים וחונים וכיוצא
בהם ועשה כדרך שעושים כל אדם וחורה הם תשלתא
הכל שהרי נרתו לו לאחד תתון וכל הנרש לאחד תתון
חביבו תשלם וכתב הרא"ש כד זל לינו תשוה עם רבוחיו
כוה וכו' וכלנו של דבר ליכור תתון שכבל תתן עשה
לוחו תעבי' שנדרש לו וה פטור ע"כ וא"כ לפי כללנו של
הרלב"ד הכי נתי ליכור תתון שבשה לוחו כבל התתון
הוא שהוא נתן שכירות השטר ולף שהתלוה נרש לי היזק
וה שת ל לך כתוב לף הכבר ולתלוה ת"ת תלחר שהלוה
הוא הכיתן פעור היה לם הרלב"ד וגם רבינו כשה"ע

פ"ה סי' ן' ג' ה"ה דס"ל כהרמב"ד שהכיח מכרתו
כמחרוזה והרב המגיד ז"ל כתב ע"ד הרמ"כ פ"ו מ"ט
לפי החלישו הרכר הלכום והסמ"ע והר' מחכיב העתיקו
כמשנה סתמית והלכה כסוקקין מתם כי יכול הריחה
לחוק דשאני הכח שהתר לו התלוה לך כתיב את השער
ולגך והי"ל כתוניך נידים ולא רתי לחהיה הרמב"ם
והחם לא אתרה לו שיוציא הוצאות שלא שנשתכה ותיהו
נוסיה מתחת המנהג הוציא הוצאות וכתו כן כתיכר
ורעוני ניכה לא ס"ל התיכר שיוציא שום הוכלה אלא
שמכר לו הזרעונים והלך הלוקח והוציא ולכן פטרינן
לגוקח לכל הכח שא"ל התלוה לך כתיב את השער ושלך
הו"ל כאלו מתש הוציא כידים ואפי' הרמב"ם יודה כוה
לך עכ"ם הרכר קשה דלא הו"ל לרכנים על לשתים
מענין הזו"ל לפרושי כלל ושלא שוב רחיתי דמוכרחין
לכו לומר חילוק זה לדעת הר' הלכום והסמ"ע והכנסם נ
לא לפי דעת הרמב"ם שהרי הרב התניר ז"ל תי' להקשיה
קושית הרמב"ד מהסיה דורעוני ניכה דלא תיסייב לשתי
לו הוצאותיו דשאני התם שהוציא להרויח יותן לגוי לומר
שיתן לו זה הוצאותיו משא"כ כשאדך את השער והוציא
אלא דמנהג העיר להוציא וכיון שהוא נשתע עליה והיה
מורה כה דין היה שאלם יעוש וא"כ הכא נמי לום
זה הוציא הוצאות שכידות השער להרויח שיקח ההלישם
מהלוה לגרכו ואמאי חייכוהו לשתי שכידות השער
וגימא דידים זה כהוצאות דורעוני ניכה אלא
דלריכין אנו ליתר דלא תתרו חילוק זה להרויח ושלא
להרויח שלא כשלא עשה ההיוק כידים שלא מעשיו נדמו
לו התם חילקו כין מוכר זרעוני ניכה לתשודכת הכל
כעושה ההיוק כידים כהחיל דשער שהוא עלמו אתר
לו לך כתוב את השער ואלוך אף דהוי הוצאת הלוה
להנאתו אפ"ה חייב ולכן שתתו את הרכנים הנ"ל לחייב
את התלוה כשכירות השער:

והן אנכי הפעוט יורה כרשות כיון שנתנה רשות
לוכב דעת הרמב"ם ההיא דורעוני ניכה וה"ה
ומוקדם"ם ז"ל חמ"ם סי' ל"ב תירץ בא"ד לעום לדידי
הדוק נלע"ד לוכב כנוכת מחריבי דשאני ההיא
דורעוני ניכה דכשנה שמכר לו אכתי לא הוקני כשום
דכרולא היה ניכר שום מה מהכיוק דאכתי לא הוציא
הולישיו ואח"כ כאחר הוצאת ולא כתבי לו התוכלו לא
עשה שום פעולה ולא שביר מדשכח שלא דנרמה דידים
הוי שמכר לו זרעונים דלא מעלי והו"ל נרמה כעלמת
כיון שהיא עלמו עשה הנזק כממוני אבל כשהרכם
והוצאת הולאות הנהוגים הוכ חורה מרי קכף ומיד
כחזקה נעשה לו ההיוק שהלוה לה הולישו לחיכיד
להכי חייכם הרמב"ם לשלומי ואע"נ שהיא עשה הנזק
כתחונו מ"מ כיון שעפ"ד ניוק מחייכה ולפ"ו כדינק
דהסת"ע דשכירות השער הכי הוי דכשעה דחזר המלי'
ככר הוצאת הלוה השכירות ונימר חיוקי לעין ואיך
שיהיה נקטינן כמ"ד נע"ד ירחה דדמי לשכירות דשער
דע"פ הכחוחתו נתן הלוה לשכירו יפוב חזר כי יחייכוהו
לתת לו השכירות מר"ד ה"ב דכויתן מחחר דעפ"י
הכחוחתו מכר ופרע לב"ח כשלימי ולולי כן היה מתעכל
מב"ח מהאחר כמעשה שהיו ניקי ת"ב מר"ד מחייכים
לקיים הכחוחתו ולתת לו כל שאר נדר להלוות לו:

וחזי הוסיף לשוחרי"קו שרם קל"ג שכתב ז"ל ועכל דכר
רלוכן שהכחוחת נשתעין להשתעל כשכירו
מכח ולאי הוצאה שאחר לשר הוצאת שלא יהיה

הרכר עשוי לחנתר חזר כו רלוכן מרכזו ואותר לו
שלא ינתזר שם לא יתן לו כו"כ וכן עשה שמעון פייסו
כתתן כרלונו ושוב כאו מעות רלוכן היר שמעון ורוצה
שמעון לעכב כאתרו שלא כדין הכריחו לפייסו כתמון
והכרים שם הרב ז"ל דלאו שלא כדין עשה רלוכן ופייס
עלה ואע"נ שהוצ' מעותיו על שמך דכרי רלוכן שמעון
הוא דלפסיד לכשניה והו"ל לחקוקי מדעתיה דילמא
הדר כיה רלוכן וכו' והרב מנמה לחלק פ"ו מה' זכייה
כתב עליו ז"ל ונראה דהתי מילחא מי חייב רלוכן מי לא
תלוי כפלוגתא דרבינו והרא"ש ז"ל הכא כפרקין דלרע'
רבינו שכתב וכו' הכא כתי חייב כנדון זה ולרע' הרא"ש
ה"ג פעיר רבעל המתון הוציא ההולאה ע"כ ונראה
דגם לדעת הרב מע"ל נריפין לחלק כמ"ש לעיל דשאני
הכא דרלוכן מזיק כידים כיון שא"ל להשתל כעבורו
מכח אלא ההולאה שיוציא שמעון ועפ"י הכטחתו הוציא
הולישיו ולא דמי לזרעוני ניכה דשי לא תימא הכי
תיקשי ליה הרי שמעון הוציא להרויחו ולהנאתו והרי
זה כזרעוני ניכה דכתב דמשום להרויח פטור ואין
תלי הדי דינא כפלוגתא דרבינו והרא"ש ז"ל ודלי כמ"ש:

ואולם הרב ס"ך סי' ע"ל ס"ק ל"ת פירש לתחילת
דכרי מוהרי"קו שכתב דיכול לחזור כו קיימו
שלא לעשות כחכם שלא כשכר וסיים עלה מכל מקום
דשם זה רוצה ליתן לו שכר ואינו רוצה לעשות עור לפני
כשכר והוא דכר ההכר וכו' נריך לשלם כל היוקו מר"ד
ע"כ וה"כ לפ"ז הא דסיים מוהרי"קו והע"נ שהוציא כל
מעותיו על שמך דכרי רלוכן שמעון הוא דלפסיד
לכפסיה וכו' ואינו מחוייב רלוכן לעכוד עמו חכם שכל
שם אינו רוצה לעשות לפני כשכר מחייב ורלוכן לשלם
נזקו מר"ד והיינה לנו מוה דכין לפי המע"ל כין לפי
הס"ך חלן דכרי' אתרן נרי"ן ופכקה להה' דהרמב"ם
כ"ה סי' ל"ב כשמעון דס"ד חייב מד"ד לקיים הכטחתו
כיון דעפ"י דכוחו עמד ותכר ופולם את נפיו מפלם:

ואחר כתכי רלוכי להרב הנקיכות ז"ל דק"ט ע"ד
שכתב על דכרי הרמב"ם ז"ל נראה שדכרי
הרמ"כ שם נכונים שמה שכתב נכי מוכר זרעוני ניכה
שאינו מפלם הולאה הוא משום דמוכר לא היה יודע
שאינם נימחים אבל אם היה יודע ותכרן משלם כל מה
שהוציא כזריעתן וכו' והיינו טעמא דכיון דלפסדיה
כידים חייב מד"ר ותקוחת מוקן כידים ע"כ ולפ"ד הרב
כ"ד נתי כיון דעפי הכטחתו יכא לשלם את מוכותו
משלם ישוב חזר כו שמעון הו"ל מוקן כידים שהנריכו
לשלם מוכיחיו משלם ויפסיד עליו כעלי חוכות וא"כ
מד"ר תחייב לקיים הפטחתו עוד ראיתי להר"ב כנה"ג
הגה"ט אות נ"ן שהכיח מהרי"ו מיכן ז"ל על ר' לוכן
שלתר לשמעון שלא יתן לו הסיה שהוא לר כו יעשה כן
עירי של שמעון לשלא כעול העיר וה"ל שמעון שיהנאתו
לו יעפי הכרי הלך רלוכן ומתפכר עם הנשי העיר
ונעשה כן עיר והא"כ חזר כו שמעון ולא רלה לתת לו
הכיה וכו' חייב לשלם לרלוכן כל ההיוק שנרם לו כענין
התפים שכותב רלוכן כעיר שמעון ע"ב וזה ספר
מה רם מיכן היה מניי תלוי לרלות הכרי כתורך לפן
לפי הנרי"ם נגם דין זה תלוי כפלוגתא דהמ"כס והרא"ש
דלפי הרא"ש פטור שמעון מלתר דלתו נופיה קלת
עכיר ההיוק כתמוני לא שמעון נרם לו ההיוק ולא
כתב הרב לחייבו לשמעון כפשוטו ולא נלתר דמהר"ם
מיכן ס"ל כמ"ש אלא ועיין לעיל לדעת הלכום והסמ"ע

דכל שממזיק מ"ל עשה כו"כ (היה"ל מזיק כידיים ולא
דמי למוכר ודעמיה גינה) ועפ"י דכתבו עכה"ג וסוב חזר בו
המומר וגרם לו להיזק מידה הלא"ה דקייב המזיק
דהו"ל מזיק כידיים ולא דמי למוכר ודעמיה גינה דהתם
לא אמר ליה המוכ' מדעתא אחי שפיר דהכא נמי מאחר
דמ"ל דקונן אם תתן לי הכית שלקה דר כו אשת כעוב
עם הגבור ומ"ל שמעון אני אתן ועפ"ה הלך ופסק עם
הגבור וסוב חזר בו הו"ל מזיק כידיים ולא דמי למוכר
דדעתיה גינה ומכ"ש שמעינן שפיר מתשו' הרב מהר"ם
מינץ לב"ד במכ"ם אפי' נימא דדינו תלוי בחלבי הכרכי
ולא אמרה הרב כי אם להעת הרמ"כ הרי אנחנו
בחריה דמרן גרידן אחרי אדו וקבלנו הוראותיו כמעם
מפי הגבורה אף להוציא מיד המוזק וכבר פסקה מרן
להרמ"כ אם בקביעה חריפה כלי שום חילק ומ"כ ומה
ההם בנדון אם"ם אין מינן שהיה יכול הקונן למנוע כיון
אחר לשכור בחורה העיר אפ"ה חייבו לשמעון בנזקי
אם לא יתן לו כיון כ"ש הכא בב"ד שאין לו עוד להקונן
מקום לנטות ימין ושמאל מאחר שכבר פרע לב"ח
משלם עפ"י הכטחת שמעון ונשאר עליו שהריח הקונ
ואין לנו כח להזיב להם עוד ואדרבא דחיוב רמיא עליהם
דלולי הכטחתו היה כיטול מכל ב"ח מאשר יתנה לזו
ויגלה נקי מכל בע"ח ודאי דמיחייב שמעון לקיי הכטחתו
וכ"ש הכא שאינו חיכב ממנו דמי נזקו רק שיקיים
הכטחתו כתורת הלואה שילוחו יך זה עד שאשר יחתנו
עגליו מן השמים ויפרעינו הלוחתו רק שיגוח ויקיים
מב"ח ודאי דמיחייב שמעון לעמוד בדיבורו ולקיים
הכטחתו:

ואם תאמר כיון דהחינן עלה מה"ר בעיגן שיהיה
כב"ד חילוקים שאמרתי בד"ה הא ליתא דמה
שחילק ר' דבעיגן שהוא עגמו עושה היזק כידים
ושהיו נעשה תיר נעשה בשעת מעשה הנה הרמב"ם
ומרן דקאי בשיטתיה לא ס"ל כפי חלוקים דפסקו לחייב
כשלקח כרים וכסתות והרוחף מטבע של חביבו אי
שייתת טורתו גם חילוק הלבה דבכר ושנוי ורגיל
קנסו כו גרחת דהרמב"ם ומרן לא ס"ל הכי שהרי הם
ס"ק פי' דהכונה היה דקבמי הם"ם המה דהו ויבדו
להמיוקים של בכרים ושיערו חיזה נקדה שכיח ושנוי
וחייבו כו ודבר שלא נזכר בפיה אין לנו לחייב מדהכיני
דהכו דלא לוסיף עלה הרי מציעו להרמ"כ ומרן שחייבו
למשיחת שגרמה לו להוציא ממון מד"ר כמש"ל וגם
שכירו השבר חייבו הלבו והסמ"ע והכנה"ג מד"ר הרי
שהיסיפו מדעתא הקדו' מה שלא נזכר בם"ם וכ"כ תשבצ
דברי הרב מגפטי שמואל ז"ל סי' קי"ב ונ"ל דלא מכעיית
להרמ"כ והר"קופוסקי גדולי וכו' שלא לפי לקיל והרכה
מהאחרונים דפליגי עליהו ומחלקים כמש
כד"ת וכו' הרי דקאמר דלהרמ"כ והרשל"א ס"ל בכל
הני חילוקים שחילקו ההו ורלבה והא לפי שיטת מוה"ס
ומסת"ב דגם לרלבה מדמינן מילתא למילתא וכל שהוא
שכיח ורגיל כמשיכון כמ"ש הרב"ם ך שם ויאמר
דאין רלים לומר שהרמ"ם ומרן לא ס"ל כחילוק רלבה
מהיות דמשורתא הא אתה אמור לן בכ"ד נמי היכו נופל
בכל חיוך דחייבו בהם וקרו להו שכיח ורגיל וכן השלים
שהחזיר השטר דקרקו הסמ"ע שכיח ורגיל גם כל"ד
דקרא שכיח ורגיל שהרי עיניהו הרואות כאנה וכאנה יש
שיפקדו בשכר אשר הם שוכרים וכעלי חוכיחים
מתרשלים בהתנות להם אם מעגו ואם הרכה ואין לך שלא

מקומנו ושעתה וכן נהגו אם נאמר דהרמ"כ ומרן מודו
לחילוק דכריש היזקא דכתב הרא"ם ור' יהוחם ז"ל ס"ל
הכי כמ"ש בנתיב ל"ה ח"ב והכיאתי מרן כיתה ויסף
נעיון למימר דכל"ד כמו מקרי כריש היזקא כיון דידוע
לכל וכל מי שנשכר הו כשכה נועלים הב"ח מה שנתנה
להני כלוקחו פרק ונתה נקי מכל הב"ח ולא שאל"כ יהויח
מתין לין לו הוכעים עיר הרי זה כריש היזקא כלוקחו כי
לידי הלוטע מזי לי כי לין לו מקום פטור לשמעון
מלהלזות לקונן אם אשר נדר לו:

גם כמאמר שמי שאומר דקונן הלולי הכטחתו היה
מקניד עגלה עפ יפקיע וירה חולי יחנן ה' זלא
היה מוכר בשוקו לעיני כל העתי' ולא היה מנלה טעמא
מהקונות שהוא היפסד דגם כזה דייבינן ד"ד לא לאי
ניחא להרא"ם אם ומרן לא פליגי אהרא"ם ור' יהוחם
בחילוק דכריש היזקא נרוך לחקיר כיעב אי נקרא זה
כריש היזקא ולא תאלכתי כזה כי האומל מתן ונתן וכבר
הבחנו לחיובי מצעבה רחשתה:

ומה שמוזכן שמעינן כי הוא לא יאמר להלווה לו כי
אם עד אשר יפרע לכל בעלי חוביותיו ולא
שאחר עליו מהחיובות אחרים אינו מכיר עצמה זו כי
לפי הסדר המונג בשאלה לא נזכר תנאי זה ואין שאלה
מדשות הוא מגיר וכל כי האי הי"ל למיעבד גלוי דעתא
להפי סהדי וגדולה מזו לפי הנשאלה מהנעת השאלה
שהרב יודע פשר דבר שנעשה כל הדבר על ידו שפעת
בהוח מביניהו כי לא יפסיק הלוקח כ' אלפים נרום
משמעון והיה רואה לעשות סך ההלויות שלשת אלפים
גרום והוא שניר כי כשמעון עד כום ולא קיבל להלווה כי
אם סך כ' אלפי גרום ומ"כ מזה נוכח דבבי ידע שמעון
שהסך כ' אלפים לא יספיקו לפרעון כל חיובותיו ובכך
לא נמנע מלהכשיחו כסך כ' אלפים ומ"ב חיך יאמר
שהנחי הוי הדברים וזה נסתר מתחתו מנופף דעיבדא
ואם עכ"ל יכחיש שמעון ככל פרשת העיבור ולא עברו
כל הדברים הללו אלא שהלכה תנחי שהנה להדיה בחזו
מליהו הכ' אלפים עד אשר יהיה נקי מכל חוביותיו ולא
ישאר עליו שום שהריח חוב אם יש עוד אחר עם הב
שמעיד שבבדי ביניהם כל אלו הדברים הרי מחייבים
לחתו ממון ואם לא היה נמנא כי אם הדב לבדו מזקיקו
לשבועה דשומריה ואם אלא היה שם הלוכן ולא ידע
מה היה הרי קיל דמשביעי עפ"י העד:

עוד נלע"ד לחייב את שמעון לקיים הכטחתו מדין
נדר דאף דקיל דשומר לחבירו ליתן לו מתנה
יכול לחזור בו ואף שהוא מתנה תועבו מתחילה
היו אכל יכול לחזור בו וכתב מהרש"ם סי' קכ"ח ומהרי"
חדרבי סי' רע"ח דהלוחת אלף פרחים לשתי שנים הו"ל
מתנה מרוכה מ"מ כיון שאין חתקבל אלא עכי אכל
אם הוא עכי מתורת נדר נתחייב לעמוד בדיבורו וכמ"ש
הרב החכיב סי' רמ"ע הוא כ' ופסקה מרן ז"ל בשה"ע
סי' קכ"ד לענין הולך ולא הוכיר כמתנה דאם המקבל
עכי קנה מחורת נדר אינרת דאלו עכי הייני שאין בי
ק"ק זוז כדפרים לה בכ"ע וכ"ש אחנם ידאי היינו כדין
עכי שכובר כיד סי' רכ"ג שאם יש לו ק"ק ויו ויחיב כחוב
הו לא תקרי עכי אכל אם אם עליו כחוב הו שחמנו שכבי
לכחובת אשתו מצנה שלימה שכינו דחקרי עכיהן אם
יש לו כיצ וכלי כיצ הרבה הרי זה יטול יח"כ למכיר
בלי כיהו כמכוחר הכל אם ונלע"ד דגם להאי דיבא
דהילך כובי כמתנה ולענין ל"ד דיבא הכי יחבשר לגיב

אמנ הרב ז״ך מי׳ קכ״ה פ״ק כ״ד סוגין לי ק״ק ווי סיון בלדסי׳ רב ג׳ לומר דמצם לעמוד להתי מילתא יעיון בכנה״ג סי׳ קכ״ה הנהכ״י לוק ע״ו ומצאתה אם יתברר לכ״ד דרחוקין כל כ״ד בהתי נהר קמי ודאי דמיחייב אתעון מחורת מרר לקיים הכתחתו ומעצם זה דמיר לכ״ד דמיחייב אתעון לעצות לרחוקן לוקן כלוק להרויח כדי חיין וכני ניהו דמנחתי דילת מפיו הדברים התלה בהר גדול נהר שהרי קל מבלה גדולה שבנדקה גדולה שבגדולות המחויק כיד ישחל המך ונותן לו מתנה לו הלוחה לו עושה מותפות לו מנגילת לו מלחה כדי להחזיק ידו וכמ״ש הימב״ם ומנן עיר מי׳ דמ״ע וקיל בפיך זו נדקה פ״ב מיחייב אתעון ככל זה לו ידעי כי דיעת רבה דיכולת ביהו לעבור כנחת וכופין לוקיו נדרו וכלום נדר ג״כ מיחייב אתעון אם יש ספק ביד לעשות לו לרחוקן חיוה לוקן מותפות לו מלחה דמ״ע נק התורה והמוקח כי כמ״ש מרן וכ״ם דרחוקן הוא קדוכי והוא מיחייב מחת קורבה כנודב׳ והו מה שנלע״ד והצינה יפי יה כהה ולפרק נגמר הדין הם יאמרו הדכנים ונבכי על מדין כסת ההורחת ושלומם יקנו לעד כיהת יכון עגלם . כה דכרי עבדך נרוע לפנ כל יודעי דת ודין :

לת זה כתבתי להת״ה מרדכי סירלאנדים ריאם הי׳ :

סימן ו׳

כתב הה״כ עודי והב זל סי׳ קנ״ו ס״ק ח׳ וזל אכל דבר לוקור כ״כ הרמב״ם וכו׳ ומעצם זה נראה דהאוכל לוקור כסת סכנה דלת יכרך לדעת הרמב״ם דחד טעמת הוא דשנלוקת מי יבין והו״ל למפרע כאלו אכל היתר ואע״ה לוקו מכרך וכו׳ התום מלה דלתה יגרע שונג מן סת סכנה כתוזיד דה״נ יש לוקם כשונג דלביה לנסי׳ דהת פשור הוא מעון שכוסת סם נשכע לשקר כשונג כדלוקת כשכועות כתלמידי ורב מעצם האחם כשכועה פרע לחנום וכן יאמר שוינתה כשונג הו״ל כחנוסה וכו׳ ע״כ . ולחר התחכקי כעפרות זכה לו לוקי ריאה שום דמיון שונג לחנום כלל דכשלמת שונג אכתי לוק עליה לוקור שונג שהרי לוכל לוקור לת מיפטר מכל וכל כי לנכתי מיקרי חוסת ולדמויתי ראוי מכשועה ואתה ליתי ראוי מלוכל חלב וכיולה כשונג דמחייב קרכן חטאת וכזמן הום הליכת קרכן ודאי דמדכתב עליו חטאת ולת כלוקור דרכן דליכת קרכן עכ״פ נקרת חוסת מצת״ כסת סכנת דהתם ליכת לוקור כלל דרממנת שרייה ואי כהם כתיב ואתי דלוקי ראוי מהתוק דשכועה התם שהני דקרת נבי התדם כשכועת פרע לחנום ודאי דחשונג דלמי לחגעם קמי ודאי מחנום ממש קמי למיתרת כלל התורה קיל לחנום רחמנת פטריה כלת ודאי לחנוכם דשגגה קמי ולת מעוכם פטריה כדכתכי התום׳ שם לת כ״ע ל״ה לת לכך מנקך מצת״כ כעלמת לת דהוי שונג נקרת חוסת וכיון דלכל לוקור לת מיחכבת לכלה לכרך עלה לכל לוקור כסת סכנה יורד כרשות הוי דרחמנת שרייה נם עה שהביה ראוי מת״ה שזוכתה כשונג דתיובדה למאור לעד״ן דאין נעשה ראוי ר״ת שזוכת לת תליה כלוקור שהרי לוכתה כהן כוקיח דלוכתה ולת עכרת לוקור הכלל הרחיה כל יעבור ילל

סימן ז׳

לוקור כולל כל לוקורין שכתורה . מקור החכמה ומעון הדעת עדני התורה . נכרכתת דדהכא ומכן טכלת לחנוקי קרכת כהוייות דלכבי ורבת יונת וכת כמלחמתה של תורה . מי כמוהו מורה יורה ידין ידין כמשה מפי הנכורה . עמו עוז ותושיה לוקו זו תורה . דין הוא הדר החכם השלם הדיין המצויין הדב הכולל חין ערכו מי ימלל כמה״ר נר״ו יהיה כחסקלדיית המתוקה לכור :

ארישא דכבת מדרכי כלען כעיה לנוקת מול נדול לדונטו הרב הרכ״י זלעה למען ולריך ימוס ושנים כתקנן ומלת כרכת ה׳ ולין ופרח והיה מקל תפלחה . זלת מן התורישות מפ׳ התקכל מעשה הכתב מטהרת הקדש ידיו נלילי זכר חמיתי דיקיתי לור ולת התורה.והדכרים מנוסים עלה דהיות בכתב הש״ת סי׳ קל״ו סק״ת ומלחר שכת״ר התריך למענוקו מה ווי שחלה לו לשמי כריה קלה לת ידעת לכוין לומרת :

ברם ולת כוחה לי שיחי שומי לוחותי חלה כי כלתת חמרו מלכותת דלרעת כעין מלכיחת דהקיעה ושיחתו קלה היה נופה נורה ולחנות חיום כך ונ׳ נרניריס ועל עטותניה דמר קל סמיכנת וחם דחילי הנה פתח הכרין סוכב הולך למלך כין לוכל לוקור כשנגה לחוכל לוקור משום סכנה כי הנס שהלמ״ס הלכה זו העלה דחין מכרכין על מלכלות לסורות לק כשלת ידע ונעשתה כשנגה מ״מ חס לוכל לוקור מחתת סכנה כעת לת השמיעט כולתך והסכרת מכריעה דיכך ולק לרעת הרמב״ם ולת דמי לשונג דלת ראי וה כרחי זה דכשלמת לוכל לוקור (מחמת הסכנה) כשונג מידי לוקורת לת כפיק ויחסוב לוה עון כעושה כשגגה מצת״כ לוכל לוקור מחמת הסכנת דהיכרת קל לוכיל כל זה מהכחר מתוך דכריו :

ובאמת כן הוא דעת מרן ככ״ף סי׳ קל״ו ור״ן לחלק כן לדעת הרמב״ם כיע״ש ולולס לנכי הדולה כי דכרי הרב טז״ים להם על מה שיממוכי קלה זה הו״ר הרשב״ם זל בח״מ סי׳ הנל״ד ומשם כחרם

כאחרת דס"ל להרשב"ץ ז"ל כדעת הרמב"ם דאיהו ואינו
חד שיעורא ונם החוכל איסור כשעת הכנה לית ליה ברך ולא
עיד קלת אוכל דברים המותרים מצד עצמן שלא שהכר
לאחד נורם להם ליאסר כגון חולה שאוכל בשוהב דעיניו
של יום הוא הנורם האיסור ולערב הם מותרין דכגון
זה נראה דעדיף טפי מאוכל איסור שקנים מחמת
הכנה ומיה נראה דאף לדעת הרמב"ם יברך אפילו נרא"ה
מדברי הרשב"ץ כדעת הרמב"ם דלא יברך והיינו
טעמא דכל מידי דאיסורא כעידן איסוריה כמאן
דליתנהו דמו וכאינו מבחת שיעורייהו ולא תשיבו
לאכילה כדי שיברך עליהן הע"נ דלא קני דלא מהנאי
מהן דמם ככך דלא חייבו חכמים אלא כהנאת אכילה
לא ככל ההנאות ודברים האסורים לא מיקרו אכילה:

מיהו אף אקשית דמדברי הרשב"ץ שכאשר נראה
הולך מנגד דעת הרמב"ם ואלו מת"ש
בחידושיו פ' ג' שאכלו משמע שהכאים לדעת הרמב"ם
ואחייה כדיוק שייעתא מהתיא דפ' כ"מ והגני מוסיף
להפליא למרן ככל' שבפי' קנ"ו הביא דברי הרשב"ה
שבאחרונה וכפי' תרוץ הפיא דברי הרשב"ץ שבאשוכה
ויקי כאחמיים דלא ידע דקאתרלי ניכרו:

ויותר תימה שאחוך דבריו שבפי' תרוץ משמע
דס"ל כדעת הרשב"ץ ופ"ל כדעת הרמב"ם
דלא שאני ליה כין אוכל איסור כשנגם לאוכל מאחת
הכאכה לא יברך ואלו בפי' קנ"ו ול"ד אחר שבאחד
דיו כהך דלדעתו יש לחלק כדעת הרמב"ם כין שונג
לשעת הכאכה ולזה היה נראה לומר דשכאים לקדש
דאיהו דאוקי מנפשיה ות"ש בפי' תרוץ ולא אע"פ
שמדברי הרשב"ץ משמע ארלא שמדאה וכו' לא מכעיא
קאחר כלו' לא מכעיא לת"ש הוא ז"ל בפי' קנ"ו ול"ד
דלדעת הרמב"ם מכוין האוכל לאיסור יברך דס"ל חולה
האוכל כ"הב יברך אלא דכ"ע אלא לפי לדברי
הרשב"ץ שכאב בהסו דלדעת הרמב"ם לא יברך ואפילו
לרעתו ז"ל הרמב"ם והרש"ם שהם כ"עמודי ההוראה
פליגי כוה והרי"ף לא נילה דעתו כוה ולענין הלכה לחי
שהרשב"ץ נחלק עם הכאים לדעת הראב"ד כוותים
נקיטינן דהאוכל כ"הב יברך וכ"ש לפי לדעת הרשב"ץ
כדעת הרע"ב כב וב"ש לת"ש הוא ז"ל בפי' קנ"ו ול"ד דלפי
ת"ש הוא ז"ל שם לחי הליכא דכ"ע זה נראה לי ככוונת
מרן לחנחם זה חוציתי והספרה למרן החפלב ז"ל סימן
תרי"ח הנהתי כי דק"ל ככל מקר שהלנו וכקוף דכרי
הניח למרן כחימה כמ"ש:

עוד ראיתי כד"ק וז"ל נם מה שהביא ראיה מת"ש
דזיכתה כשונג דמותרת לקזור לקוחר עד"ן
ראין משם ראיה דאוזרת ת"ש שזיכתה לת הליא כאיסור
שהרי אחת כאן הוציא הנהנסה ולא עכידה איסור רכלל
התורה כולה קל ושבור ואל יהרג ובר מהלת ואפילו
אחורה לכעל' עב"ל מריהטו דליכאים מע דס"ל לכתך"
לנהנסה אינם נאחכאת מהני הלהת דקל' יהרג ואל
יעבור הלא נאחכאת מצאר מצוה:

ואני אומר דנאנסה מכלל ג"ע היא דכתיב בלקי'
כאחת פהן שנאנסה והיא כפלל ווגה דאחיה
קל' דיעבוד ואל יהרג כמ"ש בכי' סו קנ"ו כ"ה ומיהו הנם
דלפי דקדוק הלשון הל"ל לכתך"ר לו' דנאנסה לא עכדה
לאיסורה דק"ל יעבור ואל יהרג וכו' מ"מ כוונת כתך"ר
היא זה דהיינו הך כיון דק"ל יעבור ואל יהרג היינו
מצוה דאצרינן לה ככל כתורה כולה:

עתה כאחי להגיה לפני מכ"ר הדבר הקצה לאצב
ראלו עיני למה"ם נהלנטי ז"ל סימן ת"ר
ולתהרם"ם חת"ה סי' קכ"ד דקכרי מרכן דכל דאיכא
פכנה ועלילות כרשע לשפת כתקוס שכשת לית אשתו
כיפין לוקו לנכתך לחדריו ואם לא תאכה האשה מפסדת
הכתובה והנתוים יצם ולכאירה הלי מילתא לריכה
לפנים ודברי הרמ"ם ז"ל הביאם העור כת"ה סי' קכ"ד
הויין היוכחיהו ולל מה שאמלתי מי שטועים שיבפוהו
לבעלה שיגרשנה וכו' תשובה דבר זה תלוי כחקירת
הדיינים אם הדבר ידוע שאיני רשאי לעשות כתקוס
שאשה מפני פכנת נפשות אין לך טענה גדולה מזאת
כיון שאיני רשאי ליאהר אצלה והיא איכא חייבת לילך
אחריו לארץ אחרת כופין אותו לגרשה ע"כ עין רואם
מאמצעות דברי הרמ"ם ז"ל דאיכא כדאיכא פכנת נפשות לאר
כל פתיחים דכבל לכוף אם אשכת אחריו אלא כל
פחר אחבאת שכופין אותו לגרש והשו' ואם פסקם מרן
פאם"ט סי' קכ"ד ועש:

וברוחק עלה על דעתי ליאשב דהנדון של הרש"ם
היה פענין שהתחיל היא מעיקרא כעת
הניסואין שתעולם לא יוכלנה תתקומה לפי' שאלו
פכנה יעשוד כתקומו עכ"ל פשוט הרש"ם שם הדבר ידוע
שאיני רשאי לעשות כתקוס שכשאה מחמת הפכנה
כופין אותו לגרש ולעשות שם איני רשאי ולהוליפה
לאחריו ג"כ איני רשאי כי היא היא איכא חייבת לילך אחריו
מכח הנאה ולכן כופין אותו לגרש:

אך לאחר לא הוצח לנו על העלם דבר של הרכנים
מצוי שהיה להם להכיא תשובה חלוי ולגלות
דעתם הנראה להם כפירושם:

ובהיותי נכוך כזה עמדו לפני דברי הרש"ם
שכתבו ל"נ פי' כ' שכאשה שם על רחל
שהיתה תובעת תבעלה שאר כו"ע ואלא יוליאנה
ממקומה שכ"כ כתובה אלא יוליאנה מתדיב לתדיבה
וכעלה טוען נ"ט הא' כי היא טותעות ועוד בי יש
לו פכנה לעמוד כמקומה ועונה הב' כי הוא הכנה
כפי להכיאה למקומו וקיא מציבה שאיכה טותעות
ואלא יש לו פכנה וכו' ועל הציב הרש"ם ז"ל הנה דאיתי
מתוך מעונה שרואכן רולה להפסיד כתובתה ותנאים
בנ"ט הא' שאיכה דאיכה לאים הכדק עבדי נשים ואתה
שהכדק שם תתכטל ע"ז יש לו כ' טעמות וכו' עש"ל.
המתכוין קלת כאלה הדברים עיניו יחוו דלא לפי
דבריה שהיתה טוענת שכ"ב לה בכתובה אלא שלוליאנה
מתדיבה לתדיבה עכ"ל טוען דאוכן דאתה בכך לאחרי
שהיא טותעות אינו חייב כשום תנאי תנאי
הכתובה ובוור פה טענה אחרת מפאר האויב ועל הציב
הרש"ם כי הוא רואה מתוך טענותיה דאוכן כי היא
רולה להפסיד כתובתה מצאת מדבריו שאם יתאמת
הענין כדברי דאוכן יוכה בטענותיו להפסיד כתובה
והנתוים והא אלא ויפהו הרש"ם כטענת הכאנה ב"ל
מאוס שהיא היתה מכאשת דלהד"ם ודאיה בעלמה
היא מאנו להכי הילדך הרש"ם לוכיחה כטענה הנ'
דהנם שהיא תשוב אתריה כי כענין הניסואין עיקר
הנלוי הוא אין כדברים כלים כה"ל כהוד כדברי הרש"ם
הללו ומצאתי מנהג דכל דאיכא פכנה יכול לכופה
שאב לאחריו לפי שאם ההנהג היה אלא יוליאנה מתדיבה
ואם תסיב תפסיד כל הנלוי כתובה ולכאירה נראה הן
כם אך מתמ"ם השוד מצאתי כפי' קנ"ד כ"ל:

ואשר לדידי אחזה כיסיכן אל הכרים עב"י מ"ם הר"ן כתבו' סי' מ"כ והל' הבעבי' שכתבו מכל מעלין לגז' חייבו שהם חיבה רופא לבעלות הגלח אלא בכתובה וכדאיתא בפרקין לקמן אלא כל אלא נתן לה וגו דמיחייב כשאר כו"ע לגמו כל מימיו וכו' עכ"ל כתובתו מכותרת כי כת לעתר אלא בעינה בלבון התשבה דהכל מעלין מיהים יפה כוחו של בעל לבוף מת לאחרי שהכנסו אחריו ואם לגי מניחה בעונה דהת ודאי ליקח הלה כל שהרלה היה להפסיד כתובת כופין אותו לגרש ולא ייפו כגו של בעל אלא לעניין מה שאם מסיק לבית אחריו לגי דעבד כתובה זהו כוונת הר"ן מתני נקט ליסב דעדי הבא"ם שת"ם השור בשמו שהיה חייבה חייבה לילך לחמיו כיוצא לעתר דיקא דשורת הדיוט ניתן דכל דליכא מבנה כופה אותה שהכנסה לאחריו ואם לא תאכלה הפסיד כתובתה כתו שנראה מת"ם כפלגל ל"ג סי' כ"ו מ"ם אם קרלה היה להפסיד כתובתה שוב לגו כל כתיניה דכבל לענינה אלא כופין אותו לגרש וכדין של הרש"ם היה אלא היה הכבל רוצה לגרשה והיה היתה תובעת שיכפיהו לכבל שיגרשנ ולזה הסיב הרין עתה שהיה חייב' לילך לאחריו דאי' שם לא סבנה ואה"נ שהפסיד כתובתה ואם אלא כתב הרש"ם פי' שהפסיד כתובתה הוא מחמת אלא נאחל בעל כתופתם שפל בכלל ל"ג סי' כ' נאחל על רחל אלא היתה שוענת להתגרש שלא מאחר כו"ע והוא היה רוצה לפטור עלמו בנט בכנון דת ודתי דמעי מפטר נפשיה מהאי כתובה מחמת הסבנה זה ל"ל כיצוב דכרי הרש"ם וכבן קס דיעל כהסכמת מהרש"ם ומהר"ם גלנטי ול"ב דכרי המשתיק יתיר

לחזיק כוכבים לתרוקיו חיים גבוה וכתלם.

והוא הנעזה חיים מפפכי פירנצ'נדים דילקם ס"ט

סי' ח

נמר"ל נהר"ל כופין דאסורת תיכו רלוף מהבה. ירח יורה דין לתת לאתתו הפוקח ה' כתיבה. פיקח כיצד שוריין דביבת כתיבה. הלח הלח הע לחח מצמתה וכיוצא דרומה לנשך הזהב עבר ניפיס נתר ערב"ה. נוסך שפיר החכם השלם הדיין המצוין עבד"ר קיה"ר כתה"ר תיים מהרב"י פירקדיס דיילם נר"ו דבימי לחת יעמרתו וכלנה דגן יעבורתי תייכיו ילכבו בשת וירדפם עד חובה: תכלה

שלום שלום הגן דסנינן בחלוקת כפי' לא לחרנה"ה רבה. הוסף"ה והיד מצלי הן תהוו לחרבה הורך ויהיה תיכה ושנות חיים וכמי שתיבי שתוכים מן התורה הין ועוסר בכיתו כרכיה הכיה מכובה הכלל. תוהוקי הלה לבעלמי מודע מקבלת ולילך להחת לחובה. הלחיו כרקיו תבל הרובה הומר בקקלי ביוכה ליבה. סיבב הילך על מ"ם בעניתי להכל דמה כקם וכנבבה על נשון הרב עו"ל ויתוכה ב שיהיה מגה לו עזר הרש"ם והרשב"ם ול הן לחכי הלעיר בהקל דהשנוה עיבי רלחה תשוכה הרשב"ם הלגו ונם לדידי ול ק"ל מנה ליה הת כרכרי הרתב"ם ומלי דק ל כרכרי הרשב"ם דשתרלי מינהו ונם כרכרי מרן על קמת דקשה טובת ובאשר הלילך למעניהו הרב התכלם ול הכה וכתי תרוץ כרש לחכי הלעיר לגי רלחיי להרשב"ם תיריעים על מס' כרכות והיעבני תולי דיוה

מתכר לחזה ונפל עפ"ע כרכרי מרן כיוסף יוכף:

ויש מלי דקשים עלי להסיל דלעזה כהן דכלכסה שכתבתי דקל"ל בכל התירה כילה ועכוד והל יהרג לבר מתלת ונמנם עלי לגי ידעבה מלי היל וביוכתי היחה דכלותם נ' קי"ל יהרג והל יעבור הכן לחזה כהן דלל עבר"ל מעבה דקדקע עולם היה מרי היל בכל התירה דעבור והל יהרג ולפשיטות הענין לה הרחכתי הדיבור:

ואבא היים אל ענין מעבע מלי דקשיותיה לרב ריחותל מהסיל דתהרש"ם ומהרימ"נ ול ונם להרש"ם ול מדידיה לדידיה ולילו מוקיב לה ולילו מצרך לה עפ"י לעוכה הר"ן ול. אנכי הפעוכו לדידי חוי לי דלל מתויכן כהכי כי הן קדם מלי רדיוק מהעוב' הר"ן רלגי כל כתיניה להכיחה ענוכה אלא כופין אותו לגרשה לפקע"ל לגי מיכרע"ל תילחל יהרי זה לענין הר"ן שלעבי שעניכו הכל מעבלין לגי"ל הויכו לענין שהם הוה לינה רוצה לעלות אלא אלא בכתובה וכו' לכל כל אלא נהן לה הנע דמיחייב לה בשאר כו"ע לגי כל הוהנו לעקיר כיהים מעוש ייעוכו על ול וכו' ע"כ. וכוונתי כדיהם דלל לתתיכו הכל מעבלין לגי"ל אלא לענין שהם לה רלוה לעלות אלא אלא בכתובה לכל כל עוד אלא נהן לה הנע חיכו יכול לילך הוא לגי"ל ועקור כיהים תייב דשאר כו"ע לגי ושב אלה ולא יעלה ויכטל ישיבת לי והו כר"כ כיכרו כוונ' הר"ן ולא עלתה ע"ד קדום כפיים הנע ועוד היכי מלינן למומר רכופין אותו לגרש והיל נע מעיכה מלחר דעיקר הדין עמו דכופין אותה לגלות עמו וע"כ הם תלחר מכי ועלתה אלא בכתוב ויש לגי מילה לגרש זה לא מצינו שכת בכלל הכופין לגרש והיכי עבדינן נע תעוכה ועוד מלי הלי נקונה עשה דקלחר הטוב בשם לכיו הרש"ם כיון שהיו רבלי לילך אלא והיל חייב לילך לחכיו לאחר אחרת ע"כ וכן הדב התפה זל כתב כי לחיה מיכה לילך לחכיו וע"כ לפרש לחיה מיכה לילך לחכיו מלחר שנתקלקל לגלות מעמו בלא בתיבה ואין זה עיקר הטעם וכ"ל לכיתר עיקר טעמה דלהו כל כתיניה להכיחה ענוכה ולילך ועוד כל כי הלי מילחל לה הו"ל לתתים הרבכים לה אלא נשחל הרש"ם על דכר הכתובה מ"מ עלחר תפסק דכופין לחיכו הו"ל לפרש דדוקא לעניין נע לכל יוכלל אלא בכתובה ונם הריבה אלא הכיל תפסק הרש"ם כ"ל ל"ג כפי' זה לתנתר מוכה דיוק זה ונם ע"ה שהביל תפסק הרש"ם כקיל"ר העתיק לותה ולא הוכיר הפרע הוה לתיכך ממה וכיון שכן הו"ל לפרש דכלא כתיבה ונם מרן ול כיתה יוסף לא העיר כזה וכשה"ג כתב סתם כופין לחיכו לגרש כי על כל הלה הלעיב ד דמה שפסק הרש"ם כופין לחיכו ויתן לה כתובה דמלחר דתיכה תייבת לילך לחכיו כפשט לעתן הרש"ם ומלי דקשיותה לר"ב עיכל טבת מהיות דכלל ל"ג סי' כ' לעיר"ן הל"ך תיובי ולין לדקדק כפשר דקדק עיבת"ד לא הרכת כל כתי היבבת כי הן תתם כתלת דכרי דקלתר דחיתה לכי דרלוכן רוצה לכפסיד כתיבה' נע עכיכים כרש היינו דוקא דלוכן הטוען קל מכרש הכל מלד הדין לל שם יהכרר כבידור דכרים יכבנה כדיכתו שם לא ה חיינו יכול לכוסה ואהכי כשעבה ל דשותפות פסק ואפי תברק שם יפלו דכרים כעלים כעלה טעבתו ואבב שול ליה לעשבה נ' ולא קלתר ולעבין ב עבת כ יחקרו מלי התקים שם

כנים הדברים שיש לו סברה יכוף לומר ואם היה רוצה כעלמא כדבריה לזו יזכהו מטעמא ג' ומדלא קאמר הכי משמיענן שפיר דאין לו שום זכות מטעמא הכ' ולמה לא תם כי לף שיהיה סברה לחכמי כופין לוקחו לגרש כדפסק כהה"ת תשובה שהביא הר"ב ז"ל:

ועל הר"ב מהר"ם גלנטי נמי אין שום ספיקא דמשמיענן למימר לף שפסק הרא"ם דבמקום סברה כופין לוקחו לגרש היינו דוקא כשאמר בעיניו דמצד הדין ליכו יכול לכופה שהלה למקום אחר כדתנן ג' מרגוח לגיסותין ומבואר כטור ום"ע סי' ע"ה בלורך ע"ם לאכם כדון הרב מהרמ"ג שהאיש מיהודה ובאה בגליל והתנו עמו שלא יוליכנה דמצד הדין היה יכול להוליכה לילך למארו לסברת הרי"ף והרמב"ם ותרן ל' כמשיאר שם לכן קאמר הרב דבמקום סברה כופין לוקחו דהא מצד הדין היה יכול לכופה דק דהתנאי היה עומד כנגדו והכא לף ל"ג כ' חיכו יכול להוליך מכח התנאי הן עתה דהיכא סברה ואמרינן דעתיה דבמקום סברה לא קיבל נתבטל התנאי ומאחר דבן יכול לכופה לעלות לא"י וכהאי קפה ר' עלתה ע"ד ליישב דברי הרא"ם נ"ב בהכי עסי' הדקדוק שדקדק מוכח"ר כהיא דכלל ל"ג סי' כ' אמנם ואח עמדה לפני דהרא"ם לא ס"ל כהרי"ף והרמב"ם כי לא הביא כפסקיהו כי אם פי' מהר"ם וד"ת משמע דס"ל כוותייהו ואין לנו להאריך רק כדברי האמור לעיל:

פיש נכון ליישב הא דמהר"שדם כי'התם כ'מעשה אחת ולא שיך ליישב כאשר יישבנו למהר"מג ואין לנו לומר אלא דהרב ז"ל סמיך אפסק דהרב הה"ד ז"ל דסי' רט"ו דפסק כדוחק מזוטח כופין לוקח לגמרי וכ"ם בסכנה הן אמת דאכתי קשה דעכ"פ הי"ל להביא הא דהרא"ם ולומא דהרב הה"ד פליג וכן מרן ז"ל בכ' כסי' ע"ה בהכיא תשובת הרב הה"ד וכתב עליו אין דברינו נראין בעיני אמתי לא הביא תשובת הרא"ם להדיא דפליג עליו וכן רבני האחרוני' בהכיאו בכרת הרב הה"ד ויפברו החולקים ומחלקו בכבר הי"ב דסי' פ"ו ופ"ח לא אמה לא וברו סברת הרא"ם והדבר נריך תלמוד:

ואחר החיפים ראיתי להרב בני מצה סי' ט' דף ט' ריש ע"ב שכתב דהיינו טעמא דמרן ולא נראין בעיניו דברי הרב הה"ד מהשובת הרא"ם ובהב ול"ל ואפשר ג"כ דאפי' כתה"ד היה מודה בזה שאם היתה טוענת שאם לא ירצה ליישב כאן תיגרשנה שהדין עמה אלא דאיהו מיירי שהיא היתה רוצה להתגרש ורוצה שבעלה ישב עמה כאן ויסתפק בדוחק מזוטח ועלה קאמר דדעתה שבשתא היא וכו' ע"כ ובנראה דעלתה נעניני הרב השובת מהרשד"ם הלזו דהא היה טוענת שיגרשנה והו"ל להרב לאסוקי דהדין עמה וכופין לוקחו לגרש פיפא דמילתא דכר זה נל"ע:

ומילתא זוטרתי אמינה מאי דחויתיה להרב יד אהרן סי' ע"ד הנהתי העור אלא הוא כ"כ דפריך על הרב מהרי"טן ז"ל דדבר פת"ר יש לו מסי' ה' לבי' רכ"ו והניחם כ"ע ולא ידעתי מאי האי דהא הרב מהרי"טן כעצמו כתב בסי' ה' שוב כתבתי הבך תוס יעש ובנראה שחזר בו מאחת מהנה ח"כ מאי פריך ליה הני מדידיה דידיה · מצתה לשלוח יון קן כאשר יש לה ברת נפשו ובנפש נח"ם ודורם שו"ע בהלכה רפה הנעיר משה גלנטי ס"ט

סימן ט

יושב על כסא ההורלה · בחכמה נפלאה · מתון ומסיק בעומקא של הלכה · שמורה בכל ועדוכה · לעבן כל בפיקות: להשביע נפש שוקקות · מאיר לארץ ולדריס · סיבי ועוקר הריס · הדר הוא הרב הכולל כמהר"ם גלנטי נר"ו מנן חכות יהיה בעזרו · כ"ה:

אחרי השלום כמשפט לאוהבי שמו · יהי אלהיו עמו · ברוך הוא וברוך שעמו · הנה זה ימים הלוך אל עבר פני ווהר טוהר לתרוקיו כי נעמו · ואחרתי פעמי תשובתי עד היום אשר בשלם הענין אשר הייתי עוסק בו והנה בהיום לו"ט בא הקונטרים אשר כולנו ידי יל עני ואם יכשר דמר יקבע עיתו כדבר הלכה ומשם בתר"ה השובה נפתח לת"ם מכהו"ר כמחכך הרשתון:

הנה החלת דברי פיהו פי נדיק להשיב עלי עת"ם כדעת הר"ן בתשובה שכתב דלאו כל היתו לבונה ולעקור כידים שאר כו"ע משום שובה אל ה' וכהכתי אמי אלא כופין אותו לגרש ועפ"ז יישבתי כ' תשובת של הרא"ם דכלל ל"ג סי' כ' ותשובת הרא"ם הביאה העור סי' קל"ד ומצ"ר לא כן יחשוב כדעת הר"ן ול' בקיאור וכוונתו בכירורה דכל שלא נתן לה הגט וכו' יכב להלה ולא יעלה ולא עלתה ע"ד קדום בפיית הגט ועוד היכי מצינן למימר דכופין אותו לגרש והו"ל גט מעושה מאחר דעיקר הדין עמו דכופין אותה לצאת עמו וא"כ אם האמת אמי יולאת אלא בכתובה והוא היב רוצה לגרש לא מצינו שבת בכלל הכופין אותו לגרש ואיכי עבדינן גט מעושה עכ"ל לעון על זהוריה ולייישב תיהיתו עלי ליעיין תר בקומרים מדף ל"ה עד דף כ"ה שהעליתי להלכה ולא למעשה ברלונות נכוחות דכל דמיקייב בשאר כו"ע אם בת לעגנה רלוי הוא לכופו בשוטים ולא הוי גט מעושה דכבר מצינו בתלמוד ובפוס דשמוש ענוה כופין להוציא שהיא דהמוצן וחוזרין אחל גדול למיכפייה והביא הלהתון וה"ה בנדון של הר"ן דכל זמן שלא נתן לה הגט מחייב לה בשבו"ע ואם ירלה לעגנה הו כופין לגרש:

ואף לפי מה שהעליתי הלכה למעשה הלוי להתחיל הוזיל ונפק מפומיה דמהרח"ם ולפ"ה אין עלי בת"ם וכופין לגרש דדברים הלו קיבלים פי' רבוותי היה לבוף בפייה שהביא עת"ל הדין ובנון שכופין אותו בשוטים ואומרים לו עשה המוטל עליך להוזק עצמה כלורת כל הרשות בשבו"ע לו הנרשנה דגם בלשון הזה כתב הרא"ם בתשו' כלל ת"ג והביאה העור סי' קל"ד ועלה כתב הבי"ב בסי' קכ"ו דבוותי הרא"ם בפייה שהיא עפ"י הדין וכת"ם בקומרים בתוך ד"ת:

ואחרי הודיע שלומם אותנו אח כל ואת דיפה דקתני בדברי הר"ן בת"ם וכופין לגרש מעשה שם להסכים להרא"ם והביא העור סי' קל"ד עם שאר רבוותיה דסברי דגדולה טענת הסכנה שמחמה יכול לכופה שהביא לחרץ לו תפסיד כתובתה ואם תתרלה להפסיד כתובתה ויש לומר שהביא לחרץ לו לעגנה לו כופין אותו לגרש וכת"ם בקומרים:

ואנכי הרואה למר כ"ר דדבר זה בתו זר נחשב בעיניו לפרש כדברי הרא"ם דכופין דקאמר היינו בלא כתובה דמסתברא כופין ייתן כתובה קאמר

ג"ז מהא לא חיישי' לעיון מר כק"ודריסי וכמש"ל
על הרב כ"מ הגם הליט רחיקי לכת"ר שכתב בכוונת
זברי הרמ"ם שכלל ל"ג סי' כ' רוחה מני וכו' על כוונת
רחוכן כתב כן וליה לא ס"ל ועשה כת"ר כמוכיח
לרברין מדלא חש הרמ"ם לנשתת ילחת כעינה זו של
הסכנה הנה כשיעיין כקודרישי הנוכר עיניו יחוו
המחוור כרברי הרמ"ם הוא כמ"ש עם שיערתי דנרול
כח הדיוחה וחזי הויח לכת"ר דניחת ליה לחלק כין ההיא
דמה"ס נשלנעי ל' סי' מ"ד להחיא דהרמ"ם שכתב
העור סי' קל"ד דהרמ"ם מיירי כמקום שמעיקר הדין
לינו יכול להוציאה ותמעו להכי לא רחיכת סכנה
לעמוד כמקומה לינה חייכת לילכת לחריו ומהרמ"נ
מיירי כמקום שמן הדין היה יכול להוציאה מלא שמכח
שהתניה שלא יוציאנה יכולה היא לעכב עליו ככה"נ
אם יהיה לו סכנה נעקר התנאי ויכול להוציאה כל זה
מתכאר מתוך מ"ש כת"ר ולפי דכריו מנרעוף נתן לכת
התנאי ולדכר הזה יסלח לדוחי דהפכה מיסתברא דנדול
כח התנאי וכמ"ש הרב כית דוד חת"ה סי' מ"ב נס מן
זד עניי כקודרישי. וכזה רחיתי כר"ק ולא למנס ואת
עמדה לפני דהרמ"ם לא ס"ל כהרי"ף והרמב"ם כי לא
הניח כשקיבו כשלהי כתובות כי אם פי' מה"רס ור"ת
משמע דס"ל כוותייהו עכ"ל כשיעיין מר כקודרישי
ימלא לנון הרמ"ם שהכית הש"ע ונעשה כהרי דס"ל
כהרי"ף והרמ"כס:

וחזינא לנתון דחיתי כיריה מ"ש הרב כני משה
כי' ט' שהשוה להרב הה"ד סי' רע"ו ועש
קשו' הרמ"ם השניה ההיא דהתה"ד דלא היתה חוכעת
היא שינרשנה ומנ"ר כתב דהיינו דמהרש"ם דס דעימן
קנ"ם רבר סה"ר לו להרב כני משה דנס שם כתכי
משתעי שהיתה תוכעת שינרשנה והנלע"ד כתוכחת
הרב כני משה שכוונתו כחילוק זה הוא על הדרך
שכתכתי הכי לחלק כין כ' תשיכות של הרמ"ם שמכלל
רברי מתכאר דנס כש"ם שחתרו מכמים שכתנין היתה
לם תרלה היא להתנרש ולהפסיד כתו לגמרי כ"ע לענינה
נחייב לנרשה והייני מ"ש הרמ"ם והיינו דהה"ד לא היתה
תוכעת להתנרש אלא שיחאר עמה וכן השיב דרשתה
שכשתה היא היכרת שנם לפ"ז מהיינו דמהרש"ם
דמייתי שהיתה תוכעת להתנרש יקשע"כ כתב שלין
כופין היתו לנרש ולישב דכרי מהרש"ם כתכתי
כקודרישי:

אף נס זתת רחיתי כרכרי פי מכס ק"ל פמ"ש הרב
יד להרן סי' ע"ד חנה"ע תות כ"כ דמהרלשך
כפי' רכ"י הן נשתר מש"ם הוא עלמו כפי' ס' וק' למר
דמהרלשך עלמו סי' ה' כתב כלשון הזה שוב כתכתי הפך
מזה הנה לא תוכל תשיב כי כפר מהרלשך היינו כמצא
לתי ע"כ הניב מה שים להשיב על דכרי כת"ר כעניין
זה הכ"ד החיים נו"ת וכעיניו כמתם:

הלעיר חיים מרדכי פירנחנרים ריחם ס"ט:

וזה הפסק מעשה ידי נדיק תשר שלח תלי:

סימן י'

ראובן תושב עה"ק נפתי ת"ו שידך לת תחיו שמעון
עם כת לוי וכהניע קור כניהן לחיכה
טען שמעון כי היינו חפץ ככת לוי לם לא כפני תנאים

הרמ"כ כפ"ז מק' ויולח דחיי כעלי חכמה ומבקשים בלח"ת כתיהה קזוכין ע"כ ומסתמה כערי מקלט שהיו ערי הלויים ודקי ימנה ממי לגמור וקעב"כ מנלין רכו עמו וה"ט שלח מן הכל קדם זוכה לגמור: ועוד עושין כי מיחה כע"ק דכרכות ד"ח לעו' ירור לדס כתקום רכו שכ"ז שממעי כן נרח קיים לה נשח שלמה לה כח פרעה והמניח לל ירור ל"ק הח רכייף ליה הפ דלה כייף ליה וכ"ע ודעי כי הוה כפוף להחיו רקוכן והתיד הוה מדרינו פדרך ישפה כל זה הס טעמוהיו של מעין.ולו מצים כי חיכו כרין שיונית לה כתו ממקים הניכוחין וגבל מחנאי לקו כ"פ להתנוח חוכה לנקו והס הוה נהרלם בתו לה נפרלית ועל המזונות חיכו כדין כי ס' כנ' הכולל מחיה לכריותיו כל היכח רלימחנהו יוריכו התורה הרין עם מי והס יוכה עמ' להוליכה והסרם היה מלנחת מחריו מה יהיה דינו כבתוכתה והס יוכה שתעין להפסיד כתו' שם לה הרלה להיה להתנדם היוכל שתעין לנרשה כע"כ לו ליעסוק חשה מחרם עליה נם כזה יחיר עיניכו שהס הרלה היה להתנדם ויסרב עמ' לנרשה כי כיוכתו היה לו שהכת לחדיו לו לענגה וליפטר ממנה מטחר כו"ע הס יכולין כ"ד לכוף לוהן שלה יענגה נם יוריכו כפיוה וחת שם תהיה כפטיה לו כדכרים לו שם יוכה עמ' כמה שרוצה לענגה ולה כפוף לחזקו לפי כפניה דכרים עוד וחת להדם מחת המחיר עיניכו כהלכה כלוחה שפטיכו פפ"כ דייני נדולה שלין נוליין מציה לברך ולה מברך לעיר שם יהיה לחים שכנה נוף לו ממון לעשה כלות העיר שם מחתה וה יעשה הדין לדוכו שיכול להוליכה כחלוכה להוליכה מציר לעיר כשיהה החדן לו לה ועל הכל יעלה רכרו הטוב ות"ה קהיה מעטרתו עלימה כלי:

תשובה ריש כל מרחין ירחה והעד יבא כי כי ידעתי כלי מיעוטו ערכי פחוה שכערכי, וחיכי ברוי לדבר דבר מילתה דחנדהה"ח כ"ם כדבר הלב, ההמים לה לוכל להחפק וכל דבר שבחוכה ה"ה לו, ובדק להחבה הפיהל כי לחבת עולם להחיקו וה"ם התולי כם ה"ל מה שעושין שמ' כי התה בפי להוליכה לב"ת שידה ובלבד שיהיה מהל ולנו מעכו כי הוה כתרלה וכתו לה נתרלית ירחה דהדין עם שתעין דקם שכתב מהר"ם מכתו' מיימו' להל' לחיכות סי' כ"ח ו"ל דהוליל דפסק כתעמדה ה"ל כלנו היה כענמה ההיא הלמה דלה תבכיכן קכלה ההנהו עליה לה"ל כ ההנח כמעמדה וכו' עכ"ל נס הריעב סי' קעז בהב ול"ל ומה שעושין שהשכע חמה שם לה היו כן ההנהים עהיין לה שם הוה הדה לנעל יכולה היקומה לעכב ולימר שם לחמי פסק'עלי מה לי לו כעוש לו פטוה דומיה דהפוקן מציה לחתנו ופשע לו מה הרגל דק"ל כהדיון וכו' עכ"ל ולמד מהר"ם הלשוך כפ' כ"ה מהכרי הריב"ם לנדון שלי ול"ל והנה שם היה קומתה שלה ודעה דכר לפי שם יעידו עדים שההנה הכעל עם הכיה הדכר פעוש שהדין עמה וכמ"ש הרי"כם ול סי' קעז עכ"ל:

הנה מין היה מכל זה לנדון שלנו כי לה נחתו כל הדכרים הללו לה לה כשהכת היה כרשות עלמה כנון שהכת כוונת ול מוקדקו פי' כ"ע דכר פשוט דעיקר כיסוד תנאי דקידושין והנכסה לחופה חלויין כה ולה תלכים דמסתמ' נדולה היתה עב"ל שה לפי שהשה הכעל עם הכיה להוליכה מהקונה וכולה היה שהשה שתאמר שם לכי הנה עתך לפי רלוני כתך ולה תחזיר לו כלום ולה תתבעהו כלום ולה תלין ולה תשכים ולה תעמיד לו שומר ולה תשלח לו שליח ולה תעשה לו שום דבר אלה אלה אלה

ובן אם ירצה שתי' לעשה ק' אחיו לעשה ק' שכריס יעבור תעשה מעשה כו"ע והיינו תחמת מ"ש בכתוב הדיוה כתי' וכתי"ב וכ"ז היה כהניח דעשה ק' נפה מינו שוה לעשה ק' טבריה ויהיה כתעשיר לברך או להבך:

ועל העשנה הכ' שטוענן שתעון כי אבי' לא הי"ל שום הנאתי היה זוכה כדין להוליאה מעפה לעכריה דהוי כתעני' לעיר הנס שת"ל לב"ד כדי להחלת' למקום אחר אחוה דעי והן קדם לציע היו דתכוכפ"ב דיימי גזריק ג' לרכוה לניסולין יהודה ועבר הירדן והגליל אין מוליאין מעיר לעיר הכל בלוחה החרן מוליאין מעיר לעיר ותכרך לברך הכל לא מעיר לברך ולא מברך לעיר מוליאין מעיה הרע לעוה היפה מכל לא מעוה היפה לעוה הרע רבב"ג או"ק לא המשנה ואיתה לעוה היפה שהעוה היפה כורך עב"ל המשנה ואיתה בקוק כר"ת שהיה מיהודה ואירס לשה כיהודה אבל היה מיהו ואירס לשה בגליל כופין אותה לגרת שמע"כ נשאה ע"כ וגרסי' בירושלמי מתני' כשהיה מיהודה ונשת לשה מגליל ונשת לשה מיהו אבל לא היה מיהו ונשת לשה מיהו מגליל ונשת לשה מגליל כופין אותה לגרת לי' ס' שמיהו בשאתי לגרת לי' ס' שמגליל אין כופין אותה לגרת מיהו' אין כופין אותה לגרת ע"כ וכתבו הרמ"ם והתרדכי שלכאורה התוספות והירושלמי תולקין והביאו פירו' מהר"ם ור"ת דלדידהו ל"פ התוס' והירוש' וכתבת שריין נם כתשובת ותייבי להל' תיבת הוכיח רבני מהר"ם ור"ת כאורך ותת הורת העולה מכלל דבריהם דלמהר"ם מתניתין מיירי כשבאה הלים לבוך את אשתו שתבה למחוז חפצה כפי' הגמ' ורש"י ז"ל וה"פ אין מוליאין מעיר לעיר כגון שהיה הוא מיהו' ונשאה כיהו' והיא מיהו' או לפניו מתרן אחרת אין כחי יפה להוליאה כדי להוליכה לגליל אפי' שכת להוליאה מעיה שביהו' לעיר שבגליל לפניו שתקומה היה בגליל והיה הדעת נותן שיאמר לה תתי ליכבת לין אם אחוד הנה כיהודה או כאחרן אחרת והלא מקום יהודה אינו מקום מולדתיך ומה לי הכא מ"ל הפס וכ"ש אם ירצה להוליכה למקומה דלכאורה ניתת לה טבי אפילה אם לא תהבה השאה לגרת מיהו' יכולה היא שתאמר ע"מ לדור כיהו' נתקדשתי כי אם ניתת לי ולכן אינו יכול להוליאה אל אחרן אחרת אחל בלוחה האחרן יכול להוליאה ולהוליכה למקום אחר שבאותה האחרן יבלבד שיהיו כ' המקומות שוין כגון מעיר לעיר או מכרך לברך אבל לא מעיר לברך ולא מברך לעיר דכהרכה דברים יש בכרכים יפה מעיר ובהרפה דברים יש בעיר יפה מכרך ולכן יכולה היא לומר עיר ניתת לי עפי' או כרך כ"ל וכדאיתת בנתרת זו היא פי' דתקני' לרעת מהר"ם והניא בקוש' כד"ת וכו' ר"ל כד"ת שהן הדים כיפה אתי שבאו להוליאה ש' אחרן אחרת היינו כשהיה היא מיהו' ואירס אשה כיהודה כין אם תהיה היא מיהו' או אפי' מאחרן אחרת אין לכופה להוליכ' אפי' לאחרה דע"ת לדור כיהודה נאחרים אבל כן יהודה שאבל בגליל ואירס שם אשה שהיא מעבר הירדן ל"ת אם אח"כ הביאה ליהו' ואירס אשה כיהודה אחר שבאו וזה ודאי פשוטה אצל אפי' לא נשאה כיהודה אצל בעבר הירדן שהוא בקומה אפי' יכול לכופה שאבל בגליל כשבאו אשה כיהודה ואירס אשה בגליל ואחר כך הביאה ליהו' דכיון דאירסה בגליל אע"פ שנשאה

כתקות כעבר הירדן ע"ד קידושין הל' נשאה כשקידם בגליל ע"מ להוליכה ליהו' קדשה וה היא פיר' התוספת' לדעת מהר"ם שהביאו התרדכי ואע"פ שרבני הרמ"ם כתו שהומיס דבני הרמ"ם הם עניים כתקום אחר ועשירים כתקום אחר וממ"ם התרדכי עוד שם וז"ל מבאן פשה שאין כופין אותו אלא אותה היכא דלא נשאה כתקומה אע"פ שאירסה שם ע"ל אני למדין עוד פירוש כדברי התום' כקנגון זה דהיי' מ"ם אבל אם היה מיהודה ואירס אשה בגליל ה"פ שהיה מקומה בגליל ואם אירסה אחל נשאה כתקום אחר כעבר הירדן ולכן יכול לכופה שאבא ליהודה דהנם שאירסה כתקו' מ"מ כיון שהנישואין היו אלא כתקו' מפשמ ע"ד להוליכה ליהודה נשאה וכ"ם אם אירסה כתקומו ונשאה כתקומה ושוב חזרה למקומה רפשיטא שיכול לכופה להכיאה ליהו' ועם שדברי התרדכי הנ' הם קתומים מדכתי מהר"ם שכתבו' מיתו' סימן כ"ח מכואר כמ"ש:

באופן שדעת מהר"ם הוא שאם היה הוא מיהו' ואירסה בגליל ואינו מקומה ונשאה כתקומה כעבר הירדן או שאירסה בגליל והוא מקומה ונשאה כתקום אחר כעבר הירדן או כופין אותה להכיאה למקומו ומדיוקא רבבייתא שתביאו שאם אירסה ונשאה נם כן כתקו' אפי' שהוא מיהודה אין להכיאה ליהודה ומה שיוצא מדיוקא התוספת' מפ' מהר"ם שהוא פי' הירושלמי ולענין דינא ל"פ התוספת' והירושלמי שאם שום תילוק הנא כפי' המשנה כין התום' להירושלמי שהתום' מפ' המשנה כגליל והירושלמי מפ' כשהיה הוא מיהו' והלך לגליל ואירס שם אשה ונשאה שם והיא ב"כ מגליל ולהיות הנישואין והאירוסין כתקו' אין להוליאה ממקומה ולהכיאה להרצו ליהו' והיינו דתנן ג' תרעות לנישואין אין מוליאין מעיר לעיר וכו' נתלת תתי דרייקי' מהתוספת' לפי' מהר"ם הוא פי' המשנה לדעת מהר"ם כפי' הירושלמי ומחלק הירושלמי כד"ת שאין הדים כופה את לשאתו היינו משום שאירסה ונשאה כתקומה ושוב מרדה ובכה אל כיון הכיא כופין אותה שהכיא אחריו ליהודה שהוא למקומו ושם נשאה אפי' פ' מיהודה נשאתי אשה מגליל ובגליל נשאה אין כופין אותה להוליאה מגליל:

כלל העולה מדברי מהר"ם הוא דהתום' והירוש' ל"פ וכ"ע אם נשאה ואירסה כמקומה אין לכופה שהכיא לאחרי ואם אירסה כתקו' ונשאה אלא כתקו' או אם אירסה אלא כתקומה ונשאה כתקו' כופין אותה להכיאה לתקנו דעת"כ אירסה אלא כתקומה או נשאה אלא כתקו' ואם היה הוא מיהודה ואירס שם אשה כיהודה כין אם האשה היתה מיהודה או מתקום אחר הפי' שהנישואין לא היו כיהודה כין שהיו אלא כתקומה או אפי' כתקו' כופין אותה להכיאה ליהודה כיון שהיה הוא מיהודה ואירסה שם ומזה תקשה רלתי להרב נקי' מנפט דף רמ"ב ע"ב שהביא דברי המרדכי ע"ש מהר"ם שמפ' התום' אבל היה הוא מיהודה ואירס אשה בגליל שהיו מקומה אע"פ שנשאה כמקומתם כעבר הירדן כופין אותה וסיים הרב ול' ועפ"ז הדברים האלה אם היה מיהודה ואירס אשה מגליל בגליל אין כופין אותה לגרת שאין כופין אותה כשנשאה כעיירה לדברי מהר"ם וכו' עכ"ל. מבואר יוצא מדברי בדעת מהר"ם שאם אירסה כמקומה אף שנשאה כתקו'

לאחר שאינו מקום כ' אלא להוציאה ליהודה ולאחרי המ"ר
ליקח שהרי כהיום מתכחר מתשובת מינו' רלף שם
לוירסה במקומה כל שלא נשאה כמקום' כופה לותם
והנרון של מהר"ם היה שלוירסה במקום' ולפילה כתב ול"ל
כופין לותה כיון שלא נשאה שם במקומה ולפילו הלך
ולוירסה שם במקומה וכו' עכ"ל עיניך הרוחו' מדברי
מהר"ם שתירה לדבריו ומתוך מ"ש כרעת מהר"ם ירלה
כי מה שהביא רלים מהר"ם לדבריו מדברי הרמב"ם
פ"ג מה"ל היינו ללמוד מדבריו הפך ר"ת שמפרש
המשנה והתום' והירו' בכפיית הלים שמדברי הרמב"ם
נרלה שמפ' המע' בכפיית השטה:

ומיהו לענין דינא רב החפר כין מהר"ם והרמב"ם
דלמהר"ם היכא דהיה הוא מיהודה והלך
לגליל ולוירם ונשמע שטה מנגיל אל לכופה ובדעת
ר"ת משמ"כ דעת הרמב"ם שלדעתו התום' הוא כפשטה
דכל שהיה הוא מיהודה לפי' הלך לגליל ולוירם שם
שטה ונשאה יכול לכופה וכמו שכתבתי שהוא נ"כ דעת
הריף שהביא התום' כפשטה ומדברי הריכב סי' פ"ל
ומי' קענ"ו נרלה דם"ל כרע' הרמב"ם ולכאורה יש לעמוד
בדברי הריכב סי' פ"ח שכתב שם וז"ל שאין מנניחין בזה
לאחר שאינו מקום הניאותין ע"כ משמע שטה היו
הניאותין כתרלה אל להוציאה הפך דעת הרמב"ם ולאחר
מעט ההתבוננות כוונתו מבוארת להיכא שהיה שם הוא
מאותה המדינ דכב"ה הב ודאי אל להוציאה ועיין בספרי
ח"מ סי' ע"ה ס"ק ח':

והנה מדברי הרמ"ה אין רלים שם ס"ל כדעת
הרמב"ם ויותר היה נרלה לכאורה דלא ס"ל
כהרמב"ם שהרי מחלק דברין שם שלכאורה התוספת'
והירוש' סתרי להדדי ותק"כ כתב פירוש ר"ת ומהר"ם
ולדעת ל"ם הירוש' עם התום' ולדידהו דכר כרוד הוא
שכין שהירם משה ונשאה כתקומה אל להוציאה להוליכ'
לחרנו ומדהביא כלחרונה פי' היה נרלה דהכי ס"ל אלא
מנחתי כת"ם כפ"כ דייני גזרות שהביא לשון הרמ"ם
ותשם כאר"ה דם"ל כדעת הרמב"ם ולא ה"ת מתי אתה
לשתוביון פשיטא דאין כופין לותה לנתת לחרינו דהא
לפי' מיהודה לגליל אין כופין לותה כ"ש מנגיל לת"ל
ולא דמיירי לפי' היה מת"ל ונשא משה דכה"ג כופין
מיהודה לגליל כדאיתא בתום' והכא אין כופין משום
ילושבה של אל הרמ"ם ולא עכ"ל נס הטור כנו סיומן עד
ס"ה כתב ולא לכל שם הוא מתחת משאר החרנות והלך
לחרן לחרת ונשאה שם נריכה לילך לחרינו לחרנו ע"כ
הנה הוא לך פהריח דהטור ס"ל כדעת הרמב"ם ורוב
גדולי האחרונים המה דאו כן תמהו כמ"ש הטור ולא
וכתב הרמב"ם שם הוא מיהודה וקדשה כנגיל לפי' לת
נשאה כנגיל אלא כעבר הירדן נריכה לילך לאחרינו
ליהודה שהיה מקוית' כשעה שקדשה עכ"ל עין רוחה
משמעות הטור כמ"ש לפי' לת נשאה כנגיל משמע
דל"מ שם נשאה כנגיל רכופה אותה לילך לאחרינו ודבר
זה כמו זר נפשב דהלא כהדיח מתכחר מדברי
המרדכי והריא"ש דשם לוירסה ונשאה כנגיל שהוא
מקומה אין לכופה וע"ק דמתחלה כתב דברי הרמב"ם
שהם הוא מארן לחת ונשא משה כארן לחרת יכול לכופ'
להביאה לאחרינו ואח"כ כתב דברי מהר"ם שהוזרין
לת"ם הוא כתחלת דבריו ולוזיתי להרב דרכי משה
שכתבם מכל זה ולקו"ל חירן דט"ם נפל כדברי הטור
דל"ל לפי' לת נשאה ליהודה אלא לקו' הכ' הניאותין

כנ"ע ואני הדיוט יותר כ"ל להניח דבר"ל שם הוא
מיהודה לפי' קדשה כנגיל ולא נשאה כנגיל שלא כעבר
הירדן מריכה לילך ליהודה והן הן הדברים שכתב לעיל
לדעת מהר"ם שאפי' שקדשה כתקומ' כיון שלא נשאה
שם מריכה לילך לאחריו מיהו מכחי לא הוכח לנו לקושי'
הכ':

וזה מזיתי להרב כ"ח ייעוב לקו' זאת וכלל דבריו
הלא זה רלף לדעת מהר"ם שם היה מיהודה
וקדם שנה כנגיל והוא מנגיל ונשאה שם כופה לותה
ללכת לאחריו ליהודה כל שלא נתעכב שם כנגיל ומן
הדכה לאחר ניסוין והניא דירום שנתעכב שם ומן
הדכה ופי' התום' כשנגון זה שם היה מיהודה ולוירסה
שנה כנגיל והיא מנגיל ול"מ שם נשאה שם מיד לאחר
הניסוין ורופה להוליכה לאחרינו דיכול אלא לפילו לא
נשאה כנגיל אלא כעבר הירדן שם נתעכב שם ומן
הדכה יכול להוליכה וזהו כלל דבריו. ואחרי התלבטי
בעברו' זה לו היינו נרלה כעיני שהרי מדברי המרדכי
מבואר להריא שדברי התום' דקני לכל וכו' היינו
שהיה הוא מיהור' ולוירם שנה כנגיל והיא מעכר הירדן
שאפי' נשאה לת"כ כתרנו מוליכה ליהודה דעת"כ
כשאם והיינו רכותא דלפי' נשאה כתקומה מוליכה
למקומו כיון שלוירסה חון למקומה ומשמע שאם
לוירסה נ"כ כתקומה אין להוליכה לפילו מיד לאחר
שנשאה הפך דברי כרכ"ח נס תמה שמיים מהר"ם
כפי הירום' ולא מני פ' מיהודה פי' כתכו מני פ' מיהוד'
נשאתי שנה מנגיל אין כופין לותה לנשתי מנגיל ע"כ
משמע דכשכתב הכי פ' מיהורה כשאתי מנגיל אין
להוליכה לפי' מיד לאחר הניסוין ואם לוכיח שהכא
יכול להוליכה מני לתני לה מ"ם לה לאי מיהודה כשאתי
מנגיל כיון שמיד לאחר ניסוין יכול להוליכה ואחר
שלשון זה שכותב לה לא כתב לה אלא ליפות כתה אלא
יולוכה מנגיל כזה הלשון הו"ל לכתוב שהפי' מיד לאחר
הניסוין לא יולוכה ואף דלשבר לותר דוקא לום
נקדלה אלא יולוכה לאחר ומקבל מיד לאחר הניסוין
שם יהיה להוליכה יולוכה ומ"מ לשון זה שכתב לה לא
היו יכולי כת כלל לנכי דיהה ואם דעתו להוליכה ואחר
מוליכה מיד קודם שיתעכב שם ולא יוכל להוליכה
לת"כ וכוד דלפי דכריו לא פירש כדברי מהר"ם ער
מקני נקדלה מיד כדי שנת אחר אותו נכול יהיה נדון
כאחר ומן ועוד רותית דכתב לה לפי מיהודה וכשאתי
לשה מיהודה לאחר חילוק בין תוך ומן לאחר ומן דלכול
מוליכה אותו הדין כמי שנגיל לעולם מיהו מוליכה ואפי'
מיד ועוד מה יענה למה שכותב בתשובתו מיימו' פי'
כ"ח וזל"ת כ"כ כנדון זה כין שם מקומו ומקומה הוי כמו
יהודה ונגיל אין כופין אותו אלא לחזור כיון דלא נשאה
שם כמקומ' משמע דשם נשאה כמקומ' אין להוליכה
לפי' מיד ומדברי מהר"ם חלוק"ל לת"ם מדין התכלי
כם' דיוק רחוי לאיין פ"ח דף פ"ד ע"ה ד"ה מ"ם מהר"ם
שם היה הוא מיהורה וקדשה כנגיל לפי' שנשאה בא'
מן החרנות כופה אותה לנתת ליהודה דב"ד קדושין הא'
נשאה וכיון שכשעת קדושין הא' היה יכול להוליכה אין
כוונת מהר"ם לומר דכשעת קדושין הא' היה יכול
להוליכה קודם שנשאה אלא שכשעת קדושין הא' היה
יכול להוליכה ותיכו דוקא אחר שנשאה וכדברי
הריכב סי' קענ"ו שכ והנה דברי מהר"ם מכוין הויין
תיובתיה שדברי נרון של מהר"ם היה כקידושין לבד

עיר שנשלח ועיין פסק שחכת לחברו לתרגו כדי להנשל והיין כופין חוקו חלק חוקה וכו׳ משם כתרה הפך דעת ר״ת וס״ל לחתר״ס דכל שהדין נותן להוליך למקומו יכול להוליכה כשעה שתירכה קודם שישלחנה וכמוהו מודה נדול המורים הרשב״ם ז״ל ח״מ סי׳ ל״ו הכיאו פרק כ״ס סי׳ כ״ה שעל מה שכתב הר״כב ז״ל בפי׳ קבל הרשב״ן והביא הפך הריב ופירו המשך דברי הרשב״ן הם בפנינן זה הנה הבעל היה טוען שהנשי היה שיהיו הניבוהין במקומם והיה היקה טוענת שיהיו במקומה שכך היה התנאי והשיב שהלדום נאמן שהפי׳ העיקר הדירה הם יכול הכחשה כיניהם שהוא יחמר ע״מ לדור במקומי נשלחיך והיה לא הודה לו הוא נאמן שהרי הפי׳ מסתמא כדין נותן שע״מ לדור במקומו נשאה ואחר שמסתמא הדין כך ס״כ נם אם טענון היא שהנשי היה שלא יוליכה ממקום׳ לשו כ״כ עד שהכיא ראיה לדבריה הדרכה הוא נאמן להוליכה למקומו ובין שבעיקר הדירה הם הטענון היא שהנשי שלא להוליכה והוא יכחיש׳ הוא נאמן נם בענין נישואין הם הטענון היא שכך היה התנאי והוא מכחיש׳ מהימנינן ליה כך הם כוונת דברי הרשב״ן למעיין בהם ועפ״ז למדנו מכלל דבריו דמסתמא לענין נישואין נ״כ הדין עמו להוליכה למוצאה במקומו שהרי מה שכתבים הרשב״ן דאינם נאמנין לטענון שהנשים כך הוא מחמת דמסתמא כופה הוא להנשי שלא לנאת ממקום׳ ומאחר דנם בנישואין הם הטענון היא שהנשי שלא לנאת ממקום׳ אינה נאמנת הוא הדין בסתמא כופה הוא להנשי במקומו ועיין להרב כ״מ פ״ב מדמ״פ ע״ב :

ובבן הנני מיסיף להפליא על מרן בחכ״ב שם שכתב דבר״כ לא פליג הרשב״ן והר״כב אלא דלהר״כב אינו נאמן הבעל לטעון שכך היה התנאי ולהרשב״ן נאמן הבעל לטעון כך אבל אם יורה הבעל שהיכה בתים הרשב״ן מודה דאין להוליכה כי אם אחר נישואין ודקדק כן ממ״ש הרשב״ן מפני שהוא נאמן לומר כך היה התנאי וכו׳ ועכ׳ ולעד״ן שאפי׳ יהיה כדבריו שכתב הרשב״ן כן אין בדברים הללו כדאי להכריע זה שהרי מידי הוא מעמת שהוא נאמן ואין היה מצוי שתסתמא כך הדין לכוף חוקה וכ״ש דאין דברי הרשב״ן אלא לבטלו בחשב בתים הוא אבל אם הרשב״ן היה שהוא נאמן ומוחזק שהוא נאמן להכחישה אבל התנית היה בין אם יאמר שהוא ההנה כפי׳ או מהתת׳ ע״ד כן חיכבה נדע שע״ד הטור שכתבתי לעיל׳ שאם הוא מאחה מהתחלוף והלך לארץ אחרת ונשאה אשה מצי שכוכה חוסם לילך לארצו כתב הרב החכיב סי׳ ע״ה הנה״ט חוק ו׳ שיש להסתפק אם דוקא לארץ אחרת שהוא לארץ אחרת אלא אפי׳ לארץ אחרת שהוא לה ארצו ואין ארצה נם ביתב שהרב ה״י נסתפק כזה ועכ״ז לא פסר מידו נמצא לפי זה שהרב הנ״י נסתפק על מה שרגיל הוטבעו לכל נלע״ד דדוקא לארצו אבל לשתניע אר מהפוס׳ דליכא אשה כזאת חוקה לילך אחריו וכולהו דייקי בלישנייהו ולילך אחריו לארצו הנם דלעון הפוס׳ הוא אחוס כופה חוקה לילך עמו מ״מ הפוסקים דס״ל דדינא בפשוטה דאיש יכול לומר לילך אחריו לארצו ואם אינה רוצה לילך הוי אחרי מלומר דוקא אז לעתיד אינה אחרי׳ :

ובן מן ד׳ מילתא דמסתבר׳ היא כי היינו טעמא שכופה חוקה שהרבה׳ מוכיחין שעמ״כ נשאה והו״ל כאלו התנה עמה בפי׳ להכיאה למקומו ושו היה כן שהנה עתה בפי׳ פשיטא שלא היה דרין להוליכה לארץ אחרת שאינה ארצו וכדמוכח רחיה יש ממ״ש הטור שם בשם מהר״ם שאם היה הוא מיהודה והיה משה ביהודה שאפי׳ שהיה היא מנליל ללו כ״כ להוליכה מיהודה ולהוליכה אפי׳ לאחרה דיכולה היא לומר ע״מ לדור ביהודה קדשתני עים חוק הכתובה היא לו׳ אחר שמקומך הוא ביהודה עמ״כ קדשתני לדור ביהודה דוקא וחק שים לחלק ולומר דדוקא לגרש ביהודה והיה מיהודה אין להוליכה מיהודה אחר שנתרצית לשכת ביהודה וכבר היא שם אין רצונה לשבת עוד רנליה לשבת שלא לארץ אחרת אבל אם היה הוא מיהודה והיה משה בנליל אפשר לומר דמאחר שיכול להוליכה מנליל ולהכיאה שלא יהודה הוא הדין שיכול להוליכה שלא מקום אחר הלהיות הוא מיהודה יחשב כאלו התנה להוליכה ממקום שלא מקום אחר והיה שמה הדוח לשבת יכולה למימר הנע עמך לגרש ביהודה והיה ביהודה ואח״כ הלך למקום אחר עם אשתו וכדין הוא להוליכה מאותו מקום כמבואר בדברי הרשב״ן ח״מ סי׳ ק״ל הנוכל לומר דמאחר שיכול להוליכה מאותו מקום למקומו יוליכנה למקום אחר הא ודאי ליתא ס״כ ס״ה הכא דוקא למקומו מוליכה ולא למקום אחר ועם שעדיין יכול הדוחה לרחות כ״ל הדין כמ״ש :

ומתורתו שלא הר״ן כפי׳ ההלכות כפ״כ ר״ג שמעינן שכתב שם וזל יתמיים כתום׳ וכו׳ כלומר אע״פ שהוא מיהודה יכול להוליכה מכרך שבנליל לעיר שביהודה אם היה מושבו ביהודה כעיר לאו כ״כ שיאמר לה כיון שאפי׳ יכול להוליכה שבנליל לעיר שביהודה כ״ש שאפי׳ יכול לכופך ולהוליכך מכרך שבנליל לעיר שבנליל דליתא אלא למה שנתרצית להדיא כבי כהדיא כתב הר״ן דאינו מוליכה לעיר שבנליל והדברי ק״ו אם לאותו מלכותו אינו מוליכה כ״ש למלכו׳ אחרת ודקדק הר״ן ליתר אין להוליכה לעיר שבנליל ללמד שאם נתנה להוליכה מכרך שבנליל לכרך שבנליל ודאי המני דהו״ל מכרך לכרך והרב ח״מ סק״ד נסתפק בזה אבל הרב ס״ק ד פשיט ליה וכמ״ש :

ואיך שיהיה פשקו של הרב ת״ה מתפשט מדברי הר״ן הללו וק״ו הוא ואין לומר דפשקו של הרב הוא אם יכול להוליכה לארץ אחרת ומיהו רוצה להוליכה לב רך והו״ל כמו מכרך לכרך נם כזה אין להסתפק שהרי ממתני׳ משמע דאפי׳ שהוא הדין מעיר לעיר שבאותו כן הדין מעיר לכרך מארץ אחרת וס״ב הרשב״ן ס״ח ס׳ ל״ו ועם ומאחר שבארץ אחרת כתב הר״ן שאין מוליכה מכרך לעיר ה״ה אם כח להוליכה מארץ לארץ אף שיהיה מכרך לכרך אין מוליכין ורחיקו למרן החכ״ב שם שכתב ול׳ ואם הכין המסיים שפשקו של הרב בעל הספר היה כשהיה הדין נותן לכופה שתלך לארצו ואינו רוצה להכיאה לעירו שהיה בר כח הלא לעיר אחרת מנבול אותו מלכות שלו כגון שהיה מיהודה ואירם ואשה כנליל ורוצה להוליכה לעיר אחרת שלא היתה עירו וכו׳ עכ״ל נם כזה אמי אומר דמדברי הר״ן הללו שמעינן ליה מפ״ש שיכול להוליכה מכרך שבנליל לעיר שביהודה אם היה מושלי ביהוד ה לעיר עכ״ל וכוונתו מכואחת שיכול להוליכה

לעיר שכיהודה אפי' אינה עירו וכלבד שיהיה מושבו
בעיר ואין לומר שלא היתה כוונת הר"ן ליתן שלא שיכול
להוליכ' מעירו שכיהודה דא"כ הכי הול"ל יכול להוציא'
מכרך שבגליל לעירו שכיהודה ואז לא לאכל קומרו אם
היה מושבו וכו' משמע בהדיא כת"ס ושמעינן מינה
דאם היה הוא מעיר שכיהודה ונשא אשה בכרך שבגליל
יכול להוציאה לעיר אחרת שכיהודה שאינה עירו ודוקא
לעיר אחרת שכיהודה אבל לא לכרך שכיהודה כשהיה
מושבו בעיר הע"פ שהמקום שנשאה בגליל היה כרך
והוא נ"כ לכרך רוצה להוציאה מיכו כדין להוציאה ועכ"פ
תס לכי לא מרע שכו"ל מ"ס עוד מרן החב"י שם ז"ל
ומש מצד הדין כעלמו ז"ש נו' דספקו היה בעיירות
דלא ימנע עיר הזאת מרוצה להוליכה שם אם הוא לעיר
שיצא משם וכו' שאם היה הוא פשוט שיכול להוציאה
ואם אינה הוא נם זה מפור' כמשנה שלו להוציאה
עכ"ל נראה מדבריו דפשיטא ליה שאם העיר מרוצה
להוליכה ליהודה היא הוא לעיר שבגליל יכול להוציאה
אע"פ שאינה הוא לעירו ואם אינה הוא לעיר שיצא
משם ז"ל להוציאה אע"פ שהיא הוא לעירו וכל כי הני
מילי בהדדי מיכהו ממה שיצא מפורש מכלל דברי הר"ן
כי לדעתו ז"ל העיקר שיהיה העיר מרוצה להוליכה שהא
לעירו היא דר מקודם ואם היה אינה אע"פ שאינה
הוא לעיר שיצא משם כלו' מגליל יכול להוציאה ואם
אינה הוא אע"פ שהוא לעיר שבגליל אז להוציאה ועלה
על דעתי לו' שכוונ' הכ"ג הג שכתב ואם הוא לעיר שיצא
משם היינו לעירו שהיה דר בה מתחלה ויצא משם לגלגל
ויהיה דבריו ממש כדברי הר"ן אבל מה נדבר למ"ש
הרב עוד שם וז"ל ומיהו אפשר לומר דהכ' הוא אפי'
שהיה הוא לעיר שיצא משם כיון דאינה הוא לעיר
מולדתו וכו' עכ"ל:

מעתה שך לי למה שיצא לנ"ד הנה הוכח דרבוותי'
היינו שהיא כופה את האשה ואע"פ שה"ת מקלי מנגד
פוק חזי מ"ש הרשב"ן בח"ג ססי' פ"ו וז"ל ואם כ' המקו'
שיון בכרך וכרך זה יהודה ואפי' הכשים ולחלוק עז"נ
מדין הוראה הוא שיעטרך הדיין שנמצר לו דין זה
לשאול לחקחים יהסומך כזה עפ"י ר"ת ז"ל לא מחכמת
עצמה ושוכה היתה לו השתיקה שכב' וז לא כתבה אלא
ג' מהביאים ולא מציעו שכתבה אלא הרא"ש ז"ל וכתב
השיבה כזרה כי רבו הר"ם חולק עליו והיי קול ושוברו
עמוניים בעל הטור ז"ל שכתבה בכר בתב קודם לה
ועתה ז"ל גאו' ז"ל ומעולם לא נעשה מעשה על פי כל
ר"ת ולפיה כדאי להעלותה על ספר לרחוקה וזה שכתב
עליה בתב שתקרונים ז"ל כן דעתה ולא ידענו ג' מלחרו'
שיהיה כן דעתו ח"ו עכ"ל ולפ שתכרשב"ם חת"ה סי'
קע"ו שעשה לה תמוכות והסכים להטור והרא"ש דכבי
ס"ל מ"מ אמן כדיהן כל גלגולים ז"ל נתפשטו הוראות
גדול ההגיונו ורב הוא עזינו מהרי"ק ז"ל וכתב בכ"
שכמקום הרמב"ם ורשב"ז ז"ל וכל הגאונים לא חיישי' לשב'
ר"ת וכ"פ בש"ע סי' ע"ם ס"ק ואחר שכן הוא נמצא
דינה כת הכעל להוציא את אשתו בלתן לחוץ מעיר
לעיר זו מברך לברך לתי' כלי שום תעלי. פש נכון לבאר
בזיבור דיינו דיינו לשפת וטברים ולכבר זה נריכין לכו
להכיא לשון המצ' והגמ' ות"ם חמבר':

חנן - סקס וכלותה הלרן מוליאין מעיר לעיר
ומברך לברך לא כל לא מצינה לברך ולא מברך

ושביק כ"מ אם לומנה עיקרה אין לה כתובה עכ"ל וה"ה
בעיקרה נרחה מתשובת רע"ג דלא ס"ל כפשטת דקתם'
כדעת הרי"ף והרמב"ם שפסקו סותה חלה כפשטו הירוש'
דכל שהוא מתחרן ה' ונשאה בכדן תחרת ה' לכופה
להכניסה לחדרו וה"ט משום דהירוש' היה כתחלת ולכן לא
הזיב ר"ל כגדון כלו ביכול להוציאה חלה מפני שדן כ'
מקומות כב' כרכים כתדן ה' אבל אם היו כב' חלוקות
או הא' עיר והא' כפר לא היה יכול להוציאה כפשט
פירוש הכל אכתי לא מכרעת דלעו' דכרי רע"ג תפשר
ע' דס"ל כפשטת דקתם' ומיהו דעתי הוה דע"כ לא
קאתר כתום' שיכול להוציאה לאחרטה אלא כשנתן להוציאה
קדם שנתיישב שם כתדה אבל אם נתיישב כעיירה זמן
רב חזר להיות הוא כתנאי סותה מתרן ואין להוציאה
וכתו שכן הוא דעת הר"ם כן הר"י סי' שלג ונרות של
ת"ג שרתו כח להוציאה תח תשתו אתו רב ולכן לא זיכהו
אלא תעשם דתביני דלא כעי כרכים כתדן ה' תיך שיהיה
דכר הלתר מעכיני דלא כעי' המקותות שוין
נכתותן אלא כל שכשניהם שכיחי כ"מ אע"פ שהוא
גדול מתכירו תשיבי כרכים ויכול להוציאה נם מדברי
הרשב"ן ח"ג סי' זקן ים לעתור כן הל' הע"פ שים קלת
שיטי כין המקים כין רב לתעט תהלתו לא תילק כזה
כי אם כין כרך לעיר אם הדכר ידוע שהכרך הוא מוק'
תו' והעיר הוא שתיטו תו' תו' כלל וכשרצו לעטין מקלת
תני' לתלק כין תו' לתו' תמרו כרכים ועירות גדולות
תכל כך"מ שמוכירין כרך ועיר כרך הוא תו' תו' יעיר
תיטו תני תו' ותשניה תעט ותנהנה כתנהג עולמי ברוב
וז"כ כיון שכ' הם תו' תו' תין הכרם כין גדול לקטן
וכו' וכן כעניו נוה ומה לא הכריעו אלא כין יפה לרע
תכל כין יפה הרעה ליפה תעט לא הכריעו עכ"ל
עיניך רואות דם"ל להרב כיון דכ' כרכים הו לא תיכפת
לן אם יהיו כ' שוין בתים ולע"ד אין לנעשות כדברי
הרשב"ן דכ"ת שאיטו מוקף תו' נקרא עיר ולא נחשב
כרך אלא הניו תו' שהרי לא קרא הרשב"ן עיר אלא
במקום שתכניה מעשים ומנהנה כתנהג עולמי ויכני שדות
מכלל שאם יהיו הנשיה רכיה ואין מנהנה כתנהג עולמי ויכני
שדות דין כרך יש להם ומע"פ שאיטו מוקף חו"ה דאחר
שהמקום הוא גדול מכיאין שם מכל המקותות אשר
קכיב לה וזכיתי כיה כ' מלאת שכלשון ההלתיר למוקף
תו' קורין לה כרך ולפעמים קורין לה עיירות גדולות
תכל עיר אתם הייטו העיר שתכניה מעטין ולא שכיחי
כ"מ:

ואחר שכתכתי כל זה מדברי הרשב"ן הנה מוכרחי'
תכי לומר שם"ם הרשב"ן שם סי' פ"ו והל
וכן הרמב"ם כתב כפיג מה"מ תכל תוליחין מכפר
לכפר ומתדיטה לתריטה כתוהה התרן עכ"ל והוא לשון
המשנה אלא שטיטה לשון כרך כלשון מדיטה ולשון עיר
כל כפר וכן כטה"ם כתוב הפי אלא שעשה מכרך עיר
ומעיר כפר וכילם נתכוונו לדעת ר' כי יכול להוציאה
כתרן ה' מתקום למקום כשהן שוין כרוחתם וזה פשוט
עכ"ל. הנה מ"ש כשהן שוין כרוחתם כוונתו לו' שיהיו כ'
כרכים או עיירות לא שיהיו שוין כשטותם וכן ת"ש
רש"ל והל כרך נדול מעיר לא כיון לו' דפ"מ שהו' נדול
מהמקום האחר נידון אותו ככרך ועיר שהרי סיים רש"י
והוא מקו' שוכני' וכתין שם לשחוה מעשר דכתה
תלת וכ"ם רש"י כרך נדול מעיר היא הנעשה לשיש
דכרי שכתב והוא מקום שוקים כי לשכיחת היותי מקום

נדול כתין תכל שכיטי מעש"כ. כעיר כי תכשיש
מועטים תכל תה"נ תם כב' המקומות כתין תכל שכיטי
נדון ככרכים:

וזה חזיתי למהרשד"ם כחא"ח סי' קע"ה וקע"ו
שכתב הפך דכרי ות' הרואה עיניו יחזו דתין
כדכריו כרחוי לדחות דכרי מהר"ם מונקון שכתב דכרך
המוכר כתים ל"ד תלת כל דמפקת מכפר כרך מיקרי
ונרחה שכוונת מהר"ם שו כמ"ש שהעיקר תלוי תם
יהיה המקום מקום שווקים שמכיחין שם מכל שכיטי
כין תם יהיה נדול הרכה ומוקף חו' תו' תינו מוקף חו'
ותינו נדול כ"כ נדין ככרך ומוציחין מזה לזה ולא מסיב
עיר אלא הכפר שמכשיה מעשים ותין מכיחים שם מכל
שכיטי ולפ"ז לפעמים מ"ל דתין מוציחין מכרך לכרך
וכנון שכרך ח' לא שכיח כ"מ וכרך הח' שכיחי כ"מ
והו"ל ככרך וכפר ולפעמים מוציחין מעיר לכרך
ותכרך לעיר וכנון רכב' שכיחי כ"מ והו"ל כהלו כ'
כרכים דכיון דשכיחי כ"מ מקתמת מצויין שם מכשיש
רכים. הנם הלום רחיתי למהר"ם שטיך סי' פ"ח שהחריך
הרכה כשיטו הלשון של הרמב"ם והטור מלשון התע'
וכסוף דכריו הלכה זו העלם ול' כמלת פשטן של דכרים
דמכרך לעיר ומעיר לכרך כיון דכתרוייהו שכיחי כ"מ
לע"ג ותוסב העיר עדיף לישכח יוקרא ונם ליכא
דיוקא מוציחין מזה לזה כשותה התרן וכו' עכ"ל ולכאו'
קשה מת"ש הרב נופיה כקי' ס"ה דפסק שם כפשטת
דתתני' דתין מוציחין מכרך לעיר ול' דקתולי"ת הוי
עיר דומיא דכפר. ולולם הא ק"ל שכתב שם ול' הילכך
כג"ד שקתולי"ת ותנדרמי הם כתרן ה' והתנדרמי כרך
וקתולי"ת עיר ל"ל להוציאה מקלת כפשטה דמתניתין
דלישני כשהוא והיא מתרן ה' עכ"ל. והימה דל"ד כלל
למתניתין דשם לישני שהיה מיהודה ולישנם לשה ליהוד'
וכ' ממקום ה' וז"ל להוציאה מכרך לעיר תכל שם כ'
מתרן ה' והיא מכרך והוא מעיר ונשאה כמקום זה
פשטת דיכול להכיאה לעיריו ולא שהוא מכרך לעיר
דהשתא יכול להכיאה מתרן אחרת מוציאה לאחרטו תפילו
מעיר לכרך כמ"ש הר"ן כשב' מתרן ה' לא כ"ש וכן יש
להוכיח כהדיא מדכרי הרשב"ן ח"ה סי' לז' ומדכרי
הילכם סי' קעז' ופ"ח וכ"כ הח"מ סק"ה והכ"ם סק"ו
ועיין להרשב"ל סי' שלג נחוור למ"ש מהר"ם מלבלך
כסי' פ"ח הנה מה שתמה על הרמב"ם והטור מה רלו
על ככה לשוטה מלשון המש' ככר כתכתי לעיל משם
הרשב"ן שכולם נתכוונו לדעתם ה' תלת שהרמב"ם כיתר
הענין כלשון ישמעאל והטור כל לעז והדין דין תמתי
והכל תלוי שיהיה כב' התתי שכיחי כ"מ:

ובכן תלכה ומשוכה לע"ד הנה כעה"ק לפתח היא
מקום שמכל הכפרים תשר סכיכות מוציחין
שם כל הנמלת להם מידי דזיין ויש כה מרחץ וכה"כ
ויריחים ונם חיזה דכרים שאיטו כנמלת ככפרים
מכיחין מעכו נם כעה"ק טכריה הוא מקום תשר
סכיכות מכיחין שם כל הנמלת להם נם מעכו מכיחין
שם כתו שמכיחין לנפתלי ויש כה מרחץ ויריחים הכל
כתשר לכל ולא עוד אלא שהיא ע"כ מוק' חו' ואין כה
עליות ויריחים משמ"כ כעה"ק לפתח ונם שפלפתי יש כה
דיוח יותר מעכרי הרי לה מולק התלמו' כזה וכל שאינה
כפרי נידון מכרך חב"פ שלדעת מוהרשד"ם אינו כך
לע"ד שתין לתקום דכרי מהרשד"ם כמקום לפלוני
סרכנים הנו' דס"ל ספק סכיכתו ותכי תימת דמירי

פלוגתא לא נפקא ולא נוכל לכוף אותה שתבא לתקנו
מ"מ נס היא לא תיכל לתכוע ממנו מזו או אם תרצה
להחזרם לא תוכל לתכוע בתוב והתום כמש"ל בטענה
הי' ליכרך שלא נתחרו כל הדברים הנ"ל אלא אם ירצם
להוליכה לעה"ק טבריה לדירה שהיא שוה לדירם שהיה
דר בה בעה"ק לפה הכל לא מנוה הרע לנוה היפה ולא
מן היפה אל הרע וכמ"ש מהר"ם אלשיך שם ז"ל ואין
עיכוב כדבר אלא שאריך שיהיה התדור מעין השר היה
לה כמנהיש שלא יהיה נזק הדע אל היפה או להפך
עב"ל. תשמע מדבריו דמ"ש כמש"ל לא מן הרע אל היפה
על דירת הכהים קאתר וכ"כ הרב נ"מ דרמ"ך ועש"
וחמי מוסיף דל"מ אם כח להוליח מעיר לעיר דמ"
להוליכה אם לא לדירה שוה אלא לפי כחותה העיר אם
כח לשנות הדירה מ"ל כ"ש לדירה מחרת כיולא בה אבל
לא מן הרע אל היפה ולא מן היפה אל הרע וכ"מ
מדברי הרשב"ן סי' רמ"ג וז"ל ואין כן כ' הדירות שיהו
כיוצי וברוע ע"כ מבלל דאם היה שיהו לא היה יכול
להוליח לפי כחותה העיר עלמה הנם דלעון זה לא
נזכר אלא כשאלה אפילו אם איתא דלא ס"ל הכי היא
מגלה דעתו בתשו' גם דברי הטור כרמזים פכד"ג סי'
י"ו מוכיחין כן שכתב וז"ל מולחין כארן לאחד כעיר לאחר
וכו' אבל לא מן היפה אל הרע וכו' ע"כ הרי בהדיא
שלפי כעיר ס"ל לעשות הדירה אלא דוקא כמדור שוה
וכבן יש לחמוה על הרב כ"ח סי' ע"ה ס"ג שכתב דמנוה
היפה אל הרע שיהו כל מקומו אבל במקום אחד ל"מ
שיהו דל"ל לפילו כעיר ג' הול"ל דאין מולחין יע"ש
ונעלם ממנו דברי הטור כרמזים דהויין תיובתיה :

וראיתי לחרן החכ"ב הגה"ט אוח כ' הביא מעם
שלרית יהודה כהגהותיו דאין מדברי
הטור דפסק דמולחין ממדור למדור כטענה פרילות
דדוקא כטענת פרילות אבל אלא טענת פרילות לא היה
יכול להוליח וכנון שרוצה להוליח מנוה היפה אל הרע
ום"מ דס"ל דכתקום ה' אין מולחין לדירה אם לא שהן
שוין וכתב עוד שהב"י ז"ל שיש לדחות ת"ח כרלה
שכבל ענין מיירי שבת"ד הרב ז"ל וסיים הרב החכ"ב
דס"ל כדחייה הרב ז"ל וקם דיבת דכתקום ה' יכול להולי'
מתדור לתדור אפי' שאינם שוין ולפי הדרך האחרת
אשר דרך בה הרב ס"ס לדעת הרתב"ם היא מולחת
דיכול להוליח מתדור לתדור שאינם שוין ואפי' מתדור
אלה ועם פשיב כאלטי הגבורים אשר שביב המרדכי
פ"ב ד"ג וז"ל אפי' מנוה לנוה היפה אי להוליח ר"ל
מתדינה לתדינה ע"כ :

ואני בעניי כ"ל עיקר כדברי הרב ז"ל כמה שהוכחתי
מדברי הטור כרמזים ומדברי הרשב"ן וכ"ל
עוד להכריח שכוונת הטור היא כמו שפי' הרב ז"ל דאם
נפרש כמו דחייק הרב שדחה שם מוכרחים אנו לומר
דכלל טעם פרילות הוי להוליי מתדור אלא לתדור אחר
לב"ם שהן שוין וזהו הפך דברי הרשב"ן ח"ג סי' רמ"ג
דקאי הרב שם כ' שרלה להוליח אח אשתו מתדור אלא
למדור אחר שיה לו והשיב הוא וז"ל אלו היו טענות
הלים והאשה שקולות היה הדין לשמוע אל האיש שאפי'
מכרך לכרך יכול להוליח כ"ם כעיר ל' שיכול להוליח
משכונה לשכונה וכו' אבל כשאין שים טעם חוקה אל
תאשה מפני כחה וכו' משמ' לבטל טעם הבעל מפני
טעם התאשה עכ"ל הרה לנו דדוקא משום שה"ל טעם
חוקה אבל בלא"ה אין הבעל מוליח אפי' מתדור אלא

כלופן שהפי' המחוור הוא מ"ש הרב ז"ל ושמעני' מניח
דאין מולחין מנוה היפה אל הדע או להפך אפי' כתקום
ה' וא"ת דמתמ"ש הרלכם סי' פ"ח דנוה היפה ורע הוא
כמו ממלויהב"ה לתוכ"ם כר' דקפיד לותר דדוקא כב'
מקומות אבל כמקום ה' אינו נק' שיהו ז"ל דלאו לדיוקא
נקטיה ובעיין כם דיבת דחיי לאוין כ"ת דף פ"ג ע"ב
דלשני הפי' אם יולח דאין מולחין מנוה הרע לפי' כתקו'
ה' ולפי' קאתני אינו מוכרח אם מולחין או אין מולחין
יעש והתחוור מכל מ"ש הוא דאפי' כתקום ה' להוליח
למדור שאינו שוה כ"ם שמתבון זה כח להוליח ממקום
לתקו' דוקא אלא דכ' ע"ש שלא יהכה הדירות וכ"ת
דלא די לנו בשווי הדירות כי אם נם התקומו' שריך
שיהיו שוין ולפתח אינו לאוור שבטבריה כי לוורה
של נפתח הוא זך כיותר יכילנה למיתר כי מדברי
הרמ"כם שכתב הם"ע שאין להוליח מן הרע אל היפה
מפני שהיא נדיכה להטפל שלא תהיה כעורה מתחב
דדוקא על דירת הכהים יכולה להקפיד אבל לא על
שינוי התקום ונינהו נס רש"י הכי ס"ל דל"פ שלא כטעם
הכריקה כמ"ש הרב ב"מ דרמ"ך ולפי' תיובתא דאם כח
להולי' מתקום שהוורה טוב ל מקום שהוורה רע ועלול
לחלאים ודאי שנם הרמ"כם יודה וכמ"ש הרב מנילת
ספר דקל"ב ע"ל מ"ש טבריה לנבי נפתא אינו נקרא לוורה
רע כמו שהרבי יהוש לתי שאינו מוכחים אח החתת
ולא שהוויד של טבריה אינו כ"כ זך כלוורה של נפתא לא
מפני זה נוה הרע יקרלי לה והרי זה דומה לתש"ל מש"
הרשב"ן בח"ג סי' קכ"ו דלא הפריטו חכמים שלא כין רע
ליפה לכל כין יפה הרבה ליפה מעט לא הפריטו ולוור
טבריה לנבי לוור של נפתא יקרא יפה מעט :

אכנם מה שים לעמוד כזה היא מה שרלינו כירו'
פ' כד"ג וז"ל תנין שהנוה היפה כודק ר' ליי
כשם ר"ח בן הדבקני הדעה ותהי כין בתשרי וסתיך
להרה יהא לותר בן הדבקני אלא תכלן שהנוה היפה
כודק יעש והכי איתא כתד"ר פ' וילא פ' ן' וכפ' דינת
דחיי פי' הירוש שלוש היה יושב כחיפור שהוא כסדום
וז"ל שיעלה להר שיסיכת ההר יש כה תועלת הרבה
יותר מהחיפור והוא הסיב בן הדבקני אלא מכלן
שהנוה היפה בודק ובעיין למיתר"ם יפה ל' נקטינן מהא
שיסיכת החיפור להבי שיסיכת ההר נק' רע וה"ל כנ"ד
שכח להוליכה מפתח שיושכת כהר כדי להוליכ לטבריה
שיושכת בעמק יחשב תוליח מן היפה ל הרע כרם כל
דייקת שפיר חוינת דלא היא וזה מצנה ערוכה שנינו
כפ"ט דשביעית נ' לירוח לכצור יהודה והנליל ועלה
היכן וב' נ' לכ"ח נליל העליון ונליל התחתון והעמק
וכו' כיהו' ההר והשפלה והעמק וכו'ע"כ. הנך רואה כי
ארן יהודה וארן הנליל חינה כולה שוה כי יש כתם
ארלית כנליל שעותרת כהר וכתה אלפים עותדות
כשפלה ועמק וכן כיהו' ופשב"כ תנן כפ"כ ד"ג שכחות
הארן מולחין מעיר לעיר משמע שאפי' אם הם כתוה
עיר שכנליל שעותרת כהר יכול להוליח לעיר אחרת
שכנליל שיושכת כעמק ואם אינה שיסיכת העמק לנבי
ההר כן נוה הרע כמלא דלא ת"ל שיכול להוליח' אלא
כנליל העליון מעיר לעיר אי כנליל התחתון מעיר
לעיר אבל מנליל העליון לנליל התחתון או לעמק אינו
רשאי להוליכה ואינו כן משמע' המשנה דקתי פסיק
ותני אבל כאיתה הארן מולחין מעיר לעיר ומפתחת
משמע דאפי' מעיר שכנליל העליון לעיר שכנלית

שהיה ג"כ מחזק כו' ליכ יכול להוציא וכן מחבה מדברי הרב נתח גאון כתב שהבקתי לעני שכהב מרחץ יהודית לפוף יהודה הו מרחץ גדיל לפוף גדיל מוציאה ואחר שנתבאר כל זה שכתי' ליה ליהוה דתיהו דתיק ומוקי לכפשיה דוקא על ליתי הי תיתר שמרוב וכותו היה עליל לחלוצים ומצי"ם לה כתילה לוה לשכתי שם ואתר מן תדכתי הרבה ומתי יכול כל שהוא כחזק הגדיל יכול להוציא מהר לעתק ולהוציא דמוציא תמיכא דהן לו יהי כן דמשמע לטכריה נדון כחוב היפה לל הרע ואעפ"כ יכול שמעון להוציא מכח מה שכח כשלקה שעון שת' שהוא רוצה לחור כמקום רבו לקיים דברי מכמים לעולם יחוד אדם כמקום רבו שכ"ו וכו' ועוד שעדיין הוא נרוך לו ולא מכל אדם ווכה ללמוד:

ולענין דלא נרע זה מת"ם הרמב"ם והטור ולל וכב"מ מוציאין מעיר שרוכה נויים לעיר שרוכה ישרל וכתב הפרישה דכיוצו ליתר וכב"מ ללמד לפי' מחזק לל מרן וכתלת ההשקפה נסתפקתי אם מחזר נ"כ שיכול להוציא לפי' מנוה היפה לל נוה הרע ניוהה ההזק למנע מחר מעט החזכוגו מכני הרוחק ודין להסתפק כלל ודוי ודוי חד שיעורת שהיי מת שהוא מעיר לעיר כשני תרעות הוא מעיר לעיר כחזק ת' כשאינם שוין שהת' הוא נוה הרע והת' הוא נוה היפה וכמו שמוציאין מעיר לעיר כב' תרעות שלת היה יכול להוציא כתב הפרישה שהם הוא ממקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישר' מוציאה לף אלו נחתר כן מנוה היפה לל הרע וכן הוא משמעות דכרי הרמ"פ ומסמ"ג וכשור שכתב ולל כשמוציאה מברך לברך לת יוציאנה מנוה היפה וכו' ולף לת יוציאנה מעיר שרוכה ישרה לעיר שרוכה נויים וכב"מ מוציאה מעיר שרוכה נויים ע"כ ומסתמות דכריהם שכתב וכב"מ וכו' משמע דאדלעיל קאי להיותו לנו שלפי' מנוה היפה לל הרע וכן משמע מדכרי הרב דינת דחיי דפ"ת ע"ד ול"ל וכב"מ מוציאין וכו' לפילו כמקום שאינו רבאי להוציא מעיר לעיר ומכרך לברך מוציאה מתקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישרל ע"כ דוק ותשכח וזה פשוט וכן הוא הסכמת הרב ת"ת ס"ק ל"כ והב"ש ס"ק ל"ה:

אבל מה שיש להסתפק הוא כדאוקמת הרתי לריעותא כגון כ' הרתי ומעיר לעיר ואינם שוין ת"ל מחזק ת' מעיר לכרך ואינם שוין ת"ל כב' תרעות ומעיר לכרך לכל הם שוין דכבלהו מיקרי לריעותא לם נאמר שגם כזה יכול להוציא מעיר שרוכה נויים לעיר שרוכה ישרל ולפיס ריהטת לומרתי לפי שהפיל מת"ם הרמב"ם והשו"ע כי הכל מעלין לת' דהכל מעלין לחתרי לפי' מנוה היפה לניה הרע ולפי' מתקום שרוכו ישרל למקום נויים ופשטו דכריהם דלף דאוקמ תרתי לריעותא מעלין ומריכין לאו למוריעי מ"ל הת וכשת' לת לומרו לל לחתרי מנוה היפה וכו' לכל כדאוקמ שתים רעות נוה רעה ונם רוכה נויים מנת לחוציא לם והיס ל"ל דיוקא להם זה מדאוקמ פשוט לתקני דג' תרעות מוציאין מעיר שרוכה נויים לעיר שרוכה ישרל וס"ל להרמב"ם דאפילו מוציאין מעיר שרוכה נויים מוציאין ולפי' לם קאמר כשוס' דמעיר שרוכה נויים יכול להוציא לפי' מנוה היפה לל הרע הוא הדין והוא הטעם כב"ד שלפי' לם לומר יאמר לו לכי מלמה לי נפת וטכריה נקרת נוה יפה ונוה רע לף מלה הקשה לף שיניו וא"ל לו יהיה כדכריך לפיס יש לי דין להוציא ומפשטי לחר קשו מהר"מט

כח"ל לח"ל דומיא דח"ל לח"ל שהם ב' תרעות משכחת לה דומיא מנוה היפה לל הרע וכנון ממקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישרל לכן ס"ל להרמב"ם דכשאתרו כנת' הכל לחתרוי ניה היפה הוא ג"כ ממקום שרוכו ישרל למקום שרוכו נויים דככה"ג בח"ל אין מוציאין ולפ"ז מהכרר דמחרן לחרן ממקום נוה היפה למקום נוה רע מוציאין אם הוא כמקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישרל אבל ח"ל תרתי לריעותא כ' תרעות ואין הדיוק אוזת וה"ה כחרן ת' מעיר לכרך ואינם שוין לו ב' תרעות ומעיר לכרך ואין שוין לכל לעיקרת היסוד דעוע דיש לדחות דמ"ם הרמב"ם ולפי' ממקום שרוכו ישרל וכו' לל מפני שמו רבעלמת מת"ל לח"ל והן ב' תרעות ואין הדיוק אוזת מוציאין ממקום שרוכו נויים וכו' דלעולם היתת לך ואין מוציאין מקום דאוקמת תרתי לריעותא כ' ועוד שמיכסוזת ולפיכך אמרו כנת' דה"ת להתוויי מנוה היפה דכנון זה מת"ל לה"ל לה משכחת לה דמוציאין לפי' לם יהיה ממקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישרל ומה שהוסיף הרמב"ם בשומרו ולפי' ממקום שרוכו ישרל נבו' למד כן מדאוקמת שם כנת' לעולם יחוד אדם בח"ל ולפי' במקום שרוכו נויים ולל יחוד כח"ל ולפי' במקום שרוכו ישרל כמנת דהטעם שרוכה ישרל לף נחשב כלל לטובה להוזת כח"ל והריעותא שרוכה נויים לף נחשב לרעה להוזת כח"ל ולכן כתב להתרי לפי' ממקום שרוכו נויים כי מן הכאר הזה כמדינו למדין דכחרן ת' מעיר לעיר לפי' מנוה היפה ש הרע לם הוא ממקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישרל מוציאין:

מעתה אבת ואחיה בג"ר רלע"ר לף נרע מבת להוציא ממקום שרוכו נויים למקום שרוכו ישרל ומנת לקיבת לם נמתה שרחיקי למרן החכ"ב שהכ"ל תות ס' שכתב כשם פהרי"מט דמקום שים שם רופת ושאר דכרים הנריכין לעיר למקום שאין שם רופת ושאר דכרים הוי כמוציאין ממקום שרוכו ישרל למקום שרוכו נויים עכ"ל ויש להקות מאין לנו רין זה למהרי"מט ולעני ד' תלמד כן מדלקוטת ס"ק דשנהדרין דאסור לת"ת לדור כעיר שאין שם י' הדברים והביאם הרמב"ם פכ"ד מהל' דעות ולפי' מכם עיר שאין שם רופת וכו' ונבי עיר שרובה נויים אוסרה לף שמענו כפי שלת יחוד אדם כעיר שרובה נויים שת מכללת לישתר ממ"ם לעולם יחוד אדם בח"ל ולפי' וכו' משמע דדוקא כאן לכל כח"ל אין לדור כמקום שרוכו נויים ואפשת ברבר שלת נזכר לישור בפי' תלת דרך עצה אוכת אל"ה לאמרו כהוא מוציאין מעיר שרובו נויים וכו' כ"ש דכר שנזכר לישור בפי' שאמרו לקור לת"ח לדור בעיר שאין שם רופת וכו' ולא נזכר אלא שאין שם רופת ולא נזכר שם שאין שם מורה הוראה ומתילתא דכר הין תכין אם אמר לפניך שאם כיצד שרוצה לדור כמקום רבו כדי שינאחו במענגלי נרך דה"ז שמעינו כן נרת וכו' כנו' כדכרי ר"ל כהוא"ת לעולם יחוד אדם בח"ל וכו' כ"ל לומר דהדכר פשוט דלת נרע מעיר שרובה נויים וכו' ואחר שהוכחנו לעיל דמקום שרובו נויים יכול להוציא לפי' מנוה היפה לל הרע הוא הדין והוא הטעם כב"ד שלפי' לם אמר יאמר לו לכי מלמה לי נפת וטכריה נקרת נוה יפה ונוה רע לף אלה הקשה לף שיניו וא"ל לו יהיה כדכריך לפיס יש לי דין להוציא ומפשטי לחר קשו מהר"מט

כי לומה מצוה לגלי ורחוקי הדברים כשורתן ולפי הנראה לכאורה אין כ"כ הכרח מתוך דבריו כמ"ש מרן החכ"ם ז"ל שם בסי' מ"ז ועוד דע זה לנבוני מלרי' כמו מכרך לעיר חציבי דלא שביחי כה כ"מ כמו כמלרים ואין שם רופא ולא הדברים הנלריכים כמו מעיר שרוכה ישראל לעיר שרוכה נויים כי היהודים אשר שם הם מיעוט דמיעוט לנבי היהודים אשר בתוכ' וכו' ועוד וכו' עכ"ד והנה מרן החכ"ם הכין דמ"ש מהר"מט דהוי כמו מעיר וכו' מלעיל קאי דמשום דאין שם רופא ושאר הדברים יחשב כעיר שרוכה נויש ולפי הכתוב ק"מ שהר"מט אח"כ כי היהודים אשר שם הם מיעוט וכו' ולשון כי משמע דהוי כ"ט למ"ש לעיל מזה דהוי כמעיר שרוכה נויש דה"ט משום דהיהודים אשר שם המיעוט וכו' ולפי הכתוב הכנה"ג דמשום אלין שם רופא יחשב עיר שרוכה נויש ומריכין לנו לומר דמ"ש אח"כ כי היהודים היא טעם נוסף וא"כ הכי הול"ל ועוד כי היהודים וכו' כמ"ש אח"כ ועוד אלין שם וכו' והגלע"ד שמ"ש מהר"מט ואין שם רופא מלעיל קאי שכתב דבעוה"ר לא שביח כ"מ ובזה שפיר אלין שם רופא ושאר הדברים ואח"כ הוסיף לומר דעוה נחשבת ב"כ כעיר שרוכה נויש וה"ט כי היהודים אשר שם וכו' ולשון דהוי הוא מגומגם קלת לפי דברי וזהו שהכריחו לכנה"ג בהכנתו ולגי לומר לי שהיה כתו' וכו' ושטו המדפיסים וכתבו דהוי איך שיהיה אף לפי דרכינו הדין דין אמת וכ"ש דלמרן אחיב"ב שמעי' דמי בתוכו מורה ונאמן בכל דברי רבו מהר"מט:

ועל מה שטוענ שמ' שלין לו מזונות בשלת הגה כב"ד אם לא היה לשמ' כח וזכות להוציאה מחמת שאר הטענו והיינו דכיס לנפת וטבריה כמעיר לברך לא היה יכול שמ' להוציא' מטעם חסרון מזו הגס כי רכוס הסוס פשיטא להו כחורלת הרב ה"ר סי' רט"ו עיין בדבריהם בתורף מ"ת מלחך שמרן כיצה יוסף כתב דלא כ"ל דבריו הכי נקטי' והוציל ולקח ליהן עיין זה מהרחי' חלקטה בחמדים כ' וג' נרגרים הנה הרוכס סי' פ"ח בתב וז"ל תשובה אין ספר שלין הלוים יכול לפרוש אח מחשבו לנמה עמו על ס' מעיר לעיר ומדחי' לא דחי כמו שברלה שכתה חשלה על וכזה לא נסתפק אדם מעולם לכל כשרוב הלוים להעתיק דיורו ממקומו לא מקום אחר מיוחד לקבוע שם דיורו שם יכול וכו' עכ"ל ומהרשד"ם בסי' קפ"ד כתב דהרוכס קאי כדעת סה"ר דיוקף מדחי לא דחי הוא רק להוציא' הא שם הרבר נראה לעיניים שיוציאו מעיר זו למקום זה שאחרון טוב מן הא' ולא יהיה לו נער כמו שיש לו במקום הזה אשר הוא עומד פשיטא בתי' הרוכס ז"ל יודע כזה ועם וחביריו נמשך הרב ב"מ ועם וכן הוא דעת מהר"ם מונסון הובאו דבריו בס' בני משה סי' ט' ועם והרב בני משה שם תמה על הרבנים הנ' ז"ל וז"ל ואני הנעיר תמהתי על ב' הנועים דתי' לשאר לומר דהרוכס מטעם שהיה רוצה להוליכה מדחי לא דחי הוא דשכר דלא תתני לו' טעם דחיסור מוו' דת"כ לשני נשאה בעירו אין ס' שיוליכנה מדחי לא דחי וכו' וכי היכי דשנשאה בעירה לו' להוליכה מדחי לא דחי ה"נ נשאה בעירו עכ"ל וצ"ע אין מקום תפיסה בלל דנס הרבנים הנ' ס"ל בדעת הרוכס דאם נשאה בעירו לו' להוציא' מדחי לא דחי ומ"ם בסי' פ"ח וז"ל אחר שלא היו חגיגותין בחרלה ומשמע דה"ט דיכול להוציא' מבני שלא היו הגיגותין בחרלה שלא כת' ו היינו מצוה שמשע" הואחד היתה עליו להוציא' לכ"מ אשר יחפון וא"כ נס אחר שהלכו למרום מולדתה ולא תיהדר ליה מוציאה מדחי לא דחי מאחר שלא היו הגיגותין בחרלה והרוכס קרי בחיל וכן מהר"ח מונסון כל שהכיח הר שם קאמרו דה"ט דיכול להוציא' מדחי ל דחי כאשר כתחילה בשעת יציאתם מהשתר יעם ומה שטענן עוד שם שתדברי הרוכס נר' כהדיא דכשרוצה להוליכה למקום מיוחד היינו מתני' דג' תרגות דמתרן אל תרן אל להוציאה דלא כדברי הרב תה"ד דמדבריו נר' דכל דתיכה טעם דחי' מנו' יכול להוליך כתחרת דתיחדר ליה אשר זאת היתה השגת מהרשד"ם ע"ד מהר"ח מונסון"עש ובשאני לענמי דברי מהרי"ם אין כהם כפהל ועקב למעיין כהם וכוונתו היא שתדברי הרוכס משמע דתיכה תרתי לריעותא דרוצה להוליך מדחי לא דחי ועיד שהוא קשה אם ימלא שם די מחבורו ואהה קאמר הרוכס דכוה לא כתשבח אדם מעול' וכ"ע הרוכס אכל אם ירלה להוליך למקום מיוחד זהו ענין המוג' משמע מדבריו דלמרבי מניה קאי דהיינו שהוא רוצה להוליך על הס' למקום מיוחד ומבואר שפיר דיקי הכי דבנן דדוקא אם הוא רוצה להוליך על הספינ מדחי לא דחי או על הס' למקו' מיוחד היא הכוונ הרוכס דאל"ה להוציא' אכל אם רוצה להוליכה למקום מיוחד וכוונתו שיוליך אם מנוח אשר ייטב לו יודה הרוכס להחה"ד שמוני' כן מתבאר מדברי הרב מוהרי"ם:

ואחשבה כן הוא כוונת הרשד"ם בשיתן קכ"ל וכן הרב ב"מ וכן נשהלך מעל מהרי"ם חלוקת הרשד"ם סי' קע"ג והרב בני משה סי' ל"ג הגס הלים רחיתי לה כני משה שם רלה להלין על קושי' מוהרי"ם שהקשה לתהר"ל דאם בדבריו לתחלה הביא הרוכס שם להוציא' קרים שומעינו שלא היו הגיגותין כתרות וניחא ליה להרב שם דתה שבי הרוכס מהני שלא להוציא' היינו משום שהיה רוצה להוציא' מדחי לא דחי נס כזה אחר המ"ר לא כיון יפה שהרי כהשובה דסי' פ"ז כתב הרוכס כהדיא דאפי' אם רוצה להוציא' למקום מיוחד אינו רשאי להוציא' ולפ"ד מוהר"ל דיינו מחלק בין ספק לודאי אם אי אפ"ל להא דהתה"ד אין תחילה הרוכס כתב שלא להוציא' בלל השולא שכל דברי מוהר"ח תוכנו כולם כביחים למבין:

והנה אחר שהקדים לביל שאי' יכול להוציאם לעה"ק טבריה אלא לכאר אם יהיה דעתם כשהתחילו לבא החדיו והרתב"ם בפיה"מ שה"ז כתב וז"ל בוחין חוקה ויולאה עמי לחרבו אז תבא כלא כחוכם ע"כ ורלה שמוכח דין זה יצא לו להרתב"ם תמ"ם כהים בוחין חיתה וכלשון הזה כוכר כבריתא בנתי' דקל' נבי היא אז' לבעלות ונרשי' שהם בהדיא וז"ל הבא שלא כחוכם ע"ל להרתב"ם דכמו שכלשון כוחין הנוכר כבריתא קאמרי כבריתא כפי שהוגה שלא כחוכם כוא"ה כחוכם הנו כהו וכוה רלה להקשות להרשב"ץ אי ג' קלע"ן אבל הל כיון שמוליכה חוהה אין הדין תלוקו מקום לענקו אם נתנשה אין לה כתוב כדין לעלותה ושלא לשלי' שהוא הקום וכן הירו הזכירו כוה כפיה ואין כפיה אלא כתתון להשתדה כתוב ולא נו' כפיה כפשוטו שם לגרש אכל בת"ת אמנ' כפיה כלי גירושין היא כפנוי מתון ותשם לתר הרתב"ם שהגה שלא כתוב ולא אבל אדם ע"ל וכ"כ עוד שם בסי' קנ"ו ע"ל וכ"כ הרוכס

שלימתא אלא שלא טענו ועוד כתב הרמ"ך ריחיו מתוך
הטענו כלו' דמתחו' כ' הטענו שטענו ריחו' ריחיו כי ים לו
להפסיד כתוב כנ"ל שאע"פ שהוא לא טענו שלא כ' טענו
מ"מ הס נ"ט אלא שהוא אלא טענו אלא כ' ולכן הסי'
הרמ"ך דוקא על כ' טענוהו וכתב שאם תתבטל טענ'
הה' עוד ים לו כ' טענו אלא שהוא לא טענו שלא ת' ועל ת'
שטענו הוא מציר מבואר מכל מ"ש דדעת הרמ"ך הוא
דאף שמן הדין אי' להוציאה ממקומה מ"מ אם ים לו
סכנה לעמוד במקומה כופין אותה או שתכה אחריו או
שתפסי' כתובה ותנאיה ולקמן בס"ד נעמוד ע"ז. ויש
ללמוד עוד מדברי הרמ"ך שכתב כתחלת דבריו כי רצו'
רובם להפסיד כתובה ותנאי' כנ"ל ומ"ש בסוף דבריו
שאם אינה חפצה לדור במקומה אינו חייב כמזו' לר'
במזונו אלא ה"ה שמפסדת כתובה ומ"ש הרשב"ן שלא
חלק מדם בזה להרמב"ם ומה שלא כתב הרמ"ך שמפסי'
גם כתוב ה"ט שהיה לה היתה תוכב' נט שלא מזו' ולזה
הסיב שאינו חייב כמזו' ומיהו ודאי דס"ל דגם כהיכה
מפסדת תשובה למהרשד"ם חח"ה סי' קע"ו ועש"
וכן תפס עליו הרב כני משה סי' ט' ולפי זו שמהרשד"ם
לא כתב מ"ש אלא מחמת שלא ראה דברי הרמ"ך בהכו'
בתורך כתשובה' אלא ראה דברי הרמ"ך בקונט שהביאם
הטור ומצו"ם כתב מ"ש לכל אם היה רואה דברי הרמ"ך
בתשובה פשיטא ליה דהיה מודה דדעת הרמ"ך כשאר
דבוותא שכתב לעיל דאלא שלא בכתוב גם מ"ש הרשד"ם
שם ככוונת הירוש' שכתב דדינה כדין לילונית לומר
דקוסף' יש לה ועיין להרב כ"מ דרמ"ג אם היו רוצים
הרבנים אלו דברי הרשב"ן בח"נ סי' פ"ו שעמד עכ"ל
ותיקן הדברים לא היו כותבין מ"ש בקופן שאף תוס' אין
לה:

כלל העולה ממד"ר קדמו"ת דלדעת הרבנים
הנ"ל כשהאשה מסרבת לבא אחרי אישה אל
מקום אשר לבבו פונה לדור שם והדין נותן להוציאה
מפסד כתוב' ותוס' וכ"כ הרדב"ז בח"ג סי' תל"ו ושימני
קנ"ט וכ"כ מהר"ם אלשיך סי' פ"ח ומהרש"ך ח"כ סימן
נ"ז ותהר"ם שבסוף סי' ט'. ועדיין צריכין אנו למודעי
דלא נאמרו כל הדברים הללו אלא כשהבעל אי' אוהב
אחרי או שתכה שלא ככתוב' דאז שם קרקה היא להתגרש
בפסיד בתוב' ותוס' ושם היא מוציא עצמה מלהתגרש
אין לה עליו אלא כו"ע אמנם שם האשה היכא נימצין
ולכאורה שלא ככתוב' אך הבעל מעכב ואו' אוהב אחרי
אי אינו מעגן אותך משאר כו"ע אז הדין נותן דמחיי לה
כשאר כו"ע כיון שהיא מקרקה להפסיד והוא אינו רוצה
לגרשה ורחיה לדברי ממ"ש הרשב"ן בח"נ סי' קנ"ו ואל
ומ"מ זה יהיה כשתתבע ממנו גירושין ויפיוקו לדין על
עניין כתוב' לכל עתה שעומדת כמרדת אין עליו מהני
כתוב' לא מזו' ולא שאר תנאים עכ"ל משמע מדבריו
דלא נפטר משאר כו"ע אלא כעומדת כמרדה ואינה
תובעת להתגרש לכל כשתתבע להתגרש אין לבעל
לקנסה אלא כהפסי' כתובה לכל לענין משאר כו"ע
אינו רשאי ואם היה דעתו של הרשב"ן דדחיי הבעל
לענין לקנסה תובעת להתגרש הכי הול"ל כשתתבע
ממנו גירושין וירצה לגרשה לכל אם עומדת כמרדה
או שהוא אינו רוצה לגרשה אין לה עליו וכו' ועוד דלפי
מבורתת מש"ר ן בחשובה סי' מ"ב ול"ל הע"פ שמינו
ה"מ לא"ה היינו לענין שאם היה אינה רוצה לעלות אלא
אלא בכתוב' ובדחי' בבריתא כגמרת לכל כל אלא נתן

לה הנט דימחייב לה שאר כו"ע לאו כל מינהו לעקור
בירים לאו דלא מצוה ישובה אל אי ע"כ דבר הלמד
מענייני הוא דמ"ש כופין אותה לעלות היינו שיכופו
אותה להפסי' כתוב' דוקא לכל אינה מויבת לעלות אם
תרצה היא להפסי' כתוב' והה בכר מבואר נ"כ בדברי
הרשב"ן ח"נ סי' פ"ו וכתשובת הרדב"ז סי' תל"ו:

ואף גם זאת מבואר ונלמד מדברי הר"ן דכל אלא
נתן לה נט לאו כל הימנו לענגה וליפטר
משאר כו"ע כדי לגלות אלא יתן לה נט ואם לאו מחי'
בכל תביאי כתוב' ומעתה עכ"ל דכל מצ"ל מצם הרבנים
הנ' שהאשה הממתנת לגלות אחרי אישה למקום אשר
מן הדין יכול להוציי' מפסדת כתוב' ותנאיה ואין לה
עליו שכו"ע היינו שהבעל אי' מוכנה אחרי או לגרשה
כלי כתוב ככה"נ כשהיא מועמדת מלקבל הנט או נפטר
ממנה משכו"ע ואי"ת כיון שהאשה מתגרשת כע"כ היך
אפשר להעמיד דברי הפוס' הנ"ל כמוכנת היא להתגר'
ומה ככך יגרשנה כע"כ אלא ודאי דפוס' הנ"ל מיירי
כשאינו יוצה לגרשה ותעב"כ כתב דכפטר ממנה
מהגאי כתוב' הא ודאי ליתא דא"ל דהגם דהאם מתגרשת
כע"כ והיה יכול לגרשה מ"מ הוא אינו מקפיד כזה אם
תקבל הנט א"ל כיון דכלאה"ה הוא נפטר ממנה משאר
כו"ע כאומר דלומי הוא לגרשה כלא כתוב' כאופן דכ"ע
מודו שאם היא תובע להתגרש כלא כתוב' והוא התועע
מחייב לה כשכו"ע ועיין להרב כיף דוד חח"ה סי' מ"כ
שכתב ככל מ"ש:

ולא תעוב נפשי לשאל ממ"ש כתבו' מימוכיוף
להל' אישות סי' כ"ח ול"ל ואפי' לדמון מורם
הכא שתלה ממקומה ללכת אחריו או תבא עד שתלכין
דאשה דע"כ לה פליג לדמון אלא היכא דאינו חפץ
לכנוס כלל וכו' אבל הכא הלך אחריו ולא התעננעכ"ל
בגך דוקא שאשה היתה תובע להתגרש פשק
מוהר"ם דיכול הבעל לענגה אם לא הכא אחריו ומ"ש
ליישב דלא כתב מוהר"ם כן אלא כאותו נרון שהיתה
חרוסה ואין לבעל לקנות אותה דבתוב' ליתא לחרוסה
לכן יכול הבעל לבוסה שהבא אחריו או שתבא עד
שתלכין דאשה אבל בבעולה דים לה כתוב' לא קנסי' לה
אלא כהפסי' כתוב' דזהו דינה שחייבו לה חכמים שתבא
אחריו או תגרש שלא ככתוב' אבל לענגה לאו כל הימנו
וכן נאמר כדעת הריב"ש סי' קכ"ו שכתב על דאו' שתאשה
עם חרוסתו שתבא אחריו להבעל כמקומה ושוב חוזה
כה ודאי' טוענן שאם תחזור כה שהוא עשוי מבל שיעבור
וכו' ואפי' ממזו' ואלא יגרשנה מעולם והוא עומדת
שיאחנה במקומה או יפטרנה כגט והשיב ולא שם בכוף
התשובה אמנם אם התבא עמה והיא היודה כוה הדין
עמו עכ"ל גם הרשב"ן בח"ה סי' נ"ז כתב על דון של
הריב והשיב בסוף התשובה ולא או כופין אותה לבא
אחריו להגבת בכרס"ך ואם אינה רוצה הלו הלל בתוב'
היתה מפסדת אותה אבל בבר הסכימו הגאו' ל שאין
בתוב' לחרוסה וכן נהגו הילבך תבא עד שתלכין ואשה
עכ"ל הבך רואה מתוך דברי הרשב"ן הללו שיש לחלק
בין חרוסה לנשוי וכמ"ש:

ועפ"י הדברים הללו יש להשיב ע"ד הרב ל"מ
דרמ"ב ע"ב וזל ואינו רוצה הברח מבתן
לומר שיחלוק הרמ"ך ע"ב הני דבוותא דשנת דברי
הרמ"ך הם בשאינו רוצה לגרשה אלא תבא עד שתלכין
ואשה ולא יתן לה מזו' וכ"ב הרשב"ן בתוב' תשובה

גל או כופין אותה לגלח אחריו או תצא עד שתלכין
ותשה ע"כ לכל לה"נ דאם רוצה לגרשה וכל לכנסין
אחן שתגלח כלה כתוב עכ"ל. הנה העולה על רוחו ליחס
מרעתך הרמ"ם שיכול הבעל לענגה וליפטר תתנת
תשכו"ע לכבי לא כן יחשוב שפרי אפי' מורדת דתתים
עלי דקל"ל שאין לה כתיב וס"ל להרמ"ם כשקיבו פר'
אע"פ וכתשובה כלל מ"נ בכ"מ שאין כופין אותה לגרש
ותצע"כ כתב בכלל מ"נ סי' ח' וגל ותם ראתו לענגה
ואו לסמוך על מנהגכם בעת הזאת לכופה לתת גט
לומן ע"כ ותם כמורדת דמתים עלי כתב הרמ"ם שתם
שם לאום שרוצה לענגה יכופו אותו לגרש כ"ם כמורדת
וג"ר שמסרתה לבת אחר כעלה לשקום לאחר דודאי
לא יוכל לענגה או יגרשנה או יקיים בה מנהג דרך
ארץ שכו"ע נם מתשובת הרמ"ם שכתב העור סי' קנ"ד
ע"מ שהיתה לאה טוענ' שיכפוהו לבעלה שיגרשנה
מפני שהוא מוכיח למלכות עפ"י הדרך שאני עתיד
לגאל לקמן כם"ד קשה להרב כ"מ נם מ"ש הרב הנזכר
שב"כ הרשב"ץ לאחרי המ"ר לא דק כי דברי הרשב"ץ לאינם
אלא כתירוצה לכל כאנו לא וכמ"ש:

איברא שלא על הרב כ"מ לגבר אלא נם
על הרבה גל כח"ה סי' אל"ה ים לתמוה
שכתב וגל הילכך בב"ד הדבר ברור שיכול לכופה ללכת
שם וכו' והוי יודע שאפי' אינו רוצה לגרשה אינו חייב
במזונות כי אין לה תנאי מתנאי הכתוב וכ"כ גל עכ"ל
ולשם מדבריו דבדידיה אלא שתם רוצה לגרשה הבא
אלא כתובה ותם אין רצונו לגרשה מניחה ענוגה ואינו
חייב שכו"ע וזה תימה ומה נם מדבריו הם הפך דברי
הר"ן והפי' שכתב לעיל ועלה על דעתי לחלק דע"כ לא
ק"ל לפוש"ה גגל דלאו כ"כ לענגה אלא רוקא שאנר הדין
חייבת ללכת אחריו או להשקיד כתובתה אבל כשהיא
חייבת ללכת אחריו מצד ההכרחי שהתנה עמה כפי שיוצי'
משם ערוך טפי כח הבעל לכשהרב לענגה גליפטר
משכו"ע וכיוצא בזה רלינהי להרב כיוצ דור שם סי' מ"כ
הסכינע' דעתו להלן כן פדיבתך הר"ן ודעמיה ועם ואלו
הוה רוצה דברי הרדב"ז הללו היה מסתייע מהם אבל
לגבי מרוצה להרשב"ץ ח"ג סי' פ"ו דקאי שם כהתנה
כפי שלא יוציא אלא אחר עבור י' שנים ועכ"ז השיב שם
כפי הנזכר בסו' התצו' וגל ות"מ זה יהיה כשתכבע
ממנו נירושי' וכו' ע"כ דלשון זה משמע דאל לענגה
וכמש"ל:

ולכאורה ים לעיונר בדברי מהרם"ך חל"ח
שם"ז קכ"ה דנראין דברין הפך דברי
הר"ן וכבר עינך עליהם הרב כ"ד שם וייעב שם דבריו
ונם ייעב דברי מה"ר נתנאל גל סי' כ"ה דכוונתו היא
לומר שאין זה הדים ממה שאנו חכמים שכופין אותו
דאותן שאנו חכמים שכופין חייבים בכתו' אבל זה אינו
חייב בכתו' ודומה למגרש כרצונו שאינו חייב בכתובה
אבל מה"ב שנם זה כופין אותו אלא יענן אותה יע"ש.
ואחיל ואמה לירון היאי מילתא דנע אדבר זה שכתב'
הרב כ"ד דאותן שאנו חכמים שכופין חייבי' בכתו' אינו
מוכרח דהנם דרוצת דרבותא הכי ס"ל בכתו' כפי'
קל"ד וכ"כ התום' בפ' התדיר דע"ו ר"ה כופין ודם"ב
ד"ה אבל מיהו מצינו להום' בפ' הב"ע דם"ד בדיבור
כ' המתחיל ויוציא ויתן כתו' שכתב משם ר"ג דם"ל דאין
קיבין בכתו' וכ"כ המרדכי בפ' הב"ע משם ר"ג ועם
נם מוהר"ק שורש קי"ז רמז לקצו' ר"ג וגל אין לה להנשא

לו ולחפשי' כתו' לדברי ר"ו ואף לדברי ר"ג לחפשי' ויוצא
הסעד"ע כ' וכבוזמה מאד תמהתי על רוב בקיאותו של
הרב כ"מ דרל"י ע"ד שכתב וגל ולא מצאתי בכל ספרי
התום' התודפסים מי שיחלוק עז לך בחירוצי הר"טכת
מכל מצאתי כ' כשם ר"ג דכופין על הנע כלא כתובה
וכו' ע"כ ונעלם מעיניו כבודו דברי התום' והמרדכי
שהביאו בפ' תצו' ר"ג. לזיל שיהיה מה שיכב על דברי
מהר"ם נתלנטי לאחר המ"ר טעון שלא בעניינו ויותר
כ"ל שבוונתו לומר דאין זה בכלל מה שאנו חכמים
בפ"ם המדיר שכופין אותו לגרש שלא הנע יהיה מרעתו
ורצונו ומיסו כופין אותו שיקיים שכו"ע ותם מתוך
אותה בעייה יגרש ניתן לן בם ע"ד מה שאנו עתידין לו'
לקמן בדעת מוהר"ם בפ"ד נם מ"ם הרב כ"ד שם
לייסב דברי הרשב"ץ שכתב שתצב עד שתלכין רלשה
דמיירי שהחכילה עלמה ליעב לגב שיטפיה לא דק
דאחד הרואה הרשב"ץ ח"ת סי' לז עיניו יחזו
דלדידיה התשה היתה תוכעת שיגרשנה:

ממוצא דבר ואת תורת העולה דתם תשרב התם'
מלכת אחר בעלה אל מקום אשר הדין
נותן להוליכה ובעלה רוצה או שתבא אחריו או תפסי'
כתובת הדין עמו ותם היא מונעת עלמה מלהתגרש
ואין רלונו של בעל לגרשה פב"כ אינו חייב במזו' ושאר
תנאים כרם תם היא תופעת להתגרש ותוא המונע חייב
הבעל בשכו"ע ולא כל חיתנו לענגה. ויש להתפק
כדברי הר"ן והפום' הנז' כשיאמין הבעל שאת לבכו ופבא
ללמת בשתות חפלו ורוצה לענגה מה נעשה לו תם נכוף
אותו לגרש או שנכוף אותו אלא ילך ויקיים שכו"ע אחר
שרוצה לענגה. ונם יש להתפק בכפייה זו תם תהיה
בזוטים או כדברים ומדברי הר"ן אין הוכחה סנם
שלפי ישוב הרב כ"ד בכוונת דברי מהר"ם נתלנטי וכיוצא
בתה שכתב ע"ד הרשד"ם יש לדקדק דכופין אותו
לגרש שהרי מהרשד"ם ומהרם"ג רייקי כלשכויתו לו'
שאין כופין אותו לגרש ושכתב הרב כ"ד שכוונתם לומר
שאין כופין אותו לגרש ואיתן כתוב מנה דלגרש כלי כתו'
כופין ולכאורה דבר זה מריבה לפנים ולהרחיב הביאור
הנה בענין כפייה הנע מלינו להפום' התקה נדולה
ואחרים שמענו שלא להרבות מחורים בישראל בנע
מעושה שלא כדין כמ"ש התום' והרא"ש בפ' הבעי' על
מה שהלקו ר"ו ור"ח בב"מ שאמרו חכמים יוציא ויתן
כתוב תם כופין על הנע או מבקשים ויען יש לי תשע
ותתן כדברי הפום' בענין זה לתרתי שלקטה בתמרים
תם שהגיע ידי יד כהה:

וזה החילי הפה דעתך ר"ל בפ' המדיר ר"ע ר"ה יוציא
ובפ' הבעי' דם"ד ר"ה יוציא ובהרא"ש שם
וב"מ שגזל יוציא ויתן כתוב כוונתם שיכופו בזוטים
לגרש והביאו ראיה לדבריו מדאי בפ' המדיר וגל אמ'
הזו' יוני זן ואיני מפרנס יוציא ויתן כתוב וגזל ר"ה
אמרה קמיה דשמואל אמר תכסוהו שערי לשלעור על
שיכפוהו להוציא יכפוהו לזון ורב חין אמר שם פתם
בכפיפה ע"כ ומדאמר שמואל עד שיכפוהו משמע
דם"ל לשמואל דרב שאמר יוציא ויתן כתוב כופין קאמר
אע"ג שלא נז' בדבריו אלא יוציא משמע דלשון יוציא
הוא כאלו אמר כופין ומסתמא כפייה הוא בזוטים
ואלו בדברים תה אמרינן בפ"ם המדיר בדברים לא
יוסר עבד כ"כ התום' לדעת ר"ו. ורחיתי להרב כ"מ
דרל"ו ע"ג הק' ע"ד ר"ו וגל ולא ידעתי למה הוצרכו

כענין זה לרחיה ולו' ורחץ דכופין כשוטים וכו' כנר'
דמילתא דקכרת היא וריכה רחיה והרי תלמוד ערוך
הוא כפ' המדיר דכל היכא דאמרי וכו' לא אמרי לאוקומ'
כמילי דכדכרים לא יוסר עבד שלא כשוטי והעילה ע"ר.
כענין זה אפ' לרחוץ ולו' דלאו למימרא דכל היכא
דאמרי וכו' לו אפ' אלא כמילי אלא ככה"נ וכו' עכ"ל
ולקו' זו מלכד מ"ש הרב שם ליישכה עוד זאת נלע"ד
דאי מההיא דס"פ המדיר לא הוה אמינא לב"מ
שאמרו כופין שלא יהיה כפייתן דכדרים וה"ע משום דהיה
אפ לפ הנמ' דה"ק והן קדם יש לדקד' כתי' ר"ב כהא כמילי
הא כשוטי דת"כ כתיב קחפלגי רב אסי ור' יוחנן דר"ש
דקאמר משמיה דשמואל שאין כופין אינו אלא שאין
כופין כשוטי אבל כמילי יתה דכופין וכיון שבן אם
כאמר דמ"ש רב אסי דאין כופין היינו כמילי אבל כשוטים
לא היינו רב אסי ועכ"ל דר"ב ס"ל כדעתן רב אסי
דאמרי כמילי אין כופין וכזה פליג עליה ר"ת וקאמר
דכמילי מיהת כופין ולעולת מאי דס"ל לר"ב כדעתן
רב אסי דאמרי כדכרים אין כופין מתקיף עליה ר"ת
דאין סברת לו כך שהרי כדכרים לא יוסר עבד וכיון
שבן מוכרח דמ"ש רב אסי דאין כופין הוא כשוטים
אבל כדכרים כופין ומדרב אסי נשמע לרב תלמיד
דקאמר כופין דהיינו אפי' כשוטים ולפי פי' זה אפשר
לחלק ולומר דב"ב ל"ק ר"ת כדכרים לא יוסר עבד שלא
דיוק כמקום שהזהירו מכמים ואמרו שלא לכוף
פלוגתם המקומו אלו אי דה"ד כשוטים אבל כדכרים
אית לן בה דכדכרים לא יוסר עבד אבל כמקו' שאמרו
מכמים כופין לא אמרינן מר"ח דמוכרח הוא דכופין
כשוטים קאמרי דאלו כמילי כדכרים לא יוסר עבד
דקאמ' לו' דמכנין מכמים בפייתן דכרים כלשון כופין
דכל שהיו מגרש מאלו עד שיכפוהו כדכרים הו"ל
כפייה אלא שלא יקרא כפייתן דפרים יסורים דכדכרים
לא יוסר עבד ומעכה לפ' דכרי שמואל שאמר עד
שיכפוהו להוציא ככפייתן דכרים ומשו"ה הוכרחו התו'
להכריח מסברת דכפייהו דכיפין הוא ככפייתן שוטים
דכדכרים לא יוסר עבד עוד הכיאו ראיה החוספות כפ'
המדיר והרמ"ם כפ' הכ"מ דמ"ש שמואל עד שיכפוהו
הוא ככפייתן שוטים דפריך הש"ס כפ' אע"פ לת"ר
מודד כמלוכה ואמ"ר הלוקח מיכי זן ואיכי תפרנס
יוציא ויתן כתוב לה אימה דמ"ש רב יוציא הוא ככפייתן
דכרים מאי קושיא דמתני' דמיירי כשכבר
עשהו ככפייתן דכרים ולא רצה לגרשה אז תוסיף לה
על כתובתה אבל אם יוציא ויתן כתוב דקאמר רב הוא
שכופין כשוטים פריך שפיר דכיון דאמ"ר שכופין
בשוטים תו מה שייך חוש ביה ולכאורה יש לדחות ראיה
זאת ולו' דרב ל"ק שלא יוציאנה דהיינו שאומרים לו ככר
תייפוך דכגן שקונית ואעפ"כ פריך שפיר דמתהניין
משמע שאפי' מיוכת דרבנן להוציאה לא רמיא עליה
שלא היינו דרמיא עליה שיוסיף על כתובתה ומשני וכו'
ועוד אפשר לו' דהכי פריך דמאי דקאמר רב יוציא ויתן
כתוב עכ"ל דאע"פ שאין כופין שוטו לגרש מ"מ כופין
שיהו על הכתוב כדהכהו הפוסקים על כל הנהו דפ'
המדיר ומתהני לא משמע שכופין על הכתוב שלא
שכופין ומשני וכו':

וחזי שייך להרב כ"מ שהפליא על דברי הרמ"ם
כפ"ק הלכות דדברים שהרי מרישיה לסיפיה
דמתחלת דבריו שכופין שיוציא ויתן כתוב דקאמר רב

הוא כופין מההיא דפריך כפ' אע"פ וכפוף דבריו כתב
לרחוק דבריו הריף וז"ל או שמאס"ל דהכי פריך שמואל
לרב אותה כפייה שאתה אומר להוציא דהייכו כדוי אותה
כפייה עצמה יכפוהו לזון ע"כ ותתמה דמ"כ חזרה
קושיא למקומה מאי פריך כפ' אע"פ ואפ"ל להלין
כעד דברי הרמ"ם דדעתו הוא לחוש לדברי הירושלמי
דשמעינ מפשט ד"מ יוציא ל"מ כפייה כלל וכיון שכן אי
לא נרסי בהדיא הדב וכו' כנירסתי ר"ח עכ"ל דמ"ם
שמואל עד שיכפוהו הוא כפייתן דכרים דאי כשוטים
הירוש' ותלמוד דידן סתרי אהדדי וכי היימא דכפי אי
מאי פריך פ' אע"פ לאפשר לו דפריך שפיר וכמש"ל
והרחיה שהכיא כתחלת דבריו נראה לנו דהכי נרסי לו
דיוציא דקאמר רב הוא כופין דאל"כ מאי פריך כפ'
אע"פ שלא שכפוהו דבריו מבית הירוש' משכחת הוא לו
דיוציא דקאמר רב הוא ככפייתן דכרים אי לא גרסי
כהדיא כופין אכל הא ק"ל דאמי כפי' לו דרב כפייתן
דכרים קאמ' וכמו שהזכיר הר"ן כפ' המדיר תתמהני
בירוש' מפני ריח הפה כופין וכו' וכ"כ הרמב"ן הוכיח
דכריו כב"מ כפ"ם המדיר הל' הא דאמרי' עד שכופין
אותו שיוציא ישכפוהו לזון היינו שכור לו דלאו כופין
ממש קאמר דהא רב לא אמר אלא יוציא ויתן כתוב וכו'
אלא ה"ק אותה כפייה עצמה שעושין לו כדי שיוציא
שכופין אותו ליתן כתוב והוא כפוי להוציא ישפוהו
כה לזון עד שרלוצי לירוש' כמסכת נישין לר' ירמיה
וכו' מפני ריח הפה כופין מפני חיי נפש לא כ"ש ר'
לו' לומרים לו לו זן ופרנס או פשוט מכלן גר' דלוכא
מ"ד כופין ממש והיינו מאן דאמר כנמ' דיוציא
ויתן כתוב וכו' הרמכ"ן ז"ל עכ"ל הם"ת. מכואר מזה
דמכם הירוש' מוכרח דמ"ש רב יוציא היינו שכופין נמ
ממ"ש הרמכ"ן מכלן נראה דלוכא מ"ד כופין ממש
לתתני' דר"ש שאמר כירוש' ס"ל לו זן ופרנס לו פשוט
ס"ל דהכ"נ לא מיקרי כפייה וכמש"ל דלי קאי כשמואל
הכך מ"ש כתלמו' דיוכן דר"ל כיוהיה דרב ס"ל ובתעני מן
הדין לעשותו אע"פ שמחמת שהיה כפייה יברח לא הוי
גרע משומה אע"פ שכעת הכפייה ס"ל לו הוי כעת השומל
עליך לו הנברח וכדלקמן כם ד':

נחזור לקו' ע"ר הרמ"ם כו לחר שהרמכ"ן והר"ן
הכריחו מהא דירוש' שיוציא דקאמר רב
הוא כופין נמ הרמ"ם כפ"ם המדיר הביא הירוש' הזה
לכסוק כיותיה דרב ליך כתב כפ' הכ"מ דשמא ס"ק
שיהא כפייה וכו' מה שיוכיו משמע מן הירוש' שהכיא
הוא כפ"ם המדיר ול"ל דכוותה הרמ"ם כריחייה ואלא הוא
דיוקא לכברת הדיק דלא חיים לדכרי הירוש' ככל שיהא
שאמרו מכמים כפ' המדיר יוציא ויתן כתוב דמתן היינו
משמע שלין כופין על הגט והוא ז"ל ס"ל דכופין והיינו
טעמא משו"ס ל' דתלמוד דידן דאמ' שנוטל עד שיכפוהו
וכו' ומשמע ליה דשמואל כפייתן שוטים קאמר פליג
הירוש' ולדידי' קל מתחה הרמ"ם דשמא ס"ק שהרי מה
לא היה הירושלמי דקאמר מפני ריח הפה כיפין היה
אפשר לנו לו' דרב כפייתן דכרים דאמר ואי"ב כמו וז
נחזב שיכריח הדין מן הירושלמי דרב כפייתן שוטים
קאמר כדי להכריח מ"ב על כל הנהו דסרוך המדיל
דאמרינן יוציא ויתן כתוב דהיינו כופין הכך הירושלמי
דאמר שנשנו שמואל שמעינו שכופין ישוב זה היה כ"ל
לו על קו' זאת הלא שאינו כולה על כנין ובתי שיהא

ב[ ] מתעיין ועיין להרב כ"מ דהלכ' ע"ש:

מכל האומר נתעלו למדים דדעת רבינו שב"מ אומרו חכמים יוליח ויתן כתוב' הייט כפיי' וכתבו התוס' והרא"ש פס שר"ח נחלק על זה ודעתו ז"ל קוח שב"מ שאמרו חכמים יוליח אין כופין לוחו כשוטי' אלא ה"ל ככר חייבוך רבנן להוליח ובדי למקדיש עבריינא והין כופין כשוטיש אלא כמקום שנו' בהדיח כופין ורחייקו מדכריך כירוש' פ' לולמנה נוזיק וכפ' המגרש לשמוח אל דאמר כגון לולמנה לכ"ב וכו' וקניקן כמריר הם לשבו מליקנוח לו יוליח ויתן כתוב' ופריק שמעט שמוליח שמעט שכופין בהמיה כלו' דמלמן יוליח לא במעט אלא שיוליח והייט אם ירלה אבל שמעט שכופין ותכלין פסק ר"ח לכ"מ שלא כו' כפיי' אלין כופין והרחיב שהכיח רי' לדכריו מההיח דחוורין לכל גדול למכפיים ומהניח משמ' דכל שמוציב עלמו לעשוח המיוטל עליו כופין לוחו"כ נס לכל הגהו דפ' המדיר שכה להתנה עמה שלא כרין ועליהס אומרו חכמים יוליח ויתן כתו' משהמח כופין על הנט כיון שכח לחנוע עלמו לעשוח המיוטל עליו הנה ר"ח ס"ל דמההס אין רחיה בלל דש"ה דעי' מח שלא עשה המיוטל עליו דהייט לויימה מוטע מחכ' שכו' ע וכפ"נ דוקח הוח שכופין לכל אם כמה שלא עשה המיוטל עליו היט מוטע מחנה אלא ח"ה לאוד או מוזכיח לאוד אין רלוי לכופו אלא ברי למקדיש עבריינא כך משמע מדברי התוס' והרא"ש ולכאורה קשה כמ"ש התוספות ע"ש ר"ח פס ול"ל והיח דאיני זן נרים ר"ח כופין ע"ש ונראין הדכרים פוהרים זה אח זה כי כריכה כאחד ומשום מזו לאוד אין כופין ואע"כ אין נרים כאחיח דכ שאומר איני זן כופין כהריח ירחיב למהרח"ם כפ' הכיע' נרנם מזה וכאב ול"ל ועיקה לשמוליל דבריך לכ עד שיכפוהו להוליח קאמר דמשום מזו לאוד אין כופין עכ"ל. ולי הדיוט אכתי דברי התוספיח ב"ש לפי מ"ש נדולי הכוס' כהיח דאיני זן ואיני מפרנס דאין לנין הרמב"ם כבב"ח מה"ש הוא כהב ול"ל ואס היה עני כיוב ואינו יכול ליתן לה אפי' לאס שהיח נריכ לו כופין לוחו להוליח ע"כ וכתב הה"מ כפ' המדיר מחלוק רו"ח ונהלכו' וכלבה כשמוש וכפי' ר"ח אבל כה"נ כתב כרב שכתב הרשב"ה והכי' לדברי ר"ח והריף הפ לו' אס אין כ"ך יכולין לכופו לזון כגון שאין ליפמה לפרנס מ"כ שהוא עני ואינו רולה להשתכב להדי' ולזון שכופין להוני דאס שמוש לה דחי נדר שלא מהני טעמ' רעד שיכפוהו להוליח יכפוהו לזון הא אס אין יכולין לכופו לזון יכפוהו להוליח והן הן דכרי רבינו ע"ל וכ"כ הר"ן בפ"ק המדיר מפס הרשב"ה חוכ"כ הר"ש הוכלו דכריו בפ"מ כפ"ק התדיר אלא שמדכריו משמע דלדעת ר' חליהו דס"ל דחייב להשכיר עלמו לפרנס אח אשתו כמ"ש בפ"ה כי ע' כופין לוחו להשכיר עלמו כדי לפרנס אח אשתו אבל אס אינו מוצא להשתכר אז כופין לוחו להוליח אחרי שנשתכר ומלחר דמשכח לה לכוף להוליח כאומר אינני זן אפי' לדעת שמוליל אין קאפיק ותני ר"ח דמשום מזו לאוד אין כופין ואם יושיעו מ"ש מהרש"ח דלשמוליל קאמר כיון דאף לשמוליל כדא"ה לכופו לזון יכפוהו להוליח ועיין לברכ ל"מ דהלכ' ע"כ. הני ק"ל מ"ש ר"ח דמשום ה"ה לאוד אין כופין מאה שרחיקו להרשב"ה ול"ל הוכלו דכריו כ"נ ס המדיר ול"ל מכאן יוליח ויתן כתוב' פי' כופין

לוחו להוליח ויתן כתוב' דהא לאמרינן כעלמא האומר איני זן ואינו מפרנס יוליח ויתן כתוב' ושמוליל אמר עד שאתה כופה להוליח יכפיהו לזון דלעולם דב כופין קאמר וכן אמרו בירוש' מפני ריח הפה כופין מפני חיי נפש לא כ"ם וע"כ לפרש שמוליל אלא החס דלפשר לכופו לזון לכל הכא דל"ל דהא מודרח היח מנכסיו לכ"ע כופין לוחו להוליח מיהו מקום דקאני יוליח ויתן כתוב' והין כמשמע שכופין וכרנרסיון בירוש' עלו' דאמרי אין מעשין אלא לפסולוח והאיך המדיר יוליח ויתן כתוב' ופרקי' שמעט שמוליח שמעט שכופין כאמי' כלומר אע"נ דקאני יוליח ל"מ כפייה בכל דוכתא עד דליכא הכרחה אחריח דלא נרע ממוכח שאין כונן הא דמדורה מליהנוח לו או המדירה מח"ה דהחס ורלי כופין אחפי' בלו' אי אפשי שלא בכנדי יוליח ואין כתוב' כה כאומר אין משמעוחו על הנט אלא מבקשין על הנט וכופין על הכתוב' עכ"ל מכואר מדכריו דס"ל דמ"ש בירוש' שמעט שמוליח וכו' אין חמאחר הוא בהחלט לפל מקום דיוליח ויתן כהיל הנו' כדכרי הל' אלא לפי הטעין שאם ים הכרח ליאמר כאיזה מהו' שאמרו חכמים יוליח אלא נרע מהנהוג דפ' המדיר ומיוקח שאין ורוח הפה או אפי' אלא נו' כפייה כפירו' אלא לעון יוליח אם נאומר שלעון יוליח כאוחו מקום הוא כופין דוקא אבל כאן אומר איני זן ואיני מפרנס דאמרו בירוש' דעקי"ו דרוח הכא כ"ל לומר דכופין ואפ"ה אמרו הרשב"ה לעון יוליח ויתן כתוב' האומר נבי המדיר אח אשתו מח"ה כפ' אע"פ ולעון יוליח האומר נבי המדיר אח אשתו מליהנוח לו כפרק המדיר כופין אוחו לנרש אלא נרעי מהלהו דס"פ שמני חכמים ואלו שכופין אוחס להוני אלפי דכריו מ"ש בירוש שמוליל. וכו' לא אקלי ליוליח ויתן כתוב' האומר המדיר נבי המדיר אח אשתו מליהנוח לו אלא לאמר יוליח הכי' כפ' המדיר כלל העולה מדכרי הרשב"ה הוא דאע"פ שלא נו' כפייה כפירוש כדכרי הל' אלא לעון יוליח אס נרחה לנו אלא נרע מאוחן שאנו חכמים שכופין להוליח כופין ליה והנרחה שאין כן דעת הר"ן כס"פ המדיר שכחב ול"ל מחח שנוציין דב"ש שאמרו חכמים יוליח ויתן כתוב' ל"מ כפייה כנט אלא כאומר אי לאו דמפרנסי מילחא כהדיח וכדאמרינן לעיל עד שכופין אוחו להוליח יכפוהו לזון ומסחמא לא אמ' הכי וכו' והחס אקני יוליח ויתן כתוב' אלא ודאי משמע הכי ומשמע הכי משו"ה פליגי וכו' הלכך כל היכא דלא אימפרש כהדיח מסחמנא ל"מ כפייה על הנט אלא על הכתוב' הלכך המדיר אח אשתו מליהנו' לו ומח"ה דאקני כאו יוליח ויתן כתוב' משמע הכי ומשמע הכי כל דלא אימפרש כהדיח כדכרי רש"ל על אוחו יוליח שהוח כופין מהאחמא אין לנו לכופו על הנט אלא על הכתוב' ואמאי להכי יוליח ויתן כתוב' הנזכר כמדיר אח אשתו מה"ש ומליהנוח לו אלא פורש כה כדכרי רש"ל שכופין אין כופין וזה ודאי הפך דכרי הרשב"ה הנ"ל וקרוב לדכרי הר"ן כנ"ל כתב הרמב"ן הניאו הס"מ כס"פ המדיר שעל ליכרח אלכאורה דכרי הרשב"ה הס כלאי מילכים שהרי התכיאו להרשב"ה ויתן כתוב' הנזכר כהמדיר אח אשתו מליהנוח הוא כופין אין כופין לרב ואפי' שמוליל דלעון הכא הייט משום דאשתו לכופו לזון לכל כתדיר אח אשתו שם"ח לכופו שהרי מורדח היא כופין להוליח

ומעתה קשה מאי איריא דקאי עד ל"ז יעמיד פרנס יכפיהו להוציא מיד ולזה ל"ל דשאני לומר לזיכי זן ולזיכי מפרנס מהמריר דכאן לזיכי זן כרוך הוא להוציא שלא תתוקן הלא כרעב מכל כמריר לא משמע שאפשר לפרנסה ע"י פרנס ל"ז דלא זילא כה מילתא למה נכוף אותו לגרש מיד יעמיד פרנס ולא יגרשנה לעמנ מאר ל"י דשמעי כה לזיכי וזילא כה מילתא וה"ה לפרנסה לא ע"י עצמו ולא ע"י פרנס כופין אותו להוציא לפי שעמוד כיון דה"ל לכופו לזון שהרי מודרת היא ופשיט' דמשמע שלזיכו מוטל פתח לגרשו מדקאמר יעמיד פרנס ולא מוטל פתח ישאל על גרשו ויפרנס אותה אלא דלזי מוטל פתח:

ורע דלרעת הרי"טכא כ"ל לם מצה פתח לגרשו ולזיכו רוצה ליטול עליו מזכיכן ליה כאו לזיכי זן ולזיכי מפרנס דלרב כופין לגרש ישמואל עד שיכפוהו לגרש יכפוהו לזון גם כמוטל פתח לגרשו יכפוהו שיתרע ויטל על גרשו ופמ"ש לקמן כם ד"ה כלל הצוטה דלרעת הה"טכא שיוציא הכו כמריר לא תשתו מת"ה ותליהות כופין קאמר ומצאתי לי תבר להרי מצרני הביאו הב"ח בר"פ המריר ול"ל המריר לא תשתו פי' לזן זה מיד שהמזר הוא לומר לזיכי זן ולזיכי מפרנס הילכך יוציא ויתן כתובה מיד וכעוד שנמצכין כו או ברח ולזיכו לפניו שכוכל לכופו או לם הוא גבית שמת וכו' מוסיפין לה על כתובה ג' דינרין כשכת כדאמרי' בפ' אע"פ לכל לזיכו זה מוזר שהרי זן ע"י פרנס הילכך עד ל"ז יעמיד פרנס לכל יותר מכאן יוציא ויתן כתובה ולם לזיכו רוצה להוציא לו שכרח ומעגן את אשתו הוי מזר ומוסיף לה ג' דינרים בשכת וכן המריר לא תשתו מת"ה לזיכו מזר שעושה כעכור נדרו ומתוך למצוה פתח לגדרו הילכך נותנים לו ומן שכת ל' לכל לם הוא מזר מת"ה כלא כדר יוציא מיד ויתן כתובה ולם ברח לו כעור שנמלכין כו לפייסו מוסיף לה ג' דינרים לשכת עכ"ל מדכתב דלאחר ל' יש לו דין מזר משמע שכדין הוא לכופו דומיא דלזיכי זן ולזיכי מפרנס דהלילכך כ"ע כרת"ה לכופו לזון כופין להוציא מיד משום דהוי מזר ותבעתה מ"ם ולם לזיכו רוצה להוציא יפולש לו שהוא גברת שלמת שת"ה לכופו להוציא לו שהיא לין רוצה להתגרש. עוד למדנו מכלל דכריו דים לחלק כין מזר למריר מת"ה דכמריר נותנים לו שכת לחת משת"כ כמזר דמיד יוציא ויתן כתובה וכזה רלזיכי להרמ"ה ולעלמירי ר"ל הוכלו דכריהם כם"מ פ' שע"פ ול' וכ"ת ת"ה כי פשקה למילתיה נמי ליכתוב ליה שכת ל' ריעלמא הדר ליה מדי דהוי למריר וכו' לא דמי למריר דאלו לתם לשע"ג דפשקה למילתיה מעיקרא כעידנא דאדרם כל שעתא ושעתא לאו מזר על דכרי כ"ר הוא דלי הוא משכת פתח לגרשה הוה הדר ליה ולישורת הוא מעכב עליה למכו להכי נקריון ליה שמת ימצה פתח לגרשו לכל מזר ריכול למהדר ליה ולא הדר כל שעתא ושעתא מזר ע"ד כ"ר הוא ולמכו להכי יוציא מיד ויתן כתובה מיד הכא לאו ל"ת אלא לאי כבגדי והיא ככגד עכ"ל

ועיין כפרישה סי' עז ס"ב וכרכי הר"ן פ' לע"פ:

שוב לשוב למ"ש הרי"טכא ויוציא ויתן כתובתה לתמיר כמריר לא תשתו מליהנות לו הוא כופין ומ"ם כירוש' שמעינן שיוציא שמעינן שכופין לתיוך דפ' המריר קאי אך מצאתי עוד להרי"טכא כם"מ כם"פ המריר ול"ל וכ"ם מה דקתני המריר לא תשתו מליהנות לו כיון שת"ל לכופו לזון שהרי לקוחה ומ"ם כירוש' שמעינן שיוציא שמעינן שכופין לתיוך דפ' המריר קאי אך מצאתי עוד להרי"טכא כם"מ כם"פ המריר ול"ל וכ"ם מה דקתני המריר לא תשתו מליהנות

שמוכל לחב לגלח כלומר חיכי זן ומפסיד לבועו לזון מכל
בלומר חיכי משמע שם"ק לבועו לעשם מוכח שמוכל
וכופין להוציא וכן משמע להרשב"ן ת"כ סי' ס"ח וזל
ות"מ שם משעה ח' או חיכי רוצה לפיים שם התלבו ולא
לגרשה ומשב ענוגה בלמנות חיות גר' שכופין חיותו
מיד לגרש דדיעת דמורד על משמו דמוסיפין על כתו'
כרחיתת כפ' הע"פ ליתיה לגלח כרצונה מכל שם חינה
מוגה בקיום' כופין לוקם מיד לגרש וכ"כ מתחכרים ל'
וב"כ הרמב"ן ל' כר"פ המריר דמשרה שת משמו ע"י
שליח לא חיתמר גלח כרצונה מכל בע"כ לא והוכיח כן
מכירוב וכ"כ מפ' לחרים בחוריסיהם וכן בספר ת"ה
וכן שם הוא' חיכי זן וחיכי מפרנם או שמיטו רוצה לשמש
נופין לוקו להוציא מיד וליקן בתובה שם תרנם היא
ע"כ והע"פ כשמו' חיכי זן ים חולקים שחכי התם דאפ'
לאחר דעד שיכפוהו לגרש יכפוהו לזון מכל כיחיכי משמ'
דיעה הוא דכופין לגרש מיד שת"ק לבועו לעשם
ואפי' או ת"ק גלח ככנדי וכו' כתב כעל העיטור וכו'
וגלח כפיגן ליה לעשם בקירוב כשר שעניני ההשמש
שיש בידיהו לבופו עליהם וכ"ם המוכע ממנה תשמים
ואחלי הוא ויתן כתובה וכופין דהשתא מפני ריח הפה
נופין מפני תשמים לכ"ם ועניין זה מוכח בידוש לעניין
חיכי זן וחיכי מפרנ' וכ"כ כם' ת"ם תשו' להרא"ם בשמ
שרוצה ללכת ולהניח לשמו שכופיזן אותו לגרש לומן קדם
סילוק שרין פשוט הוא לכוף לאלתר למי שעובע עצמו
מת"ק וכ"כ דעת הרמב"ם ול' כפ"ד מת"ק שמי שמיטו
חזק לעשם שיוציא ויתן כתובה גלח שם שת שפני
מולי וזו' וכם' העיטור כחות מדיר כתב וכו' וכ"ם
מורד מתשמים עכ"ל הרשב"ן. הכיוצה ורוה מזן שפיק
ומזן דקיע קל מסהיד על מתחכרים ל' דקל שפעבע
תשמים כופין אותו להוציא וחפי לשמוהל וכן כ"ל להדיק
מדברי הרמב"ן שהביאו הם"מ כם"פ המדיר ול' והו
לקמי' כידוש והמכן המדיר שת משמו ופריק שמעינו
שמוציא וכו' פי' כתמיהה וכו' לאכל זין כופין עמש וכו'
מיהו ק' עלה ות"ש מהא דתכן הנודרת הנאה מיכמה
חיכי כעלה כופין אותו להוציא מלמא כל כה"ג כופין
וכ"ש הכא דהוי נותן לאכב כין שיניה וחיכא למימר
כין דמודרת הנאה היא מניה מכל מילי לית לפסר וכו'
לכל במדיר מתשמים כיון דשריא כשאר הנאות משום
שיאה זין כופין אותו להוציא דהא לא מפקדת אפו'
וכו' והמדיר שת משמו מליהנות לו דמשמע שאין כופין
שהרי אתרו יוחנ וכו' משום דלא מיקברת אלא כשאר
הנאות אכל לאו מתשמים אכל המדיר שת משמו מכל
הנאות כין מת"ה כין משאר הנאות ל' דדמיא להיות
מכופין ולא היא דאין כופין שמא ימנע פתח לנדרו
ות"ה שנדרה היא דכיון דהוי כעיא למפק לא משכחת
פתח וכברה דמסכת סבי ליה ותע"ג דמקני' תוקימתא
כשנדרה היא דכיון דיושבת תחת כעלה היתה ונדרה
אע"פ שקיים לה חיכו וס"ל הוא נתן אכב כין שיניה
לזן כופין ואפי' כנודרת מכל הנאות שבעולם וה"ה
לגדר הוא אכל התם כיון שנאכרה תחלה עליו לא נרחית
לו אעו' וא"כ דין יכול אלא חלילה חל עליו מתחילה
ושמתכוונה לכך קונסין אותה וזין כופין אלא מבקש'
עכ"ל. ואחר מעט ההתכוננות כדברי הרמב"ן הללו
כלע"ד פי' דכריו דמעיקרת קשיתיה מהני' דהמדיר
את משתו מוליהנות לו דקתני יוצא ואתרי' בידוש דאין
טעין ת"ש מהנודרת הנאה מיכמה כחיי כעלה שאתרו

כופין לחלון ועלה ע"ד לחלק כין מודדת מכל עניני
חיסות למודדת מת"ה לבד או ממזו' לבר דהתי' דהנודר'
הנאה מיכמה מיירי שנדרה מכל מילי והא דהמדיר
לא משתו שאמרו בידוש שאין כופין הוא כמדיר מת"ה
או ממזו' לבר לכל המדיר לא משתו מכל הנאות כופין
ומיהו לא הוכח לו חילוק זה וכתב ולא היא דאפי' מדיל
את משתו מכ"מ אין כופין שמא ימנע פתח לנדרו
ולכאורה היה נראה שמה שלא כ"ל חילוק זה הוא מפני
שהכירא נוטה שלא לכוף אפי' מדירה מכ"מ דשמא
ימנע פ"ל ואם כיניס לאחרו כזה קשה דאיכו כדאי זן
לדחות החילוק כי הס לאמרו והס לאמרו וכל מדוע
מכמים כך הס וגם כזה לפשר לומר דדוקא מדיר מת"ה
או ממזונות אמרו מכמים שאין כופין לכל מדיר את
משתו מכל הנאות אע"פ שפשר שימנע פ"ל לא נראה
להם לחכמים לומר שאתענן כל ימיה מספק שימנע
פ"ל דאפי' שמואל כפ' המדיר דס"ל דהמדיר כשתם
תמתין לי' משום שמא ימנע פ"ל לא אמר להמתין שלא
עד לי' ומן הוא והלאה יוציא ויתן כתובה כיון דלא מנע
פתח גג אלו נאמר כן במדיר את משתו מכ"מ שרואי
לכוף לנדרם ולא התענן משום חשש דשמא ימנע פ"ל.
לכן נראה כי מה שהמה כרמב"ן חילוק זה הוא מחמת
דס"ל דאפי' שהדירם מת"ה לאחר הו"ל כאלו הדירם
מכ"מ שעיקר מחיות הוא החשמים ות"ש בהדילה
מתזונות אחיי נפש הס כאלו הדירה מכ"מ ואם במדיל
את משתו מכ"מ כופין לנדרם היה הדין נותן לכוף
לנדרם גג במדיר מת"ה או מתזונות דאפי' חד
שיעורא ומדמנינא בידוש' כפי' במדיר את משתו ממזו'
ש חין כופין מוכרח דנם במדירה מכ"מ חין כאפין דאין
לאלק כיניהם וכמ"ש לקמן כם"ד כדעת הרמ"ם שרחה
כן חילוק ר"ח וזאת היתה כונת הרמב"ן במ"ש וגלא היא
דשמא ל"ל כלומר דחילוק זה שכתבתי אינו נראה דאם
היתה במדיר מכ"מ כופין ה"ה מת"ה לחוד אלא ואפי'
דאף מדיר מכ"מ אין כופין ומעתה קשה מהיא
דהנודרת הנאה מיכמה למה כופין ול' דהמדיר את
משתו אינה למימר שמא ימנע ל"ל משא"כ כהיא דהנודרת
דכיון דהיא נדרה הו לא משכחת פתח. ועדיין ק' דבנמ'
לוקימנ' סיפא דמתני' כנדרה אם ההקשו ותלנהו כת"ה
ושיך נמי למימר דכיון דשתק הוא וקיים לה מכרת
מכלל שני לה ואחר דדעתה היא שהיא שנואה לו היכא
דאיכא בעייא למיפק למה לא נכוף אותו דליכא למימר
שמא ל"ל דהא היא נדרה ולהרן זה כתב דש"ה כנודרת
הנאה מיכמה דמעולם לא נראית לו ליכם כחיי בעלם
זכיון דנדרה בשעה שלא היתה רואים לו אין קונסין
אותה שלא לכוף אותו לחלון דאחכי' כאלו אינה רואים
ליכוס הלא לחלילה לא כן נודרת הנאה היושבת תחת
בעלה שאפי' היא מודרת מכ"מ ואפי' שהוא נתן אכב
כין שיניה דשתק לה כיום שמעו עכו"ל אין כופין כיון
דהיא נדרה וקנסינן לה דהתם נמי כנודרת מיכמה אם
נתכוונה לכך אין כופין וה"ה למדיר את משתו מכ"מ אין
כופין מטעם דשמא ל"ל כל זה ג"ל כדוד ככוונת דכרי

הרמב"ן:

ועלה כידוש דס"ל דה"ט דאין כופין משום שמא
ל"ל ומעתה יש לדקדק מדכריו דהיינו
דוקא כמדיר אכל כמודד דאזדת לן הא טעמא דשמא
ל"ל שהרי עיניכו הרואות דכל שעה ושעה אני
למהדר כיה ואמאי ל"א הדר והיינו משום שהיא שנואה

לו מה שיוכל לסיבה ולועבה לו יש לנו לו דלאחר שמוצב
ממנה עיקר הלישוב כופין לאותו להוליך לדעת הרתב"ן
דס"ל דהיין להלך כיון מוכנה מכל מקומי לישוב למוצב
ה"ה לתוך לו מוכנ מזו לתוך למקן דפסק כרב בהלכות
דלייני ן ומנועם הכלל דליכא למימר שמא יפל ואע"פ
דבגדרה הלזה היה מכבלה דלא שייך האי טעמא דף
ע"ב כן כתב הרתב"ן היין כופין היינו משום דכיון
דבדרה היה ים לנו לקוסקה תשמ"כ היכא דהמניעה
היה מתמתו דלו במקום דלא שייך טעם שמא יפל
כפיין ליה בלופין דס"ל דדעת הרמב"ן הוא דכתורד
מת"ה כופין להוליך וכת"ש הרשב"ן לף לדעת הרתב"ן:

אלא שכדעת הר"ן לבי מכסס ממ"ש בפרק
התדיר ול"ל הילכך המדיר אתו לשמו מת"ש
ותלי הכותב לו דתנן בהו יוליה ויתן בתוב לין כופין מוכו
על הגע ול"ת והא תנן הגודלת הלזה וכו' תלתא לפי'
על הגע במי כופין ל"ל דס"ה כיון דבדרה כתיי בעלה
וכו' ס"ל בחליפה הקלו ולפי תירוץ זה הלחרון
משמע דכל הדומה להחיה דגודלת הלזה מיכמה לין
כופין כגע דדוקא בחליפה הקלו וכיון דבהחיה דגודלת
הלזה מיכמה לא שייך טעמא שמא יפל ואפ"ה דוקא
בחליפה הקלו דכותה בגע לין כופין ל"ל כמורד מת"ה
הגע דלא שייך הלי טעמא לין כופין ומיהו אפ"ה לו דלין
לדקדק מדברי הר"ן אלא דוקא דגודלת דוקא
בחליפה להקלו אבל בגע בגודלת הלזה תלי לפי תירוץ
הלזה שייך שמא יפל כופין אבל כמורד מת"ה אפ"ה
דיורה הר"ן דכופין וכ"כ שהוא דעת הרשב"ן כדעת
הר"ן שהרי הביא דברי הר"ן ולא הס סי' ס"ח אבל הר"ן
מקפק בזה לדמותו לגודלת הלזה מיבת שכ"ל שמקילין
בחליפה יותר מן הגע ולדברי לין היין נותן לבעלה
על כתובה ע"ל ומיד אחז"כ ולא מ"מ אם מורד על
אשתו כופין לגרש מהמיוחד דברי. משמע דגם הר"ן
הכי ס"ל כדעת המחברים שהביא שם:

ובכן מלבה גם לבאר דעת הרמ"ה ולא הביאו ס"ל
הנה בב' הבבי' כתב הרמ"ה דדקאי להחמיר
כדברי ר"ח יעב ותף ע"פ כן כתב בפ' העפ"י סי' ל"ב
ולא ה"ת דמשמע דלא פריך אלא לת"ד מתלתה הבל
לת"ד מתשמים ניחא דפשיט' דבי היכי דאמ"ר החומר
מיני ן יוכיח ויהן כתוב ה"ג מת"ה ועוד אמדינן לעול
הלו' לי תשבי יכו' כ"ש מונע ממנה ת"ה ולא דמה"ב
דהו"מ לחמיר ולישתמיד ולפי התסקנה ניחא דקאמר
ולאו לאתלוכי כה בעי הם היה רוצה כופין להלהר ותם
היה רוצה ומתיבו וכתיבי מוקים עב"ל החד הרואם
דברי אלה שכתב הם היה רוצה כופין עיניו ויחזו דדעת
הרמ"ה הוא דמירד מת"ה כופין לותו לגרש ועוד
ים לדקדק מתוך דברי דהכי ס"ל לת"ש דפשיטא דבי
היכי דאמ"ר בחומר מיני ן בך הוא כמו מיני משמם
וכו' ומתיבו להרמ"ה אלא כס"פ המדיר דפסק כווקים דרב
מכח הירושלמי ס"ב ה"ה נלמו מיני משמם ס"ל להרמ"ה
דכופין וב"ב הטוב כרמוים שם סי' ל"ב ולא וכן המורד
מת"ה אי מתמו' הם היה רוצה כופין לותו לגרש מיל
והם רוצה מתקנת מולי יחזור וכתיבי מוקים עב"ל וב"ב
עור הטוב בח"ה סי' עז' וכ"כ מדברי הרמ"ה בתשובה
כלל ת"ב סי' י"ח שכתבתי על לחם שתשובתו מכעלה
סיגרשנה יען אין לו נכורת אכנוים לבח עליה כדרך כל
האדן והסיכו"ל ולבעניו כפיים ודלמי הוה כת"ש שכופין
לותו להוליך דלא דמי להיה להתרה מניה והיה תיובא

מינה אלין כופין לותו להוליך דל"ל כלה מתתא טעמא
דהחם אין לה מניעת עונה אבל הכל יודעין למה
נכנס הבלה לחופה ודמי לליני ן ולי מפרנס עב"ל
משנע מדברי הרמ"ה הלזו דמונע תשמי' תזי' כמונע
מזו' וכיון דהרמ"ה פסק כוותיה דרב כתו' ליני ן
דכופין לותו בשוטין לגרש ת"ה כמורד מת"ה ועיין עוד
להרמ"ה שם סי' כ' וסי' ד' וסי' ח' והנם שתהלל"ח קנ"ג
ל"ג כתב בכוותא דברי הרמ"ה הלזו דכפיית דברים
קלתר בבר גדולי האחרו' דאף דלותו מוהרל' פירתן
הובאו דבריו בס' מהרש"ך ח"ב סי' ק"ם והרב כ"ת
דרל"ח ולל"ע מתן החביב כם דעיף דמי עשיתי ע"ש ד"ע
ע"ש ולפי' דלפי' מהרל"ח דמיחס כדעת הרמ"ה
שכתושבת אין לו נכורת אכשים אין כופין לגרש מורד
מת"ה שאני דשתם הוא מבחי' זה משל"כ כמורד מת"ה
דאין הדעת סובל דגרע מזו' ליני ן ותיבו עהין יש
לדחות שאין להכיח דאיה מהתוכה זו לגורד מת"ה
דע"כ ל"ק הרמ"ה בתשובה זאת שכופין אלא בשעגי
שאין לו נכורת אכשים דלדבריה היא תשובה מת"ה כלל
ומי היתה עתו תשל"כ כמורד שאף לו לתתך ויצייף
ויעשת אין כופין וכתו שמו' תעוק זה כמדברי ס"ף
הכבי' תשם סר"ם שעשלו ומי כן דאין דאיה מקשוכה
ככר תילתא תמורה דתת"ש הרמ"ה כפסקיו מתקשה
דעתו שכופין ונם המדקדק מלשון הרמ"ה בתשובה
שכתב ודמי לליני ן ותיבו משמעים ורזה דכל שתניעת
המונה היא דיתים הלזו ן כופין להוליך: ח"ה

ואחר שכתבתי לנו מדברי הרשב"ן דדעת זה שכתבתי
והרתב"ן היא כמורד מת"ה כופין וכן
הכרחתו מדברי הרמ"ה וכ"ם לדעתי הילעכה דס"ל
דאפי' מיד מת"ה כופין כ"ם מיד תשתה מקוד
להשביתו להחשוב מדברי ד"ח שכתב דתשוש תשמים
אז מזו' לאחד אין כופין לתה לא אחו כל המחברים
לדברי ושלמה הם היו מולקים על ד"ח כמונע מזו'
לבד לא הוה ק"ל מידי דהניחו לימים דד"ח דפסק
משנם מזו' לתוך אין כופין לשיטתיה הוא דפסק כיותי'
דשמואל אכל מי שדעתו לפסוק כרב אי מבים דשכתב
ליה שעתיה או מכח הירו' אין להשיב עליו לתה לא
אם לדר"ח ועוד דכלה"ה דברי ר"ח כוה קשים להולם
דהוי דלא כתתון דהרי אמי' שתואל מלתה כדת"ל לכיפו
לזון שכוכין להוליך וכתב"ל משם הגיס יר"ם המלים
המתחר דמשום תזו' לאחד אין כופין אבל כאן מיני
משמם דהם' לומר דהכי רב מוהה דאין כוכין משום
דאיכחתה לא מכבדת אפי' ר"ח ואי משום נעורה דעופה
דהכל יודעים כלה לתה נכנם לחופה אם לומר ל"ף
כעדה דעופה דמניעת"ם ה"ה נעבר דתשתה תזו' ואין
דדעתו של רב לא נחמרר כמורד מת"ה אי כ"ל דכופין
מו לה ואפ' הם ל"ל דאין כופין ות"ח קרי כאיל דמשום
משמי לאחד אין כופין היה להם להרמ"ה והמחברים
לחום לדברי ר"ח שאפי' החום הם ל"ל ומיהו ואין
כאום שהחמרו ל"ל היה כופין אפילה חשבו לדברי ר"ח כם"פ
הכעל וכת' התוד"ה יעב:

איברא שלהמחברים ז"ל ל"ק דל"ל דלאתו לכל מילי
חשבו לם ר"ח אלא מה שחשבו הוא
לדברי הירושלמי שלדעת רי אין לאחם לירים משום
דם"ל דעמ' דיון מלין תירוש והעיקר כעת דיון והם
ס"ל לאחם לירושלמי ודברי שלא יהיה תלמו' שלנו חולק
תירוש אי דמ"ם כירוש שמעינו שמוניה וכו' לאי כווני

לומר שלשון יונית ל"מ כפייה כלל אלא כוונת הירושלמי
הוא דלשון יונית משמע הכי ומשמע הכי ומצ"ל ס"ל
גרו' דיונית הנזכר בפ' המדיר אין כופין דכיון דלא
עורם אי כופין ג"ל מקשה' אין כופין שלא מכקשים ונם
תלמו' שלנו הכי ס"ל דלשון יונית משמע הכי ומשמ' הכי
ומיהו שמועל ידע דרב דאמר יונית ויתן בתוב' כוונתו
היה לכוף ולפיכך אמר עד שיכפוהו להוניא יכפוהולזן
כל זה ס"ל דעת המחכרים וכן היא דעת הר"ן כם"ם

המדיר והרמב"ן בם"מ שם:

ומכאן מדקאה דחלוקים הם עם ר"ח וזה דלדעת'
דס"ל ככוונת הירוש' דלשון יונית משמ'
הכי ומשמע הכי לא הוכרכו לנרוס כהיא דרב כאו'
אימי זן כופין כהיא אכל ר"ח דהוכרלנרוס שם כופין
כהיא עכ"ל דלא ס"ל כדעת המחכרים דלשון יונית
משמע הכי ומשמע הכי אלא דעתו ז"ל דהירוש' ס"ל
דלשון יונית לא משמע כפייה כלל ומצ"ל אי לא נרסי'
כהיא דרב כופין יהיה הלמו' שלנו חולק הירושל' דמן
הירוש' משמע דלשון יונית ל"מ כפייה כלל ורב נקט
לשון יונית ואפ"ה אמר שמועל עד שיכפוהו ום"מ שים
משמע יונית לשון כפייה. ומשמעול הכי הוכרח ר"ח
לנרוס בהיא דרב כופין ומאחר שמצינו מחלוקת בין
החכרונים ז"ל עם ר"ח ככוונת הירושלמי אמור-מעתה
אין להשום על המחכרים ז"ל למה לא חשבו לם' ר"ח
שם ס"ל דמודד מת"ה לחוד אין כופין דלגבי דידהו סבר'
ז' כתו זה נחשבת דלמה ינרע ממודד ממוז' ולא עוד
אלא דעדיף טפי דמודד מת"ה אפי' שמועל מודה כיון
שם"ל לכופו לשמש. ואם נפשך לשמוע הניע דעדין אינו
מספיק בשוב זה דמה שנחלקו עם ר"ח ככוונת הירוש'
לא נם ס"ל מידי לענין דינא דנם לדידהו כל לשון יונית
משמע חכמים ס"ל לכופו כיון דלשון יונית משמע הכי
אעפ' הכי ולא פורש מהשמא אין לכופו והייט דאיכא
כיניהו דלר"ח מיכרח שיהיה הנירס' כהיא דרב
כופין בהדיא ולדידהו אי לא נרסינן כופין נמי לא
פליג אלנו' דיון הירוש' אמנם כמ"ש ר"ח דמשום ת"ח
לחו' אין כופין הלכ לחוש לשכרתו משום חורת דעדות
ואפ' לו' דנם כתב שחלקו עם ר"ח ככוונת דכרי הירו'
ס"מ לענין דינא נבי בעל חשה ושהה י' שנים ולא ילדה
דאמרינן בכרייתא בנמ' פ' הבעל לשון יונית ויתן בתו'
ואחלקו אתורלי בפ"ם המדיר דאמר אמר כופין ומור
אחד אין כופין והשתא לדידהו דלשון יונית משמע הכי
ומשמע הכי לשון היתום אחיות כין לאחר כין לאחר דאחר
אף לשון יונית הנו' שם כופין ואחר אף אין כופין ומכין
שכן ראוי להם לפי מכרחם לפסוק לענין הלכה כהיא
דשהה י' שנים כרב אחלפת דקאמר כופין משום
דשקלי וטרו אתורלי אליבא וכמ"ש הר"ן בפ"ם המדיר
משמ"כ לדעת ר"ח דס"ל דלשון יונית ל"מ כפייה כלל
ואמעול הכי נרים כהיא דרב כופין בהדיא ולדידיה
יונית הנו' בכרייתא כהיא דשהה י' שנים קשיא למ"ד
כופין וכיון שכן ראוי לפסוק להלכה דאין כופין הנם
דאתורלי שקלי וטרו אליבא דמ"ד כופין:

באופן שזכינו לרון דהמחכרים ז"ל חולקים עם
ר"ח אף כמם שיונית לענין דינא ועכ"ל
לכתחם דלא חשבו אלא לירוש' אכל לא לשכרת ר"ח
דתורתינו הקדושה כך היא הלנו אוסרין והלנו מתירין
ואפי' כיסורי ערוות נחלקו בהם חזל ואפילו בכניס
הנולדים מהם הם ממורים ס"ל וכן כרינו נעש

וקדושין ויש מהם שקים לקולא ויש פוס' לאחורא נם'
כהה לא"ב אר"ח מחמיר אלא לכוף כיון אלא מחחכר
להם עשתא לא חשש לשכרתו אכל להרמ"ם יש לאחוש
דהיא ז"ל חיש לשכרת ר"ח לנמרי אף כתב שפי' ככוונ'
הירושלמי דלשון יונית ל"מ כפייה כלל ולשאר דכרי ר"ח
כתו שכרתם מת"ם כפ' הבעל ולפי שדכרי הרמ"ם שם
הם שתומי' אתרתי אכל אבלר כמה שים לעצמו כדכדיו.
הנה כתב שם משם ר"ח ז"ל ואהיה דחיכי זן ואיכי מצרכ'
כופין אותו להוניא ויתן כתיב ע"כ וכוונתו מבוארת
דנרים כהיא ר"ח כופין כת"ם החם שוה נם הרמ"ם
כשוכה כלל מ"ב ס"ל ואחד כלשון הרמ"ם תיכת
נרים ועיין כפריסה שהאריך ללא נורך ואחר שהביא
הרמ"ם שכרת ר"ח כתב משם הר"ף דפסק כהיא רבשא
אשה ושהה ולא ילדה כופין כשוים וכתב ע"ד ז"ל
ואינהי אין נכוף אותו כיון דלקאתר כירוש' אין כופין
ע"כ ואין שפק הנלי שתמיהתו על הרמ"ם ז"ל הוא תמה'
שהכין ככוונת הירו' שלשון יונית אין כתשמעותו כפייה
כלל ומכח זה מוכרח שיהיה הנירס' כחלמו שלנו כהדי'
דס"ל כופין כהדיא דחלת"ה חל' דידן וחל' ירוש' פליג
אהדדי ועפ"י מנא התמי' מקום לנוח דאין פסק הר"ף
כשאה ז"ם ולא ילדה דכופיןכרב אחלפת דאתור אי
שקלי וטרו אליבא דמ"ם כיון דכרייתא נו' כהדיא לשון
יונית ומשמע מן הירוש' ואחלמו' דידן עפ"י נידס' ר"ח
דלשון יונית ל"מ כפייה בלל אם כן הל' להרי"ף לפסוק
כרב אפי' דהכרייתא מסייעתו ועכ"ז הניח הרמ"ם דהרי"ף
ז"ל לא נרים כהיא דרב כופין פדהיא כני' ר"ח וא"כ
מיכרח אחלמי דידן פליג אירוש' ולפי תלמוד דידן לשון
יונית היינו כפייה וכיון דאשה אשה ולא ילדה אמרינן
ככרייתא יונית ויתן כתו' ואחלקו אתורלי כזה דאי
לפסוק כרב אחלפת דאמר כופין דמלכר דאתורלי
שקלי וטרו אליבא עזר זאת אלנו' הכרייתא לפי תלמו'
שלנו אתיית כת"ד כופין:

ואין להקשות על הרמ"ם דמי נילא לו רז זה דהרי"ף
ס"ל דאכל לשון יונית משמע כפייה דעדין אפ'
לו' דדעת הרי"ף הוא כדעת המחכרים והר"ן והרמב"ן
שכתכתי לעיל דלשון יונית משמע הכי ומשמע הכי
וכיון שכן הלמי דידן ס"ל אחלמו' ירוש' אפי' אם לא נרסי'
כהדיא כהיא דרב כופין ולשון הכרייתא כהיא דשהה
אשה דקאי לשון יונית אחלת כין לם"ד כופין וכין לת"ד
אין כופין כיון דמשמע הכי ומשמע הכי ותיהו פסק
הרי"ף דכופין מטעם דשקלי וטרו אתורלי שליבא וכמו
שכן נראה שהוא דעת הרשב"ם ז"ל כ"ל דוקא שלשון יונית וכאול
כ' פירושים הפכיים וה מזה שאם אמו לומרים שפירו'
יונית הוא כופין היינו משום דמשמעות יונית הוא
כע"כ ואם נאמר שפי' יונית הוא אין כופין עכ"ל
שיונית היא כדלעו ואיך נאמר כתיכה אחת דמשמע
כע"כ ומשמע כרלעו ועכ"ד זו היא דאיתא של ר"ח כתה
שהוכרח לנרוס כופין כהדיא ואמעול הכי נר' להרמ"ם
כדעת הרי"ף הכל לשון יונית משמע כפייה מדפסק
כהיא דשהה אשה דכופין דאם ס"ל כהירושלמי
דל"מ כפייה כלל הל' להרי"ף לפסו' כהיא דלא ילדה
דאין כופין ולפי האמור ניחא מ"ש הטור כסימן קכ"ח
ע"ש הרי"ף דס"ל דלשון יונית משמע כפייה כדעת רש"י
ועש ולא נעורך להניח דר"ת כתקום הרי"ף כמ"ש מרן
שם:

ומיהו עוכרי שמא תמהתי על המרדכי בפ"ב דהטור סוף וזל ור"ח כתב כל היכא דאמרי רבנן יוציא אין כופין אם לא שמפורש בהדיא שכופין כגון הניזקין בעבירה והאומר תיכי זן עבד"ל מריהטא דליכא מאמר דר"ח ס"ל כההיא דתיכי זן דכופין כוותיה דרב ותמהני שהרי הר"ן בפ"ב המדיר והה"מ בפ"ב מה"ל הי"ח כתבו דר"ח מפסק כשמואל דס"ל דעבד שיכפוהו להוציא יכפוהו לזון ורחיתי להפריש שהקשה הרבה כהרי הטור הללו ע"ש ולפי הדיוט נ"ל דלא כיון הטור לומר דר"ח ס"ל דכי לריכא לא כוותה הטור לומר דר"ח ס"ל דכ"מ שאמרו יוציא ל"מ כפייה אם לא שמפורש בהדיא כההיא דהנושא אשה בעבירה דתניא בהדיא דכופין וכן כתבו תיכי זן לנדסינן בהדיא כהרי רב כופין דמי לא הוה גרים הכי לא הוה אמר שמואל ע"ד רב דנקט יוציא שהוא כופין ומיהו ר"ח בההיא לא ס"ל כרב אלא כשמואל ועיין להרב נ"מ דרלז ע"ד אלא שכל זה תיכי זה לפסק הרא"ש בלל מ"ג סי"ח וזל ומ"ש ר"ח בההיא דירוס שאין כופין אלא היכא שמכורים בהדיא כופין והוא נותן המותר תיכי זן כופין תוכו ויוציא ומסתבר שכופין לרב שכ"ש לומר שתמות ברעב ומההיא דחכולן וכו' ע"כ לפון זה משמע דלר"ח מסתברא שכופין לרב מדכתב כתר הכי וההיא דחכולן וכו' ודכריס הללו הם דכרי ר"ח ככתוב בתוס' והרא"ש בפ' הבעל ובדוחק ל"ל:

אמנם זה ק"ל דמדכרי הרמב"ם בפ"ב מה"ל הי"ח נראה דדעתו זל לפסו' כשמואל בההיא דתיכי זן וכמ"ש הם"מ שם והטור זל בסי' ע' העתיק לשון של הרמב"ם בנראה דדעתו זל כדעת הרמב"ם דדוקא שם אין לו כמה לזון כופין לוותו לגרש אבל אם יש לו אין כופין לגרש אלא לזון ושו"ר בסי' עז פסק הטור בהדיא כהרי"ף זל דהתם תיכי זכופין לוותו לגרש וזל ובהשקפה מועטת ימלא המעיין מכוח לקושי' זו. אלא שם נבון לכאורה שאר דברי הרמ"ם זל בנה חזר הרא"ם ותמה על הרי"ף דלא לפי גרסתו דלא גרים בהדיא כופין הי"ל למיבעי התחלוק כין הידוע לתלמוד דידן ולומר דגם תלמוד דידן הכי ס"ל דלמון יוציא ל"מ כפייה כלל ומ"ש רב יוציא ולקמן שמואל עלה עד שיכפוהו וכו' לא כיון על כפייה שוטים כשמואל ס"ק לותה כפייה דהיינו כדברי יכפוהו לזון ולפ"ז כשהה ס"ם ולא ילדה רחוי לפסוק דתין כופין כיון דהכרייתא נקט לשון יוציא ומשמע מן הידוע דל"מ כפייה כלל וגם תלמוד דידן מצער להשוותו עם הידוע כנזל. כתב עוד הרמ"ם דתם שמחלק ר"ח כין מוכע כל עניני מיסות למוכע ת"ה אי מזוני לכל היכי ס"ל דלגון יוציא ל"מ כפייה כלל ומ"ש הרמ"ם הללו ולכסוף הסכימה דעתו זל לדעת הרא"ם דתיכי זתין כופין כמוכע ת"ה וכתב עוד שהה"מ זל כפל מה"ל הביא מסם הרמכ"ן והרשב"א זל דהכי ס"ל וכשלמי לעלמי לא נתה דעתי לדכרים הללו שלא כהה הה"מ מסם הרמכ"ן והרשב"א שאין כופין שלא על פי תורן שהזכירו חכמים יוציא ומשום דס"ל כדעת ר"ת לכל כמוכע ת"ה מתתה מדר לא מניני חכמים שאמרו לשון יוציא ויתן כהו זולת שכתיכע מוי מחתת מילי מניני שכחלקו רב ושמואל אם כופין להוציא או לזון ומהתם משמע לנו לדקדק דע"כ ל"ש שמוע שלא כמוכע מוי משום דחשבר לכופו לזון אבל כמוכע ת"ה יהה שמואל לרב דכופין להוציא וכדברי הרשב"ן כסף המ"ן בח"כ סי' ס"ח וכמו שדקדקנו אתמיד עכיי לעיל

מלבון

כרמשם פ' הבעל סי' ל"ח אלא שברמוים ס"ל המדיר סי' כ' שינה לתת טעמו וכתב שם דכופין כשוטים כדעת הרי"ף ולא שת לבו למ"ש הוא עלמו בפ' הבעל גם לדברי תכיושם וכעת ל"ע ודברי הרא"ם בפ"ב המדיר תין כהם כלל להכריח מהם דדעת הרא"ם הוא דכופין כמו שירחה המעיין וכדור:

והוי יודע זה שהקהלי הכת דמדברי הרא"ם נראה שחושם לכל ר"ח לגמרי לא כמ"ש ד"ת דמשום ת"ה לחוד תין כופין הוא משום דשם תיכ דדעת הרא"ם כמה שהתה על ר"ח היה לדחות דברי ר"ת לגמרי גם מהלכה הו"ל להרא"ם לכתוב מה שהתה על ר"ח כתר שיכתוב מ"ש וכיון דתיכא פלונתא וכו' והוא שמעינן דמ"ש כיון דתיכא פלונתא וכו' לא קאי אלא לכל לשון יוציא שנו כדברי חכמים ולההיא דשהה ש"ז דכיון דתיכא פלונתא דחוי להחמיר תכל למ"ש ר"ת דמשום ת"ה לחוד תין כופין תיכו חושם הרא"ם כיון שהוא כעלמו מתמיה עליו אלא ג"ל חילוק זה ומדתת לשון זה דכיון דתיכא פלונתא וכו' כתר מ"ש שיש להמוה על חילוק ר"ח משמע מפשט דכריו שהפי' שיש להמוה עליו מ"מ דחוי להחמיר. הן אמת אלא נוכל לפרש כן אלא עמ"ש ר"ח דמשום ת"ה לחו' תין כופין דכוה לכך דחוי להחמיר משום דתפי' לכל רב בהיה דתפי' תיכי זן יולה כאו' תיכי תשמש דתפשר לחלק כיניהם וכנזל אכל עמ"ש ר"ח דמשום מזו' לחוד תין כופין ל"ל דחושם הרא"ם כוה להחמיל שהרי כס"פ המדיר פסק הרא"ם כוותיה דלכ דכופין ומעתה זו היא שקשה על הרא"ם דמכאן משמע לכתרת ר"ח לגמרי אלא כמוכע ת"ה דתין כופין ואלו ממ"ש כפסקיו כפ"ב סי' ל"כ ומת"ש כתשובה משמע דס"ל דמוכל מת"ה לאו' כופין לגרש ולא לכל ר"ח:

וזה חזיתי להרי"ף כפ' תע"פ סימן ל"ה כדיעת דמוכדת וזל לא שיכפוהו לגרשה דלא כמוכל מתנה הסתים או מוזו תין כופין אותו להוציא כדתיכי כילוים תין מעשים אלא לפסו' כ"ש כשהיה מוכעת לעלמה עכ"ל מפשט דכריו משמע דמוכד מת"ה אי מזוני ס"ל דתין כופין מדתיכא כילדים תין מעשין וכו' ואתה התזק מה מאד נפלאו דכריו דתלכד שהוא עלמו קוהר למ"ש כס"פ המדיר נכי מוכע מוי דכוותיה דכ"ה מפסק' דכופין להוציא וכפי' ל"ל כתי' דה"ה כמוכד מהסתי' עוד זה קשה דכילדים לא כו' שתין כופין אלא כמדיר ולא כמוכד ואילו לזה היה תפשר לי' דלא שכ לש"מ המדכי מפשט הר"ם כפ' הבעל לכל קמייתא קשיא ורחיתי להרב"ח כפי' עז פסקו דק"ל כדברי הרא"ם הללו ולפשוט הסכימה דעתו זל לדעת הרא"ם לוית דתין כופין כמוכע ת"ה וכתב עוד שהה"מ זל כפל מה"ל הביא מסם הרמכ"ן והרשב"א זל דהכי ס"ל וכשלמי לעלמי לא נתה דעתי לדכרים הללו שלא כהה הה"מ מסם הרמכ"ן והרשב"א שאין כופין שלא על פי תורן שהזכירו חכמים יוציא ומשום דס"ל כדעת ר"ת לכל כמוכע ת"ה מתתה מדר לא מניני חכמים שאמרו לשון יוציא ויתן כהו זולת שכתיכע מוי מחתת מילי מניני שכחלקו רב ושמואל אם כופין להוציא או לזון ומהתם משמע לנו לדקדק דע"כ ל"ש שמוע שלא כמוכע מוי משום דחשבר לכופו לזון אבל כמוכע ת"ה יהה שמואל לרב דכופין להוציא וכדברי הרשב"ן כסף המ"ן בח"כ סי' ס"ח וכמו שדקדקנו אתמיד עכיי לעיל

מלתן הגי' כם"מ נס הרשב"ץ ח"ב סי' תשובה מו"י יש
ום"ל דחין כותין יש תשו' מוריס דכופין עיין כס דיוק
ותי עשין מ"ט ד"ע סע"כ ויש לגמגם כמ"ש הרב
ג"מ עוד שם ול"ל וכמוטע ת"ה חו מזו' חע"ג דחמרי
שיש ויקן כקוב' חין פי' כופין להוציח עכ"ל ומכחי לח
דעתי מקומו חיה נ' כדברי רזל לעון יוציח ויקן כחו'
נתורד מת"ה ושם כוונתו על המדיר לחשתו מת"ה
חו ממזו' דחמרי' כפ' חע"פ וכפ' המדיר לעון יוציח
ויקן כתו' חין משם רחיה למורד מת"ה שחין כופין
דשחני מדיר ממורד וכמש"ל:

והרב כיון שמוטל עמר גם הוח ע"ד הרש"ג
בכלל והסכים כדעתו הפך הסכמת הרכ"ת
שתוח דלעו' דעתו על הרה"ג שהוח לכוף להגיזת כמדת
ממזו' חו מה"ה ומ"ש הרש"ג כפי' ל"ה וחפי' כמוטע
וכו' לדעת הירוש קחמר וליה לח ס"ל ול"ח כ"ל דכריו
ומתר לדידי חזי כיסוב כל דברי הרש"ג הוח שגוה שרחקה
גם הכעי' חילוקו על ר"ח כין מוטע כל ענייני חישות
למוטע ת"ה חי מזו' לחוד כוונת הרש"ג היה לרחוקו
לגמרי חף לענין הלכה שחינו כ"ל להחמיר כזה כלל
וע"כ לדחוק עלמנו שמ"ש הרש"ג כפ"ד וכיון דחיכח
פלוגתח דרכוותה לח קחי לדחלוק מניה חלח מנשח
חשה ושחח ים וחכל לעו' יוציח ויקן כתו' שהזכירו רזל
שבלע"ז ר"ח דתשוש ת"ה חו מזו' לחוד חין כופין
הרש"ג חילוקו לח כיון הרש"ג לו' דים להחמיר דשחני
מדיר דלחו כל שעתח ושעתח מוזד ע"ד כ"ד הוח
דחיכוח הוח דמעכב עליה חכל מורד דיכול לחזוף
וחינו חוזר כ"ל להרש"ג דכופין וכהרמ"ם כפ'
חע"פ כי' ל"ב ומ"ש שם כפי' ל"ה דחפי' מוטע ממנה
ת"ה חו מזונות חמרינן כיוס דחין כופין היינו היכח
דמוטע ממנה עי"נדר דכהכי משתעי היוס' דמחותן
דפ' התדיר פריך ועז פריק שמענו שמוציחו' וככן
חסכים על הרב מהרשד"ם כתשו' סי' קמ"ו שכתב כחו'
חינו ן וזל ולענין השחלה הנ"ל חינו דומה לזוטה
דבר זה יהוב כבנין המוו' שהוח מחלוק רו"ח כגמרת
ולדיעה רב כיפין להוציח ולדיעה שמוחל כופין לעון
ועל זה מחליק כין הפיסקים ולח לבר זה שלח חפי'
כמורד מת"ה נרחה מדברי הרמב"ם שכופין להוציח שם
היל רוצה וכן מדברי הטור זל הכל כמ"ש כהב לפסק
הלכה כה"ג דברים כיוס חין מעשין חלח לפסו' וכו' עד
משם יש ללמוד שחין כופין חלח כמקום שנוהגין כופין
חכל ה"ל. מכמים חייכין להוציח וכו' וכ"כ מפסקי
הרש"ם שכתב כפ' חע"פ מזונה לעון וכו' עד חכל לח
שיכפוהו לגרש דחף שם מוטע ת"ה חו מזו' חין כופין
לוחו להוציח כרחי כיוס' חלח לפסו' וכו'
כחופן דפשיטח דחין לנו כח לעשות מעשה לכוף לגרש
עכ"ל. לכחורה נרחה שלשון זה של מהרשד"ם מרישים
לקיפיה כולו מקשה חחת דמת"ם וזל וחפי' מודד מת"ם
נרחה מדברי הרמב"ם שכופין וכו' משמע דכמורד
ממזו' פשיטח ליה כדעת הרמב"ם שכופין לגרש כרב
וזה חינו כמ"ש הה"מ כפ"ב מה"ח היח ומוטם לזה ול"ל
ברוחק כמו שירחה המעיין כרס הרכד הקשה הוח
שמהמשך לשונו משמע דדעת הרש"ג הוח דמהיוס'
משמע דמורד ת"ה חו ממזו' חין כופין ולכן חשם
הרש"ג כפ' חע"פ שלח לכוף ואנס הסמ"ג שהכיח
היוס הנ' הכי ס"ל שלח לכוף למורד מת"ה חו מזונו
מעתם ל"ע דלח זכר שד מ"ש הסמ"ג כעשין ול"ל נע

חמעשים כישרחל כדין כשר פי' כדין כנון הלו' לינו
זן וחינו מפרנס עכ"ל מכוחד כהדיח דס"ל לעת"ג
דכלו' חינו זן כופין חותו לגרש כפסק כה"ג וכ"כ הרב
דיוק דחיי סוף עשין מ"ח דל"ח שכן הוח דעת הסמ"ג
והיוקר תימה על מהרשד"ם העולה על רוחו דמ"ש
הרש"ג כפ' חע"פ דמוטע ת"ה חו מזו' לחמרינן כיוס
שחין כופין הוח על המוטע מחמת מרידה ולח שת לבו
דלפלו' דכרי הרש"ג שחרי מהדדי ממ"ש כפ' חע"פ סי'
ל"כ וכפ"ש המדיר דמשם כחרה דס"ל להרש"ג דמורד
מת"ה חו ממזו' כופין וע"ק דלפי מה שהבין מהפלפה"ש
כרעת הרש"ג על כוונת היוס' דחפי' מורד ממזונות
חין כופין לפיזי' יהיה היוס' דפ' המגרש הפך מזה
דחמרי' שם מפני ריח הפה כופין מפני חיי נפש לח כ"ש
דלקושי' דחשונה דנעלם מעיני מהרשד"ם דכרי הסמ"ג
שכעשין ן' לפשר לדחוק דמ"ש מהרשד"ם וזל חכל
מדכרי הסמ"ג וכו' לחו למורד כמזו' קחי חלח לתורד
מת"ה עם שחינו כ"ל כלל חמנם שחר דכרי מהרשד"ם
ל"ע ומכל מקום לעניין הלכה דכר ה' כפיהו חמת שחין
לכופו ממחת שחו' חינו זן כיון דחיכח פלוגתח דרכוותה

מספקת לן כפיון:

כלל העולה מלע"ד דעת הרש"ג דכופין כמוטע
מזו' חו ת"ה לחוד חין כופין ודחיקי להרב
ב"מ דרלו' שנתקשה כדברי ר"ח הללו וייסב שם ודכריו
וזל והנה נלע"ד שכוונת ר"ח לומר דכל היכח דקתני
יוציחו ולח קתני כופין כהדיח חין פי' כפייה כשוטים
וזלח כשמוטע ממנה כל ענייני חישות כההיח החולן
דחוזרין חלל גדול למכפייה דכההיח נוונת חע"ג דלח
קתני כמתני' כופין משמע ליה לחלמו' דלמכפיי' קחמר
לפל משוש מזו' חו משוש חשמים לחוד לח כפיון חלח
היכח דמפיס כופין כהדיח וכנון הלו' חינו זן דנרים
ר"ח כופין כפי' עכ"ל. לפי דרכו כ"ל דהמשך פי' דכרי
החום כך הם שהוקשה לר"ח דקחמר דלח חמרינן כופין
חלח היכח שמפי' כהדיח מהיח החולן דלח נזכר
כפייה כהדיח כמתני' וחעפ"כ חיתח כנמרח דחזור ין
חלל גדול למכפייה וחי' לזה דשם"ה דמוטע ממנה כל
ענייני חישות ומש"ה חף דלח כורם כהדיח כפייה
כמתני' ודחי כופין קחמר משם"כ מוטע חשמי חו מזו'
לחוד דלח חמרינן כופין חלח היכח שמפיס כהדיח כל
זה כ"ל דעתו ככוונת דכרי החום'. ולעי כער ולח חדע
שכו"ל מחי קשי' להו לר"ח מהחיח החולן דמה ענין
זה חלל זה דע"כ ל"ק ר"ח דכל שלח פורם הכפייה כפי'
לח חמרינן כופין חלח היכח שהזכירו חכמים לעון יוציח
והיינו טעמח משום דס"ל לר"ח מהחיח דיוס' דלעון
יוציח ל"ח כפייה כלל ולכן כל מקום דחתרו חכמים
יוציח ל"ח כפייה כלל עד שיחמרו כפי' הכפייה חכל חם
בח כדכרי חכמים לעון חחר שחינו לעון יוציח ומשמעו'
חותו לעון הוח כופין עדיין לח שמענו שיחמר ר"ח
דמשוש חלח מ' לעון כופין כפי' לח כפיון ומעתה מחי
קשיח להו מהחיח החולן דשם"ה דמ' כתתני' לעון
שחיתרים לו עליך מנוה חו חלון חו יכס וקיס ליה
להלמו' דכל מקום שנו' לעון זה והוח עומד כמדרו
כופין על כך דומיח ההיח דהפוסק מעות לחתני
לדעת חכמים כעכור זחת חמרו כגמ' דחוזרין חלל גדול
למכפייה ועוד קשה דחף חם נודה לו דדעת ר"ח הוח
דבל שלח מ' כופין כפי' חע"פ שנו' לעון שמשמעותו

כופין

כופין לה כפיון מה שאינו כ"ל כדעת ר"ח אלא קשה
מהי ק"ל מהיכי דהחולץ דקפסר ליתר דכיון דקי"ל פלוגו
ליכי זן דלכי שמואל מורה היכא דל"ת לכופו לזון
כיפין להוציא הי לא נרע מהיכי דהחולץ מאו ליכי זן
וא"ת לכופו לזון ולכן קע"פ שלא נו' כפי כמקני כופין

תמהו כנת' דכופין:

אך שיהיה לפי דרכו של הרב כ"מ למדני דהשתא
דלפי החמתן נרים ר"ח כהיכי דאו' ליכי זן
בופין יש לני ליתר דלמתן דס"ל כרב כאו' ליכי זן אפסר
בה"ה כאו' משתם ולדעת ר"ח דפסק כהיכי כשמואל
אפסר לנו לומר דע"כ ס"פ שמואל אלא כדאפסר לכופו
לזון אבל כדל"ת כופין להוציא וה"ה לאו' ליכי משתם
ביון דל"ת לכופו לשתם ועל פי דרכו היה ס"ל לפרש
דרך חידוד בפוסק דברי ההם דכוותם הקושיא מהיכי
דהחולץ היא דלמה הוצרך ר"ח לנרוס כהיכי דרב כופין
כהדיא דמהיכי דהחולץ שתני לאו' ליכי זן היכא
דל"ת לכופו לזון לרב משום דאין אדם עם כחו חודתי
בופין קאמר דע"כ לחלק כדעת ר"ח דס"ל דכל הנהו
דף המדיר דאין כופין ולדידיה קשה מ"ש מהכי דהחולץ
וע"כ לחלק בין מודר למדיר דהיכי דהחולץ הוי
כמודר ומעכה כאומר ליכי זן דהוי מודר ודאי רב
כופין קאמר ולמה הוצרך ר"ח לנרוס כופין כהדיא
ועל"כ דמהכיא דהחולץ לית הוא שמעינן להא דליכי זן
בכופין קאמר דשל"ה דמנע כל עניני חיזוק לכל
השתם או מזו' לאו' לית הוא שמעינן דכופין קאמר
משו"ה נרים ר"ח כהדי כופין לכל לאחר מעבד השתנא
בדלמא ודאי דלא כוותה היא דלא מלכר דהכיא דהחולץ
ודאי יהבי' דרב כופין קאמר מדאמר שמואל עד
שיכפוהו להוציא ומעמ"כ הוצרך ר"ח לנרוס בדברי ר"ח
בופין כהדיא כי היכי דלא ליחוו תלמו דיון עם הירוס
סוקרין זה לזה דמן הירוס משמע דיוצא ל"מ כפייה
כלל וכתלמו' דיון מי לית הוא נרסיון כופין הוא משמע
דיוצא הוא כופין וע"כ הוצרך ר"ח לנרוס כהיכי
כופין ואתמה יורה דרכו כי כוותם היא דקשה
לר"ח דס"ל דאין כופין בהנהו דף המדיר מ"ט מהיכי
דהחולץ והנב דהכיא דהחולץ הוי מודר כיון שחזינו חפץ
לכופה מ"מ ס"ל לר"ח דאין לחלק כין מדיר למודר
ולעבו אין כופין וס"ל שתא למחר יקפיים ויחזור מנדרו
וישתל על נדרו וס"ס מהכיא דהחולץ ועל הי
דקשה דמנע כל עניני חיזוק לכל מיעב מהשתנים
הוא אמו' אין כופין מקו שהמניעה היא במדר ומה שים
להק' על זה דהלא לפי' לשמואל דאמר דכיפין לזון
מידה היכא שהיא עני שכופין להוציא וכמש"ל וא"כ
נמלא דגם משום מניעת מזו' כופין נלע"ד דרעת ר"ח
הוא דאין בופין לשמואל לפי' היכא שהוא עני הפך
דעת החוס' שכתב לעיל וכן דאיתי להרב כ"מ דרלז ע"כ
שכתב כן כדעת ר"ח אלא אמ"ש שם שנם דעת הר"ם
שהביאו המרדכי ס"פ הכע"ל הוא בן אחר המ"ר היכו
כ"ל דהנם שמוכרח מדברי הר"ם לו' דס"ל דאין לחלק
בין מודר למדיר דנם כמודר אמו' אלא ק"ה אין כופין
דמודר מת"ה ס"ל למחר יקפיים ומודר ממזיקו קיל
כשמואל אפשר לו' דהר"ם ס"ל לחלק כין מודר מת"ה
למודר אמתו' דכמודר מת"ה לפי' שת"ל לכופו לשתם
מ"מ כיון דלהכא לא מפקרת ואין נערה כ"כ נחוש
דשתא למחר יהפיים משו"ה אין כופין אבל מודר
ממזיקו דל"ת לכופו לזון כיון דאמי נפש לא אתמיך

שאין כופין לאחו ואתמוה כדעב. ואלא עול"ה מן המלכ"ר
דדעת ר"ח הוא דאשם ת"ה אלו מזו' לאחר אין כופין הבעל
מ"ם לדעת הרא"ם וכן דאיתי להרב סי' קכ"ו הל' וכ"כ
הרא"ם בשם ר"ח דאשים אשמים לאחר אלו מאשם מזונות
אין כופין ואם דאתמרינן בפ' החולץ דחוזרין אחר נדול
היינו משום שמונע מתנה כל עניני חיזוק וכן הכריע
הרא"ם שבלא דאיה כאידה אין לעבות כפייה אלא יהיה
נגד מעשה וכ"כ בפ' ת"ה עכ"ל:

וראיתי לתמה כירתון כמהרש"ך ח"ב סי' ק"ם
הפשם על הרב כתב דאתה ענין מניכת הפ'
דכרון הרב לתני הפ' שכתב ר"ח וכוותה מכואתן
כתפיסה זו כתב"ם הרב ב"מ דהל"ע ע"כ ל"עב. ולדידי ל"ק
דלדעת הרב הוא דהאדכה מכ"ם דהשתא נפ"ל לנרוס
אלו דהשתא כמודר מתה דכל שעתה ושעתה מודר
ע"ד כ"ד הוי לעפ"כ ס"ל לר"ח דאין כופין משום דמנע
מתנה אשים לאחר ובועבתי שאין לו נכותה אכשים לאו
כ"ם אלא יכופו לאחו לדעת ר"ח ואף דים לחלק לאידך
ניסא דאפשר שיתפיים למחר מת"כ כשאין לו נכותה
אכשים לא נהירא להרב לחלק ככך דכיון דאף יהיב
טעמא ר"ח דתתי אלא כופין כמודר מת"ה וכו' הוא
משום דלא מנע כל עניני חיזוק מע"ל להרב דלתני
מנע התשתים לנמרי לעבו אין רצוי לכופו דשם אחת
להא לא הוה ר"ח שהיה מניה לתנא זו היא שקשה
כדברי הרב שמתוך דכריו משמע דהרא"ם והטור
ס"ל כוה כדעת ר"ח ולא היא דאין כן דעת הרא"ם
והטור וכמש"ל דאיתמו ס"ל דכופין במודר מת"ה או
מזו' ולפ"ז כתכ דאף עלמו הרב ליכב סבר הרא"ם
שהכיאה הטור וא"ל לעין הרב שם ובהוב כס' ס"ה
שכתב להרא"ם כתשה אירתה מכשלה אילך להאי אחרת
ושולחן שיגרשנה או שיכנע לה שלא ילך והכיב שם
ירוע שדעתו לילך ישביעוהו שלא ילכתו ישפוהו לגרשה
כנע זמן קודם שילך ע"כ. הנה שכיון שאומרים לו או
תעשה המועל עליך מן הדין או תגרשנה אין זה כפייה
על הנע כמו"ש הלא שכופין אותו ע"מ שאם לו לעשו'
מן הדין והם יגרשנה יפטר עם היות שהרב ל' הוא
עלמו סובר שלעולם אין כופין על הנע אלא לאחר
שהזכירו חכמים בפי' עכ"ל. קש לפי לא אדע למה
הוכרח לשתוק משמעות דברי הרא"ם כמ"ש שיכפוהו
שיגרשנה לזמן דאין הדברים שהבפיים הוא שאו לו
גרש וכופין. לו שלא ככה והוא ל' נטה מדרך הפשט וכמ'
שהכפיי הוא שיעשה המועל עליו מן הדין או שיגרשנ'
שכנון זה אינו נקרא כפייה לגרש אם כדברי כני
הו"ל להרא"ם לו' יכפוהו אלא ילך לו שיגרשנה לזמן
קודם שילך מדכתב הרא"ם או יכפוהו שיגרשנה משמע
דכוותה הרא"ם להשיב לטענת התשה שהיה טוענת
שירתה מכעלה שילך ויניחנה ענוגה ולכן יכשיעוהו
שלא ילך לו יפטרנה כנע זמן לוה משיב הרא"ם שאם
כעלה רוצה לילך לעיר אחרת כלומר דשינוי הדוחות
אם לדרך פעמיו או שהוא כעלמו מניד דכריו כ"ל
שכדבריה כן הוא להטו אשורי לנלכה ע"ז קרן לו יכפוהו
שיגרשנה אם היא חוסכת שתשלר ענוגה ואם ירוע הוא
שדעתו לילך ומ"מ לא עכבו לו אם היא מתמנת
אשים יכשיעוהו שלא ילך לו אם לא יפטרנה פנע לא יעבור
על שבועתו וכן כל' שהיא מתמכת לו שכן היתה טוענת
לו יכשיעוהו שלא ילך קודם שיפטרנה כלומר שבועת
דכרי הרא"ם ל' כתשו' הם כ' עכיכים הו שיכשיעוהו לו

שיכפיהו לפי הנראה לחם כביכול מחיים שאם פנה לגלג וכו' כנ"ל והגלע"ד לכתוב הנם הרי"כם והיו תירה דהרמ"ם לו קאמר שיכפיעיהו לו שיכפיהו מיהו כוונת הרי"כם לכלר הנר תחאר שכתב הרמ"ם שיכפיהו והיינו ג"כ שיהיה הכפייה לנרם כיון דהרמ"ם ל"ל קאי כדעת ר"ח שאין כופין אלא על מה שהזכירו חכמים כפירות ואחר אלא נז' כפייה אינו רואי לכפיהו אחר ע"כ כ"ל דמ"ם הרמ"ם שיכתב לחיהו היינו בכפייה כדין דהיינו עמ"ל או תעשה המוטל עליך לאכב אחלה להיות עמה או תנרשנה אה ג"ל בכוונת דברי הרי"כם ולכאי"ל היכן לי דהקושטא קאי דעת הרמ"ם היא כר"ח לנמרי כ"ל דנם ר"ח מודיה בנדון של הרמ"ם שרשאי לכפיהו בשוטים לנרם שהרי הוא"ל בפיר דברי ר"ח דמכונע כל ענייני חיסות כופין לנרם וזה כיון שהולך אל הרן לחרת הרי מנע ממנה עושה נם מזו' מונע דאע"פ דמסתמא אינו מכיח פיהו ריקם והולך מ"מ מי יודע עד מתי יהיה מהלכו ומתי יסיב וכיון שכן חשיב כאלו מונע כל ענייני חיסות ר"ל ר"ח מודה דכופין לנרם וה"ל כמה הוכרח לפר' דברי הרמ"ם שהכפייה הוא עד"ל ולוכו' ואם נאמר דם"ל להרי"כם דע"כ ל"ק ר"ח ומונע כל ענייני חיסות כופין אלא היכא שמונע ממנה מחמת שרצה למרוד בה אבל מי שבא לנכוח אל הרן לחרת לא יחשב כמורד שנכוף לנרם כיון אלא נז' זה נמי' עדיין קשה לומר כן כוונת הרי"כם דהכר תימה הוא שילך הוא אל הרן לחרת כיום הזה שהיו חוזי ומצפי לשוב ענינה כל ימים וכ"ם והלחרי הוריע שהיה מוכני ודעת הרמ"ם הוא דאפי' שמונע ממנה הם לכה כופין לנרם ודאי לא יחלוק לדם זה שבא לנכוח לעיר לחרת שאפי' שניהם כיחו מלחה כל טיב כופין שמונע כיון שמונע ממנה הם' בחם שהולך וה"ל כדברי הרמ"ם הם כפשטן ואלא כמ"ם הרי"כם ותיהו מ"ש הרי"כם אל דכל זה"ל עשה מה שמוטל עליך לעשות או תנרם לא היו נט מעושה כ"ל דכן הוא דעת הפוסקים והנם שמ"ם הפיס' כפל לחיהן שאמרו חכמים יוליך ויקן כחו' שכופין על הכחו' ואם מחיך לחתם כפייה יגרם ליח לן כה לחין להפיה דהיכם מזה לדברי הרי"כם שו' שכפי' לחני כופין לי וה"ל או תעשה המוטל עליך או תנרם דלפשר דע"כ לא כתבו הפוס' שכופין על הכתוב וכו' אלא שאם אמרו שאין חני תאמרו לי כפירים הנרם אלא מחיילא לחיות דכיון דאני כופין על הכחוב יקרלה הוא לנרשה לכל נכסיו בפי' או תעשה וכו' או תנרשנה אין רואים מאיסם הפוס' מ"מ שם להכיא ראיה להכריו מדברי הירוש' נכ"פ המנרש דכתי' ירחים וכופין ויצין לאי"ל או זן ופרנם או פטור ומשמע מדברי הירוש' דכאנון זה לע"פ שאנו כופין אותו אינו נקרא כפייה ולכ"ד הנה רי' שכירות הוא דעת שמיאל בהלמו' דיצן דנם שמוש שאמר שיכפיהו לזון ה"ק שא"ל עכשיו הכפייה לזן ופרנם או פטור וכבר בחכתי לעיל שמ"ש הרמב"ן הכיאו הם"ת פס"ם התיר משמע שהכין כלוונת הירוש' כמ"ש ועיין למחרשד"ם חלד סי' קמ"ו וכדברי הרמב"ן מ"ש סי' מ' ד"ה ע"כ:

אבל מנכי האותם להרב נ"מ שהמה ע"ד הרי"כם הללו רחשנה עדיכם הוא היוכהים דחתן כפ' החולן תניען דלהלכו חוזרין אחל נחול וה"ל עליך נתוח או חלון או ייכם ואיתא בנמ' החזרין אחל נחול לחכפייה ולפ"ד הרי"כם שכתב דכשה"ל בכפייה או

הבשה המוטל וכו' או תנרם לאינו נקי כפייה ה"כ נם החם לין כופין אותו אלא שיעשה המוטל עליו לכוכשה או שינרשנה ואעפ"כ הפוס' חשבי לה כבלל הכופין ער שהולרך ר"ח לחת טעם לפי שמנעה מכל עניני חיסות יעם ואינה ועיכה ל"ל להלין פער הרי"כם דל"ק לית מהיות דהחולן דשמ"ה דכשהלו כופין לחלון או ליכם לא שייכא הכפייה אלא לחלין כי ליכם או לפשר כמ"ש לקמן כם"ד וה"כ כו כשרר זה אלו ה"ל כעת העיבוי ברך מנוה ההונגח לו אי ניחא לך יכם ואי לא אלו כופין אותך לחלון משמ"כ כאים וחשה שמוטל עליו להיות עמה ולאנה והוא כח למנוע מתנה המוטל עליו לפי שיהים חדין אלא לכוף לנרשה ס"ל להרי"כם דיכולי לכופו ולו לו עשה המוטל עליך כל עוד שאין רוצה לפטור אותה כגט כשר ולפ"ז עיקר העשוי הוא על המוטל עליו לא כן נבי חלינה ה"ל לו אלו כופין אותך שתיכם כמש"ל ומתנת שעיקר העשוי היא על החלינה. אבל אי קשיא אה"ק להרי"כם ה"ל מאה דאיהא כפ"כ דיינו נזדוה"ק ע"ל כהאיה דפוסק מעות לאחתי ופשט לו אח הרבל דקאמר אדמון דיכולה היא שתאמר אי כנוס אי פטור ואיתא בנמ' שם אלא כר"ח כנדולה אבל בקטנה כופין הכעל ליתן נט ויש פירוש' שכיס אי קאי לאחתי' או אפרייתא ולכל הפי' משמע דכשיכולה לו' או כנוס או פטור כופין אותו ליתן נט ולפ"ד הרי"כם דכשה"ל עשה המוטל עליך או תנרם אינו נקי כפייה מ"ש לית שתאמר רבח החם וכופין אותו ליתן נט והלא כבה"נ לא הוי כפייה ול"ל החם לא נזכ' בפתחי' דכ"ד ה"ל אי כנוס או פטור דלה"כ שאם היו כופין אותו בכה"נ לא היו כפייה אלא שהיא יכולה לבעין כך או כנוס או פטור וקל"ל לחלמו' דכיון דיכולה לטעון כדוהוה או אחכב עד שחלבין החשה או כ"ד יכופו אותו לנרם תיר וכיונו כאותן שאנו חכמים להוליא שכופין אותו כשוטים ולפ"ז יקשב נ"כ ההיא דהחולן דאע"פ דאתמן תניען שה"ל עליך מצות וכו' לין כיוצא לו' שכופין אותו עד"ז שה"ל או חלון או יכם אלא ה"פ שה"ל עליך מצוה או חלון או ייכם וכשאינע עמו ואו' שאינו רוצה לבנשה ואלא לפטורה או כ"ד כופין אותו לחלון דהכי קיל להלמו' דכ"מ מיכולין לו לו או חלון או יכם כשהוא עומד כמדבי ואינו עושה חרש מהרחי או כופין כ"ד לנרם כאותן שדכרי הרי"כם לין כהם כשהלו ועקשם ונדולה תוו כה' הרי"ן הרמ"ם הכיאו מרן כ"ל רים סי' קכ"ד שכשהלו על מי שאסר על עלמו הנאת חמי' שאפילו אם ישחוק נם כשכע שאם ישחוק שינרשנה כנע כשר מוסף על מיסורו והלך ושחק והבי' הרי הוא מושבע ועומד לנרשה וכ"ד כופין אותו לקיים שבועתו והנע הניתן כשכפייה זו נע הוא שכל דכר המוטל על האדם לעשותו כופין אותו לעשותו והמעשה קיים ע"כ הנה מ"ש הרי"ן הרמ"ם שכל דכר המוטל על האדם לעשותו וכו' לא כיון למ"ש התוס' כשם רי"כפ' הכעי' דכיון ד מתנהג עמה אלא כדין כופין אותו לנרש ולכן כל זיתן יוליח דהכן כפ' המביא כופין לנרש דאם היה דעתו של רי"ן הרמ"ם הכי הול"ל שכל דכר המוטל על האדם לעשותו ואינו רוצה לעשותו וכו' אותו לנרש ומדלא נקט הכי משמע דמה שכתו' הנא לעשות מה שמוטל עליו וכיון שזה נשכע לנרש הרי מוטל עליו ולכן כופין אותו לעשות המוטל עליו דהויינו שינרשנה משמ"כ כמונע עצמו לעשות המוטל עליו מן הדין

כגון המדיר את עצמו שלא נכוף חבירו לגרש אין הכפי'
כלום לעצמו ותמי' עליו ותמי"ל אין כופין אם ככל חותם
דפ' המדיר ועיי"ש אלא רבי' בן הרמ"ם ס"ל כרי"
בעל התים' נמצא חותר הוא לדעת מכירו הרמ"ם שכתב
בפ' הכונסי' לחום לדר"ח ועוד דמ"כ ה"ל להרי' כן הרמ"ם
לכופו לגרש גם מתה שלקח על עצמו תפ' לשלחו דהו"ל
מדיר ולא לשלחו הוי נט מעושה דכל דכר וכו' ודוחק
הוא כופין אלא ודאי דעתו דכל חותן דפ' המדיר אין
כופין ותמי"ל לא כתב לכופו אלא מכח תריץ דשבועה
דהכניע עליה הוי נט מעושה דכל דכר וכו' ודוחק
לו' דמה שלא כתב לכופו מחמת מה שלקח עליו תפ
לשלחו הוי מתים. דהלא לכופו מיד נשלו מכח דהיה
המדיר כיני מדיבין להמקין שכת לאחת כמו שכתבתי

כ"ה סי' ע"ו:

ובדעת סרי"ן הרמ"ם דלקמי להרשב"ן מ"ב סי'
ס"ח וז"ל ואפי' אי שכשבע לגרש ג"ל
גרש לקיים השבועה וכו' ואם תמר אינו מגרש כופין
אותו כדין כל מכעל מ"ע ולא הוי נט מעושה שהרי
מצוה עליו לגרש וכו' ע"כ ומכאן שהרשב"ן דדעתו
להחמיר בכל היכן דפ' המדיר כדעת ר"ח כנגד מכמה
תשו' ומתשו' כנו ומעש"כ כתב דכשנשבע לגרש כו'
אותו לגרש אף אמי שאפשר שיהיה כן דעתו של ר"ח:
ונלמיני למהרי"ן טוב טוב לו כתוב התשובם שכתב
הרשב"ן סי' ל"ה הביא תשו' הרשב"ם ז"ל הכי וכפר'
דוב דעתו הרשב"ם בכל אותן דפ' המדיר כר"ח בפר'
מתשו' וכתב"ם הם ת"ק דפ"ו מה"ק ומעש"כ כתב מהרי"
בן טוב הנשבע לגרש כופין אף שלא"כ אינו מוכרח
לומר מדברי הרשב"ם שכפרשו לגרשו דלא כ' הרשב"ם
אלא דכיון דנשבע לגרש חייב לקיים שבועתו ולא יחלל
ש"ם בפרקים אלא יגרשנה לאלתר ויתן כתוב עכ"ל
והכ"ל בכוונת דבריו הוא שלא להחזק דברי כה"נ שכתב
דהנשבע לגרש ולקה על שבועתו ויקיים את השבו
וה"ט משום דס"ל לכה"נ דהשבועה מקיבל עונש שבדי
שיהא מגרש אלא מכח חריף דשבועת דרבינ עליה ולכן
ולקה על שבו ויקיים את השבועה דעתה הר"ם
ז"ל הובא דבריהם בהשב"ן סי' ס"ח ועמש עין כאן דבדי
הרשב"ם להזיק על כה"נ דדבריו דבדי' בטלים הם שלא
ההגהות בעיניו הוא דכיון דנשבע וגרשנה להלאה ולא
הוי נט מעושה תמחתו השבועה ומיהו ע"כ לא כתב
הרשב"ם אלא בנשבע לגרש זחוקה לגרש דבכה"נ לא
חשי נט מעושה אבל בנשבע לגרש ומיהו רוצה לגרש
לא מציני לפרשב"ם דכופין לגרש כדי לקיים שבועתו
ומשמע בכה"נ הוי נט מעושה אלא כדין ואילו זה
כתבו מרן החכיב בדעת הי"עטבת סי' קכ"ד הנשבע לתת
כ"ו כי מן הבית ר' יקה הרמ"ך בדעת דהרשב"ם ז"ל ס"ל
בנשבע לגרש אפי' היכא שאי"א להחזיר יגרש כדי לקיים
שבועתו ואינו חשש לנט מעושה וקרוקה לכחורה שגם
דעת הרמב"ם בפ"ו מה' שבועות הל' י' ופ"ד מ"ל שאם
נשבע לגרש ולא רצם להחזיר את שבועתו שיקיים את
שבועתו ויגרשנה ואין לחוש לעונש ע"ם וכדי שלא
להרבות המחלוקת אי אמי דלקה כה"נ חזיל ומודה
להרמב"ם והרשב"ם שאין קפידת כזה משום נט מעושה
ולא כתב כה"נ שילקה על שבועתו אלא משום נט מעושה
מוכח דמעושב שילקה על שבועתו ולא יגרש את אשתו
כי קשין נישומין שהתירו ליחד ולא לגרש והתורה אמרה
שמי שנכתב בקדושה ומתה על המים להשים שלום כינ

ולקיים שבועתו וכו':

איך שיהיה מכוער מכל מ"ם שדעת הרשב"ם שהביאו מהר"ן כן טוענה הוא דנשבע לגרם לפי כדת"ק להחיר שבועתו ס"ל להרשב"ם דהוי נע ולא כמו שייחס על הרשב"ם הרב מקור כריך סי' ט' מכח ההיא דהרשב"ם שהביאו מרן סי' קל"ד ועש"ב ס"ם הרב שם דמ"ם ר' פרץ שיהירו לו שבועתו הוא לכתחילה וכדברי הריטב"א שהביא מרן שם סי' קל"ד מהל' הרשב"ן ח"כ סי"ם ח הכין כדברי הר"פ דלקמן כדיעבד הנע בטל יהוי"ל חלק עליו ועיין למרן בחכ"י סי' קל"ד הנהבי' חוק כ"כ וכסי' קל"ד הנהבי' חוק כ"ט ול"ל בלא העולה דלא רמיזו להרשב"ם שכתב נשבע לגרם דנעיו נע אלא שם מנדרשה כרעתו אבל שבועה לגרם מיהו מוכרח מדברי הר"פ דלקמן כמה שנראה מדברי מהרי"ן טוענה שם בדעת הרם בה זכקשתי לחתחות אחד הרם"כ היה מקום כבודו של תשובה שם ומלחתי כתבי"ה בשבועות הרשב"ם ח"ח סי' אהב"ד שכתב שם כתורבכל מ"ם מיהרי"ן טוענה ומיהו היכא מתורתו של הרשב"ם ז"ל שלא מהר"ם כר כרוך מחיים עלה ונם כמרדכי כפ"ב דשבועות סי' תשב"ם הובאה שם עד"ז בחוק וכל הרכרוס שהביא מהרי"ן טוענה שם ורבי ר' החיי נשון שהמשל השית על כס"ב ברכרוס כעלים בשם מה שכתב מזלקה ע"ם דיקויים לה לשטה ושם כתר"ם שמ"ם כם"ב בשולקה ע"ם שהוא שכלא מה שמשכיעבדתי בחשתי שתין להחיר שום שבועה וגו' כ' ולקה ע"ם גם משם מחכתר דשמע ר' החיי ז"ל הוא בחוב לקיים שבועתו וב"כ יגרש לח לשטה ושמשבע דר' החיי ז"ל לשקיי לכתחילה ניהו נע ולקן לחם לנע מנחם ובכ"כ שרב מקור כריך סי' ט' ועש"ב ורעת הרשב"ם לא שהוא שם ביחם עליו מה שייחס הרב מקיר כריך סי' ט' ומהחיאתה על הרב מהרי"ן טוענה ז"ל שם דשמע מהבדיו שכם דכרי הרשב"ם ולא היה:

ומן שמייחי מהריטב"א לעיטין וכזה רלקיי כחשוב' הרשב"ם סי' תצל"ד שכתב וז"ל כפ"ב ר' החיי נשון כתשובה שלפי' נשבע שיוליכנה לחשתי פלוני ושבו כלה נשבע שלא יכנס לח כ"ח שלין כדבריו ממש ע"ש מתשובה כהדיח דם ל"ל ר' החיי ז"ל דהנשבע להוציי לח לשהו חל עליו שבועתו ומלבד שקשה דמלי חיריה נשבע שלא לפרוע לח כ"ח דחשי' נשבע לבטל לח שטוה כת"ם כחשו הרם"ם בכלל ח' נשבע שלא להשיחח שאחו דשוכרה לא שמעינן לה מן התורה ולא מדחבנן שלא לגרם לח לשהו כי שם מ"ם ז"ל קשין ניחשין עוד זה דר' החיי הן נשחד מחשתו מת"ם בחשובה שמיל שיקויים לח שבועתו ולא יחלל ס"ם כשהסיפו ודוחק לו דקושטא קלי כי דעתו ז"ל שחלה שבועה וחייב לגרשה ומ"ש כחשו דסי' תצל"ד כוונת הנשון מודרש וה"פ דמי שנשבע להוציא לח לשהו שבועה לח לינה רוצה למי שנשבע שלא לפרוע לח כ"ח דשם מין כדבריו כלום אבל הכא חיילא וכת"ש כחשו דסי' תחכ"ד וע"ש לדחוק נפשין פורחא ולו דמ"ם ר' החיי שמי שנשבע שיוליכנה להשתו שלינה שבועה היל כיוחר שבועתו כשבועתו שלא ישתם עמה דבכגון זה שם נשבע כפי שלא ישתם עמה לא חיילא כיון דחשובעבר לה כת"ם הרחב"ם כפ"ד מה"ל והטו' מ' ע"ו ועש"ב כיון כמ"ם שיוליכנה כלו' שיסלק מעליו מה שהוא משובב לה ולכן לינה שבועה דרמי ודמי למי

שנשבע שלא יפרע מוכו לכל מם נשבע לגרם כשיטת דחקייב לגרם:

והנה כשמים עדי שחתר שעמדתי ע"ד ר' החיי הללו דלקיי למרן החכ"ב כשיירי ד"ה סי' ול"ט הנה"ט לוחל ל"ב דק"ל דכרי ר' החיי הללו ומיהו מה שיסב שם היכא למשרי כיה נרגא ולכל המשמושה ולכל הדכרוה המובס מהם דדעת ר' החיי הוא שמי שנשבע לגרם חייב לקיים לח שבועתו ומיהו לח מסרב מלגרם לינו מוכרח מדכרי ר' החיי הנו' שנכוף לוחו לגרם כדי שיקויים שבועתו ועיין כם' מקור כריך סימן ט' לכל הרי"ן הרח"ם והרשב"ן כתבו כהדיא דלח נשבע לגרם כופין לוחו לקיים שבועתו לף דחוחשין שם כעלמא בכל לוחן דפ' המדיר לפכרת ר"ח ז"ל:

וחזות קשה חזי הוא להרב כיח דוד חח"ה סי' ז' שכתב דמ"ם הרי"ן הרח"ם שכופין לקיים לשבועתו ולגרם היינו משום דס"ל כרי' כעל התוספות כבל לוחן דפ' המדיר לכל לדעת ר"ח לינו כדין לכופו ע"ם ולינה דלפשר דלף ר"ח יודה כהא דרי"ן הרח"ם דמה שאנו כופין הוא כדי לקיים שבועה ולין להקשות דלם לינה דר"ח לזיל ומודה דכופין לקיים שבועתו מידי דהוה לשאר מנות ס"כ מלי ק"ל מהניה דהחולן דחוזרין לשל נדול דשח"ם שאנו כופין לוחו כדי שיקויים מנוה דרמיית עליה ול"ל דפשיטא ליה שהכפייה דהכא לינו משום שיקויים המנוה דלו לשנה דשנוה דמנוה יכוס קודם ס"כ לין יתכן לו' דמה שאנו כופין לוחו לחלון הוא שיקויים מנוה דרמיית עליה ולא רמיית עליה ליכא ולפי' למשנה לחרונה דמח"ק לינו נרלה דהכפייה דהכא משום שיקויים המנוה דלם לינה לפי' לא לחלון ולא ליכא לינה רלה לא לחלון ולא ליכא לפילו לם היו כ' רונים ליכא היה רלוי לכופו שיחלון כדי שיקויים מנוחו ולין כן רעת כ"ה כפ' החולן דל"ט ע"ב דקאמר שם שלין כופין ועכ"ל דלפי' דמח"ק לין כופין עו' הלא לו כעי מיכא ס"ב ה"ה כשלינו רונה לא לחלון ולא ליכא לין הכפייה משום שיקויים המנוה אלא משום מניעת עניני לישוח וכהכי ניחא מה שים להק' למ"ד מ"ק למה לין לנו כופין לוחו ליכא כשלומר שלינו רונה לא לחלון ולא ליכא אלא כמ"ם ניחא דכיון שעיקר כפייה זו לא כלה משום שיקויים המנוה אלא משום מה שנוכע ממנה עניני לישוח רלו חכמים לכוף לחלון ולא ליכא דלם נכוף ליכא לחכי שמא לא יקויים כה דרך מדן דעכשיו החם מיכא כירינו לכוף לוחו וכמ"ש הרשב"ן שכתב משם הגיטור אבל כשנכוף לחלין חכשת היה למחן די חילבי שיקנהו שמה כדין ועוד שלם נכוף ליכא הו"ל דר עם נחש כפיפה אלא שטעם זה לכחורה נרלה אלא יחכן לדעת ר"ח והרי"ף והר"ם כמ"ל דס"ל כלומר לינו ון דכופין לזון כשמוכל דליח ליה האי טעמא דלין לחוש דר עם נחש ועיין להרב כ"מ דרי"ף ע"ל ועיין לחוס' כפ' החולן שם כר"ה לחמר רב וכת' מע"ם דף ס"ד כד"ה כדיני חלינה ועיין כמרן כ"י סימן קס"ל מ"ם כשם הרשב"ם וכם כ"ם סי' קס"ל סק"ל:

אשובה תרחה דבר הלמד מכל מ"ם לבקר מה שנשחפקנו כחשה המקרכת לבא מחרי כעלה למקיש שהיה הדין נותן להליכ' ורצון כעלה הוא שבא מחריו או שחשב כתקו' עד שחלכין רחשה שם רלוי לכופו כשוטים שינרש הנה ככר כחכתי לעיל שהמחוור כדעת הרח"ם כשוחה חשובה שהביאה העור

סי' קנ"ד על אשה שירשה מבעלה שילך אל ארץ אחרת דוחלי כופין אותו לגרשה כיון שמוציא תמיהה תמ"ה וכ"כ הרשב"ץ בח"ב סי' ס"ח ע"ד הדין"ם הללו שהכופלן שם וסיים היה נ"ל ולא משתע שדין פשוט הוא לכוף להלהר למי שמוציא עצמו מה"ה ע"כ ולעיל מזה בתב דאפילו שמוכל מורה כזה לכל הר"ם כנו נר' דלא ראה דברי הללו שבכתי' שם ב"י שקיל וטרי בהתי' זו של הרמ"ם והנם שהכיים שם לדברי הכי שכוונת הרמ"ם הוא שכופין לגרש משום שמוציא ממנה שם מ"מ בח"ם הרשב"ץ שמוציא מתנה ת"ה לפי' שמוכל מזה כופין כראה דמשמעות דברי הר"ם כנו דלק במוציא ת"ה פליג שמוכל דלין כופין לגרש גלל הר"ם שסוליכלבע"ד לחלוק ולומר שהרמ"ם נ"ל הולך בתי' אלא על שבחתו לפסוק כרב אלפס שברוב הפוסקים כשמוכל לא כייפינן ליה מ"מ בדין של הרמ"ם אפי' לו שהיו מסכימין לכותו לגרש וכו' שמי שרולה לילך לארץ רחוקה ולעגן את אשתו לפי' מניח כיוצ מלא מוציא ממנה כל עניני היסות שמי יוחיב כמה יהיה מהלכו ע"כ הרי הוא מוציא ממנ' כל עניניו היסות וזכינו למצוא עיקר דין זה שבתב הרמ"ם בתשובה שהוא מוסכם מהכל פ"פ משמע מדבריו דבי היכי דליכא שמוכל בלו' לויני משמע מין כופין לגרש כן בלו' לויני משמע מין כופין הכך מ"ם לכויו מסס התחברים והרמב"ם ותיהו גם מדברי הרשב"ם נקבו' דמי שבח לעגן את אשתו כופין לגרש לליבלבע"ד וכן ראוני לתהר"ן ז' נשואה בם חוט המשולש שבם בתשב"ץ קסי' ל"ה ונל הנך רואה שהרמ"ם ז"ל והטור והרשב"ץ והרשב"ץ והריב"ח נל הס חיב כנין ורו"מ מהתחמירים שלא לכוף כנגד והרי כולם הסכימו בתה שנרחק להם לפי לוחו נדון לכוף מחתת חשם שילך לעיר אחרת שלא כרלונה וכו' העולה מדבריהם ז"ל דלפי' הסכותים שלא לכוף לשם גירושין בפי' מין לדיין שלא תה שעיניו רואות עכ"ל:

מעתה נחזי הכן בב"ד שרולה הבעל לילך אל ארץ אחרת ומסכים אחריו או לעגנה היכי לדיינינה חיינו ונראה שאחר שבתב הר"ן בתשובה שהיא לוקה חייבת שלא בהפסד כתוב לה תתעגן וכו' שלא יתן לה הגט מחייב לה בב"ד ועם שת הבעל למועצה מעב"ד ולילך אל ארץ אחרת כ"ל דבתחילת עומדין"ה כל עיקרן דתנו למעבד כדי שיקויים שב"ש ואח"כ שהיא חייב לה ומשתקין אותו על כך ולפשר שזה יספיק כדי שיפורנה בגט בשה שישאר במקומה וכ"ל דאפילו להפוסק כרב בתו' לויני מין כופין לזון משום שת"ל דה עם נחם ונם בתו' לויני משמע בר' מדברי הביטוי שהין כיוצו לקיומו שם ב"ה בב"ה לפשר לכותי שב"ש ע"ב דע"כ ל"ק דב ונם בשעה"ל שלא כתירוץ תתוי תו ת"ה דיש דנלים להכי שלויני חפץ בה עוד שתרד בה לזון אותה או מלשתע מהל בב"ד שהבעל חפץ בהשת נעוריו ורלונו שהבת אחריו ובכהנה יותר מנופו ויתן לה שב"ש שלא מחתת שהיא מסרבת הוחנה הוא מקום ליפטר מתנה משב"ש ועב פפ"ג שם ב"ה יכופו אותו שיקויים שב"ש ותו שלא תהיה היא דר עם נחם ופיוצא בזה בתבתי בלעיל לדעת הרשב"ם שפי' הירושלמי ום"פ שלמנה בווכיח בהפשר לכופו שיתלת פתח לנדרו דאז אין כופין להוליא אפי' לרב שלא כופין למנוע פתח לנדרו ולא אתרינן בזה ה"ת דר עם נחם עש"ם ואם ויהלה לב"ד בכוונת הבעל שמחתת שמיאתו בו מלבת

אחריו נדולה שהיא משתה עד שרולה לעגנה ואם ב"ד יפוסו אותו תהיה היא דר עם נחם ומה נם שת"ה לשתם לפי' לשמוכל או שאחר שב"ד כפו אותו להיות עמה עושה כתרדו ורולה לעגנה כדי ללבת למקום חפלי או יסביעוהו שלא ילך קודם שיפטרה כנט ואם ים לחים שיעבי' על שבועתו או כופין אותו לפי' כשועים ולפי' עי' נט ש"ל עשה מה שיש' ת"ל שהיא ג"כ תפסדת כתו' וקום לחר שתתמנך לבבה ומתחנך ללבת לחר לישה כאשר הולך:

ואל תשיבני כי כיון שבשעה"ו ותהר"ם כשה"נ לשר שביב התהדי כפ"ב ר"נ כתבו שרין האשה המסרבת לפלת לחר בעלה הוא כדין המורדת וכדין המורדת הסביתו הפוס' שלא לכוף לתת הכעל לנרש כתוב כסי' עז' ובתבו' הרמ"ם בלל מ"נ ת"כ היה נדלה לותר שלא לכוף לנרש לחל הת והלי שבייב היה ולא רלי זה כדלי זה דהמורדת על בעלה הפסיד מוכו לא כן הדין בשה המסרבת לבת לחרי בעלה שבתי הר"ן דבב"ן שלא נתן הנט מחייב לה בשב"ו ועל כתבו הרבנים לדתיהה דלו דינה היה כדין המורדת שתפסדת בתו' ותבלים לחל בל שלויני רולה לנרשה דתחייב לה שב"ו והיה תוכעת להחנרש בדיבה בהפסד בתו' תו לא תשבי לם מורדת לענין שלא נוכל לכוף לנרש ותשל' היה לחמוך חיות בל ותיה ועם שהדבים פשוטים לת לשיב ידי מלהביות דלויה לדברי מת"ם הרמ"ם בתשובה הביאה העור סי' קנ"ד ול"ל מי שטועתת שיכפוהו לבעל' שינרשה מפני שהוא מוכתב למלבות והוא כותת ממקום למקום ואינו רלוי לעמוד בתקום אחד מפני שכנתת בפשות חבר זה תלוי בתקירת הדיינים שם הדבר ידוע שלויני רלוי לעמוד ב מקום שנשלה מפני ס"ם אין לך טענה נדולה מזו כיון שלויני רלוי לישאר תלת והיה לוכה חייבת לבבת אחריו אל ארץ אחרת בכופין לויני לנרשה ע"כ. והנה בדברי הרמ"ם הללו לקמן בם"ד מלו שביתירין לב' דבריו דדעת הרמ"ם הוא כל דלויכה שכנה חייבת לבבת אחריו או שתפסיד בתו' ומ"ש הרמ"ם והיה לוכה חייבת לבבת אחריו כיון לותה דמו"ם בתום וכיוצ' לשון כופין לוכה לויני תלת בהפסד בתיב לה יכופו אויה שתלך אחריו אשם היא מתרלית להפסיד בתו' לויכה חייבת לבבת אחריו וכתב"ל משם הר"ן והרשב"ץ ושם הרמ"ם והיא לויכה חייבת לבבת אחריו ומשמע דברי הרמ"ם קייתי היכי דהוא מתפסדת בתו' על תה שתסרבת לבת אחריו ולויני תשום דלויכה כדין התמדתי ולעב"ל כתב הרמ"ם בשם היא היכה שיגרשה שיכופין לויני לנרש מתני נקט לב"ת שיכול הבעל להוליך אם לשתו ולמו הוא שהבת אחריו או לעגנה ויהיה מתרלים שתפסיד בתו' ותוכעת שינרש הדין נותן לכיפו לנרש כל זה היה כ"ל הלבה למעשה אלא שרלויני להרב יד להחזן בפי' ע"ה הנהב"ו אות ים שבתב תשם מהרח"ם ונל מ"ש תנא שלא בתיב היינו שתסכימים תתנו לנרש או בשהבעל היבה לנרש רלו שלא בתבו לחל בל אם לא רלה לנרש תסתברת ולעי שאין כופין לותו ע"כ. וספר זה לויכתמנא לחזי לעתוי ע"ד ולדבריו קשה מתשובת הרמ"ם הנ"ל דבתב בהדיא שכופין לותו לנרש אם לא שבתר דס"ל לתהר"ם הנדון של הרמ"ם מיירי שהיה תפסדת ג"כ בתיבה תב"ם שים לי סבנה לעמוד בתקו' בפן דעת הסוס'

שהכריב

שאפתו לקמן ולעיל כתכתי שנם מהר"ם נשלטני ז"ל כסי'
ל"ר אפס דקאי כרעתא מהרמ"ם ומיהו הא ודאי פשיטא
דלקרותו עבריין מיהא שרי אף לדעת מהרמ"ם ומהרימ"ב
כמ"ש ר"ח והפוסק ככל תותן שאמרו מכתים יוסיף
ואתן כתוב שאין כופין אלא מכקצי ואעפ"כ כופין
אותו כתלי לקרותו עבריין ואחר שמהרמ"ם ז"ל מתניר
אלא לכוף ונם לפשר שכן הוא דעת מהרמ"ב מיהו
נדאי לחלוק ע"ז ועכ"פ אם הכעל רוצה לענוש יכופו
אותו כשמתא להיות עמהם ולתת לה שכו"ע ואם מתיך
אותם כפויים ינרש ליתן לן כה ע"ד מ"ש הריב"ם סי'
קכ"ו ואם יאמין אחד לכנו ופנה ללכת אין לכופו כפופים
אלא כדברים כדברי מהרמ"ם כל זה שכתכתי הוא
בפוכעת היא להתנרש יהוא היו רוצה לנרשה אבל
אם הוא רוצה לנרשה אף היא מוכעת עצמה מלהתנרש
שכתכתי לעיל שהפסידה כל הנאי כתו' יש:

לחקור על זמניכו דכרוב המקומו' נתפשט חרם
רנת"ה שלא לנרשה כע"כ ולא לישא
אשה אחרת עליה ואנו נוהנין להשכיעו עד"מ יהיה
משפט החיים אם מוכעת היא מלהתנרש דשמא נאמר
כיון שאינו יכול לנרשה כע"כ יחוייב לתת לה שכו"ע
וגלגו כל היכולו ליפטר ממנה כי הוא נרס לעצמו שלא
ווכל לנרשה כע"כ שנשפע עד"ז ולא היא אלא שמא נאמר
דאפי' אם נשבע עד"ז לא נשבע אדעתא שאם יהיה
מוכרח ללכת למקום אחר ותעכב אשתו עליו שלא
ווכל ללכת אלא יכול לנרשה כע"כ אלא ליש"ל אחרת
עליה וכיון שכן אם היא מוכעת עצמה לקבל הנט אי
מפקדת עצמה והוא נפטר ממנה משכ"ו ולכורי זה
נראה לפניך דכרי מוה"ר כה"ר אפרים כה' אפרים כסי' עד שהמורת'
על כעלה אחר יכול לנרשה כע"כ אלא ליש"ל אחרת
עליה דאין כאה יפה לענכו לעולם וכאב הרב ת"ח
ס"ק ט"ו דאפי' לענכו יוכר משכת אחד אין כה כיד
האשה דלא תהא כאה יפה מכתו ויכול לנרשה כע"כ
אעפ מכנו כקש למשרכה ללכת אחרי אישה למקום
שהדין נותן שיכול להוליכה אי להפסיד כיכה שכאה
העיטור דדינה כמורדת נדאה דיכול לנרשה כע"כ
ואם היא מוכעת שלקבל הנט כגון שמחכאת עצמה
או כיוצא כזה הרי היא נפטר ממנה משכ"ו ומיהו
מה שיש לחוש היא לשכועה שנשבע שלא ינרשנה כע"כ
ומילתא דפשוטא דאינו מעיקרא שהיה
דעתה להוליכה למקום אחר והתנה עם הכיה והוסיף
ידו שניה לשכוע ניהם הכהוכיה פשיטא דלא נשבע שלא
ינרשנה כע"כ כשהסדר היא מלכה אחריו ושיהיה חייב
כשכו"ע ודא"כ מאי אהנו מעשיו להתקיים עם הכיה
ולשנות נוסח הכתיכות:

ובכר הרב כני משה כספרי ע' הילחיב הדיבור
כזה וכתב ולפי' נשבע שלא יפת ח"ל
עליה ויכול ללכת וליש אם אשה ראדעתא דהכי לא
נשבע גם הרב מהרש"ך ח"ב סי' ל"ו הלכה זו העלה
עיש ליישב שלשורת הרב"ן כתשובה סי' מ"ב
לייכון כיישב שכתב שם גל ויקרוב אני לו' שנשבו- ואת
יוסף נרישה הנרה דהו"ל נשבע על שמצוה
לפי שאין האיש רשאי להניח את אשתו ולילך לו ויתחייב
לה מדכתיב שארה כסותה ועונתה לא יגרע וכדאיתא
בפ' מעפ"ו וכ"ת תלך אשתו מחריו ככר תקדתי על זה'
וה ומלתי שהוא וכו' לי להוליכה מש ולהוליכה
לקנות הארץ וכ"ת הרי שניהו שהכל מעלין לזה ווה הרי

יכול לקיים שכועתו אם ילך ליר ב' ליהא דוקא ע"מ כן
נשבע שיוכל לדור כדתנן אם לא כתלכתך או כנ"לפרי
וכיון שאינו רשאי לעשות מש אלא ע"מ לעלות לירוש'
לא חלה שכועתו וכו' לף זה שפי' שהוא נשבע לעכור
הים כרי לדור כא' מן התקומות אשר הזכיר לותו
שיכתרו כתנא שאינו רשאי לעשות אלא כרי לעכור לא"י
שכועתו כטלה ולא עוד אלא שאפי' אם עכר לף
שכיעתו כטלה ואינו רשאי שאעפ"י שכשיכו הכל מעלין
לה"ז היינו לעניו שאש היא חייכה רופא לעלות אלא
כשהיכול וכהלחים ככרייתא כנמ' אכל כל אלא נתן לה הנט
דאתייב לה כשכ"ו ולא כל היינו לעקור כירים מקום
ישוכו שלא ה"ל וכ"ת יתן לה הנט שהרי האשה מתנרשת
כע"כ ונמצא שיהא מוכח לעשות כל אותן המקומות
שירצה ותילף השכועה אף כזה אינו דאפי' מפני הקנס
שים כחכר מצד התלכות כאשר אמרתם ולא עוד אלא
שאנו מוסיפין שים חרם הקהלות כחכר אם תקנת ר"נ
ז"ל וכבר זה פשט ליסורו ככל ישראל שלא שמענו ולא
ראינו אשה מתנרשת כע"כ ואין ח"ל לאדם לפרוץ גדר
שלא ראשונים כרי לקיים שכועתו שהרי אפי' לסוברת
דרבנן דוחה שלא קוראי כשב ואל תעשה וכיון שלנרש
אינו רשאי אף להניחה ענוכה לילך לה"ז אינו דשמי
ונמצא שקרוב הדבר שכועה זאת אינה נראית אתר
מכש שלא כטלה היא מחלוה עכ"ל: מהיסטע דליכא
נשמע דכתקום שנתפשט חרם רנמ"ה שלא לנרש
כע"כ אפי' אם ירצה ללכת לא"י שהיה יכול לכופה שתצא
מחריו או קנה שלא ככתו' כדאקכן ה"מ לא"י אפ"ם ה"ז
לנרשה מכח התקנה וכיון דה"ז לנרשה הרי מחייב לה
כשכ"ו וכיון דמחייב לה אפי' כשכע ללכת לא"י הו"ל
כשכע לכטל אם המצוה דמשום עלייתה א"י היכל
לעקור לאו דשכ"ו ומעתה נהיכין אנו לתודיעו על מה
ועל מה כתבו הדרכו סי' תל"ה וסי' תק"ע ומהד"ם
תלמיך סי' פ"ח ומהרש"ך ח"ב סי' ל"ו דהיכא שהאשה
מסרכת מלכת אחר כעלה למקום שהדין נותן שהאיש
אקרוי הפסידה כתו' ונתליה דאפי' שנאמר שלא נתפשט
חרם רנת"ה כיוהם מ"מ המנהג הפשוט כיוהם
להשביעו שלא ינרשנה כע"כ ואם נתפשט חרם ר"נ
כתב הר"ן דכיון שאי"ה לנרשה מחייב לה כשכ"ו ושוב
לאו כל היינו לאפטר ממנה ולכלת אפי' לא"י ואפילו
נשבע עכו"ל שכו' שיש כ"ם וק"ו היכא דנשבע שלא
ינרשנה כע"כ דאז לאו כל היינו להפטר ממנה משכ"ו ע
דלכופה שתלך אחריו ק"ל. שהרי אינה חייבת שלא
שתפסיד כתו' ווה יהיה כשיוכל לנרשה אבל כשנשבע
שלא ינרשנה כע"כ הרי כל ומן שאינה מהרגיש היא
לקבל ניטה כפשוטה מחייב לה כשכו"ע ולא כל היינו
לילך אל ארץ אחרת ולהפטר ממנה מתנאי כתו' ואם
ביאתה שהרכנים הנו' מיירו נ"כ כמקום שאינם נוהנין
להשביעו שלא ינרשנה כע"כ דאז ודאי כיון שיוכל לנרש
ולהפסיד כתו' ונם רצונו לנרשה יכו' נם לילך למקום
אחרו ולהפטר ממנה משכ"ו אבל כשנשבע שלא
לנרשה או כמקום שנתפשט חרם ר"נ יהו הרכנים הנו'
דלא מצאתך לה שיהא רשאי הוא לילך אל ארץ אחרת
ולהפטר ממנה משכ"ו ע היכא שהיא מעכבתו זה ודאי
לא ניתן ליאתר דאם אינה רוצה להיו מחלקי' כתכו' ועוד
דמדברי מהרש"ך נראה כהדיא דמיירי כמקו' שנתפשט
חרם רנת"ה ואפילו כתב מ"ם ולומר כדעת הרכנו'
דפלינו מהר"ן מתחת שלא רצו דכריו דוחק ועוד שמהר"ם

לגבי"ך סי' ן' הביא לכתי הר"ן הנ' גם מהר"מ נחלנטי כי' סו' הביא תשו' הר"ן ומתוך מ"ש הוא ז"ל כתי' כ"ה כר' דיכול הזיס לילכת למחוז חפצו ולהפסי' כתו' הפך הנראה מדברי הר"ן ופסי' מ"ד כתי' דיכול לילכת לאו"ל אעפ גם שתתעו הפוס שפיס דגם כ"ז יכולין לכוף על עליית אל"ו ומתחתי' מייתו' שמשכיעין תוזו שלית ונראכ' כיב"כ נהלה רחולקין ע"ד הר"ן וזה תימה והרב כ"ד חי"ה סי' ע"כ כתי' ז"ל והשתא מתיולת ע"כ מה שפסקו הרבנים ז"ל מהר"כ ל' ומהרשד"ם וגאר רבוותית דכופין הוא כשתין לו שבועה שלית לנראה בע"כ ולפ נתתר דבין דבתבו שהם היינו לפי שיש לו שבועה ע"ל ע"כ שלית רלו תשובת הר"ן ענ"ל ולית נתקדר דעתי כוה. ולפי טרס לתלה לפתי הגלע"ד בכוותת דברי הר"ן משיתם עיני תם שיש לעמוד כדברי הר"ן שכת' ומשום תרס התהלות שלית לנראה משם כע"כ תיק"ל שיקיים שבועתו דתין תומרים לתדם לפרון נרד הת' כדי לקיים שבועתו משתע מדבריו כהדיא שאפי' שם נשבע לבטל מנות שכ"ע שם היה תפסד לו לנראה את תשתו הוא חייל שבועתו והיה חייב לנראה את תשתו וכדברים תהלה רתיקי למהר"ם נחלנטי כי' סו' שכתב ז"ל וכר מן דין תשובה נלתת לבעלי הוילה פלגו מעשה עונה כי יכול לקיים שבועתו לפי דבריהם ולית יהיה עליו מנות עונה יבראשה כגנ ומעתה לית נשתר לו מנות עשה והל תתמה מזה לומר שקשין גירושין שהר"ן בתב בתשובה כנ"ד ז"ל וכו' והתריך שם וכו' ויתה שחלוני שים שלא לנראה היה מפוס לנראם ולקיים שבועתו ולתרעתו נראת תין להם לית תרס ולית שבועה עכ"ל. שברינו כרוה מללו בש"ס בריש הר"ן. ולכאורה לית לתדע שכ"ל תת יעבה לב נר מר ניהו מהר"ם חלבוך סי' שנשתע על דין של מהר"ם נחלנטי ועלה בהסכמה דשבועתו הבורע"ב הוי כשבע לבטל תת המניה כיון דמתחי' לתשתו בשב"ע וע ולית שם לקמחיה דהר"ן דמשם בתרה דכל דיכול לנראה חייב לנראה ולקיים שבועתו ואוה ז"ל הביא תשוב' הר"ן ולית נראם מזה אעלה על דעתי לומר כי מהר"ם חלבוך לית ס"ל כזה כדברי הר"ן משום דלדברי הר"ן קשה הא דק"ל הלכה רווחת ופסקה הכמב"ם בפ"ה מה"ת והטור סי' ע"ו ודמי שבשב שלית לשתם תת תשתו לית תיולת שבועתו כיון שהוא משועבד לה והו"ל ס"ם ישבע והשתא שם תיתה דכל שתפסד לנראם חייב לנראם כדי שיקיים שבועתו ה"כ כשבע שלית לשתם למה נחשוב כלגו כשבע לבטל המצוה ינראשה ויקיים שבועתו לית ודאי ע"כ לומר דכיון דזה שבשב דוקא לקיים תשתו ולהדעתת הפני כשבע שיקיים תת תשתו ושלית ישתשבע מצו"ה נחשב שוא שוא דכיון מרוקף שיקיימנה הרי הוא משועבד לה וכשבשב כשבע לבטל תת התטוה ותתבו למד מהר"ם חלבוך לגדון שלו שבשב לילכת לית לפטור תת יכתתו דמעיקרא לית נשתע לית לדיעתת שהשתי תשתו נשוקה עתי ושהוא ילך וכיון שהוא משועבד לה הי כשבע לבטל תת התטוה:

ואם כנים תחתו בהלה תדכרים ראוי לשית לב כמ"ש הר"ן דאם היה תפסד לנראם תת תשתו היינו ז"ל שינראם תת תשתו וילך לנפרי כדי שיקיים שבועתו ונלע"ד דלא כתב הר"ן כן אלא פלגו כדון שנשבע שישתדל לילכת לסביעת ז"ש ול הר"ן הכיון דנשבע להשתדל לילכת הי כאלו נשבע כפי' לעשות כל מאתרי דתני למעבר כדי שיקיים שבידו לכל מוהן

הסביעת וע"כ אם תפסד שיכול לנראם תת תשתו כשתמלת מלכת לאחריו חייב לנראם תת תשתו דכלגב מה שנשבע שישתדל לילכת הוא שינראם תת תשתו כשתקרב לפת תשתו והלי הדין נותן שחייב לנראה כמש"ל ועיין כתרן החכי"כ כשירי יו"ד סי' רל"ו הג"ה אוח ל"כ ולפיכך גם כשבע שישתדל לילכת אם לית היה מחתת שת"ח לנראם תת תשתו מגד הקנס והחרם היינו לומרים לו שינראם ויקיים תת שבועתו לתמנם כשבע שתם שלית יפתם הו שנשבע על דבר אחר שמלותו דבר יתיר פיטול העניה דהיכא למיתר דכיון כשבועתו לדעתת שיקיים תת תשתו אלא שהיו רוצה לפתשה כה"נ מודה הר"ן דלא חיילה שבועתו ודעת מהר"ם חלבוך לדעת הדון שלו ל"מ הרתב"ם כשבשב שלית יפתם והיינו שרוצה בקיומה אבל דעת מהר"מ נחלנטי לדתות דון שלו לגדון של הר"ן דכתו כגדון של הר"ן לפי תומרים דבכלל שבועתו הוא שינראם תת תשתו אם תפסד לו לנראם כן ס"ל למהרש"ג דבשבשב כונר"ב ע"ד מה שיתמר הברור הוא אפי' לנראם תת תשתו ולילכת הוא לפטור תת יכתתו אבל כשבשב שתם שלית יפתם יוה מהרמ"ב דתין לפו ס"ל לנראם תת תשתו כדי שיקיים תת שבועתו ומעיקרא לית חיילה תשום דבשבשב לפטל תת התטוה

ועיין למהרלב"ח ח"ת סס' ק"ו ע"ש:

ויש להעליה כדברי מהר"מ נחלנטי שם ול דעדין לפסד לילכת לאל ולקיים עונה וכגון שיכולה עתו דיכול לכוף אוחה לעלות עתו דק"ל כהרמב"ם ז"ל דלית חילק בין זתן הביח לזה דכופין לעלות בשתה מחכי' ותע"ב דתית מי שכו' כירום רכוה תין כופין לעלות תם היה אוכ רוצה לעלות כל הפוס חולקים עד והכי ק"ל כ"ם כגדון וה שים עתו ס"ח שיפיק אוחה לעלות עתו אעפ והכיה רתיה לדברי מדברי הר"ן וסיים הוא ע"ד הר"ן וז"ל דאה כי כיון הר"ן כמעט למ"ם כפר היה יכול להוכיחה מתקומה לעלות לאל לולי שאתר הו לבביות מי שתין תם מנוה עכ"ל. ופלוגה דעת מתני תדק כמ"ם דביבות אינה רכוה תין כופין הוה ולית היא דאפי' מהר"ם שפי' הירוש על זתן הוא היינו לומר דתין כופין אוחו אבל לוה לכ"ע כופין כתכואר בטור סי' ע"ה אעפ גם על הרב הנזכר יעבור קושי וה כמ"ם דכשבש לילכת לאל כופין אוחה שיקיים עתה ויקיים שבועתו והכיה רתיה מדברי הר"ן תיכרת דתמ"ם הר"ן כהתלת דכריו הוא משתע הכי מיהו במקנין דמילתת כתב הר"ן דאפי' לגבה לאל תיכו יכול לכופה אחבת עתו ולית שהפסי' כתו' כ"פעם:

עתה כאתי לגלות דעתי תקלוסה כבוכת הר"ווה החילו.מ"ם הר"ן שתיכו דאתי לנראם תשום תרס ר"ג שלית יגרום כע"כ דברי קיימי אתחילת דברי הר"ן שכתב דתתה שנשבע שישתדל לילכת לשכיכות אל כגון דתשתן וג'אפי' קרוב כעיכו ולית נריכת היכר אבל דאיכו דאתי לכטל שב"ו מאתו ולילך לאוקומתקומתו" ואם היא תינה תייבת לילך ואתה קלי מ"ם וכ"ת יתן לה גט כלו' דאפי' מה שנשבע לילך לנ'אפרי תייב לקיים שבועתו ואי תשום כיטול עונה יכול הוא ליפטל מתנה ע"י גט ולכן דקדק הר"ן לומר ויהי' רצוי" לילכת גם כאותן המקומות שיולה ולוא מתרץ הר"ן דגם לנראם ל"ש אי תשום קנס תמיכה ואי תשום תרס רנת"ל וכיון דל"ש לו לנראם מתייב לה כשב"ו ולאו כל כתיכות

לילכת

ללכת לאותן המקומות ולמנוע ממנה שכ"ע המשועבד
לה דלפי' שנשבע ללכת לאותן מקומות לא מיירי
שבועתו דהו"ל נשבע לבטל לא"ת מצוה וע"כ לא כתב
הר"ן דרשאי לגרש מחמת חרס רגמ"ה אלא לומר
דעל מה שנשבע ללכת לאותן המקומות אין ב"ל שיקיים
שבועתו וילך לאותן המקומות ע"י שיפרוץ נדר הרשאני
לגרשה כע"כ דכיון שיש חרס ר"נ שלא לגרש כע"כ
אפי' אם נשבע לגרש לא חיילא שבועתו ועיין כשיירי
ק' סי' דל"ו הנה"ט לותב"כ וכי' דל"ט הנה"ט לותב"כ
אכל אם נשבע להשתדל ללכת לשם והיה מברכתו ואימת
דומם להתגרש ככנון זה לא תיקן ר"נ ותיבב לגרשה כדי
לקיים שבועתו וה"ה כשיודעה להוציא את שתחתיו ממקום
שהדין נותן שיכול להוליכה ומברכת השתי
מלכת לאחריו אותן לא למימר כיון דחכמים לא ייפו כחו
אלא בעל להפסיד כהובה כדין המורדת לא תיקן רגמ"ה
שלא לגרשה כע"כ כדי שנכוף לבעל שלא ילך למקום
שחכמים ייפו כחו שילך ושתבא עתו שלא יכיל
לבעל לגרשה כע"כ כדין המורדת שמכב לעיל שיכול
לגרשה כע"כ ואם מוענת עצמה הרי הוא כפטר ממנה
מצב"ע ועי' לעיל אות ל' וכן אם נשבע שישתדל ללכת
למקום שהדין נותן להוליכה חייב לגרש את שתחתיו כדי
לקיים שבועתו דכנון זה לא תיקן ר"נ. ומ"ש הר"ן
בסוף דבריו וכיון דלגרש אינו רשאי אף להניחה ענוגה
ושלך לא' אינו רשאי אין כוונתו לו' דלגרש כדי ללכת
לא' אינו רשאי מכח חרס ר"נ דזה אינו דאפילו לגרש
כדי ללכת למקום שמן הדין יכול להוליך את שתחתיו
רשאי לגרש דלכנון זה לא תיקן רגמ"ה כיון שהיא
מסרכת ודיבה כדין מורדת שלא כיופי הר"ן שאינו רשאי
לגרש ללכת לא' מצד קנס המדינה אבל אם לא היה
קנס המדינה היה יכול לגרשה כע"כ כדי ללכת לא'
דלכנון זה לא תיקן רגמ"ה ולא עדיף מלא שתפילו אם
נשבע שלא לגרשה כע"כ אפשר לא חיילא שבועתו
למנוע עצמו מיבעלה אף ועיין כשיירי זר סימן רל"ט
כנה"ט לותב"ג ולותב"ן וכפלק ק"ה סי' ע"ה הנהכ"ל
לותב"כ ויפשר דלפי' נשבע שלא לגרשה כע"כ אם
יולה ללכת למקום שהדין נותן ליכול להוליכה יכיל
לגרשה כע"כ דלהר"ן דהכי לא נשבע שלא שלכי מהשם
כוה דשמא אם נשבע כפי' שלא לגרשה כע"כ לא ייכל
לגרשה כע"כ כדי ללכת למקום שמן הדין יכול להוליכ'
ומיהו זה פשוטה לי כדעת הר"ן דמשום חרס רגמ"ה
אין לחום כיון שהאשה המסרכת מלבה אחר כעלה דיכה
כמורדת כדין הוא ליכול לגרשה כע"כ כמש"ל כדין
המורדת:

כלל העולה ממ"ש רמ"ם הר"ן דלפי' רשאי לגרש
כע"כ משום חרס ר"נ ולפי' לנשבע ללכת
לאותן המקומות שמן הדין לא היה יכול להוליכה
וכשמסרכת השתא לכא לא הויא מורדת דלכנון זה
תיקן רגמ"ה ומשו"ה אין מותרים לפרוץ נדר על פ' כדי
לקיים שבועתו כל זה כ"ל בכותב הר"ן והשתא
ניחא מ"ש הפוסק כשמשם דכזה"ז יכול לכוף משום עלייתן
אלא ולא חילקו ממקום שנשבעו חרס ר"נ למקום שלא
נשבעו גם מ"ש הפוסקים דאם לא תאבה השתא ללכת
אחר כעלה למקום שהדין ניתן שתלך אחריו שלא נשבר
הוא ממנה משכ"ע ולא חילקו בין שתקומתו דמשתתיו'
דבריהם משתע דכנון זה לא תיקן רגמ"ה ועכ"ל
כוונת הר"ן כמ"ש ויש לי סער מעט לדברי שכן
ו"ן מרן כ"ף כוונת דברי הר"ן שהרי כ"ר סימן רכ"ף
כתיב אבו הר"ן והשתיב מהוכח מ"ש הר"ן ולא עוד אלא
שהני לומר וכו' עוד מ"ש הר"ן וכ"ת יתן לה נע
ותתרוצת לשון הר"ן על הסדר שהביאו מרן משמע
רמ"ש הר"ן וכ"ת יתן לה נע והשיב שהיו רשאי משום
הקנס והחרם לא קיימי דברי הר"ן אלא לנשבע ללכת
לאותן המקומות וע"ד שכתבתי לעיל וכלשון הר"ן שהוכ'
כדברי מרן הוכח כמכ"ש ח"ג סי' קל"ו דף ק"ם ע"כ
וכתהר"ם נהלנטי סי' ס"ו דלו ע"ג:

וק"ל כדברי המכ"ש שכתב שם דק"ם סע"ג ול"ל
ומ"ש הר"ן לאו כל היומו לעקור כיופי שאר
וכו' מפני שוכה של אי היינו מפני שנשבע לקכוב
דירה אבל כל כ"ד שהולך ע"מ לחזור לא סיה מקל הר"ן
ול כשבועה ואם עכ"ל בקיצור ולא ידעתי מאי ק"ל
מדברי הר"ן לדין שלו כדי להכניס פילא בקופת
דמחשת לחלק פין ללכת לקבוע דירה כין נשבע ע"מ
לחזור ולא לפי' לם דברי הר"ן הם כפשטן דמשום חרס
הקלוהו לינו רשאי לגרש וכיון שהינו רשאי לגרש מחוי'
לה כשב"ע וע וגלו כ"ש לילך לא"י הנה בין רואה דלא כתב
הר"ן אלא כשאי אפשר לגרש אפל כגון שלא נתבע
שנשתל על כונד"נ שהיה משערי לרפת שלא נתפשט
ביניהם חרס ר"נ וכת"ם מה ר"מ נהלנטי סי' ס"ו ח"ב
אף לגרשה דעת הר"ן הוא שאם נשבע ללכת לא' יגרש
את שתחתיו ויקיים את שבועתו ומעתה מאי ק"ל מדברי
הר"ן והיותר חימה מדברי הרב המכ"ש דמלשון זה
משמע דס"ל כדעת הר"ן דלאו כ"ש לילך לא' לפילו
נשבע כדי לעקור שב"ע ומלשון שכתב כתחילת דבריו
וז"ל וכתשובת הר"ן לא נשבע ללכת לא' דוקא אלא נם
לסביבותיה דליכא מצוה עכ"ל משמע דס"ל כדעת הר"ן
דחיילא שבועתו היכא דנשבע ללכת לא' וע"כ לרחוק
כפשון ולומר דכוונת המכ"ש הוא דוקא נשבע ללכת
לא' ע"מ לחזור וכעין ת"ם כס"ד ושלח"ה מלבר דדבריו
סתרי את"ם כס"ד עוד זה שהרי מבואר מדברי הר"ן
שם בתשובה דלפי' ללכת לא' לא חלה שבועתו משום
דא"א לו לגרש והמפיל אל כבר רשה כל דברי הר"ן
בתשובה עלמה וכן נראה מת"ם כס"ד והלולי רשה
המכ"ש דברי הר"ן כתבו אלא דברי הר"ן וכמו שהביאו
מרן ככ"ל היה אפשר לנו לפ' תחילת דבריו כפשטן
דכוונתו לדקדק מדברי הר"ן שכתב כתחלת דבריו דלא
חיילא השבועה משום דנשבע גם לסביבותיה אל מכלל
דאם נשבע לא' דוקא שבועה חיילא אפל כיון שהמכ"ש
כס"ד הביא מה שהשמיט מרן מתוך תשובת הר"ן
עכ"ל דמ"ם כתחלת דבריו הוא כנשבע ע"מ לחזור
ומהתימה על מרן החכ"ש כשיירי זר סי' כ"ח הנהכ"ל
תוק קם"ל שהכין תחלת דברי המכ"ש כפשטן:

וזה חוייבי להרב כ"ד חת"ם סי' מ"ב שכתב כפשיטות
מתוך דברי הר"ן דכזהו דת"ח לגרש כע"כ
לא יוכל לכוף את שתחתיו שכתב אחריו לא' אם מסרכת
היא כיון דת"ח לגרש כע"כ הרי הוא מחייב לה כשב"ע
ולאו כ"ש לעקור שב"ע מש"ה ולכופה שהכתב אחריו
נ"כ ת"ח דאו אלא שלא בתשובה נרסינן בביאור יעב
ונדחק לומר כדעת הפוסק לימר חת מקרקע או שלא
ראו דברי הר"ן או דמיורי היכא שלא נתפשט חרס ר"נ
ביניהם ונם לא נשבע בפי' שלא יגרשה אלא כרלונה
יעב. ולבי לומר לי שמקום הניחו לי להתגרש וכבר
מילתא למורה שאין פי' דברי הר"ן כשאר כתב הוא לי
ודעת

והעם הר"ן. הוא דתקנת המקום והחרם היינו אלא כמי שרוצה ללכת לאיזה מקום לעבור למקום אחר מן הדין יכול להוליך אתו ואפילו אלמי מהסס כנ"ל כיון שאלה ונרשם כנ"ל רשות לה ויכול ללכת למקום אחר מן הדין יכול להוליכה דכיון דנשבע כפי' אלא ונרשם הרי מחויב לה כשב"ש ולזו כ"כ להפטר מתנה מ"מ כיון ללכת לזה לאחר דלפי' לא נשבע כפי' אלא ונרשם לא חיילא שבועתו מדירתו זו ועיין לתרן החכ"ה סי' ע"ה הנהכ"ו אות ל"ב ומיהו כל"ד שבשבועת שטעון אות כתב לזו גילה דעתו דלזו היה משמע לזה אלא מדעתה להוליכה מהמקום שנשאה ודלפי' היכא למיתר דבשבע לה אלא ונרשם הלא כרשות ואלא ישא לאחר עליה לא נשבע לה גם כשהקרב מלכת לאחריו אלא יהיה הוא רשאי ללכת למחוז חפצו משום דמחויב לה כשב"ש ועי אלא יכול לנרשה ולהפטר מתנה משב"ש וכיון שיכול לנרשה אם היה מוציא עצמה יכול שטעון ללכת אל ע"ה עבריה ולפטר משב"ש ולישא לאשה אחרת עליה:

גם אתי זה לתרתי. אכת העיר מה שהקשה לתה"ס שלטון סי' ל"ד עלה בהקבת"ה דכזכו שהיה אשה מהנרשת כנ"ל היינו יכול לכופה שהלא לזי מחויב לה כשב"ש ואיני יכול להפטר מתנה ובפשטות דברי הר"ן ולא שת לבו דסותר עצמו למ"ש בסימן ע' כמקרקע לכת אחר כעלה ואין לה עליו אב"ש ומתת:

גם אם תדיר על ומניני לדירי:

ואיך שהיה עלה כדינו לפי מ"ש בדברי הר"ן שאם הלשה מסרבת מלכת אחר בעלה למקום שהדין נותן שהבעל יוליכנה אם תפסי' בכתובה כדין המורדת גם הר"ן מודה דבכהני לא תיקן רגמ"ה ולפי נשבע לה כפי' אלא ונרשה כנ"ל ואיכא לאותנות מוכיחות כל"ד דאדעתא דהכי לא נשבע גם כזה יכול החיים ללכת לתחוז חפצו ולפטר ממנה משב"ש וכל זה בשהבעל רוצה לנרשה אבל אם לא היה חילה לנרשה אלא שהבה אחריו או לענינה בבר בתכתי לעיל מה דיבו בע"ד. וכזו יודע דלכאורה מתוך דברי הר"ן הללו קרוב תשובה נפתח למ"ם הרב"ח סי' עז דמיירר על אשה דמחוקה עליו ורוצה לנרשה אלא שהיו יכיל לנרשה בע"כ משום חרם ר"ג הרי הוא נפטר מתנה משב"ש וכתב הוא ז"ל שכן דעת הרית"ם בסי' ל' לעת ועיין רוקח כי מדברי הר"ן משמע דכל שהיו רשאי לנרשה מחמת חרם ר"ג הוא לפטר משב"ש ועיין בח"ת סי' עז ס"ק ג' וכבית שמואל שם ס"ק ו' ובסי' קיז ס"ק כ"ג וכח"מ שם ס"ק כ"ג ועיין בתרן החכ"ה ס"ק סי' ע' הנה"ט אות ה וכיוצ בהרן שם קנה"ט אות כ' וג' עש:

מעתה פש נבן לבאר מה שכתב בסוף השאלה עם שהיו עכין לב"ד והוא כי שאול שאל אם יהיה בתוך שכנתך נוף או ממון לשכנתך בתקום שנשא לתך אשה ומפני זה רוצה להוליכה למקום שהדין היה יכול לקולוכה ומכח טענת הסכנה אם יהיה רשאי לכופה שתבה אחריו או שתפסי' בתו' הנה טרם כיתי לנגוף דעתך הנקלה כוכפיק מ"ם הנהו מיימו כפ"ג מה"א ול"ל כ"ת היה חומר דפעמים אין מוליכין מעיר לעיר בגון שהמושל של העיר הוליכו היינו כל כך טורח כמו של עיר לאחרת והוי כמנוה תיפה למנוה הרע ע"פ מדברי גלמוד למתי דקיל כהפמב"ם והגאונים דהתם יכול לכוף את האשה דכמו דכדעת ר"ת דס"ל שהאשה

כופה את התים מניכו לושבת' ואם כלה להוליכו ממקו' שהמושל היינו כ"כ טורד ולהוליכו למקום שהמושל טורד מתנו נקט לדידן דקיל כהנאונים שאם כת התים להוליכו ממקום שהמושל שלה היינו כ"כ טורד ולהוליכה למקום שהמושל טורד היינו יכול וכן כתב מור"ם בסי' ע"ה ס"כ ולכאורה יש להסתפק דשמא דוקא אם כת להוליכה בכוס עשה לתרינן ליה שב ואל תעשה ולא קוילינה לכל אם במקום שיושב עתה המושל שלה טורד ורוצה להוליכה למקום אחר שתן הדין לזי להוליכה וכנון מעיר לכרך ללא שיון המושל של אותו התקום שכת להוליכה טורד דקיל להוליכה מהלי טעמת שהמושל טורד או לאפשר ללא שכת מטעמת דיקיב ר"ת ז"ל דהוי כמנוה היפה לל הרע משמע דלא שכת ויכול להוליכה לפי' מעיר לכרך אם רוצה להוליכה למקום שיון המושל כ"כ טורד כתו המושל של המקום אשר יושב שם עתה דהוי כמנוה הרע למנוה היפה ולק דקיל כרשב"ג דלק מנוה הרע למנוה היפה הכת שהלי לקוילי טעמת דרשב"ג משום שינוי ומת לק שהיה לעוכה קלה תחשב משום שנוה היפה כודק לכל הכת לא שייך הלי טעמת ידיה רשב"ג דמוליכין וכ"ש דמשמעות דברי מור"ם ס"כ שנראה שלפי' מתקום שרוכו נויים לתקום שרוכו ישראל קיל להוליכה אם המושל של המקו' שתוליכה לשם הוא רע דכודלי לפ"ז פשוט דיכול להוליכה מעיר לכרך אם המושל של המקום שיושב עתה הוא רע ושעם לרכר משום דאיכא למיחש לסכנת תתת ועלילות כרשב"ג וכן הוא דעת מהרשד"ם חח"ם סי' קכ"ו ומהר"ם נאלנטבי סי' מ"ד דלפי' שתן הדין זה להוליכה כנין מעיר לכרך או שהחניף כפי' אלא יוליכנה אם יש לו סכנה לעתיד אם יכול תן הדין לכופה או תלה אלא בכתו' עיין עליהם. ולכאורה הלי תילתא נריכה לפנים שהרי העור ל"ל סי' קכ"ו הביא תשובת הרית"ם וזל דבר זה תלוי בחקירת כדיינים אם הדבר ידוע שהיו רשאי לעתיד כתקום שנשא תפשוט תין לך שעשה גדולה מזאת כיון שהיו רשאי ליתר אלא והיא היכא חייבת ללכת אחריו לארץ אחרת וכופין אותו לנרשה ע"כ ותשובה זו כתבתיה לעיל משמע מהשובה זו לכאורה דלפי' אם לאים שכנה לעתיד כתקום שנשאה היכא חייבת לילך אחריו אל ארץ אחרת וע"כ כופין אותו לנרשה ווה הפך מה שהוכחנו מדברי ר"ת ומעתה יש לתמוה על מהרשד"ם ומהר"ם נאלנטבי שעשלם תעיני כשורש תשובה הלזו וגם על הרב המ"ד סי' רט"ו קשה מתשובה זו של הרית"ם וכן כמי מעה סי' ט' יעש דברי הרב המ"ד ז"ל יעש גם על הרב התפה תלוכתי כי כסימן קכ"ח ס"ט סיים וזל כי היא היכא נריכה ללכת אחריו ואלו כפי' ע"ה ס"כ הכיא דברי הגהות מיימו' משם ר"ת וזכיהם לא יכונו:

ובדוחק עלה על דעתי ליישב דהרבנים הנזל ולומר שכוונת הרית"ם בת"ם והיא היכא חייבת ללכת אחריו לא כיון לומר דלק אם יש סכנה לעתיד כתקום שנשאה היכא חייבת לילך אחריו דלחדרכת תיפכא שתעיני מדברי ר"ת שלא ה"פ שנדון של הרית"ם היה שהחניף עמו שתעולם לא ויוליכה אחריו שיהיה לו סכנה לשבת כתקום שנשאה ויהי ת"ם הרית"ם אם הדבר ידוע שלא לעתיד כתקום שנשאה כלו שהרבה יהיו שלא לעתיד וכו' וגם ידוע שהיא חייבת ללכת אחריו וכנון שהחניף עמו וכו' ווה ודאי דוחק ולו יהולל

מן כיוון הר"ר ז"ל אכתי לא הוכח לנו היה להם להרכיב
מנו' להכ"ג דכהי הרמ"ם ולכאורה עפ"י הסכתם דס"ל
דמצוה מכונה יכול לכוונה אחריו:

ובהתבוננני קשה כדברי הרמ"ם הללו דמשמע
דמ"ם הרמ"ם והיה היכא
לילך אחריו כיוונתו היה על פי מ"ש הר"ן בפרק מי
מ"כ הכחתי לשונו לעיל ודבר הלמד מענייניו דת"ש
דהכעל כוונה מיהה לפה אחריו מצוה לעיר או להיו
נותנים סיכול לכוונה שעב"פ הכח אחריו אלא כשיוה
אלא היה כמפסיד כתו' שהם אינה רוצה לכך למקום הסר
בעלה מוצה להוליכה והדין עמו אז מפסיד כהיכהה
וכ"כ הרשב"ץ בח"ב סמי' פ' גוזל"כ נם כמדין של הרמ"ם
שמיה לו מכונה לפעל לעצמו במקום שנשאה ואדרין נוהן
מהכח אחריו כמו שנראה מדברי ר"ת שכתבתי לעיל
ומדברי הפוסקים הנזל מ"מ מס אין רצונה לנתח
ממקומה אינה חייבת ללכת אחריו אלא שמפסדת
כתו' וכנדון של הרמ"ם לא היה רצונה לנתח מתקומה
אלא היתה תובעת שינרשנה כנגו והוא היה רוצה לו
שהכח אחריו לו להניחה ענוגה ועל הסיב הרמ"ם
שהיא אינה חייבת לילך אחריו וע"כ ינרשנה כנם
זמפני שלא נשאל הרמ"ם על ענין הכתובה אם תפסיד
אם נתו לא הסיב שמחמת טענת הכנסה היא חייבת
נבוא אחריו הו תפסיד כתו' מיהו ודאי היא שתפסיד
בתוב' שלא שלא נשא עץ וכבו זכיו לדין דכל תביעת שון
שהיכה דאיכה מכונה לעמוד כתקו שנשאה יכול לכופה
שהכח אחריו או תפסיד בתובתה ודאיה לדברי שכן
הוא בוונת הרמ"ם כמ"ש דאלה"ה אלא שביונת הרמ"ם
בפשטן מלבד דכמנה הרמ"ם חולק עם ר"ת ינם שנשא
מהבחר"ם ותהרת"נ והרב המפה עוד ואת שהיא על
שוקר עצמו מת"ם בהמ"ם בכלל ל"נ סי' כ' דמשם
נאר"ה דס"ל להרמ"ם דמצוה מכונה יכול לכופה שהכח
אחריו או שתפסיד כתו' ולעיל כתבתי לפון הרמ"ם
שהבחתי שכן דעתהו כאורך יעם וכבן שלים על דייני
שבהלל ועיין כס' כני מעשה סי' ט"ו דף ט"ו שהכין דבית
הרמ"ם דסי' קנ"ד כפשטן והקשה ע"ד הרב תה"ד דסי'
ש"ע וייבב שם דבריו ולפי הנראה לי בכוונת הכריו
שהוא על דרך שכתבתי בדברי הרמ"ם ע"ש:
עד כאן כתבו דברי פי חכם זן כתה"ר חיים מרדכי
פוירשאנדיש ז"ל נר"ו

וזאת תצוכתי מלניו

סימן י"א

אחד מצוה חבתה חרם תחזיר פניו כילו כהדל"ת
נהר"ן נהר"ם מחד התיוחד לחזרה
ולתעודה ר"ן ירין דינה רבה ודינה זועה הלבה כירורה
הדר הוא החכם השלם הדיין המצויין עמוס ורב בתה"ו
חיים מרדכי פוירשאנדיש דיחם נר"ו יהי שמו לעולם
יעמ ברכה מנחה"ם כברכה המשולשת בתורה מכל

אחד העונה שלמת רבה כשא תורתי ינדל לעבר
לעילא מכל ברכתא כרכיתא הטובה ורבו
יקירה כ"ר לבעתי מודע לימים שעברו הנ יעני כפו"ל
שקים כהלבתן מנלילו ידיו קדם תשובה כ"ת שבתבתי
בעבוי על לשוטת הרמ"ם ז"ל ואתנ נרדל שדר לן ויפרוה
תיכת לחמת עדיכה ככל ומשורה בשמה כרורה פעל

ובשמה לפניש כולתי ולבר פיו היה נופה נוולי לתורתי
דעני הקלושה והחלושה ומילתי דתמיהת דקיים כיה
הייתה לתה זה תשאל לשמי שם קטין והדיבור לון כי
ואין פלשוני תלה דיקם דיקם לנ"ם לך כוזהה הוכתי
ודבר שנה הזהרה שמעתו למיקם עלה כלתו דלת תכור
הלה היתה לי לרחוק ולוכנם לפנים תמחילתי ודק כי
מתניקי הזמן כי כונד וכהיותי עסוק כהמצב הפדק
קל ון שנייתי נחיל קומתי נאו מחון לעיר משום חשם
מיכר כאופל ל"ת פ"פ הכל נולין על דשני ההדיש
מכפר לכפי טלטלה נכר לילי ה' שהיה לנו השלוי
לני שריר עלינו לשפח לחדון הכל נכר עלינו
מסדרי השם נשנינו כחיוש לוין להוחותי למנת'
כעתיקתי וו היה שקשה ופפרטו לאיש מאר כמוני דלית
מתשה כי על כן כתתי כקלרה דכף לו תלני דכר ועיש
כל שלת נא תנכי מכקש כי נטותי מעט מדרכיו כך היה
דרכה של תירה תה והכ כתופה וב"ם לנפי דידן מתן
דתכי להכה רבה ויהי כשם ה' תקדיה נל"ת נא לתה עכדך
התירה עיני לכל תפשל כדכר הלכה ותחלה ורחם
הביונתי כדכתי קדשו ארטע וכתב לתורכה ולדחכה לא
הניח פנה ווויח ואני תחנלה לשטי:

דיש כל מרחין לתת מעלה ותיתי מתניקה כידי
הסיח דהרי"כב סי' ריעז ותהר"ם מלשיך ול
סי' כ"ה וכתב עליהם שחין רחיה לכ"ד כי לא נאמרה
כרשת אלא הדכרים שלא ככונדת ולא כנעדה וקטנה
אחד. ואנכי הנעיד לת ירעתי חילוה דמר לחלק כזה
תכלי תוח ותופת ולכל כי הלי הו"ל לרכני הפוסקים ול
לחלק כהניה דלדמון כי מהניית הניה כנדולה לכל
כקטנה תצב עד שילכין דאלה כין שלכים התנה עליה
ומדחילקו הכי נכי פסיקתה שפסקה על עלמה ולא
חילקו נכי פסיקתה דלכים ס"ת דלא שמני לן כלל
נוונה יכולה היא שתלחתי והו אם תיתה להת ס"כ כהניה
דלדמון דדף ק"ט דקתני כבריתה קנה כל"ש כנדולה
לכל כקטנה כופין ופדיך הם"ם כופין למתן שיתת לאיש
שיבה מתכרת ותשיק כופין לכעל ואמרי ליקתה
לתתני ולהכרי לדמון דקתני זכולה היא שתלחתי וכולי
נד"ש כנדולה לכל כקטנה כין דוכלי כקידושים
וכמעשה ידים חייל תנלה עליה וכופין לאיש והו מדכרי
התוס' מוכח כהדי דכקטנה לכ"ע יכולה היא שתלחתי
וכי שכתבו כל"ה הפוסק מעות לחתנו תוקי לה כירוש'
וכי ומשיק כופין לכעל ליתן לת הנט לקטנה משום
דלהי הנלה זכו' הרי דמפרשים על מתני' כל"ש דקתני
ת"ק תצב וכולי כנדולה משום דהוי כמעמדה לכל
כקטנה לפילו ת"ק מודה דיכולה היא וכו' ומיהה
דלסברת לדמון כין כקטנה ולתני' כמעמדה וכין
כנדולה ולא כמעמדה יכולה היא שלתתי וכו' מ"כ
היכי מצינן למימד כי לא נלתתו הכרי לדמון דק כנדו'
ולא כקטנה הרי כקטנה לכ"ע יכולה היא שלתתי ולא
לתרוכן משום דזכלי כקדושיה וכמעשה ידיה יכול
להחמוך עליה ותנלו קיים:

ואנב מרחין יש לי לדקדק כמ"ם החוש והשתת
לתי שפיר הא דלתתי כנגד כופין לתתן וכו'
דתשמע דלא קשיח להו כלתו הלי דהירושלמי תלת
מתני דכרייתא לתי שפיר עם מתני' דהא דקתני מתני'
תצב עד שילכין דאלה כנדולה לכל כקטנה כופין לכעל
וקשה מלי סכרת לחלק כוונים מאחר דקיימינן שלא

במעשה ה"ג מה לי גדולה מה לי קטנה תשב וכו' וכי תימא דתנאי הכיא לא חייל עליה ולא מיקייכא כיון ה"ג מ"ל גדולה מ"ל קטנה ניכוף לכעל ותפשי לומר דעריפת מינה קאמרי התם דכלהו הילופי לאו לדברי הם"ס מיכן כלל:

ומה שכתב הרב שיטה מקובצת ז"ל תכוהר הבי דלהדמון מ"ל גדולה מ"ל קטנה יכולה היא שתתאר וכו' שכתב ולא הניח בר"ה בגדולה וכו' אבל רש"י כתב בר"ה אבריתא קאי כי' לפי' רש"ל לרש"י דמתני' כשפסק לכיה לחוד מיירי שלא כמעמדה ולכך לא שייך לחלק בין קטנה לגדולה לענין כפייה הכעל דאפילו כגמ' דכיון דהתם פסק שלא כמעמדה בחרוייהו לא כגדולה נמי לתא לא יכפו לכעל ליתן הנעו ע"כ הרי דפשיטא להו בקטנה שפסק לכיה שכופין לכעל והרכותא היא בגדולה נס כתב עוד והרא"ש כתב ולא וכו' כיון דפסק התם מ"ל גדולה מ"ל קטנה וכו' ע"כ מכל הני מוכח דכהאי דאדמון לא שייך לן כין גדולה בין קטנה שפסק לכיה ולדעת הילופי והתוספיה והתרדכי לא כמעמדה מאחר דפסק לכיה יכולה היא שתאמר וכו' ולהכי דכני הפוס' ז"ל דאשונים ואחרונים לא חילקו כין גדולה לקטנה שלא כפסקה היא על עלמה לכל לא פסק לכיה בכל נוגע יכולה היא שתאמר וכו' ומאחר דקרי"ם ז"ל מדמה תנאי הילופה לתנאי הפסיק ז"ל כתנאי הילופה נ"כ לא שנא כין גדולה כין קטנה אם התנה לפיה שתנא לא חייל תנאו עליה ולהעת היופי והתום ואמעמדה לא כגדולה ובמעמדה לא חייל תנאה ולפ"ז דיש לחלק כזה דדוקא נבי פסיקת נדוניית אפי' שיהיה כמעמדה יכולה היא שתאמר כסבירא לה שאכת יתן עלי שפוי פסק עכשיו שלא נתן מה לני יכולה לעשות לכל לתנאי הילופה מאחר שפסק לכיה כמעמדה נתחייפה בתנאי זה ולפשר שזהו שרמז הרי"ף כסוף לשונו לתמם אם התנה עמה מדעת היתום ומדלופה קודם קידושין ושיא תידה כזה לו הדין עמו ג"כ וכל שלוה כמעמדה ושתק ודאי שיתק כהודאה דמי ומדלופה מיכרי:

אמור מעתה כ"ד דלפי סברלה לא היו התנאים כמעמדה ומלוה כין שהיא גדולה כין שהיא קטנה לא חייל התנאי עליה ולפ כמה שזינו כנוסח הכתוב וכתבו הריפה כתי' תו לא מיקרי ההנו כמעמד' ודלופה כי לפ"ם שקורים הכפיפת והתנאים כקל קודם מלן ליתת לן שהיא יודעת כלשון הקדם והכיכה הזינוי ותפי' שהלה יודעת כודאי כלותו פרק לא יהכה דעתה כי כיכה היא התחת כזיע"ם ומילתא דמסתכר היא דלא מיקרי לגלא התנה עם לכיה וכל שהות עם לכיה לא חייל תנאה וכו' לדכר מ"ם הישב"ה כתבו הכיאה מרן כיהם יוסף ומו"ר בחג"ה סי' ל"ה ס"ב ול"ל נס ניהנין לכפיית כני הכלות הנזונות ואין מקפידות כמה מקדם לותם ע"כ ותקיקו עלם דלא קידוש טעות ע"ש:

ומה שהכיא מש"ל מהרי"ק לדעתי החלום תיכו ענין לכ"ד דהתם שכיישו לרתוכן ולא רצו להתקרב אליו קאמר הרב ודאי כיום זה היא החשה נרתה לו כי מאחר שמקמת גדולה היא לא רלתה להזדווג אליו ולכן אין לכוף לרתוכן שינרשנה דכשלמת לא היא קטנה לתניין שלכיה הוא שעכב והוא גרם כיישו ולכן השתא כופין לרתוכן לגרש כי היא מה תטרח כרס לפי שהיא גדולה לתרין היא המכיישת ולא כייפינן לרתוכן לאכל כב"ד הן כתנאי הילופה הן כתנאי פיסוק הדתים כל שלכיה התנה היא לא חייל עלה ולא לפי סברת מכת"ר לע"ד אין רלוה כל כך מתה שכתוב כשטר אירך אלא כתו הנערה דלא נתני להכי לדקדק כלשון השטר לומר נערה ולא כוגרת ולפי כלשון הכתוב מתיכן לפעמים דקרי נערה לתי שלינה נערה כת"ם פרכה ויאמרו נקרא לנערה ואיכא מ"ר דהיתה כת ג' שנים וכאלפא קרי לה נערה ופלגא כנבעה כ"ם כלשון כני אדם דלא מדקדקי כ"כ ודאי מאי דקרו לה נערה ר"ל כתולה ואין העולם מדקדקים כזה כ"כ. ות"ם תש"ל עוד ולפי' לא"ל אתה אמו' שם הוא על שעת הסידוכין וכו' והתנאי וכו' ליפות כוחו של כעל ע"כ. לאחר המחילה רלה לא ירלתי לעותק כוונתו דאם יש לחלו' דתם אמו' נערה דשעת הסידוכין ולא לשעת התנאי מאי לחכי תו הסיוטי ככתיב הכתובה תלאחר דהתנאי היה עם לכיה ונם ענין הסיוטי היה ע"פ ליווי לכיה ולפ שם קלתו הכתובה כפנים לא מעלה ולא מוריד מעתה מאי דתסיק והכי וכבואם ירלה אמעון ללכת עם אחיו לעה"ק טכריה ת"ו יפעל מאכו"ע וכו' לקויר דעתי הקלוסה לא מכרעת מילתא מאחר שהתנה עם לכיה היא אין עליה חיוב ללכת ולא מיפעל מאכו"ע כי חשכינן מצפת לטוכרים כמעיר לכרך וכמו שיכוה לקמן כעה"ק:

ועל הפסק הב' להא מר ולייקי מתני' כירושלמי דפ"ג דכתובות דג' לרשות לניסואין ומאי דלתתי עלה כתום' וכירושלמי ולפוס רכנן סכורלץ מום"ר וז"ל ז"ל ושאר רכני הפוסקים ז"ל וכתי"ר נשא ונתן כיד ס' הטובה עליו. ולהא ועיולי לתרתי לרשות כתכ תם שהינה יתי יד כהה ותם דל הוא שני גרגרים והכ"ל הכיא הוה החלי כעור לוחי וגולגלי. הנה ריעיו כעה"ם ז"ל כפי' ע"ה כתב וז"ל וכתב הרמ"ה תם הוא מיהודה וקידם כגלגל תפי' לא נשאה כגלגל תלא כעבר הילך נריכה לילך לחתיו ליהודה וכבני התפרשים ז"ל כתיכו שתנו לחתי רציו כהאי דכתב דתשתע ל"מ תם נשאה כגלגל דמוליה ליהודה וזה לישו דכתכיה כתב הרמ"ה דתם נשא כגלגל ז"ל להוליה וזהו פירוש הירוש' והרב נתיבו' מפרט ז"ל דרמ"ה ע"ד ייסב לזה וז"ל דס"ל לעור שם"ם מו"ם כסיף דכריו כביאור דכרי הירוש' מתני' כשהיה מיהודה והלך תם לגלגל ונשאה תם דהתם מילי קאמר חדש שהלך תם לגלגל לדור ועור שנשאה תם וכו' ולכך כתב שתין כוסיולוהה לגתך תשם ותעפ"י שהות עשרו ביהודה וכו' אכל הכא לגלגל לכנוס כלכר ולא לדור תם לדרכה פתחת דמילתא שתכוח היא לעשרו קאמר וכזה ייסב לשון העור יעש. ולהכי הפעוטו אחר נסיקת עפר כפות רגליו תמיהה לי תלתא דרב תרכסב הרמ"ה והא דקאמר שבל מנת כן נשאה וכו' ול"ל דאשתעיון רכוחה דאפי' תם אח"כ נשאה כאחת תשאר לרשות כנן כעבר הירדן כוסין לוחה לגתך מיהודה וכו' ולפ"ד הרב יותר ריכוחא הול"ל דאפי' נשאה כגלגל שהיא עשרה יכול להוליאה שתרי כתום' מיובא לשון זה הלך לגלגל ואירשה תם דכיוון מינה שקכב הירדן מקודם כגלגל תלא כן לתתרו אכל כן יהודה אחרים כגלגל וכו' כופין לוחה לגתך שעת"כ נשאה וא"כ הכי הול"ל דאפי' שעת"כ נשאה אפי' כגלגל שהוא תקוותה לפ"ה יכול להוליאה פיון שלא קכב הירדן תם כאחלה וכל שכן אז נשאה כאחת תשאר לרשות כנון כעבר הירדן ולתם נקט רכיוחא כשנשאה כעבר הירדן ותתי דקאמר כתום'

אבל כן יהודה שאירם בגליל וכו' שעמ"כ נשאה ולא
אמרו בקיצור אבל כן יהודה שנשאו בגליל כופין אותה
לגרשה שהי סיכות כדבר חדש משום ריעות דע"כ נריך
לומר הכי כר"ל כיון שהיה כיהודה ואירם אסם כיהודים
לאסמיעינן דכאירוסין נרידת אינו יכול להוציאה ואלא
מניח לרוק מינה שאם הלך לגליל וקבע דירתו שם ושוב
אירם ונשא שם אין כופין אותה לגרשה וכראמרי כירים'
ונות דכבעינן אירם ונשא שם אבל אירם לחוד לא כרבעי'
למימר וא"כ טפי הול"ל דהרכותא היא שנשא שם בגליל
ולכא למימר דניחא ליה טפי לאסמיעינן הא רכותא
ונשאם בעבר הירדן דהיינו שאחר שאירם בגליל הלך
לעבר הירדן וקבע דירה שם ושוב נשאה שם דאסיה
מוציאה ליהודה דע"ר קידושין הל' נשאה אבל לא
משמע מלשון מה"ם שקבע דירה בעבר הירדן שכתב
דאסמעי' רכותא דאפי' אם נ"כ נשאה בארץ אחרת
מרצות כגון בעבר הירדן וכו' ואין רצו לזה דקבע דירה
בעבר הירדן ועוד אין סברת לומר כן דכשלמא אם אירם
בגליל בלא קביעות ותכף נשא שם אתמרינן דאף דנשא
שם ע"ר קידושין הראשונים נשא אבל אם אירם בגליל
ושוב קבע דירה בעבר הירדן ושוב נשאה שם מ"ל למימ'
ע"ר קידושין הראשונים נשא הרי מעשה חדש נתחדש
בכך כיון שרוצים לפשוטין שקבע דירה בעבר הירדן
ונימא ע"ר קביעות דירה שקבע בעבר הירדן נשא ואם
אמרה מוה"ם כשאירם ונשא בגליל בלא קביעות דירה
אין הכיוצ"ש והבו דלא לוסיף עלך ועוד מהיכן יפה
כחו דמוה"ם לומר אפי' קבע דירה בעבר הירדן ושוב
נשא שם דלמי משום דאתמרי בחום' שעמ"כ נשאה הרי
מניחן לפרושי כשנשאה בגליל בלא קביעות דירה ומ"ל
לא תלה ודאי דליחתא ומאי דקאמר שנשאה אח"כ בעבר
הירדן בלא קביעות דירה וא"כ עפי הול"ל בגלן שנשאה
בגליל:

והו ק"ל מת"ש כירים אפי' מיהודה נשאה אשתו
מגליל ופי' לה דכותבין כן להיות כידה לאיש
ולא פי שם כתבו אפי' מיהודה ונשאה משם מגליל אין
כופין אותה לגרשה מגליל ע"כ ומה ראיה היא זו ייכול
הקבל לומר דאדרבה מכאן להוריע ולהודיע כי אפי'
מיהודה ולא מגליל ולא מעבר הירדן ונשאה משם מגליל
ויכול אפי לכותבה לגרשה ליהודי כי לא קבעתי דירה קודם
גישואין בגליל וא"כ מה ראיה מכאן זו לשלא יוכיח'
והיה נריך לכתוב אפי' מיהודה וקבעתי דירתי בגליל
ונשאתי משם מגליל ועוד קשה אפי' לשיטת הרב ז"ל מכאן
לשון הטור מוקמ' בת"ם אפי' לא נשאה בגליל שלא בעבר
הירדן דר"ל ל"מ שם נשאה בגליל שהוא מקומה אלא
אפי' נשאה בעבר הירדן וקשה מאי אפי' זה אדרבה
ליכתוב מסתברא דכשנשאה במקומה יותר סברת לומר
דלא יוציאנה והכי הו"ל לא אפי' לא נשאה בעבר הירדן
אלא בגליל ולזה לפשר לומר דכשנשא במקום החריסין
יותר סברת לומר דנשאה ע"י מקרידין הן ויכול
להוציאה ושפיר הוי אפי' לא נשאה בגליל:

וראיתי להרב מגלת ספר ז"ל כיוצר על הסמ"ג
דף כ"ה ע"ב פריך ליה תו להרב ז"ל
דאמאי הטור כתחלת לשון והלך לארץ אחרת ונשאה שם
בין רבל דיוקו מלשון חרמ"ם היא זה ועוד משום
דמה"ר עצמו בכיצור התום' כתב אפי' הלך לגליל
ונקשה כתחם כופין אותו לגרשה וכו' משמע אפי'
לגור שם בגליל קאמר וכו' ע"כ ואי משום הא הום מניחן

לאחרוני דלעולם הרב ז"ל אחרינן הכי חילוק כין הלך
לגור לגלן הלך לגור אלא דוקא כשהלך ואירם ונשאה
שם אבל כשאירם לאחר שהלך לגור כופין אותה כל
עוד שלא נשא אתמרינן אבתי לא הסכים'רעתו להשם קבע
שם ולכן בכיצור התום' כ הכי אפי' הלך לגליל וקדשה
כתחם כיון שלא נשא שם אלו ל"ל והוא הנכון דהא דנקט
בכיצור התום' אפי' הלך וקדשה לרמוז נדון דידיה שלא
הלך אלא אירסה ע"י שליח דל"מ זה אלא אפי' הלך וקדשה
ומדיק לכתוב כן דאי לאו הכי ה"ל דוקא כשלא וקדשה
ע"י שליח אבל כשהלך הוא עצמו לא כייפינן לה להכי
נקט אפי' הלך וקדשה אבל כשישואין פשיטא שמולך
ונשאה ואתמי נקט הלך והרי"ף לא חש לכותבה כיון
שכתב כתחלה והלך לארץ אחרת ונשאה שם כ"ש כשהולך
לקדשה גם לקושייתו הראשון הום מניחן לדחוקי נפשין
דהרי"ף סידיה דלשון מה"ר נקט ולא חש לדייק מזה
שכתב והלך לארץ אחרת ונשאה שם לומר אפי' הלך
לגור שם שהרי סתוך ונישאה כתב משם מה"ר אפי' לא
כשאה וכו' דמשמע כ"ש כשנשאה בגליל דכופה לותה
וגיון דוחה דזה הפך מו"ר ונ"כ לחלק מהיכא דיוכל
להשתקע להלך לכנוס ומאחר דזה דבר הלמד מענייני
לא חש וכתב והלך כרש מה"ר מהרי"ח דשמעתתא לא
הו"ל לכתוב הלך ונשאה שם כרש מאי דקשה לע"ר מאי
הכתיבי כעניותין עוד תירץ הרב כ"מ דהא הכתב הטור
והלך לארץ אחרת ונשאה שם ר"ל כארץ שאינה לא אירסה
ולא נישאו ופריך ע"ז נמי הרב מגלת ספר פלפינן הא
דסיים הטור אפי' לא נשאה בגליל הא לא נשאה בגליל
היא אם היא מגליל אינך קאמר אפי' לא נשאה בגליל
ואם היא מיהודה וכו' ואם היא מעבר הירדן וכו' אכי
הו"ל להטור ומה"ר ליתן טעם לריכה לילך לאחריו
ליהודה שהוא מקומו מעפ"י שנשאה בעירה כיון דבמקו'
קדשה לא היא מקומה הוי כלנו התנה שהלך לאחריו
ליהודה ע"כ ולפקפ"ן הא הא היו יכולין לתת טעם פוא
דהוה אמינן דטעמא קדשה במקום שהיו מקומ'
מצו"ה מי נשאה במקומה כופין אותה אבל אם קדשה
במקומה ונשאה שלא במקומה אין כופין אותה מאחר
דהקידושין במקום'הוו והא ליתא דאפי' קדשה במקומה
ונשאה שלא במקומה כופין אותה ולכן כתבו שהיא
מקומה כשעה שקדשה והכל תלוי בזה היא אם לריכה
ונשא תוך למקומה אז לא מהני היא טעמא דמקומו
והיו יכול להוציאה למקומו כיון דקדשה עכשיו לריכה
ונשא:

עוד כתב הרב ב"מ וז"ל וכמדוכי מנאתי נוסחא
אחרת וז"ל אבל אם היה מיהודה ולריכה בגליל
והיא מאחר מצאתי חרמ"ם כגון שעבר הירדן אפי' הלך
וקדשה בגליל אם כופין אותה לגרשה ליהודה וכו' ועפ"י
הדברי' הללו אם היה מיהודה ולריכה אשה מגליל בגליל
אין כופין אותה לגרשה כשם שאין כופין אותה לבי"ד
מה"ר כנשאת בעירה בגליל רקידושין ונישואין חד
טעמא הוא וכו' ע"כ וחזיתי לרב מכיבי מעכ"ת דמסקה
לקהייתא עליה הרב כר"ה וחזית קשה לדחוקי להרב ב"מ
וכו' מכאיר יוסף וכו' עיניך הרואות מדברי מה"ר
סתירה לדבריו ע"כ. ובאמת כי הדבר הקשה הוא זה
והנני יושיב להפליגא לקע"ה כי מדברי המרדכי עצמו
יש סתירה להברי הרב ז"ל בת"ם בפ' הירושלמי וז"ל
בשאים מיהודה ונשא בגליל אפי' שהלך ונשאה שם דהא
כיון דהנישואין היו בגליל אין כופין אותה לגרשה אחריו

לילך ליקודה והשתא נמוי לכן היא לחתך ונשתי כנגיל מהיכן הוא מקום מוקצה דאם היה מעבר הירדן זה לא יצאו שהרי בני הכ' מ' דברי הטוב שכתב שבי' לא נשאה כנגיל ל' מ' אם נשאה כנגיל כתקו' שקדשה שיושו עירה דכופין אותה לצאת לעזרו ליהודה וכ"ש אם היה מיהוד' שהיה עירו אלא ודאי עכ"ל שהוא מנגיל וקדשה ונשאה בעירה ונטמאת טעים כיון דקידושין כנגיל אין כופין אותה לצאת לילך לחרין ליהודה משמע דאלו הוו קידושין לחוד הוה מצי לאפוקה ליהודה אף שהיה לנגיל שהוא מקום היכה דלשון המרדכי עצמו מנומס לע"ד כמ"ש אם היה מיהודה ולירם השה כנגיל והיא מחתך מעבר לירדן כגון עבר הירדן וכו' כופין אותה לצאת ליהודה ויש לדייק מזה שאם הוא מיהודים ולירם השה כנגיל והיא מנגיל אין כופין אותה וכמ"ש הרב ב"ח ולאלו אח"כ כתב דלשמעינן רבותא דאף אם השה כנ' מעבר לירדן כגון כעבר הירדן כופין אותה לצאת ליהוד' וכו' ועוד כ' נשאה כ"ש דקידושין הל' וכו' מלשונו נחתך מעבר לירדן משמע שאינה מרגיש שהיא מנגיל וקדשה כנגיל ונשאה כחתך מעבר לירדן כגון עבר הירדן כופין אותה לצאת ד"ל דקידושין הל' נשאה משמע דכשהיא מנגיל ולרשה בנגיל מחתך שלא נשאה בנגיל יכול להוציאה וזה דכתב"ה ל' ממשמע דמשמע מקמייתא דאם קידשה במקומם אינו יכול להוציאה ואם נישאת עמנו ופרש"י אלרגם שבא הירדן ולירם בנגיל ונשאה בלרגה היא עבר הירדן ולא דקדקתר אם נ"ב נשאה בחתך מעבר לירדן היינו שאר לחרון מחרן שלירם עם לכתי ים לנמנם כמ"ש כופין אותה לצאת מנגיל ליהודה דהול"ל מעבר הירדן ליהודה דאין יוצא לירום לשמעני' כופין אותה מעבר הירדן שהיא עירה ונשאה עם ע"ק על המרדכי עלמתמהני מה"ם כמ"ש בפ"ק על הרכ"מ המהתני נראה שאם לירסה במקומת ולא נשאה עדיין יכול להוציאה וא"כ היכי כתב והיא מאחת לרגון עבר הירדן המשמע אם לירסה כמקומה אינו יכול להוציאה ועי"ק מלשון מרן ביה יוסף זכות' בכמה שהוא הרמ"ם והמרדכי הקפחתי וגו' והניח לשון הרמ"ם בכמה וקשה לון הסוב יחד ופקוחא רבה איכא בינייהו דלהרמ"ם בסכרת מה"ם אף אם לירסה כמקומה יכול להוציאה כיון שלא נשאה ולהמרדכי אינו יכול להוציאה ורוקא אם לירסה שלא כמקומה הוא דיכול להוציאה וחק לן לומר דמרן ז"ל לא יהיב דעתיה דעתך הקדם כהאי דיקוקא דמרדכי כי על כל הלה לולא דמקפחינן הוא אמינא דהכי מילי דאיהנהו כמרדכי והיא מאחר לרגון עבר הירדן טעות הם ולא הוא נגיים להו מרן ז"ל במרדכי:

והרב פ"ח ל' ייסב לשון הטור וחילק בין נתעבר לאחר הנישואין ללא נתעבר ונתפ כגנ"ל כ"מ ול' אינו נראה בעיני שהרי מדברי המרדכי מטותף להריח שדברי הטום דאלו אינו שהיה הוא מיהודה ולירם השה כנגיל והיא מעבר הירדן שאפי' לא"כ נשאה כמקומה וכו' הפך דברי הרב ב"ח ע"כ לי הדיוט נלע"ד דברי הרכ"ח נכונים כטעמם ותיובתא לא קא חויכא דמאי דקא מקשה מהמרדכי אינו אפי' דפסקינן הכא דט"ם היא היא מילתא דהמרדכי ואפי' אינה דהמרדכי הכי ס"ל מ"מ בדברי הרמ"ם ג"כ וכיון בעה"ט ס"ל כדעת הכו

ואם נאפי התרדכי אלא פירושא דהרכ"ח שפיר דקאמר אלא אם היה מיהודה ולירם השה כנגיל והיא מאחת מעבר לירדן כגון עבר הירדן ור"ל שקבע דירתו אח"כ אם כנגיל אפי' אם נשאה כנגיל כתקו' שקדשה מעכ"ל אם היקה מנגיל ואחת אחר האירסין כנגיל ואחת אחר הנישואין כנגיל שאינו יכול להוציאה והפוכה היא כך ל"מ כשאירסה שלא כתקומה ונתעבר אם אח"כ דפשיטא דכופה אותה שלא קאי אירסה שלא כתקומה זנשאה כתקות ונתעבר אם כופה אותה אבל אם אירסה ונשאה כתקומה ונתעבר אם אינו יכול לכופה ואלו דפריך מלשון אכותבין אלא פ' מיהודה פי' אם כתבו אלו פ' מיהודה נשאה השה מנגיל אין כופין אותה לצאת מנגיל ע"כ משמע דכשכתב אמי מיהודה וכו' עד ולא אח"כ להוציאה מבון דיקי עיני כת"ה נרשה דהפין כהא דכותבין אמי פ' מיהודה נשאה השה מנגיל חיינו ליפוק כח השאם שלא יוכל להוציאה אף בתניאות דאין הדין היה יכול להוציא והיינו דאהכניא ליה זה כתב ידו ולהכי פריך ליה ואלאי שלשון זה שכתב לה לא אמר לה לצאת ליפוק כחה שלא יוציאנה מנגיל פוה חלשון הי' ל' לכתוב וכו' מ"מ לשון זה שכתב לה לא הוי ייצוי כח כלל וכו' והכי קאמר אלאי אח"ר אין זה פוכח מקר"ם ולא ליפוק כחה כהל לא זה שלא לרחוק בעלמת וזהו שכתב מהר"ם פי' כך קוו לנגלין לפתוב וכו' לפי שים מקומות שהקוכתבין כתוב ושתכב הדבר בהיוה מקום נשאה וכו' הרי דהאי בהפך לרחיק בעלמת הוא דעפרין ליה ותהני להתנה אם כתעבר אם כנגיל אחר הנישואין להוציאה כהב זה אמי מיהו נשאה השה מנגיל לבדר שנשאה כנגיל ותחת דעיניהו הרואות שקופעין דירסה כנגיל לא תנשאי הוא להוציאה ליהודה פלאמרו כי פיהודה נשאה שהי הפקפ מוכיח מהיכי כי כנגיל נשאה והנש הלום דאם ירצה להוציאה תיכף אחר הנישואין דלא מהני לה תיהי כי תיהי לא מהניא מני להוציאה ת"מ להכי מהני אם יתעבר אחר הנישואין לדעת תיהו מקומן של נישואין ות"ל לא פירש כדברי מהר"ם עד מתי נקרא תיד וכו' הלא זה הדבר תלוי כדיעות עיני הדיין יכיר יבירנו לאחרים אם קבע דירם אם לאו נם מה שנתנש מהחלוקות שהיה כהלכתן כאחת מחתך אין אחרך הדבר הרבה לומר הם כדאיתא והא כדאיתא ופעמים רבות לאכתן כדין וכמתני דכמה דייק תלמי' מהר"ם לשנות הא דקאתר מהר"ם כיון דלא נשאה אם כתקומה ונתעבר אם ודאי לדלעיל ולא הוצרך לפרש כהדיא מאחר דע"כ הלחתך לא נשאה אם כאותן דלדידי חזי לי דמיחק טפי לקבול הני דוחקי מלהטעות הספרים:

ומה שנתחבך כדעת הרמ"ם מלשון שכתב הרב שיטת תקובלת על מתני לון מוציאין מאי לא"ל דאתהא משמע דס"ל כהרתב"ם לקב"ה ירחק מאחר דאלאכתן בפסקיו שהכריח ר"ת וה"ל הביא הכריח מהר"ם ס ולא זכר אר דעת הרוף והרתב"ם משמ' נזה דכתהר"ם ס"ל ל"ב ים לנו לפרש לדוך ליישב לא זהיה שיהי לפסקיו והא דקאתר ונשה נשאה בחרן ל"ל שלא כחרנו ולא בחרנו דכבה נ"ם ל"ל לאהר"ם דתוציאה להדיו יצוין כהרב כני תשה ל"ל דלו ריש ע"ב הו כתוציאה שאירסה כתקומה ונשאה בתקום אחר דיכול לבופה וכל כי הני בפ' לדיו יכול להוציאה:

ומה שהקשה נעב"ה על הרב דיבת דתיו כת"ם כרפ"ב דלא שנע הרשב"ן עליה בהרשב"ם

נת"ם דחירוסין מיכן בכשומין ובעיולה לחירוסה ה"
להוליכה הנה מרן מלבית לחדוני לכי לגלה עיתר ע"
דכרי הרב דיבת רחיי הלה הוא בכתבי הקדש:

ואגב נגרת הנני מודיע לרב ר"חומני מ"ם בעניותי
לפניכם כותב בענין זה עמ"ם הרב דיבת דחיי
דף פ"נ ע"ג שיטה ל"ה והלא כ"ם ניסומין יחיר
התלכתי כעבר כפות רבליוק"ל מג"ל להרב דכ"ם הוא
חרדכה תלוין למימר חירוסין תין כשומין לגלה ובהבר ס"ל
למהר"ם בחתם כן להכי לגלה נקט בהדתי חרוסין והי
נקט בפרתי ניסומין הו"ה ה"ה חירוסין כת"ם הוא ל"
להכי נקט בתחלה חירוס ושוב שעת"כ בשלה עוד שם
שיטה ט"ו ל"ה ל"ל דהא דנקט שע"מ כן בשלה לו שהני
מיהודה וכו' וק"ל דהא פשיטא וכ"ש היה רחם חירס ונבלע
בגלגל שהוא מקומה לחתרינן כופין לוהה כ"ש בשלה
בשלה בתקומה ותה שהביאה רחיה מהתיה דתהר"ת
שתני דתהר"ת מ"ס ל"ל בשנשלה במקומה חל לכופה ולהכי
הויא רבוקא כשנשלה בעבר הירדן לחכל לדידיה כ"ש
הוא עוד שם ע"ד ש"ל"כ תין מזומנין מרווחים כתקים
הוה ע"כ נרחה דס"ל להרב דבליוב קיל"ב להתיה דהרב
חה"ד דסי' דע"ו דס"ל למשום רווחק מזומנת כיפין לוהה
תפי' תחדן למרן והרי"ב ס"ל דתין כיפין לוהה תפילו
בלוהה הלרן מעיר לכרך דהא קלתר דשעתת
דמקני' מכום מזומנת ולפי"ה קלני מעיר לעיר הכל
מעיר לכרך לגה וק' מנ"ל למפומי פלוגתא ובהר דכני
ספום' ול פירשו דלה פליג הרי"ב הלא מלרן למרן
מכל בלוהה כלרן כופין ולזה מפשט לומר דמחלק הרב
כין דיוקק מזומנת להרווחת מזומנת דכרווחק כההיא דהרב
הה"ד דנידה הרי"ב בלוהה הלרן דכופין מכל בשלשו
כרוחק לגלה מכום הרווחה יוהר דוקא מעיר לעיר:

ועל מ"ם מכ"ת מתבוכת הרב חיתת יפרים ל"ל הנה
קבו' קלרה היא וזה העתקה תיכה בהיכה
רמוכן נכה לכה בהנרד' ומחר זמן רבה להעתיקה
להוליכה לקוסטו' בלומרו כי לוינו יכול להרויח מזומנת
שם ועוד שים לו ב"ח ושהוא רולה לקביב דירתו בה
קוסטו' והבבה תינה רולה לילך לחרניו לם נכון לוהה
ל"ל ולא היא מסרבת תה הרין לענין נדיניית ותום'
קבו' מדינת רנמרת לה רמוכן זה ולחתי מלבד' ה"ל
לכופה ולם הוא מלרן לחרת יכול לכוכה שהרי קיבט'
זחמר' לעפ"י שהב בלרן רומלניית ונרחה שהם מהוי
לחד מ"ת כיון שביניהם מהלך ד' לו ה' ימים הו"ל
מרן לחרת וכן נרחה מדברי רב נסת נתן ל"ל שהביאה
מהרי"טו שכל שים ביניהם מהלך כ' ימים ותני כשיעור
יהודה ונלגל הו"ל לרן לחרת כ"ב דברי הרב ותלו
דברי המפרשים ולם תינה רולה ללכת. עמי הכב כלה
מכוכת כרכתב הטור ס"ה כי' ע"ה יוסף שלום:

צ"ע הם הוא מלרן לחרת שהדין נותן לכופה ולינו
רולה להוליכה לגלה מקום הלה למקום שהר
שלינו לה תרצו ולה תרלה מה הדין. תכוכה למסיים.
תכוכה להרשב"ה היא הכ"ה ל' כי' ע"ה
שהרי יכול להוליכה כשהיא מעיר לחת יהוא מעיר
לחרת מעירם לעירו וממדינה למדינה להרת דמ"ם
לע"ם שב' היו כך' עיירות כיהודה דכשתיליכה מעירה
לעירו הוי הכל כמדינה ה"כלו ל"ת זה דיכול להוליכה
הלה לפי' ממדינה למדינה לחרת דהיינו מיהודה
לגלגל והוי לה להרצו הלה להרלה כל דכידו לכוכה
לעירו ולפי' לעיר לחרת במדינה לחרת יכול. יוסף

איברא דמהסיוע דהר"ן ז"ל כפי' ההל' דלא יוכל
מצ"ח נפשט שפיר קפקו של הרב רבי'
בחרטו מ"ל להוציאה מכרך לעיר כ"ש לחזר לחרת שחוזר
לא חרטה ולא חרטו שחוזר יכול להוציאה ואפי' שיהיה
ספק הרב מכרך שבגלגל לכרך שבעבר הירדן שחוזר
חרטו והרגיה חב"ס מ"ל לבופס והא דקאמר הר"ן מכרך
מבגלגל לעיר שבגלגל משום דכמקומה יכול להוציאה
שכיך לכרך כמ"ש מצ"ח הכל לחזר לחרת אפי' כשוין לה
מאחר דיקוב טעמ' הר"ן למה שכתבתי בקלי' ומהתימ'
מהרב החכ"פ ז"ל מיך בעלם מעיני קבתיו הימתה
לפון הר"ן וכפרש דמור"ם ז"ל הביאו בספר המפה נס
זה תימה על הרב חלקת מחוקק ז"ל מאחר שרואה דברי
מור"ם והביאו לפון הר"ן בדיעותו מיך עלם ונפתפ עוד
מי יכול להוציאה כגלגל כשוין דמאחר שלא מיפעט הר"ן
מלא כשהוסם שוין פשיטא דכשוין יכול להוציאה דהל"ם
ליפמעינן רבופא ועלה על ופבתי ליישב כיוצא דמעינן
למימר דכגלגל אפי' כשוין ס"ו להוציאה והא דמי לבשל
כיהודה דמוציאה מעיר לעיר דשאני התם שלא היה לה
שום מקשבה סוברת אלא לשבון כבוד כעירו ולכן אמור
ואמר לה מם תיכפת ליך מאחר דשוין הם בדם הכל
דכשנשאלה לנפשא מגלגל ולא לחזר כחוקו מתוך דהוי כעין
התקם כפי' להוציאה ליהודה מ"ב אפי' להוציאה כשוין
כגלגל ס"ו דלא אפיק מדעתם שחשב כחרטו ואף אם
רוצה לחזר כחוקו מקום מ"ל היא לבופו לנפשת לחזר
מולדתו שאני התם דהיינו רוצה לזוז מחוקו מקום והם
היא תבופנו הו"ל כפייתי החיים ולא קיל"ל כר"ת הכל
כשרוצה להוציאה מ"ל להוציאה אפי' לשוין דלא נתרצית
שלא לחזר מולדתו ולמה שפתרלית מסרלית והא דלא
נקט הר"ן כשוין אפשר לומר למה שמעינן כהדי תורחים
דכשמוציאה מגלגל ליהודה יכול להוציאה אפי' מעיר
שבגלגל לכרך שבעהודה דלא תימה הרגי לא עבדי
דמוציאה מהרן לחזר והוא כשהיכם שוין דכשלמה הם
יוליבנה לכרך שהיה דר שם לה"ב מכל לכרך אחר כולי
הגי לא ייפו כוחו להכי משמעינן דאפי' בכה"נ יכול
לבופה והא"נ דהגי רכותא הו"ל למימרה כדישת מ"מ
יסכור הרב למיעבד ספיקא אפשר לומר כן ומור"ם
נתעלם אחר לשון הר"ן ולהכי תיוקי כיהיה לשון סר"ן
להולו נתן דאפשר לפרש כן בלשון הר"ן אך מה שכתב
עוד הרב שם יכולה היא שתאמר לנפשת לחזרו ניוקי
לא ידענא שכו"ל מה דמוקי שפיק יברכו לו דהרי זה
דעת ר"ת ולא הסכימו עמו וכפי כתב בכל זה הר"ב
כ"ם ז"ל:

ובסברא הלז נפשט הלוך ילך הרב החכ"פ דהף
שכתב מרן שאי להוציאו מגלגל מעיר
לכרך משום דבעת המיוחין דעתה הוא שלא לדור
בחוקת החרן מאחר שידעה כי גר הוא בפחין וכלנו
החנה כן כפי' אבל לנחת חרת מאי ליכפת לה מאחר
דדעתה היה לנפשת מ"ל הכא מ"ל התם התמם והאי
דדוקא הוא זה דכל פי הגי הו"ל להעלויי על ספר
והיותר נראה נכון דחלילה להרב החכ"פ דהשתיטיהו'
הר"ן ומור"ם וכל עלמו לא פש חלא לפלפל כדברי הרב
המחייס אבל לעבין דינא פשיטא ליה שאי"ל לבופה:

ואחר זה חזיתי ליה להרב נופיה כדינא דהוי
דף ד' סב"ב ספי' התוס' כפי' הר"ן וכ"ב
כתב וז"ל דמלהא דפשיטא ליה דאי"ל להוציאה מהרגיה
לחרן לחרת חלא דוקא אל הרגי וחלא מולדתו אבל

לא קוס לחר שחוזו חרטו ומולדתו אי"ל להוציאה מעיר
לכרך ומכרך לעיר ודומה לזה מיהודה שבגלגל
לשכם כיהודה שאי"ל להוציאה מעיר לכרך ומכרך לעיר
ע"כ הנה מת"ם שאי"ל מהרגיה אל חרן לחרת משמע
דם"ל שאם היה מיהודה ובגלגל אי"ל להוציאה לעבר
הירדן ומת"ם שאכל וכו' מעיר לכרך ומכרך לעיר מצת'
דוקא לחיכם שוין חיוו מוציאין אבל לשוין מוציאין אפילו
מגלגל לעבר הירדן וק"ל מאי מדמה לה להיה מיהודה
ובגלגל שם שאני התם שאינו מוציאה מהרן לחרן אבל
הכא מוציאה מהרן לחרן ואפי' כשוין כיון דאי"ל להוציאה
ועוד מקודם זה קל משבעי מוציאין דעיר לכרך דבגלגל
כדכתב יכן הרמב"ם וכו' ואפשר יפה לידון מהרן לחרן
ואם נאמר דכוונת הספר כתם"ם אבל לחקום לחר וכו'
היינו כחוקה מהרן לחרן מעיר לכרך ק"ל מאי הוי דקאמר
דחילתא דפשיטא ליה דאי"ל להוציאה מחדטו אל חרן
מהרן לחרת מילן דכר שחייהו ולא דיעים קיפים:

עוד זחת חזיתי ליה למר דכרים קשים אחר התחבקי
כעפר כפות דבלו כת"ם דף ס"ח ע"ח פפקן על
דכרים לדעת הרי"ף והרמ"כם וכו' הלך לעיר אחרת
שהוא עירו וכשאי שם אבל יכול להוציאה למלכו לחרת
עב"ר כן נשאלה אפי' מכפר לכרך ומכרך לכפר וכ"ם
כחוקה מלכות עצמה שיכול להוציאה ע"כ דק"ל שם
גרחוק ופרש שאי דקאמר הלך לעיר אחרת היינו לחרן
אחרת אחרי שקנה בחתם יכול להוציאה לחלכות אחרת
דמשמע אפי' שקיב אחרו ולא אחרה והו"ל יכול להוציא
לאחרו נם ת"ם וכ"ם כחוקה מלכות עצמה אחיכא אחרי
אי שם הלך לגלגל ובשאי שם היכול להוציא כגלגל משמע
אפי' מעיר לכרך הא ליתא כדאפי' אחיכו נופיה ואי
קשיא אחיכם מיהודה ובשאי פיהודה דיכול להוציאה אפי'
מעיר לכרך זה הכך מתני בחופן דדכרי הרב לא זכיתי
להכינם:

ומאי דהסיק לאיבעית דהלכתא דלא קיל"ל כר"ת ויפה
כח זה היום לבוף שם שאחר שהשיג עתו
מכרך לכרך כאחת אחת יפה דין יפה היא ולי ואחה גם
מה שהכיא מתשו' הרב למתם נחון בשתיב כן השתם אבני
הפעוט לא ירדתי לעומק דכרי ר"ן נחון ז"ל בת"ם וכל
מקום שהוא כשיעור יהודה ונגלגל כך מצי עושים ע"כ
משמע דאם יש כ' מקומות שים כיניהם מהלך כ' יתיס
ותחנה כשיעור שים כין יהודה ונגלגל כך עושים שאם
כ' מהקומות שוין כופין לוקה לשתת ואם חיכם שוין אין
כיפין לוקה וק' מאחר שים כיניהם מהלך כ' יתיס
ותחנה הו"ל כמוציא מיסודה לגלגל וק"ל דהא לבופה שלא
כשוין דלא קאמר אלא מוציאין מעיר לעיר אלא מרן
לחרן ואפשר לומר מ"ש הרב וכן כל מקום שהוא כשיעור
יהודה וגלגל לאו למימרא שיעור מהלך שכין ושורם
וגלגל אלא ה"ל שיעור יהודה הוא מהלך כ' יתיס ותחנה
מרחם יהודה ועד קופו וכן שיעור גלגל וא"כ כ"מ
שהוא יש בו מהלך כ' יתיס ותחנה הו"ל כשיעור יהודה
ומוציאין מהרגיה לסופו ושמעת מינה בחון הסוף שפת'
יש כיניהם שיעור כ' יתיס ותחנה הו"ל כמהלם יהודה
וע"ם וקיל"ל הרב ששיעור יהודה מרחבו וע"ם היה מהלך
כ' יתיס ותחנה:

איברא דלקב"ה קשה הדבר לחותרו דכשלמה
אי מחמרינן שיעור מהלך שכין זו לזו כיחה
דחם יש כ' כרכים ויש כיניהם מהלך כ' יתיס ותחנה
למחרנן הו"ל כ' חרעות אבל אי מחמרינן אשיעור יהודה
וגלגל

ונגיל עצמנו קצת שם היום מתוו אחד ותחלתו
עד סופו ים מהלך ג' ימים מי נימא דלמא הו"ל לקרן
אחת ובניכוו הרוחות שהם מתוו אחד והנע עצמך שם
היתה עיר גדולה כמו ניזוה דכשלמת לגבי תוך כל
העיר תמריכן קרן אחת שכל מפתח העיר ותוכה נימא
הו"ל קרן אחת שהרי מחלקת העיר עד חוץ לעיר
יש מהלך מ' יום כ"ש שנאמר שהיה קרן אחת והנע
עצמך שם כפר אחד לעיר כמזרחה וכפר כמערבה
מי נימא דלמא היה מכפר זה והלך ובא ככפר זה שלוכו
וכול להוציאה לכפר שלו דהו"ל כפ' מרחות והיתה
גדולה שיהיו הכפרים שחוצה לה לקרן אחת יחשבו לה אף
שם לו הנע עצמך היו ד' עיירות קרובות זו מתחלת
מ' עד סוף הג' מהלך כ' ימים ומחצה שם יהלה אחד
להוציאו מן הג' לג' יכול להוציאו ואם יהלה להוציאו לד'
תלוי יכול להוציאו כי רב השיעור ואם יהיה שם מהלך
יוכל להוציאו לד' וזה תימה שמאחר שרבינו אף בדורות
ורחוקים מאד מברכים לאחרים מכל לד שלא נחשוף
שהם כולם לקרן אחת ועוד הרי כיהודה עצמו היה
כמה פרסאות וכמ"ש הרשב"ץ ח"ג סי' קכ"ו וע"ש ופשוט
שם ריבוי עיירות לא היו תחומים כמהלך כ' ימים
ומחצה והרב ז"ל כפי' כתב מהלך שביניהם הו"ל מ"מ
כיון שביניהם מהלך ד' או ה' ימים וכו' שכל שים ביניהם
מהלך כ' ימים ומחצה כשיעור יהודה ונגיל הו"ל לקרן
אחרת ע"כ וכן העתיק הרב כ"מ ור"מ והכין כן והרב
המכ"ם הנהה הטור תימה ז' וז"ל הדרך קושיא לדוכתה
דמאחר שכל כ' אחרות לפי פשוט ז"י להוציאה ולא
לחוש לצוש אחד מהפוסקים ז"ל שנאשורר כזה על הרב
ותמה ח"ב בסוף הלשון כתב ולכן לא ויכהו חלה תעשה
דחשבי כל' כרכים כקרן לחוץ ע"כ ולא ידעתי לתץ
מעיב להו כל' כרכים כקרן לחוץ מאחר דים ביניהם
מהלך כ' ומחצה:

ולכן ע"כ למשכוני נפשין ולומר דהא דכתב רב
נתן ובן כ"מ שהוא כשיעור יהודה
ונגיל כך הכו עושים ר"ל שאני דין בו כל' קרני ואינו
יכול לכופה לפי' בשיין ומהדר מלבני כניו וכבדון דידיה
לא זיכהו לפי' שוין הש:

ובדברים הנקנים כתנב דלה ראיתי להרב
התנת הגדול ז"ל בפרשת דרכים דיו
ע"כ דפרוך מרש"י דקידושין דמ"ט כן עיר ונמצ'
כן כרך כן כרך ונמצא כן עיר ופירש"י כן עיר וכו'
שיכת כרכים קשה וכו' כן כרך וכו' תב"ש שהעתה
לשכח טעות הוא ע"פ ופריך תיפ דלמא כחלוקת כן
כרך ונמצא כן עיר לא פירש דאיכא הקפדה דכעיר לא
שכיחי כל מילי ותורתה דהטעה לשכח פלוגתא דתנאי
היא ולר"ש הוא מקודשת ולמאי קהני סתמא וכ"ת
דה"ה דפליג ר"ש נמי כהא למאי לא פריך מר כר תני
מהא דמוקדמת היא ומה יענה ר"ל דתרין היא דים
לי כת כשכח יוחסין כחלוקת זו וז"ל הרב ז"ל ועכ"פ
ולפקע"ד ירחה ליכב שלים ישוב לפי חומר הענין
דרב"י דייק כתנאי דתרתי היא חלוקה דכן כרך
ונמצא כן עיר וכו' כין ההיא דכהן ונמצא לוי וכו' כהן
ונמצא תמור וכו' לכין חלוקות ים לי כת לו שפחה וכו'
משמע דכל החלוקו' שקולים הם וכולהו שיך הטעה
לשכח דהל"ה הו"ל למתניה לכסוף חלוקה כפני עלמה
ועל כן נריכים לומר דכברכי לוי קתני לגריעותי
חדא לשכח לוכה דוקא הכתים. וכוקר כל מידי ומידי

לגריכותא דכתנא שם כל מכוקשו וכעיר כל כפר חיפכ'
ובהם נצריך טיכותא דעדים לגבי כרכי שפיר מיקרי'
הטעמו לשכח כיון דלוכה בהו חדא יתירתא למעלויותא
ולפשר דזהו כוונ' הרב מהר"ם מונסון ז"ל שהכיא דכרי
מוהרב"ם ז"ל פ' ק"ע ו"ל דקידושין משמע דלפי'
כיתקול ריעותא וטיכותא דלוכה הכא לעולם העיר
עדיפא ע"כ ולפ"ה בכוכותא הכן אין מוליכין מכרך
לעיר ומעיר לכרך דמנייתא למתיר כטיכותא דכרך
ניתא לי יותר לף דלמי לגריעותא ומכאי
טעמא נמי לא פריך מר כר רב"ח מחלוקה זו דכן כרך
ונמצא כן עיר דהוה מצי לדחוק בנקל דכהא לף ר"ם
מודה דלוכה מקודשת לף שהטעה לשכח דמנייתא היא
לתיתר לא מנינא למכטל נדריעותא דעיר לף דלמי כם
לחיתי לטיכותא ונימא לי בטיכותא דכרך יותר ופריך
ליה מכח לו שפחה ולף אחר דחרין ההיא דכתב לו שפחה
דהוי שלם יוחסין יחרן לחלוקה זו דכן כרדכי לו לחפשר
לי' דלף לחרין כ' דרב אמי דחרין ההיא דכתב לו שפחה
דהוי שכח יוחסין יוחרן לחלוקה זו דכן כרך ונמצא
כן עיר דהוי טעות ממון וכיון דפליג כריעה ה"ה כוו
דק בההי דכתב מצא לחרן חירון אחר והא דקאמר כש"ם
דכתובות בשלמת מכרך לעיר דעכרך שפיתי כל מילי
וכו' דמשמע דפשיטא ליה לש"ם דכרכי' עדיפי מעיירו'
ונסתרים לפ"ר דקידושין כדכתב הרב פרשת דרכים
לפשר לו' דל"ק תירוי דמאחר דלכתי לא מסיק לדעתיה
דתקנן דיסיפה כרכים קשה מריבוי עם ודוחק הכתים
גם לענין יוקרא לא מסיק לדעתיה ולהכי פשיטא ליה
דכרך עדיף מעיר דתיתי כיה כל מילי תעה"כ כעיר
ואין לעיר עדיפית מכרך כרם אחר האומר דיש יכתב
כרכים קשה ואיתי כף תירוי לגריעותא עיר הוי עדיף
מכרך ולהכי פירש"י דהטעה לשכח הוי זהו מה שנלע"ד
ליישב לפירש"י:

ולכאורה איכא למידק על הרב פ"ד מה יענו
שפתי כידק כחלוק כיתי קרוב למרחץ
וגמצא רחוק רחוק וגמצא קרוב דהוי כטעות מתיץ
ואתאי לף פריך מינה לתנא דתנא ההיא' לזה פשוט דזה הוא
שכח יוחסין הכעיירה דליהוי כיהה קרוב למרחץ משום
לגיעותא וכרור הוא:

ובצפיתי לפיתי למוהרם"ח שכ' ק"ע ו' שהכיא
דכלי הרב מהר"ל מונסון נרחה
דכיוכתא מהר"ם שכ"ם מכלי הטעיר דעכ"פ העיר איתא
בה מילתא יתירתא לשכח מה שאין בכרך ולהכי פריך
מתנאי דקידושין ממתני' דכתובות דמאחר דאיתא בם
מילתא יתירתא לשכח לתמי אין מוליכין מכרך לעיר
נראה הזהו כוונת מהר"ם שם ולכלי הפעות נראה לעיל
מזה ההכר והיינטיו דלפ"ה מנינא מהתא תימר לתרים
ניתא לי כטיכותא חדא דכרך יותר מתרתי דעיר לף מה
שייכב הכא מהרב"ם על זה לאחר כשיקת עפר כפות
דנליו לף וכיתי להכין לתנאי קדום דמאחר דים כזה מה
שאין כזה ולהכי אין מוליכין תוו לזו ולא תוו לזו ה"כ
היכי מהייבנא מתני' דקידושין דכעיר הוי הטעה
לשכח וקאמר ע"ז ן' עיר ונמצא כן כרך שפע"פ
שכרך שכיתי כל מילי מצ"ע כעיר ידע ר' שכרך
נריע וכו' סיף סוף ים כזה מה שאין כזה ומהאי טעמא
אין מוליכין מכרך לעיר ה"כ היכי קאמרי ליה הטעם
לשכח:

והי' ברך לתצלח ריליקי כידיה תסוכת הרשב"ן
ז"ל כי' קקו"ל וכתב עלה וז"ל ואין לטעות
כרכרי הרשב"ן ז"ל שאינו מוקף חומה נקרא עיר ולא
נחשב ברך אלא המוקף חומה שהרי לא קרא הרשב"ן
עיר אלא המוקף שבעים מוציאים ומנהגם כמנהג
ייבני בירים מבלעג שהם יהיו לשבעים רבים והאין מנהגם
כמנהג ייבני בתיה דין ברך יש לה והצעה שאינה
מוקפת חומה וכי"ב אחר מת"ר ילקט"ר חיני רוחם
פרים זה כרשב"ן דמדכתב וירוע הוא שברך בלשון
רבים הוא מוקף יציר שאינו מוקף חומה בלע"ז וכו' לפי
שהשב בלשונות בלעז עיר כשם מוקף חומה וכו' כל
זה תירם בשבע דעיקר החילוק מברך לעיר הוא הלוי
כהוקף חומה דהלשון לא למה לו להזכיר הוקף חומה
פעמים שבע"ז עיקרי הוא ורוע הוא בלשון רז"ל דברך
הוא ניהול מיוחד ויציר קטנה הוא ככפרים ומכשים כמ
עכו"ם שהשבם כמנהג יושבי שדות אלא ואלי להעיקר
הוא בהוקף חומה ומה שהזכיר ומכשים מוציאים וכו' לפי
דברך דרשם בו בעלם ריציר שאינם מוקף חומה מכשים
מוציאים המנהגם ביושבי שדות וכפרים דשכיחות
הערים שהיו אלו היו עמהם מרוכים וכמי שהם גם
כמי שהיו אלא שברוב נפשיהם כלא נטירותא וכופין
אז לבנות היפה לכן נקט ומכשים מוציאים וכו' אבל
לא כמי שהיו עמהם מרוכים ואין מנהגם ביושבי
שדות להיות מוקפת חומה עיר השבם לא הוי ולא ברך
ולכאי שכיר מיהו הוא מקריאתא המגילה משום דרבו
רז"ל בגלגלי כיון מוקף חומה מימות יהושע לתוקפו אלא
שלאחי מוקף חומות יהושע הם אמרו עיירות נחלות ולא
אחרי עיירות שהם משום שאמנם כפידושם שאינם מוקף
חומה בזמן שהכפרים ועיירות נחלות ר"ל
שאילו מכרשים המוקפים חומה מאז לעיירות נחלות
המוקפים חומה אף שאינם מוקף מאז ולהכי נקטו שם
לעיירות שם ניהול והאחרי עיירות נחלות לומר דמוקפי'
הם אלא שאינם מוקפים מאז ואלו אחרו עיירות שהם
הוי מוקפים אלא שהשתא הויי מוקף חומה לאחר כב"ת
שאינם מוקפים חומה ויציר ברך הוי מוקף חומה ויציר הוא
מוך הוא ברך לכאי דשתא תשי"ח לא ידענא מאי קאמר
הרב בית בם שהיתה בשבת הוא הפרש דהכא הרב ז"ל וז"ל כ
כיון שהם מוקפים חומה אין הפרש כין גדול לקטון
וכי אין לו ניהול אלא משום הוקף חומה ותלוי הדבר
בית ויציר שהשת תלוי האי דאלו הוי פלוג תניא והכי
הוא ז"ל כי' שם מוציאין ככרי התרוכות וים כהם
ריכוי עם הון הכפרים כין גדול לקטון ולאחולפי עיר"ן
ציר הרשב"ן הרשב"ן לחלק כין מוקף חומה לשאינו
מוקף חומה:

ומצאתי כשהיה ציר ברך ולא ברך וכו' כרכים
המוקפים חומה עריס גדולות וכצורות
הרבים הוי"ו הרבן וכרכין ע"כ גם הרב פלט ז"ל מס'
ברכות כ"ב כתב וז"ל ברך שהוא עיר גדולה וכצורה
כהתקבצם עריס גדולות וכצורות וקרוויות כרכין
הרבה ב"ש בתמלה וכחומות וקידושין רמז לריבור
הרבה הרבים ל' ברך היה המוקף חומה ומיכה נשמ'
ריציר שאינו כבתי וקידושין הוא שאינו מוקף
כקצינו דג' עתידי עולם הרבים הללו ס"ל דהחילוק
תלוי כהוקף חומה ומציון לתימר דגם מרימב"ם ז"ל לאוקי
ומיהו כשברך הלוי החילוק שכין כרכים ועיירות הוא
הוקף חומה מהכתב כפי התפנה וז"ל מציר לציר הם

מכפרים שאם שכיחות התדיכה הגדולה המוקף חומה
ע"כ ומרכם הכי מילי יקירי המוק חומה מעמיד דם"ל
דכהוקף חומה תלויה מילתא דחל"ה כקיצור הול"ל וברך
היה התדיכה הגדולה הלא ודאי קדר הכדלות הוקף
חומה והא דקתני כציר הכפרים שכיחות התדיכה ולא
קתני עיר שאינה מוקף חומה לפשר לומר כת"ש
מהרשד"ם סי' קמ"ו דלרכיותא נקט הכי דלא תימא כיון
דקריכים הם אין זה שיעור מקיים להכי קתני ל והוא הדין
עיר שאינה מוקפת חומה וכחכורו כהכ מתדיכה לכפה
יתמון כרמ"ז דשם מדיכה גדולה מוקפת חומה כתרוכ'
עולם וכפרים אינם מוקפים חומה:

ואל תשיבני מתשובת חרשב"ן עצמו דסי' פ"ו כתב
שם לה זכר ס"ר הוקף חומה כלל ושם כתבה
כלשון הזה כי דירתם בלבד אחיר היא שהוא לדירת כניית
לחים ואפשו מפני עצמו כי אין דירת כניית ופה מדירת
בלבד אחיר והרי היא ככרך וברך כאחד אחת ע"כ הרי
דלא חלה עניינם רק שהם שין ומיתת שהושיבת בעלותיהן
דוקא ולא קפיד אהוקף חומה הא לא תברת דשכוכה
זו כתבה הרב כקצ"ר מתרן וכלשון כאחר וכסי' קנ"ו
חור הרב לחזק העניין כדרך אחרוכה וברחכב הרב
עצמו כתחלת הפסק והיו דברי וכו' כדברי ספר החנוס
וכו' ותאחר רבן פשוטה דמהפוס לשון לחרון וילמד
סתום מן המפורש ולסברת מהרשד"ם דלא רליקי להכי
החכיב כהגהת העור חוה"ל דהשכים עתו לעניין דיבת
ופירש לשון הרי"כה כיופן אחר רק לעניין דיבת קובל
ומודה כברלה שם כאורך:

תורת העולה כעניין זה לדידי תדיעו הלא זה
הדבר הלוי כשלוחת רחשלי רבכרי ובקצת
מנה כל"ר דעש"ק לפסק חת"ל לחיכם מוקפת חומה
ומציחין לה מכל הכפרים ותלוי כה שוקים וים כה
מדחן וכה כ' ועה"ק טבריה הו' מוקפת חומה והיא גם
היא מציחין מהכפרים ומלוי כה שוקים אך לפי הגרלת
כלומדכת שאין מציחין לה ושוקיה כע"ה קק לפסק ולעניין
גודל וקוטן כאומדן דרשת גרלה שבשה"ק לפסק יוהר גדולה
מבה"ק טבריה וגם ריוח הכתוי יוהר כי בע"ה קק טבריה
יושבים כין ההרים עליות תחתיות סוגרת ומסוגרת
מבה"כ בע"ה קק לפסק ריוח והגלה יכיון שכן לכרית
הרשב"ן והעדרו והר' חש"ו אינו יכול לכופה לעלות מלפסק
לטבריה או לוקיפת הרשב"ן עיר תיחשב כיוון דלוה מוקף
חומה ועבריה היא מיקפת חומה כרך כקרחת ולרבת
מהרשד"ם והרב החכיב ג"כ אז לכופה כיון דלפסק
גדולה מטבריה וריוח הכיוים ג"כ כדכר החמור ואפשר
מיתכר פזל בלפסק יוהר מטבריה כדם לכבית מהר"ל
מוכסין ומהר"ם הלבוב והרב כ"מ שברלה דעבי כרבת
מהרש"ם יכיל לכופה לעלות:

ומאחר עלות דמתלוקת הפוסקים היא זה אל
לכופה דמציחין לתימר קל"ל לדקם תכבע
הלבה מתכו מזוכיקים וכחוכחה אין מוכעין לה כי לף
גם הוא לתמר ותמר קל"ל והו מה שהשיגה ידי ור כהפ
לם יכבים עתי מעל"ם ולם ולהו מכעל דעתי:

ומאי דפריך מבת"ר מהר"ם הלבוב סי' כ"ה דתמה
שהכעל היה מקלה ליית יכול להוציאה
לציחו לף מברך לציר לפקע"ר ידלה דמהר"ם הלבוב
ס"ל כפברת הרב כ"מ המוכחת לציל רבא דהרמב"ם
ומהר"ם דלם היה מיכודים והלך לגלגל וכבה שם הלם
מגלגל היכול לכופם שתלך מחרים לתרכ ו היינו דוקא

קכף אחר הניסוחין מכל מקום דר' שם ואחר זמן רומה להוציאה לגמ' מני כייף וכנדון הרב דר' בימהר' שנה אחת ואח"כ רצה להוציאה ע"כ שפיר כתב הרב שהי להוציאה דכמו שאתרינן זה מתרץ לאחרן הכי נמי כיון אחת מכרך לעיר דשוין הם פזה ואף שהרב הוא שכירי אחומי' על כורחין לתימר הכי:

ומ"ש עוד מצינו לישנא אלא נאמרו הרבריס וכו' וכבן יש לתמוה על הרב"ח וכו' ומעלם ממנו דברי הטור כרמזים דהוויין תיובתיה ע"כ. לדידי הדיוט חזי דדברי הרב"ח נכונים כעצמם דדייק שפיר מלשון רבינו והרמב"ם שכתבו וכשמוציאה ממדינה למדינה ומכרך לכרך בחזקה החזרן לימן יכול להוציאה מנוה היפה וכו' משמע דוקא ממדינה למדינה וכו' הוא לו להוציאה מנוה היפה לפוף הרע אבל בעיר אחת יכול להוציאה דאל"ה בקיצור הול"ל וכן לא יוציא' מנוה היפה וכו' אלא ודאי התריבו בלשונם לאשמעינן דיוק זה והדרכה על רבינו הרי"כה ז"ל יש לתמוה דדבדיו סתרה' ניכהו מפבקי לבניו לחבת ועוד אחת מצינו לרי' החדעיר אחת כדברי חרש"ם כי אין דמו מניח כלל כדבריו:

גם מלשון הרי"ף ז"ל שפירש שהלכה שם ועל זו הכבה כתב ז"ל פי' לפי כחותם מלבו כמקומות אחרון ד"ל מעיר לעיר ומכרך לכרך אין תוציאין מנוה היפה לנוה הרע כתו שאומרי' תמלי"אמה להוציא לפי שהוא מקום עלוב לתלמיד וכו' ע"כ כריף עדיף דדעתו ז"ל כעיר אחת אין דין זה לאמור ואלא כמ"ש מצי"ל דלאו דוקא נקטיה כי אחר הת"ר אין זה כמשמע מלשון כלל ולא הוה משתמיט לומר ואפי' בעיר אחת נמ"ש מדקאמר לפי שהוא מקום עלוב לתלמיד ומשמע דכעיירות קלוי מלוכה לגמרי כמ"ש הר"פ ז"ל ורמ"ה:

אך מ"ש שם הרב וז"ל אבל מפי' הרמב"ם למדנו שעל דירת הכיתן קאמר ולא על דירת העיר ותוירה שפי' כתב שנדריכה לכרוך עצמה כנוה היפה כדי שלא תהיה כי כעורה וכו' ואחרי נשיקת עפרי כפות דנלו לא ידענא אמאי לא מפרש לה מאחרי עניותן דכעיר היפה ומכושים שם נוחה וייקרי הערך ומצים יפות שם נמצאו אף הוא נדריכה לעשל ולכרוך עצמה כדי שלא תהיה כעורה לנבי בני העיר ויוקר פי' מרוב זה וכן פירש בפשיטות תר"י ז"ל סי' כ"ה ל"ע. ומה שהביא כת"ר סיוע לדבדיו מתשובת הרשב"ץ ח"ג סי' רנ"ב שכתוב בשאלה וזאן כין כ' הדיוטות שיכוי ניסוי וברור דשמעינן מינה דאם היה שיכוי לא היה יכול להוציאה אפי' בחותה העיר עצמה אפילו ניחא דהרב ז"ל חזיל ומודה לשואל כהא לחכי ליכא דאיים דיכולה למימר שאני נדון הרב דהוה הנאי מפורש שורר עמה בחותו מדור ולהכי אמרה חנאה לשלא יוציאנה מנוה היפה לנוה הרע אבל היכא דשאל אפי' מיפה לרע ובדאשכחן בעיקר אפי' דאין מוציאין מאדם לאדם וכו' שאמרו ז"ל דכל זה חוא כשוא אבל אם לכל אחת הכל לפי הנאה ולא הוי הרשב"ץ הנא פלוגתא בהדי הרי"ף והרמב"ם והרי"כה:

ומ"ש עוד מצי"ל ע"ד הרי"ף החכ"ה ז"ל דלא נהירא ליה שיטתו ושיטת הרי"ף ז"ל להוציאה לי מאני שפעמו נלע"ד מהכרח לשון הטור והרמב"ם

דכתבתי ניחא יותר לומר דמשום מדורת ליעטריך לטעמיה דאין להוציאה אפי' מיפה לרע יתלי דפריך ליה מעשה שיטתו משמע דאפי' לאין כלל פריעות ז"ל להוציאה וזהו חפך הרשב"ץ ומיהו דמשום מיפה לרע ליעטריך לטעמיה דפריעות אבל לשאין כלל ל"ש מוציאין כרם אם שניים הרב החכ"ה כבי' הרמב"ם ולדעתו יכול להוציאה מדירה אפילו מיפה לרע כל דלא מפקה לכיס אבי ואמו לכתורת קצה ולאתן ליה לחבירו פלונתה והוה אלי למימר דאם התדיר אלא לא מפקה מיפה לרע אלא טעמה פריעות דהא דמפקה לכיס אבי ואמו לנבי מיקדי נמי מיפה לרע דאין לה רע יותר מזה דאין אדם דר עם נחש בכפיפה ולהכי לא מצי פייף להו ז"ל למקום אחר שאינו מיפה אפי' והוא מיפה לרע לא מצי כייף לה ומקולים הם כיון דמפקה מדירה ואחר מעט החזיקוה ע"ק מידי דאחר דפי' אחלי לשון הרמב"ם דמוציאה מיפה לרע ואף לשאר עם אפי' מפיה ב פיוסי אלא פריעות לא מצי לשאר עם אבי ואמו מפיה לרע מוציא ועלה קא מפיים ואפילו מדירה אלא ור"ל דפקפיתה אחות מיפה לרע ולאחר עם אבי מפיה אלא פריעות לא מפיה לאחר עם אבי ואפילו אלא פריעות יכול להוציאה אף מיפה לרע ואפי' מדורה אלא וק"ל:

כתב עוד מצי"ל וז"ל פי' נאנו וכו' יכילנא למימר כי מדברי הרמב"ם וכו' ע"כ. אלא ועיריך כבר כתבתי כי מלשון להו פהדי לרבדי הרמב"ם לשוני הביירות ואלי בעיר כאיזה דכותה יאפי' ניחא דלא הוי והרמב"ם בדוקא מכתים קלי הדי אוכא דכיתה דקייתי מנגר הרי"כם והרב"ח ומהרי"ל והרב ביה שמואל וכיון דמרן הקדום ז"ל לא וכר אר המסכים כאה"ט טעמא דמילתא הו"ל פלוגתא דרבותא וכלא"ה נמי כבר כתבתי לעיל דפלוגתא דרבני הפוסקים הוי וכדכר האמור:

ומאי דקשיא ליה דירוש ומסתפק מתנו ושוב פשט לה מהוי דפ"ט דכבוצות ופי' הירוש מהחות טוחת דוקא. לדידי חזי שלין כזה כדי שביעם לדחות כשט הירוש וכאשר עיניכו הרואות כספק הרוש שאירין זך מאומו העתק ומאי דלא פי' הנא דכנגיל העליון קאי מאחר דמוסיפם לרעתך הירוש דיסוכת הרא כוחך שאוירו זך ומאי עלך מנוה הרע לנוה היפה אין מוציאין אני כרישא מהמה מילתא פסיקתא והמסכילי יזהירו הלשון הכר מאחריתו ואו לאמיכא דלא הוה מצי למתני נגיל העליון דוקא שהרי לת"ק נם מן העתק לנגיל העליון יכול להוציא ולהכי הנא מילתא פסיקתא והכר מובן מעצמו ממאי דשיים חזיקוה מן חיפה לא הרע נם מאי דאיכא מלשון רב אחא נאון דוקא מדאחא נגיל לסוף נגיל לא ידענא מאן לימא לן דלא הוה מקדמת דנא בעתק דנגיל חזה עיירות היוצאים כהר ואילון זך ועל מיעוטן נקיט כל התקום מהו העתק ופיוטו"ר כזהו מן שמתה ועיר ואחת הנאת

ול לרוגמת בעלמא נקטה ולא נחוק להכי:

ומה שלמ מכת"ר לחיוכי אחתא דנא למיפק מנפק משום כהר הכיה מוזל והו"ל דומה למאי דק"ל מוציאין מעיר שרוכה נויס לעיר שרוכה ישראל ועלה ונשתפ"ק לי מאי חיבת דאיכא תרתי לגריע ואף ופשם

לה כרומב מכיתתו והגה הרב ריבא דחיי כדף פ"ה ופ"ו הסכים כפי' רחבי' דקוכא הרתי לנריעותא מוציחין מתקום נויס למקום שרוכו ישראל כרם מה שרגם מנכת"ר להשוות כ"ד דמקום שרוכו ישראל מיקרי מתקים שרוכו נויס למקום שרוכו ישראל אחר המ"ר לדידי הדיוט אין זה כתוכל דכל כי היכי דכוחא לא הוה מיסתמיט שום חד מדכני הסוסקים לאמוציגן דמקום רבו אפי' יהיה מתקום שים בו קורה וטוה היפה ועוליכה וכקרוע נקרא כתציר שרוכו נויס דכשלמא אחין כו תורה שפיר מיקרי מקום שרוכו נויס דחיוקיהו הוא על הקורה ועל העבורה כי היכ חיך אכל אם הוא מקום תורה אלא מקום רבו חכשינן ליה כמקום שרוכו נויס דכר נדול כזה לה הוו שתקי מניה וקלא רחיה מכשיך להא מילתא מתי"ם הרב דבר מקום ל"ת חלד סי' כ"ב דכב"ד החתן היה לומד כשלומיקי ועכ"ל כתב הרב ול"ל ותב"ע דקל"ל דכוסה הבים אם חכנו להוציאם מתקום שרוכו נויס וכו' לעבב ולא הזכיר שכשלומיקי היה לומד ומקום רבותיו ולכל הפחית הל"ל לעבות טענה זו לסניף ולהעלות על לבנו העהור שלא ודאי לא אמרו אלא מקום שים בו קורה למקום אחין כו קורה אבל מקום אין רבו לא אחכחן וכל כי היכי אחן ניקום ונינוור ואפי' למקום קורה שבתב הילכב כפי' פ"ח שיכול להוציאה ועם הרי כתב מוהר"ם אלשוך קל דלאו כעלמא ועם כ"ם אם הוא מקום קורה אלא לסניף כעלמא ועם כ"ם אם הוא מקום קורה אלא מקום רבו:

ומאי דחייתי רקוכא מחכנו מהרי"מט דחקום רופא מיקרי מקום שרוכו ישראל ודכוותה מקום רבו אחר המ"ר לקב"ן אחין מקום רקוכא דחרי"מט לאו מקום רופא לאחר קלמר דהוי כמו מציר שרוכה גויס עד דניחא מטעמא דלקרי רבכן להר"ח לרוב כציר אחין כה רופא דשעם קלום הוא זה דאם לא היה הכעל ת"ח אלא לאקורא לניכא אלא דחרי"מט קלמר דחקרי דעמרי לעזה הו"ל כאחרך לעיר דלא שכיח כהו כל מילי ולא רופא ואחר דכרי הגריכין דהו"ל כאציר שרוכה ישראל ויהיב טעמא לזה דאחר דעזה עמה מיעשים ודאי אחין אם ריפא ואחר דכרים הגריכים כאו שוחט וכה"ג וכיוצא ואחר אחין כה כל הדכרים הגריכים הו"ל כאחרך לעיר אי כציר שרוכה נויס וכו' אכל לא מטעם דלקרי רבכן לת"ח לדור כעיר אחין כה רופא ואפי' דקאיתיה לכאר אחרת כנה"נ דקול"ל ועוד נם לפי הכנת מקום הול"ל ועוד דהוי כאו מציר שרוכה ישראל:

ולענין מה שנסתפק מקום אם יוכלו כלא כאיכם ח"ל אחכי הציר כתבתי לעיל כג"ד דכל חד מיניהו לאיך ליה קל"ל והמע"ה לך למעין דעת עיקר ריבא בעלמא להא מילתא דאם היתה הילולה אח"ל להר"י פשיטא ודאי דיולאין כלא כאיכם כדאיתא כפ"ב ד"נ הוא אומר לעלות והיא אומרת אלא לעלות קופין היתה וא"ל אלא כלא כאיכם ולא אוסיפו אין לה ולא דמיא כהא לחילולים אכל לנבי כ"מ ונ"ל דמיא לחילולי ודאי אקנהו כעיניהו אחרי ואחרי כעלה ולא אקנהו כעיניהו אם הוא הפסיד אותם נ"ל אין עליו לשלם ג"מ אחייב לשלם ואם נענבו או נאכדו אינפל הוי וכמ"ש כל זה הר"מ הוכיח כמרדכי ס"פ כר"נ ופסקו מו"ם בקנ"ה ומהכיח יש להוכיח דמ"ם הרא"ם אם הל"ל והא דקאמר אלא כלא כאיכם כאב ר"מ דדינא כדין חילולי שכאיכם לעיל ע"כ הייכו לענין כ"מ ונ"ל אכל לענין קום אין לה ולא דמיא לחילולים דהכא אלא אלא כלא כאיכם ומשמע דכל אינם נכסים הפקיעו ממנה וכמ"ש כהדיא הר"מ אם נם שלשו הנכורים סביב המדכי כאב מצם הר"מ דדינא כאורחא וכאורחא קל"ל דאין לה קום ח"כ עכ"ל דהא דכאב הרא"ם ע"פ הר"מ דדינא כחילולים היינו לריבא דר"מ וכ"ל אכל לנבי קוספא ואחי אין לה ולא דמיא לחילולים כהא:

ומבאן קכוכה יוכאה להרב הנדול מוהר"ל אב"ד ח"נ ס"מ"ת שכאב ול"ל וכנראה שהרא"ם כפסקיו פליג עליה דהר"ן כאב וז"ל והא דקאמר אלא כלא כאו"כאב ר"מ דדינא כאין חילולים שכאבתי לעיל ע"כ וכדין חילולים אמרינן ובו' אמר שמואל ל"ם אלא ק' ר' אכל קום"ם להם וכו' עכ"ל ואחרי הר"מ מוכח דלא דמו לחילולי אלא לנבי כ"מ ונ"ל אכל לנבי קוספא לא וכנראה דאחרהכל לא הזכיר לשון הר"מ כאחרי דחילו רצה לומר לא הוה מסכים דהרא"ם פליג להר"ן:

ותו ק"ל דאחלפן הרא"ם עלמו דפרק שלשה נישואי ורחיתי ליה הרב מיהר"ל כל שאציגן דאחאחת דאת יוכלה כלא כאוכה ויקוספת אחכאב ול"ל אלא כמו הכי כשם שאחרו חכאים אין להם כאוכה כנון אחאחת וחכרוחיה שכאחלפן כך סופן ולהכי אלא כהו אין להם כאוכה כלאחר שאין כהם כאוכה אחאחלה וה"ה כאקום שאנה יולאין כלא כאוכה וכו' אלא כלא כאוכה וכו' ום לה אוסיפת ושים שאחרו חכאי יולאין אל כאוכה וכו' אחין סופן כאחאחלה היו רחויות לכאוכה ועכשיו הפסידו על עלמן וכו' אין להם לא מנה ולא קום ע"כ הרי דציקר כלא הוא כסופן כאחאחלה אלא"כ אחאחלה דא דלאו קיפה כאחאחלה דאחאחלה שיכול כאוכה שפיר ועל מעשיה אל אלא לעלו לא והפסיד והכי כה אלא כלא כאיכה כודאי אחרי אוס' אין לה מעשה ע"כ לישנר הא דקאחר הרא"ם דדינא כחילולים היינו לענין כ"מ ונ"ל לא לענין קום דאל"ה קשיא מדינים אחרינים נם לא ידעתי למה לא הזכיר הרב נר"ו דקאי כהאי שישה שים רחיתי להרב כ"מ דרמ"ן דכרין אהרא"ם מלשון הר"מ ואפשיט כל ע"ש ולדידי הדיוט ירלה דשכיק לקרא דאיכו אחיק ואתיקי אנפשיה והרא"ם אל"מ יל"כ קאחר ולא אקום כרש לרצו אפשר דם"ל דאקום יש לה כחילולים ואחכרם דם הכין כאב כה"ם סי' קע"ו כרישא ול"ש נם הרב כ"ח פריך להרא"ם אחשאכח הל"מ ומדינים אחרינים והניחם כל ע"ש ולא ידעתי למה לא פי' דעתי להרא"ם אל"מ ונ"ל כדכר האחור:

והרמ"כם ל"ל סחם אחר דכריו וכאב לאחר כאיכ לעשות לקו"ו והיא אינה רוצה אלא כלא כאוכה והרא"ם אם כשהכיא אחשיכת הרא"ם כלל ל"נ כאב ול"ל הרי שנראה מדכרי הרא"ם שאפי' כאקום שהיו מחייבת אחלך לאחרי כעלה לוכה מפסיד אלא מוזות וא"ל דם"ל להרא"ם דאין לה כאוכה ולא הום' מה היא נדיך להאמוציגן דאין לה מזומת לישמוציגן דכיקא אלא ודאי נראה הרא"ם פליג אהר"ן ויעשמת לע"ה אלא מציגו כפרייסיק אלא אלא כאוכה אלא כעלייתי לי וכו' אכל כאי שריגה להוציא אם אחקו וכו' אינה מפסד אלא מזוזות ודאיתי לרש' שכאב וכו' וכל אלו שאמרנו אלא אלא כאוכה דינא כאין חילולים וכו' נם מדכרי הר"מ כסוף מה"א נראה כן וכו' אלא אלא כאוכה תשמע דסיים ק' ר' לכר וכו' מ"מ אמה

שאנו רואין דברי הרמ"ם שאינה מפסדת אלא מזונות
גם דברי רש"י וכו' רצוי לתעב המחלוקת כל המפסד
ע"כ. ומחדי נסיקת עפר כפות רגליו לא ידעתי היך
אפשר לקרוא סברות נ' הרועים המלה שהרי מדבקה כת'
ומ"ש דמ"ל להרמ"ם דאין לה כתובה ולא תוס' וכו' שלא
מצינו כהריוקת אלא כעלייתי לי' וכו'
שמצאת מינה דכעלייתי לי' מיהת תורה הרמ"ם דאין לה
כתובה ולא תוס' ולא פליג אהר"ן אלא דוקא כשאל
מקרתוה וכתו שפסק כן הרב עצמו בפיטוש כת"ר
ועוש"ע כ"ש היך יתקרב אלו סברתו ר"ש וכן המתחק
כיוצא שהרי להכיא דאל"י עצמה כתב ר"ש דדינה כבין
מילואים וילפינן מינה דאין לה תוס' והיכא דפקרתה
מוכח ביבמות דלהרמ"ם אין לה תוס' ולרש"י יש לה תוס'
ונם להפת"ם קשה שרבה לבתר דכהו שהיה דשאר תלמוד
דאלא כלפי כתובה הוקשו ק' ר' אבל תוס' אית לה תה
בעצה ותה כתתב כהאי דאל"י דהתם כתי אתנה ר' קאתה
ולא לתוס' הרי לא הוקשה כהרי"ם וקיימי רש"י
והרמ"ם תנגד ואי כיתת דהתם היכא הוי דאין לה אף
תוס' הרי לא הוקשה שרמ"ם כת כהדי ר"ש ועוד לא הי' ל
להרמ"ם לפסוק אף דבריו בתחלתן ולומר אלא כלא
כתובה מאחר הלא שוו בשיעוריהם ותו מצ"ל הא דהא
בבריתי לא אתרו אלא כלא כתובה אלא כאל ומ"ש בשאל
מדקות מצ"ל דאין לה עיקר ויש לה תוס' וכדוקק ל' דהא
דקתני הרב להזקוק הפרוט ולמעט המחלוקת אין
כוונתו לו' שיהו שוין אלא רק למעט המחלוקת אין
וכתו דבשאר מרלות אבתי תיכה כלונתה לבבי עיקר
כתובה דלהרמ"ם תיכה מפקדת כי אם מזונו ולהרמ"ם
מפקדת כתי עיקר ה"ג לנבי תוס' כעלייתי לי' להרמ"ם
והר"ן אין לה עיקר ולא תוס' ולרש"י והרמ"ם יש לה
לה לך אבתי קשה דאתן לימת לן הכי ואימת כל לכתר
תיפכת דהרמ"ם והר"ן בחדא שיטה קיימי וכתרוייהו
מפקדת הכל בין עיקר בין תוס' ויוסיו עם הרש"ם
כעלייתי לי' ופליגי עליה בחדא כדין דשאר תקונות
יעש רש"י בחדא כענין התיפכת:

והו ק"ל כפסק דסי' רט"ו הו"ל להוכי מקרת הרמ"ם כת
ורש"י דתוס' תיכ לה והוי קרי קל שהרי ההם
נראה דזיכהו הרב לבעל כעיקר כתו' ותוס' מטעם קל
דומנ כעלייתי לי' כזה"ג וא"כ כפלונתה דנת התוס' הוי
קרי קל ואפי' תימת דס"ל להרב דלא כתרי קל התע"ק
וכת"ם הרב יד להרן ז"ל כהנתה כי' תוס' מ' מהרח"ם
ז"ל מ"מ הו"ל להרב להעלות זה על ספר ולא לסתום
את הדרכים כאלו ליכה תלן דפליג:

ולדברי הרמב"ם פסקם נמו את הדרך וכתב
כתרוייהו אלא כלא כתובה לדידי הדיוט
יראה דכשמיענה מן הרמ"ה דכתב הרב כשב"ד נבי
מילואים וכביים הל"ל גלתה אין להם עיקר ויש להם תוס'
העיקה וכו' אבל תוס' שהוא מייב עצמו בם כל ומן
שתדנה ותעשיר לפניו הרי עומדה בחנאי שלה והרי
הקנין לו הנתם והרי היא עומדת לפניו מכל התורה
אפרה מוקה עליו ומה היא יכולה לעשות לפיכך יש
לה תוס' שאין מעשיה הן הנורמין לה להפסר אחר
הסיוטין אלא אבורה היתה מקודם עכ"ל. ומתני נקט
להדין דינא דליכ כה הני לעצמה דהיא עומדה כהנאי
שלה והרי היא עומדת לפניו וכו' והדרכה היא תשרב'
מלעצמה לפניו כתקוס דדינא הוי שקלך לאחריו כין לא'

כין לאחר תקוסתיה ואדעתא דהכי לא מייב עצמו כתוס'
להכי שתם וכתב תנא כלא כתובה כין עיקר כין תוס':

ואחר כותבי כל זה רלה רלוני תשובת הרשב"ן
כתקוסתה שהביא מזיח דסי' פ"ו מת"נ ופי'
דברי הרמ"ם כת"ם תכבי הפעוט ושתם לכי וינל
שביאתי לדעת הרב ז"ל נס פי' דברי הרמב"ם דהנא
כלא כתובה דהאחר היינו עיקר ותוס' והכריח כן ממ"ש
הרמב"ם בפ"ו מהלכה ו' וז"ל ודין התוס' ודין העיקר אחד
הוא להוכ הדברים לפיכך כל תקוס שנאמר בו כתובה
סתם הוא העיקר והתוס' ע"כ ומ"ש דבתב כתובה
סתם היינו עיקר ותוס' ומעתה יגדל התימה הפלא ופלא
על תשהרשב"ם ז"ל שכתב לפרש דברי הרמב"ם על העיקר
הולקו ואיהו נופיה כלנה כיול דכבל תקוס שימת כתובה
סתם הוא העיקר עם התוס' ואין ספק דאשתתיעתיק
להכ לשון הרמב"ם דפי' ומעתה הדבר כרור לעין כל
דלהרמב"ם כין לעלות תח"ל לנאי כין לאחר כל תקוס
שהדין נותן לכיתה לאחריו אם הסרב אין לה עיקר
ולא תוס' ודין הקדום ז"ל בשה"ט פי' להדיח כת"ה ול"ל
כופין אותה ויוצא עמי לאחרינו תקנ כלא כתוב' וכלא
תוס' ויכולני דנם כתוקה האדן מעיר לעיר ומכפר
לכפר דינא הכי דבקולים הם ואין ב"ל מת"ל דעיקר
דינא שהיא מיתנה וא"כ קס דינא דאשתתא דלא
דמסרתה לכוח אחר כעלה ככל התקוס אשר הדין נותן
לכוף אותה תנא כלא כתובה וכלא תוס' ועל רבר נכמי
נדוניתה כבר נזכר לעיל ופירשם תוי"ס בהג"ה:

ומעתה הכה כי אכוח לת"ם מזיח שתהיה תשובה
דהרמ"ם בכלל ל"נ סי' כ' וטרם כל אבי
אכיא חזות קשה הובך לי כת"ם הרב תירת חסד ל' סי'
ל"ח וז"ל ותתמהני על מוהרש"ך ז"ל ח"א סי' מ"ם שנסתפק
שם אם יש לה תוס' דאחר שתותו נראה שנאמר הרב שם
שנכדקה על נשים מוכהקות וכו' אמרו שא"א לכות
עליה בדרך כל האדן שהיא סוברת ומסוברת אין יוצא
מזין כלא מה רלה לדמותה לדין המילוים שים לה תוס'
לפלר היב המפרשי שכ"כ תותה הוא כתתך תמ"ך דאיתי
שהוא עצמו כת"כ סי' ל"ו דמה זה הענין למ"ש הוא שם
ולא הנשים עמ"ש הוא להפך כח"א סי' מ"ה עכ"ל. אחרי
נסיקת הרשבה היכי ריהא שום סתירה ואיך אפשר לומר
שלא הנשים עמ"ש הוא עצמו כת"א והוא כתב כתחלת
הפסק ישן כי כספר הפסקי שהרפסתי ימלא המעיין
כנ' תקונות סי' מ"ה וק"ך וקע"ך דכריס מפפיקין וכו'
ואם לן לתימר שלא הנשים כי אין הנדונות שוין דהתם
דת"ח שהכעל כעצמו טוען ואומר שהיא לוקה
להיות לאים מתחת אב"ל שעיקר מטרין לא היה לה כי
כבואו עליה הקונו אבר ים לה מכפנים מוצע הכנסת
בשם כנשם הרי מוכח שהכעל מודה שפתח פתוח מלא
ואינה לעומתה ואהומה רק מחמת הקונו אבר ים לה
מכפנים מוצע הכנסת הנשם כנשם ת"כ מוכרח לפרש
מ"ש שהנשים תומרות מ"ח לכות עליה כי ה"פנר רחמם
אין יוצא ואין כח היינו מחמת הקונו שמתקשי ולא שכך
כרייתה סתומה ואטומה כמרן כרי"ף שהריך לפותחם
כאיזמל שהרי זה כותר דברי הבעל שאומר כי כבואו
עליה היא תתקשה מכפנים וע"כ ב"ל מ"ש הנשים ת"ח
לכות עליה לוחק בנשים וכו' סיינו מחמת הקיטו ואין
לה תרופה וכל כי הא לא ידעה בעצמה ולהכי יש לה
תים לכל היותה רח"כ שהבעל טוען תשתו שתומה שלא
למהוך כאישות עמה וכתקה תרופת ועוד לפותחם ס
ולרשתתה

ולרבותא ולא הועיל היינו שחיית סחיטה וקטורת ממש וכהנים דהריכם ולהכי אין לה קף קוב' דדמיא תמיד לגדון הרמ"ם שעטן היא טיתטוס ולקב"ד פשוט זה כדכתי מהרם"ך עוד כתב הרב שם ול"ל אמנם אם יש לדקדק כמ"ש הרב מתוך לשון הדב התנוך שכתב כפט"ו מה"ם וכו' ויקחו המ"ר מעצמיהן הקדושה לחצחי טוקים לחרב מ"ם מהרם"ך כעצמו כפי' ק"ד רמיה זו דהם"מ מוקי כאוקי יעש כרם מתי דק"ל לכתוב כדכתי מהכם"ך כמאי דכתב בם"ה סי' קכ"ד דלא מצי הכעל מיתר קל"ל פהרחב"ר כיון דהוי יחיד יעש והיי זה סותר למ"ש סי' מ"ה דמצי למיתר קל"ל כהרחב"ר וכפשיטות ל"ל דהכא לא דמה להחריך ולכקבק מי מ"ש הרחב"ר ותמהנו עליו היינו דכיש מרכבי הפיס שנחלקו כל הרמב"ם מו הוא לבד וכקיבור כדרך פשוטה מעטם חוס' דיהן זיכרו:

וראיתי לחרי רוחי להרב עדיתך כיהיסף ז"ל ח"כ סי' י' דלחלקי ליה לחילין מהרם"ך כלחר יד שכתב על הטשבה הנ' ז"ל וליתר דעל דכל כוה כשאל הרמ"ם כתבי וכו' וכנראה דלא תיירי שכוקבי רחמה קנורים ממם מו כמעט קנורים לגמ מיירי כחוה חסה שפתב כפי' נ' ומתילת חוזק ליה מ"ש מהרם"ך ח"ת ע"כ. לחר המ"ר לא ידעתי חוך כסברת כעלמת רוחם חילוק מוהרם"ך וחם כפי' נ' כתב לענין לוסור פחסה שחוה מעוימה מוכרחים לומר דגם כפי' כ' שכתב לענין כתוכה והנחוה דהוי דכוותה מהמהה:

ומה שחתה הר' כני תשה ז"ל ומשיחך לחוהרשד"ם רפי' קע"ו רפ"י כרעת הרמ"ם רס"ל דהיינו פעור דק מתוונות ולא מכתוכה וחמהו עליו דמתבו' הרמ"ם גר' כרור דגם מפתוכה והנחוה נפעור לפקע"ן לוישב דחק דפשטה דמבו הרמ"ם גר' כן מ"מ מהרם"ך נתן לפרש דהיינו כי ר' רוחה להפסיד כתוכה והנחי כתיבתם פנ' עיבני וכו' חין הכוונה לומר דע"פ הדין הנמור רוחה להפסידה שלא רחה מתוך הטעם"ש דחיכן לא נלה מנפוני לכו שדעתו להפסידה כתוכתם מ"מ הפין וחקר מתוך הטעמים שזהו דעתו של רחוכן להפסידה פהיכתם וכו' בלחם ההוא דשע' טומטוס חכדק וכי ואם כניס כיהבים הרי יפלה מתזכתו לפועל אך כי חורה לה טענה הלוי חוי חוק ליה טענת התנחי וכזה מפסידה מוכיחים ס"ת דמוונות רוקק ולא בתוכה ומה שהביאו לכי' וה ליישב דהריכה ז"ל דמי לנו כקי כחדרי הרמ"ם כיהיני כשה"ט ולא הפיל התנו' כדמיתה וקיצר כה וכל כיהחי הול"ל מענין הכתוכה שלא ודחי קו"ל להריכה שכן דעת מכיו ויהכי פירושת דמילתת ולהכי פתב חיוב כמוונות ולא וכר שר הפסר כתוכה וקפיף לוה מת"ם סי' קו"ו על טעל טומטוס ול"ל אם הן מוחרות שהינה רחויה לאים חין לה עליו לא כתוכה ולא הנחי כתוכה ע"כ וכיון שכן חיכה למידק מ"ש התם דכתב הפסר כתוכה ותנחיה ומ"ש הכא דלא כתב רק הפסר מוינות ואף שהדחה ידחה דהריכה ליישב דהרמ"ם שקבל ס"ת מאחר שהוא פוסק יכפ"ל לא הניח תשובת הרמ"ם לא ורכה ולרחכה דילף מינה הו"ל לפרושי להדייק דגם כתוכה והנחיה חין לה ועוד ואח לקע"ד ירחה לחוק פכרת מהרשד"ם רחטוח יחמר גם הריכה עצמו פלוג לה ר"ן ורחיה לוה דלא כתב הפסר כתוכה רק בעלייתת ול"ו אף דכבריית ג"כ לא לחמרו חלא כלא כתוכה כי

אם כעלייתת ול"ל מ"מ מאחר שהוא פוסק הו"ל לחשמועי כהחיא דח"ל וכ"ם כתי' וכורחי רחתה עיבו ליישב דהרחב"ם דכתב חלא כלא כתוכה כתרוייהו והוא לא כתבה כי אם לגבי עלייתת ול"ל מכל כשאר מחני לא ס"ת מנרם"ל כרעת רפליג מהריתב"ם והוא כמשך מחריו הגם הלוש דמנן הקרוש כיתה יוסף הביא כברת הר"ן כשתתת כאלו ליכא מאן דפליג מ"מ מהרשד"ם יסכיר דהרח"ם והריכה פליגי וכל זה לרעה מהרשד"ם ברם לגבי דידן מאחר דמנן פסקה בשה"ט כתהיה נרריכן כדבר הלמוד לעיל:

ומה שהכריח מכת"ר בדעת הרח"ם -דם"ל דמעשנת הסכנה יכול לכופה ואם לא תרצה חלא כלא כתיכה לדידי הדיוט כבר נליתי קע"ר כמכת' הרחצון שלין מוה הכרח לדעת הרמ"ם דמשום סכנה יכול לכופה ומניין למיתר דדוקא משום כ' טעמות דטומטוס והחנאי כופה לוהה ולא מטעמת הסכנה וחזיתיה למ"ש שהביא רחיה מתשובת הרמ"ם שהביאה רכינו כעה"ט ורכבל מקום שהדין נותן לעבת מחריו אם תסרב ולא תהכה וקרצה להפסיד כהוכתה והוא לוינו רוצה לגרש כופין מותו ולקטיה חייתי רחיה לפרש ההיא תשובה כמפסקת כתוכתה ורוצה להחנגש מהאי תשובה רכלל ל"ג דספנה וכנראה פחוק כר"ק. ואכני הנעיר מחר כקשת מת"ר לויי רוצה רחיה חוכחת לכל זה ולטוליה כל הריעים חללו ממשמעות רוב"ז דהוי דכסנה מאחר דהרוצה כנקל יכול לרחות דהתם לא כיישינן ואף לאמת רחיתי להר"כ כני תשה סי' ע' שכתב על תשובת הרמ"ם הללו ול"ל ואפשר ג"כ רחיתי כהתה"ד היה מורה כוה שאם חיתה טיעבת שאם לא ירצה ליטב כאן שיגרשנה שהדין עמה וכו' ע"כ לקע"ד ירחה דלא כתב הרב כן אלא כדרך לפשר כרם להקוע עצמנו לדבר הלכה ונ"מ לכל מקום דדינת הוי לבופה לגמרי

יהוי תפרב נכוף לותו להוציא אין כידינו כח ות:

ולא יכולתי להלוש מה בשתפה דין זה ויפת כת התשה לכוף לבעלה שיגרשנה מטעמת מעלי ולא כעיב ליה ולא לכהובתיה ומכ"ה ס"ל להרמ"ם דאין כופין לותו לגרש ולא הרבנים ק"ו ומה התם דאין בניח ישרל כשכויו חרב להפע לבניי להובת"ם הרתב"ם ותלה ס"ל להרמ"ם דאין כופין לותו לגרש כ"ש הכא דלאו פשכויה הוא וכדי אלא לגמת מיקרן מוקרתא ומכיה לכיה נכוף לותו לגרשה פשעתה זה ולא דאי זה כרמי זה דהמורדת על כעלה הפסידה תוונותיה לא כן הדין כתשה המסרבת לבוא לחבי בעלה שכתב הר"ן רלא ומן שלא נתן הגט מחייב לה כשכו"ע וכו' ע"כ חחל המ"ר ליני רוצה שום הפרש דהא כמסרבת לבוא לחבי כעלה נמי דקל"ל יוצאת בלא כתוב פשעת ודאי דהפסי' התוונות נ"כ וכנון שהוא רוצה לגרש והיא חינת רוצה ותלה כתב הר"ן שאם היכו רוצה לגרש לאו כ"כ לעקור לאו אלא וכמורדת נמי תלן לימת לן דלאו דינת הכי וכן כפעינת ליה ומעגרנת ליה וכין כטעמת תחים עלי כשאל עליו חוכת גירושין לתר כדאיתת ליה ולמר כדאיתת ליה ולא יהלה לגרשה אין ה"כ דלגרשה כגט אין כופין אותו אבל כשאר בקות ודאי דכייפינן ליה דלאו כ"כ לעקור לאו אלא ואף דלעונם לפשר דאין כופין אותו

כיון

כיון שמקום כעיניים מ"מ לגבי פסוק ודלי דכיסיכין ודומה מתם למסרכת:

ומה שכתב דהיה מדברי הגהות ומוי"ס כם"כ שכתב ומ"ל להוכיחה ממקום שהמוצל רע ב"מ דה"ק ליפכת היכול להוכיח ממקום שהמוצל הוא למקום שהמוצל טוב לקבוץ הדברים שהיפכה מהגהות היפכה אפס שיקת הו"ל להגהות ומוי"ס לשמעינן רפוקת דלפי לכתחילה מוכיחין ממקום שהמוצל רע וכ"ם ליפכת הדין מוכיחין ומדיוקת הוה שמעינן לפי למקום שהוכו ישהה מסיוום הלשון מלת ודלי דיקת לכתחילה לין מוכיחין ממקום שהמוצל טוב למקום שהמוצל הוא לפל ליפכת מוכיחין ולפי נימת השמעינן ליפכת נמי השוכיחין לבקי לין הלכה כרום שכנה המוצל רע דוגמת דמנוה היפה לנוה הרע ולכי לין מוכיחין לפל מקום שהסכנה על הבעל לבדו הין כיוצ להוכיחה ולינה רלוה לגדון הרמ"ם:

באופן דלקו"ד ירלה לסכרת הרמ"ם דממקום שכנה כטענה דגדון הרמ"ם ותהר"ם נלטנטי ומוהרשד"ם שהסכנה לחים כעומתו שם ליכו יכול לכופה ללכת לחבריו מלת לדרכה ליהו מחייב להוכיחה כנע ולינה שהדין נותן ללכת לחבריו כנון מעיר לעיר ומסרכת החסם ללכת מלת היא לומרת מי מפקדת כחוכחי ויגרשני והוא מסרב לגרש הין טוען לחוקו כשוטים לגרש כתו פעטענת מחים ולפשה דכשמתת מלת מלקת נפלונתת דרבותת כהדחקה ד"ה כתו שכקוב מלו לענין אחד כרס הכא כופין לחוקו לקיים שכ"ע ואם מפום זה יגרש ליקלן כה:

ועל מה שעלה על דעתי הקלרה כמכתב הרלשון להרן לסברת מהר"ם נהלכטי דשמני נדון דיוכ מנדון הרמ"ם דהתם ליירי דמעיקר דינא מצי להוכיחה לעיכו רק מעד הקנאי ולהכי ס"ל דכופין לוחה ומוכח"ר דחה חילוק זה כד"ק שניות מר"ם דלפכת מסקברת דנדול כח וכמ"ש הרב כיח דוד ז"ל סה"ק סי' מ"ה ע"כ. אחר המ"ר דכרי הרב כ"ד ליכו עניו לחילוק זה כי התם קאמר הרב מפום שהקנה עם פחה קודם ניסוחין דמרינן כודאי כי לא מקיימת תנאה לא חייב עלמו כהם כי אם מדעתה דהכי ולגרשה לא מחייב ולהכי הם היה תקיים התנאי מוטב ואם לאו לא יקדייב כמוכו' והתענן לבל כי לא הוה תנאה ורלה לעלות להי' די לא פתאי דקנסוה דכמן לנתת כלא כתובה ואם לא יגרשנה יתחייב לה כמוכי ברס כנדון מהרמ"ב ספיר ים לחלק מכדון הרמ"ם דהתם כעיקר הדין יכול להוכיחה להכי רק מפום קנאה נתחייב שלא להוכיחה כי הו"ל מכנה כיוצ"ו מקום לחמרין לחן סהדי דע"מ לגרש כמקום לא חייב עלמו וכיון דכעיקר התנאי הרב דינה דכופין הוהה ואם לאו הלא כלא כתובה לך נדון דמכד הדין ה"ל לכופה נם מטעם הסכנה לא כייסינן ולין שום סקירה מדכרי הרב כ"ד ז"ל:

סימן י"ב

ראובן כוכיח פסק דין על יהדי שמעון וזה תוכרו כהויית שמוה ומן תשעה חדשים הכא דאתון לתי שמעון לפכי לדין על הכיעת קן מה ותנה

ולנה היכה שפתחייב שמעון להזכיר שכועה כנקיעת חבן שכועה דאוריים ולעתות כלל חכיר דאתן שמעון הכו' לכוח לדין שיפכע כדין על תורה ואם לאו יקיים מנוח פרוכה וסירב שמעון מלכוח לדין ולנה הכה שמוע דכה המפכע ולנה לייח לדיכה וכלו על החקוח כי היכה וכעת נלע"ע שמעון הכו' והכיח יורש נדול ויקוח קטן וכת כחולה והוא חומר שלא נתפרע הסך הלו ונם לנה נפכיע שמעון ותוכיע הסך הלו מעוכון שמעון:

והנה הכר זה כבר מבואר בספרי הפוסקים ז"ל נגמי מנת שמי כח דק מצוח נלוי מילתת כעלמת חמרתו מלקטה בפתרים וחחלה דכר כבר נודע לפוס הכנן כמוניח פסק דין על מכיהו והלה חומר פרעתי הפלוגתת דרכוותת מי מהימן מי לת כאשר כת הדפר תכיאר ככיות יוסף סי' ט"ל וחזו הויה להרב כ"ח ז"ל שכתב על דכרי מרן ז"ל בבד"ה וז"ל ותת דכתב לכי הכוזרי דכהמן לומר כנגד פס"ד פרעתי וכו' נראה דלון זו קושיח על דכרי הרכ"ה דהא ע"ג דהרא"ם נתבו' פוסק כן וכו' מ"מ ראכה לת ס"ל לחלק ככך וטעמו וכו' ע"כ. ולחר כקיקת הרכ"ה לת ידעתי לין נחה דעתו דעתת עליון בתיובתא דת"כ ית תכריחיה לרכינו כעה"ט ז"ל שהרי כפי' כ"ג פסק להלית הרמ"ם דמפלגינן כין לחד לנמים וה"כ לין פסק כפי' זה לדרכה כפתם והרי רכ"ה לת מפלינ כין לחד לנמים והיכי נימת דרכינו כעה"ט טעה מ"ובדעה רכ"ה ומוכח שטות לכי חרי ועוד קשה כשנכין תחלה כוונת מרן כקושייתו ע"ד רכ"ה שכתב לכל פס"ד כוהכין מפני שהוקדיני נאמנים לומר לזה וכינו ולזה חייבנו ולת כזמן שבעלי דינים לפניהם וכוונתו כזה דהפ"ד לין לו דין שטר לכלת יהיה נאמן לומר פרעתי וכ"ש ה"כ מאי נ"מ שכוהכין הפס"ד לזה הציב הנ"מ מפום נאמנות הדיינים ועל זה מקשה לו מרן דהא דאין הדיינים נאמנים היינו כאחד ילת כשנים וא"כ כהיות הדיינים ב' נ"מ מאי כ"מ דכוהכין פס"ד והדרת קושיתו לדוכתם שאין לומר דכוונת מרן כקושייתו היא מדאמרו כש"ס לדרב זביד כל מלוה לכתוב אין כותבין ונותנים לו משמע דאכו' נ דיינים עסיקינן מד קאמר אין כוהכין ונותנין הת ליהת דהנ"ם לענין דהכעל דין עלמו קאי דאם כודו פס"ד אין מדין ת' כין תכ' נאמן לומר פרעתי ואם כת לכתוב שטר לדוכתת אין כותבין דמשת פרע כמ"ש רשב"ל דוקא מפרש לה כרשב"ל והכי נקט כותבין ונותנין לשון רכים לכל נאמנות הדיין ספיר ים לחלק כין לחד לכ' ומאי פריך ליה ועוד זה מין הקדוק זה דכותבים ונותנים דקדוק דהכל כ"ד וכ"ד קאי וכדיין לחד וכמ"ש נכי ערכי פסחים תלת ודלת כוונת מרן כמ"ש דת"כ כתני דייכים מאי נ"מ דכותבין פס"ד ולפי תירון הרב"ח תכריחי קשה דכלה שוכת דדייכי תלה כדין החלוי כפוסקים מאי נ"מ דכותבין פס"ד הן תמת הנם על מרן הקתוב ז"ל ים להרחי לומה לת הקשה לו כן דהת דאין נאמנים כשוכת דדייכי כדין החלוי כפוס קים נאמנות וס"כ מאי נ"מ דכותבין פס"ד הלת דלוה יל דעכיפת תוכה קת פריך ליה לך להרב"ח תכריחי תקשו לרחכ"ה מהת ומין לומר דכדין החלוי כפוסקים לת שוך נאמנות דדייכים דחוורים ודיכים פעם לחכרת תכריחי קשה מאי נ"מ ככתיכת הפס"ד ומין לומר הכתיכת הפס"ד כדי הלת ליקום עתיה כדינת ודייכי לו מפום טרחת דב"ד דת"כ

לצניקת דדיבה דלכ"ה לחמי לינטריך טעמה דנחתנו
דיינים תיפוק ליה משום הלא למיקם עמיה כדינא
ודייני ומרן סיכב והולך על קונטב דכדי דלכ"ה :

שוב דלזיקי להכי הדרישה ג"ל ס"ב שכתב וג"ל וה"ת
הא דאין הדיין נותן לחומרו כשודא דדייני
לקבל לא כדין התלוי כטעמות וג"ל דגם כזה לא שייך
כלחמות הלא כדיך לחזור ולדונם וכו' ולא ידעתי שכו"ל
מה ריפא כזה דלכתי קשה מתי כ"מ פוכתבינן פס"ר
כדין התלוי כטעמות ואחנם לפי מס שהעתיק הרב
הדרישה כל לשון דלכ"ה כאשר עיניך תחזינה מיושים
כרלה שהכין בכוונת דלכ"ה דרך לחתרת דבשער שנכתב
לגבייה לא מהימן ליה למימר דפרעיה דהא"ל לקמת
בשער לכל פס"ד שנכתב משום שאין הדיינים לחמנים
לכן לא חגם הבעל הין לקמתי כשפיעו דידע דלא
משום הגבייה נכתב ועל פריך דכדין התלוי כטעמות לא
שייך כאמנות וה"כ יתיב החייב שנכתב משום גבייה
ואמתי יהיה נאמן לומר שהעתי כיון שלא נעלו והיינו
דמשום הגריך לרושם פעם לאחרת עם נכתב תפס"ר שלא
יצטרכו לרושם עוד ופריך מהניות דשודא דדייני כחנים
ולוים דלא חילקו בין פס"ה וי"ל מאחר דבשודא וכדיון
לא מהימן לומר פרעתי ונם כדין שחלני פטעמות ל"כ
גם כשודא וכשני דייניס מהימן לימר פרעתי ואפשר
דגם הרב"ח מפקם לה הכי הלא דאוקי דלכ"ה כפלוגתא
דשודא דדייני כשני דייניס וזו היא שקשה עכ"ו רבינו
בעה"ט דאילה שטרא לבי חדי כמש"ל ואין לומר דהרב"ח
סבר דרבי כעה"ן לא קשיא לן כדלכ"ה כמ"ש הפרישה שם
ולפי שני עגם שהרי כם"ס ע"ט חישר וקיים שכרת רבי
כדלכ"ה לעם :

גם מ"ש הפרישה לחלק בין הולאה לפס"ר וכן הרפ
החכיב ג"ל מוסף ל"ו מילק בן והוקי להרחב"ם
כשיטו דלה קשה הדבר שהיה לחם"ם לפלוגי כהכי כשאמרו
שם בת לכתיב אין פוחבין היל לחלק דהוה דחקה אין
כותבין אלא פס"ר כיהבין וכת"ם מרן פיהה יוסף על
דברי רשז"ל ולפיז אכ"פ שפס"ר כיהו נאמן לומר
תרעתי דאל"כ ניפלוג בין כשפס"ר כיהו לאיני כיהו
ע"כ הבת נתי ניפלוג בין הוראתו לפס"ר ואהדריך עוד
בכנה נ"ל דהרב ז"ך ג"ל החדיך והרחיב פיהו החוקה לא
להיות שנה ושוה וכלל הכתי הפיס' ג"ל שקיל ועבי כאחד
ירהה התעניין שם וזו הלכה העלה שם דהיכו נאמן לומר
תרעתי נגד פס"ר וכל שכן לנכי דיהי דכאדיה דמרן
נדריקן וכבר פסקה להדיה כשה"ט לחים כיהו פס"ר
אין הלא נאמן לומר פרעתי ע"כ מעשה אין לנו
להסתפק כזה כלל ורלה דאפי' כפס"ר שנכתב על דין
שלא היה ידוע שהוא חייב וחייבוהו כ"ר ובאכו פס"ר
אין הלא נאמן לומר פרעתי כדעת מוהרי"ק שיתקום ג"ל
שחילק על הרב המפיע ג"ל ח"ס סי' ר"ן שחתב התניע
שם סי' רפ"ו חילק כזה וג"ל ונראה כי לפלוגתא מוהר"ם
היינו כשהוא פס"ר שנעשה על חוב ידוע שלא שהוא
מזהמיע מלפרוע וכו' אבל פס"ר שלא היה ידוע שהוא
חייב וחייבוהו כ"ר לא נכתב אלא לחודיע שהוא חייב
לא תצוו ליה לההוא חוב כתוקת שטר ומני למימר
פרעתי ע"כ וכפסי ר"ן פתב וג"ל ועל החילוק שחלקתי
בין חוב הידוע כשטר או ע"פ כי לא נראה לו וכו' ע"כ
נלע"ד דמרן לא שמיע ליה חילוק זה דהרב המכ"ע
דתם תיהת היה לו להטיל ספק בין דלכ"ה להרי"ף
והרמב"ם שקרי על כורחין דלכ"ה כדין דשודא דדייני

קל תיזהעי מרקאמר שאין הדיינים נאמנים לומר לפי
זכיני ולזה תייבנו חה לימו כי לא כשודא דדייני והוא
ס"ס עכיך וה"כ אין לך חוב שלא היה ידוע שהיה חייב
גדול מזה ומשו"ה קאמר דלכ"ה דמהימן לומר כדעתי
לכל הדיק והרמב"ם מיירי בחוב הידוע כשטר או ע"פ
מכו"ה לא מהימן ומדלא חילק הכי והשוה את התחלו
והשתה שלום כמהימו שמע מינה דלא ס"ל חילוק זה ונם
מקחתיו לשומו כשה"ט שרטט וכתב לא ים כילו פס"ר
אין הלא כאמן לומר פרעתי וכל כי היכי תילפא נריכת
דכה לאמועינן דכר נדול ונם מקחתיו דכרי הפוסק
לאחר עלם בקב"ן מיהי כ"ב הרב ס"ך נראה דליכא
לפלוגי כהכי, ועיד נלע"ד דאיה לזו תמ"ם מניהרלקו ג"ל
הביאו מרן סביהו סס"ק ע"ט וג"ל וכתב מוהרי"ק שו'
קיים דע"כ לא קאמר ר"מ אלא כשנים שהעתו לדין
כפני ב"ד שעתו וג"ל כ"ד ויש פ' אחה חייב לים פ'
אחה זכאי ובאלו הפס"ד ונהנהו למי שוכה כדין דלכך
כתבוהו ומקדוהו כידו כדי שלא יהא כלא נאמן לומר
פרעתי דאם להודיע להיכן הדין נוטה הרי כבר לתרוהו
לב"ד אבל אם לידע שמקבלי טענות כהנו לדיין אחר
שלא הדיין דכאיו כבתב כהא מילה מהר"ם ס"ע כ"ה אחת
לדעתי כי אם כדין שלא היה יהודע שם היה חייב קאמר
מוהרי"ק ומ"ל למהר"ם דלא מהימן לומר פרעתי
מדקאמר דאם להודיע להיכן הדין נוטה הרי כבר וכו'
משמע דכדיון שחיו מפורר קאמר ועוד מה לו לאחלק כין
כשהתבוהו ב"ד לשלחו לב"ד אחה ואחי' כאוקו ב"ד
עלמו הל"ל לתיהה"ק לומר דמידה מוהר"ם כהא שלא
ודאי שלא שבא ונלע"ד שו סיועא כירושה לתהלי קורקוס
ל"ל נגד הרב התכלת ל"ל :

ואם הוליא הפס"ר על יורשי הלוה נלע"ד לחברא
מרן דהפס"ר כוי בשטר נוכח מהיורשי שהרי
מאחר שהוא לא היה יכול לטעון כפרעתי גם ליורשים
לא טענינן להו דכללא הוא דטענינן ליורשין מאי
דאנן אפיהן למשען אכל מאי שלא יכיהן למטען
לא טענינן להו והכא כיון שהלוה היה יכול טענין פרעתי
לא מהימנינן ליה ויהכינן להפס"ר שטר נאור כיורשים
נמי לא טענינן להו שתא פמוע ודק כי שכרת נלוה
ומפירשמה היה נלע"ד להכיא ראיה לזה ממ"ש ההל"ג
בחתי' כלל סו והכיאה רבינו בשה"ט בסל ס"ט וגל
דלוכן הוליא פס"ר על יורשי שטענין שאכיהם נחתייב
לו שבועה ע"ש חקיעתי מתון יהם חומרים שמא נשבע
לו פרע וכו' כיון שאכיהם לא היה חייב הלא שבועה
הם פטורים וכו' דוק מינה אלו היה אכיהם חייב מתון
היו הם נ"כ חייבין ולא טענינן שמא פרע ויותר הדבר
נעוהר כדברי מהן כבה"ט וגל אפי' לדברי הלוחרים שמא
שהוחזק פס"ר על אכיהו אין הלא נאמן לומר פרעתי
הכא שאני שלא היה חייב הלא שבועה וכו' יש להעיר
וכו' יש לדחוק ולומר דלרווחא דמלחא נקט הכי ס"ל
מוה מוכח דלמאן דס"ל כפס"ר חייב נאמן לומר
פרעתי נם לנכי יורשים לא טענינן להו דילמא פרע
ופשיעא ודאי דבריך המלוה ליפשע כל הלא ליפרע
מנכסי יתומים הלא עדיף משטר דמקחיין דיהכיין
ליה דין שטר :

ואם כפס"ר קבעו לו זמן הב"ד וכתבו הוברע לזמן
פלוני כתוך הזמן נלע"ד שנפרע הלא שבוע
ונפרע כזה נם מיתיתים קשים כדין הלוה שכתוב
זמן ונלע"ד דאיכא לזה מפני דהיכא דהלוה לזמן ושכל
הזמן

הזמן ולא פרע ונתחדד המלוה עם הלוה והלריך לו זמן לאחר ומתך כתוך הזמן הזמני דהשכמן לתירוץ ד"ה ל"ל מח"ת סי' ר"ח שכשחפק כזה לי מקרי תוך זמן ה"ה לזה והרב המכי"ה סי' ע"ת הנה"ט לוטף י"ז כתב ולדידי חזי לי דכיון דקבע לו זמן לאחר הרי היא כמלוה מדשה עד הזמן שקבע וחזקה לא פרע תוך לאחי הזמן ע"כ גם הרב ס"ך סי' ע"ח ס"ק כ' כתב וחין דברי נרחין כזה אלא כיון שהיה כתוך הזמן ככל ענין נפרעין מהם ע"כ ופשיטא דלא שכקינן פשיטותייהו דהרב החכי"ם והרב"ך מבוש שפיקו דמהרש"ם וכיון שכן ילפינן לה כק"ו למאי דקמן דהתם שהתלוה נחאחד בתוך חבר והלריך לו הזמן והיה נר ליתר לוף היה מתכוין לנטול טובה כאשר עשה לו ועדת ומצא ופשע לו תוך זמן שמי ואפ"ה קיס להו לרבנו דדין הוא נמור אית לים ולא חיישינן לפרעון כ"ש הכא שהב"ד עומדים הם קבעו לו זמן לפרעון ומתך כחוב הלא תייבי לפרעון:

ואם כשעמד בדין מירב הלוה ולא רלה לקבל הדין כגר מצומר הרבר בעור וכ"ש כשי' ע"ש וכפי ט"ל והוא"ל ואפשי לירן מימת מילחא כיצוב דבדי הרמ"ם כפ"ז מה' טוענ ודברי תרן כפה"ט כי רבנו מחבריני' ז"ל כשלו ונכנו כדבר כיה המיקה כאשר עיניך מחזיקה מישרים ומנכי עפר ואפר דהקחי ונכנסתי לתקוס להכת שלהכת כי תורה היא ולכד"ן דתרן ז"ל דעתו הרחוק לנחר דברי הרמ"כ כדרך פשוטה דכהלכ' כ' קא מתחבי כעיקר כתיכת המעשה כ"ד אי מנא למכתב שלא מדעתך הלוה או לאו דבעדים לא דהודה בפניהם לא מנו למיכתב שלא מדעתך עד דא"ל כתבו ואחתמו ונכו לו וכ"ד הרי הלו כותבין ורוצה ליתר דלא בעינן עד דיימת להו כתבו ואחתמו ואני לו שלא כותבין שלא מדעתי ובהלכה נ' פירש הענין חיותו נ' שנקרעין כ"ד שכותבין לא כלי רשותו דייני דקבעי וכלמ לקרוע לו והוא מסוגיא דפ' זה מורה דקו"ל כתר כר"ת אבל והתם לא חיישי כהיכא תשש פרעון שלא בדברים לכ"ד דלא פרע וכמ"ש הרא"ש ז"ל להדן סיגיא דפ"ק דמציעא דרב זביד עם תלי דקו"ל מעשה כ"ד בכתובה בשטר דמיא ותירן דהתם כדלא סייה לדידה לו כדאיכ' עדים דלא פרע ח"כ גם סוגיא דבהדין כתבו מהוקמת ולא חיישי הם"ך התם כתשש פירעון שלא בעיקר דיעה לי מלו כ"ד למתכה בשדה שלא כדשוה הלוה ינם הרמב"ם עד עתה כהבי קא מתחבי וכהלכ' ס' כתב בשר כיהדנו שההודיה בב"ד יכו' פד"ת כשלא קבל עליו הדין עד שישלמו והביאוהו ור"ל כיתופן דליכא למיחש לפירעון אבל שניים יכו' דליכא למיחש לפירעון הין בותבין לא שהם כ"ד ושלחו והביאוהו דליכא למיחש לפירעון דשמת פרע ולין שנוש חלוק בין הריף לברמב"ם וכמ"ש הה"מ ז"ל על דברי הרמב"ם שקדושים לדברי הריף וכן מרן כיהה יוסף סי' ט"ל הטוה הריף והרמב"ם ביהה לישרת דהרמב"ם לא פירש בהדיא דהת דבותבין כדשלחו לקרוא לו היינו כדלא ניית לו כשטבורר הדבר מפי עדים שלא דמקוך הענין מוכחת תולחת וזהו סדר פסקי מרן דכפי' ט"ל סז כתב כל שלא קנו תירו תפי' הדא כפני כ"ד שלא נ' וכו' הין בותבין דלאי דעתיה דכ"ד נמיד הם וכמעשה כ"ד יחתם רבותבין שלא בדעתיה תאחר דלא קביעי כדיפתה ולא שלחו לאחריו וה"כ תיישינן שמא יפרע ולא יתבע את השטר ויבוא לגביית פעם כ' וה"ח ח"כ לאפי' כשהוה כפניו נ"כ ותבע

מהם שטר הלל לאחמוענין דאין כותבין כיון דלאי"ר ניהו ולמה נקט הם כלא אח"כ התיכע וכו' ל"ל דפ"ם כפניו תבע התופע מהם שיכתבו לו שטר או הם הלוה ירגה כזה ודאי כותבין והם מוחה כהם לו ירוחו מוהו כע"כ ויכתבו כיון דקו"ל דנין אח ההדם כע"כ אבל אחר שחלך אין כותבין שלא כדשוה הנתבע כיון שהיום כ"ד נמור אבל אי קביעי ושלחו אחריו כותבין וכל זה כדכרוה הדבר שלא נפרע כמו שיכאר הא"כ אלא דלא מיירי עתה אלא כענין אי יכלי לכתוב שלא כדשוה אי לא ואח"כ כ"ם כיאר ענין חבם הפירעון וכתו שכתב הרמב"ם וכן סיאר כסי' ע"ט ולכסוף כתב כהדיא הטיית דלא ניית להיות והו הנלע"ד מה שדרך מרן כו:

והרב ס"ך סי' ע"ט ס"ק כ"ט כתב וזל אלא ודאי ס"ל לחרמב"ם רכל מעשה כ"ד כתלן דיכתב דמי יכו' ופשיטא דאפי' יכו' לאו היינו נאתן ליתר פרעתי וכו' יעש. ואחר נסיקת עבד כפות דנלוי לא יהבתי לית וניית זה כדברי הרמב"ם שהרי כתב וכן אם הודה בב"ד אחר שנלחו לו ועוד כתב בבר כיתרנו שהחודיה בב"ד וכן כותבין ומוכרין לב"ד הרי דכהודאת לאחר קאמר הרמב"ם שהיה כתלוה בשטר וכתבין ליה ועוד לית נתייהב לו מה שקבלה קודם זה ליפלוג ולייתי כיהה ולפירושנו קשה דהכי הו"ל להרמב"ם למימר כב"ח שהיה כיניהם דין ודברים ופסקו להם הדין תכך שביניהם:

ומה שקשה לע"ד הלי נחינה טעם שכתב הרמב"ם כלא היו קבועים ולא שלחו אחריו וכת ח"כ ומן כו' לית כותבין אמת יהן לו ונמית זה תיכע ליתו בשטר תשמע היכא דקביעי ושלחו אחריו ליכא ת"ה חשש וכיצ"ל למורעי כתתי עסקינ"ן הי כהודיעוהו כ"ד לכתכע שכתבו שטר ח"כ כשיפא נמי ובתבו מאחר דהודיעוהו ליכא ת"ה למיחש דכותבי לוכן מאחר להכה והי כלא הודיעוהו כריש נמי לא ליכתבו אף דברית שלא פרע דחיכא למיחש שמא יפרענו ח"כ כע"ם כיון דקו"ל כין לו נין חייב אדם ליתן לו נאתן לומר פרעתי ואוכ יוליא השטר ויבא ממנו פ"כ וכלא הוי טעמא שכתב הרמב"ם מציגן למימר דטעמא הוי מאחר שהיה כ"ד נמור אין יכולין כירם לכתוב כמו העדים אלא שהוה כפניהם אינם יכולים לכתוב משא"כ כי הוו כ"ד נמורים וכתו שפירשו כסנהדרין ועב ובירשו כהודיעוהו תיירי ובסנהדרין משמעינן הם"ם אינתי יקראו כ"ד ויכולים לכתוב ואינתי אינם יכולין לכתוב אלא שהודיעוהו דהתם ג' כעדים הוו וכמציעא משמעינן דכלא ידיעהו אף כ"ד אינם יכולין לכתוב דחיישינן דילמא פרע ור"ל כין לשטבר כין להכת:

ואנב מירחין דחיתי להרב נר"ת ז"ל דע"ל ע"כ הל ואין סיכוה וכו' ותמיהה לי מלתא טובא ה"כ מאי דכותי' דכ"ד כהת וכו' וכעה"ב ע"כ ואחר נסיקת הרמבם אין כאן סוס תמיהת דאין הכי נמי דעד אותו פרק שטר כיון שיש יכול לומר פרעתי דאיכא עדים או שהוא מודה אך מהניא העמדה כדין לשויי ליה כתלוה בשטר הלא מני טענין פרעתי אח"כ משא"כ בלא העמדה דעד אותו יום כידוע הוא שלא פרע הכא מני טענין פרעתי אח"כ ומהימן וה"כ ל"ת טובא העמדה כדין:

ואין שיהיה שמעיון מהכא דכי נפיק מכ"ד וכירב ושמקומו לא מצי קו לטעון פרעתי וכן כתבו עליו הכ"ד פס"ד ופיקפק דסרכינהו בין לא כתבו הכל דכר אחד שחייבו נתמן לומר פרעתי והרב הסמ"ע ז"ל כתב דהני שמקומו שכתב הרב בעה"ת דווקא שמקומו מהימן לומר פרעתי והרב"ח פליג עליו ופסק דווקא שמקומו הלה כל שטר מכ"ח כסרכינהו לא מהימן והרב ב"ד סי' ע"ט ס"ק ל"ו חיזק סברת הרב"ח והכי"ת רחים לזה ממ"ש הרמ"ם והטור ורו"ה הוכחו כטור סי' קכ"ז דהם תכבו לפני עדים ופירב ולא עמד כדין יכול לטעון מח"כ לומר נתלבתי ופרעתי ואם תיקף אחתי הוסרכו לטעם זה חיפוק ליה דלא מסתבי ליה הטעים ולדידי הדיוע אחר כשיקף הרצפה קין רחים מזה לדחות דברי הסמ"ע כי הרמ"ם אם הולך לכתוב כן לחלוה על דברי רבינו שפי' כתבני עד שיכיל רחים שלא נתן שהכעו כפני עדים ולא נתן ופריך ליה מטוס שהכעו ולא נתן תיכף כימת היוקן שלא נתן לעולם ואימור לית שתמוטי מיתמוט ולכן פי' דחייני כעדים שלא זה ידם הו שהכעו כך"ד ופירב אבל אם סירב כעדים היימיר נתלך לח"כ ולא כרצ"ל מטו"ה בהב כן ואין הכי נמי דנם כעדים מטוס דליכא שתמי מהימן לומר פרעתי שלא מטוס שחלק על רב"ז כתב כן והטור ורו"ה נתכוו לחה לשון הרמ"ם כי הורחייהו כיחוש ומה שלא כתבו אם לסירב ושמקומו שתמו כפירושו דכי סיר' ודאי שמקומו וכן כתב הרב החב"ב אם הנה"ע לוקח מ"ה דשמקומו לוירי עשם מורה לרק אך לא ידעתי למה לא זכר אף סברת הרב"ח נם מה שהניח בחיה מהרמ"ם לפשר לומר השמקומו נמי ושקמו כפירושו. ומה שקשה לע"ד לדעת הרב ב"ד והרב"ח דכרחה לפכיתך דנם מהיורצי' נוכיח מאחר שעמד כדין ופירב ולכא לחיתח תו לפירעון ב"כ נם אם מת נופה מהיורשים יכן כרחה מתשובת מהר"ימט כסי' קיב דכנכייה מהיורשים קאי אם כתב וכיון שכן למה אמרו בנכייה חוב מהימנים שמקומו ומת בניו וכסים ובפיסקים נקטי הכי והול"ל עמד כדין ופירב ועל כל פנים מאחר דהיכה הרי נפרי רכרבי הסמ"ע וספר מורה נרקדם"ל דשמקומו דווקא ה"כ כל שלא שמקומו לא כי נפיק מכ"ד בקרבנו ממי לטעון פרעתי וטעין קיל כסמ"ע וספר מורה נרק וכ"ם לנבי יהומי דטענינן להו פרעתי דלא הכסחן שחמרו שלא שמקומו ומת כעדויו ולא אמרו פירב ומת בקרבנוהו ונרחה לע"ד דנם אם כתבו עליו הכ"ד פיהקה דלא מייתי לדיוח ולא שמקומו הך בסירב ולא קיבל אם הדין לפי דעת הסמ"ע ומורה נרק נתמן לומר פרעתי דכיון דקיל דהיכה דלא מייתי לדיוח כיהבינן לא דעת הלוה ב"כ לא ידע דכתבו עליו דתבע אם השטר ואפשר עוד לומר דהיכה דלא שמקומו לא מצי כ"ד למכחב עליו הפס"ד כלא דעתו לפי דעת הסמ"ע ומ"ן דכיון דמצי טעין פרעתי הדר דינו לפס"ד דעלמא דקיל כין לא אן לו כין אחה חייב לו אין כותבין כלא דעת הלוה אבן אם הודיעוהו הכ"ד לליה שכתבו לו למלוה פס"ד זה הדר דינו כפס"ד דעלמא דלא מהימן קו לומר פרעתי ובוכה בו אפי' מן היורשים הגדולים כמש"ל לענין חפס"ד ונלע"ד דכאחתי הדיוקים לומר שאמרו לו שהמנים במ"ש בתשובה מיתיבות כשם שלא אמרו לו שהמנים במ"ש בתשובה שיוסף סימן ט"ו ולא כשכל' ונלע"ד מתקום אחר דלמו חוזרים ומנידים מקרו וכמ"ש הרב ס"ד ס"ק כ"ב הכא כאומרים שעשו כדין וכאחרו מדעתי אחכל אם שכחו הב"ד אם ג"ל אם לאו ירחה דלא מתכינן בהא לאחוקה שכדין עשו ואמרו לו מאחר דהני מלחה חליא כפלוגתא דרכיותא ולדעת הרב"ח והרב ס"ד כיהבינן שלא מדעתו ס"ל לא כדירה מלחא כל כך ולא מכינן כהא לאחוקה דלפי' כפס"ד עלמי חשו לה רבני האחרונים ולא ניסתיך החידכא על חוקה זו כ"ש מלחא כדאת דלאומר נטה דעתם הב"ד לסברת הרב"ח והרב ס"ד ולא אמרו לו:

וכל שאומר בפירשה היינו כשחייפוהו ב"ד מתון וכאחרו עליו פס"ד כאחוב התתון אכל אם נאחייב שכועה שאמרו לו הב"ד שנאחייב שפיעה נאתן לא"כ לו' נשכעתי כמ"ש הריף והרא"ש על נתה דאיהא כפ"ק דמציעה דיו לאל היה חייב שכועה לאפוקי ואמר נשכעתי והעדים מעידים שלא נשכע ואחר ואמר נשכעתי הוחזק כפרן לאיהה שכועה וכאחי עלה וש"ת דאיכא דאחחייב שכועה כב"ד ויפא מב"ד ולאחח הכעו מכיהו כלאחה השכועה ואמר נשפעתי ולא כאו עדים שלא נשכע שהוא נאתן ואינו חייב להשכע והמדכי הכיא מטס רלאכ"ה דפלוג על הריף ופסק דנשכע לאחת דכריו שנכע נשכע כב"ד וכן מצאתי בדכרי רשב"ם וכו' מיהו מטכועת היסת לא מיפטר אי טעין ואמר אשתכע לי הלא פרעתיך ח"כ אימתפע שכשכעת שכועה שהוא חייב לי ע"כ. ונלע"ד דהכי רכוותא מפרשי דכרי ריו"ח הכי דכשכאו עדים שלא נשכע הוחזק כפרן לאחה שכועה ולא מכיתין תו לו' נשכעתי אלא נריך לישכע אחה שכועה עכשה שאחחייב פס וג"מ אם היה חייב שכועה דאורייחא נריך לישכע עכשה נמי שכועה דאורייחא משא"כ שו לא הוחזק כפרן שהיה נשכע היסת שכבר נשכע לי ואי נימא שכיתי ריו"ח לאחוי לא נחקנה שכועת היסת שעיר קאחר ריו"ח דמטוס דהוחזק כפרן לא מהימנן לומר חי נשכעתי שלא נריך לישכע שכועה דאורייחא משא"כ אלו לא הוחזק כפרן שהיה פטור אן השכועה ואין ה"נ לאחר הקנאת רב נאתן נם אם לא הוחז כפרן נריך לישכע היסת שכבר נשכע ואם הוחזק כפרן נריך לישכע ס"ד שנאחייב פה בדיש מלשון המרדכי שיש להשכע היסת שכבר נשכע ואמר נשכעתי חייב להשכע היסת שכבר נשכע דעל הסוכה הביא דכרי רחכ"ה דפליג עליה והסם כשכועת שכועה דאורייחא וקאמר דפליג עליה רחכ"ה ולזה קשה לע"ד היכי משכעינן ליה שכשכע היסת והלא הלכה רווחת בישראל דהקנאה לא אחקנאה לא עבדינן ושכועת היסת אקנאה הר"ן הביא ואפשר לומר דשכועה דאקנאה כח קרי לה שכועה דאורייחא כרהביא רבינו מאיר מרוטנבורג בני מה ערכך לערך וכו' אל אחשוו כחוקעי כף ועצו"ע פליג ורחכ"ה ום"ל דמשכעינן ליה היסת אכל אם נאחי היסת ואחר שנשכע יוצא רחכ"ה דלא משכעינן ליה דקנאה לאקנאה לא עבדינן כמ"ש הריף"ז מש רבינו נתן ז"ל והביאו הטור סי' פ"ז ס"ח:

ובחב הרב"ח ז"ל והא דכתב רבינו סי' ל"ב ס"ו דכשוכאת דאפי' היה מוחה אין עליו אלא שכועה אפי' כפר אינו נשכע אפי' על נלנול ע"ל דהייט דוקא בשכועה דרבנן דשכני מוירי אחת ואחת דבש

לגבי כדעה הכיבו המיי וכו' ע"כ גם הרב הפרישה
הכיבו מגב רבו בן ומיהו דירידיה חילק כיון דהחייב לגלח
נתחייב יעב המתנב תכבי הישלה למרן דלגלח ס"ל
פיוהיהו וסכר דשבועה דשותפין ס"ד תיקרייה לעניך
זה וכה ג"כ חולק רבינו המיי שכתב כב"מ בשם מטוענן
על דברי הרב התניד שהביא דברי רבינו פסיי על
דברי הרמב"ם והכין כיונתו דהרמב"ם סבר לה כרבינו
המיי וכתב עליו ויהני תומר בתין דעתו רבינו כן שכתב
בפוסקים שותפין בתין מצביעין היפוך הלגלח הם טוענו
ויכד שהם יודה כו חייב לבלם לכל דבר שחפי' יודה כו
תיכו חייב הלגלח שבועה תיכו נשבע עליו תפי' עיי נלנוד
ע"כ הרי דבכר דשבועת השותפין שבועה דאורייתא
מיקדייא וכבל נוטה ס"ל להרמב"ם הלגלח מצביעין
ליה ופלוג הרבינו המיי ולפיי ס"ל דבכר כדעת הטור
שכתב דר' המיי חילק שבניית דעת ר' המיי כתדהו לכל
דוח שמחלק דעיקר הפוסק ולית לגלח ב"ל הכי וכדהם
מעיקרא דבכל נוטי שבועה לגלח מחייב שבועה ומטו"ה
הם בסי' כ"ג כדברי הרמב"ם ולבן בשה"ע הם בלשון
הרמב"ם וכפי' כ"ג בסק להניית דבל' שותפין מצביעין
מינה דדעתו ג"ל דהק הם נחייב שבועה דאורייתא
ממש בלחון הם"כ לומר בשבועתי :

וראיתי להרב ס"ך סי' פ"ו ס"ק כ"ו בתב וג"ל דיש
זה מריך ביאור דדל שבועה מהבת הרת
תוכעו ממון מיהו בנחייב בב"ד ס"ד תפי' שפיר וכו'
וגם בשבועה דרבנן וכו' ולדידי קדיוק חזי לי דלפין מריך
ליה בזה דנפחר שהחוכע לומר שעמד כריקו בחייב
לו שבועה בב"ד וחוכעו שיבבע מעבה הין לו עליו
הביעת ממון כי הם הביעת שבועה ומחחר שהומר לו
שנתבע שבבר בבבע הין לו עליו עוד הום הביעה :

והאי דיבה היינו בשעמד בדין וחייבוהו שבועה
ולא בתבו פס"ד על השבועה ולא ומתי
בבבעי נתן לבל הם בתבו פס"ד על השבוע בידיע'
שבבע ומ"ב יתר בבבעי והפס"ד תבעי פיר החוב'
לא מהימן לומר בבבעי מחחר דהפס"ד בידו וכדיבה
ופס"ד דממונא ולבע"ד דהיים לזה מת"ס מרן בבר"ם
פסי' ס"ט עת"ס הרא"ם דהיכן שהוציא פס"ד על
שיבעי שמעון שהביעם נתחייב לו שבועה וכו' תפילו
לדברי ההוחרים שתי שהוציא פס"ד על תביעה תיקהלה
מהמן לומר פרעתי הבה שהני שלה היה חייב שלא שבועה'
וכי מודו שלא נשבע תבעים מהי הני היים שיכים
להשבע וכו' והם תיתא דיש חילוק בין פס"ד דביעון
לפס"ד דשבועה ה"ב תחתי היעטריך להיי שעמד
שהיים חייבים להשבע וכו' תיכוך לי דפס"ד דשבועה
הוי ותפי' הבעים היה נהמן לומר פרעתי הלה ודהו
דחין חילוק למהן דבבר בפס"ד דממון שהינו נהמן
לומר פרעתי בפס"ד דשבועה נתי לא מהימן לומר
נשבעתי וידעתי בינ בי הדוחה עומד מנגד לרחוק
דהיה הלוו דמרן בתן בוה לחשובינן דבוחה דחפילו
הם הוחרים ידעי בבחר שלא נשבע הבעים הם"ם
פעורים מלשלם עבז פשע לשון מרן משמע בתו
שבתבתי דהם יש חילוק בין פס"ד דממון לפס"ד דשבו'
הלגל טעם העיקרי ושוב יחיעגו חירו זה דלק שיחדעי'
הוחרים :

ועוד למדנו מדברי מרן הלגו דטעמת דהריה"ג
דפטר הת הוחרי' משום דהבעים לא נתחייב
ממון שלא שבועה וכי מודו דלא נשבע מבעים מהי

מיי הא לית חייב להשבע השבועה עצמה שהיים
חייב הבעים ועוד בתב שמה שמחרימין בתעמד
בוחרים קשה דמשמע דחרם זה היינו שהם יודעים שלא
נשבע הבעים וכי לא נשבע מחייבו הרי הם
פעורים וכו' ע"כ מוכח להדיה בין שלא נתחייב
הבעים ממון הלגלא שבועה ותפי' יודעים בבירור שלא
נשבע הבעים פעורים הוחרים ממון ושבועה ואין
עליהן הלגלא חרם שהם על מה שמשע שהבעים חייב
ממון זה ולא פרעו ואינו מודה גם הרב מוהר"מט ז"ל
מי' ע"כ בתב הז"ל וזה שבהבעים בשלא עמ"ש הטור
בי' ס"ט וגבו והם נלחמו מנוך שהינם יכולים להשבע
משמים אין דברים הלו הנוסים ולא בל פיקר שלא
לחמו מתוך וכו' הלגלא בשבועה שחייבהו חורה לישבע
על טענת עצמו הבל יורדים שיפם חייבים לישבע ע"ע
הבעים דמשמע יהני וכו' ועשב גם הרב משפט לדין ז"ל
ח"ה סי' ע"ו בתב והנה אם יעקב זה היה גלב"ע
בלגלא שום שבועה היה בנו בפטר מפרעון ותפי' בלגלא
שבועה וכו' ועם גם הסמ"ע בי' ס"ט ס"ק כ"ח בתב
עיין פרישה שם שבתבתי דתפי' אם יודע שלא נשבע
תבעים אם"ה הם בטוריס בין הלגלא היה חייב לתבעים
מתון ודהי ותיבה למימר אם היה חי היה נשבע הלגלא
עדיף חיוב שבועה זו דבפס"ד מבל בתי דתבעים דבפס
עליהם דפק התבעים עב"פ היה חייב לישבע היסת
שפרע אם"ה הוירשים פטורים בלגלא שבועה עב"ל ותין
לדקדק תדברין ולומר דבפס"ד שהחייב שבועה ולגלא
בתבו הלגלא ניית לדיעה בהה קאמר דפטורים אבל אם
הפס"ד הוא שתבעו להשבע ולגלא רצה לישבע ופורע
וכנדון דידן מיחייבי היור סי' לפרוע מדבת אם היה חי
היה נשבע ופירוק מינה דבב"ד דסיר' ולגלא רצה להשבע
חייבים הוירשים הה ליתא דעיקר טעמת דפטורי
הוירשים שלגלא היה חייב ממון ותפי' הלגלא שבועה ואם
תיבם חי יבים לישבע השבועה שהיה תבעים חייב
להשבע ובן בתב הסמ"ע עצמו סי' פ"ו ס"ק ל"ח הלא
דתפי' אם תורים הוירשים הלגלא נשבע דינא הבי בין
דתין תורים על תבעים חיוב ממון בדור הלגלא שבועה
ונדולה מזו בתב הטור והרא"ם דתפי' טוענן על היורש
תבעי היה חייב לי מתון ס"ל היורש להשבע עב"ל הרי
דעיקר טעמת הוא דתבעים לא היה חייב ממון בדור
הלגלא שבועה וא"ם בלן וה"ל אם היה חי היה נשבע
קופסת פירוש ותפי' אם עדיין יאמר האומר דליתא שלא
בין דבתב הסמ"ע שהפי' ליעבה ותיבה למימר אם היה
חי היה נשבע דייקינן מניה דבי לא ניית לדיעה ידעינו
בבירור שלא היה נשבע ויתחייבו הוירשים לפרוע הף
אתם תעור לו דתבתי הינזה מחייב ליורשים דב"ד דמחח'
דהעלינו לעיל דבפס"ד דממון ולא ניית לדיעה דלא
מהימן לומר קו פרעתי היינו דוקא בדשמהיהו הבל
בדלא שמהיהו מני למימר אם"ב פרעתי ה"ל פרעתי תב"ד
בסרבנותא הבא נתי בב"ד מאחר דלא שמהיהו ה"ל דסירב
ולא ניית לדיעה שפיר מצינן למימר הלגו היה חי היה
נשבע ותפסר לי עוד לומר הף אם שמהיהו ותם אם"ב
ולא נשבע מצינן למימר הלגו היה חי עוד היה נשבע
גם הרב ס"ך סי' ס"ט וסי' פ"ו הסביש דהפי' יודע שלא
נשבע פטורים הוירשים גם מלשון רש"י שהביא מרבינו
יוסף סי' ק"ח ס"ח והל"ב עוד אם אדם כופר וחייבוהו
ב"ד שבועה ומת לא משלתי יורשים ע"ב ומדסקא

משמע מפי' בידוע שלא נשבע :

באופן דהגלע"ד ברור דיורשי שמעון דכ"ד פטורים מלשלם ומלכבע ואין עליהם כי אם חרס שתס והודאת בעל דין שמעון כחוב זה ובלאו הכי מחייבת את היורשים וכמ"ש הרמ"ך ז"ל בתשובה כלל ס"ה סימן כ' על הוספות שהוסיפו קרובי המת כרפואתו שתס יש עדיף כמה הוסיפו ובלאו הכי ברע נובין מן היקומים וקיים עלה ולפ"ז לפי התשה תימתת שלא כפרעו תיכה נתמנת והכיולי מור"ם כס' המפה וביון שכן אין על התשה לפי' חיוב דקבלת חרס שתס כמ' כיורשים מאחר שאין הודאתה מהניא מידי ואם היורש הגדול מודה שמעה מתוריצו שחייב חוב זה ובלאו הכי נפרע לו נפרע ראובן מחצית חוב זה מחלק היורש הגדול וכמו שהוא היין פמוני שטר שעבוד זמנו שבפרעין מחלק הגדולים ופשיטא דהי שהודאה זו שהודה היורש שמעה מתוריצו שלא פרע חוב זה היינו בראובן דליכא לספוקי דו לפירעון לכל לס שמע שמוע"ז מתוריצו אבבר זמן וחמ"ב מת דלפשר שפרע לו בימי חיי הוא דהודה זו מחייבתו ליורש דהא לכתי לימת לפירעון דהמנם זהו מי הוא מכרח ולא ניחת לדיוקא ולא כתבו עליו הב"ד פס"ד לכל לס בפשיטא כתבו עליו הב"ה פס"ד כב"ד לס תומרי הב"ד דו ביה עדיס שפס"ד זה נכתב מידיעת שמעון שהודיעוהו הב"ד דו ליכא למימר לפירעון מהאי שהעלימו לעיל דפס"ד דבבועה בפס"ד דממון דלא מהימן לומר מבעתי ח"כ גלע"ד נס לענין הפירעון לא מהימן לומר פרעתי דא"כ למאי עביק עליו פס"ד זה ולא נטלו וכפרי שכתוב בו דלא. לייש לדינא פשיטא ודאי לס היה פורע חוב זה היה נוטל פס"ד ועיקר מה שפטרנו את היורשים מפירעון חוב זה לאו משום חשש שהיה נשבע ונפטר ה"כ בחרס שתס שמחייב בו היורש היינו שלא שמע מתוריצו שמחייב חוב זה וחשש פירעון ליכא הכא ואם כן לס יודע היורש שמע מתוריצו שבאמת חייב חוב זה דו פתחיי' היורש לפרוע חלקו ולפ"ז לס עבר ומן ומכס מטעמא זו לכאורי מהחייב היורש כיון שפס"ד זה כיה ראובן וכודאי שאין ראובן להשבע כיון חפן שלא נפרע חוב זה כדין הכא ליפרע מנכסי יקומים דלא עדיף פס"ד זה משטר ועוד כיון הדבר שאין הודאת היורש הגדול מחייבת את היקום קצת לפרוע מחלקו וכמ"ש מרן בית יוסף בי' ק"י ס"ג משובת הרשב"ה ז"ל ואפי' יהודה הגדולים לב"ח שהם יודעים שלא נפרע החוב וכו' אין מסגיחים בהם לחייב היתומים ואפי' בהו עדים וכו' וכ"ש הלחים שאינם בקודת עדות ע"כ ואם היורש הגדול בוצען הני ליני יורש ואיני פורע לא ניחין ליה וכמ"ש הרי"ו ז"ל והובא בבית יוסף שם סימן רכ"ח דדוקא בחלק בכורה אבל לתימר הכי ולא בחלק פשוטו והכי הקת"ע והרב החכ"ב שם שבן דעת מרן בשו"ע:

ועל דפר שתומר ראובן שמעות ההלואה הללו הם עיקרם מת שהלוה לחשת שמעון שהבעה מתנו להלוות לה כשאיה בעלה מתון לעיר ומחזר שלא וכה כדין להתפרע מנכסי היתומים יתפרע ממנכסי בתובתה כוה נריך לשמוע טענת חשת שמעון ומה תשיב לתריה שאם היתה מודה שלוותה מתנו ודאי חייבת היתה לפרעו וכמ"ש מוהרשד"ם ז"ל חח"מ סימן ר"ח דאף שהבניס קנ' לתלמיס לבניס הבעל בשער מוכרו מתם בכך הו"ל שטעשה הבעל ערב קבלן לראובן לא מפני זה פטר להשה חלת הבטיח לו הבעל שיפרע לו חיב חשתו לא פרע בשתר לו החוב בהתחלה ע"כ ועם ואף אם פעם ראשונה הלוה לה על פי הבישתה להלוות להוא שלח לה פעמים רבות בחתם המרינן בתובת הלוחה שלח לה הכל על דעת פעם הראשונה וכמ"ש מרן בשולחה סי' ס' ועם ואף אם התתר דילת פרע לה בעלה עכ"ל מחייבה לפרוע דהרי זה בתומר ודאי חייב הוי לך ואיכו יודע אם פרעתי דקיל חייב לפרוע ולא דמיא הא לתמ"ם הרדבז ז"ל ח"א סי' ס"ע דהתם לה ידע הבעל בהלוחה ולהכי בטרו הרב אף בספק פירעון בתובה ירחה הרואה אם בית הבית דידע בהלוחה ל"ב הו"ל למידע בפירעון וכל שלא ידעם בפירעון מיחייבת לשלם ועוד נלע"ד לפי מה שהעלינו לעיל דאף הבעל לא מהימן לומר פרעתי מטום פס"ד זה ל"ב כ"ם שאין השה נתמנת לומר פרע בעלי אף אם טוענת ברית שפרע ולענין שפיעה חיבת בשבועה כטוענה שאם תטעון ברית שתפרע ראובן חוב זה מבעלה לו נריך שישבע בפל"ח שלא נתפרע וביטל כדין כל הנשבעים ומוטלים לאבל אם תטען בשמת פרע לין על ראובן כי אם חרס שתם כדין ברית בהלוחה ופסק בפירעון:

ובל זה הוא לס מודה שתת שמעון שלוחה מתנו אבל אם כופרת בהלוחה שלא לוחה מתנו הדין הוא לס יש עדיים שהבעה מתנו בקודת הלוחה ונתן לה לו מהחייבת לשלם ואם אין עדיים נשבעת היסת ופטורה כל זה נלע"ד להלבס ולא למעשה עד שאר יסכימו עמי בעלי הירחה כי מהס תלת תירוץ יתן להיה לפניך כיהודה ועוד לקרות ואם לא יכר הדבר בעיניהם הכי מבטל דעתי מפני דעתת נתת הלל בהלפי ועיי"ש ס"ד דלית לית מנרמי' כלום בטל בתוצוחו לתת למעוטי:

סליעיר משה נחלנבוי ס"ע

הנדתי היום על דברתי מלכי הרב הפיסק נר"י שרשה לפטור את יוסף שמעון בתרב שתם והו לא מידי ודאם לעמוד על דעתי קלה כתות שהיה להיכן הדין נוטה ואיבה והומר בפה מלא כוהיה ומטעמיה ופה אל פה דברנו וכן מכבי מגלה דעתי בחתימת ידי לתתר ועיני עפר ואפר כירה

סליעיר חיים בכמה"ר שלמה עתרת ס"ע

סימן י"ג

מעשה שהיה בילחון שהיה נשוי לשה והיו לו לחים ולחיו הב' קודם לי בת לחת ולחר כדנלע"ב המקדם הלז ובלם ונפלה תרוסתו לבני הלחיו הנ' ליכתה גם לשת ילחון הנ' נפטרה ולחלם ולחשה זמן הפליגו קרובי היכתה הנ' כילחון ליפם תרוסת לחיו ויתמן ויאמר כי חפלו ורלטו שלחיו הקטן יקח לו לת היכתה הנ' ובוב שם לדרך פעמיו לע"ם ירושלם תוב"כ ובדרך שם לשה לחת ונשל לוחה ולחר ימים הניח לשתו שבשת וחזר וכל פה העידה ויבב כמה ימים והקול נשמע בתחנה העברים כי זה לחיים כתב רלה ליתן לשה כע"ם הק' התנועתו כפירוש שלא יוכל ליתה לת ילכתו על לשתו שרוצה ליתן ולכיכתו פה

וכתרו על לבו קרובי היכמה חנו' שיבאנה ויסי כאומרי
אלינו יום ויום השה לה' לכו ויסר לכל מצמיחים ויהי
היום הזכירתו ולקחו כמה כני אדם כלי רכוש כ"ד וכהן
לה הקידושין · וכשיעני לחני להציר לת הדבר הזה
עמדתי תרעיד רלשונה כי לא ויכל שאה היכמה הזאת
מכח הסבועה שנשבע לשחתו שנשת כע"ה ויעור שיח
כי מעליכחרם כי כהן נתנה השכחה מקדושים תשר
בארן המה ילהה שלא יוכל שום כר ישראל לקדש לו
אשה כי אם כהיותו שם כלותו מעמד יעשרה לכשיש
מכני ישראל המה וחרי מנייתי תמעריכי העיר וגם
שיהיה שם כ"ד אשר יהיה כיתים ההם ואם א"א לכ"ה
שיתלה עכ"פ ישלח מלחמו שליח ואשר לא יעשה ואת הון
קדושין קידושין והפקירו נכסיו וכתורתי לחקו לאחת
מרוע עשה ככה ויהי כמציב לחרבה כהיותו כע"ה
ירושלים כשרלה ליפת לשה המנה עמהם כפירוש על
מנת שיפת לת יכמתו על ואת האשה יעל הנחי כונפת
ועל זה שלחתי לע"ה יהן ירים' להוסיעם נופת הצובדת
סיכי הוא ואם כיכים הדכרים שטען שלחי לי מסתם
וברון עדות מה שעבר כיניהם בעת הציוכיוזה נסחרו
ניהוח שכאשר כת רשיכן פע"ה יהן כקש ליקח לשה
ואחד הדבר לפניו שהיה לו יכמה ושלחו מלהו למחר
לא יקח לת יכמתו והציב מסיכה מה ושהיה מכיחם
לאחיו הקטן לייכם או לאחיון וכשכח הדבר ליחי נשה
ליקח כת מלכיש הנחי היה הדבר מפורש שלא יוכל
לייכם הוא ובשעת הקנייכים נשבע ב"ח שלא ישת ושלא
ישדך אום כת ישראל כי אם כלהו הגו' ואה מיכן הח"ת
פירש ואחר ואפי' יכמתו ועפ"י הדכרים האלה נגמרו
תצירוכין וכאו על התקיים הרי הדכרן יהן עשה שאלני
מקמייהו הדבכן תקיבי לרעת עיתידי המגילה להיות
לנו לת הדרך לי מני הדין נפרש הוא האיכן ליפת לת
יכתתו כי הן מכבי ידעתי ערכי עלי פתוח שכערכין
חוער כציעוריה · כלא חציב דלית היה מתפת עדין
לה הנשב והפי' לרוצה כקר נציל להוריש · ואם תני
יהליך לנפת כחרפת ליפת קלילה קדם הני תריותת
דתיריתת רחצי תלפי ישראל כנהדרי נרולה יסנהדרי ·
ירת תכבי תן תכוה כונחלתן ותרביכתי דת לבת נקטן
נתקב וחזר לאחוריה · תכן תמרתי לחי תל לכי להקל
מעליהם תבת ידי כתן קילומוס על הנייר ועל
הרפקת לזכור לת רכני רכני הביה' זלהה והם יכתרו
ותהם שלא תודה ונשתה כלתת לת דכריהם הת למנמה
הת לתנמרי:

והנה לענין הנשבע לפתחו כעת ניסואים שלא
ישת אשה לחדק עליה כחייה ואח"כ נפלה
לפניו יכמתה ככר כת זה כדכני הפוסקים רחשונים
ולחרונים וכמה דיוק נפתחכי עז רחשון לעיון תכי
הקשרה הרשב"ת ז"ל שהציב לשולו דכר וכיאה מרן
ביתה יוסף ל"ך סי' קכ"ח ונ"ל כתב הרשב"ת כתשובה על
אחד שנשבע לתשרכתו שלא ישת אשה לחדק עליה
כחייה וכתוך ומן השרוכין מת לחיו ונפלה יכמתו
לפניו ורולה ליכמה הם לא נשבע ע"ד רכים טוב שיהיר
שבועתו כפני התשרכת ומדעתה אם היה מתרלה
ות"ל יקיר כפניה לו לאחר שיודיענה ואם א"א להקיר
שבועתו מפני שנשבע עד"ר מסתברת שאין כאן חיסור
שבועה מן הדין שהרי לא נשבע זה שלא ישת אשה
לחדק עליה ואין כתשמע שלא לאחר ניסואין לכל קודם
שיפלה לא נשבע ונן לא נשבע שיפלה שיגיל כו שתת

היקה הכיונה שלא תהת שום אשה כזולתה לו עתה
ולפיכך ייכם ויזהר שלא ישת המשורכת שהרי לא נשבע
שיפת אלא שלא ישת אשה אחרת עליה עכ"ל ומ"ש יזהר
שלא ישת המשורכת ע"ע עכ"ל מרן ז"ל ובהב כבדק הכיית
ומ"ש יזהר שלא ישת המשורכת ע"ע לריך להעביר
הקולמוס על כל זה וכן להעכי הקולתום על המשורד
ולכתיב כתקיתי אשה אחרת עליה עכ"ל. הרולה ירלה
דמרן ז"ל פשוטא ליה כדעת הרשב"ת ז"ל דלא היקה
הכיונה כשבועתו אלא שלא ישת אחרת לאחר שישלנה
לכל אם ישת אחרת קודם ושוב ישת משורכתו פשיטא
דלא כתכון להכי ולא כשכחה השולל שנפתפק שמא
יהיה הכיונה שלא תהת שום אשה כזולה לו עתה ולכן
כתב כך"ש ומ"ש ויזהר שלא ישת המשורכת ע"ע דה"ל
מתני אשר ליפת המשורכת לאחר ושלא שבועתו לא
היקה שלא ישת אחרת עליה לאחר שישלנה לכל קידם
לכן לא ידכרת הכיית הניח לשון הרשב"ת דהכי נרסינן
יזהר שלא ישת אחרת עליה ד"ל אם ישת המשורד קידם
לה ושלא לאחרת ומחק הס"ע. ולפכי הפעיט לאחר לאחרת
עפה כפית רנליו קשיי לי דמ"ל הא דפשיט ליה להרשב"ת
שום נשת יכמתו אין עליו חיסור שכיונה ושלא היקה
הכיונה כשבועתו שלא שלא ישת אחרת עליה לאחר
שישלנה והלא השולל עלמו נפתפק כזה אם יוכל לעת
כוחת שלא נשת המשורכת עדיין ליפת יכמתו ואח
ישלנה ושת אח"כ תשורכתו אם לא עכר על שבועתו
דכוונתו היתה שלא ישת אחרת עליה לאחר שישלנה
או דילמת לא היתה כוונתו אלא שלא תהת שום אשה
כזולה לו עתה ועל זה השוב לשולו הכר דיכול ליפת
עתה הקודם שיפת משיהכתו אין עליו שבועה שבועתו
היתה שלא ישת אחרת עליה אבל זה שלא נשתה עדיין
לא חלה השביעה וכן לא נשבע שישתנה שיפול כו הספק
שנתפקפק דילמו נשבע שישתנה היה מתוייב שישתנה
עכור שבועתו והיה נכנס בספק שנפתפק השולל אבל
זה לא נשבע שישתנה ולפי זה אם א"כ מנת ליה למרן ז"ל
דהרשב"ת פשיט' ליה בפשיטות שום נשת יכמתו ואח"כ
משורכתו אין עליו חיוב שבועה עד הקשיה ליה וקלמר
ומ"ש יזהר שלא ישת המשורכת ע"ע וכבר"ח הניח לשון
הרשב"ת יזהר שלא ישת אחרת עליה ר"ל שלא ישתנה
קודם ואח"כ ישת יכמתו ומה לפי הנהת מרן ז"ל תיכף
לישוד כלשון הרשב"ת דהוי כנדרים שלא שולנו שהשולל
לא שאל אלא אם ייכם עתה קודם שישת משורכתו עוכר
על שבועתו ז"ל וכשישת משורכתו אם עוכר ע"ל ע"כ
די כתה שהזיב ייכם עתה ואין חיסור שבועה עליו וכן
לא נשבע שישתנה וכו' ולפיכך ייכם ומה לו לומר יזהר
שלא ישת אחרת עליה דר"ל שלא ישתנה ואח"כ ישת
אחרת עליה כי לא נשאל עז. ועוד דהוי הרשב"ת כ"ע כותה
דיריה דכתחלה כתב וכן לא נשבע שישתנה
שיפול כו הספק שמא היקה הכיונה וכו' משמע אלו
כתחת הכי הוה עוכדת היה נופל כו הספק ושוב כתב
יזהר שלא ישת אחרת עליה ר"ל שלא ישת המשורכת
ואח"כ ישת אחרת דמשמע מי הוה חיפכת ליה לן כת
ואין כו הספק ואפי' דוחקיה דמרן שלא נפרש כפשטו ולא
יניהנו דקשתר ולפיכך ייכם ויזהר שלא ישת המשורכת
אחר הייטוש דהא לפי' נימת דלא הוי כוונתו ואפי' כעת
שנשבע למשורכתו שלא תהת שום אשה כזולה לו עתה
ניחכן כיונתי היקה שלא ישתנה ושוב ישת אחרת עליה
עכ"ל קשיקה הוי וספקה הוי כשבועת אלתים דהוי דכר

תורה ופפיקא דתוריתא לחומרא לכן לא יצא מצותכתו
לחר שייכס וכ"ת מחוייב שישלחנה הא ליתה שהרי לא
נשבע שישלחנה אלא שלא יצא לחרת עליה דיקא:

ואחר כותבי רמה רחיתי למהרשד"ם זל כת' ור'
סי' נ"ל שהביא תשובת הרשב"ם הלזו ולא
שלטה עין של מעלה כהנהת הכד"ה נם מהרי"כ זל
בחדשות מ"כ קימן קכ"ה עין לא רחתה הנהה זו
ומהרשד"ם פירש כוונת מרן בקיצור כלשון כתבתי
לנכי העבד ואיתי מתניתא כיוצא תשובת הרשב"ם
לחר הופלה כדפום ושם נחמר שנשבע ליצא מצותכתי
וכלל כשבועתו אלא שלא יצא עליה והשיב אלא נשבע
אלא שלא יצא לחרת עליה לחקר שישלחנה לחני ינרשנה
כחייה לכל קודם שיצא או ליכה מושבתך וכו' יצא מס
יצא לחרת ולא חיפר כעיניו לא קנסה לו ע"כ והרב
רמי אחי תשובות הללו לחרני הן מלשון השאלה הן
מל זון השובה דרשב"ה שכב"ל כחוב שלא נשבע שישלחנה
וכו' כחב נשבע שישלחנה וכלל וכו' נס בחשיבה כחוב
ויוחר דמשמע שלא יצא מצותכתי וכו' כחב מס יצא
וכו' שכניח הדבר כבחירה ודנון ומכח קושיות הללו
חירש דין זה שלא נשבע למצותכתו אלא שלא לחרת
עליה וקודם שישלחנה כשא לחרת דלכתי לא חיל
עליה מומר שכועה ולח"כ כשא מצותכתו הין זה עוכרי
על השבועה דלא נשבע אלא כשישלחנה לא יצא לחרת
עליה לכל לא מקודם ומירש כוונת הרשב"ה כמ"ש
ויוחר אלא שלא יצא מצותכתי היינו קודם ייבום וזהו ודלא
היפך דעתו מרן זל דכתי הניחה כל"ע ולא מנה הרופס
עד שהניח בבד"ה לשון הרשב"ה והניחו ולכני הרל
לחר שהלחק בעפר כפוף רגליו לא ידעתי מי הכריחו
לכל זה ולחרש זה הרין דהא מנינן לחדושי כ' תשובות
הללו דלא ליהוו סתרן מהדדי ולפרש לשון הרשב"ה
כפשטיה דק שנדקדק עוד ראמתי בתשובה ה' הוכיח
ענין שבועה ער"ר דקאמר מס חינה עד"ר טוב שיקוי
ואם היה עד"ר ליח לן כה ובתשובה כ' פשק יהני לא
חיישינן לשבועתו ולה וכר מס היה עד"ר חי לא הלא
ראיתי בתשובה ה' פשיטא ליה שהשבועה לא היתה עבד"ר
כלל לך בתשובה ה' פשיטי מספקא ליה מס היה עבד"ר
או לא נמס בתשובה ה' מיירי שפשנע שלא יצא לחרת
עליה בוקא ולא נשבע שישלחנה ובתשובה כ' נשבע
שישלחנה וכלל וכו' ולכן בתשובה ה' כתב מס ה' ל להקיל
שכועתו שנשבע עד"ר מספקא לן אחין כחקיקי שכוע'
שהרי לא נשבע שלא יצא אלא לחרת עליה ויחקיים שבועתו
עליה אלא לחר נישואין ועל כן אם יצא יכתנו קודם
נישואי מצותכתו לא עבר על שבועתו וכן לא נשבע
שישלחנה שיפול כו הספק שיהיה מחוייב שישלחנה מכח
שכועתו ושמא היתה הכוונה שלא יצא אותה שום חשש נשיק'
לו שמא הא ליקה דלא נשבע שלא יצא ולפיכך ייבום
חוכר שלא יצא מצותכתו לחר ייבום אף שיהיה מרנון
העוב כיון שנשבע עד"ר והרשב"ה ס"ל דנכד עבד"ר
אין לו התרה כלל דעתם ואף מצוה בפה מניה דלא
אחרו לרבר מצוה מקירין אלא בוקא דמקרי דרדקי
אבל בשאר דבר מצוה לא אף שנשבע עד"ר כתם ולא
פרעם אין לו התרה וכתב"ם כ"ל מרן כסי' זה · לאמור
מעתה כיון שנשבע עד"ר אי אפשר שישלחנה לאחר
ובתו אפי' שיהיה מרנונה ולא תיתר שמחוייב לישלחנה
שהרי לא נשבע שישלחנה אלא שלא יצא לחרת אבל
במוקפקת דאתורי בשישלחנה שנשבע שתם שלא עד"ר

כתב דקודם שישא מצותכתו אסתי לא אחייל עליה שבוע'
שלא יצא לאחרת שהרי היא אינה הנודה אלנו ולפיכך
ייבום ולא חלוצה לחיתר עוד דשוב שיתיר שבועתו
כיון שכבר כתב כאותה תשובה שם לא היה עד"ר טוב
שיתיר ואם יצא לאחרת ולא היתר בעיניו מצותכתו לא
תבטה לו לרשיבול להתיר שבועתו שנשבע לא שישלחנה כיון
שלא נשבע עד"ר ואם התירה ותבטה לו פעיר ועטיר
משבועה שלא יצא לאחרת כיון שהוא מרנונה הטוב
וכזה יבואו על נכון תשובת הרשב"ה זל ומבת ליה
למהרשד"ם זל לחדש דין זה שאם נכר נשא ובתתו לו לא
מחייב בשבועה שלא יצא לאחרת ויותר יגדל התימה
שהרב זל בעצמו נתת לחילוק זה בייחוס הלשון שייחס
תשובת הרשב"ה דתשובה כ' היינו בשבועה שים לב
פתרה ותשובה ה' נשבע עד"ר ה"כ לתה ליה לדחוק
בפשין ולפרש ויזהר שלא יצא המשובתת לקודם ייבום
עוד תימה לי כייחוס כ' שכתב וים לפרש עוד ולומר
שכוונת דכרי הה' כך היא שהלשון כתוך ומיעורו כך
והוא לא נשבע שישלחנה עד שאם היה כך מחוייב שלא
קהה אשה אחרת בשולה לו עמה וה"כ היה לריך שייחס
ויזהר וכו' וקשה כיון שנשבע שישא ולא יצא לריך היה
לריך שייחס ויזהר וכו' לדרכת היה לריך שיחלון ויצא
מבעי ליה כיון שנשבע שישלחנה ואם ייבם ויזהר שלא
יצא לחיך אלא ה"ק שבועתו נס לא נתייבו תשובת הרשב"ה
יחד והרב עצמו הרגיש מזה וכתב בפירוש ג' פנים
שהוא דק מאד לפי שכו יתקיימו כ' תשובות ה"כ מתי
לתבני לן בפירוש כ':

וראיתי לחדרי רוחי להרב מעה מהרן זל כת"כ
סי' מ' שדחק שכרה וו דמהרשד"ם
בלאחר יד ולא וכר שר התשבים לת מהרשד"ם זל שכתב
וזל מעבה תכוח לבאר שם כיצין לחלון ליבם וכו' ומין
לעתר שלא היתה השבועה אלא לחר ניאותיה של ואח"ב
שנשבע לכל שם בכר היה כאוי יכול לקיים שתיהן וכו'
הה לא לחיתיך וכו' לעום ובישוב הרב זל שייסב לב'
תשובות הרשב"ה עין רוחה כ"ת שכל מן הלוחק שכתב
והלולם נרחה וכו' ושם הקשה מה בכך וכו' ליה לחמר יש
שלא לחרת ולא חיפר כעיניו לא תיבשה לו ר"ל בכר
לפשר שלא היכחה ויקיים מלוה ויהיה נשוחה
כל זמן השידוכין וכעוד זה הוחן לפשר שלא היפר
בעיניו ולא תהה נשואה לו שיגרשה ויחזר עם חשובתו
לכרה וכו ע"כ. ולחר התחכן כעפרוש זהב לי לתתי
ק"ל לא תיבת שם לא יצרה בעיניו ינרשנה ויחזר חשובתו
ויקיים כ' לכל שם יצרה בעיניו ואין רצוני שינרשנה
מחי תקשיח ינרשנה כע"כ ת"ל ליקשה ת"ל ליקשה
חשובתו ת"ל כ' מה יעשה הבן ולא יקטל ועוד למה
קלה הרשב"ה בהכחירה כידוע ל לנוחי חומר שבהניע
קר נערה היא חשובתו לנרש חת יכחתו ולקחת חת
התשובתי לנחת ים שבועתו ולא לחלוק הכחירה עפ"י
רצונו ובנרחה שהרב זל הרגיש מזה ובתב ות"ם ולא
תיבר בעיניו שלא יצרה בעיניו הרב קשה לנרשה
כע"כ ותכני עשר ואפר לת ידעתי מה תיקון כזה דלא
קשה לנרשה כע"כ מחי תקשיה ועוד קשם דלמכתי
התשובתי שוחרות להדדי דבתשובה רסי' תקיב החלוט
הענין בתוספם דלא חני להיות נשוי שנים יחד כיון
שנשלה בהיתר כיון שנשלה בהיתר ובתשובה שהובאה
בכ"ל שפוקי מספקא ליה דשמת היתה הכוונה כשובעה
שבועה שנשבע שלא יצא וכו' ר"ל שלא תהא עוד שום חשש

כשואה

לא רצה הרב ז"ל תשובות הרשב"ם כי לא כתבו כאשר
לא כרפום שפיר קא מותיב ליה רב"ד למימר מ"ש לפני'
לחר שיגרשה לא יצא לחרת עליה כחייה דמדמי לה
לחוקי אשה רכתיב עליה כחייה ולכן מותיב ליה רשכת
ושכח ולא יוכל לומר שכשכע לה רלא יצא לחרת עליה
ולפני' לחר שנשאת לאחר שאסרה עליו ויאסרו עליו
כל כני דעלמא ולא שנם לרכרי התנו' ים להעמיס
הלשון ולפרשו כאשר פירשו הרב מטה להרן ולא תיקשי
ליה עכ"ל מנין למימר דהרב לא ניחא ליה כהכי אכל
מאחר שרצה תשובת הרשב"ם כאורך כאשר כתב לקמיה
ולל גם מקצר תשובות לא כתב קוף התשובה וכו' ת"כ
מאי קא מותיב ליה ולא כתשובה כאורך פירש כוונתו
לכתב ולפני' לאחר שיגרשנה לא יצא לחרת כחייה לפי
שזו תשאת שמא לאחר שישאנה יצא לחרת ותהיין שתיהן
אלנו או שמא כחייה יהן עיניו כאחרת ויגרשנה ויצא
החרת וכו' ואם תימא דרעתו לומיתה לאחות אשת
רכתיב כה עליה כחייה למה ליה להרשב"ם ול לומר
עוכת מלחוק שמא כחייה יהן עיניו וכו' היה לו לומר
רחיה ברורה מקרא שכתוב עליה כחייה וכשם שאחות
אשה לא לאחר שיגרשנה אכתי כחיסורת אחיה ה"נ
רכוותה אלא ודאי כוונתו רטוב דעיקר שאשאו להחנות
תכאי זה הוא לולי יצא לחרת עליה ויקניאנה כירך
אחרת או שמא יהן עיניו כאחרת וירחקנה ולאחרנה
עד שיגרשנה ויצא לאחרת ולכן דקדקו עליו אלא יצא
לאחרת עליה כחייה דגם אם יגרשנה אלא כרצונה כקנס
קנסו לוקו אלא יוכל ליצא לאחרת עד אלא יוכל לכפותה
כגט וכל זה מדקדוק שדקדקו מלשון התנאי ואמרו
עליה כחייה דהוי כאלו פירשו כן כפירוש לכל פשיטא
ודאי אם מרצונה טוב שגרשה ממנו לא מכעיא אם
הלכה והיתה לאיש אחר דהו לא נפקא לה מידי אלא
לפני' לא נשאת עדיין וכל ליצא לאחרת כיון שמרצונה
הטוב שגרשה ולא שנזרו עליו גזרה כלא טעמא
שאסרו עליו כל כני דעלמא בין כהיותה עמו כין
כהיותה עם איש אחר ודאי לא נתכוין לזאת הרשב"ם
אל גם מ"ש ואם אשה או היתה רשוה לילך לא יקיים
מצות פ"ור כל ימיו ונמצא כשכע לכטל את המצוה גדת'
רוה הפך מ"ש כתשובתו כיצחק ס"ל ול וכן הדין כמי
שהתה עשר שנים ולא ילדה וכו' :

ואנכ תירחין היכא למידק כהתיא השבו' ככולל
עור ות"מ כל"ד הפי' שתהיה השבו' ככולל
כין שפייסה כרכרים שרצון של נשים להתפייס ולא
נתפייסה אמנם הוא ומתירין לו שבועתו ומשא אשה
הרחויה לכנים ועיין כתשובות הריב"ם סי' ל"ח ע"כ וקשה
דאדרכה מתשובת הריב"ם נראה כהיפך שלא כתב שאם
פייסה ולא נתפייסה אמנם הוא שלא רוקא כגדון דידיה
שהכאתי היה שלא יקח אשה כחייה כי אם כרצונה ועד
כתב כסי' ל"ט כוה יש לעיין כי לפי התנאי שהתנה שלא
יצא אשה לחרת אם לא כרצונה ככר נראה שהיתה
כוונתו לרצונה ולפייסה וכו' ומ"כ כל שפייסה כדכרים
וכו' נמצא שלא אמרה הריב"ם ול שלא התם כב"ר שהכל
לפי' שלא יצא לחרת אם לא כרצונה וכיון שנתן לה
שיעור הדמן ולא נתפייסה אמנם הוא שלא היכא שהתנה
אתם שלא יצא לחרת לף שפייסה ולא נתפייסה לא מצי
ליצא לחרת וכן נראה מהרחיה שהביא מהגי"ם דפרק
כל הגט דאמר להו מי לא מפייסנא מכהן ועד ל' יומין
ליהוי גט וכו' וא"כ היך הוא ול פסיק ותני דכל דהכניס

ולא נתפייס' אמנם מיקרי ודוחק לומר דכב"ר נמי מיירי
כהכי דתנאו הוא שלא יצא לחרת כי אם כרצונו' מף שלא
נזכר כן כשאלה מדכתב כסוף התשובה וה הכלל אם
כשכע שלא יצא וכו' ואם תאמר שלא יצא אום אשה חלף
השבועה ככולל ואם פייסה ולא נתפייסה אמנם הוא
ע"כ וכל כי היכי הו"ל לרמוי מוה ולכתוב ואם תאמר שלא
יצא אום אשה כי אם כרצונה :

הדרינן לרתתן עלה דשם כתב וכל זה מוסיף
כשלא כלל דכרים המותרים עם
דכרים האסורים אפל אם כלל דכרים המותרים
עם דכרים האסורים חלה השבועה וכב"ל
כמי מנו דחייל שבועתו אשאר כשים שאינם רחוקים
לקיים כהם מצות פו"ר כגון עקרה וזקנה וחילונית
חיילה כמי אשאר נשים ע"כ וא"כ הכא נמי שכשכע שלא
ליצא לאחרת אותם חיילה שבועתו אף אנשים דשייך לקיים
כהם פו"ר מנו דחיילה לזקנה ועקרה וחילונית ומעתה
מאי מקשה דכמתני' נשכע לכטל את התנאה וכן קשה
על מ"ש עוד וז"ל גם מקצר התשובות לא כתב סוף התנו'
דמשם יכון כוונת המשיב וז"ל והנה עצמך שמיאנה כו
ונשאת לאחר אם נשכע זה שיכטל כל ימי חייה ולא יצא
לאחרת עליה ע"כ ואני אומר מטוכך הגע עצמך שנשאה
ולא זכה להכנות מתנה אם נשכע זה שיכטל כל ימי
חייה ולא יקיים מצות פו"ר וז"ל רש"י ומיהו אם הוא רוצ'
לגרש את רכקה ולפרוע לה את כתובתה לו לאחר שיגרש'
כראשה שמתירין לו אפי' שלא מרצונ' דמעתה מאי לישנא
לה אם הוא מקיים מצות פו"ר עם אחרת אחרי שגיסה
אשתו וגם כתב וז"ל אכל אם פייסה ולא נתפייסה אמנם
קוף ומתירין לו שכועה ויקיים מצות פ"ור עכ"ל וקשה
דמאי מדמי התי מילתא להך מילתא דכשלמא אם
מיאנה כו ונשאת לאחר ודאי לחשעתא דהכי לא נשכע
שיכטל כל ימיו ורמה אפי' נשאת ומדה אמרינן חשתא
דהכי לא נשכע ובמ"ש הוא ול כת"ה וכן כתב מהרשד"ם
כחיר סי' ק"מ והרב המכי"ט ח"מ סי' דס"ס אכל אם
נשכע שלא יצא לאחרת עליה אפי' לי ניחא דעתא
עליון דאף לי הוי תנאה סתם ולא פירשו כי אם כרצונה
עכ"ל כעי לפייסה כדרך שמתפייסות הנשים ואו אם לא
נתפייסה מתירין לו ויצא לאחרת אכל אם לא פייסה
ודאי דלא מצי ליצא כשכ"כ רשלה השבועה ככולל ובמ"ש
הוא ול עצמו והכה לא נזכר ענין הפיוס כלל וא"כ מאי
קאמר ואני אומר מטוכך הגע עצמך שנשאה ולא זכה
להכנות מתנה אם נשכע זה שיכטל כל ימי חייה ודאי
שנשכע לכטל ואלה שבועתו והרי כב לא קאמר אלא אם
פייסה ולא נתפייסה דאמום הוא אכל כלא פיוס לא
קאמר דודאי לא מצי ליצא דשלה שבועתו משא"כ אם
מרדה כו ונשאת לאחר ודאי פשיטא ודאי שיעשה מה
שלבו חפץ ולא כעי פיוס כיון שהיא מרדם והלכה ומיהם
לאיש אחר וכ"ם לפי מה שכתכתי לדעת הריב"ם דלא
קאמר דמהני פיוס אלא היכא שהתנו כפירוש כי אם
כרצונה אכל כלא ה לא ואפי' פייסה ולא נתפייסה לא
מצי ליצא דתרכא דדינרי הוא ליה למיהב לה ויפייסה
אכל אם פייסה כדרך שנשנים מתפייסות ולא נתפייסה
לא מצי ליצא ואינו ענין הדין הריב"ם לגרון וה עוד כתב
ואפי' תינח דשמנה היא עדיין כמקומי מצי עיונ
דתורה כעל השאלות הללו דאין מכניסין כתוך התנאי
אלא דשה דעלמא אכל יכנה תורם הוא ואשה הקנו לו
מן נשנים אכל לענין שבועת יכנתם אחרת היא כיון

ולאפסר בחליצה ע"כ לא וכיתי להכין מנא ליה חילוק
זה שחילק לדעת השאלות כין הנהי לשבועה והיכא
דמיזה כדכריו ומציאו להרשי"ם ז"ל דס"ל לקבהנהי גרידא
כלא שבועה לא מקרי מתנה על מ"ש כתורה שהרי
כיהב בתשובה כלל ל"נ והכיתה כנו הריכה ז"ל כסי' קי"ח
וז"ל ושאלת מה שנהגין לכתוב בשטרות ע"מ שלא
ליגע לאשה לאחרת לי הוי מתנה עמ"ש שמא תשהה עמו
ו' שנים ולא תלד וכו' תשובה דע לא הוי מתנה עמ"ש
דלמא אם שהתה י' שנים ולא ילדה ונדריך ליגע לאחרת
נדריך לנרש הראשונה ע"כ ופירשה מהרש"ם ז"ל כהנהי
כלא שבועה ל"ש וכתשובות כתוב טעם לאחר דכשעת
הנהנהי לא היה ודאי שיעכור עמ"ש דלא כדירת להו
שלא ילד לאחר ו' שנים ול"כ כ"ש בנדון זה דלא הוי
מתנה עמ"ש דכשעת הנהנהי לא קדמה ידיעה שימות
אחיו בלא זרע ותפול עליו יבמתו ונם הכא לאפשר
לקיומה בחליצה ולכן מצינן למימר דלמ"ד נדירה
לא הוי מתנה עמ"ש ועוד ביון דבחיי הרב ז"ל לחילוק
זה כהרמב"ם עצמו מצינן למימר זה החילוק דלא
אמרה הרמב"ם שלא כהנהי נדירה דהוי מתנה עמ"ש
אלא לפי שבועה לא קאמר דלאפשר לקיומה בחליצה
זהו"ל להשוות דעת הרמב"ם והרשב"ץ ולא לאפושי
פלונתא וכדכתב הרב במ"ש ז"ל בח"מ סי' קמ"ו. כתב
עוד עוד כתב בעל התשובות אלא מה שאתה
ממהר וכו' וכפי רלוני שהרב ז"ל חולק בזה וכו' הלכך
פשיטא כהדיא שלא ייבם אלא אחיו או יחלוץ על
שבועתו ואם ח"ת יכול עשה וידחה ל"תעבור" כ"ק
נדחיק רלוני הרשב"ץ ז"ל מההיא דרבה וכהיא מצוה
ואיסור קדושה כמי שיכול עשה וידחה ל"ת צוד
כתב מתירין לו כדבר מצוה דמ"ק ופו' לכל דעת בעל
השאלה ואחרים מן הפוסקים ס"ל דמצות ייבום וחליצה
אחת היא וכו' ע"כ. הנה בכר כתבו רבני הפוסקים ז"ל
דלפ"ד למ"ד מ"ע היינו דוקא היכא דאיכא שני אחים
הוו כשוי לכ"ע מת"ק והוא מדכתב הריב"ש ז"ל בסי' ס"כ
והכיתו מדן בסי' קס"ו אם היבם גבוה לכ"ע מת"ק
ס"כ מצינן למימר אפי' שיהיה הרשב"ם מבני הסוברים
מ"ע ניקח ליה בחליצה ולא למצרין יכול עשה ביבמה
וידחה ל"ת דכיון שהוא כשוי מת"ק ויש שיהיה הרב
מהרדב"ז ז"ל מחייב דלא חלה השבועה ויקיים מצות ייבום
ומשך אחריו הרב מהר"ם מלבנדרבי ז"ל הובאו דבריו
בס' גנת ורדים חת"ם סי' ל"ח לכן רוב רבני הפוסקים
ס"ל דחיילא השבועה נם על היבמה וא"כ מי הוא זה
אשר יבנים ראשו בין הריש הגדולים עמודי עולם
וכפרט כדבר שבועת אלהים דהוי דבר תורה ואפילו
שיהיה ספק שהול הלבהת כמאן דפיקא דלוריימא הוא
ולמומרת ושב ואל תעשה עדיף וכפרט כי מדין הקדיש
ז"ל מכת הסוברי' דלא מצי יבומי ודחייה לחצי הרמב"ם
כ"כ ירים וא"כ מי הוא זה אשר יערב אל לבו בקוש

וכל עשה נגד כל הני רכוותהו:

זה הוא שלא כענין נדון דידן שלא כי יקח
איש אשה תחלה ושוב הפיל לפניו יבמתו
אלא כ"ד דמקדמת דנא נשבה שגל ורמייה עליה
יבמתו ושוב נשא אשה והתנה עמה שלא יפה לאחרת
עליה בחייה ודאי שיכמתו ככלל לכולי עלמא והיו
מי שיחלוק כזה לומר דיכול ליבם דהא מהרדב"ז ז"ל
שפיסר וקיים לתשובת הרמב"ם כתמרוקי נשועיי
לשודרים יורה יורה ידין ידין דכ"ד רמייה עליה

השבועה רכן כתב כסי' קי"ד וז"ל כלשון דמולחת דאם
כפלה לו יבמתו ואח"כ נשבע לאשתו שלא יגע לאשה
אחרת עליה הרי יבמתו ככלל השבועה אע"נ דמ"ק
למצות חליצה הא קי"ל דשבועה חלה על המצוה ככולל
ע"ב דרכל טעמא הרמב"ם כנ"ד ליתנהו שהכיא רלוני
מההיא דזכין מדעת לאחריו דלמוסף דלא שכיח לא
קכיל עליה הכא שכיח ועומד הוא לפניו כשולחן וכודאי
מדעתם כשבועתו דעתיק נם על יבמתו דדמיא עליה
נם הטעם שכתב ועוד שלא התנה על עלמו שלא ינשואין
שהם מדעתו לכל יכול כע"כ הוא לקיים המצוה היינו
דוקא התם שנשא כתחלה ואח"כ נפלה יבמתו לאחרין
דלא התנה אלא שלא ינשואין שהם מדעתו לכל יכול כע"כ
לא לכל הכא דהתנה ככדדמיא עליה וכע"כ לייבם
ונשבע שלא לישא לאשה לאחרת ודאי לאחרין דנם על
המצוה דהוית רמייה עליה נשבע ומנו דחייל לדבר
מרשות חייל לדבר מצוה ומשום זה נדחה כמי טעם ד'
שהוא לא נשא לאחת אלא הקנו לו מן השמים
וקילושים דרכנן כנ"ד מאחר שבבר היתה קנויה לו
מקדמתת דנא ואח"כ כשבעת שנית נשבע שלא ליגע
לאחרת עליה ודאי דעתו נם על זאת הקנויה לו ומיילא
לפ דהוי דבר מצוה ועל כן פירש דבריו הרדב"ז כפירוש
דכנ"ד לפ הרמב"ם מודה דחייל שבועתו נם על
ייבמה ודכני הפוס' הכתים אחרי המלך מהרדב"ז הרב
מהר"ח מסבמדילי והרב דרכי נועם ז"ל הן הם מכת
הרדב"ז כתו ודאי נם הם יודו מודים דדכנן לדברי
הרדב"ז ז"ל:

אמור מעתה כנ"ד כל הפייוט שוין כולם כאחד
שכירת להו דחלה שבועתו נם על יבמתו
שהיתה לפניו ומאחר שבעת הנישואין לכל עליו הנהי
הכתובה וכללן הנהנים שלא יגע לאשה לאחרת לפ
היכ מה ככלל היתה וחלה עליו השבועה וקהי כלא יחל
דברו וכ"ם הכא דמלבד שבועה זו שבשעת נישואין זאת
ועוד לאחרת השבועה שנשבע בעת השידוכין ונם היתה
כיחוד כאחד העידו על כל זה העדים שנמצאו בו
כפרק הכשבת הדבר לירי נתר תנהי היה הדבר מפורש
שלא יוכל ליבם הוא ושבועת הקניינים נשבע ש"ח שלא
ישא ושלא ישדך שום כתי ישראל כי אם כלשון הכתוב מלכים
זאת תיכן פירש ואפי' יבמתו וכו' דמעתה חלה
עליו גם שבועה זאת שהרי כתב הריב"ש כסימן קכ"ו
שהם נשבע שלא ליבם או שלא לחלוץ חלה עליו השבועה
ולא הוי כנשבע לבטל את המצוה וכן כתב הרב המגי"ט
ז"ל סי' קמ"ו והרדב"ז ז"ל כתשובות סי' כ"ו ורבני התשובות
ז"ל ולפ שהרשב"ץ ז"ל פליג עליה דהריב"ש יחיד הוא
כשכרקוב גם הרדב"ז כסי' קל"ד כתב וז"ל ואם היה לאחיו
חולה ונשבע לעמוד ולהשתדל אפשר ימות לאחיו שלא
ייבם תחלה שבועתו כיון דלאפשר כחליצה לחום
לבעלי הסברת שאומרים מצות יבום וחליצה אחת היא
ע"כ וכיון שכן מאחר שלפיקוי רוב האחרונים מת"ק
כנשוי אשה מתשובת הריב"ש כסי' ס"כ שהבאתי לעיל
וכן כתב הרב נגיד ורדים ז"ל סי' ז' מוכרח ודאי לומר
שפשיבתו חלה על היבמה לפ כשנשבע כייחוד ולא
כלולו וא"כ כ"ד שהנהנהי היה שלא יוכל ליבם ונשבע
ש"ח על זה לאחר לפי קולר עד"ן שלזה נתכוונו העדים
כתחלה שבתבו וכשעת הקניינים נשבע ש"ח שלא ישא
ושלא ישדך לבאורים לדקדק דלפשפה הו"ל לכתוב
שלא ישדך ושלא ישא ולפי כיוונתם דתחלו כתבו

שלא יחדל למאר לו שלא יהרס לו היכה היכמה בכלל כדכתב הרב כל"ג הג סי' קל"ה כהגהת הטור אות כ' לכן נקחכמו וכהבו שלא ישא ר"ל זאת היכמה הזקוקה לו דלא מיפסיק לא ניאותן דוקא ונם שלא יחדל מהם לעלמא ושוב אחר מהם פירש בו הענין בסדות ותפי' יבמתו אבל אחותו ומח"קזאין לרבינו כן מעשה שכועה הזיבוכין כן מעשה שכועת הניאותין אבל בכל אחת לבדה יסביק לאסרה עליו כ"ש בהעדרף שתיכן יחד ואת שעשה כה מאמר אפי' נימא קידושין קידושין עכ"ל היינו ובכל ליבם וכמרן המחבר ז"ל שעשה כה מאמר ועבי"א אסר למקחה כ"ש בג"ד השבועות שהוא לחיכא שלפורי שי לבקשה ומלבה בכל ובה עלשקע"ד דהכא אף שכועה זו דשעת הזיבוכין מקלייה נשבע בכולל עמלה השבועה אף על היכמה מדלשבע אחר שבשבע שלא יחלוץ ואחר כך שחליל ואפי' יבמתו ומה זה דומה לע"ם שתם שכועתו אף כ"ש ע"ז ר"ם שלא הן היכו מזכחת לה ורי"ל מפרש דודאי שב ואל העשה כדיליף לה מיילת דקלמר שכועה שלא לוכל ולכל אחם בשבע שלא לאכול ולכל דהוי בקום עשה והוי מיילת ע"כ ומעמ דר"ם ל' היכת שבשע שלא לאכול היום ואיילא אף לילה פסח ושאר לילות השנה אמרינן שכועה בכולל היא ואיילא אף לילה פסח דשב ואל תעשה עדיף אף הכא נמי שבשע שלא ישא שום אשה ואפי' יבמתו שכועה בכולל היא ואחלא אף לילה פסח דשב ואל תעשה עדיף ובל הכללי שבכלל הרם"ן בח"ל סי' ק' כאן נמנאו וכאן היו. כלל ג' שכתב הלא לאזכאן שא כשהאחר הוא ודאי מוקדי ורחוי לחול עליו השבועה וכו' הכא באחר בשם מוקדות הן ואתיך שחלא לאחד בשם המוקדות הלה ליכמה יבמי דלא לאזכאן דין כולל הלא כשאפשר לכוף ליבמי כ' מלקות אם יעבור על שבועתו וכו' הבא לאסור אינה לאזכאן דין כולל הלא כשאפשר לכוף ליבמי כ' מלקות. הנ' דלא לאזכאן דין כולל הלא כשבניהם נכללים כשניעם זו כמעשה לאחד וכו' הכא נמי נכללים כמעמ השבועות. הנ' דלא לאזכאן דין כולל הלא כשהאיסור הוא לאסור מחמת עלמו לכל כשהאיסור ליבו לאסור הלא מחמת דבר הנכלל עמו וכו' הכא באיסור היכמה מחמת עלמה. הה' דלא לאזכאן דין כולל הלא כשאפשר לחול כ' השבועות וכו' ה"ל לאפשר לחול כ' אילקא היכמה ועוד לאחרים. הו' דלא לאזכאן דין כולל הלא כל' מינן האחד מוקר לאסור הכא נמי האחד מוקר והאחד לאסור נמלה דלקברת ר"ל והאשכ"ן שבועה בכולל היא ונם שר"ל כל פלוני לאחרי שם בתים והר"ב כסי' ק"ו הרמה פנים לקברתו עכ"ל מחלוקת הפוס' היא וכל הענה עדיף וחל עליו חוכת חליצה ואם לא ילמה לחלוץ מעשיו אותו ואי לא לאפשר כהטעמה עכדיכן ליה הרמ"ק ור"ן וכאחר העלו רבני הפוסקים ז"ל דכשהוא כאת הענה עכדיכן"ל הרמ"ק ור"ת ורשבון לכל דכר שבקדו' מרן ז"ל בסוף ההשוכה דסי' כ' כתב נמלא רכ"ד מכל הני טעמי ל"ל כ"ע כופין אותו לחלוץ ויפה עשו שניזהו ער שיחלוץ ואם יש מי שלבו נוקפו מלהסכים לניזהו לשתוק רחוי להסכים בקבלת חרם להכרל מתחו עד שיחלוץ ע"כ הרי לך בפירוש דהרמ"ק ור"ת עכדיכן ליה ולא מיישבין ליה לחליצה מעושית נם מוהרי"ל כם' כ' סי' ע"ט ס"ל הכי ותע"ג דבאחלה נידך להחתיר אפי' להרמ"ק ור"ת עכ"ל בכוי התשוכה כתב ול"ל יכיץ דכן הוא מילחי פורחא חני ולא מקמוך על דעתי לכתף

לא כשהוא ולא כנדויים הכל לעשות הרחקה חל"ת אעפ"י שבהכחי נרדים להחתיר מ"מ דעתי נוטה להקל ע"כ נם מוהרשד"ם כח' יו"ד סי' ק"ו כתב להרחקה ר"ת וכן פסק מוהר"ח עמון סי' כ"ח נם הרב בעל מקור כסוף סי' ל"ח העלה להלכה לעשות הרחקה הר"ם ועיין בכנ"ל הנ סי' קל"ב הגהת הטור אות ט"ו נם מרכינו החרדים העלו כן להלכה הרב בעל פני משה ח"ב סי' ט' נם הרב בעל דבר משה ח' לבן העזר קי"ב והרב מטה אהרן קי' מ' נם מהר"ם אר"ב דרכי נועם בקוף אבן העזרה דסי' מ"ב וז"ל לכלל העולם שלין לשפב בשום אד שלא ליבם וכו' בשאר עליהו טעם השבועה כמלי הס הרמב"ם והכרעת הרדב"ז וכו' ואם בחלא יאמר שעלה בדעתו בעת השבועה לפי שעל היום יחום לעמתו וכו' ע"כ נמלא דבכ"ד דנם הרמב"ם והרדב"ז תורים דלא מצי ליבומי אחרי דעשאן ליה הרחקה דר"ם ואף כי אמר יאמר בה לא ליהוי קמן לחוץ יקטן ייבם בה לו יחלוץ אם"ה אלי לא בעי לחוץ בקטן הדינן לגמרי דמשוה רמיא עליה ולא פייחינן ליה לרחוקה אבל אחיו וכדתנינו להרי"כ בש' קפ"ב דאם סהיה לו אח אחר והגדול שבשע שלא לחלוץ ולא לייבם לסיק דכפיגן ליה ולא חלם עליו השבועה דהוי כשבע לבטל אם המצוה ולא רחיגן לה על הקטן כ"ם כפ"ד שלא כשבע שלא לחלוץ דודאי כופין להרחקה דר"ת לחלוץ לה נם הרשב"ן ז"ל כתב בסי' ק' וז"ל ואין חלץ קוניות דמשה עליה דגדול רמיא מדמתרגן בפ' החולץ בין דמשה עליה דגדול עליה רמיא לדידיה כייפינן לדידהו לא כייפינן וכו' ע"כ:

העולה מן התקונן דכל"ד חיילא עליה שכיעות שתים ויכוכה עליו לחלוץ ואי לא כשע לחלוץ ונם לאחיו הקטן לאיו הוכה הדיינן עליה ואי לא נייח כפיגן ליה כהרחקה דר"ת והו מה שהוכה ורי"ו בה לפום שעתא ושו לפרק נגמר הדין עלייהו דרבנן סקיפי מדבר כתבינן כי מתיהם חלא הורה:

סלא כה דברי לים נעיר מעה בחלנטו ס"ע

סימן י"ד

ישאול שלחת לבירלא מהחכם חלם הדיין המצויין כמה"ר משה בחלנטו מ"ו ורים מתא ומסק לעיר וכתב עלה הנתן פסק דדינא ושלחה אלי לחיות דעי אף אתין ודיבתו מכרעת על דלוכן העומר בלי מעה ונשלה יכתבו לפנינו ולא רצה לייבם ויחלך ושוקה ונשא מעה לאחרת יבמת הזיבוכין נשבע שלא ישא ושלא ישרך עם כה יבמתו יבמתו כי אם כלתו הנזכר ובמת הזיבוכין קיבל עליו כל תנאי הכתובה בשבועה ותכלל התנאים שלא ישא מעה לאחרת עליה בחייהאח"ל חלף קח ספר כריתת והלך ועשה מילתר כיבמתו ונשבת כל הנשב"ע שהי שבועיית ובכן עלה ומסתפק תלוים לאחרת ח"ר מעה הנזכר לי מני הלי נפרש ליש אף יבמתו כיון דלאחרת דשבועה רביע עליה שבועות שתים לו לא:

ואין ולותר דמילחא דפזיטת היא דכל שבועה מהשתי שבועות הנ' יש קפק לאסור אימר שלא יכול רלוכן זה לבטום את יבמתו כאחר כלו הרבה בשעון על מריקים ולא מרכת לפפקים ובתבים שלא להעתיק

להעתיק דברי אלהים חיים · ותחלה ארחם תמוך מלתי
על רחמן רחמון שכוונה קמייתא מאר נשכח לכתוב
בספרים כעת השידוכין שלא ישא ולא ישרך שום כת
קרילא וחפי' יכתבו לי חיילא שכוונה זו לא"ר דמנחם
יכום קודמת לו לא · ואחד תהיה לך דשתים זו אם
נשכב שלא לייבם לו נשכב לחלוץ שזו כשיעוריהן ויש
ללמוד זו מזו כיון דשתיהן נשכב לבטל מצות יכום
ומלחלץ דכיון לשניהו מכוחר"ק כתשובת הרש"ג לא כלל ל"ת
סי' ז והכי איתמרן הכי כ"ר סי' רל"ט שהנשכב לחלוץ
ליכמתו אין זה נשכב לבטל לא המצוה דכדידיה תלי
מחמת לי ניחא ליה ליכם לי ניחא ליה לחלוץ וכו' וכיון
דזה כעי לחלוץ ליתא לעשה דמצות יכום ע"כ · אלא
שום לבע"ד שתחון פה לדחות דלדידן דקיל מצות יכום
קודמת אין רחים מדברי הרש"ג הללו דתימא לך דלא
קאמרן אין הרש"ג שלא לשיטתו רס"ל כר"ת דאמ"ק וכת"ס
הע"ה כפי' קס"ה מכל לדידן דקיל כת"ד תיל דפשר
דאם נשכב לחלוץ תו אלא לייכם לה חיילא שכוונה
לבטל לא המצוה וכאשר אמרתי כן רחיתי להר"ש
בתשובה הובאה בכ"י ס"ה סי' קס"ה שנשאל מלפניו על
יבם שנשכב לחלוץ ליכמתו ליום ידוע אם כופין אותו
לחלוץ דמתוך תשוקתו עין רואה במרחיק הבין דלמ"ד
מ"ק אם נשכב לחלוץ חוייל לה שכוונת שוא שנשכב
לבטל לא המצוה ועכ"פ ודאי דשפיר קאמינא דאין
דחיה מתשוקת הרש"ג לדידן דלא קאמר כן הרש"ג אלא
לשטתיה לויל רמח"ק מכל לדידן דמ"ק הוי נשכב לבטל
לא המצוה ולא חלה דכלל נדול מסר נמו הר"ש ז"ל
וכתמור עוד חזון נגלה לולי תשוקת הרשב"ץ כה"ג סי'
ק' שהפריז על מדותיו דכין נשכב לייבם כין נשכב
לחלוץ לא חלה עליו השכוונה כיון דשתיהן מצות ואפי'
למ"ד מח"ק אם נשכב לחלוץ או אלא לייבם לא חיילא
עליה שכוונה דלא לאמרו מח"ק אלא מדרבנן משום
מצוה דשמא יכוסם לשם טוי וכו' מכל מקום מדקדושיהם מ"ק
והתורה חייבתו לייבם לעשות ועליו הרשב"ץ על הר"ש
כזה דלהר"ש למ"ד מח"ק אם נשכב לחלוץ שכוונה
אלה לקיים לא המצוה ולהרשב"ץ לא אלה כיון דמדקדושין
מ"ק מכל למ"ד מ"ק שניהם שיין הר"ש והרשב"ץ
דאם נשכב לחלוץ לא אלה שכוונתו כמצה דלדידן דקיל
מ"ק אם נשכב לחלוץ או אלא לייבם הוי נשכב לבטל
לא המצוה ולא אלה ומעתה כל דמטי לפרק הדוחה
פסק מרן הש"ע כ"ר סי' רל"ט ס"ו דבשם לתשובת
הרש"ג הללו נם בעיני יפלה דהיאך בשם הך תשובה
דהרש"ג הרי כש"ע"ב דיש סי' קס"ה בשם ובשם
דיש"ק ולא"ד מ"ק אם נשכב לחלוץ הו לייבם לה אלה
תשוב וכדכתבו הר"ש והרשב"ץ וא"כ היאך יפקיעתו

פסקי מרן הללו:

איברא מכל כעורתי לה יכולתי לעמוד עליהו
מיסיעת של תשו"ה מעלייתו זו דהרש"ג
דמ"תקף תקיפות ועכורי מיעכרה כאלה והוא דמתחר
להרש"ג ס"ל מח"ק דהו"ל לדון בתשובה זו דכיון שנשכב
לחלוץ הרי הוא כשכב לקיים לא המצוה וחייב לקיימה
ואי לאו קל עכר מאכוערת כיטוי וכדכתב הר"ש ז"ל ודאי
ליכא למימר שאין זה נשכב לבטל לא המצוה כיון
דכדידיה תלי רחמנא וכו' אלא ודאי נדחים הדברים
לנגד כל דהשתא ה' הכה מחיל הרש"ג כשיטת מ"ר מ"ק
לר שהניח טעם זה שאין זה נשכב לבטל לא המצוה
וכו' וכן יש להוכיח תוכח"ת מגולה דבתשוב' זו שכתיב

הרש"ג לשטתיה דמח"ק וחזיל וחתי כשיטת מ"ר מ"ק
שכן כתב בתחילת דבריו ולא נס כי רנלים לדבר
שבאביל המתון עושה כן והחלוצה עיקר המצוה כאן
עכ"ד הרי להדיא דקאמר דכאן לבר עיקר המצוה
החלוצה שבאביל המתון הוא עושה כן אבל כעלמא
עיקר המצוה היבום כל שאינו עושה כן לעשות מתון
וא"כ ודאי דמהכא דייקינן דס"ל כהנהרש"ג דמ"ק ולזה
ודאי קשיין תרתי דהיאך סותר עצמו מתשובתו לפסקיו
דבפסקיו כתב דמח"ק וכאן פסיק וסני דמ"ק ועוד מי
מ"ק הרי ודאי כד מישתכב לחלוץ הויא לה שכוונת שוא
שנשכב לבטל לא המצוה ולא חיילא ובדחקנו הר"ש
והרשב"ץ ז"ל:

והיה מקום לייסב קושי' שכיה זו כמה שים לחטט
אחר סיום דברי הר"ש ז"ל שלקמ"ו ז"ל אע"נ
דלדידי לא חשיב נשכב לבטל לא המצוה כיון דכדידיה
קלי רחמנא ע"כ דלא ירדנו לסוף דעתו על מה תדיים
הוצבנו ודאם לפי פשט הדברים דבכר לה מר מ"ק לא
הדבר הקשה דהיכי קאמר דלדידיה לא חשיב נשכב
לבטל לא המצוה הרי אינו נופיה כתב לעיל מזה
בחותו פרק ובחותו מקום דלמ"ד מ"ק נשכב לבטל לא
המצוה והו"ל שכוונת שוא ואם נאמר דס"ל דמח"ק לא
לזאת יחדד לבי דהא ודאי לא אפשר דהרי הוא נשכב
לקיים לא המצוה וכדקאמר בתחלה והיאך אפשיה מר
לנמריה בתוך כדי דיבור וקאמר דלדידיה לא חשיב
לבטל לא המצוה הרי לדידיה נשכב לקיים לא המצוה
הוי"ל הא אין עליהו אלא לומר דהר"ש ס"ל כדעת
שלישית דשלש דיעות יש בראיה מאן דס"ל מ"ק ואיכא
מאן דס"ל מח"ק ודעת שלישית כין שתי הדיעות ס"ל
דשתיהן שוות מצות יכום ומצות חלילה וס"ל הר"ש
כדעת שלישית דמילתא מצויתא היא וזה יתבארו
דברי הר"ש שפיר לדידיה לא חשיב נשכב לבטל לא
המצוה כיון דכדידיה תלי רחמנא ושתיהן שוות ונס
דברי הרש"ג כתבו זו יתפרשו שפיר עפ"י המופן הלז
דהרש"ג נמי בהאי תשוכה מוזלי הוא דקא מוזיל
כשיטת מאן דס"ל דמצות יכום ומצות חלילה שקילים
הם ולא אחת מהם קודמת לחברתה וכהכי ודאי לזודא
ליה לקושיא שניה דהקשינן על תשו' הרש"ג הללו מכל
עדיין דברין סותרים אלו את אלו דבתשו' זו תפס עיקר
כת"ד דשתיהן שוות מצות יכום ומצות חלילה וחלו
כשטקיו פסק תח"ק:

ובריש כל מרחיק כד חזינא לשתי תשוכו' דהר"ש
והרש"ג הללו עלה כתחזכה לפני לומר
דהרש"ג והר"ש פליני בהא דלהרש"ג אף דמ"ק אם
נשכב לחלוץ לא הוי נשכב לבטל לא המצוה כיון
דכדידיה תלי רחמנא לי ניחא ליה ליכם לי ניחא ליה
לחלוץ ודאי כעי לחלוץ ליתא למצות יכום והר"ש ס"ל
דכיון דמ"ק אם נשכב לחלוץ הרי הוא נשכב לבטל לא
המצוה וכזה יקום להם ישיבה אחת לתרי פסקי מרן
הש"ע שהוכרנו דודאי וכדור הדבר דבתשובה זו שיבח
הרש"ג לא שעתו ופסק דמ"ק וכאשר הוכחנו ודיוקנו
מדברי התשובה הנו ותעמיק הורה דאם נשכב לחלוץ
חלה השכוונה ולא ס"ל כהר"ש והרשב"ץ ז"ל כהא
ומש"ה כפסק מרן לתשובת הרש"ג הללו כ"ר ואין נסתר
מחתתו מתי דפסק כת"ה מ"ק ומשכתי ידי מזה שלא
לעשות מחלוקת תדשה בין הרש"ג והר"ש והרשב"ץ
דלהרש"ג לא לי לחדדינן מ"ק חלה השכוונה ולהר"ש

ולהרשב"ץ

ולהרשב"ץ לא חלה כיון שלא רציתי למי מקדושים שריכר כמחלוקה זו וגם מרן שרשם לשתי התשובות אבו' דהרמ"ם והריטב"א פתם לן תנא סתומתי לתך דבריה' ולא הודיענו עומק דבריהם וכשתי המקומות העתיק לתך שתיהן כמות שהן והע"ג דהרשב"ץ פס כתוס' דכריו לתיבתי לתשובת הרשב"ת דהנשבע שלא ייכס יכתוב שבועה חלה עליו והיה מקום לומר דהרשב"ם ס"ל מ"ל ותי תמרינן הכי היינו יכול לסמוך דהרשב"ת פליג עלי הריטב"א והרשב"ץ גם כזה דלדידהו תי תמרינן מ"ל לא חלה השבועה שנשבע לתלון או שלא ליכס ולהרשב"ם לא תי תמרינן מ"ל חלה השבועה כיון דלשבר בתלה ויהיה הרמ"ם כהרשב"ת ותו לא מצית למרת לי רתת הוא דעבדי מחלוקת תדשה אלא מדהרשב"ת שתעינן לא עכ"ל לא ממבלין להא דס"ל כת דיד הדוחה לרתוי דלשבר הרשב"ת לא הוא מבפלי היעה שלישית דמצות יכוס ומצות תלילה שקולים הם ומ"ם היא דתלה תשבו' שנשבע שלא ייכס ביון שלא מציטו להדיא דקכי לא הרשב"ת מ"ל ומ"ם נעו מצוי מוה. לכן יתה רתיתי מרתות אלהים להרשב"ת לא לשתובה דתיתי כוותיה מהרשד"ם לא בחש סי' ל"ת והיא בתצו שניים הרשב"ת דתיתי התם דתובת תינם וכה דתף דלמ"ד מיק תלה השבועה ורוחה לתי דהלה דת היא תשובה-שהביאם הרשב"ץ בקכרה ומהרשד"ם הביאם במרוכה ושם נתתר כתשובת הרשב"ת דמהרשד"ם וזל הגריך לנו לתכל תם לתה מתור לדעת תם השבועה חלה כיון שהוא מציה לייכס ותין שבועה חלה על שבועה ע"כ ותסיק דחלה לף שהוא מציה לייכס כיון דלא קתמר ליה לשואל ולא תירי דתין מצוה לייכס דמזה הוכתה נמורה יש דתף דס"ל להרשב"ת דמ"ק עכ"ל הורה הרש"ם שלא לייכס או לתלון חלה ולפ"ז ודאי לא בלבד הרש"ם שלא תפילו כריטב"א ס"ל כנדלף דמ"ק הנשבע לתלון חלה שבועתו ולא קשבר כתתלה דלמ"ד מ"ק נשבע לבטל לת המציה והויא לה שבועת שוא שלא לנדולים שהיו פוסנו ושברי כשברת הרשב"ץ לתכל נדידים דהריטב"א הע"ג דשכר לה כמ"ד מ"ק עכ"ל שלא בשבועה וזהו שפיים הריטב"א הע"ג דלדידיה שלי תציב בשבע לבטל לת המצוה כיון דבדידיה חלי דתמנת ע"כ מיתיו של הרשב"ת הוא שוהה הריטב"א: לתכל עדיין לא הבהרנו ממתי דתוכיחים להרש"ם זל שרבריו מפסקים לתשובת הרשב"ץ נקח ליבך כתיהם דברי הרש"ם שכתב ותיתיקן לעיל להבי שלי מעלייתא דתפי' למ"ד מת"ק מושבע ועומר הוא לייכס שהרי התורה תיובתו לייכס תשום תצוה ותשום חשבת שמא יכעום לשם נוי וכו' תמרינן דמת"ק וכו' ע"כ ותשתה נוכל לומר כדעת הרש"ם שפי הבעלמא בעיקר הדין ס"ל דמת"ק הייטו מרהבן ומשום חשבת שמא יכעום לשם נוי וכו' לכל הכי אשר נשבע שיחלון לכל כי הא נשבע לעבור על דברי הוא דמרלוריי לכ"ע מ"ק עכ"פ ס"ל להרש"ם דחלה השבועה בין דברירים שלי רחמנא שי ניחא ליה לייכס שי ניחא ליה לתלון ובין דשי בעי לתלון ניחא לצוותי עשה דיכוס הע"ג דתרתוייתא מ"ק ולא דמי וה לשאר מצות שנשבע שלא לעשותם הלא חלו כה כל שבועות בין דשניא הם דיכוס לף תרתוייתא קודמת לתלינה ע"מ מדתוייתא נמי חיב לה תקנתא כתלינה וכתם דכתיב לם לא יחפין תשר לא כן כשאר מצות ולעני התשור גם קרי ספקא

ומרן ים להם ישיבה לתת בעולם הלא סתרי לתרי והדברים נכונים כין כיישוב דברי הריטב"א כין כישוב דברי מרן זל:

באופן דהא מילתא שנשבע שלא ייכס או שיתלון כתה ונהיתה כך ע"ג ולא נזרכה שלא לעשות

על לתתותן דרברי הרמ"ם והריטב"א וזכינו שפסק מרן הם"ע כתכתר שפיר ונתנהו והרשב"ת והרמ"ם והריטב"א ומרן זל דס"ל דהשבועה חלה לם כשבע לתלון או שלא לייכס לם דמ"ק וולת הרשב"ץ דפליג וס"ל הלא חלם ולין דברירו על יחיר כנגר רבים ועל הכל דתלן כדיין לין לנו הלא דברי מרן לפי' לם רבים חולקים עליו כ"ש דלבים לשר לתתו ודי לנו כזה. ומשום יגדיל תורה ויתדיר תניגה גם עתה רכוותת העומדים בסברת זו דשלטת בהו עיכת דירי והם הריטב כפי' קכ"ע לף דס"ל מ"ק לם כשבע לתלון או שלא ייכס חלה שבועתו ותתרי הריטב כמתך התבלטו כח"ם סי' קמ"ו ומבין ריפי עשי המכ"ט מיכר דס"ל דמ"ק וכן ים להוביח מתשובת המכ"ט דח"כ סי' מ"ת דס"ל דמ"ק וגם כח"ם סי' קמ"ו לף הוא רלה לתשובת הרשב"ץ דתייתינן ולתשו' הרשב"ת דתייתי הרשב"ץ והכריע כהרשב"ת ודלא כהרשב"ץ וכבר קיל דהלכה ככתרתי כשאילו ורברי קמתי ונתלקו עליהם בגודע וכן פסק מפרי כי רב כתשובה הובאם כתשובת המבי"ט ח"ב סי' ר' דאע"ג דמ"ק חלה השבוע' תילון או ייכס וכן הרדבז כח"כ סי' כ"ו וסי' ס"ט הורם רחלה השבועה אפי' לת"ד מ"ק אכל שם בסי' קי"ר סתם הרדבז לתת עלמו שכהב כסוף רבריו זל ולם היה לפיו תולה ונוטה למות ונשבע לשתו שלא ישתו לתיו שלא ייכס לשתו חלה עליו השבועה כיון דלשבר בתלינה לתום לבעלי הסברת שלומדים מתת יבום ותלינה לתת הן ע"כ דמשמע דלא חלה השבועה אלא מבני שים לתום לסברת הלומדים מתת יבום ותלינה לתה היא אכל לת"ד מ"ק לא חלה השבועה וה הוי דלא כמ"ש כסי' כ"ו וסי' ס"ט דתייתינן שכתב דלפי לת"ד מ"ק חלה השבועה וע"ש וגם לא רלה הרדבז לשבר הרשב"ת והרמ"ם והריטב"א שהביאם ונם המבי"ט ומברו כי רב לא רלו כי לם תשובת הרשב"ת ולא רלו תשובת הרמ"ם והריטב"א שוב רתיתי להרדבז כח"ג סי' תרכ"ה שרלם לתשובת הרשב"ת שניה שהביא מהרשד"ם דתייתינן לעיל וכשיל שהקשה עליה כתב דלתו הרשב"ת שניה עליה יבום והכין מתשובת הרשב"ת שניה שהביא מהרשד"ם רס"ל דמתניתין יכוס ותלינה שוין לם יעום ולא כלשר דייקו לעיל דהרשב"ת בשבו' ום"ל דמ"ק ויש לתמוה על הרדבז כוה דהיקל תיפשר להכין תשובת הרשב"ת דהט דס"ל דמצות יכוס ותלינה שוין לם דהרי להדיח כתב הרשב"ת והביא הרדבז נופיה דברים הללו זל לכל מה שאתה מחזר לרעתך לם השבועה חלה כשן שהיא תצוה לייכס וכו' והביא שתי' נשבע כפירום שלא לייכס חלה השבועה כיון דלשבר לתלון וכו' ע"כ הרי שדברי הרשב"ת הללו מוכיחים דס"ל דמ"ק רתי לתו הכי לין לתלון מקום ספק והשתלא לא נספקה שלא מפני שמצוה ליכס דהייטו שמ"ק וגם המציב הסכים עמהו כוה כיון דהשיגה שמתת רחלה השבועה כיון דלשבר לתלון דס"ה הול"ל דכיון דיכוס ותלינה לתה היא מיולת שבועה ליכוס שלא ודאי דהרשב"ת פיכר דמ"ק ותדקה' ברברי הרשב"ץ שהביא הגו' זו דהרשב"ת דלם יולם שכך הכין כרעם הר"ב ס"ל דס"ל דמ"ק דהל"ה מתי תייתי

הרשב"ץ

הרשב"ץ לרשרשב"ש ויקלמר עליה שמין דכריו נוחים וכו' תימא לך דרשרשב"ש לשטיה חויל דס"ל כרכים ועטומים דמנוחת יכום וחלוצה שוין ולא ס"ל כהרשב"ץ דמ"ק ומה שייך לומר שמין דכריו נוחין וכו' ומה תלמר דמתי דקלמר שמין דכריו נוחין הוא משום דס"ל להרשב"ש דמנוחת יכום וחלוצה שוין מלבר שמין דכריו כן כתו שיריה הרומח חלא שמין יכול לומר כן כהא משום דהם לאו דירוה דהרשב"ש היא חלא לרבנן קמחי וקמחי דקמחי בחומי עולם רכים ועטומים דקבדי הכי דמנוחת יכום וחלוצה אחת היא ומחלוקתן של רחשונים היא חלא ודאי דהרשב"ץ סהכין כדעתו דס"ל דמ"ק ופשוט ונם המכלע ומהר"י כי רב כן הכינו מתשובת הרשב"ש שרמזו לותה דהרשב"ש ס"ל דמ"ק ולדעתי דהלא דה היא תשובת הרשב"ש אחר דיבר בה הרבה ופשוט וצריך קצים דכרי הרבה רמ"ג סי' תרנ"ה שכתב דלא"ר מ"ק נשבע להדיא חלא ייכם לא תאחז לותם אם לי לחפלל ליחלל על שכועתו יכול עשה וידחה אח ל"ת ע"כ והייט דיכיל עשה דיכמה יכול עליה וידחה אח לא תעשה דלא יחל הכרו וכן חזר וכתב אם נשבע שלא יאכל אח יכמתו יכול עשה דיכמה יכול עליה וידחה לא תעשה דלא יחל דכרו ע"כ הכר זה קשה לשטועה דהילך אכח תלמודו מה שכתב כח"כ סי' כ"ו דאף לא"ר מ"ק חלה שכועתו מחלת עיתי והכא לשכועת מקמי מנות יכום לאתמהא ונם לאתאי כשני כפי' קל"ד חשש לסכרת האומרים דאנות יכום וחלוצה אחת היא והכא לא אם לה ואפשר עיקר דאל"ר ואע"נ דהכא כשלישי הדכ"ן כן כוכודאי שאו' כי כוקטוהו מאה שנכנאכחרוהו כשני סי' כ"ו עכ"ל אין לאנותו עם הרשב"ץ דאשכר דאם היה רואה לאשובת הרא"ם והרי"טכא היה חייש דלא ליפלוג עליהו ונם הכא כשלישי לא פליג על הרשב"ש חלא אשום שלא אאכרר אלו דהרשב"ש אחים עלה לכל אם היה אאכרר לו דאשובה זו אאקום קדום חוכחה דהרשב"ש אחים עלה והיה רואה דאהרשב"ם או להרשב"ץ דהן הן ערוו דהלא דא היא אאהרשב"ם ודאי דלא הוה פליג עלה והוה עכיד כל עאכרי להאוחה עם הרשב"ם והיה דן דאף לאו"ר מ"ק חלה שכועתו נם מהרי"ט הלוי כסי' ט' וסי' יז' הכין אשובת הרשב"ש שהביא אהרשר"ם דנם דאל"ר מ"ק חלה אשכועה וכן הורה מוהו נוטים מהרי הלוי לענין הלכה ודאם לאשובת הרא"ם ולאשובת הרי"טכא לא דאה ונם אשובת הרישכא מוהו לה אדין לאריוותא מהר"ש אשון סי' כ"ח ומהר"ם מרוטו כסי' כהושת עולם סי' ו' כוזאי שהם מסכימים כה:

ואת זה חוזתי לאהר"ש אליגרי הובא בס' מגור מדאבי סי' ד' אאר אעד כקצ"ת ס"ק ט"ד הרשב"ש ולא דייבר אלו נכוזה שלא נהג כו אעהב דרך הדרן ואאקום שכא הרשב"ש אהך דר' לדע' כיזה אאהי אחיו דס"ל דרך קצתו ורהה אסקי האם כנס' האחר לך ר"ל כי קלאינא אלא היכא דאקיימי אלוה להכל הכא חלוצה באקום יכום לאו אלוה היא ע"כ ולא"כ אאי אויכי דיים הרשב"ש אהך דר"ל וחיזק כריאי קיומיו על הרשב"ש דלא חיאא דהכא כאי כענין שכועתו גזרינן כיזה קאייאת אלו כיזה שנים כרנזרין כחלאנה אה החרומין דשאי האם דזו כיזה דאזוה שהוברה לו ואביזה שכיה וחילך עובר אלאו דחלאנה לא יקח על כל כיזה וכיזה ומ"ה נזרינן כיזה דאזוה אאי כיזה

שכיה אאר לא כן כשכוע שלא לייכם דלא אאר עליו שלא כיזה דאזוה דהיא אלוה יכום וכיון שאינו אאירין לו כיזה דאזוה אין שום לייסר ככיזות הבאים אחריה כיון דכשכוע הכיזות עלמן הס אוהרות וכחלאנה אה המרוכין הכיזות עלמן אסורות וכ"ש כשכוע לחלוץ כיון שאינו אאירין לו כיזה דאזוה חלוצה אורח לא וכו' ע"כ. ואנכי הדל כחלבי אא"ל ועד אי"ו אינכאת לא קל חזינא כלל דכוזחי נעלמה ממנו אלכה דאזולינן כאר כוונת הנוזר או הכשכוע ורוצין הדכריה שכגלגן נדר או נשבע ולומדין אהם לאינה נאכוך והולכין אאר הענין ולא אאר אאאעות הדיכור וכהנהו דהיה טעון למר אי פשאן והיו אאלירין בו ליקא כת אאוקו או שניהם לא אשאו או שהיה אכירו אאלירו בו שיוכל עאו וכאו שאאוכר כל זה כחלאוד וכפוסקים ובטו"ר סי' רל"ח דכבל חלו הענינים וכבל האניחות שיודאנו אזולינן כאר כיוון הנוזר או הנשבע והולכין אאר הענין ולא אאר אאאעו הדיכור וה"כ ה"ל הנשבע לאשאו שלא ייכם או לחלון לין הכוונה על כיזה דאזוה ואדהוא"ר כיזה דאזוה הוברו כילו הכיזות אחריה חלא הכוונה שלא יכנים לה נזה לאוך כיזו זוי היזה ודאי כוונת הנשכע ואף דאאירין לו כיזה דאזוה כשכיל אאוך יכום דאאי עיזם דיכמה יביא עליה ודאי לא אעשה דלא יחל הכרו עליהם שניה ואילך שאין כה אלוה דיכמה יכול עליה חילא שכועתו וקא עבר כלא יחל אאר נשכע לאשאו שלא אהא נזרה כנזה וכל עוד שהוא נשו עם יכאתו עיכריעל לא יחל שכך היזה כוונת שכועתו דלא היהוי לה נזה וא"כ ודאי דהכא נאי נזרינן כיזה דאזוה אלו כיזה שניה והרשב"ץ כסוף אשובתו אע"נ דפליג על הרשב"ש לא דאה דאיה זו דכודאי שנם הרשב"ץ דאה ודיב אסקנא זו של הנמ' ולא ערער אאנה אפני שהיכר כיון כדהסיכנא ונם ליהוי הרשב"ץ לא הכיה אפי' דאיה אוה לרכדיו כודאי אשום דאין דאיה אאנה כלל ועוד ידו כעויה על אשו' הריטכא אאר כתב לא אציב לכטל אח האשובה כיון דכרידיה חלי דאאנא דברי ניזי עאהך דר"ל דקאאר דאלוה כאקום יכום לאו אלוה היא ע"כ. ולא ידענא אאי קא אוהכיה להריטכא דאאי לא ידע כבל חלה דאלוה כאקום יכום לאו אלוה היא אאחר שכבר אוובוה כלבנה ידעי לה להא אילתא שכאאה וכאה נהיגי עולם כבדי אי"ק והריטכא נאי אכא הסוברים אי"ק וכל דאאאדינן אי"ק ודאי דאלוה כאקום יכום לאו אלוה היא והיינו הך דר"ל ועכ"ז כיון דכרידיה חלי דאאנא וכאה דכתיב ואם לא יחבון כיון שקבן וכשכע הרי כי לא חבן קדינן כיה ואאר עלמו בשכועה והיו שכתב הריטכא כיון דכרידיה חלי דאאנא הרי הוא חבן כאלוה ולא כיכוס וכך הס דכרי הרא"ש כאבי' שכאבי שכתב והיו זה כשכע לכטל אח האלוה

שומעין לו שכבר חלה השבועה ע"כ ונם אם היה רואה
מהר"ח אלינברי לרבינו הרדב"ז הלזו לא הוה מוקיב כן
להרשקה ונם מאי דהקשה על הרשב"ץ הייטו לטעמיה
דהרשב"ץ אזיל לשיטתו טעמים אין להקשות מהך דר"ל
ונמצא שמכל הדברים הנאמרי' אין לנו למנוע למהר"ח
אלינברי מסיעתו של הרשב"ץ דכוותי' היטו נופיה אילו
יודע למהר"ח הרשב"ץ והרשטרוק"ל הוה פליג עלייהו
וגם לא ראה להרמ"ך והרדב"ז ואילו היה רואה לא הוה
מגלגל ונם אם כן מניין מרשקות סי' ה' תבדיל לנזוזיה
מהר"ח אלפנדרי מרשקון וביטל כל דבריו ולא היטו
שהשיב על דבריו אפשר שלא מנאו מעצמו ונמצאו עשר
קדושות קן עשרה נדיקים מלבד מדן שהסכים על ידם
דדייני שלא כשבע למנוע מן ליישב חלם שבועתו וזולת
הרשב"ץ והוא בחתר דפליג עלייהו ובטל היא לגבייהו
ואף אם רצונך למנות ג"כ להרדב"ז ולמהר"ח אלינברי חתו
עמו הרשב"ץ מע"ב דלאו קושטא הוא וכדקאמינא
עכ"ל בהא מילתא דליכורא הוי שבועת התלמיד הלכה
כרבים ואין לנו ריכין לכל זה אלא למקומו שלא קיבלו
עליהם הוראת מרן אלא בדיון שקבלו עליהם
הוראות מרן כל מאי דכתיבנא לקמן הרבה ויניעת כשר
ויזל קרי בי רב כספר הש"ע ורואכן שלנו לא מצי לכנוס
אף יכתבו דאמר השבועה עומדת לעומתו אשר נשבע
בעת הסידוכין אשר לא נשבע ולא ישרץ שוס בעת ישראל
ופפי יבמתו:

הבה נא אמוש לדבר מעשה על דבירת שבועת
התלמיד אשר חזר ונשבע בעת הנישואין
שלא ישא אחרת עליה דאף דלמדין דיין מעשה שהיה
נריכה היה שבכר אלא השבועה אשר נשבע בעת
הסידוכין שלא יכנוס אפי' יבמתו ובדבר הפשוט לעיל
על כל אלה כדי להתלמד במקום אחר לאחרת אחכמה
כפרט זה אף שבכר בא בספרי דבי רב דאחתו ממולגא
מענניין זה והלכה זו אחדוה ערים ואינה נריכה לכנים
להקטה בא באחרים לידע ולהודיע על מי ים נמו
להשען דפלינו דבכן בהא מעשה לקדושת מערכה
שתי מערכות אלהים חיים והנה אף התרבדים כזה
הרמב"ם ז"ל בתשובה דקיימא ואתיא בספרן של נדיקים
דבכן בהרמי שנשתל מלפנינו על מי שהתנה עם האשתו
בעת הנישואין שלא ישא אשה אחרת שיהלה מה שחייב
בכתובתה ופלה לו יבמתה והזיב דיכול לייבם מהרי
עשתי עיין עליהם ואנחנו לא נדע אם היה שם בנדון
הרמב"ם שבועת ה' שהיתה בין שניהם בין אינה אלא
חלה תנאי שהתנה לכך עמה מבלי שום שבועה ואתנם
מנאתו ראיה לרבותינו הפוסקים למדו מתשו' הרמב"ם
הלזו לנדונים שלהם אף שהיתה שם שבועה דאחתירה
שלא ישא אשה אחרת עליה דמני ליבומתי מכח השני
טעמים דטעמ"ה הרמב"ם ז"ל ואל תתמה על החפץ
דהיאך נלפי לא המהו רבותינו לנדונם שהיתה שם שבוע'
מתשו' הרמב"ם אשר לא נודע אם היה שם שבועה
דודאי היכי כיוייהו רבה מומי דלפשר דסברי
לינהו דדבר פשוט הוא שהיה שם בנדון הרמב"ם שבוע'
דאחתירה דדרך זו בבושה לרבים שוו היה דרכן של כמי
אדם להשבע שבועה על תנאי הכתובה ואף אנם ואף
שלא ישא אשה אחרת בכולהו תנאי השבע אחיב עתם ובנון ואף לא תיטרוך הרמב"ם לאוזועי לן
כיכן אחתן של דבריהם או שתם דסברי לינהו דבוותה
דבכל בי הא שבועה לא תיעבכה דכין כשבועה כין

כתנאי בעלמא חייב הוא לקייים תנאו דעל תנאי זה
קיבלה להנשא לו זאת יעבור על תנאו חייב לפרוע לה
כתובת' כמו מוכר לחבירו על תנאי והורה כה הרמב"ם
דיכמתו לינה בכלל התנאי וה"ה אפי' אם נשבע על
תנאי שלא ישא אשה אחרת עליה דיכמתו לייבה בכלל
השבועה מהטעמים שכתב הרמב"ם דמה יתן ומה
יוסיף כח השבועה כיון שהשבועה לא כחה שלא להחזיק
תנאי זה ולא כחה לפרש יותר ממה שנראה מהתנאי
ומאחר שלמדנו מדברי הרמב"ם דיכמה לינה בכלל
התנאי אף כי נשבע עד אין היכמה בכלל לא התנאי ולא
השבועה:

וקודם כותי לנוך לסדר סדר המערכה שתי
המערכת מהודעין לנאת דלא הם. לא
היה שם בנדון שלנו שבועה בעת הסידוכין כלל ונם
שלא נשבע על יבמתו בפירוש כלל אלא לכך שבעת
הסידוכין נשבע שלא ישא אשה אחרת כשתמת בנדון
הרמב"ם והנמשכים אחריו ולא פירש שלא יכנוס נם
יבמתו עכ"ז בנדון דידן אפי' הרמב"ם ושיעתו מודו
שהיבמה היתה בכלל השבועה ולא ישא אשה אחרת
עליה כשתמת בנדון הרמב"ם והנמשכים אחריו ולא
פירש שלא יכנוס נם יבמתו עכ"ז בנדון דידן אפילו
הרמב"ם ושיעתו מודו שהיבמה היתה בכלל השבועה
דלא ישא אשה אחרת עליה ולא מצי לכנוס אוקמה דכן
מצינו להרדב"ז ז"ל בס"ד קלד דנריך מאחרי דהרמב"ם
אזל בהשוכה הנ' דאסיק מתשובת הרמב"ם וזל בלשה
דמלתא דאם נפלה לו יבמתו ואח"ך נשבע לאחתו שלא
ישא אשה אחרת עליה הרי יבמתו בכלל השבועה אע"נ
דעיקר למ"ח הא קאל דשבועה חלה על המניה בכולל
ע"כ והכי נמי בנ"ד כיון דשבועה שנשבע בעת הנשואין
שלא ישא אשה אחרת עליה בכר נפלה לו יבמתו והרי
קיימת קמיה ונשבע יבמתו בכלל השבועה אע"נ אם
לא היה נשבע על יבמתו להדיוק ובעת לא תעלנו מני
שתנגר ותולק ע"ד הנאון הרדב"ז הלזו ולא אתר לו מדם
דבר תעולם עד:

ואולם לא תעוזב נפשי לשתי"ל ע"ד הרדב"ז הלזו
ולרקדק עליהם והוא שעיני הכל תחזינה
מישרים דהרדב"ז מקשה אם להלזו בהשוכה זו על השובת
הרמב"ם הנ' והא קתני תשובת הרמב"ם דלעיל כיריס
הרב הנ' לא נטפל כלל בפרט זה דלעיל שבועה על
המנוה בכולל שלא רמז מזה לא מיכה ולא מקלקה ואף
דלפשר שיקבר הרמב"ם דשבועה חילה על היכום
להדיוק אפי' שלא בכולל אלא אפי' ביחוד שנשבע שלא
לייבם ובשכרת הרשב"א והרא"ש והרשטרוק והכיאם
לאחריהם דלעיל ת"מ בהשוכה זו לא ריבר כלום
מזה ולפי האמת נעמים שהביא כאן הרדב"ז מתשו'
הא"ג דקרי להו הרדב"ז אני טעמים הנה עיכוני הרוחו'
דיתמה אלם טעמים יקורקה דהשוכה זו לפי מה שהביא
הרדב"ז מתשו' ובין הבין לא אצר לפניך כי לא יצרך דיבו
של הרדב"ז הלז להלה לטעם שלישי דהרמב"ם ולא לשמי
הטעמים הראשונים ואין לנו נריכים לטעם הרדב"ז
דחיילה השבועה בכולל ולא נריכין ליה כלל ומכרר
לה שיחוקי דלמו הכיא לנו הרדב"ז מתשובת דהרמב"ם
בהלה טעם הנ"ל שאין בכולל התנאי שלא ישא אשה
אחרת אמת שהוא לא בשא לא מוקה אלא אשה הקנו לו
מן השמים וקידושיה מדרבנן ע"כ ולעולם זה ודאי לא
כשבועה שנשבע שלא ישא כבר יבמתו קמה וגם

ואבוא היום אל העין לעיין בתשובת הרמב"ם
ז"ל למען ראות מה שעמד עליה הביבי
גדול מרן בתשובה סי' ר' מדיני יכים וחליצה דעל
ע"ם הרמב"ם תשה הקנו לו מן השמים ותיבה בכולן לא
שת דחקו מרן ז"ל בחתת הכנין דמחחר דשם רוכה
לקיימה לו לתשה נדיך לעשות מעשה לבוא עליה וכל
ומן שלא כת עליה חיבה קנויה לו לגמרי והכת עליה
חיבו חייב מיקה לא נפיק מכלל נוסח תשה על תשתו
וכו' ע"כ. ואחרי התחילה הה לאו פירכת היא דשם
שמחוסר מעשה הרי הוא זקוקה לו וקרובה להיות
בחרושתו דשם שהכת עליה חיבו ככת על תרושתו
לחיבה מיקה מ"מ שם בשתת לאחר הרי הוא תחייבי
לאוין וכתה דכחיב ולא תהיה תשת החוצה לחים
ר ולוקים שניהם הבועל והיכתה ודיך להוציאה כגט
וכתו שפסק הרמב"ם כפ"כ מיכוח וחליצה ככת ח"ן וכל
ה וחלו מפני מיהת קנויה ליכם וזקוקה לו וקשורה

עמו וגם שם נשתת לאחר קורם שחלנה שני
לגרשה שם לאחר שחלנה סור הוה וכשה מוליחין לוק.
מידו מפני שסיה דומה לאשת איש שכשתת וכת בעלה
שהיה מסורה עדוגה וכמ"ש הרמב"ם שם בפ"ב דיבום
וכת ך' שעות שהרי דכמעט דמיה לאשת איש ואין לך
קנין וויקה וקשר יותר מזה שהת קנותה לגמרי וכל דכמי
הרמב"ם הללו פסקן מרן כש"ע א"ה סי' קנ"ה ואחזיתים
להשב נכון ודוים כאת"ה כלל כ' סי' ז' שהוסיף וכתב
מעלו בקושיח מרן הלוו ול"ל דמ"ש מאשה מקנו לו מן
השמים הנה אין זה קנין מכותר אלא תלוה ועומד הוא
עד שימר המעשה ואשתו היא מחים הלי היא מותרת
על כולם ליכום ואשה לכי מרי לא חזיק וכו' ע"כ ראם
בם ראתה ראתה נמי לאו חזוקת היא דאשה וגמרת היא
ואפשיטא הלכתא כמכותר בפ"ה סי' קמ"ו דאשה הנדול
הנדול ליכם לא רצה מוזרין אלא לאחין זה אחר זה
כפרך נדילתן דמו מחרין אלא הנדול ואומרין לו עליך
המצוה או חלוץ או ייבם וכו' ע"כ הרי לך דעיקר המצ'
בנדול והת דמיה למאי דאמרינן נעל"ק ראם לא רצה
חולן והכי נמי הת מצוה בנדול לייבם ואם לא רצו
חוזרין אלא לאחין זאם לא רצו האחין חוזרין אלא הנדול
וכתו שמעינו שפשה הרמב"ם דאשה הקנו לו מן השמים
מן הטעם דס"ל מ"ק דלמאן דס"ל דמק"ל לא שייך
לומר כה דאשה הקנו לו מן השמים דמשמיה לא
הקנוה לו כיון דמק"ק הכי נמי נימא דלנבי הנדול
דמצוה עליה דידיה רמיא אמרינן כה דמן השמים
הקנוה לנדול דקל מן שמיה נפל מצה בנדול לייבם
דכלל מידי דמצוה כי כן טוה לו המלך שפיר מיקרי מן
השמים הקנוה לו ולא דלפשר להיות כעכין אחר ועוד
קלתינה דכלל מידי דאמרו כו שהוא מצוה מן המוכחר
ס"ל שאין תוטל על האדם חיוב נמור ואלם לעשות
מצוה מן המיבחר ואין כ"ד כופין עליה מ"מ יש כו
מצוה רבה ועשיתה וקנת חיוב לעשות מצוה מן המיבחר
ויש מוטל על כל אים ישראל וכל כי סגי נווכת דלת"ר
ע"ק הרי זו מצוה מן המוכחר וכל שנפלה לו יבמה לם
רוצה לייבמה שפיר מיקרי מצמית הקנוה לו כי כן
טוה לו התלת"ל כו עולם לייבם ולעשות מצוה מן
המוכחר לא דאשר כחלינה ויהיה נם היא מצוה מ"מ
היות מן המיבחר והרוצה לעשות רצון קוני נריך לייבם
וכן נמי הת דאמרינן מצוה בנדול לייבם לא דאשר
לעשות עי לאחרים הם אחר יכתין מ"מ עיקר המצוה
והיא המוכחרת לעשות כנדול ואם לא רצו אחר יכתין
חוזרין אלא נדול ויתחייב הוא לחלוץ או לייבם דכוה
חוכה נמי חיבת וכוה ודאי מודת לה לדחוק הרב נו"ר
ומיהת לך דחשובת הרמב"ם דאמרה היא דאשה הקנו
לו מצמים סתמת היכם מדברת אלא כ יבם אחר אחין
לו אחין והוא קנויה ליבם אחד וכי יש לו אחין אשר
אלא אמרינן דאשה הקנו לו מן השמים אלא לגבי נוילא
לבד וכזה יהורן מה שהקשה עוד מרן על השובת
הרמב"ם שכתב ועוד שלא התנה על עצמו שלא ייבומים
שהם מדעתו אבל ייבום כש"ב הוא לקיים המצוה דתיק
ע"כ נם לוחת אחד מדקדק מרן וכתב וז"ל הרב
פירוש שהיכה עצמה כלל דלא ידוק לומר ייבום כש"ב
אלא אם כן יש הקנה אחרת וכו' ע"כ. אחרי התחילה לא
מיחסיה תידי לעיום מלי דכתיבנה דאף היש הקנה
לאחרת בחלינה ונם היא מצוה מ"מ חיכה מן המוב אר
ומי שרוצה לעשות מצוה מן התיכחר הש"ב שאין רצונו

ן ליכס כיון מרומה לעשיר מצוה מן המובחר כוו
הסך רצוטו וכ"כ דאפשר דרצונו הים שלא לעשות כלום
ממטות הלוי ומצני מצות בורחו רוצה לעשות המצוה
בשאר כוס שופר אלהים ותהיה מן המובחר ומיקרי
שפיר כע"כ ותמצא וזהו שכתב הרמב"ם אלכל ייכוס
כע"כ חוא לקיים המצוה דמיקר דזכו כדאיתיבנא פלי
ספק דיכוס כע"כ הוא ע"ג ולאפשר להקיים בחלוצה
כדי לקיים המצוה דמיקר נם מתשובת הרמב"ם שהעתי'
הנו"ר שבתב כך מדלה לולו היו לו יכוס ומחלוצה שניהם
שוין לחמצם פיון שמיקר חולין לא טעבה ו' וכו' לחמצם
בניסוחי מצוה לא התניתי ע"כ ויש לתרץ שפיר כדאיתיבנא
שרוצה לעשות מצוה הקודמת ומן המובחר ונם שיצא
וה דהרמב"ם פרשם קשה לו הנו"ל מתם לחקיקו דוה
לאחרונים דכיוצא בזו כ"ע מוחו דמתק"ק וכו' ע"כ לינו
מצין מלי לקמר דכוותיה סרמב"ם ול"ל לפלוג
על רוב האחרונים לחקיבו תיובתי ביכס נשוי ועכ"ל לחמר
דכנגד היה תשב לא יועיל תנאי שהתנה שלא ישב לחשב
לחזרת עליה שלא התנה שלא ניסוחין שסס מרעתו אלכל
יכוס חוא כע"כ לקיים חמצה דמיק ע"ב חיי לקרות
ונס בכוו הרמב"ם פלוגת לרוב לקדושים רק ל"ל
דמיק ומלו מקשה להרמב"ם מכוס האחרונים דלא
מיים לחו הרמב"ם כלל ואם קושיתו ול שלא כנו"ר לא על
הרמב"ם שלא ראה דבריהם נם זו לקו"ח דמתני מקשה
מכוס האחרונים על נתון בחדיא דלא מצות מן
וזמיעוט דסכתי דלמ בכוו מיק ושכי מובחי דקרא
בתשובה וז"ש לא ראה ואם נם שנתלה בלילנבול תשובת
הרמב"ם ומלו מוכיח ליה מכוס האחרונים נם מ"ש
כנ"ר דהרמב"ם ווחה ירדן ישקן בכוו לעיל מלחמה
יודע מה חוא שם דאשתו לריבא תלמוד גדול מלחמה
ולשיטו קרי בחשובה חלו דלמ בכוו מיק ומ"ש
מהיכן יגלה הדבר חלו דקרינן שודף בכוו ע"ש . נם
לח"ם הרמב"ם וקיימינן לן שלא מדרכנן דחה חמני
מרן דח"מ תחלה שהות לסקח שלא קדושין
בשהות מקדש עוכר על מה שהתנה שלא ישב לחשב על
מ"ש ע"כ לא ידעתי מה ראיתו ומה דמחר דמדקדוקי'
קרייה לו שפיר מיקרי כי מן השתיס הקשה לו הע"ב
דמדרכנן בעינן קידושין דוקא לילו חיו קידושיך
מדאורייתא לא היית קנויה לו ולא כשהות מקדש
לילו עוכר על מה שהתנה שלא ישב לחשב על
דוקא לילו לא התנה שלא ישב אלא שלא יעשה לו
עסקים קשר וקנין ולא שייבי לו כלל בשום נד לא
מדאורייתא ולא מדרבנן ולא התנה בכה"ג דמדאורייתא
ים לה קנין ותשמיש חוא דהקנוה לו ונם לא ידעתי
לחזה עדיף קנין דאורייתא לו קידושין דרבנן חיו ודאי
קנין שהות מדאורייתא עדיף טפי ומרי לך דכרי הרמב"ם
כרים פ"ק דיכוס שכתב ומן החורה א"ל לקדש יבתו
זו שפחתו חוא שהקנו לו מן הזשתים וכו' ע"כ
כ"כ הטור ס' סי' קס"ו ועוד הרי דקאמר הרמב"ם שזו
שתו חוא ותשמיש הקנוה לו ומן העעם חוא דלא
לעיל קידושין מדאורייתא והן הן דכריו שכתובה הן
כ דכריו שכחיכור וכל כוונתו כשעו' לומר דזו קנויה
הו ולא מיתת כיון דכע"ז קידושין חיכה קנויה לו דשם
ליהם קנויה לו לא חוו מצריכי לה קידושין עכ"ח חומרך
ליתר דקידושים חיכס שלא מדרבנן אעל מדאורייתא
ככר קנויה וזו ב' ת. רעב"ם כתבו דכיוון דקידושים
מדרבנן עכ"ח מ תר לקמתה וכתו שנדחה שכך הכין

מרן עד דקשיח ליה דמאחר שהות לסור לקחתה כלא
קידושין וכשהו מקדש עובר שלא כוונ הרמב"ם כדכתיבי'
ועל עם שדחם מרן טעמיה דהרמב"ם דלא לסיק
לדעתיה כשעת שנשבע שתפול יכתבו וכתך דפ' מי
שחלוו חוכח דלא שבים לא קכיל עליה ישוע ככה
מהר"ל מחבוחיני הוכיח כם ת"ר כלל ו' סי' ח' וחרב
דרכי טועם חק"ה קימין ת"כ יסכו שפיר לדחייק מרן
ישוע :

וחשיא הרב התכלית כם"ח סי' קמ"ו חשובת
הרמב"ם שלא מתמנו דלא ישגיל הך טעמא דחשב הקשה
לו מן הסתים שלא לפוטרו מתמנו לכל חם היה נשבע
בסתמת שלא יצא מחיתו עליה לא יספיק נופש
זה לפטרו מן בשובה שלא הקנוה לו מלסתמים לעלות
על שמועתו ישוע. ולישי מכין חלוק זה דמס יש לחלק
כין תנאי לשמועה שכוונת הרמב"ם מבוחרת שלא התנה
שלא ישב ווו מצית חקנוה לו ולהיה בכלל שלא
ישב ובין שחיכם בכלל ההנחי נם כי נשבע חיה בכלל
חשבועה דאם חיכם בכלל נם כי נשבע חיה בכלל אם
היה בכלל נם שלא נשבע היה בכלל ותה הוה החלוק
בין הא להא כי לא ידענו זה ותני דכתב התב"ש על
טעם שכתב הרמב"ם שלא לסיק לדעתיה דשקו
טעמא לא קני לענין שבועה שלא לפתח ותרטה ישוע
כהא לישכח למשוי נרגא דבבל כי סא סוי כמדי שנשתו
דתנן כפ' חבבעה כוריס דף כ"ח דיתין לריכין שחלה
לחכם בלל וכנת' חנא כאם שבדי שנגות מיתלין בך
שלושת שנגות מיתלות ואחד מתבהו נוולי דנדדי שנגות
תנן כתניתין דלא לוחם לוחם מוכלים שלוים ואתר הח
עליכם קדון ואנשתי לפיו ואתיו וכו' ופירש הר"ן ז"ל
שם טעמא דתילתא מפוש שאילו היה יודע שאכיו לא
לחיו היו שתחם ראם מוציאין תן הכלל חרי זם תועבה
בעיקר הנדר שלא היה דעתו תעולם על לפיו וכל שם
בעיקר הנדר ע"ת לפיו ולכו אין מוקטל מעלתו וכו'
וכל שלא נתכוין להדיוט לח זם תעולם היו הנדר כטל
מתלוי ע"כ :

ועור לכאב הר"ן ז"ל שם כשיטי פרק וכפוחו מקום
על הך דמתניתו התם פוחתין כשבועות וכו' ע"ש
דהא מתניתין לא דמיא לחתני' דפרקין דאלו כמתני'
דהכא הכדר בטל מאלו ואלו כחתני' דפוחתין נדלא
חיול אלא שפוחתין לו בכבוד שבועתו ול"ע ויהיינו טעמא
מעום דכתני' דהכא אוכח שעות בעיקר הנדר שלא
נתכוון להביו תעולם ואלו כמתני' דפוחתין ליכא
למימר הכי שהי שאכר עלתו כפכר ויין מכה אחת
יודע הוא שיעברו עליו שבועות ו"ש הילכך כיון דליכא
טעות בעיקר הנדר נדלא חיול אלא שפוחתין לו בכבוד
שבועתו ול"ע כשהו שאלו היה יודע שאסור לחתבטל
בהם לא היה נודר וכו' ע"כ וכן פירש הרא"ש שם יע"ש
ולפ"ז ואלו אין מקום כלל לדכרי המפרש ז"ל דאלו דהכא
כתי כי הוא שהכא שלא ישב אחת אחרת לא נתכוון להשבע
שבועה זו לפיכך אפי' ישב אחת אחרת כלל ואלו היה יודע
שחפיל עליהם לבטל לא היה נשבע עליה אהיה מוציא
מן הכלל ודמיה חתם לחתני' דנדרי שנגות שלא היה
דעתו תעולם על יכתבו כהך דאלו היה יודע שאכיו
או לחיו היו שתחם היה מוציאין תן הכלל שתעולם לא
היה דעתו עליהם כלל ולא דמי כלל לחך דפוחתין
בשבועות ול"ע דשתם בשנדר היה יודע שיעברו עליו

שכתוב ויט לכל הכת כשנכנע לא היה יודע שתפול
יכמתו לפניו ולא לחיק תרעתים והוי נדרי שגגות דלא
כעי שלה לחכם וכוונם לחץ יכמתו ובוד קשיא לדעתי
המכ"ט לק לפוס שיטתו דלא יהיה זס שלא פתח וכמ
שאתר קוס תיפשר דאפי' מי לחיכן עלם מדין פתח כל
כי הא לא כעי שלה לחכם דכבר ידועים דברי הרא"ש
והר"ן שם בפ' תרבעה נדרים דכל נדר שנידר ע"י פתח
הוי כעין נדר טעות ולא כעי הפתח שלא מדדבקן
והכיא הוא עלמו המכ"ו וה בס"ב סי' ע"ב והסכים
הוא עמהם "עוש ומאחר שכן דמדדבקן הוא דכעי
שהפתח לשבר דבכל כי הא דמגוה זו דלחורייתא וכמה
יעוש עליה ולכ"ע מדדבריהם מ"ש. וכמ"ש תרשב"ן
ויחיכן לעיל מיתת לך דלא כעי שלה לחכם כיון
דקדימה דמטח יכום דלחורייתא הין אבי מצריכין לזה
שהרם שהיה מדדבקן דלא שפי מדדבקן להדדיהו שפתח
כדי להפקיע מניה דלחורייתא מעות יכום ולא ליהוי שפ
פתח הרי כנדר שהוקר ע"י פתח מן התורה לא כעי
שהרם ולא שמלינו להרדב"ם בס' קיד דלחורייתא לעיל
דלין ולאו ור פיה כיה מי מעות קדימה ליכום דלחורייתא
ולדבקן לימת לך להרמב"ם פשיעת ליה ליתעות יכום
מדלחורייתא קדימת והרשב"ן ולפשר שפך מעות
נכרי סרמב"ם כרים פ"ק דבבם וחלוקם ועוד חוזק
קשה הונד לי מ"ש המכ"ו לא בשיטת כמ"ג סי' קט"ב
דקא מסתפק יחיל לפשר הרמב"ם שכך פיהב ולא ולפי
לומר כי לפי לת"ד ליכום קודם שייבו למתה ולבעין
מודדת ה"ל לעניין שכועה אפיש לשכועה שלא יאכל על
פתח דיתת דלין האמיש הקלוש לי לכל לעניין מעות
וכו' ע"ב וכפיש דבריו שם דלמ"ן ום"ן מפ"ר דיש חלו
להרמב"ם לא ע"י יעוש ולין זה שלא מן המתקיימין
דלפנייה מה לנמרים ולסכריה לת שאר כהב ברשב"ם
ופיה לת טעמו כאילו דהתם פסק בהרשב"ם והכת
כשלישי פסק כהרמב"ם וזלת שניש דהתם פטור גם
מעמון מליכל דהרמב"ם ופירש וכ"ה שלא כלו הרי
טעמי דהרמב"ם שלא לפוטרו מעמון ועדיין חיב"ם
יקידם נודעת לוע"ר שכועת החלהים לפילו מליכל
דהרמב"ם שלא יכנום יכמתו והכל פטרו מן השכועה
דלחם מקנו לו וחייבו כתמין ומיהך יקניימו כ' פכקי'
הללו:

אלכה ולשוכה לתה שייעדתי כבר להודיע לבני
החרם לערוך ולסדר שני כתות דלחיבליבו
כום כת לחת הלא המה הרמב"ם וכיון דיבו עמו הנקו'
כשתות שלשה המה ויש. שלא נלקבדו שתיקם ובמי
שהעתיק מהר"ל לשבנדרני שלשתן ב"ד וזולתם ולבחות
עניש שם ועל נכון תהלתם נשיח יכרלל דלם נולה לשר
כמנרים הרי שכעת הלא והיבלו בתשובת מהר"ם
לשבנדרני יעוש ונם סוף מהר"ל לשבנדרני נריר
לשכריהו דלין היבתה בכלל השכועה לשר לא שפ
שהה לחרת עליה יעוש והנלון הדדב"ל בשני תשובות
בח"ב סי' קל"ו וכח"ג סי' קכ"ה יעוש והתורים שנחלק
עליהם מרן בתשובתו וכנ"ל ולפלוס שניש הם דמיעוט
דניש שניש והרב דרבי טעם בחי"ם סי' מ"כ פסק
כתבו הרמב"ם יעוש ולם המכ"ו נמנה עתהם דלע"ג
דלם"ל כטו לשולמו מני מורם תשובת הרמב"ם הנה כח"ב
סי' קע"ב סמך שני דיון על הרמב"ם ולמו לין לנו ללה
ק"ם כלחרונ לעניין הלב דבולתי הדר ביה רב משמעתי
לעת וקניתו בסוף ימיו ותפס עיקר כפשט עיקר

תשובת הרמב"ם ודב. כהרשב"ם ולין למנותו כלל
מסיעתו של הרשב"ם הרי לך לרבעה עשר פנות לבלוף
הקדושים דסכרי דלין יכמה ככלל השכועה דלא שפ
לחה לחרת עליה ורשלי לכנוס ליכמתו:

יצאה כת דלשכועה ככנסה כת שניש ושני תשובות
כדבר להרשב"ם בלחת כלם וכלילה ככל
יו"ד קרוב לסוף סי' רכ"ח ושניש לה בשו"ת הרשב"ם
בהשתות סי' חי"ב ושלילן כלו בקצרה לחד מהשר"ם
גל בחו"ר סי' ל"ו מנלן ולכילן שם בלרוכם ובקטינן
עיקר התשובות שלובלו כמהרשד"ם נם לת חדלשובה
גם לת האמייר כי המם בלו בתשובה ובלתשובה ושריין
לרשב"ם תשובות הנן' עין חילם בתרלית שניין דלם לחר
שמעתי לשתשובתו לחה כשבב לה שלא ילע לחם לחרת
עליה בחיוב נשלם לו יכמה לילו יכול לכוכסה דנורלי
רכה שדי עליה קומר הלבובה ושן הטלו רכנן כתרלי
עיין עליהם והתשובות דהרשב"ם פללו ודלי פלינו
לתשובת הרמב"ם דלייתיב לעיל ולא עמדו כנגד
הרשב"ם לן הנך טעמים שכתב הרמב"ם גל ולכלורה יפלא
ע"ד האשב"ם גל דכל כי הא הוי כנדרי שגגות דכינן
דכשעה שנשכע לא לסיק לדעתיה שיעות לחיו פלא
ניים ולפול יכמתו לפניו ולאו היה יודע לפשר שהיה
מוליח לין הכלל הלבועה וכהך מתני' דרמם לוקם
לוקלים לחשם דלייתיבן לעיל דלין כלן נדר והוי נדרי
שגגות ולפי שלא כפס לא כעי ולף דמרן כתשובה
דלייתיבן לעיל כתב לפייהה שביקש על כל שלה לחיכת
דלין כלן שבועה כלל דכנדרי שגגות לין לנו להשניק
נפש שביק ולא שביק דהתם נתי כמתני יוחר שביק
ושביק ושכח ה מלויה היה שיהיה לכיו לו לחיו לוקלים
עמהם כשלים ועכ"ל הולי כשנגה ולמיכת דלאו ידע
זה שלכיו לו לחיו עמהם לא היה נודר ולא כעי שלה
לחכם כלל תלבד שכבר רבנן הכלים לקדי מרן דמו
דבדרי מרן כוה ולפקיקו דכל כי הא שיעות לקיו ונם כלא
כניש כחיו שלל זה לא שביק עיין עליהם ולם לנו כלין
לומר דם"ל להרשב"ם דשנייה הא דיכמה דבשעם
שנשבע עדיין לא היה היכתה בעולם כלל דלא נפלה
קמיה עדיין ולפשר שפם היה עיקר לעוקתו בשעת
שנשבע היה נשבע נם מיכמתו שלא יכנום לוקה לפשר
לא כן כשיבו לו לחיו שהיו לוקלים עמהם הלניש והקף
כשידע לחר שלא כיון להשבע עליהם דלם לחה לוקר
כן לא ופרנם לי לך מהני דלייתיבו הלם דפוהלין בכבוד
שכתוב ויט דהחלוק כריר כין לשנה זו לשנה זו שלנו
דהיו לוקלים כהבלים כשפר פירשו הר"ן והרש"ם גל דלך
הפוהלין ודלי שהיה יודע שיהרע כהם שכתוב ויט
ושיכח טעות כעיקר הנדר לכל מהני דיוקו היו לוקלים
פלוניים הטעות נכל בעיקר הנדר שהיו לכיו לו לקוד
עמהם ולוק לא ידע ושעה ונדר ושכח נתי כשנשבע
שלא ישלה לחרת שעה שלא ידע שלפול יכמתו לפניו
ולא לתיה כלל לשך דפוהלין כשכתוב ויט וכי היקבי
דמ"ל להרמב"ם כיון שלתיר לי היכמה משום נדר
כשעות ושוגב הוא לו כ"ל הכלים משום נדר
שהוקר מקיבו היכר כולו ובכלניקין דיון ולדברי
הרמב"ם לא שמענו זה שלא לא היכר שלא היכמה ושאר
כל הנשים לישיון לישוב עולם מפני חיוב
כשבועה הא ודלי לקו"ם כלל דברי קלנן הלבה כרבי
וכתו שפסקו כל הפוסקים גל דקלמר דב"ע כל הכלה
דלמר לילו היתי יודע שלכל כיניכם היתי לומר

עולכם אמודים מין ההיא דכולהין אמודיון אלכיו מוהד
אכו"ע דהכוונה כל שלא החליף לשון אחד בינתים
אחד לשתת החזרה לא הוחרו החזרים לכ"ע ולא
אמרינן מדר שהוקד מקומו הוקד כולו ולא הוקרו אלא
אלגיו מוחקיו לכד וכ"ל נשבע שלא ישא אחרת וכשנפלה
יבמתו ורוצה לכנוס אותה מעשה שלא היה יודע בעת
שנשבע שתפול לפניו במתו ודאי שהוא אומר ואינו
מחליף ודברו רשו מוחזי יודע שתפול יבמתי לפני הייתי
נשבע שלא לשא אשה אחרת עליה חון מיכמתי והיה
מותר לישאנו אשתו בכל השנה והדרה קושיה לרוכתה
שלא בנגד אלגיו אלעלותה חכמה על מה אדניכם
ולקטורת הרשב"ם הוטעטו:

והמחזור אלגי לומר וכבר בחבתי מוה לעיל
ודעת הרשב"ם מעוה דקלנן ואחרינן
בחד כוונת הנודר אל נשבע זרחין דכרים שבנלנן
נדר או נשבע ואומרין מהם לאיזה דבר נהנון והולכין
אחר משמעות הענין ולא אחר משמעו הדיבור ואחיך
דהיה טעות נמי וכו' ואומר דאייתין לעיל וכיון שכן
ואדרבה כיוכהה בכלל השבועה היתה דהרי אחר לא
נשבע זה שלא ישא אשה אחרת עליה שלא מפני שאינה
מקבלת לקידושין לה נרש בלל זעל כוונה זו נשבע וא"כ
ע"כ אשה אחרת מ"ל ובמה כיון דעכ"פ אחרת אחיה
יכולה נהנה כנדה כי לה"ה שמה והוא בפך דשפחה
פשחה דאומיין והא עדיפא מאי דמשפחין להרשב"ם ז"ל
בפי' קל"ה והביאו שם מרן הב' כלי סי' רלח ס"ה והדבר ביאר
לה דהה דאולינן בתר כוונת הנודר היינו דוקא בנודרי
שנדר הדש כיוצ לכין עצמו דהולכים בתר כוונתו
דבעינן שיהיו בין ובכו שיין אבל בפני אחרים
לאכירו כל שנשון הנוהג כולו הולכין אחריו ואין הולכין
בזה אחר לומדות אלא ס"ל הוא לומדות דמוכח ע"כ
ופסקו מור"ם בהנהה כלי סי' רלח ס"ה והדבר ביאר
דלמודוקא מתנה אלא בל אחרי בחוש מתנה עם אחרים
לעיכוי של אחרים ובשב עליו כל שלשון אחרי והשביע
כולל הולכים אחריו ואין הולכים בתר לומדות אלא
ס"ל הוא לומדות דמוכח והכי נמי בדין הרשב"ם
דכוותה דנשבע להשתו אלא ישא אשה אחרת עליה ס"ל
להרשב"ם דלשון זה כולל כל אשה שהיה בין יכתה
כין אשה אחרת כיון דנשבע בפחם אלא ישא אשה
אחרת עליה אשה היא והולכים אחר מעשו
הלשון ואין הולכין בתר לומדות ומתלת לפ"ז דאין זה
בכלל נדרי שנגות כלל דהנע עצמך כאחרי הוקם שהיו
חוכלים אחים אם כיוון גם על אלו או לאחיו אשם
יכולים לומר זה הוי כאחרי שנגות הא ודאי לא אמרם
הרשב"ם ז"ל דזה הוי כאחרי שנגות אלא אחיך אחרינו
שאשתו יבמתו לפניו ולא ידע שכיוון על
יבמה ג"כ ואם היה יודע בשעת השבועה שאשת ניבלת
לפניו היה נשבע שלא ישא אשה אחרת עליה אין מיכמ'
ומתוך שעה היה אפשר מכלל השבועה והעיל לנו
טעם זה להלתב"ם כדי לקדותו כי קרוב הוא לאדעי
שנגות והדי טעמי דהרמב"ם החרים החזר שאין
בכלל התנאי אלא ישא אשה אחרת ובמה שהוא לא נשא
הוקה אלא אקנו לו מן השמים ומדקדוייתא לא
כציית קידושין דקידושין מדרבנן ונעשה החזר שלא
התנה על עצמו אלא כיוצאין שהם מדעתו. לפל יכוש
כע"כ הוא לקיים התנאה דמיקי להכו לן לותה דאיכם
נכנסים לא כפיוכת לכולי אלא בלשון הנודר בין

דהיכא לא נשא אותה ואינה בכלל לשון הנודר דמשמע'
הקנוה לו וגם לא כיוון עליה אלא כיוון אלא לנשואין
וזו אינם נשואין וגם לא כיוון אלא לנשואין שהם מדעתו
אלא ישא הוא מדעתו אבל יכוש כע"כ וגם אין היכמה
בכלל בשון נישואין כיון דכע"כ ועוד אפשר דס"ל
להרמב"ם שבשעה שנשבע אין היכמה לו בכלל כוונתו
אלא בכלל לשון גדרו דאיכו לא נשבע אלא על נשים
המותרות לו באותה שעה ולא על נשים האסורות לו
דבשעת השבועה היתה אשת אחיו אסורה לו
וכמלאן דהרמב"ם והרשב"ם פליני בשבר ובדמיון דאמר
מרפה לה להה ואמר מדמה לה להה וכל אחד מנייהו
מרחק לדמיו פשם הרחים:

וכבר כהשקפה דאשתה הרבשתי בסתיל תשובת
דהרשב"ם החתת שהובאה בבלי והחתת דבל
אחד קורס רשותו ודברי מהרשד"ם שהם שותרות זו לזו
בשני דברים וכתב הקשה מהרשד"ם ז"ל ואחרי דאותו
למרן בבדק הבית למהדורת כתרת בחי' כי דכ"ת
שפשט בעל הבית לתת ידו והגיה אמרתי כיון שכתן רשות
להגיה אינו כמי מוסיף בה מלת אחלה וכך נריך להיות
ויזהר שלא ישא המשולבת אחלה ובזה תתיישב הקושית
החתת ושול דאותי שכבר הגיה כן מהרשד"ם ז"ל ולהתיי'
החתת שהיא דמקשוב שהובאה בבלי אחלה דאם נשפט
לישא מצוהבתו אינו יכול לישא אחלה אחי קודם שישא וכתן
דפי' אחלה אף אם נשבע לישא מצוהבתו וכאל לישא וכן
אחרי אחרוי בעל הרשב"ם שהביאן מהרשד"ם מרחשות
לשניה לדוגי חוי דאין שתיקה בלל דהקשתי שהובאה
בבלי ותבו דאשונה שהביא מהרשד"ם פנים בלפי השאלה
דמיומי קל"ל דאם נשבע שישתא היה לו לתקוט לאחשפי
כאחר נשתפק אחת היתה הבאונה אלא אחיה שום אשה
לשומה לו עתם אבל עכשיו אלא נשבע אין מקום
אפיק בלל ולעולם פשיטא ליה להרשב"ם דלעניין הלבה
אף שנשבע שישתא יכול לכנוס ליבמתו קודם שישתא
וכת"ם כן בפי' אחלה וכתבו' שניה שהביא מהרשד"ם
כי אם היתו נשבע שישתא ואילו כתבו שהביא תרן הבי
וכתבו' קמייתי שהביא מהרשד"ם היתו מוכר להשמיענו
זה כיון אלא נשבע שישא לשתדכתו ואין זה אם מקומו
ולא ידעתי מאי קא מותיב מהרשד"ם כריתבית לתרוץ
בשיטת נוסחי השאלות דבל כי הא לאו תיובתא היא
בלל דבל אלא מדין לעצמו ומעשה שהיה בך היה
דבחדא נשבע שישתא ובחדא לא נשבע שישתא ומאי
קושיא היא זו אשיטת השאלות אלא יובל לתרץ לעצמו
על בשיטת השאלות דמעשה שהיה בך היה:

והנה מהרשד"ם לא ראה לתשובת הרמב"ם דפליג
על הרשב"ם ומ"ם אין מקום לות דהכרע
החתרונים הכריע והא קא חזיין דמהרשד"ם פסק
כהרשב"ם ודלא כהרמב"ם דבבל כי הא ודאי אלא מאי
הכי נאחר אלא ידעה ולא ידע מהרשד"ם לתשובת
הרמב"ם שפשבר דאי היה חזי לה היה מכריע כהרמב"ם
ולא כהרשב"ם דהרמב"ם לב מיכהק הוא לתהרשד"ם
ובבל כאי עולם ויקר תהרשב"ם דהרשב"ם גופיה דולם
ומשקה מתוכחתו של הרמב"ם ומ"כ ליכא לאחויי דמיה
מתהרשד"ם הלכה כמילן ומה נם דמהרשד"ם גופיה
לא כת כאן להכריע ולעיון ע"פ תשו' הרשב"ם עד שישתא
זיטרח לאפשם אם תשיבות הרשב"ם הללו הלבה כרוחם
ניכאו אי היכא נוכן דפליג עלייהו אלא בל כוונת
מהרשד"ם האחת הפה להשיבות הרשב"ם עם סברתו

כגון שלו כי היכי דלא תיקשי עליו מהש וכמו שירמה הרוקח ולא קשי מהרשד"ם הכא כנדוני אלין התשובות הרשב"ם כדי להכיח דהיה ממנו דפסק כהרשב"ם ולא הוי סונית כרוכתא דעדיפא ופשוט ויש מקום לומר דהרשב"ם נופיה אלו היה רוצה לתשו' הרמב"ם דורתי דהוה חיים לה וה"כ גם עפ"י טורתא הרשב"ם אין לט לילך נגד הרמב"ם ז"ל ואף דקי"ל זה כלל גדול הלכה כבתרתי כבר ידוע דלא נאמר כלל זה אלא כשהרי החזרן דבריו של האחרון ופלוג עלייהו אכל כשלא הזכיר החזרן דברו של האחרון אין כלל זה אמור דאפשר דהם היו רוצים החזרן דברי מי שקדמו לא הוה פליג עליו והלכה כשתיהן וכמו שכתבתי בכלל זה כל הפוסקים ז"ל ומהדר קמת דהתי חלוקים מוהרי"ק ז"ל בכמה מתשובותיו ורוב המתכבים אחריו מהרשד"ם ז"ל בכמה מתשובותיו כידוע והכי נמי תשובת הרמב"ם הלזו לא ראה ולא ידע ממנה כלום הרשב"ם כיון שלא הזכיר ספר ידוע ולא היתה נדפוס אלא רבנן בתרתי הוא שהמציאו לתשובת הרמב"ם שלא היה נדפוס אלא בכתיקת יד ומחדנו לומר דהלכה כוה כהרמב"ם ודלא כהרשב"ם דאין כלל זה דהלכה כבתרתי אמור כאן.

נם יחיד כדודו נדול הדור האחרון מהרי"כל ז"ל כם"ת סי' ו' וכת"כ סי' ע"ם לא ראה ולא ידע מתשובת הרמב"ם כלל ואיהו דיחיד מפשט פשיטא ליה משונית דף כ"ם דיה קי"ל דכתבו לה מכעיית נשולה אפי' מן היהודים וכו' דהשבועה חלה על היכמה לף שלא עלה על דעתו כשעה שנשבע שתפול יבמתו לבית יבום ודאיה זו לימי מכיר דכתה עיניכם הרואות דמתחל' בהיו אומרים שלם נשים ונלחות ומוטלות בקיבה וחרת מניהו האומרת נשולה אני מן היה ליש הטעם הוא דמרמקר' נפשה אב"ע ס"מ שתשתיי קשה ולא תנוקה היה לפיכך נושלה כתובתה וכמו שפירש"י ז"ל והת"ך חזרו לומר דשלם אלא לא יצלו ולא יטלו כתובתן דחיישינן שלא תכלה השה טותת עיניה בחבר ומקלקלת על בעלה והרי אמרה נשולה אני מן היהודי יפר חלק ומשמשה ואשה נשולה מן היהודים כמשה ודאי כשנשאה ואשרה עשתה בהלי נם ליכם לאשרה עשתה כיון שכל נדרה שנדרה הוא מפני שהשתי ק"לה ומ"ל יכם מ"ל בעלה פ"ל שתם לים דודאי דשכולם לשרה ליסר על נפשה וכעו לה מבעיי כנת אי מסקת הרעתא דמייתי בעלה ונפלה קמי יכם וכל עיקר נדלם כדי לאסור עשתה על יכמה והניח מודרך ואין כופין לחלוץ שלא מבקשין לכך אי דילמא לא מסקת אדעתא ולא כתכוונה לאסור עשתה על יכם כמו על בעלה ואף דאשרה עשתה נם ליכם מ"מ עיקר נדרה לא היה על יכם ולכך מיפשט פשיט' ליה דהלכה כוותיה דיכם אינו כבעל ולא כיוון כעיקר נדרה ליכם כמו שכיוונה כעיקר הנדר על הבעל ולכך כופין לחלוץ לה ולעולם כשאשרה נפשה אב"ע אפילו מחמת שענה דשתשתיי קשה לה ומ"ל בעלה מ"ל יכמה ומ"ל שתם לים שיהיה ולא דמ היה שיהיה הינו שנתקיים מתנ' מהרי"כל כמכוונך לעיקל המשכל כדברי הגו ז"ל וה"כ מאי מייתי דאיה למי שנשבע שלא ישתה על משתו מהת דכודאי ליכמה לא ליכון שלא עלה על דעתו כשנשבע שתפול יבמתו לפניו דלא נשבע שלא ישתה ולא על יכמה נם דיכמה כע"כ זמן השתים הקבוה לו דלא רתיא כלל לנטולה אני מן היהודים שהיה מותרת שנדרה כן תפני שהשתי קשה

לה ומכל התשים כודאי נדרה והיתה כוותה נם ליכם ומאי דמקשים הכי נמי נם על רש"י וזל דפשי' דאשרה נפשה מכל היהודים ע"כ לאכי לא ידעתי מאי קשיח להו כיון שנכנר ייבם זה רש"י לפיטתו שלא נדרה שלא המותרים לה וייבם זה היה לפור לה לפי' לא נתנרשה יעוש לין שיהיה הנה דאית מהרי"כל לאיה דאיה:

ואע"נ דלפום מאי דכתיבי' לעיל כדעת הרשב"ם דטעמי' דהרשב"ם ז"ל דאף יכמה בכלל משו' דאולינן כתר כוונ' הנודר ועשה זה הועיל נם למהרי"כל דכיון דאולינן כתר כוונת הנודר אף נם זה כך לפתכב שלא ישת אשה אחרת מוכיחין הדברים כי היכי דלא תיהוי לה נרה כודאי אף יכמה בכלל דסוף סוף נרה היא לה והוי דומה להך דטעולה אני מן היהודים דמה התם דאמרינן דכל התשים בכלל מפני שהתשתיי קשה לה ואף לייכם שלא היה כעולם נדרה ה"נ אמרינן דוקא שנשבע שלא ישת אשה אחרת כי היכי דלא תיהוי לה נרה יבמה נמי בכלל אף שלא היתה כעולם דסוף סוף ל"ם היא נד"ה מ"מ הדבר ברור לרוחי' השתם דלילו דאיה וידע מוהרי"כל לתשו' הרמ"כם שתנו כה כלי ספק הוה ספיק מלהכיח דאיה זו היא דטעולה אני מן היהודי' דהת קתני דברי הרמ"כם בחיבור כפ"ב מיבום וחלוצה בכה ט"ו ומשה כאר"ה כאר היטב והרמ"כם נמי מפרש להך בעיית דטעולה אני מן היהודים בפירוש הקוסטת והדי"ף ורש"י ז"ל ומעתה היקשי ליה להרמ"כם שהוא קובר את עצמו מחיבורו לתשובתו דכחיבורו פסק דאע"נ דלא לפיק לדעתה דמייתי כעלה ונפלה קמי יכם חל האיסור אף על היכם ואילו כיתני' פסק נבי יכם דכיון דלא לפיק לדעתיה כשעת שנשבע שלא ישת אשה על משתו שתפול יבמתו לפניו לא חלה השבועה על היבמ' והיאך תקייתו שני פסקי הרמ"כם הללו לדידיה דמהרי"כל ז"ל חלה ודאי דלהרמ"כם ליכת למילף יכם מיכמה או כמו שכתבנו כעניתינו או דמצות יכום שהיא קודמת היא דווקא ליכם וכדי לקיים המצוה בודאי חיזו נשבע על היכמה לכטל ממנו לפי' מצוה קלה לכל יכמה שהיא מצוה להקדים מצות יכום דלפי' כעיקר מצות פריה ורביה לא מיפקדי כשארה ודאי נם ליכמה נדרה שהיא נודרת לכטל לה מיצוה או שים לו להרמ"כם היזה טעם או חלוק אחר לחלק כיניהם ואנחנו לא נדע ואי לפשר לומר הכא כדכתיב מרן בתשובה דחייתיקן לעיל ע"ד הרמ"כם ע"ש מוכפ"ל דלא שכיח שלפי' לם היה הרמ"כם עשתי חיוש כלוחה שכיח כחתיתו הכיכר היינו אומרים כילדותו דהיינו כפי' שכר הכי וכזקנותו דהיינו כחיבורו הדר היה יעוש וה"ג כפרש דשוהרי"כל נימת הכי דהת ודאי לא דלא לאתר כן אלא כאותו פרט דאות דלא שכיח שלא ידעו ורבנו לחלק כיניהם ולהתניא להם מקום ייבום שניהם נם יחד לפר לא כן כפי' דמוהרי"כל שכבר מצאנו יבום שיהו חרי פסקי דהרמ"כם כתשוב וכחיבור עולים כקנה אחד לא שיך תו למימ' דכזקנותו הדר היה ולא שיך שלא דהת דתרן דתשובו דהרמב"ם היו כבחרוני והחיבור היה כזקנותו ולאתר כן מדהרמ"כ כפי' כפשר הלפסה קתיה הדרת תפלתך נדולתם אין הדברי' נוחין דמי הניח להם אי וה כתחלה אם התשובות או החיבור ואפשר דהתשובות היו בחרונה ואפשר שכעיד שהיה מתעסל ותתבשל כחיבור היה נסו מלפניו מיזה שנות והיה תשיב לשואלו דבר כחופן דכפרש זה דמוהרי"כל

ניחא הדבר והנון ליתר הדם חוס ויותם מוהריב"ל לתשובת הרמ"כ לא חזה תיובתי ראיה זו ולא הוה עלינו על הרמ"כ ומצאתי שהין ראיה מתוהריב"ל למה שאנו כיון שלא ראתה לתצו' הרמ"כ והין כלל זה דהלכה כבתראי לתמוך כהן:

ישבתי ורחה לחכי התשובה מוהריב"ל סי' פח"ם קיים שעמד על פיוסיו של מוהריב"ל ז"ל דיבמה מסיק לדעתה דמתן בעלה ופלגה קתני יכם מתניתי' דם' בחסה שלום דף קיו דיבמה היה מחתה מחתה בשום שהיכם מחמתה לומר מתן בעלה ופירש"י החם יבמתם פניית לה דמסקנא לדעתה דמתן בעלה ואהיה נראה ע"כ: ואנכי כעוניי פקותי פירש"י הלו ודברי מחי שמסכימולפורוש בעמדתי קושת ופוסקלפי פירוש וס"ם וכי מתי מחיו בשתו לשני מחין דלי מסקנא שהיה נראה מחם ודלי הלת סבייה לה ואיפה רוצה בקלקולה היה בלמנת ואמלי שפתה שהיו יבמתה לוכה בלמנת דיתעסק בי לוזה יבמתם שהיה לחות' או לוכה לחות' כדי שתצלתי להרמב"ם ז"ל בפ' מניחין כפה ג' שכתב דחתם מהפשים שחוקתן שונחות זו לת זו יפמתה לפי' היתה לחותה ע"כ וכתב שם הרב המגיד והל' ומ"ש יבמתה ולפי' היתה לחות מכותר כירושלמי שם בכתובות יבמתה לפי' לחותה לכל רש"ל לפי' יבמתה ירושה שמת סופה לחיות נדחק ול"ל לדבריו שלעפ"י שהטעם בן הוא הלת פלוג דבן אין יבמתם ליעמת ע"כ ומפיהו ליכתי דהרב מגיד נראה הלת הוגרך לומר הך טעמת הלת פלוג דבן אלת לרש"ל ז"ל ופמ"ש ול"ל לדבריו לפ"ל לדברי הירושלמי ולהרמ"כ לא הומיך ה"ל ז"ל להלי טעמת הלת פלוג דבן מטום דסכרי סקט יבמות שוכחות זו לת זו וקט לם יהיו לחות הלת חייבי לריות ובן ב"ש ת"ם הרמ"כ שפ"ב מניחין כבא י"ו שוכר יבמתה בסתם בכלל קטם בשום שעונחות זו לת זו שכח ופירש ה"ה ז"ל וכבר בחכתי לתעלה בבא שיעמתה לפי' היא לחותה מדקתה שעונחה לוקט ועוכר כלי בירושלמי וכתב"ם שם ע"כ שמן הדברים הללו הוחלה יוצלת דלהרמ"כ הירושלמי קטם יבמות חוקתן שונחות זו לת זו ת"ל ז"ל בטעם לפ"ל וכך דחיתי לת"כ לנחן כדיהו הרב משנם למלך ז"ל שם בפ"ב בכל י' והנו שכך הפין בדברי ה"ה ז"ל הלת הומיך לטעם הלת פלוג דבן אלת לדברי רש"י אבל לא לירושלמי ולהרמ"כ שם ז"עום ובמו ודלי לירושלמי ולהרמ"כ לא דחקו בלום מהריב"ל ז"ל לתוהריב"ל ז"ל דחיתי מוהריב"ל תהך דגטולה אמי מן היהודים רחוק בתוהה לחירושלמי ולהרמ"כ הוא ודע בהם מהריב"ל ולהרמ"כ ולפ"ם ותפם לוקט עיקר והכים פיסט ז"ל ולפ"ם דהרב מ"ל לחוד והסכים הירושלמי והרמ"כ עם פירש"י וכתב דלפוסי פלוגתא לא תפסיקן הנה מהריב"ל לא אתיב ליה כלומי לא ס"ל בהדיא מ"ל אלת כריהטת דלי אמיה דה"ה ז"ל ועוד דבפ' קונים דכתני לם מכניסין גטולה אני מן היהודי לעבד תהו הויא תוספתי לפירש"י דפירש דיבמתה סניית לה דמסקנא לדעתה דמתן בעלה ואהיה נראה ע"ב דלם לפי' לפ"ם ז"ל דהרב המגיד בשבועתה אלת בעלה בדעתה המשביע שלם אלת עלה על דעתה המשבע שלם הדברים הללו דמוהריב"ל מביאים לפך דהריב"ל ז"ל דחיהינן לעגול דבגדול לחכיתי בתחלה וה"ה לדבי לחר כל שלמן מגדר בולל הולכים לחרתו ולום הוא שבועין מוהריב"ל ז"ל ב הו"ל לתהריב"ל ז"ל דליתי עלה מפ ולימתי הכי הלת כיון מכה כוותה הגידה כיון דפשיטא על דעת לחוכחי כיון שלמן השבועה כולל הולכים מהרי הלת ודלי כיון שלת רמו שום רמז מוה בוחלי שלת

ניין לזה כלל הן אמת ויאמן כי כ"כ בח"מ סי' ק"ל לף שהוא כתחלה וכל הנשבע לתועלת חבירו לדעת חכירו הוא נשבע ודעת המשבע שלא ישא אשה אחרת עליה לפילו יגמה ע"כ וזה הוי כדברי מוהריט שאנו מדברים עליהם הכא לח"ך כאן הנשבע שלא ישא אשה אחרת על דעתו פלוג על מהריט שכתב והל מ"מ כיון שלא פירש כוהריח אין מכניסין בתוך תנאי הנשואה שלא מילתא דשכיחא והא הוי מילתא דלא שכיחא ואין זה בכלל ותבוי התרה היו צריך ע"כ וכמעט שקיומים דברי הרמב"ן הללו להיות כדבריהם כיון דזה ודאי הוי מילתא דלא שכיחא ודאי שלא כיון לפה הנשבע לכל מילתא דשכיחא כיון שנשבע לתועלת חבירו לדעת חבירו הוא נשבע על כל דבר השכיח ופני במו דלקיק ודעת הנשבע גלגל ברעתו בשעת שבועתו לכל דבר השכיח אלא"ב שים לפרש דברי הרמב"ן דמילתא דלא שכיח לף לאשה עלמה שנשבע לתועלתה לא אסיק לדעתה וכמה אנשים לעולם אם נתברר לנו דבשעת השבועה עלה על דעת אחתו שנשבע לתועלתה גם יכולה דלא שכיח היה לסור לף כיוצאתו לא"ב דלא שכיחא ולא עלה על דעת הנשבע כיון שעלה על דעת המשביע ולא אחתו לשיבך מלין דמי הכריחך לפרש כן כדברי הרמב"ן ער שיהיה לנו לפתוח שם לנמנם ע"ד הרמב"ן פלגי מתניתין דתתם נמוס הגמתנות וחדא מינייהו היכולה דמפרש רש"י דיבוחם שניית לם רמקשה. למעוטי בעל ואהיה לחים ע"כ ודעתיב הוה הוי ספק פיקח זה בדברי הרמב"ן ער שנשנרך לרחוק עלמו ועמר דהרמב"ם והירושלמי פליגי על דשלחום וכבל מה שהרמב"ן פל כדברי מוהר"ל דלא טוב לנו לפרש דברי הרמב"ן כיון דשבועה מילתא דלא שכיחא לא כיון הנשבע ולחמוד ולא פחמר בהרמב"ן אלא דהוי כלו

כוונתו לאוקמי שנדר על דעתו ותו"ס הגיה ולא דקאמי' כוונתו אין מתירין לו אלא מדעתו ולטונו ע"כ ולדבריו דתוה"ס דעתא דס"ע דקאי כנודר לחבירו מתחת שקיבל ממנו טובה מתירין לו ולא כעיין דלטונו ולשונו אלא שעדיעותו לכך שהתירו לו ונמצא לפ"ז דקאי אם אמנו לומריס שהים מקובל טובה מן החשה כשכשבע שלא ישא חשה אחרת עליה לא כעיין דעתה ולטונה אלא לפי' כ' לטי לטונה אם מתחרט על שבועתו כל שמודיעין מתירין לרעתו מרן הס"ע ז"ל אלא דהס"ך והעז"ך וכאר הגולה שם כתבו שדעתו מרן הס"ע נמי דלא קני כמו שמודיעין לו לבר אלא נריך ג"כ שיקו רשות המשביע מפני שקיבל ממנו טובה ולא כתוה"ס ולא היה נריך להנחתו כשם ולא דמרן נמי כ"ל ס"ל ומעתה יש לנו למען דלות אם הים כשנשבע לרעתה שלא ישא חשה אחרת תמנה טובה וכשכשבע לרעתה שלא ישא חשה אחרת עליה ונתחרט וכא להתיר שבועתו ודלי שאין מתירין לו אלא מדעתו אבל אם היו מקובל ממנה טובה לא פעינן דעתה ורשותה שלא מתירין לו ומודיעין לה מפני החשד ולפי' היש עומדת ולטותה שלא להתיר לו לא.

משנתינן שם:

והנה מהרי"ט ז"ל בתשובה הנ' כתב דהחים חיטו מקבל שום טובה והנחה כמה שהחשה מתרלה להפשת לו דיוקי מתה שהחים רוצה ליטא היא החשה רוצה להפשת דמשע"ה דמרינן בכנוקין דכתוכת חשה בוכויות יעוש ויש להקשות ע"ד מרי הלנו מתך עיקר מומיטון של דין זה דכעיען מדעתא ולטון המשביע עד שיהיו לו הא דהניא כפ' רבי אליעזר דברים דף ק"ה המודר הנאה מחבירו אין מתירין לו אלא בפניו מדכתיב ויאמר ס' אל משה כמדין לך שוב מגדימת אמר לו כמדין נדרך לך ואמר נדרך במדין דכתיב ואחל משה לשפות אל החים ואין אלא אלא שבועה וכו' ע"כ והרכה מן הגרולים פירשו דמשה היה מקובל טובה מיתרו שלא מהן לו כהו אלא מתחת הגדר וכל שאול מקובל טובה ככך כהבו רבים ועלומים דכעיען דעתא ודהן המשביע כדי שיהיו לו וא"כ ודלי שהים מקובל טובה והנאה מן החשה שרוצה להפשת לו ודלי כת"ם מוהרי"ט ז"ל ועיעין משה עם יתרו מוכיח ומפשר להדין לזה דלא אמרו אלא יותר מה שהחים רוצה ליטא החשה רוצה להפשת לגבי החשה עלמה ומש"ה כך לישבע לא שלא ישא חשה אחרת לא קיבל הוא מתנה טובה הנאה של כלום אלא מדרכה היא קבלה מתנו טובה הנאה אחר נשא אותה משה לה בן לגבי לחי החשה שהיו מקובל הוא החשה מן החים אחר רוצה ליטא את כהו אלא אחתן הוא מקובל טובה הנאה מחתיו שהתן לו כהו דלא שייך לומר יותר מה שהחים רוצה ליטא החשה רוצה להפשת והכא יתרו כשקיבל עלין לתת כהו לחשה לא נתנה לו עד שהשביעו שלא ירד למצרים ואם לא היה נשבע לא היה נותנה לו והוי ודלי חשה מקובל טובה הנאה מיתרו ונשבע על דעתו ומש"ה אמר לו חתנך כמדין נדרך לך ואחר נדרך במדין דכעיען כפניו ומדיעיה ולטונו ילעולם דנשבע שלא ישא חשה אחרת על חשתו לא הוי מקובל הנאה ממנה ובדקאמר הרב א. לתמה דברי מהרשד"ם בחיו"ד סי' ל"ו קשים שכתב דהחים חיטו מקובל טובה מן החשה מטעם מהרי"ט דיותר מה שהחים רוצה ליטא החשה רוצה להפשת וטב למיתב עין דו מלתיקא קרמלו ורגש עליו מהך דמשה

ולא תירן כלום ולא קאמר ישמעי נדון מהרשד"ם שהוא מדבר כיכמה ועל היכמה לא קשיא מהך דמשה דהיכמה כונתה בע"כ וכדקאמר היהו מהרשד"ם ז"ל שם דהרואה ירחה דגם על שאר בשים קאמר כן מהרשד"ם דאין החים מקובל טובה מן החשה ולא תירן כלום על הך דמשה להמהה:

ומבלי הפך דאיסתמיט מיניהו דמהרשד"ם ומהרי"ט דברי מי שגדול מוהרי"קו כשודש כ"כ שהגדיל התמיהה על רב אחד שכתב כך"ד דמטעם דיותר מה שהחים רוצה ליטא וכו' דאין החים מקובל טובה מן החשה אחד חדשה גדולה מתשובת מהר"ם שהביא שם ומכך דמשה דקדי לה תלמודא שהיה מקובל בוודאי הגלה מיתרו ועוש וכדאלי הגמור שם היו רואים מהרשד"ם ומוהרי"ט ז"ל לדבדי מוהרי"קו הללו לא הוו עלינו עליה דרב נוכריה ורב חיליה דמוהרי"קו ופוק חזי למהרשד"ם ככמה מתשובותיו דקא מסהכם ליה למוהרי"קו ימחשיכו הרכה הללו כספריהו ומה גם שם היו רואים לתשובת מהר"ם שהביא מוהרי"קו כדאלי שהיו בנדריס לחריסס דהחים גמי מקובל טובה הנאה מן החשה והגם שים מקום להעמיס בתשו' מהר"ם דלא קאמר שלא שעשה עמה טובה מעיקרא מטעה שנחילה ליטחה וקיבל עליו גם הוא חרס לקחתה ע"כ דאלי כמשמע וה שגם החים מקובל טובה מהחשה דאלימא לך דלא קאמר מהר"ם שלא שהחים עשה עמה טובה והיא מקובלת ממנו טובה ולא הוא ומן הטעם דיוקא מה שהחים רוצה ליטא וכו' וטב למיתב עין דו' ודם דאלי' קאמר עלה כך דמשה שעשה לו יתרו טובה אלין הכרח מוש לומר דהחים מקובל טובה מהחשה מפני שנתרלה להפשת לו דאלימא לך דשניא הדשמשה עם יתרו שקבלה הטובה היתה מחמיר ולא מחשתו ולאמור לעולם ת"מ חזי מאן גברא רבה דקא מסהיר עליה דמור"ם דס"ל דהחים גמי מקובל טובה מן החשה מר ביהו מוהרי"ק ומי יבוא אחרי החלך את אשר כבר עשהו שוב פה לירד סבל תשובת מהר"ם מפדווס ז"ל ואיתיה לו בפיתן ע' שהביא דברי מוהרי"קו הללו ומחלק עליהם ולא להחלק בהאו' מהר"ם דלא אמרינן שהם מקובלים שובה זה מוה שלא כשכשבעו שהים החשה לכל שם מחים כשבע הוא לפרו ולא החשה לא הוי מקובל טובה ע"כ וה אחת קשה לשמוע דוקי כשביעת משה שרותה לגדון דמהרשד"ם ודמהרי"קו וכת"ם לחיות נופלים מהר"ם מפדווס כחים ים דתו תוה בכהוכים ודברי ז"ל שמשה ויתרו כשכשבו זה לזה הרי ודלי תדברי הגמ' לא משמע אלא דמשה לבר הוא שנשבע ולא יהרו ולא נפורה ואם לא שייכי יהרו ונפורה בכוונה זו כי אם משה לבר שהשביעוהו אלא ירד למצרים ועכ"ז פירשו כה רבנן קמאי דמשה היה מקבל טובה מיתרו כשביל שנתן לו בהו לחשה ובודאי אלא עלה קשיא דיקא לאהדוקים דמהרשד"ם שפירוה את אשר לשבו דמשה שהיו מקובל טובה מיתרו ולא מכאו נפורה וכדבר החמור לבעל כיון אלא דמו תוה כלום. אח"ך יש עוד הרב לחלק בדרך מהר"ם שלא כשהר חלקנו בשעתידו דלא קאמר מהר"ם שלא במה שנתרלה החים ליקח את החשה ויקבל טובה לחשה אבל במה שנתרלה החשה לא יקבל טובה לחים כי לזכר מטיות בשים הרבה ולהחלא בכל דהו ניחא לה וטב למיתב וכו' ע"כ אבל לא ידעתי בהך דמשה דאמרו עלה דבנן קמאי דמשה מקובל טובה מיתרו כיון דלא

ובכה גם הציל משם מרשב"ם בתשובה דמחיים עלמא
גנו רבינו יהודה דמחיים מיגו מקובל עובדא מהתחם כל
שלא נשבעה גם היה חלק החיים לברו נשבע ליעוש:

ולענין הלכה הכה מדלי דהלכה ומורין כן כתבו"ס
פאדויה ז"ל לנפשי מהוראה דקולן הל בבתרלי
בשרתו דברי הרשתוים ומחלקו עליהם וזה כלל נדול
ביון וה"כ לף הוה רמה מהר"ם מפחדוו לדברי מקרלקו
ומחלק עליהם וכ"ם הכא דיש לחלוק דרי נברי דברי
מהרשד"ם ומוהרי"ט ז"ל חלק כחד קנה דסברי דלין
פחים מקובל עובדא הנלח מסנהדרין להכשיל לו
ולזכר מצוות נשים הרבה וכו' ותחרי סהדינן לנו השתים
לף כל נחת לחו מקרין לחים שוכנים לף. ובתחו בלבי
לחון השחם לף כי לית מחכה לו להחזיר ובלבר שיחזיעום
ע"פ פסק מרן הש"ע דכל שלח קיבל עובדא הלה
מקמשביע לח בביון דעתו ורלוו לף שלחזיעלה מבירו
לדר. וכ"ם חם לח נשבע חלח החים ולח השחם הלף
לשרשב"ם נמי לפי דברי. מהר"ם מפקדינם מקרין לו
שלח מדעת השחם ורלונם וכתב"ם:

נשאר מה שעומד בפניכם חשובת הרב בני משם
כת"כ סי' ע' שהשריך למעניהו ולח עתר
בפנית לח רשות השחם ולח רשות כ"ד ולח השקרה
שקחירו למי שנשבע שלח ישח השחם חחרת עליום למי
שרוצה לכנום ליכחתו עשות ותחיבת לך דלח היה רשחני
ביון הרב שהדבר כרוך לפי דבריהו של הלב ליכם ביכון
שלו חיכי מכיון לשם תלוה וגם ליה ליה להרב הברעת
מי שהכריע דמ"ק וגם ליה ליה הנשבע לקועלח
הניחו כל שחיכו מקיבל מחנו כיכה מקירין לו שלח
מרלוו וגם ליה ליה בשם הקירוהי כדיעבד תוחר מש"ה
מחמיר כל כך חשר לח כן כ"ד דלפשם שהן עתה יחרע
ולה ליכם כדי לקיים התלוה וגם דחנן קולן כפסק
מרן הש"ע ובהכרעתו לע"נ דשחר מכוחה לח הכריעו
חיהו מרן דלב נוכריה ורב סיליה הכריע הכריע דמ"ק
ולחו חין לנו חלח דברי מרן ובמקום מנים לם מהחרע
מקולין וגם חנן קולן דהנשבע לקועלח מכירו כל שלח
מיכל מחנו טוכה מהירין לו שלח מרלוו וכפסק מרן
ולף לם הנשבע מקיבל טוכה מהחשבוע ס"ל למרן
מש"ע לם כדיעבד התירוהו כלח דעתו ורלוו לף
דהב"ד שהתיר רלוי לייסרו מ"מ מוהר ובשתם לשון
מש"ע שם בסי' רכ"ח ס"ק ד' דשתם ותח"ד מחלוקת בש"ע
שלבה בשתם וכלל נדול הוח זה ועוד שכיהלי בפ"מ
ידע לחשיבה מהר"ם מפחדוה ותשוב' כרשב"ח דשייכי
דמקירין לנשבע לשלח חשה פלוגית ביון שמחרע
מע"נ שחין מנוה בהקירוהו כ"ם בחקום מנוה קלה דיכוס
דקולן שמיך בחקירין לו דת"ל נשבע שיחת פלוגית מ"ל
נשבע שלח ישח השחם מחרע עליו ועבר חלי חתה על
הע"מ ול שבודתי רלה לקשובת מוחרלי כיון שהכיהה
כלחו פרק וכלחו מקום כברו דבשובעה חלה נם
חיכתה ס"כ היחך לח חיים לספיקי של מהרי"ט שהקירוך
נרעת הרשב"ח חי מקירוהו לו מקשבועתו ולחו הפ"ת
החליט הרבה דחין מקירוהו מקחמה כלילן רב"ד
שמקירוהו למי שנשבע שלח ליעה השה מחרע על השתו
ומלה לו יכחם יש לחם על מה שיש לחו וכל דברי
הנדולים דלילן לנעל הרשב"ח ומהר"ל ומרן כחבו
והבחים מחריהם לח חמרו חלח דהשבועה חלה לחיבתם
ולם חוכם לעבור על שבועתו כתה מהנדולים מחרו
דיבחרן ליה הרחקה דר"ת לכל לם מקחרע ומקבם

התרת מקירין לו ויכול לכנום ליכחתו ולח בעינן רלון
ולנוף לפני בעלקוחה נשבע כיון שחין חיים
מקובל עובדא הנלף מהשתם מפני שנחרעים להפסד
לו:

אחר מה שחתם השלם הפוסק נר"ו פסקו כתב
דכר שנחדרך ול ויהי לחרי הדברים החלה
עכרו ימים כחסכר וקרוב לח והוה הדכר חלוי ועומד
ונחנלח מעיבתה ובו כפרק לח נחלח סיכם כעיר
ולחרה הובחה כי מיבחה בחעברה ולח"ך בבות היכם
עמד מרעיד על דבריה חלה וכל לפני כחה פעמים
ונשבע שכוענו חמורות כי לח נגע ולח פנע כה ומעחם
כאנו לחשם מעוברת מבירו והרי זה דומה מחש לנדון
מהרשד"ם ול חל"ם סי' קלל והרב פנים מאירות סי' מ'
ע"ש. אחת שהלהי ודיעני נח לם ים לחזה היחר ליבחה
זו להחייבם ליבחה הן מטעם הש' הן מטעם השני
ולנשובתו הרחב"ה לחי מנפה ויכול שבת ה"ע"כ נם
כזה ינפה דן החכם השלם הפוסק נר"ו והיה לי
מקום נם להחדיך כזה ולח היה"ם נריכי להה דמהרשד"ם
והרב פנים מאירות ול שלח שחין לי שבת הכושר כהיותי
עסוק ורלון כספק קידושין שנלחו לנו מעיר ככל יעח
והסיירה מובחת ומוחבת לנלכת ולנו כל שעתה ושעתה
שיירות מלוות מהבה להם דלוכה כיונה רבה רב
המרחק ועל הכל עול הנלור הכבד הזה מבקר לעיכ
לח יהנוני השב רוחי החמן כי יסופר רבל מה שחני
כיחב ומעלה פסקי פסקי כין נברת ולילות
עתל ודין נרחת שלח הכחתי דברי מר ניהו להסתעב
כדבריו וכשהים לכשחפנה לחנה פרק זה לחר חדש
מעיח וגם כך דלח יש מעוברת מבירו הכול וכבן חת
קשתי נתתי לבעניני דיוק הדין רין לחת הלבה ומורין
כן בשאר פסק החכם השלם הדין המצויין זה משם
הלים נר"ו ירבו כמוהו כיפראל ליהוי רעוה דקירוס
ריזיה מבוליה כרבה והוה בעירי עוהרת סניה זרע ר"כ
יוניח וחי לעולם בים חת נפשו הרמה וכפם נחתן להבתו
סבה על המקום כן יהן לידידי:
הנעיר לפרים לחנייחדו ס"ע

וזאת תשובתי חלויו

סימן ט"ו

עינא רשפיר חזי שפ"ה על פני המים כתוויות
דלבוי ורבת נבעות עולם · לוזרוב עם
הבירה כחלחתך של תורה לבי פתוח בפתחו של חילם.
החזיה יבקשו מביהו דיוק רבה ודיוק וועלת מי פקשם
חלויו ויפלם · קדר הוא הרב הכולל חין ערבו מי יחלל
כמה"ר לפרים לנייחדו נר"ו הולך ואור בכוכבים כולם ·
כ"ר:

נראש סורים תבון הפלתי מול האלהים לחתן
ילדיך יחים ושנות חיים דשנים ורעננים
ורפוחות הפלה כרוך עדיך כרוך כחולם. חכ"ר. לחים
שעברו הלוך וזרח על עבר פני וזאת התורה תחימה
מחיכת נכם מעשה ר"כ מעולם ספירים מסב"ר כולם
סובב הולך על מלי דהחילנא קדחיכון בעד הלים
שנכלה יכחתי לפניו וזוב נשבע לחרוסתו שלח יסה
לפשה לחרת ויחלח כל בכיח תורה חורת"ה דחליבר ננהי

שסות מרגליס. ואפשר להיות כוותיה פרק נשקנו סדרי
כריתות ומנלתת היכמה מעוברת ההוא לאמר לא נגע
בם ונהפוך הוא לאמר מיניה אפשר מעלם. כי על כן
תמצא היתה לכוח כסורת דרך אר"ם ידי מסוכות ולא
יטה לאר"ם מגלם. והנה כבתי"ה פניתי אני להשתבח
בטעם שיח דכירות קדשו להעיד בנודלם. ולגב גרריה
סיר כוקתה מה שתצלה מצודתי קל"ם כמות שהיה
והכ"ל הכיון קר גלם. הנם שבשפלנו לא וכר שר בכל
משלו ומקנו ולכל היר החוקה דכרי התלמיד מעשה
יהריעו וחיטו עולה על שולחן מלכים מכלי נשמע
קולם. תנכי העבר ערכים דכרי דודי לא ואחוש ויסיו
לפי כטעם לשר השתן הדוכשנין והשקריטין ונגע
שול"ם:

הנה רשם המדכרים שכשר הגדול הרמב"ם זל כתב
כתשובתו הרמק"ם היא שולשלת כספרי הפוסקים
זל על מי שהקנה עם משלו כעת ניסוחים שם ישם
משה לחרוש עליה שיקן לם סך מה ונשלה לו יכמה ומרב
זל יש ליטש הכעל ופיט"ר ה"ן לוקו מהלקת טעמי
הנם כתובים על ספר היכר תשובות מרן הקדוש זל קי'
ר' מהלכות יכום וחיטו דידיה דחויי קא מדחי לכולהו
פעמי לחתך דלמאי דיהיב טעמא הרמב"ם
דמשה הקנו לו מן השמים לאחר מר הא לאו מילתא היא
דמאחר דלריך לבשות מעשה לבות הרי זה נותן משה
מיקרי וחויהיה לרב מכילי מעב"ת דכתב עלם הגם"ק
כר"ה ומכות היום זל הענין וזל ומחרי התחילה הא לאו
פירכא היא דלם שמקוסר מעשה הרי היא זקוקה לו
וקרובה להיות כאדוסתו דלם וכו' מ"מ אם נשתק לאחר
הרי הוא מחייבי לתורן וכו' הרי דכמעט דמיית לא"ל
ואין לך קנין ויוקה וקשר ויותר מזה שהיא קנויה לו
ע"כ לדירי הדיוט לאחר המ"ר לא ידעתי מה יושיענו
זה ות לילה ואם כי נשלם דבר מעינני קדושתו דמרן זל
כל דיניס וכבר עלו ובאו על השלחן העשור ולפ"ה
שפיר קא מוסיף רמשתק לאוקו כאשתקו לכל דבר ומדקודיי'
מחוסר מעשה עד כי יכוה אליה ל"ב הרי ניחא דאם
מיקרי ועובר על פשע שכועתו דאפי' כאדוסי דמיחסר
לכ"ע כמיחה לא"ה לא מיקריה אשתקו לכל דבר מעשה
דמיקריה מעשה מכח חוסה קונה דאו מנינו לפרק
הנשל כ"ם כיצחה דמשתריה לכולהו אחי והפילו
לעלמא לא מיחסרה כי אם כלהו ימיחסרה כיאה עד
דהויא כרין ל"ת נמורה דכעל הבית קניה מקרקע נוסף
משה ועובר על פשע שכועתו ידברי תורן זל
כרקי מוקף וכדור הוא ומן הרבדים המנודקים
הנאמרים כאחת מעשה קדום מוהר"ם הלוי זל כם גו"ר
חם"ה כללכ סי' ו וזל דמ"ם דאשם הקנו לו מן השמים
אין קנין זה מכורר אלא חלוי ועומד הוא עד נמר
המעשה ואם היו כתה אחים הרי היא מיחרת על כולם
לייכום ואשה לכי הרי לא חייא ואפי' ליכם אחר וכו'
ע"כ דכוונתו מכושרה דהן אמת דרזל אמרו כיבמה
אשה הקנו לו מן השמים מ"מ קנין זה אינו נמור ואלם
ו מכורר עד אשר לא יקרא עוד נוסף אשה על אשתו
כאחר כוגשה שהרי הגיע עלמך היו ב' וג' אחים ולא
דנה הגדול ליכם ואחילה השני לכניס לה יכמתו מי לא
מיתהרייל ליה ואם קנייה לגדול כקני"ם ויכורר ניחא
דאתוי מסורה לכולהו אחי אלא ודאי אע"פ שאשתו
הקנו לו מן השמים עכ"ז אינו קנו"ם ומכורר אלא אשתו
כן לענין שהיא הסורה לעלמא בלאו ולאחר ארעים

לאכל עכ"פ לא הויא כאשתקו לכל דבר ולאתקפר אכ"ע
ואפי' לאחיו וכאיתיה וכאתו נוסף משה כעלמא עד כי
יכוא אליה וכין דכן הוא עושה מעשה כירים מיקרי
שהניע לפרק הנוסף ועכר על שכועתו שכשכע לאשתו
לו על אנשו וזה כוונת הרב כבילור ומעב"ת קרא ערע'
על הרב נו"ר ממאי דקל"ל מלוה על הנדול לא דנם
חוזרים על האחים לא דנו חוזרין אאל הנדול וא"ל עליך
מלוה הרי דעיקר מלוה היא כנדול והרי זה דומה
למ"ש מ"ל אף דאפשר כאליה מ"מ מלוה מן המוכחר
ליכם ה"נ מלוה כנדול ויוסף נם הוא דאוכח כמי שיכא
שתר. ואתן יד עניי אתן מן לא ידענו זה מה יתן ומה יוסיף
מה שמלוה כנדול היא שהרי סוף סוף אם רלה הכ' ליכם
לא מיסתריא ליה ואי נימא אשה קנויה לו הן השמים
לנדול היכוי לסורה על שאר אחים כמי אלא ודאי אפי'
היתה קנויה לו לנדול מן השמים מעשה מלוה ואוכח
אפ"ה ליכה קנין נמור כדין ג"ל דבעלמא דהא סוף סוף
מיסתריא לשאר אחים וה"ל לכשיקנה קנו"ם ותאסר
לכולהו אחי מדין מעשה כירים יכוא עליה והרי
זה עוכר על שכועתו או תקנו נם מה שריתה מלב"ת
היי מילתא דמלוה כנדול ואוכח להיות דמיק ובתו
דהתם מהאי טעמא דמיק קאמר הרמב"ם אשה קנויה
לו מן השמים היא ה"ל מהאי טעמא דמלוה כנדול אשה
קנויה לו מן השמים היא אחר שיר דמיוכי עולם
יפה דהתם דאמרינן דמשום דמיק זו ל"ו מן השמים
עב"פ אם לא רלה ליכם אינה נתרת ממנו כלא סוס
מעשה ומריכה קליכה להתירה לשוק שהרי קנויה היא
לו ואינו מיקר קנין וה כלא קליכה מש"ה כנדול האחים
אם לא רלה וילא לאיו יקנן ליכם הרי ניתרת לאחים
כלי סוס מעשה מן הנדול הרי דאין קנין הנדול כח
עדיף מקנין אחיו ויד כולן סוה כקנייכם כה רק לנני
מיוכ לאמרינן דלסורה ולעשות לה כניתום מיוכת
דמיית לנדול:

נם היסוד שייסד מהב"ת וכתב זל וכתי שתצינו
שכתב הרמ"כם דאשה הקנו לו מן השמים מן
הטעם רס"ל מיק דלמאן דס"ל מת"ק לא שייך ליתר
כה דאשה הקנו לו מן השמים אתשמיה לא הקנוה לו
דמת"ק ע"כ.אחר המ"ר וה אינו דהא דאשה הקנו לו מן
השמים ליכת מאן דפלי עלה ולפי דכרי מהב"ת כפקת
מינה ונקמ ריכם דמאן דסכר מת"ק מריך שיקדשנה מן
התורה שהרי כתב הרמ"כם כרים הל' יכום מן התורה
אינו מריך לקדש ליכמתו שזו אשתו היא שהקנו לו מן
השמים ע"כ ת"ל מאן דסכר מת"ק כעייתי קידושין
מדאורייתא וזו לא שתענו ונמר' ערוכה וכל הפוס'
פסקו דאתמר ריכתה מדרבנן ותדכרי רכינו כעה"ע
זל ס"ן כתב מתחלה יסוד זה דכסיפקס"ו סתם וכתב
בא ליכם מן התורה אינו מריך לקדש אתן השתי' הקנו
לו וכפי קס"ה הכיא עלוכתא דמיק ולכסוף
הכיא דעת מכי הרמ"ם דמת"ק נמי מדכרי הל' המרומו
זל והוכא כמדרכי כפ' החולן יכתוהרלקו סי' ק"כ מוכח
דלק למאן דסכר דמת"ק מאמרינן אשה הקנו לו מן
השמים ליכם שכתב והל ול"מ אם אין ליכם אשה וכו'
אפ"ה לא כתיכן ליה לאוקי דשמא כיון דמעלה
נפלה ליה אינו קרוי נשוי כ' נשים כיון דהכ' אשה הקנו
לו מן השמים היינו לא כייתינן ליה לאוקי ונם לא
שכקינן ליה ליכם כיון דמת"ק ע"כ ואק למאי דכתב
מיהרי"ק זל שם דלא תפס להלכה דכרי הרב התרומות

לא

לא ה[illegible] ליה מטעמא דכי אמרינן מת"ק אינם קנאה לו
אלא [illegible]מר מר דלמ הרב התרומות בשמא אמרה מי
אמרינן למאי טעמא לעכו"ם אבל חרש דרבנ"ה ה"ו אין
טעם זה כדלמי הוא אלא ודאי עיקרן של דברים הלכ"ע
כיון שמת לחיו ונפלה לבניו מן השמים הקנו אותה לו
לא בעיא קידושין מדאורייתא והיו מי שיחלוק בזה
אלא דפליגי רבותא לי מ"ק או מת"ק יבשעם הא
דכתב הרמב"ם לא תלה זיניה משום מ"ק ולא זכר שר
מזה כלום כי אם בטעם כ' דע"כ אלא דקאמר דזה
התנה שמת ישא אשה על מנת יתן לה סך מה ונפלה
יבמתו וחכי תנא דפטור מתנאו כי מן השמים הקנו
אותה לו והוא לא נשא אותה ולפי טעם זה ה"ב כיון
לא בעיא מ"ק או מת"ק הדין הוא אלא דהכתים לחרי
המלך רבינו הרמב"ם לא לא תפסו טעם זה בעיק
אלא לטעמא בתרא אלא לפיק לדעתיה וכדכתבינן
מימר קמן כם"ד ונקטינן מדברי מוהרי"ק כי דחיה זו
שדחה מרן לטעמיה הרמב"ם דאשה הקנו לו מן השמים
סבר לה מר מוהרי"ק נמי לטעמיה כולהי רבוותא דהרי
הרב התרומות קאמר משום הא טעמא דאשה הקנו לו
מן השמים לא כייפינן ליה לאחוין ועוד טעם זה כנגד
דהוי דהנוסח כ' נשים כופין אותו להוציא ולעומתה חרש
דנ"מ ה"ב וכתבינן הרב מוהרי"ק אלא ישראל ואלא הסברא
וכופין אותו להוציא משום שעובר ולו כ' נשים יאמר
היינו דלמאן דסבר מ"ק מנגע ומלה הוי טעמא
דאשה הקנו לו מן השמים הו"ל למוהרי"ק למיתב לדעת
הרי"ף והרמב"ם ושאר רבוותא דאין כהחלת הפסק
דקבלי מרנן מ"ק ולא לתפסק כסברת מריבת דכופין
לאחוין הרי דקבלת מוהרי"ק הוי דעת מרן ורום ה'
דיבר בו:

ועוד זאת לפי דברי מעכ"ת נבקש מינה דלא
אמרוה הרמב"ם והרדב"ז אלא בגדול האחים
אבל כשאר אחי מוריש דרבנן דאלה שבועתו וכן כתב
מעכ"ת להדיא וגל וכזה הודה לה לרחינו הרב נו"ר
אימא לך דתשובת הרמב"ם דאמרה הוי דאשה הקנו
לו מן השמים סמכת אינה מדברת אלא כיבם ג' אחין
לו אחים והוי קנויה ליבם ה' וכ"ש לו אחים הפסד
דלא אמרינן אשה הקנו לו מן השמים אלא לגבי גדול
לכך ע"כ ולדידי הדיוט אין זה מתיישב על הלב דכל
כי האי מילתא הו"ל להרמב"ם לאודועי לן ולא לסמוך
אלא הדלת ותו נפקא מינה דאשה הוא הדין הב ליבם כגבי
לקדם מדאורייתא דלא מיקניא כי אם לגדול וזו לא
שמענו ונסתפק אמרו מאחר דיבמה דרבנן:

ובסברא זו דמ"ק מנוח מן המוכחר הוי ז"ה
נ"ב לדחוק מרן לטעם כ' דהרמב"ם
דיבום בע"כ הוי ודחי לה מרן שאינו לודק לומר ייבום
בע"כ מאחר דפסיד בחליצה וכתב עליו מעכ"ת הל
אחרי המחילה לא אוקמיה מידי לפום מאי דכתיבנא
דלפ"ז לם לה תקנה לאחרי בחליצה ונם הוי מניה מ"ת
לינה מן המוכחר ומי שרוצה לעשות מצוה מן המוכחר
בע"נ שאין רצונו כן ליבם ביון שרוצה לעשות מצוה מן
המוכחר הוי היכך רצונו ובע"כ וכו' ומתם זהו שכתב
הרמ"כם לכל ייבום בע"כ הוא לקיים את המצוה דמ"מ
דזהו כדכתיבנא כלי בפק וכו' ע"כ ואני אומר אחר
המ"ר אין כל זה כדאי לעקור נעוע אחרי קדום מרן
ז"ל דקאמר מי לא ידע ח"ו חוכן טעמא הרמ"כם שכתב
מ"ק והוא עד אחר הביא כיון דבבא הרמ"כם

ועלה קאמר דמשו' הא ליתא דמ"ק אין זה נקרא בע"כ
לעכור על תנאו דלא דמצוה מן המוכחר כיבום מ"מ
כיון דלפסיר כפחות מחנה בחליצה אין זה אנוס על פי
הדיבר לעכור על תנאו דלפסיר לחלוץ ולא אלא יקייס
מצוה מן המוכחר ופשוט הוא לעין כל דאין זה נקרא
בע"כ:

והרב נו"ר שם דחה לטעמא זו דהרמ"כם דבע"כ
הוא ממאי דלקיקו רבני האחרונים ז"ל
לגבי דהלכתא דבשוו לגבי דב"ע מת"ק ופיים עלה
דהדרב"ז יורה יורה ידין ידין כזה ומעכ"ת יגא
לקרות בשם כאריה ישאג לעומתו ול"ל מיבי מכין מאי
קאמר דכודאי הרמ"כם כתבו ז"ו פליג על רוב האחרוני'
דלימו מיידי כיבם בשוו ועכ"ז קאמר דבנגד היבמה לא
יועיל תנאי שהתנה וכו' ומאי מקשה להרמ"כם מרוב
האחרונים דלא חיים להו הרמ"כם כלל ואם קושיתו זו
של הגו"ר לא על הרמ"כם אלא על הרדב"ז נם לזו לקו"מ
דמאי מקשה מרוב האחרונים על הגאון הרדב"ז וכו'
נם מ"ש הגו"ר דהרדב"ז יורה יורה וכו' לאיבי יודע מה
הוא שם דשיחתו למיכה הלמוד נדול מאחר דלימו קרי
בחיל כתבו הלזו דלא בשוו מ"ק וא"כ מהיכן יגא הדבר
הלז דהרדב"ז יודה בשוו ול"ע ע"כ. לדידי הדיוט חזי לי
אין כאן סוס תמיהה ודברי הרב גו"ר נאמנו מאד וכחון
לשון הזכב דהרב גו"ר שכתב וגל ומ"ש דלא אמנה וכו'
הנה בכר לפיקו רוב האחרונים דכיבם בשוו אשה כ"ע
מודו מת"ק וכו' והנה לפ"ז הרדב"ז דלדברי האומרים
דמ"מ אי ליבם והשתא הבי קגל וכו' וכודאי לא הוא
דאשה לתשובת הרמ"כם והכיאה בתוך כ"ר וכידוע
ומכירה דבשוו אשה לגידי נם נדון הרדב"ז בשוו הוא
אלא כוונתו דנויה דנמס דימת דהרמ"כם הבי ס"ל דלא
בשוו אשה מ"ק מ"מ דברי האחרונים הלכה זו העלו
דבשוו כ"ע מודו דמת"ק והלכה כבתרתי וכיון דכן
אזדא לה לטעמא דהרמ"כם דבע"כ הוא דלגבי דידן
הוו דינן מת"ק והרדב"ז לא נסתפק אלא לשיטת דסברי
מ"ק אכל לחלן דסבר מת"ק תורה דאלה שבועתו או
תנאו וא"כ לגן כדידן דידעינן מת"ק יורה יורה ידין
ידין הרדב"ז דאל ליבם וזהו דדייק שרטט וכתב והנה
לפ"ז הרדב"ז וכו' והשתא הבי קגל דר"ל הא אמת הכא לגן
כדידן כהדלי דכתבתי דקגל בכתבתי דבשוו לב"ש
מת"ק יודה לו הרדב"ז דאלה שבועתו ואל ליבם ומה
שטענו מעכ"ת דמאי תקשה מרוב האחרונים על נאון
הרדב"ז דאימת לך שהוא מן המיעוט דסברי דאף
בשוו מ"ק וכו' ומה נם שאלה כאילן נדול תשובת
הרמ"כם ומאי תוקיף ליה מרוב האחרונים ע"כ אחר
המ"ר נם זו אינה טענה דמאחר דמהאחרונים שחלקו
כוונת הרי"ף ז"ל כסי' ס"ב ופיע' מרחמוני הו"ל להרדב"ז
לאיתי לסברתם דהתה לאחרונים לנבי הרמ"כם וכפרט
להחתיר על דברת שבועה אלדי"ם:

ועוד כתב מעכ"ת עמ"ש מרן נם מה שטענו
וקידושיה מדרבנן אינה טענה דמ"מ מאחר
שהיא אסור לקחתה כלא קידושין כשהוא מקדש עובר
על מה שהתנה ע"כ וכתב עליו מעכ"ת הל"ל לא ידענו
מה יועילנו זה דמאחר דמדאורייתא קנויה לו שפיר
מיקרי כי מן השמים הקנוה לו אע"נ דמדרבנן בעיית
קידושין[illegible]וכו' לגבי כוותו כתבו דזו קנויה לו ולא
עיתת ביון דבעיית קידושין אינה קנויה לו וכו' מ"ם
הוקרך לומר דקידושיה אינן אלא מדרבנן אבל מדאורי'

כבר קנויה לו ומיון כיוצא הרמ"כ בתשובה לומר דכיון דקידושיה מדרבנן מצ"מ מותר לקחתה וכמו שכן הכין מרן עב' דק"ל דמתחר שהוה מסור לקחתה כלל קנין עכו"כ ולפי' דמרן הרמ"כ כרכתיבנא ע"כ. ולפי' פשיטא ודאי דמרן הקדוש זל ירד לעומקן של דברים רמי לנו גדול כמותו דכל רז לא חניס ליה מנלה עמוקי' כ"ם הכריחה לעניו דהרמ"כ כתבה בלשון שלילה וקידושיה היון הלא מדרבנן ואפ"ה עליה הוא רן דסיי סוף מחתר דרבנן הגריכוה קידושין הרי לפי תקנתם הגריכוה קנין מחדש הלא ממנ דמדאורייתא קנויה לו מ"מ השתא דתקון רבנן קידושין הרי זה מיחסרא קנין מדרבנן מיקריית וכאשר יקדשנה לנמור קניו כם לקייס דברי חכמי' הרי הוא עובר על שבועתו מדרבנן ול"כ ממי מהני לן הרמ"כ כטענתו דאשה קנוים לו וכי בעיני קידושין מדרבנן הוא סוף סוף מחתר דכעיני קידושין מדרבנן לנמור קנויה כה הרי מדרבנן עוכר על שבועתו וכ"ם לפי דחיה ק' דהיכא כאשתו מדאורי' לכל דבר ומי חסרה כיזה עד דנמר קניינו כה דעובר על שבועתו מדאורייתא הוי:

והרב המכ"ע זל בח"מ סי' קמ"ו הביא לתמוכי הרמ"כ וכתב עלה דלא אמרה שת לפוטרו מן התמון אלא לפוטרו מן השבועה לא וכתב עליו מעכ"ת ולא והשיב הרב המבי"ט וכו' ואיני מבין חילוק זה דמה יש לחלק בין אמלי לשבועה וכו' עד ומה הוא החילוק בין הא להא כי לא ידענו זה גרולה דבבר הרב גו"ר שם הרגים מוה ובתב ונעמת דדוקא כתמון יבול האדם לפטור אח עצמו בבל גר שיהיה לפי כדרך קפק ושמא כיון שמתונה מוחזק היא כו שהדין נותן שלא להוציאו ממנו שת כחזקה ברורה ממש נבי שבוע' לא קיל הבי וכו' ועוד נלע"ד דאפשר לומר בכוונת הרב המבי"ט דבשלמא נבי ממון שפיר מצינן למימר דמיפטר בשביעתו דמאחר דמן השמים הקנו לו וכמה זו גם הקני לו עמה תוהו שנהתייב כו' לאחזה הא' וכל כי האי לפע להיות דבשמי' יפטרו תוהו תשתוק זה על דרך שאמרו הפקר ב"ד הפקר אבל מין מקנין לו אשה מן השמי' לענין על שבועתו דהיתר מעכירין על שבועתו ועוד כתב הרב המבי"ט נ"ל דאי תהני הא טעמ' דהרמ"כ שם הלא מסיק דלעתי היינו לענין לו תמנו פתח להקיר לו שבועתו אבל לענין שבועתו לא תהני ותעכ"ת מקבי תקבייתא ואי עלה תהויא דפ' ד' נדרים דב"ה דנדרי שנגות ורלה אותם אוכלין האנים ומה דאיתמר בפי' הנשואים הר"ן והר"ם ומה שחילקו מהניא דשותפין בבבית שבתוך ביתו וקיים עלה הלל ולפ"ז אין מקום כלל לדברי המבי"ט זל הללו דה"ב כי אישתבע שלא יצא לא נחכוון להשבע שבועה או להאסור אינה על יבמתו בלל ואילו היה יודע שתפול יבמתו לפניו לא היה נשבע עלה שהיה מוציאה מן הבלל וכו' ע"ב גם על הרשב"ץ פריך מהאי מ"ני זל ולבאורה יפלא על דברי הרשב"ץ דבבל כי הא היו בנדרי שנגות רבינו שבשעה שנשבע שלא לחסוך תדעתיה שימות לחיו בלא בנים ותפול יבמתו לפניו ולא

דאף כשיקה דלא שכיחא טובא חל הנדר וכבי הקדש דלא מהני פתח דהו"ל טולה דלא שכיחא טובא וכמ"ש כל זה הרב נו"ר כלל ב' סי' ח' על הרב המגיד מוהר"ר משכנדרני ז"ל לכל על הרב המגיד ז"ל קשה הדבר היכי קאמר דמהני לפתח והא סו"ל טולה ואין לומר דהרב המגיד סבור יסבור כדעת הרמב"ם דמיירי שכיחא היא ותהניא לפתח וכי קאמרי כב"ם דמיירי טולה הוא היינו כשיהיה שונאו בחיו בהיות דמרע"ה וכמ"ש מרן כיקה יוסף בקיצור הל' יעוש וס"ל דהכך נוהגת דוקא דמקדי לא שכיחא שהרי גרמא דהרמב"ם סבור דלפ שנולד דשכיח ומצוי לא מהני וכמ"ש הרמב"ד צפ"ו מהל' שבועות ומרן בכ"מ וכבי ועתה צ"ע.

עוד הקשה מעכ"ת על הרב המגיד ז"ל וע"ק לרבני המגיד"ט לפוס שיטתיה דלא יהיב זה פתח וכמ"ש היא לשיטת דעתי' מי לתיבן עלה מדין פתח כל כי הא לא כעי שאלה לחכם דכבר ידועים דברי הרמ"ם והד"ן בפ' ר' נדרים דכל נדר שניתר ע"י פתח הוי כמין נדר טעות ולא כעי הגרה אלא מדרבנן והכיא הוא עצמו המגיד"ט זה בח"כ סי' ע"ב והסכי הוא עצמו ומאחר שכן הוא דמדרבנן הוא הכעי הגרה לפשר דבכל כי הא דמעלה זו דלוריית יבמה יכול עליה ולכ"ע תלק מדלוריית וכו' אימת לך דלא כעי שאלה לחכם וכו' ע"כ. והנה לכאו' קשה לע"ד מהיות דסי' ע"כ מדלוק כפ"ד ש"ועזר ויאמר ה"ש מצה כמדין מ"ל כמדין נדרם לך והכי נדרך כמדין ופיתם ז"ל לך והנך נדרך צפני יהרו שלין מתירין לו לאדם אלא כפניו וכו' ומ"ש ח"ת מפר לעצמו ע"כ ולפי' הרב המגיד"ט דכשיש לו פתח אין הקרקע אלא מדרבנן דמדלוריית התר נדרים פורחין כהוויר ומ"כ אמאי לוטריך ליה למרע"ה הגרה לוק ליה פתח כרחתרו לעיל מהכיכ כי מקו כל הלכה למר כרחוק ליה ולמר כרחוק ליה ולא דהרב מפרש דהתם נבי מרע"ה ככר הענו כשעת נדרו והו"ל כד כטעות גמור והא דקא"ל לך והכי נדרך כמדין לאו למימרא להתירו מעתה כהגרה אלא להודיע לך דנדרך כטל מכיקרא ותנה ולפי' דכי נבי הגרה נריך שיתירנו כפניו וע"כ נריך לפרש הכי לדעת הרמב"ם דס"ל דלפ טולה דמלו לא מהני לפתח ומאי דקאמרי רבנן מאי מקו הענו ר"ל הענו ככר וגדר כטעות היה ולא כעי הגרה וכמ"ש מרן ככ"ו שם וא"כ ל"ל הא דקאמר ר"ן לך והכי נדרך כמדין לאו הגרה מעתה:

אי בדא כי לא תעוור כשבי לשאול ל' לפירש"י ז"ל דגרמא כמזכי שטרא לבי חרי דלעיל צבי כי מקו דאענו פי' דהכי קאמר הקונה הנהו בכי מקו כאותה שעה קודם שנדרה וכו' וא"כ לפ"ז לא הוה לריך הגרה כלל דנדר כטעות הוי וכיון שכן אמאי פי' בהסיוא דר"ן לך והכי נדרך כמדין בהגרה מעתה דשייש לאדם וא"כ ת"ח מפר לעצמו והרי מעיקרא לא כעי הגרה וגלקע"ד דרש"י סובר דאף דבכך מקו כשעת הנדר עכ"ז נריך שאלה והלזו זה כמקי דלקמן דמ"ש ים דברים שהם כנולד ואין כנולד וכו' ואמר ריש ככר מקו וכבר עבה מזוכה ופי' הרמ"ם בלא הגרה כלל אפל דש"ה נראה דשכר דבכי הגרה שבקב ול"ל ורלוק למר לא הוי נולד כלל דכשעה שנדר ככר מקו להכי פיקחין לו דבכר מקו וכו' מדקאמר פוקחין לו משעה דבכי הגרה וזהו דרייק כלישנא לעיל כד"ה ורבנן הכהי ככר ומקו כאותה שעה קודם שנדרת ולא הוי נולד להכי

תאחרי כהגרה מרעה וכו' משמע דהוי כמרעה דעלמ' דבבעיי הגרה ונלע"ד דה"ל דלא דמיא הא' דבכר מקו להיות דנדרי שנגנות דהתם שנגנו בעיקר הנדר לאסר האוכלים התאנים ומאחר דנמצאו אכיו ואחזו נמצא כל הנדר בטל מכל וכל בנדר דמרע"ה וכהגיא דמתני' דקונם שאני נוטל מק פ' שאכיה דע לאו עיקר הנדר כאכיה אלא כאכיה עצמה ואלה נדרו כאכיה וכיון שכן לף דנמצא טעות בנדרו דאכיה מק ככר כיון שהטעות כדבר שאלה כו נדרו להכי כעי עכ"פ שאלה אי כרף דדכרי רש"י הכת כ"ם שהרי לדבריו בפי' המשנה דכל שם אין יתר חיקנו ליטול השוה שהרי כשב לו וכו' משמע דבטילה דעתם לחוד קני כלומי שקדה וקפי גמולה דעתם היינו והעתה להוריעו כרכתב הרמ"ם ז"ל ואלו כפי' כ"ם קשה דבעי הגרה דת"ח מפר לעצמו ואפשר דכפי החומש כשב כן על פי מדרש ז"ל כש"ך שהביאו הרמ"ם שם דמוכח מזה דשבועתו היא אלא לגבי כלומי יהיבתו ולהכי כטולה דשוה לחוד קני אלא הגרה וכפי' הם"ם פשה על פי סוגיית הש"ם ורלוקי להרב נחלת ועקב שם שכתב ז"ל ול"ת ורבנן פליגי וכו' ורבנן סבירי דהתר גדרך כמדין ר"ל הוה לו שהנדר לא חל וכו' וכל מה שהארכתי לבאר הסוגיא היטי מפירש"י שם ואחרי כ"ש לא ידעתי למאי נקט רש"י בפי' כהברי ר"ן אלוכת דר"ת ושבקינהו לרבנן שכתב וז"ל ר"ת מפר לעצמו נמי בשון בוחסין לו דוקא כך מתני' דת"ש יש לכרים שהם כטולה כד"ה ורוח אחר משמע לשון פוחחין פתח להגרה דבקונם הול"ל דכשעה שנדר ככר מתו ולא חל הנדר דהו"ל כטעות וכן ק"ל כת"ם עוד לכל הרב סוכר כאן שהשבועה היתה שהם שלא יוזו כיולם כרשותו ולא חלה השבועה כאותן תנשים ע"כ וק"ל מאי כ"מ להקשות ליה רחמנא לתרע"ה כי מתו כל התנשים ופירש"י שם מי הם דתן ואכירם וכו' מאחר דלא חלה שבועתו כהם:

ואיך שיהיה הם מאכחית למאי דקאמינא יצאו כבושים מרבנן שכורחי הרמ"ם והרב נקט וכזה יהא תוכח למאי דפרכינן על הרב המגיד"ט דס"ל ע"כ דהא דקאמר ר"ן לך והנך שבועתך כמדין לאו כהגרה מעתה שלא החכתי לכי מהכם כזה לפי שהרב נקט שכרת וו לרעתו הר"ן והרמ"ם ועלייהו קא מסהמיך ואמי לאכחן הרב"ן שם הכיא אחי הסכרות דפליגי בירוש' כטעמא דאין מתירין אלא כשניו או מפני הכזה או מפני החבר והתריך כזה יעוש והשתא קשה כשלמא לי אמרי' מפני החבר שפיר ולפי לה מתרע"ה אלא לי אתרינן מפני הכושה היכי יליף לה מתרע"ה דהתם הנדר כטעות הוה ולא לישטריך ליה לשאלה אלא דוקא לקודעה:

ישוב דקשה לתוהר"יטט ז"ל בחיל סי' כ"ו שהקשה על דכרי מהרי"ק בקשיין כעניותין ותירן וז"ל ולפ"ז דהך פתח לא מהני לנכי יהרו שהשביעו לשכת לתו ככל ענין להכי ס"ל כתירן לך והנך דכעינן תרעתו וכו' ע"כ ומכבי כעי ולא אדע עומק כוונתו ז"ל כזה דהתם נאתר דמרע"ה היתה כוונתו כשבועתו משום דתן ואכירם אלא יהרו כשהשביעו שתתת השביעו לשכת לתו וס"ל דעתת דלפי דעתך כשבועתך דמשום דתן ואכירם הרי פתח כהוא כי מתו כל התנשים אלא משום דיהרו השביעוך כשהם לך והנך שבועתך כתירן מכחי ק' דסוף סוף מאי מהני ליה כפתח זה מאחר דשבועתו

לישתו ל"ש עליה וחם וילמ לישתו ל"ש יתן לה סך ממון
וחל"ך נפלה יבמתו לזה אמר דלמ מיחייב כתמון דהוה
לה הפסד חלה חם ישתו ל"ש מרטטו וזו קמויס לומן
הפסדים ולה עבר על תכתו שלה ישתו ג"ש וחם ישתו וכו'
חכל הכל כפשוטו אחן החשה החמה עמה שלה יחזור
כו ולה יקחנה לו לחשה יתן לה הקנס וי"כ כשנפלה
יבמתו לה נפטר מן הקנס כשעברה חשה הקנו לו מן
הפשעים שהוה לה החנה עמה שלה ישתו ל"ש וחם ישתו
יתן לה הקנס עד דניחח זו מן הפשעים היה ופטור מן
הקנס שלה החמה שישחנה וחם לה ישתו יתן לה הקנס
וי"כ לוף כי מן הפשעים הקנו לו יבמתו חכתי חייב
רחיתה עליה שיתו לה חת מעורכתו ופשוט הוא שיתן
פכתב הרב להל לעניין חמון שחייב קנס חם לה ישתו
חלה חמעורכת דזהו חזרו ומהוכח חיהו שיפטר מחיוב
זה משום דחשמיעינ לחקנו ליה ל"ש וכדי שידוו לעניין
שהיהן חו היהה ערוכה לפניו חלה כיוהב דלחו לעניין
חמכ"ל בח"ם סי' ל' הנהבו חותב ל' כחב כזה ועשיו
חפן מה שהקשה מעכ"ת ס"ת מת"ס הרב ח"ל לעניין שמועת
חם יש לו שבועה שלה לישתו על חשתו דיניתו דשם
חשמים הקפוה לבלבורה מקום יש כרחב לקושיח ו
דדבר חל"ל לו מת"ס ברחשון דגם בבתב"ס לה חמרו
לעניין שבועה החמכס חלחר רחוכה עליהו בהדן לפ
חכרי הדחשונים ול בכל מה דהפשר וחם וחליכה למילף
חלחשיפ דיב לנמרים בי טוכה נפחין שלחשונים ויש
כמוהו חודה לכן יגלב"ו לומר כדרך שכוהה לפמש
דהכל חין נדון חלח ישתו ל"ש על משוכתו
שלה ישתו חת משוכתו זלכן להנדיל המעידה כלנד
השוחל כי כ"ש טעון מכוס חלק דכר לכלו חלו כי מת
שחמרו מלק והקנו לו מן השמים היינו לעניין ממש
ומודה ולפי הרמב"ס דחפסה גם לעניין שכופלה שלה
ישתו ל"ש ול"ל לפי היות דהלכתה כוותיה דהרמב"ס
ולה כמו שהעלינו בחרת חיון לעמן שביעה וכו'
חבל כמין זה כל לפניה חין זכ"ע מודו דחין לו מקום
פטור מטענה דהקנו לו מן השמים וכל חפרישות וכל
מנחת הרב להנדיל חת המדורה וחיכוי לה הרחב דחין
עיקר שלחתו בנדון דהרמב"ס וכל כוונתו היה דכמין
זה חין חני יחי יחמר לו פטור חחה מן הקנס . ולפפל לי
לומר עוד דהה דכתב הרב ח"כ לעניין שבועה חם יש לו
שבועה שלה לישתו על חשתו היינו שנשבע לה שלה ליתן
עליה ולם ישתו יתן לך מה דכתוב מודה ליה ה' המכ"ש
להרמב"ס כמ"ש ברחשון וקיל הכח ומתך על המעיין
מחתר דלתו עיקר שחלתו כהה ומכח קישות הללו נחתך
מעכ"ת כדבר המערכה וכח חשכון להרב המגיד טעה
כח המכוכרים כהרמב"ס דהדר כיה רב משמעתין
ולדידי הדיוט חין זה מן ההכרח כלל ועל כיוצה כזה
חמרו סוגיח כמוכתה ערי"פ. וח"ם מעכ"ת הבה בס"ד
סי' ק"כ כתב ידיו על תשובת הרמב"ס ולתו יחלץ
לנו מלה ת"ם מחרוגה זכו חנכי העכד לה ידעתיו לך
נחה דיעתו דעתו עליו לפי שיטתו בח"ם הרב חמכ
חסיפה ויש תשובה להרמב"ס עז"ו ומחה הכרוע דם חך
כ' ודיו שלו תשובת הרמב"ס ויהרי הרמב"ס כיוצה ס
מנגד וכו' פלוגתיה הוה שהרמב"ס פטר מה שחין
ממתן ויהיו לל מחוכרין תיחייב ליה וסיכי כסוף
חיוהי מעשה לסחור. והכלבו"ד דהרב מנה תשוב לחחרת
להרמב"ס ולה חודה תכו המכרת כדברי מרן וכדברי
צת"ה מלה עוד חחרת חיחה שם חמרינה חהחמר על לים

לישתו ל"ש עליה וחם וילמ לישתו ל"ש יתן לה סך ממון
וחל"ך נפלה יבמתו לזה אמר דלמ מיחייב כתמון דהוה
לה הפסד חלה חם ישתו ל"ש מרטטו וזו קמויס לומן
הפסדים ולה עבר על תכתו שלה ישתו ג"ש וחם ישתו וכו'
חכל הכל כפשוטו אחן החשה החמה עמה שלה יחזור
כו ולה יקחנה לו לחשה יתן לה הקנס וי"כ כשנפלה
יבמתו לה נפטר מן הקנס כשעברה חשה הקנו לו מן
הפשעים שהוה לה החנה עמה שלה ישתו ל"ש וחם ישתו
יתן לה הקנס עד דניחח זו מן השמים היה ופטור מן
הקנס שלה החמה שישחנה וחם לה ישתו יתן לה הקנס
וי"כ לוף כי מן הפשעים הקנו לו יבמתו חכתי חייב
רחיתה עליה שיתו לה חת מעורכתו ופשוט הוא שיתן
פכתב הרב להל לעניין חמון שחייב קנס חם לה ישתו
חלה חמעורכת דזהו חזרו ומהוכח חיהו שיפטר מחיוב
זה משום דחשמיעינ לחקנו ליה ל"ש וכדי שידוו לעניין
שהיהן חו היהה ערוכה לפניו חלה כיוהב דלחו לעניין
חמכ"ל בח"ם סי' ל' הנהבו חותב ל' כחב כזה ועשיו
חפן מה שהקשה מעכ"ת ס"ת מת"ס הרב ח"ל לעניין שמועת
חם יש לו שבועה שלה לישתו על חשתו דיניתו דשם
חשמים הקפוה לבלבורה מקום יש כרחב לקושיח ו
דדבר חל"ל לו מת"ס ברחשון דגם בבתב"ס לה חמרו
לעניין שבועה החמכס חלחר רחוכה עליהו בהדן לפ
חכרי הדחשונים ול בכל מה דהפשר וחם וחליכה למילף
חלחשיפ דיב לנמרים בי טוכה נפחין שלחשונים ויש
כמוהו חודה לכן יגלב"ו לומר כדרך שכוהה לפמש
דהכל חין נדון חלח ישתו ל"ש על משוכתו
שלה ישתו חת משוכתו זלכן להנדיל המעידה כלנד
השוחל כי כ"ש טעון מכוס חלק דכר לכלו חלו כי מת
שחמרו מלק והקנו לו מן השמים היינו לעניין ממש
ומודה ולפי הרמב"ס דחפסה גם לעניין שכופלה שלה
ישתו ל"ש ול"ל לפי היות דהלכתה כוותיה דהרמב"ס
ולה כמו שהעלינו בחרת חיון לעמן שביעה וכו'
חבל כמין זה כל לפניה חין זכ"ע מודו דחין לו מקום
פטור מטענה דהקנו לו מן השמים וכל חפרישות וכל
מנחת הרב להנדיל חת המדורה וחיכוי לה הרחב דחין
עיקר שלחתו בנדון דהרמב"ס וכל כוונתו היה דכמין
זה חין חני יחי יחמר לו פטור חחה מן הקנס . ולפפל לי
לומר עוד דהה דכתב הרב ח"כ לעניין שבועה חם יש לו
שבועה שלה לישתו על חשתו היינו שנשבע לה שלה ליתן
עליה ולם ישתו יתן לך מה דכתוב מודה ליה ה' המכ"ש
להרמב"ס כמ"ש ברחשון וקיל הכח ומתך על המעיין
מחתר דלתו עיקר שחלתו כהה ומכח קישות הללו נחתך
מעכ"ת כדבר המערכה וכח חשכון להרב המגיד טעה
כח המכוכרים כהרמב"ס דהדר כיה רב משמעתין
ולדידי הדיוט חין זה מן ההכרח כלל ועל כיוצה כזה
חמרו סוגיח כמוכתה ערי"פ. וח"ם מעכ"ת הבה בס"ד
סי' ק"כ כתב ידיו על תשובת הרמב"ס ולתו יחלץ
לנו מלה ת"ם מחרוגה זכו חנכי העכד לה ידעתיו לך
נחה דיעתו דעתו עליו לפי שיטתו בח"ם הרב חמכ
חסיפה ויש תשובה להרמב"ס עז"ו ומחה הכרוע דם חך
כ' ודיו שלו תשובת הרמב"ס ויהרי הרמב"ס כיוצה ס
מנגד וכו' פלוגתיה הוה שהרמב"ס פטר מה שחין
ממתן ויהיו לל מחוכרין תיחייב ליה וסיכי כסוף
חיוהי מעשה לסחור. והכלבו"ד דהרב מנה תשוב לחחרת
להרמב"ס ולה חודה תכו המכרת כדברי מרן וכדברי
צת"ה מלה עוד חחרת חיחה שם חמרינה חהחמר על לים

שנשבע למשורכתו שלא ישתנה ימין לא קנס ושוב נשלה יכמתי כתוכן דמרן הקדוש והרב המכ"ט ערכו עלי מלחמתם נגד תקנו' הרמב"ם וכל הכריהם כנחלי חם:

צרם הרב מוהרלב"ז ז"ל מיסתמיך וחזיל על תשוב' הרמב"ם הלזו ופסק הלכה כוותיה ותטעמי' כת"כ סי' קי"ד וחזיתי לרב ריחיימי מצב"ע ס"ק כתיב דכריו כר"ה ותוכ"ם לא תשובו נפשי לשחוט ע"ד הרב הלזו שנמנם עליו כמאי דאסיק בסוף מילתיה דאם נפלט וכמתו לפניו ושוב נשבע למשקו דלא ישתה ס"ל דאסורין לנם על יכמתו נשבע מאחר שהיה לפניו ופרק עלה מצב"ע נלע"ד יכך זה לשעם הב' דאסיב"ם לכל לב' הטעמים הם היכא שיכמתו לפניו לא קלה שבועתו אחר. לדידי הדיוט קלי לי דיין דמן המתמיהין דנם שרב הרמב"ם ולא על כ' טעמים הם דלפנינו נלה מולנת הטועמים והעד על זה דהכתלת פסקולת נסתפק כי אם משום דלא תסיק לדעיקים שיכמתו תחיו נלה זרע ותשול לשמו לפני רבלידולת נסתפק משום דשמה הקלו לו מן השמים או משוחון דכב"ם דכהת יד הדיוטה יכול לדקות וכמו דשכחן לרב נוסים כסי' כ"ו ודבעת טעיש ג' טעמי לשמיר שם נשבע שלא ייכם דשלה לשבועה וטעם הב' היה דלא אמרינן מן שפועה חלה לשטול תת המתנה חלת כנון קולה וגולב שיון להם הקנה כקיומה לנמן לדרך תחת תכל מנה שים ד' לרכים כקיומה לנמן ייכים דשפיר כחליפה מין זה נשבע לבטל"ת המנוח ובוח ותך לכו נלתר דשבועה זו שלא ישם ה"ת על משרו וכבל יכמתו לפניו חלה לך חיכתה ולא תהני טעמת משום דשמה הקנו לו מן השמים או ניסוחון דכב"ם כיון דשפיר כחליפה והרב לא שמה טעם כעיקר חלת לטעם נ' דהרמב"ם דלא הסיק הדעיתה ולהכי שם היה:

וכתתו לפניו לא מהני ליה תהי טעמת:

ולע"ד חיכת לתיקן כדכרי הרב כתלת דכר שכתב ים מקום לשאלה וכו' כיון דשפיר להתירה לעלמת כחליפה ושמה תמתי הינטריך הרב להתי טעמת כיון דשפיר כחליפה כלי תהי טעמת חייל בכלל ובת"ם נשבע שלא לתכול מנה חלה שבועתו על לול פסח ותיכו חוכל ותיה מהירושלמי ה"נ יתת לך דמכטל מנות ייכום חלה שבועתו בכלל ושפיר לומר ע"פ ת"ם הר"ן והכיתו מרן כיתה יוסף כהל' פסח דהך דתמרו חלה שבועתו בכלל הייטו כשב ואל תעשה ולא בקום עשה ועם ת"ה שכר רב לעיתר דשו מטעמת שחלה בכלל נחוד לא הוה ערוכן ליה לבטל מלוש תינן משום דכשחולן הרי דתי ליה לייכום כיתים הנב הלים דב' מנות הם הלי לחודים קלי והלי לחודים קלי ת"ת מלחר דכשעה שחולן היל דיכה לעמות ייכום כיתים להכי קלתר חלה בכלל משום שפשר כחליפה כין דשפשר כחליפה לא הוי הייכום כרית עדיף לרחוץ הכשיעה וכדלתי לעיתר חלה שכועתו בטילה:

ומאי דכריך ליה מעב"ת דמלחר דלתיכו ל' מכת הסוכרים דנם שם נשבע כיחוד שלא לייכם חלה שבועתו כת"ם סי' נ"ו וס"ע ל"ב לתתי מיעטריך כמסקנת דמילתה לומר דחלה שבועתו בכלל לשפשר לע"ד לנרון דמלחר דשבכתן כבי ר' חנב לתי כת מתקשק ומוטל לתת שבכב וחב"ג שים לרחוקלים זו וכו ושוב כתב ועוב שי יזירו לו דמשמע לא פסיקא ליה מילתא כל כך וגם כטעם הת' שדי כיה נרגא דלפשר דמרחוריתא מיק להכי הכא נקט מילתא פסיקתא מעשה דחלה כפולל:

ובעת לחבר מעב"ת הכא מחכון להודיע לכבי הלדש נבורתו שתי המעלרכות מערכה מול מערכה וכך היה מונה מרכעה עשר גפוי עולם דקיימי כהך נוסח שיטת הרמב"ם ותד מיכיחו המכ"ע דהדר רב מלמעתי. לדידי הדיוט לחר המ"ר ממעב"ת דרב המכ"ע לא יכול כמתי לא יכול כמנין עמהם כמ"ם לעיל ולא"ת כי מנחתי לי דב. הוא הרב החכ"ב ולפ לפי מנין מעב"ת ז"ל הם ולא"ר דהרמב"ם וביתי דיו שבעה חלה עשר ה' ומהר"ם מלכמדרני והרמב"ן והמורים כר פלונתה דמתן מדרי הוא והרב דדכי ביעטו ומחכ"ם מרי ז"ל וכחבר כחבוב כעיניתין להרב המכיע מלוחה כיהם נמ"ם כעיניתין הרי ל"ב ולפ מה שמנה לתרי דכרכי דבלתי כהדי מדן לדידי הדיוט חזי לי שתין להכניהם כמנין זה דמתן לימת לן דלא חזרו כהם לחבר ברלו לפסק מרן חוזי חתורים כתורים דיכנן דלפני כ"ם פעמים דבוה כעי הנ"ם קבלה מניה הו לא קבלה מניה ב"ם דכת דלא ריחיו שהחזירו לו תבוכם דלמו חזרו ולכתבו לא הוה שתיק מנם והיה חוזר וכותב להם לתור מעתה שתין כתן אלא עשרה שליטים וכלוחה הכת לפי מנין מעב"ת עשרה המה ועם המב"ט הרי י"ת ול"ב לפ למקומות דלא קיבלו סוילוח מרן דכר החוסרים על המחזירים ותין להם על מה שיסמוכו להקל כשבו חלהים וכ"ם חם מנה הרי נכרי דכרכי דהוו לפני מרן לו ניתת דחזרו כהם ועוד דחת חבר הת"ר לעיקר דריכ לא תעכבו לך ידעתי כפורוח דתתי לחכי לן ומנייעה למה לי תחקה דכלל נדול לתרו הלכ כבתרתי ולפ כיחוד כנגד הכים ומפי כפוסקים וכת"ם מרן לחכ"ב ל' נכללו הכוסקים חוק ט"ל ומחבר דכתה מרבוחת כתלתי דכתרתי החוסרים כהדב נו"ר וסיעתך מרחמיהי ים לנו לומר הלבתת כבתרתי לפ שרבו הל' התיירין מנם הלוש שבתב שם הרב הסב"ם מוסר"ם חלבתר דתשובה כ"ל דלא לוולין כתר הלי פלנת כפוסקים ת"ת רבו מחולקים על סברתם כת"ם ולא מבעיה לדידן דנרלין כתריה דמרן ומניני דעתו ל' לפ כיתים הלכה כבתרתי כת"ם הרב החכ"ב כדיתי לוק יד דלפיה לפ להיות לישוב ולהוציא ממון המוריכן הלכה כבתרתי חלה חבי בתקום שלא קיבלו עליהם הירחים מרן עבל כל ד' שהוה דבר לישוב מינם יכולים למחוך על הדלפוסים דלבי הסוכרים הלכה כבתרתי וכדרך בוכרי לתיתי להרב יד מלחבי ל' לוק קפ"ע מהתה עת"ם בתפתוק הרב החכ"ב המודפסות כה' קול ן' לו לוק ת"ב דלא לתרי"ה כבתרתי כיחיד כנגד רבים ותתה מחל על זה ל"עם וחן היום עדיין לא זכינו להיות לוד החיים ז"ל להלוק על מה שדיים הוטבני דלפשר דדכרי הרב המחרים על הפוסקים וכביעת מוה"ס חלפסקי:

ועוד ותת מה שהוציא מעב"ת לתשובת הרשב"ם ומיהריכל מן המנין מעשה שלא רלו לבטיל הרמב"ם מחר המ"ר מיקדך זו מוציאה לוולו מקהיל ע"פ מ"ם הרב החכ"ב כשיטי לוק ע"ו ול"ל ויראה כהב מיהדיקי דלא לוולין כתר כתה כשדכרי הה לא כלו כספר תפוסים כהברת לפסוק דלא כבתרתי חלא כמחלוקת הפוס' ע"ב והכריס המחזיקים הם עליהם

הין

מין להסיב דלמ"ד ידענו ככיוצא שלמ"ה להודכרי הס' היו מודים להם ואפשר שהיו חולקים עליהם שלמ"ה להני לן מיהת פותח דלמ"ד אסקינן בסביבת חריפת הלכה כמחרלי מיהו מסוגי מחליקת לת נפקא ומיקלני לרחוק רכריס ח"ו מכל וכל וביון שכן מין לנו להוני למוהר"כל והרשב"ת מכח החוקרים דסוף סוף מירי פלוגתא לת נפקא ופף לפי מחזקן מעב"ת הרי הס ג"כ כנגד ג' כי מ"ם מעב"ת דכמקומות שלמ"ה קיבלו עליהם הוראות מרן הלכה ופן מורים להחיה ליכם ותכסהו בסמ"כה לתחזקת הרמב"ם לחידי חזי לי מכל הני טעמי תריני דכתיבת כעבידתין מין להם להחיה כלל וכלשר הורה גבר הרשב"ת אל כי מין להס על מס שסמכו כדיעת הרמב"ם כזה ולסמלבה מה זו עושה ועירי למר שלמ"ה לפתוך:

והרב מוהר"כל אל בריחסון סי' ו' וכ"כ סי' ע"ש קס ליה בשיטת הרשב"ת ותייקי רחים תשובות דף כ"ם ד"ה וכתב עליו מעב"ת ז"ל ורחים זו תימי מכיר דהגה עיניכם הרואות דמתחלה שהיו ג' נפשים ונמלטו וניצולות כתובה בחדת מיניהו הלומתך בעולה אלי מן היהודי דמרחומר"כן ומסר נפשה לכ"ע ס"מ שהמשתים קשה לה וכו' במלת ודאי כשנדרה ואסרה עלמה כודאי נס ליכם לסרה עלמה. וכו' וק"כ מתי מייתי רחים לתי שבשבע שלמ"ה ישת לשה על לשתו מהת דכודאי חיכמה לת מיכוון שלמ"ה עלה על דעתו בשבשבע שהשול יבשתו לפניו דלמ"ה בשבע שלמ"ה על לשה ולת על יכמה ונס היכמה כע"כ ותן השמים הקטוה לו דלמ"ה דמיא כלל לנטולה מן היהודים שהיו לומרת שנדרה כן תפני שהמשתים קשה לה ותכל המשים ודאי נדרה והיתה כוונתה נס ליכמה עכ"ל. אלא המ"ר תנכו כעיניו ליכי רוחה שום פתירה לרחוק הרב ולת שום חילוק ביניהם כלל דהסס בחלה אמרו דמלך טעמת דנדרה מן היהודים משום לערת הנופת ושוב חזרו לומר שמת נתנה עיניה בלחר ומירדה על בעלה ולכן יפר אלקי והיה תשמשתו וכתו כן על היכם לס נאמר דנס בוונתה לתרוך על היכם וק"ר יכס ליהו כבעל דלת לסיק לדעתה לתריך על היכם וכל מריוקה על הבעל הוה ותשלה נדרה חייל על היכם ק"כ ה"כ בשים הנשבע שלת ליעת ת"ל לס פלת לסיק לדעתיה ליכמה עכ"ל שבועתו חלה ולק לס נאמר דלמשר בלתת דעיקר נדרה הוה תשום לערת הנופת לפלה לת הוה נדרה על היכ' כמ"ס מעב"ת מ"ל בעל ת"ל יכס ת"ל שים דעלמה דכבר שיערו חכמים פלת לסיק לדעתה ליכם ולת עלתה על לבה ביתות בעלה בנים והנות לידי נער זה לפני יכם וק"כ הי דומה לנטלר דקול דהנדר חל והכי כתי כשים הנשבע שלת ליעת ת"ל. ומה שחילק מעב"ת שלת עלה על דעתו כשנשבע שהבעל יכתתו לנכיו ולת נשבע אלת על לשה ולת על יכמה. לחר ת"ר ליכי רוחה שום תילוק דלכי נימה שלת עלה על דעתה כשנדרה שיחית בעלה בלת בנים והפול לפני יכס דלת נשבעה אלת על שים התוקף לת מו כפיגרשך בעל' או כי יתות ובן הן לו ולה על יכס או ניתת דמתח' דנדרה משום לערת הנופת שלת שחכתים משבו שתת נתנה עיניה בלחר ת"ל היה כשנדרה משום בעלה נדרה וכרי שלת יחברנה בעלה נדרה מכל היהודים ולהיכס לת לסי קה לחבתה שלסורה לו ככר כמ"ם רשי דהכתי מי לתק ל"ת ליפליגו עליה התוספות שלת יכ"ל דלמ"ל

הנדר חל והי כדין נולד דקי"ל דהנדר חל ודומתה מתת כשים הנשבע ופם לף לחר כל זה לכתי יחתר תעב"ת דלת היה ומה שנדרה משום לערת הנופת מ"ל שים דעלמת ת"ל יבם היכה דמיסתריית ליה לף לכו לחתר כשים הנשבע שלת ליעת ת"ל ושלת להבנים קטנים כתוכיהו ת"ל לחשה דעלמת מ"ל יכתתן היכה דמשתרי ליה ומה הפרש ביניהס. נס מ"ם דנכי השים הנשבע היכמה כע"כ נס כחשה המודרת היכס כע"כ דלמקן דס"ל מיק כותבין עליה לגרת תרד נס מ"ם ומקשתים הקנוה לו נס בחומרת נטולה מן היהודים תן השמים קנויה ליכס כחופן ולדידי הדיוט ליכי דוחה שום חילו מיכמה ושקולים הס ומ"ם עוד לקמיה לחלק ביניהס וגל דמוקת יכוס שהיק קודמת היה דוקק ליכס וכרי לקיים המטוה כוחלי חיכו כשבע על היכמה לבטל ממנו מפני מטוה קלה מכל יכמה שחיכה מטוה להקדים מטוה יכוס דלפני בעיקר מטוה פ"ור לת מפקדה כשבח' בודלי נס ליכס נדרה שהיכה נודלה לבטל לת המטוה ע"כ. ליכי יודע מהיכן פשיטא ליה למעב"ת דלת מיפקד לחיק דשלחי מטוה פ"ר דמעטיה קרת דוכתי כתיב כדלוהת בס"ם המטוה להרמב"ם דמטוה היו ורש כיכוס וחלילה סתם לן הגה ולת זכר סר דהכשים לת מפקדי כהו כדכתב גבי פ"ור ומילה וכיוצא ונס לת לחכמן דנכשים פטורות אלת ממ"ב שהותנרמת וכלשון מטוה הנפרטות וכמוה ייכוס לת מחכתן דהוילוה מן הכלל ועוד לס היה פטורה מהלי מטוה דמיק ס"כ לחלי כותבין עליה לגרת תרד וכלה היה לת לת מחייבת דנפקותת וו ליכת כין מ"ר מיק למ"ד מת"ק דלמיק דסבר מת"ק לת כהביכן לגרת תרד כנודע ול"כ ופף החשה לת מיפקדה כמיק למה כותבין עלי לגרת תרד:

כתב עוד מע"כ כד"ה שבתי ורחה לחלי הקעודם מוהרי"ע אל בח"ת כי' קי"ח וכו' ועוד דהלי קושית הכתי לה תכניות וכו' ולפתוח הו"ל סס לחיקיפי לרב מהך תשנה דיבמה ליבה נחמת ולפיוני לשמיעל כפי פי' הקוס והרי"ף והרמב"ם שפי' כהך לכטולה דקי"ל כוותייהו לעניין הלכה שלת ודלי דלהקוס דנטולה ולהרי"ף והרמב"ם ליה לתו כפי"ר וכו' ע"כ. הנה לפי' הקוס והרי"ף והרמב"ם בהך דנטולה מן היהודים כבר הרב מוהרי"ט ויעב אף לפי פירש"י ד"ה נשים דעשתה דשמך לדעתה רבתב והת דלמרינן כם"פ כ"ם דלת מכך לדעתה דיתות כעלה הויכו שלת היה עיקר כוונת נדרה לכך כתי שכתבים אותה וכו' יע"ש ול"ל דמעטה לין שום שהיה מההוא דה' נשים שלת ולכן בסה"כ דלמיק דס"ל לדכרי הסוס דפ' האשה רבה וכתב עליו לק"ת שתן כעשם הוה עלמי חלה שפיר שכיעבוקק על היכמה וכו' וכיון שכן לין לפי כרישין לת"ם מעב"ת למירמי דברי הקוס דפ' כ"ם לדברי הס דפ' האשה רבה וכתב עליו לק"ת דהחו לחלק מדכיהו ומר לתר הדא ומר לתר חרא ונכר לנכרת ליכת למירמי דלתר המ"ר לת היה נריך נוה דמוהר"ל ייכב לכל זה כרכר החמו. לך תה שם לע"ד היה על שיעת רש"י מיניה וכיה דכה. נשים כי' דהתם מפקק הדבתה דיתות יכתה ותפול יכמתו נדהה דת ולנו נטולה מן היהודים כי' דלת מפקק לדעתה דיתות בעלה ולין הנדר חל וה"ז סוכר להתם ולת מהרי"כ מוהר"ל כתב ירלה הלוקת ולפשר לע"ד לתרן דכבר רש"י לדרך נשים תמיד תשמשת ירלה היה ול מילי

אם שימצא לה ממנו קדר מזיקין ולכאי דומה לקלקל את
תמתה כעדותה דירחם שמא ימות וכתם ויקבול לפני
בעלה ואין לזה מתקנית אלא כירך תכירתה אכל אין
עכע הכגים לירת תמיד שמא ימות כעלה ותפול לכאי
יכתם דאין זה הנער לה דתתייכם לו או תתלון ותגבת
לאחר ואף אם תתייכם ליכתה ויהא כשוי לזה אין זה
נער לה כ"כ דכירך תכירתה אתרו שהגרה תכת עליה
אכל שהיה תכת על אחרת והיה ההיה נראתה דדת לא
אתרו וטב למיהב טן דו ולכן אין טובנה לתצוב תמיד
כזה ולהכי קאמר סם"ס לא מפקת לדעתא אלא כדתם
ליכתה:

ומן הפליגה מרלוקי כר"ק בר"ה וזכר הסרוך לטו
מר"ק דהמוסר"ט הוא דדמי וכו' אף מזר הרב
נאתב ול אלא שמן הטעם הזה עצמו חלה שפיר וכו'
נכוונתו כוה להעמיד עיקר הך פירכי דאתת מה נגיש
אחין נאתנות יכתה מגיש דמפקת לדעתא וכי וכזר
ערערנו על פירכ"ז זה והקום והרי"ף והרמב"ם ועל
לאגיהם מלמעלה הירוש דלא סברי לה כפירכ"ז וה
ונמלא שאין זו רלוה עב"ל עמו הסליחה אין זה אלא
מן המתמיהין דהדרכת כי לא סברי כפירכ"ז דה' נגיש
אלא כירוש' הרי נתחוקה רלוית מוהרי"ל כרבי מולק
דאם נתנגם עלה מוהרימ"ט הייטו מפירכ"ז לכל לפירוש
פירוש' והרמב"ם אין שום פתחון פה עלה וכן כתב
מעב"ת עצמו לעיל מזה וז"ל ולפיז דבי הירוש והרמב"ם
לא דחקו כלום מוהרי"ט ז"ל למוהרי"ב ולרוב מוהרי"ל
מכך דנטולה מן היהודים רלוה נמוחים וכו' ול"ב לוך
כאב פה וכמלא אחין זו רלוה לא ידעתי אכי"ל מה הוא
כן אתור מעתה תאחר דלאכחן להרמב"ם דפסק כפי'
הירו כהך דה' נגיש הרי רלוה מוהרי"ל ברירה וקיימת
ולא נצרכה למהרי"ט ואכרי מוהרי"ל כרבי מולק ואין תי
יאתר לו ואבי' תני הכור:

ומ"ש עוד מעב"ת על דכרי מוהרי"ט ז"ל נס
אאכי לא ידעתי כיכן תניני זה בהנשבע
ע"ד תכירו נס מילתא דלא מסיקא ע"ד הנשבע הוא
עלכד כשכועה אשבע נס כמה שלא עלה על דעתו
כיון שעלה ע"ד המשביע וכו' ואם הדכרים הללו
דתוהרי"ט מניעין לכך דהרי"כם דסי' קל"ה ויכו' ת"כ הו ל
למוהרי"ט דליתי עלה מהא ולימא הכי דלא כעי' הכא
כוונת הנורר כיון דנשבע ע"ד הרוסקי כיון שלשון יכול
הולכין אחריו וכו' הן אמת דהדרכ"ת סי' קי"ד וכו'
ע"כ לדידי הדיוט חזי לי דידהי הרב מוהרי"ט נהכיון
לדברי הרי"כם דסי' קל"ה ומה שנתנם עליו מעב"ת שלא
וכר שד כיון דשכועתו ככולל אין זה תן התיתה דכדון
דוידן כהכי הוא דכהא סליק וכהא מתיק והיכרה דעל
הלב מהדרכ"ת אינה לשפרך מהך דהרי"כם דלפום שעתה
לא אשכחן מתן בשלינ עלה ואמאי לא חיים תר לדברי
נתן הרי"כם ונלע"ד דהפשר לישב דהכר הרי"כם אלא
אמרה הרי"כם אלא לענייניס הנתנאין כשת ההכאים
וכעין נדון דוידה שעם אכל משום דכר הציתר להויה
לא אמרה הרב דאולינן כתר כוונת המקבל והכו אלא
לוסיף עלה וכל כי האי הו"ל למקבל לפרושי תלוין
לאופן האמורה מוהמר"ם כהאי פרשה דנשבע שלא ליטול
מ"מ על אשתו ושוב אחר כישואיה נפלה יכנתו לפניו
להוידי הדיוט חזי לי דלא תכעית לדידן דכתריה דמרן
אולינן אלא אפי' לתקיותא דלא קיבלו עליהם הורקות

מרן אריה"ז דשבועתא רמויא עליה ולא מצי לייכותי
דעוכר על שכועתו:

ומעתה הכא נה אכות לפרש הב' אשר יצא מעב"ת
לדרום ולאיר לאמרי כיכה שאם היכם
מהאדם על שכועתו ושוקל האדה ממה שנשבע לאשתו
שלא יהנה לו עליה אם מתירין לו ושרי לייכותי וזו הלכ'
פעלה דשרי לו להני שכועתו כפותבי ואין כאן שכועתו'
ואפי' עלה מדקל"ל ופסקה מרן כשה"ט נדר ע"ד תכירו
אין מתירין לו אלא מדעתו ודלמו והייטו כשעקבל עליו
ניכח שלא מאיחך והכיא תשוכת מוהרי"טע דאפי"ם
חיטו מקוכל עוכח שלא מהאשה דטב לאיהב טן דו
ואשיכת מהרשד"ם דסי' ל"ה ושוב פריך לה ממהרי"ו
שורש כ"ב דפשיט לה שהאים נמי מקוכל עוכה מהאשה
ואשיכת מוהר"ם שהביא מוהרי"ו ושוב מצא למוהר"ם
מפשרווה ז"ל כי רלוה לרכרי מהר"ם ומוהרי"ו
וכאחלה לאלק יצא כין כשנשבעו שיהם לנשנשבע
האחד לבר ושוב יצא יצא לאחוק על מוהרי"ו ואיהו שכר
אין האים מקיכל עוכח מהאשה דטב למיהב וכו' ואפי"ם
הרכה מצויו לאים יעפי"ז תעב"ת שתך בכל כוחו הלבח
ומורין כן דשמעי' למהר"ם שהביא מפאדווה רהוה כאדת ואף
אם לא תרלה לאשתו מהירין לו כע"כ כשאט ונפש רק
שיודיעים מעוש חבדת כמ"ש מרן כש"ע וזהו שוכקעעם
שיש שפתוקיו. ואכרי העב' עפר ואפר בד שלט' כהו עיטה
כד"ק נכהלתי על המרלה ושאקושם כדנעת חדת תוהה
וכוהה אוך יצאו אלה הדכרים כרוח מכינתו לפסוק
הלכה למעשה כזה דמתן דאתת חמת לכמה מרכוותא
קמאי וכתרלי כברי מרנן כי זה האים מקוכל עוכה
מן האשה הוא ולא אשורכנן לדעת מהר"ם מפדווה וה
יצא ל' תשוכת הרא"ש שהביא מהרי"כל כח"ת סי' ל"ח
שכתב שין יכולין להתיר לו שכועתו אלא מדעתה
והיכא האשיכה זו כיולה יוסף סי' רכ"ח כקצת שיני והיא
מחוש התעופה לעב הרי דפסק והני שין מתירין לו אלא
מרעתה ואי שין האים מקוכל עוכה תיקרי למאי לא
כי הרא"ש כר"ת ס"ל ואף אם ירלה לדחוק דשאני התם
מפיש מתון האלמנה מ"ע הרואה לשון האשיכה שהביא
מרן שם ירלה דלאו מפוש מתון מעיקר קאמר דהייטי
לכתתין כתב"ם ועם נם דעת מיהרי"כל שם כרלה כן
וכח כ סי' ע"ט הכשים לעצות הרלקה דר"ת ולא אסיק
אדעתיה דמר למיתר שיהילו לו שכועתו ומה כל
התדיים הזלק דכתרלי כתחרט הכעל וכבי פ"ח כתב
כהדיא שאין להתיר לכתחלה אף שדעתו כר"ת ודלא
כהדשב"ה והרלב"ד כנדאם שם וכן הרב המאסף כשיירי
דלד סי' רכ"ח הנהכל לחוש ס"ט נם מהרשד"ם כתוך סי'
ל"ה נראה דעתו דהאים מקוכל עוכה מהאשה מירי
ולהיכי לתעב"ת שכתב ולל לתנש דכרי מוהרשד"ם
קאים שכתב דהאים חיטו מקוכל עוכה מן האשה תעש'
מוהרי"ט דייתר מה שהאים וכי' ורנש עליו תהך דתשה
ולא תירן כלום ולא תאתר דשאני נדון מהרשד"ם שהוא
מדבר כיכתה ועל היכתה ל"ת מהך דהיכתה כוכסה
כע"כ וכדקאתר שיהו הדרולה ירלה דנש על שהר נשי
קאתר כן דאין האים מקוכל עוכה מהאשה ולא תירן
כלום על הך דתשה מתמהה עכ"ל אחר התי"ר הן אמכי
לים כעב ולא תרב היכ היכי נפקו כהנתייה אילין תשה
קדום ומוהרשד"ם דרי כחול כתר תשבת ול ותם שאינה
חיתר שאין כאן קבלת עוכה לנשבע תע"כ שלכאורה
היכו נהלה יש לי להוכיח כבן הוא האתת והעעם

שאע"פ שפירש המפרש כי מדע"ה בשכועתו שנשבע הודרך ליתן לתרין כי אם נשבע ואם נדיך שיחידו לו כיון שקיבל טובה מחמו כי דלה ליתן לו כתו מ"מ כנ"ד ים לסמוך ולומר דלימו כן מטעם ריוחר ממה שהחים וכו' ואע"ג דכל הני טעמי לית עמדו כפני מדע"ה כנו' מ"מ כנ"ד הם טעמים נוחים והמהיים וטעמא דכשלמא כל חסה שהים עומדת על כחידה ודעתה ליכא למימר שעושה טובה עם החים אשר כחר כה לכל בנ"ד שחסה זו היתה זקוקה ליבם וכו' כהא ודאי הוא חשר עושה עמה טובה ולא היא עמו עכ"ל הרי דעתך שפיו כרור מללו לחלק כין חסה דעלמא ליבמה דכחסה דקעלמא במה טובה לחסה טובה שעושה עם החים כיון שהיא כחירתו ברצונה משמ"כ ביבמה ולא דנם על לשונו כלל שהחיא דמדע"ה וזה פשוט וכרור הוא שדעתו אל שחסה נ"כ עושה טובה עם כעלה אך מה שים להסתפק בדעתך הרב אל הוא אי"ל כר"ת ומיעוט מדקאמרו דאף כשקיבל המודר הנאה משכנגדו מ"מ אם החיר בדיעבר מותר אף בהרא"ד ומעמים דלא הוי מותר רבפי' זה נדאה דסמך על קבלת ר"ת סב"כ ומי הוא זה ואזכו חשר ימלאנו לכו להניח דכרי' וכן מפי' קל"ב נדאה דעתו כן שכתב ע"ד הר"ך הנס שבעיני נדאה יש מולקים אבל מ"מ הם מיעוטא דמיעוטא ושו"ה סי' כ"ו ב' ע"ד הרמב"ד והרשב"א וכן היחי לומר ופוסק וכו' וכ"כ בחא"ר סי' קל"ו יע"ש וחשבר דלוקי נהבוון הרב המחבר שחבר שהביא לשון דחא"ה המובר כתב ועיין בח"מ סי' נ"ח וקל"ו דרמז בזה דלפי חדרחה דכריו מחילי ביניהו מתקיים למקום:

גם מוסרח"ם נדאה דס"ל דהחים מקיבל טובה שבתב בפי"ו והם לא ירצה מבעל לנרש כיפין לוחו על הבחיבה ומבקשין ממנו על הנט והם לימא דהחים היו מקובל טובה למה זה הבעל יכול החים לומר להחיר שבועתו דחדעתא דהכי לא נדר ואע"ג שהוא אל חם לפברת הרמב"ד והיכי דכריו כת"ק סי' כ' וכתב דכשבועה לא שייך לומר קל יעש מ"ת לכופו על הבחיבה הרי זה בפיים מתון ויכול לו קל ויחיר שבועתו חלא ודאי דרב סבר דהחים מקובל טובה הוא נם מדברי הר"ם אל ח"ב סי' ח' נדאה דהכי ס"ל דהחמיר עם חפי' כדיעבר יעש ודאי לחו מקובל טובה הוא חתני החמיר כ"כ דחפי' הרמב"ד מודה דכדיעבר מהני כי לא מקבל טובה הנאה נם מהרש"ך אל נדאה כבידור דהכי ס"ל כנדאה כפוף הקבוכה שכח"ם סי' ך' דהחמיר חפי' בדיעבד וכר כפי' משום קבלת טובה וכן נדאה מחבו דף נ' ס"ח יעש נם מוהר"ח די כיטון אל כלחם דב סי' כ"ח נדאה דפשיטא ליה הכי ולהכי חכי עלה בגרון דידיה דמשום כדיעבר הוא ולא עלתה ע"ד קדום לפתוך על סברת מוה"ם מפהווה דלחו מקבל טובה הוא ושדי חף לכהחילה וחפי' לכתיק כעלת' לא עלתה קתי דיקר חורייתיה נם הרב מ"ל אל כח"ם סי' ח' תפס כמשמעם דהחים מקובל טובה מהחסה נם הרב פני משה אל בח"ב סי' ט' כתב אל ודאי קיימת דהא היחם וכו' כבר רבו החולקים הסוברים דאף כדיעבר חם החידוהו קיבו מותר ע"כ ואם לימא דהחים היו מקובל טובה הוי אתני שלא החידוהו קיבו מיתר ודאי כשיחי מקובל טובה מדיעבר מותר כתבואר בכל' וחזיתיך לרב תכיב ו

מעכ"ת שכתב וזל כשאר מה שעומד כפניהו תשו' הרב פ"מ וכו' ואתיבנא לך דלא היא דשאני נדון הרב שהדבי כרור לפי דבריו על הרב דיבב דנדון שלו לחיו מכוין לשם מצוה ונם לית לים להרב הכרעת מי שהכדיב דמיק ונם לית לים דהנשבע לתועלת חבירו כל שחיו מקובל ממנו טובה מחירין לו שלא מדעתו ונם לית לים שאם התידוהו כדיעבר מותר מש"ה החמיר כ"כ עכ"ל. עמו הסליחה לא ידעתי מה יגהה מוד בכל הדחיות הללו דהא לפי' למחמירין הלא המה הרא"ה ודיעהן סמיכין עלויהי מודים בשאינו מקובל טובה אם התידוהו כדיעבר שפיר דמי אף לרבר הרשות כתבואר כל זה ביאה יוסף אם כן אמאי החמיר כ"כ ברב. פ"מ שלא ודאי משום דפשיטא ליה שהחים מקובל טובה הוי נם הרב כיתי דוד אל חי' דף ס"ב קדי ליה לנברת מקבל הנאה ולא סמך בסמיבה כל דהו על סברת זו דחין החים מקובל טובה מהחסה ומאחר עלות דכל הני רבותא סברי דהחים מקובל טובה מן החסה מאן ספין ומאן דקיל למעבר עוברת כוכות עשה להחיר לכאחלה הסך דעת קדושים ומאן לימא לן דהבחים אחרי מה"ם מפאדוה לא שלטת כהו עיני לריקים ולא נאחיוהו בעיניהם מאחר שעיניהו הרואות שאפשר רבריהם בפשיטות:

ועוד זאת הן לאכי אים נעיר לא ידעתי הכן לאיך הרבנים אל דפליגי המה קראו לחים חיהו מקובל טובה מהחם והרי אמרו זכה עוכר עוברתו ורב אמר לא דו שמגילות לוקמו מן החטוי ומנדלוה כניהו וכו' ומאן יהיב ליה קופר לפיהו עדיף האלמן לפה הנכי' ואע"ג שהחם הנאחה מרובה יותר מהחים כדאמרי טב לחיהב וכו' מ"מ נם החים מקובל טובה מחנה ואי משום דהנאחה מרובה ממנו ליח לן כה כדכחב הר"כב והכיאו מרן בכיאו ומו"ח כם המפה ס"ך נם מה שטוענים דהחים מופלא הוא רבוק בנוק היכוך לחברי ביה נרנא דמאחר כי זאת החשה שכאה לב"ע ולא נשא אלא לזה דין הניין ליה לנברת כראשבחן הלי שברת כ"ם פ' החומנים כתאני' החומנים ס"ם הם דפריך שוכר כתי כההוא הנאה דשכיק כ"ע ומונר ליה לדידים הוי עליה ס"ם הרי דשוכר מחזר לשכור כהמה לעורכו וקרי ליה הם"ם מקובל הנאה מבעל הכהמה דשכק לב"ע ומונר ליה לדידיה אף שהיה מופיל לשכיר כהמו כי כשחזר מופיל הוא ה"ב כחים שחזר ול' לחרי חשה אף שהיה מופיל רכוך עבר ואף החשה הנדפיק אלו חמרינן כהחיא הנאה דשכאה כ"ע ותקנייה נפשי ליה מקובל טובה הוי אף לחנם דכם"ם מזרו לומר טעמים לחרים לאו משום שחין שברה זו כעולם דחיך יקבו ויקדשו מהמיחות אלא ודאי דכוותה הם"ם היא דחכח ואף החיא דפריך מעוכר עב"ל דחין הנאה זו מיקריית הנאה כ"כ להחשב עליה ם"ם חבל עב"פ הנאה זו יבנה כעולם ועל"ע דוקו טעמו דמרן הקרוב שרחה בבי' לדברי הר"ם שכתב שחין הפועל מקיבל מבה"כ וכתב עליו מין דחין דכריו נכוכים דלפי' לר"ת כחב פועל עושה לו טובה כה"ב שנותן לו מלאכה שידוע כה פרנסתו ע"כ. ולכאורה קשה מאי פריך ליה והלא זאת הסברת דבכיך כ"ע ואוניר ליה לדידיה נדאה קראו לה כם"ם ולא מצאו טעם אלא כהיות הנאה דחפים ליה לחברים אלא ודאי דעתו אל דעב"פ הנאה זו יבנה בעולם אלא דאיכא כדאי להקיף עליה ם"ק

גבי חיים נתני דדמי נשוכר הנאה זו יש לו ומשום זה מקובל טובה הוי:

ובר מן כל דין נכון כדידן לן מניכן למעבד עובדא כמה"ר מפחדוה דאחר הס"ר ממעכ"ת מיפתמיט מניה דמר דדכרי מוה"ר פסקס מו"ה"ר נפ' התפה סי' רכ"ח ס"ך וגל חיים ואשה שקיבלו חרס זו שנשכעו גל אין מתירין לאחד כלל דעתך חביבו דזה מיקרי הטבה שכל אחד רוצה ליפול חביבו ע"כ הרי דקרי ליה לחיים מקובל טובה מהאשה והרב שפתי כהן גל ס"ק כ"ה חייתי ליה לחלוק שני וסיים עלה דעת מוהריק"ש שם מינו נרשה כן וכן עיקר שאין לחלק כזה וכן דעתך הרב כזה ע"כ הרי דהרב ז"ך שפוט כתרת הבית דכרי מוהר"ם מפחדוה ופליג עליה והלכתא נכתרתי וכודאי שאין להחזיר כ"ש וכ"ש דכל רכוותא שוכרתי לעיל מכבימין הס לכרי הרב"ך:

פ"ש נכן למען דעת לחילוק הראשון כין נשכעו שניהם לנשבע האחד לבר וזה פשקו מוה"ר וכנה זה קפר דכי רב מהר"ם מפחדוה חינו כנמצא אלא עמי לרשות דכרי קדשו להכין לאמרי כינה מאי שנא דכשנשכעו שניהם אז יאמרו קיבלו טובה זה מזה מכח"ש כשהאחד נשבע ואמתי לא אתריכן דזה הנשבע ליהנות לית כשבועתי' ואם שנלע"ד פשוט כזה דהטע' דכשהאחים לבר נשבע אחר דאותו שבגדרו לא נשבע ואחריכן יכול לחזור כו' דלא אניד עלמו כשבועה ה"כ אותו שנשבע לא מיקרי מקבל טובה מהאיך בעת שבועתו שנהלה להזדווג יחד כיון שבידו לחזור כו אח"כ כשנשבעו שניהם אוי ואלי מקבל טובה כל אחד מחבירו דאי' לחזור כו' כי אם נשבעו שניהם וזהו דרייק הרם"ך כלשונו אם הכל אם האחד לא נשבע ל"מ טובה כריעלו לבר ע"כ ר"ל מאחר שנהרגיק עמו כדעלו לבר בלא שבועה ל"מ מקבל טובה כיון דאי בעיית הרמ"ך כה ומאחר שכן פשיטא ואלי לא אתרים מהר"ם ודיעכן סמיכין עלוהי שלא כשירוכין לבד והאחד מהם נשבע אתם אמרינן דלא אניד כיה מקבל טובה כיון דאני מירך למיהדר כיה דלא אניד כיה כאני הכל הוכח הקרים להתהת לו כי יקח היה אשה כניסיאין וכעת הקירוסין והנשואין נשבע האיש לבדו שלא יאה ח"ה עליה ואלי דאקרי היים מקובל טובה לא כי הוה לבדו נשבע וכזה יהת מוה"ח דכבל נדוכתך הרבניס ל"ל דנטפלו כזה לא נחתי לדכרי מהר"ם ולהאי חילוק אם נשבעו כ' או הת' לבד מאחר דנדונם בעת הנישואין הו החרוסין הו כשידוכין ונשבעו שני הדדיים:

איכרא כי רחיתי אחרי רוחי להרב כרם שלמה ל"ל מח"ס סי' ל"ב ולחלק יפה דלא אתיו דאקרים מקבל טובה אלא כשנון ראיכא ביניהו דהכא ליה שלא לתת לו כיהו אלא כשבועה זו אם הכל כיהו הנס דכללן תנאי הכתובות שלא ליפול ח"ח עליה מ"מ לאו קנאי נמור הוא ואלו לא היה נשבע לא הוה מיתנסכא ליה רעה למיתב וכו' ועשוב מ"מ כנ"ד אף הרב יודה דקנאי נמור הוא וכאשר כת כשאלה שכתכתי כאחרונה לא' שכן שלחו אתם אחיהם עירות וקע"ג דהוה לרבר מעה אפ"ה אין להחיר לו להכחיל כי כמה דיוק נשהפכו על זה כספרי נדיקים אין טוכך להחיר כזה ואף כעלמ' נדיוקי הדיוט עפר ואפר אין כנו כח להחיר לכתחי' דאף דאיכא הרב כרם שלמה דכומנינו זה לאו קנאי הוא אחרי נוכח לא ידעתי שכן"ל אחתי לישו נקרא קנאי נמור ומני הניד לו להרב דאף דאלו לא [illegible] מחרנית להנשא והא קא חזינן דהרבה כני אדם מקפירין על קנאי הכתובה וכללן קנאי זה ואלו ידעה זאת האשה שאין מקבל עליו קנאי זה לא הוה מנשכת ליה ואף כתקום אחתים עדי' שנים וכעכו"ר העשר' כמה דכרי ריכות נופלים כיניהם וקולי קולות כ"ש כזיש הנלוקה גם מה שנראה מדכריו דלאו משום הני הנאה נשבע לה אלא הס"ר מעשמוקיו הקדיוות לא ידעתי אחתי לא דעד שנתרגיל להנשא לו מתנה עליו הנאי הכתוב והלו לא הוה מתנה קנאים הללו לא היתה נשמע' אלו וכללן התנאים קנאי זה שלא ליפול ח"ח וכן נראה מעתמי' דכרי הפוסקים דלא נחתו לחלק כנהוף הרב לא אמרה אלא כדרך אפשר ולא שכיקין פשטות הפוסקים להקל כשכועה משום אפשריות דהרב כ"ש:

בדל העולה לפקע"ר דלא מכעיא כנ"ד דהנאי נתור היה שלא ליכס את יכמתו אלא לפי כעלמא שנשבע שלא ליפול ח"ח עליה אין יכולין להחיר שכועתו והמתיר לשכועה ככר מילקיה אמורה מפוש רכון. זהו מה שמצינה ידי יד כהה לענין הלכה אם יקבימו עמי כעלי תרימין ומעכ"ת כרחם וכשא שלומו נכון יהיה כאות נה"ר וכנפש נפ"ה דשו"ט:

הנעיר משה גאלנטי ס"ט

סימן י"ו

רבה דעמיה דגמר ומקני תורם קנין נוכע מקור חכמה לגמרה כסימנים שהות כמעיין ידיו רב לי כמלחמת מצוה ובלבה ליה שמעתתא שיבא דהלכתא הני דמכשיין ליה גליין יקיב כיני דנ"ל אם לדין ים השוכה הלכה למשה כעתיקתה מסיני כפלפול וכסברת ישרה שיכור לו להדם לנב חורפיה שיל ותשיב כענין הדר הוא הדר"ן לרעת מר ניהו רכה הרב הכולל כמהר"ם גאלנטי נר"ו ויאיר וזרח כ"ר תורין:

מראש מקדמי מר"ם קדמאה שלים שולמים ודידהים שלמים וכן רכים שלמן ותתיין והדר מנלי למען יאריך ימים ה"ן ישיבה על כסא מיתרלה כמשלם שניית כבני חיי ריב מכיין ורוב כניין:

אור נגה עלינו דכריה כבתכן ה"ן מזהירים נהר"ח נהר"ל למחירנהו לעיינין שמנהיר עינו הכמים כהלכה הלכה זו יומשה ולמשה כרוב כדין יכתה שכללה לפני יבש שהות מוסכע שלא ישא האשה על תרומתי וכנגד לכיות הפסק לי שרי ליה ליכומיה וזיין כהן שביעית אוכל אף אם היתר שיתירו לשכועתו עד' הכם שלא תרעון האשה רק כהודעה לחוד וכדין זה נהלק מכ"ר עם פוסק אחד ואותו פוסק מיסרא שרי ליה ליכם לית אחת אחתו ונם יכולין כ"ד להחיר לו השכועה שנשכע על תרומתו שלא מדע ההיתר וכה"ר עמד לו מנגד ואסר חיסר ליכם אותה משום חיסור השכועה שנשכע על תרומתו שלא ישא ח"ח עליה כרחיות נכוחות כולם כרירין עומדין על כוריין וכל רכור ידיכר שיצא מפי קדוש נם לרכות מעשה חידודים על הרני היושר מיוסדים אנב חורפייהו מחלוקין ולפי ריב הענוה הוא פקר עלי לאמר אשה פרק זה ואתנן ידעשה יה כתר דלאו למודעי הוא ירוך כ"ם שידעתי כיני ידעתי דלאו כי היא לכן לעשות רצון נריך מצאתי כי הוא

הוא לומר ויהי תורה כ"ש לגבו משה נוי וה לימו אלא נמו
לגמוד מני גריך ע"כ נכנסתי לפנים ממחילתי אף
קפתי נתתי כפילות שהיה שהן מרכב שמין כאף כדי
שכיעה כי הדין דין אמת והכל מתוקן כחרת נפקין
וכחדא שריין:

ראשון לגיון רלתי להפוסק הראשון הכיא דברי
מרן כהשוכה סי' ד' כה' יכוס שהות ז"ל
פסק שהין לו ליכס מקום פטור מן השכועה שנשבע
לאחרו אלא ע"מ ודאמה קשוכת הרמב"ם ז"ל דפסק
שהות פטור ומוהר ליכס לאחר אמת מהלתה טעמי ר'
שלמה זו מן המעים הקנוה לו ולא יקרא בשם נושא אחר
ועוד רבא"כ הוא נושאה ועוד דלא לפיק לדעתיה
בשעת שכועה שימות לחיו ותחיה לאחרו וקוקה לו ועל
כל ר' ור' מהלתה טעמי מלא חשבון מרן ז"ל ודחה לוחס
בטוב טעם ודעת עד אחר מלאו לכו לאמר כי קשוכה
זו לאו מר חכיס עלה ופסוק הא' עמר מנגד למרן
ולפי דעתו רחה דברי מרן כקושיוקיו וקבריהיו ונם
דברי שאר רבוותא דפסקי כוותיה ומטעמיה. וכ"ר
נר"ו עמר וימחד אמ"ם דלה ויתר מפרק להו לקושיותי'
כמשחל ביניתא וברוחב מביניהו שנה ופיר"ם דברי
הפוסקים ז"ל והות מוקיב להו בחמת הבנין. ולפי שים
לעניר עיינתי בדבריהם ולפי מיעוטו שכלי דלמיקי כי כל
אמת לאמת הקשיה למעב"ת הן להלכה הן למעשה הן
ליכוב דברי הפוסקים בפרט כי אלו בכתיה דמרנן ירון
ואף בקשוכות ויש רלויות עוד הנם כתובים בספרי הפוס'
ואין טורך להאריך ואף שים מולקים ע"מ רבו הסוברים
דקבלתו הורלותיו אף כתשוכות וכמה בתרתי וכבי אולא
בוגיין דעלמא:

האמנם רגע אדבר כמה שרלתי למעב"ת
שגמר מדברי המכ"ט ז"ל כתתי דקאמר
דמהני הלי טעמא דטעים הרמב"ם דלא לפיק לדעתי
דכעל כשנשבע לאחרו שלא ישא ע"ח שימות לחיו
ותעול לאחרו לפניו ליכוס רק לפחת ואחרה אם היה
אפשר להחיר לו שלא מדעתו האחר עכ"ל וכתי"ר נר"ו
עמר כוה מהא דקי"ל אין פוחחין כטולר ומיהה טולר
הוי כדמוכח בס"ם והניח דבר זה בל"ת:

ואנא מה רלתי עיינתי כדין וה בדברי מרן הב"י
סי' רכ"ח ורליתי לו שם שהביא דברי הר"ת
כדין וה ומדבריו ורלתי שדברי המכ"ט טוכים ונכוחים
בטעמם לבי' בקרח הר"ת והות שמרן ז"ל הביא דברי
הר"ת שכפ' ו' מה' שכועות שבהם ז"ל אין פוחחין בטולר
כיצד נשבע שלא יהנה לפ' ונעשה סופר וכו' הוחיל ולא
ניחם על שכועתו וכו' אבל אם ניחם הוא כעלמו מפני
הטולר מתירים לו ומתוך לשון זה ילא לחלק מרן ז"ל
כדעת הר"ת רבי יצחק אין פוחחין בטולר היינו דוקא
היכא שערריין לא ניחם אלא דלמו שלא יהנה לפ' ולא
יעשה סופר אבל היכא שניחם מפני הטולר וכגון ההיא
דכן בלבא שכוע דהא ודאי ניחם ליה שנעשה ר"ש
נברת רבה תעשה כבי להני ליה הלי פחחת רטולר
עכ"ל:

הרי מלינו רלהר"ת בדין טולר יש חילוק נדול בין
היכא שהות מחחרט בעיקר הנדר על הטולר
שהות להיכא שלינו מחחרט אלא עפ"י חילוק זה כלו
דברי המכ"ט בכוונה נדולה שהרי כתב וז"ל ולא סני
הלי טעמא דלא לפיק לדעתיה לשכועה אלא לפחח
חרטה דבהני גווני פוחחי' בחרטה שו היית יודע וכו'
הרי שהות ז"ל דקדק בלשונו בלשון הזהב כדי שלא לחת
פחחון פה למי שירצה לעמוד בדבריו מהא דתכן לין
פוחחין בטולר אלא ע"כ פיו פחח בחכמה ולירף עם
הפחח חרטה לומר לא"נ דפחח כי היכי לא סני להחיר
השכועה'מ"מ אם הות מחחרט הא מהניא לי' שמחירין
לו השכועה וממנה היה מחחיל וכוה היה מביים שסיי'
וכחב דלא סני היכי טעמא אלא למנות פחח לחרטה
עכ"ל:

ואם כחב להקשיר ולומר דאיך שייך חרטה בכעך
זו בשלמא בנדרן הם"ם כהא דלא יהנה לפ'
שייך בית חרטה שמחחרט ואומר שמביקרת ניחא לי'
מיעשה אומו פ' סופר ויהיה נהנה בו ובשלמו מחחרט
היינו שלומר שרטונו היה שלא יהנה בו ושלא יעשה
סופר לכל בכנון זו דנדון הרמב"ם מה שייך לומר בית
חרטה שניחא לי' מעיקרא שימות לחיו וכן אין לו
שיקר להשתו:

אף לני לומר מי מהא לא תכרת ובמעט עיון נכחף
לישוב בזה והות דלמ בחנו לומר שגם היכחם
בכללה בכלל השכועה שנשבע שלא ישא ע"ה על השתו
ורלי הכוונה היה שלם ימות לחיו בלי זרע הרי זו בכלל
השכועה נמלא שמה שלקרם עליו הוה לאחר מיחת לחיו
ועכשיו אם הוה מחחרט מחוך הפחח החרטה היה
שעכשיו הוה מחחרט וניחם מעלמו שלא הוציא לוחה
מן הכלל ואלו הוה לפיק לדעתיה היה מוציאה מן
הכלל ואומר חון נמוי ועכשיו שבחה לידו הוה ניחם על
שכועתו ומלי דניקא ליה כזה הוה שלם ימות לחיו יקח
הוה אח השתו שבך היה השכועה שלחרי מיחת לחיו לא
יצא אח השתו אם נאמר שהיה נכללה בכלל שכועתו
ועכשיו הוה מחחרט על שלא הוציאה מן הכלל ופחח
פחוח מלא עז שלא הוציאה מן הכלל משום דלא לפיק
לדעתיה וכזה כלו דברי המכ"ט לנוכן נכון:

עוד זאת חוכרה שמלחתי למעב"ת כשבאתי לוישב
דעת המכ"ט ולהגילו מקושיות זו שהא דאין
פוחחין בטולר כחבת הוא דכשוד יקבוד כדעת הר"ת
דמיקה שניחא היה ומהניא לפחח ומ"ם מיקה ל"ש
היינו במיקה פושלו בחיי כמ"ש בי"ד ז"ל עכ"ל:

ואחרי סתוך לכקשת המחילה הן לנכי חים נעיל
לא ידעתי הכן אוך אפשר להשכיר פנים
בזה כדעת הרמב"ם שהרי נכון הר"ת דלחינו מיקה
מושלו רק מיקת לחיו ולפ"ה קרי ליה לא שניחא
מדמרתי לוחו נדון להיות מעשה להחות דוכין לחרטת
וקביל עליה כל לוסמת דמקיולין ופסקיה נהרת וכו'
עד לוסמת דלא שניח לי' קביל עליה הרי דלהר"ת לא
רוקא מיקת שולחו דקרי ליה ל"ש הלא אף מיקת סתם
אדם קרוי לא שניח וא"כ אוך יעלה על הדעת לומר
דהמניט שכר לה כדאמרי דהכי דעת הר"ת ודבריו כאן
תשובה עצמה מכחישין זה:

ואף כי אם נאמר כאמו דהא דשכב מרן מיקת
שולחו לא שניחא לאו דוקא אלא נם כתם
אדם מיוחד מיחתו לא שניח ולא לפיק לדעתיה שימות
בחייו ומ"ה הר"ת מדמתה לחוקה מעשה
ולא שניחא קרייש לא כן כתתם אדם דהמיקה קרוב
שניחא דאתה דאתיא להכי אמתה אוך המכ"ט ז"ל קאמר
על הך נדון דהרמ"ם כי דהאי טעמא דלא לפיק לדעתיה
מהני לפחח לבי מלי דהסכיר מעיקר כדבריו דסכר
בדעת הר"ת דמיקה שניחא והרי הר"ת כתב לוישב

קלוזל

אלחוי וקריית ל"ש כלפון שחזרתי להכין דכרי כת"ר ולא יכולתי הסב רוחי בהם ולדידי מה שיסכתי כדעת המכ"ע הוא נכון:

גם מצאתי לכת"ר שעמדת בדברי המכ"ע בתלי דס"ל דכשים פתח לזכותו התרתו הויא מדרבנן ותתהת ע"ז דס"ל תמלי לצוריך מצה דכיון ע"ס להתרה שאמר לו לך ולהתי נדרך כמדין הא היא ליה פתח מדכתיב כי מקו כל התכשים:

אחר המחילה כי רבה היא לא ידעתי מזו תתיהת והוא דהן עצה לסברת זו דהמכ"ע מצן ליתת לן דקרא להכי הוא דלתת קרא לסבי הוא דלתת דהייט לפשוטה דמדרוייתת לא כעייל התרם כיון שים פתח ובכן הוא דמצריכו התרם ולתמכוה מהמי קרא וקרא לתמכתת כעלמת וזה פשוט:

מעתה מלכה לי לפרט הצלתי שעמד בו הרב הפוסק הרתצן והוא זה שיצא לדין כדבר מרם שתין הים מיקרי קכל טובה מהתם ישתך עצמו על סברת קצת פוסקים ובתרתה שלים הרב תהר"ם מצדדוה ז"ל תתר עפ"י פסק הפוסק הרתצן דתתירוך לתים שכועתו לף שלא מרצון התצה וכלבד שיודיעוה מצום חברת לו תורם דכריו ומצ"ל כרוחב מכיתו עצה כנגדי תכילות תכילות של הפוסקים ז"ל דתצוים והתחרוני דסוכרים דגם הים מקרי קכל טובה מהתם נתה שהרלים להיות לו לתצה ולא זו לף זו שרך וכל לו ליש התלמוד זה היש סגדול והכיל דליה דגם הים מיקרי קיכל טובה מהתם מהתי דס התוחנין דגם כתמ' סוכר כתי בהיל הגלה דזכק כ"ע ילק מוגר ליה הוי עליה ס"ס ע"כ ואתר תר הרי דהזכוב תחזר לתר בהתם לזכור לגרכו וקרי ליה חס"ס מקכל טובה תכיעל הכתמ' דזכק לכ"ע ומוגר ליה לדידיה לף שהוא תוגל כהתוא הרבה לזכור ה"ג כלים שתחזר לתרי תצה לף שהוא מיגל כשים רכוש עכו"ז ותף התצה שהרלים לו לתריכן בהיל הגלה דזכק כ"ע ומקניות נפשה ליה הוי מקובל עובה היתנם ותף לתנם דכס"ס חזרו לותר טעתים לתריה לתו תכוח דתין סברת והף כעולם וכו' לגלה דתין הגלה זו תריית הגלה להחזב עליה ס"ס לכל עכ"פ הגלה זו ישנה כעולם ע"כ:

והנה תנכי הדל תחזיקת טוביהת לגר שבכרת ליש דומה כדומה מדין הזוכר לדין הים לכל עדיין יד הרוחה נטויה לרחיק והוא הלחר שרליכו שבנת' תמרו לי הכי יכו' וחזרו ואמרו הלא יכו' תה כסרת ים לנו לוגר שלא חזרו מסברת זו לנתרי וס"ל דיסלתת דתין הזוכר קרוי קכל טובה תהתצפי ותצלתי ליוע ליה כדברי הרב תנן גבורים ז"ל כשוטי שכתב והל כהליל הגלה וכו' ולא רתי לזוכר שהזוכר תעיקרו כיון ויעלת הרבה לזכות ותין לתשכיר עליו טובה תשכיר כ"ע שהרי הוא תחזר לזכור כתעוותו הכל יודע הוא שתחזר לעשות מלאכה להרויח תעיה ויש לפעל הכיח עליו טובה שהרי ימלת הרבה לעשות לו מלאכתו כשכר ושכיר כ"ע ותניר ליה לדידיה והתקשה דפריך ליה תי הכי לא תיסתב ליה לפלוגי כהכי עכ"ל:

הרי מצינו להרב רהוא ביקש למצות דברי תפן לתלק כין זוכר לאותנים דהאותנים תקרי ס"ס תצ"ל זוכר ופשטם ומצה ועפ"ז שיטתו הכי תולה סוגיא דשמעתתה דהדוחה אר"ל דתתני' תהיית כר"ת יש לתלק כין אותנים וכין הזוכר וס"ל דתין הזוכר

קדיר תקכל טובה ותתקשה ת"ל תי תכי ר"ל דהשתא דס"ל דהאותנים תקרו תקכלי טובה זוכר כתי דתתן כלב לך והן עתה שתצינו לר"ת דקרייה לזוכר ס"ת תיכרת הוא לדידיה דגם האותנים ס"ת ותתני' דלת כיוהיה ותקשה תלת ר"ל דלדידך השתא דתתיה להכי דתזויה האותנים לזוכר יש טעתים לתרים לאותנים שיקרתו ס"ת משל"כ זוכר:

גם דתיתי לכת"ר שחוקת סברת זו שהזוכר תיקרי תקכל טובה מהתזכי' לזיעת הס"ס לף לתר שתצינו טעתים לתרים תדכרי תרן ז"ל ככ"ל שדתה דכרי כת"ר שכתב שתין הפיעל תקכל טובה תכ"ה וכתב עליו תרן דתין דכריו נכונים דלף לדכרי ר"ת כתב פועל עושה לו טובה כש"ה שנותן לו תלאכה שתרויח כה פרנסתו וכתב תר עז"ל ולכאורה קשה תתי פריך ליה והלא סברת זו דזכק כ"ע ותניר ליה נדתה קרתו לה כס"ם ותצאו טעתים לתרים הלא ודאי דעכ"פ הגלה זו ישנה כעולם הלא דתיכה כדתי לקרת עליה ס"ס ס"ל נכי לים כתי דדני לזיכר הגלה זו ים לו ותמ"ה תקכל טובה הוי עכ"ד כת"ר:

ולפי ק"ר נדתה הלא כת"ר לדדה זו שהכתת דתיה תדכרי תרן הכו' הלא תשוש דקת כעני תר ניהו רכה להזווק דין הזוכר לדין האותנים תליכת דל"ע תזב"כ לעצת כותת שתצינו לתרן שקרת לכע"ה עיזה טובה עם הפועל דזכק כ"ע ותמציא לו תלאכה שוו דומת לכע"ה שנותן כליו לאותן לתקן ותמצה דסכירת ז שתתרו כס"ם לגבי אותנים עדיין ישנה כעולם ותיכה ילכינן נכי זוכר כתי דסברת זו ישנה כעולם ולפ"ז שכיר תייקי דתיה תדכרי תרן:

האמנם לפי מ"ש מ"נ כדעת הס"ס כתה שתתר כהגלה הגלה וכו' הוא שים לתלק כין האותנים לזוכר ה"כ ס"ל לתלק כין כע"ה שהוא תמציא תלאכה לפועל לתשכיר שהוא תמציא כהתם לזוכר יהוא דשתי כע"ה שהוא תמציא תעות לפועל וה"ה לאותן שהוא תמציא לו תלאכה לקכל עליה שכר והותה להם שיכר שהיא נ"כ תמציא תלאכה לכהתך התשכיר ואיתן עליה שכר משל"כ התשכיר והפועל ולאותן שתין תמציאים לכע"ה שום שכר וזו היא כוונת הס"ל כתה שתתרי שהני האותנים כהגלה הגלה וכו' ותתי דהדר ליה ותקשה תלת ים ליתר לזו תעשו דהדר ליה גם תגלה דהאותנים כסברת זו תלת לעולם לוותך לקרת ל"ל שים לתלק כין האותנים לזוכר וכתו שפירש כדברי הע"ג תלת לסברת התקשה דקת' לו הכי וס"ל דת"ל לא קיימת הך סברת דהזוכר לא קיימת כמי הך דהאותנים קשתה ליה תלת וכו' ור"ל דים טעתי לתרים להגלה דהאותנים תכל לוקו ל"ל כרקתי קתי דהאותנים תיקרי ס"ת נהגלה טעמת דהגלה הגלה וכו' ושוכר ס"ת ולכו יל דתתן הכריע כדברי הדוחה שדחה שהני אותני וכו' תעשה תע"ג דתציגו לו דקרת שם לכע"ה עושה עיזה עם הכיעל תין רלים תוש שגם התשכיר יקרת עיזה טובה עם הזוכר שהתשכי' דומה לפועל שוה תשכיר לו עצתו וה תשכיר לו כהתתו תעשה תין רלים לזים ותשה וכו שהכעל דומה לכע"ה שהוא עושה עתה טובה שהוא תתויב לזון ולפרנס לו כהלכתך נוכרין יהודתין יהיה עושה לו תלאכתו כשוטל:

ויניך תלת התשיבת דכרי תיכי התשתת דתתיה להכי דוחו עצתו וכתוקו של תרן ז"ל דפסק דהכיעל

לחפוע"ל קלו מקוכל טובה מכע"ה משום"ם ל"ל דהם"ם
לא הדר מהך סברת דקרי לשוכר ולאומנים מקבלי
טובה ושקולי הם מ"כ לפי זיטה זו מוכרחים אנו לומר
דהר"ם ז"ל דחיוהו בר פלוגתי דמרן כהך דכע"ה והפוע'
ס"ל דהדר ביה תלמודא מחוהא סברת לגמרי דאי לאו
הכי קשיא ליה מהך סוגיא ותלילה לומר דהרשב"ץ
כעלמה ממנו לחוהא סוגיא וא"כ מאי רחיה מייתי
מהך סוגיא נגד חוהא פוסקים דס"ל דאין החיש מקרי
מקבל טובה מהאשה דהם יאמרו דאין כאשתו הל"ם
דלדידיה מהדר קא הדר ביה תלמודא מחוהא סברת
לגמרי ומה הכרח יש לבטל סברתם ואי כת"ר נר"ו לן
הוה קרי לן הוה ינני דמייתי רחיה לענין דינא מדברי
מרן שכך מוכחנו ונעשנה דאנן בחדיה גדיין החרשנו
לך זו היא שקשה דמייתי רחיה מהם"ם נגד סברת
הפוסקים דס"ל דאין החשה עושה טובה עם החיש והם
ים להם על מה שיסמוכו והם יפרשו דמהדר קא הדר
ביה הלמודא לגמרי ובאיתה הר"ם ועוד דאף לדידן
אין רחיה מדברי מרן ובמ"ם דיש לפרש דס"ל למרן
דאף דנימא דסברת ואף היא אמתיא לגבי חומנים
ושכיר כעולם ומ"מ אפשר דבשוכר ליהא כלל ובפברת
הר"ם ואין מכלין רחיה חוכחא לדין חיש ואשה דחיכא
למימר הכי ואיכא למימר הכי:

עוד ראיתי ונחון אל לבי לחוות דעי המעט אחת
לאב"ד במה שרחיתי במכתבך שאמר בסברת
מהרשד"ם ז"ל דפוסי לידון כאי דיכא כאם החירוהו
כדיעבד לחיש שלא תרגן החשה אי הוי מוחר אי לא
דבחבת שיש להסתפק כדעתו אי ס"ל כר"ת דאף בשקבל
טובת הנאה תמורה מהמדיר מ"מ אם החיר כדיעבד
מוהני או כהרמב"ם ס"ל דלא הוי מוחר דבסי' ע"ח נראה
דסתם על סברת ר"ת שכך כתב ומי הוא הגר ימלכנו
לבו להטיח דברים וכו' וכן מסי' קל"ב דעתו כן ואלו
כחלק אה"ע סי' כ"ו בתב על דברי הרמב"ם והרשב"א
וכן הייתי פוסק וכו' ופן כתב כיו"ב סי' קל"ו אלו הוא
דכריך:

ולפע"ן לומר דהרב ז"ל לחלק יפה כדין זה בין
כשקבל השכיב טובה מהמשכי לכשלא
קבל ממנו טובה דכשקבל ימינו טובה דעתו להחמיר
כדעת הרמב"ם ודעמיה מטה"כ כשלא קבל ממנו טובה
תזו"ה כהך תני"ד דסי' ל"ח דשם קרא הרב לאותו
מדין אינו מקבל טובה החיש מהחשה כיון דהיא כע"כ
מנכסיה ליה ובמו שכוה ישכח מעכ"ת תמיהת הפוסק
שכנגדך כפסקך חשע"כ כאותו מדין לחוהת נתן הרב
אם החירו לו כדיעבד מוהר ורחיה לזה שכהחלת דברו
הטוב כתב ז"ל דברי המחידים כדיעבד דבו כזה והם
הרמב"ם כמו שכתב הרב"ך גם מהוספו' ור"ת והרי"ף
והסמ"ג והטור והרי"ב ז"ל ורבים מחרונים ז"ל ומי הוא
זה אחר ימלכנו לבו להטיח דברים נגד החידים וכו'
גם ר"ת והרי"ף וכבו הטור דעתם נ"כ לעניו שקבל
הכשבע טובה עכ"ל ומדמציו לו שבתחלה כלל ר"ת
ודעמיה עם להרי"ף הפוסק הרמב"ם ודעמיה וכשבת
לדבר מעניו קבלת הטובה הוציאם מן הכלל משמע
דס' הרמב"ם והסמ"ג והרי"ב דברי מדבן דאם אתיו
לו כדי עבד מיקר כשלא קבל טובה הוא ומב"ם לר"ת
והרי"ף יבברו הכי ומש"ה כלל לותם משע"כ כתב ומי
הוא זה וכו' ושוב להבחיל המדורה הביא סברת ר"ת
ואח"ב דם"ל דאף כשקבל טובה אם החירו לו מותר

החמבם עיקר סמיכתו כאותו בלון הוא משום דשם לא
מקרי הפיבל קבל טובה ושופו הוכיח כן להדיא ושמך
עלמו שם על סברת רוב הפוסקים שפסקו להדיא דבבי
הם אם החירו לו מותר:

אבל כאותה תשובה דאה"ע סי' כ"ו אחר שבתב
דין בשבע לתועלת חבדו בתב וא"ל אבל בי"ד
ליבא תומרת אחריתי והוא שבשב' דאותן לטובת הלוחה
וכו' וא"כ יש לנו לומר שאעפ"י שיש שמיקל בסברת ר"ת
היינו דוקא בשבשב לתועלתו ולא קיבל הימנו טובה
אעפ"י שנראה מדברי הטור שנם בזה אם החירו כדיע'
מותר מ"מ מוהדי"קו ז"ל שורש ב' דהוא בהדיא טובת
דעתו בהרא"ש ז"ל ובשב"ל שהגדולים אחריו וכן סייעו
פוסק בשפת מעשה לידו עכ"ל:

הדי לך להדיא דלא יצאו דבריו שו שנתקשה בשם
מע"ר דאון היימי פוסק דין אחר שהוכיח
כמיאור דאותו מדין מיקרי דאותן מקבל טובה:

ומה שעמד בת"ר מהסיק דיר סי' קל"ו שהי תשובו'
בדבר תרת דשם ג"כ דהנשבע מיקרי קבל
טובה מהמשביע ולשטתיה אויל דבבי הם יש לפסוק
בהרא"ש והרשב"א ואת מבלל דאיבא אחריתי דאף ז"ל
דהא דסמך שם על סברת הרא"ש ודעמיה לאו לענין
פסק דדינא אמתר רק להבניית הוא סברת שמשה לחיש
מוטעה בשבועתו באותו בדון שנשבע לאשתו שניה
שבך בתב וז"ל וא"כ אחר שלדעת הרא"ש והרשב"א
ופוסקים רבים אחרים שברי שאפי' אם החירו לו
בדיעבד חיבו מותר ואלי שיבול לאותן לומר אלו הייתי
ידוע לי שייתי נשבע וכו' מ"מ בשביל השבועה אינבון
עון משום שהיא טעות שהשבועה שעשה עם בשלי
היא לבטל על ר"ת להיות עברינן בעפ"י דברי הרא"ש
והרשב"א וכמה דבוותא על אחת בו"ב שיבול לומר אלו
הייתי יודע לי הייתי נודר ולא הייתי נשבע עב"ל:

מיתה אחר בל אלה הדברים אף אם היינו רואים
לו במקום אחר שפסק למעשה דלא
כהרא"ש והרשב"א אין מקום להקשות עליו
מהבו' דאם שים מקום לומר שלא בתו דבריו בתשובה זו
לפסוק בהרא"ש ודעמיה רק לענין האדם בשביעה
פרע למועלה ווה החיש טועה בדעתו הוא שחינו יודע
שהוא עברינן על דעת הרא"ש ודעמיה ולא היינו
נריבים לזה אין אם היינו רואים לו באקום אחר שפסק
בר"ת אף היבא שקיבל טובה המשבע מהמשביע אבל
האמת הוא היבא שים טובה למשבע מהמשביע אחיל
הרב בשיטת הרא"ש והרשב"א:

והיא דסי' קל"ב מבואר להדיא שלא היה שם
קבלת טובה אשע"כ פסק בר"ת ודעמיה
בדרבו בסי' ל"ח ולדידי בי' פשוט בסברת מוהרשד"ם
ובת"ר נר"ו דאיירי דשדיך טרדת דמנוה הוא בתלי דמחת
הא בתלי דשמיא הלמן זה הרחק לא הניחו לשום לב
בדברי הרב:

חוזרני על התקיפה אם יכולים להחיר לחיש שלא
מדעתן החשה אם לאו אף שלפי"ר נראה
דהרוחה שהביא בת"ר תן הם"ם חינה תוכלעתא דהחיש
מקרי קבל טובה מהחשה מ"מ הדין דין אמת ושלוה-
דמר שמיבחה שחפא ומלא סברת הפוס' רובא דמבבר
דס"ל הבי ובא"ה יתירה טודעתא דהבי חיבעי לן למעבד
עובדא ובפרע בענין שבועה המטורה:

ואנא כריה קלא מעלתי ליון ל לענ"ר כרין זה כוותיה ומטעמיה כדכרי מרן ז"ל כעצמו והוא כס"ה חלק מה"ע סי' ק"ף ול"ל שם הטושו"ע שפסקה מלתא וכשכע לה שלא ז"ח עליה שלא מדעתה מרנוה ליון יכולים להתיר לו שכועתו שלא מדעתה עכ"ל וכרמוקי דין זה תמהני עליה דמר ליה לא הכיא לעיון זה דמרן דפסק הכי לחדיא דחין מתירין לחים שלא מדעת הנאתו והקל מעלין מלהכי דכרי הכופקי ז"ל דעכ"פ מידי פלוגתא לא ילפינו מר לתר הכי ומר לתר הכי וחכן כדירן ככי הא נעטרך לחור לחר הכללים היכי ליידינו דיוכי להתי דינא לה כן כשהנו רוחים מעשה רב מרן מלכא שפסק הכי להדיא שעל כל לחסר ולתר כי הוא זה מלינו תשמעתן ובתחילת דכר עלה דתחשכה לומר דחין מדין זה כ"כ רחים והוא דים מקום לומר דחין הכוונה לומר דכעינן חפצה ורצונה שלא מדעתה ופירושה הוי שיהיכנו:

אמנם לחרי רוחי רחיתי שחין זה מהדיוק שכך הוא לשון הפוסקים שמשתמשים כלשון זה וכוותם רציה דכעינן רצונה תמש ונדחלה מזו מלתנו למרן ז"ל כ"ר סי' רכ"ח שכתב וז"ל נדר על דעת חכירו חין מתירין לו מלת"ח כ"ש הודיעו ושם עכ"ל דפירושו הוי שיסיה תרצונו שכך וכן כתבו הרב עז וש"ך ושם לא נכנסו לכית הפפק והוכרכו לפרש דעתו שלא תהני ליכנת דהודיעו דפשעוה משמע דיודיעה לחוד מכל לשון מדעתו נרחה דחין לפפק כו ולחרי דמשמעותי' מפלו ורצונו כשון שלפע"ד דדין זה שלנו כו הוא ניהו פסקו דמרן הנוכר:

אבל עדיין יש מקום לומר דלא פסיקא ליה למרן ז"ל כפתחת שכחיזה לפון הכועה שחים הכועה מין מתירין שלא מרצונם רק דוקא כשפירש כשכועתו שלא יהא ח"ה שלא מרצונם הוא לא"ה מתירין שלא מדעתה ורחיה לדכר שכמקור דין זה כתשובת הרש"ך שהכיחה הטור לא כתנת לשון זה והרב כית שמואל כתב עז"ל כתכו' הרש"ך ליתא ות"ת חלא הכועה וכו' משום דהוי שכועה כבלל עכ"ל:

והנה לכאורה כל היכר הולך כהאי ליכנת יפתו כנדך דכתונה כתב מרן ז"ל האי ליכנת דשלא מרצונה יבן שלרידיה לא יש מקום לכועה לחיל כשהיה לכטל התנום אף כבולל שלא כדעת הרש"ך מכו"ה הוכרך לליכנת יחידה לומר דכבי האי נוסחת חיללה הכועה משום דלמו כהחלט נשכע שלא יהא ח"ה עליו רק שלא מרצונה ומשבר דהוה תפיים ומפיים:

אבל כל היר המרכה לכדוק יראה דלמו מלתא היא דלתרי שהרי תלינו לתרן כלי סי' רל"ו לפסק דשכועה חיללה כבולל וה"כ אף שם היה נשכע כם"ת היא חיללה השכוע' ולמאי כ"ת דוקא האי ליכנת לחר ע"כ הנה מקום יש לבאורה לומר דהוא ז"ל קאי לשיטת מהר"ם מנחרווה ודעמיה דס"ל דחין הלים מקבל טוכה מהאחה ולפי זה לא היה נשכע שום שלא יהא ח"ה היה יכול להתיר שכועתו שלא מדעתה אבל כשפירש כשכועתו שלא יהא ח"ה שלא מרצונה חיני יכול להתיר שלא מדעתה לכל להרש"ך אף כשנשכע בשום ליכנת חפצה ירצונה תשום דלדידיה ס"ל דהלים מקבל טוכה מהאחה זה מה שנרחה לכאורה לע' כדעת

מרן דנקט האי ליכנת דשלא מרצונה:

אבל כך דייקינן שפיר לתיכה דלמו מילתא היא דלתרי דהשתא דאתית להכי דים מקום לומ' דמרן ס"ל דחין הלים מקבל טוכה ה"כ מה יתן ומה ייסיף האי ליכנת יתירה כשפירש כשכועתו שלא יהא ח"ה שלא כרצונה לעניין שלא יוכל להתיר שכועתו שלא מדעתה דאף שלא כרצונה יוכל להתיר שכועתו ואכם עוקר הנדר מעיקרו והוי כאלו לא נשכע כלל והיה לזה מסקנת הרשב"ם ז"ל הוכיח כיתה יוסף כ"ר סי' ר"כ ח על שהלמו כדאיכון שהשכיע לקטן חנדשלא יוכיח עליו אף על גב שלא כרצונו לו אם כא שלא כפני לו אם אתידו לו והשיב כל שלא כפניו וכפניו לינו שלא כפני המשכיע ול"ש שלינו שלא דוקא כשעשה המדיר טוכה לעורך ושכועתם זו להנאת מדיר כיתדו למעה שלא יהיה כיכו מתנו הא כעלמא לא וכו' וטוב הרכר להודיע לליו שלא יתפדוקו כעובד על שכועתו עכ"ל:

הרי לך להדיא למתן דס"ל דכעינן שקבל טוכה היינו היכא שלא קבל טוכה לף שפירש שלא יעשה לתו דכר שנשכע עליו שלא כרצונו יכול להתיר שלא מדעתו לותו פליגי והשתא דאתית להכי אם איתא דס"ל למרן ז"ל דחין הלים מקבל טוכה מהאחה ס"כ לף כשפירש כשכועתו שלא יהא שלא מרצונה מ"מ למה חין מתירין שלא מדעתה ולף שהרשב"ם פיים כבי טוב שכתב וטוב הרבר שיודיע לליו מ"מ חין זה שלא על נד היותר טוב כדי שלא יתפדונו שעובר על השבו' לא כן כלשון מרן שלעכופה אימתר חין מתירין שלא מדעתה חין זה כי אם טעמו וניתוקו עמו שהוא מכח הסוברים שהלים מקבל טוכה מהאחה וחין לומר דהתם כשכיל מתנה שקבל מתנה הוא מקבל טוכה מהאחה דהרוחה תצו' וז שכל הרש"ם הוכיח כבי' ר' סי' רכ"ח וכמ"ש כתי"ר ושאר דלמו מילתא היא:

מעתה חין לנו לומר שלא דהא דנקט מרן האי ליכנת דשכשע שלא יהא ח"ה שלא מרצונ' הוא משום הרי"כ הכיאה הכי' סי' רכ"ח ושם רמו כזה כמ"ש שם דאי אפשים לו כדרך שהאחה כמוקה מתפייסת ולא תפייסה מתירין לו שלא מדעתה ולאו למידק תנה דאי לא תמר האי ליכנת שלא מרצונה מתירין לו אף שלא מרצונה כדאמ' ותצו' שם הרי"ב הכיאה מרן ז"ל כיד אחר תצו' הרש"ם שהכיא כה"ר תנחה רחים נזה גחנת שהרש"ם והרי"ב מסכימים לדעת אחת והרב כ"ש שהכיאוהו להני פסקי ואף הרשב"ץ דמר' מדכריו רחוק מ"מ מרן ז"ל נפק דק ומשכח לו תצו' אחרת והשכימו לדעתם ז"ל · ואני עני מרי עוסרי כדכרי האחרונים מלתי להרב הגדול נין ונכד להרשב"ץ והוא כעל יכין ובועז כח"ת סי' כ"ו שנשאל על ענין זה וכיוון תשובתו הרתב"ה כתב וז"ל שכל מי שנדר ונשבע לחכירו על ליזה דכר ומחרט שאינו יכול ליפאל על נדרו אם לא כפני חכירו ויתן לו רשות וכו' ואפי' לדעת הרשב"ץ הנשבע הזה שכאה עליו האלה אינו יכול ליפאל על שכועתו שהרי נשבע להיכון שכי הכת מחתת טוכה שעשה לו שכתן לי כתו דומית דמשה עם יתרו ואינו יכול להתיר נדרו שלא כפני רעותו ור"ל מרעתי עכ"ל ומאחר כל השכח הזה שנדולי עולם כולם שוים לטוכה זו שעשה האחה עם הכעל שתתרנה להיות לו לאשה ומרן ז"ל הכריע כוותייהו ופסק להלכה ולמעשה דאף אם היה מיקל כבנין זו לן ליתוס לילך אחר עקכות

דגליו כ"ם וק"ו דעיפת דחזיי ליה שהות מכח המתמירי
והס דוכח עדיף וכפרט בענייו השבועה דלף כספק
שקול ים לנו לתפוס שטח המתמירי' מעתה מי שם פה
לאדם לסמוך על ספרותיו והכרעותיו ככנון זו ולף
שכבר מעב"ת עשה כרחוי וכנימוס ויצא ידי חובה כמו
שהאריך והרחיב בספרת הפוס' דתשובים ותחרומים
וידיעתו מכרעת מ"מ לא נברכה תלת להעדפה וכפרט
דמשובה כיולה זו דשמת מתיית דמגיעו למדן זל שהוא
מדרי דהלמודין מחים עלה פלופן שכל דכרי כת"ר
טובים ונכוחים ואם לדין ים תשו' הלכה זו הלכתת למשה
כווקיה ומבוטמים ודין מקום ליפס ליפוד משבועתו
שלא מדעתת ומדעון האשה וכל מה שכתבתי לאו דיוקי
היא אלא שיטת מתורתו של הרב הפוסק שיהיה קורא
לכני עליו ינחיל תורה ויאדיר ונם כי נטיתי קלת מדרכתו
לא נברכת אלא לפלפולא בעלמא וכך היא חובתנו
ונעשה לייצב דעת הפוס' אשר מפיהם אנו חיין וכך היא
דרכה של תירה ומשנתנויתיה דמר' סמיכנא והדין דין
אמת כוותיה דמר ומטעמיה:

כ"ד הקטנים בקטירתו עבד ה' עוזיו ומעוזו
גבריאל הכהנוי ס"ט

סימן י"ז

הלי מתן דיהו"ר בתור התחת וכעלם השמים · להורה
ולהעודה כל יומת ומניה הוא רובן כין המשפחים
אדר הוא כולו כהדר"ת אחד מן הרמתי"ם · החכם השלם
הדיין המצויין רב ועלום כמה"ר נבריאל הכהנוי נר"ו ·
יאיר והוי והיר בתור התחת שבעתיים · כ"ל:

לכול הוות הרחטון מני תרכה שלמ"ם מרוכין
ועולו"ת כאחד ותחתים · וגל"ה גם היא
יעמד תי כולהו מני כמלותתם יהיו כאותב תלתא
כתרא הני כרכי דרכנן רחכת וריב. כ"ר לימים שעברו
האיר וורח הל עבר בני מעשה רב קודם אתת ויהיו לפי
מקוב מדכם הדיבדנין והאפקריטין כין הערב"ם ·
וכאחר עברתי כהר"ם טובה ורקבה להשהעשע באמרי
עהורות מאירת עינים · היד כותבת מילתת ויוטרתי
ואמרי לה כדי שאין לה לזכים · מקדמי אר"ם תמיהה
ליה לכת"ר על מלי דאתמיהת בעמיתין שאין לתרן דכרי
המב"ט זל דליהו סבר כדעת הרמ"כם זל דמיהה
שכיחת וכי תימרו כפ"ם לא שכיחת במיקח טונהו ועל
זה אתת מאד דאיך יכון זה כדעת הרמ"כם ואלא תיהו
מדמי לה להוהת דפסקת נהרא והפלוגתא לעשות כפירכת
ור' לדידי הדיוק עמו הס"ר כי דכרי אלה כלאחן ולכאורא
כי הנעת דכרי המב"ט דכי מדמה לה הרמ"כם לפסק'
נהיית היינו לפוטרו מתתון דכעיל כל דיהו יוכל לפכיוד
עלמו דהמע"ה ומיתי אחר מיקח לא שכיחת ולא שכיח
אדעתיה וכמ"ש הרב נו"ר זל לגבי שכיב דחתירת
לת שתכיון להת ותרינן מיקח שכיחת ואסיק אדעתיה
כמי שיכתתו וחיילת שבועתו עלת אלא מי שהכי הוי
מילתת היינו לעשות ממנו פתח אחד הרב ועלה ק"ל
דסיף סוף מיתה גולד הוא ואין פותחין כגולד ותי"ל
דמיהה שכיחת היא ופותחין כגולד דשכיח והת דמדמת
לה הרמ"כם לפסקים נהרא הוא לפוטרו מתתון דוק ת
אבל לגבי שכיב שכיחת מיקרי ואסיק אדעתיה ת לת
ד' קריון לה שכיחת לא לעשות מתנה פתח. ועוד דמיהו
דהרמ"כם שביר לא שכיחת לת מהני זהו כוונת
דכרי כרס מה שייבב כת"ר לקושיות זו עפ"י מתן הכל
נכון הדכר ומפרשין כתטייה:

ומה שדחה למתי דפריכנא כשניהין על הרב
המב"ט דס"ל דכשום לו פתח לכדרו התתון
מדרכנן דל"ל למתי מיטטריך מרע"ה התר' ותתה כת"ר
דלמיתר קרא לסתכתת כשלמת ומדרכנן הוא ווה פשוט
לתד. מכני עני ולכיון היטו עלע"ד פשיטות זה כל כך
דהתי קרא לסתכת כשלמ' הוא דהתיתד הלתה מחכיתו
לין מתירין לו אלא כשניו מתי קרא דוקא להו דנפקא להו
ואי נימת המרע"ה מדלתורייתא לא היה כעי התרה וקרא
לסתכתת כשלמת ג"כ כ"ש הוא דהה דלין מתירין לו
אלא כשניו דלאו דלתורייתא היא מאחר דעיקר הילפותא
היא מהאי קרא וכל כי הני מילתא לא הוה מיפתמיע
שום תד מרכוותת קמאי וכהדאי לישמעני' דהה דלין
מתירין לו אלא כשניו מדרכנן היא ולאו דלתורייתא ועוד
זלת התיה מלתת לע"ד ת"ל כ מתתי מיטטריכו כסהדרין
לומר לכ"ג כשניו הול ל דיוקא דלתורייתא דלף אלא כשניו
מלו לסברי מיגרת מאחר דלפוס דיוקא שפיר היתו
כמ"ש התוס' ז"ל כ יקשה לו דיוקא דלתורייתא:

ואני כעיוני מצאתי לריה לדידן דכלים מקוכל
טובה מהמשה מהיות דפ' התומנין דהשוכר
מיקדי מקוכל טובה מהמשכיר וכת"ר עמד על זה
ודחה תוקו כמתת הכנין שפ"ר הרב מנן נכוריס זל
והנה כעמ"ה כשיכרי כסוגיא הש"ס חוות קשה הוא גד
לי לפע"ד כדכרי התוס' כד"ה דקא יהיב ליה טבי תורת
ה"מ לאקשויי וכו' ואני כער ולא ידע למה זה לא
קכעו דכריהם לכתחילה על הירון הרחכין דהש"ס
דכהכיא הכא דכרך כ"ע ואנוד ליה לדידיה דה"ת
לאקשויי מי לא עסקי' דליכא אותן אחד כתתת אלא
דעדיפא מנה פריך אצר לפי' נלע"ד להרן מלי דבדוק
הרב לתם אכירים זל ול' מתני' כל התומנים לפי תחתת
דתסקי' טעמא כהא הכא דתנים ליה אחנריה אחד
שפיר מלא כל וכו' אמנם לפי מ' הקדמים קשה מלי
כל התומנים דקאמר תנא עכ"ל ויפני התתור לכל
הירין מהם מיהרלא שפיר מתני' דלמי אמת דקא אכיך
כ"ע ואנוד ליה לדידיה חני תנא כל לאקשויי היכא דלא
יהיב ליה טפי פורתת דהפוס ס"ם הוי כהא הכא
ובכך כ"ע וכו' ולמי' הכ' למי לאקשויי היכא דליכא
אותן אחר כתתת דהכ"ה חויב מכוס דיהיב ליה טפי
פורתת ואי קשיא לפי' דת"ל כ הרי ידע ההרגן כתי' קמת
דליכא אלא כהרת דלפעמים לא יהיב ליה טפי פורתת
אל"כ היכי תמני כתי' הכ' כהא הכא דקא יהיב ליה
טפי פורתת ויהרי לפעמים תפצר לא יהיב ליה אלא
כדקדוק ול' דיכתי הכ' נודת ההרגן דכי לא יהיב ליה
טפי פורתת לא הוי ס"ם על דרך שכתבו התוס' כתי'
כהרת כד"ה דקא תפים ליה אחנריה ה"כ היכא דלא
יהיב ליה טפי פורתת לא הוי ס"ם ומדכרי התוס' כדיכור
זה דקא תפים ליה אחנריה ק"ל על דכריהם שכהכי
כד"ה דקא יהיב ליה טפי פורתת אלא מדכריה מוכח
דכי לא תפים ליה אחנריה לא הוי ס"ם שכקכו וזל
דאותן ודאי הוי ס"ם כמתי דתפים ליה אחנריה לפי
סדיוק אומני עיטין תלתה ככית כה"כ ויקיפ תפוטין
כלוס כשכרן וזה שעות כשיכי ותפוס ככלי נהנה הרכה
עכ"ל מוכח מדכריהם דכי הנן כל התומנים ס"ם הן
העמ. דוקא היכא דתפים ליה כלי ככיתו דליכא שעות

ואחר כותבי רמיזי להרב עין יהוסף ז"ל שהקשה לקושיית הג' שהקשיתי כעניותי ותירצה שעום ומדבריו למדתי ישוב נמ לקושיית הלוז דמיתחר דמתקשן קה פריך שוכר נתי מי לית עסקי' דקה תשוי ליה טפי פורתה ק"כ מוכרח דהמקשן הכין דכרי ר"מ דקתני שוכר כש"ה היינו ככל נוונא ולהכי פריך מי לית עסקי' דלית לסיק מרעתיה לומר דר"מ דוקה היכא דלית קה תשוי ליה טפי פורתה מדיקט סתמא שוכר כש"ה ק"כ לפי שיטתו הו"ל למפרך כחומנין נתי מי לית עסקי' דלית יהיב ליה טפי פורתה דיתרוקט סתמא כל החומנים ס"ה הן משמע ככל נוונא דלית מניחן למימר דס"ל למתקשן דוקה מיבא דיהיב ליה טפי פורתה דק"כ מאי קה פריך משוכר הכא נתי בימא דוקה היכא דלית יהיב ליה טפי פורתה ומשו"ה הוכרחו התוס' לתרץ מו"מ למקשויי הלה דעדיפה מנה פריך אכל כתי כתרת דקתמר טעמא דחומנים דתפיס ליה אתגרים משמ"כ בשוכר מתרינן דוקה כי היכא היא טעמא אכל כלהו כני טעמא כנון שעושה מחומנן ככיתי כה"כ לית הוי ס"ם כמ"ש כריכור מאחר. ומדכריהם שם ק"ל עוד לע"ד על הרב לתם מכורי' שכתב עוד ולל תשי' תיתא ר"מ כהיכא הנה דתפיס ליה אתגרי' ק"ק דאמאי לית עסקה מי לית עסקי' כדלית תפיס ליה שאינו כרשותו של פועל הלה נקניתו של כה"כ ע"כ והרי התים' קרו כחיל דהי לית הוי כרשותו של פועל לית הוי ס"ם ואיך העלים עין מדברי התוס' והוה ל' הכיהם דוק כדי דיכור נמ תם שתי' לקושייתו קשה הדכר כשאר ירקה הריהה וכבר קדמני

נמ כוה הרב עין יהוסף ותפס עליו ל"ב:

ובאשר רמיזתי ככוונ' דכרי התים כן רמיזתי דפי' כהדיא תיבי כ"ג הרב ס"ך ל' כפי ס"ו ס"ק ל' דפליג על הרב כ"ח ול' ס"ל דדוקה כשכיר יום שמחנים לו המלאכ' ככיתו והוה פליג עליה וכתב לע"ב דהתום' מיתא דהחומנן עושה מלאכה ככיתו וכו' היינו נמ"ד שוכר כש"ם וכו' הרי דפשוט להרב ככוונת התוס' כמ"ש כעוניי:

אכן מ"ש הרב דלית כתכו כן התים' הלה מליבא דר"מ מכל מליבא דר"ל דק"ל כוותיה לף ככיתי כה"כ הוי ס"ם ומנכי העבד חזי הויא דהכרי פסקי התום' עותדים לו מנגר שכתכו ול' רוב מיתנים עושין מלאכה ככיתי כה"כ ולכך כשנותנין לו סמלאכה ככיתו הוי ס"ם ע"כ ומשתר דק"ל ר"מ ור"ל הלכה כרי' לתם כתכו כפסקי התום' כשניתנים לו המלאכה ככיתו דדיוקין מנה דוקה ככיתו ומנהתי להרב החכי"ב ל' כגלוי הפום' חוץ ו' שכתב ול' ועל פסקי תום' לפמוך הלכה למעשה וק"ל הרי מניתו דהתים' סכרי הלכה למעשה הלה מחייב החומן הלה כשניתנים ככיתו היכרת דיש להרה על פסקי התום' דיוק כתכו כן הלכה למעש' מחר דלמן ק"ל כרי' דקה שכוכר כש"ם ק"כ ורמי לקו שעמא הוה משום דתפיס ליה אתגריה לפלוגי כין עושה ככיתו לעושה ככיתי כה"כ שלה שעמא הוי משום דשכיר כ"ע ומנכי ליה לדידיה מו מינכי וק"כ החומנים כין שעושים ככיתם כין שעושים ככיתי כה"כ ס"ם הן ומין

לומר דפסקי תום' סכרי מלחר דתתם מתני' ר"מ ומהדר תלמודה לתרן מתני' כוותיה משו"ה פסקי' הלכה כוותיה דכשוכר לל הוי ס"ם הלה ס"ח וטעמא דחומנים משום דתפיס ליה אתגריה שהרי הם עלמם פסקו הלכה דשוכר הוי כש"ם כפ' התפקיד דל"ו כד"ה שוכר וכיכתי דס"ו כד"ה דמחייב ול"ל דס"ל לפסקי תום' דהה דקילקו כין חומנים לשוכר דכחומנים מקרי הנאה מלי דתפיס ליה אתגריה משו"כ כשוכר היינו דוקה לר"מ דשכר דשוכר כש"ח מכל מ"מ דשכר דהוי ס"ם לל מפלינן ולף כשוכר ליתן ליה הנאה דתפיס ליה אתגריה ולל הוי טעמא דחיוכם משום דשכח כ"ע ואנר ומוכר ליה לדידיה ולל משום דיהיב ליה טפי פורתה הלה טעמא דתפיס ליה אתגרים כדאמרי' הש"ם לסברת ר"מ דכהאי מלחא לל עכדינן פלוגתא כין ר"מ ור"ל ולמעט המחלוקות עדיף טפי ולתרוייהו חד טעמא דק דלר"ל ס"ל דגם כשוכר היכא היא טעמא דתפיס ליה אתגריה ומשו"ה כחומן מצלינן כין עושה המלאכה ככיתי כה"כ לעושה ככיתו דכשיתו כה"כ לל שייך טעמא דתפיס ליה אתגריה נקטינן מדכרי פסקי תום' דאולי כתר ליפכא מת ס"ם הרב ס"ך:

ישוב רמיזתי להרב החכי"ב הנה"ט לוחץ שהחריף כוה וכתב דל"מ טוכא כין הטעם שכתב רבינו כעה"ט וכין הטעם שכתכו הנמק"י והמרדכי דלכיכתו היכא דעשה מלאכה ככיתי כה"כ וגם היכא דהקדיש לו שכרו והביא דכרי המרדכי דשמעו שמחר לריחוק נמרתי מלאכתך טול שכריך לו שהקדי' לו רלו' שכרו לל הוי ס"ם וכתב דלהנמק"י והמרדכי לף למאי דמחליף רכה כל' טעמא דר"מ משום דתפיס וכו' על דרך שכתכתי כעניותי ויולל לנו מזה דגם דכרי המרדכי סתרלי ניהו להרב ס"ך דלפי דעתו ז"ל כי הקדיש לו שכרו מאי הוי סוף סוף כהחיל הנאה דשכיר כ"ע וכו' הוי עליה ס"ם ולהכא למיתנר דשכר הרב ס"ך דהא דהקדיש לו שכרו דמיא לטול מת שלך והכא מעות דתתן הן ס"ח ופשקה הרי"כה דכשר להרב כיון יהודה ז"ל שיעה על הס"ם שהקדי' עלמו לדעת למאי דתי' כש"ס דמ' קמא דה"כ מאי תתן טול מת שלך וכו' ומי' דשתי התם כיון דה"ל טול מת שלך גלי מדעתיה דלית כעי למהולקו ס"ם ל"עש ופוסקת קלי דכיון דקי"ל מם ס"ל הכא לפמי הו"ל סומר דגלי מדעתיה דקיכל עליו לפמור ה"כ כי ס"ל טול מת שלך גלי דעתיה דס"ל עלמו משמיתו מחי"כ כי הקדיש לו שכרו מפלה ס"ם הוה דהא כש"ם דעלמא מם הקדיש לו שכרו מי היכא למימר דלל הוי ס"ם ומ"ם עוד הרב החכי"ב וכן מוכח מדכרי מהר"ם כתכו וכו' ום לדחות וכו' עד דקה תפיס ליה אתגריה הנה דהלשון מנותנ קלת מ"מ נלע"ד דהלשון מורה וכוונתו ול' דים לדחות שלין כוונת עוהר"ם לומ' דכדמו הכ' טעמים הרחכונים דהיפריכו ומסקינן דוקה כתי' כתרת הלה כולמו טעמי כתוכה תלתה כחדה כעמדם יעמודו זה מה שנלע"ד ככיתור דכריו. ולדידי הדיוט היכא למסתעיכה דסכרת מהר"ם נמי דמסקי כתי' כתרת דוקה מן הדת דכתב הלה מיד כשלקח החפץ לכיתו לעשות כו מלאכה דלמה ליה לתהר"ם לכתוב תיכת לכיתו והול"ל הלה מיד כשלקח החפץ לעשות כו מלאכה הלה ודאי דעתיה דהרב דלה ק"ל הלה כהאי תי' כתרת ולה מיקיים הלה כשלקח החפץ לכיתו:

עוד כתב הרב ז"ל שוב ראיתי בס' תרומות נר' בעה"ע וכו' ותבער רפהח ס"ל דלא הוי קבלן להתחייבכם"ס אלא בעושה מלאכה בכיתו אבל לא בעושה מלאכ' בכיתו פה כ' מפני שלא נסתלק מצמידתו אבל כל שהוא קבלן שעושה מלאכה בכיתו אפי' לא הקדים לו הס"ם משעם שכתב ר' בעה"ע ט ע"כ. ונראה דהאי לא הקדים לו השכר שכתוב בספר ט"ס הוא ול"ל אפי' הקדים לו השכר ופשוט הוא גם נראה דכוונת הרב לגיוב דכרי ר' בעה"ע פ' המזוזה עם מ"ש בעור ראע"ג דבעור כתב בעשם התומנים משום דשכיק פ"עוכו' עכ"ל כתב בתמזוז קבלן שעושה מלאכה בכיתו דמשמע דוקא בכיתו ולא בכיתו פה"כ והייט טעמא משום שלא נסתלק הכס"ב מצמידתו ומעתה ליכא נפקותא בין טעם שכתב ר' בעה"ע ט דשפיק ע"ע וכו' לטעם שכתבו הנמקי והמרדכי שלא דוקא היא דהקדי' לו שכרו וכזה נתה דעתי תמה שהיה לבי' תמהם בדברי הרב כ"ח דמנם הלוס דפעניותין לשכתא ליה להרב תנאי דמתניעו ליה הן הס פסקי תוס' והמרדכי מ"מ לשבתי ים מקום להרהר אחריו דהא קיימ לתוס' והמרדכי דפי' טעמא דהאומנים משום דשכיר לאחריה לכל לר' בעה"ע ט דטעמא טעים משום דשכיק ע"ע וכו' ק"ל דאף כשעושה בכיתו פה"ב שייך הא טעמא דאין פי הרב לחילוק זה על דברי ר' בעה"ע ט אלא פי' הרב הבגה"ג דכשעושה המלאכה בכיתו בה"ב אע"ג דאיכא טעמא דשכיק ע"ע וכו' מ"מ לא נסתלק הכה"ב מצמידתו זמשו"ה אף ס"ח לא הוי וכבר רמז זה הרב"ח בלם גו העטור בחושן דדברי הרב"ח יעלו בבושים מרכותא קמאי ותה שדחה הרב ז"ך אחרי נשוקת עפר כפוך דנלוי אין כזה דחיה וגם הויתי להרב הנה הרב מ"ל בל בפ"י מהל' שכירות שהביא רבינו הב"י עליו ולא רק לדידן שכר כס"ם טעמא דמתני' משום דשכיק כ"ע וכו' ואין חילוק לעם כך"ק ולי אני עברו בלע"ד דדברי הרב דייקי טפי ויש לחם על מה שיסתכו הרב"ח :

תלתא פסקי תוס' והמרדכי ופסקי הרא"ש :

מיתה שוב ראיתי לאחרי דראיתיון בעניותין דהיה לדידן דאין מקובל עובה מהאשה הוי מהאי דקאמ'הס"ם שוכר נמי כהאי הנאה דשכח כ"ע חשוב ליה לדידיה ובת"ר נפק דק ומשכח להלכ מנן נבירים ול"ל דפי' סוגייתם הס"ם דהמתרץ סבר לא מיקרי השוכר מקובל עובה ועפ"י כת"ר שפיר כיה נראה לדאין לדידי הדיוט חזי לי לאעיקרא דדינא פי' זה דפי' הרב חג"ג דחוק הוא ולאו פשטא דסוגיא דלאתה ליה למתרץ לחכיא עלתא מדוק ולומר בהאי הנאה דשכח ליה טפי פורתא הו"ל לאצויי שוכר לא מיקרי מיקהני כיון דמעותיו בידו ותו ק"ל לפי' הרב ול מחרי נ"ל דחל תיקח הס השוכר מעותיו בידו הקדי' ונתן השכירי בקיבל מוקדם אבל אם רוצה לשכור לפוס ייבל השכירי' ליכה משלתא אלא לבסוף ג"כ נהגה זה שנתן לו בהתחו דאפשר שלא היה אחר מחמין כו וו"מ כתחלת קחני שוכר כס"ם ועוד ק כמה שפי' בחי' הב' דאומן נוטל יותר מכדי שכר פעולה משא"כ כשוכר דרוב פעמים ליכו משכירה שלא לפי שוויים וכוונתו ול לפרס חי' הב' כמ"ש בחי' קמא ואנכי כער ולא אדע אין חכוח דעתו דהחלון זה דאפשר אלא יכלר מהיות לפעמים משכירה בפקוח לא כשרוחק למעות או שלין לו מה להחכילה וכיוצא והו כוונת הס"ם דבריך מי לא

עשקי' דקא משוה ליה פורתא דמניחות שקלה מעלמא שאפשר שיהיה נריך למעות ואוולי קא מוזיל נכיח וכשרה זו היא מועלת בכמה מקומות כס"ם ואין הניל עלתו התלמן מקושיא זו ולא ידעתי מה הרווחנו בפירושו ול וכר מן דין לקי לפי פי' הרב מנ"ג לע"ד ירלה דרלוה דידן מכתי חלוסתא היא יהי התקוע דהא דפי' דהשוכר לא מיקרי מקובל עובה היינו משום דמעותיו בידו ואם לא ישכור מזה כמה בהתות חיכה כשוקא כל שהכסף בידו הרבה נשכירין יתנה דאין דבר דשכירות בהמה או כלי לכמה ימים הלוי בחילוק דעות כני אדם רק כי יתן חים אל ליעבו כסף שכירותו משכיר לו בהמתו לומן מועט משמ"כ זה החים אחר הניע לפרק הגוסח לקי דמעותיו בידו עכ"ל תנוי הוא שיכקש לאשה ולא תאבה לו וביניהו סרוחות על מחת כתה וכתה כי דבר הכיסולין מיי עולם הוא ותלוי כדעות בני אדם גם בני חים וגדולה מזו כי אפי' שיאדך וכתין יתן מהר הכתולות ואחר ימים לא ייאר בעיני האשה ומוזרק בה וא"כ זאת האשה הנקנת עם החים הלזה ונהרגת חלוי פסיעות ודאי דמקרכת הכיולה לנבי בעלה ודוקא התם כשוכר שלין חילוק כדעות ומאחר שמעותיו בידו הס לא ישכירהו זה מולה הוא לשכור ושמעינן מיניה שפיר דאלו הוה ידעינן דאם לא ישכיר לזה לאפשר ולא ישכירנו אחר הוה אמרינן שפיר מקרי עובת הנאה וחזת חומית חלו לא כשאלי לו לאפשר ולא היה מוטל לאשה שתהרלה לו כי לא כל הדעות שוות והרבה דעות במעוה ומשו"ה שפיר מיקרי מקובל עובה מהאשה ולע"ד דדבר ברור הוא זה :

אבן וזאת הפעם ראיתי דאם יש לדמות החים דדין הוא דאפשר לו לחייב רכוותא דבבי דאין החים מקובל עובה מהאשה כבבי מרכן דמנן דקל"ל דשוכר ס"ם הוא ועשתה משום דהשיב לה אהנתי' ולאו משום דשכק כ"ע וכו' כמ"ש לעיל בדעת המרדכי והתוס' וק"ל כין בשומנים בין בשוכר ליכא האי טעמא דשכיק כ"ע וכו' ובחים נמי דכוותה האשם לפקע"י ירלה דקל לשיטת זו אכתי איכא לאשמעי מנה דהחים מקובל עובה הוא דהא דחייב ר"י מהאי טעמא דשכיק כ"ע וכו' ולאו לאשמעי' דאין הנאה זו מצויה בעולם דאין שכרה דפלוגתייהו כהבי חלוסתא בכיתם ס"ם הס דשקם שומנים העושקים כתלמחם בכיתם ס"ם הס ומי לא עשקינן בשומן אמין וזלזו כעיר ומשו"ה שכר דעשתה הוא משום דשפיר ליה מהנריה ולאו משום דאין הנאה זו כעולם והעד על זה מי הכ' משום דקא יהיב ליה טבי פורתא ומי אפשר ליתר ועקה דאין שכרה זו בעולם שהרי רוב פעמים ג"כ לא נעשם כמ"ש רש"י ול ומאהאי כייד ר"י מהאי טעמא חלוי ודאי משום דאשה פעמים יבואו שכרון כרקוד משו"ה היינטריך טעמא דשפיר ליה מהנריה מכל שכ"ש מורת ר"י דאשה ליכא האי טעמא דרוב פעמים יהיב ליה טפי פורתא ואין חולקין כמניחות ג"כ אף טעמא קמא דשכיק כ"ע וכו' ליכא כעולם אלא הנאה ואין חולקין כמניחות ודאי אשה כלים מקובל עובה הוי כמ"ש בשמך וא"ל ר' פשטן על דברים :

והנה ראיתי מעורת והב מה שהביא כת"ר לקושטא לדידן מדשם תכון הקדוש ול ד"ה סי' קיח שפשק לדשי"ם הרא"ם שהבאתי מנכי הטעיר ראיה מתוה ותשובתו מיכותא לדידאי דאשכח כדיוקי אמת

הוא כלומר פרק לא לחיתי דמרן העלה קשובה זו על
שולחנו הטהור ומה שעלה כמחשב לפניו דהתי מדעתו
לפשר ליתר שהוא כידיעתה ולפ שיהיה שלא כרצונה
ושוב הכריע מלשון ד"ר סי' רכ"ח שכתב תל"כ הודיעו
וכלו נכיחים ופירשוה דהיינו מרצונו וכ"ש לשון מדעתה
הנה אלו היה מהכרח זה לחוד יד הדוחה פשוטה לחתי'
ע"פ מה שהניח הרב כאן הגולה אל עם כלשון מרדכ"י
תל"כ הודיעו ומדעתו ויאמר האומר מאן ליתא לקרלאו
הכי ליתנא דמרן ומכפל הלשון לתרוין דהתי מדעתו
ר"ל מרצונו אכל כאומרו קיבל מדעתה לחוד לפשר לו'
דכידיעתה לחוד קיבני התמנם התמת יורה דרכו דלשון
מרעתה כוונתי דדוקא מרצונה ונלמד הדבר מעיקר
הדין שהיכרו כו רבני הפום' אל דהרש"ג כפי' לנדרים
הכיח פי' דכפניו היינו מדעתו והכיח רחיה מחכין
לחדש שלא כפניו דהיינו מדעתו ופליג עליו הרש"ג
שלא כעי' רצונו לעום ונם כפסקיו תפס לשון מדעתו
וכן התום' שם וכן הר"ן שם כפי' ונם ר' כעה"ע כתב
נדר ע"ד מכירו אין מקירין לו אלא מדעתו אוקר
ע"ד וכתבו מרן בכ"י והרב"ח דהיינו כפי' הרש"ג ותל"כ
פשיטא ודלי דהתי מדעתה שכתב כש"ה היינו מרצונה
כמו שהוא לשון הפום' ולשון הרש"ג כתשובה ומרן עיני
רחתה לשורש דין זה ועל מה שהניח הוטבעו וכתב שלא
מדעתה וכוונתו שהוא מרצונה כמו שהוא שורש הדין
ואין לפפק כזה כלל נם מאי דחיים לה מר משום דכתב
מרן שנשבע לה שלא ישא ת"ח שלא מרצונה דמשמע דלא
כעיקן דעתה ורצונה אלא משום שהתנה שלא כרצונה
אכל אם לא תמר שלא מרצונה לא כעיקן דעתה דאין
הדברים תקוכל עוכה מהשתה וכיכ דחה דחה יתן ומה
יוסיף מה שתמר שלא מרצונה והכיכ דאיה מתשובת
הרשב"ש והו תוכן אמרי כינה . מה מאד כתבו דבריו
ודכר ה' כפיהו אמת ואנא ועירא תמהתי ג"כ כעין זה
מעת כהר"כ אל סי' תכ"נ והוכחה כיתה יוסף כסימן
רכ"ח בלשה שנשבעה שלא תבעה כי אם כרצון אמה
יוחתים וכתב כתוך התשובה שלא שים להקל כנדון זה
וכו' דדוקא כעודר לתועלת מכירו תבני עיכה שעשה
לו וכו' מ"מ כדאי הם ר"ת והרשב"ש לסתוך עליהם וכי'
ע"כ ואם אותת דכל דבי כשבועתו שלא מרצונה ה"כ למה זה אמך
הרב על ר"ת והרשב"ש והרי כנדין דידיה נשבע ואמר
כי אם כרצון ומה לי שיאמר שלא כרצונה הו כי אם
כרצונה שלא ודאי דלא שכח ועיקר טעמיה דמרן דהתים
מקוכל עוכה מהשתה מיקרי ואחר כותבי דחיתי כתבו
ה"ה מורה"ר קנבי ז"ל שנשבע ומתן כעינן זה וכתוך דכריו
כדע"ו ע"כ כאב ז"ל הוסיף עכשיו שלא מדעתו לומר
ל"מ כשעות ומוסף שלא כל שלא ידעכו אם נתפייס והוא
כרצונו מיהו מיהר דכיון שהוא תיעלת נמשך מסתתת
כע"כ הוא וכו' ע"כ ואפשר דמשו"ה נקטי הרש"ג ומרן
שלא מדעתה ולא כתבו שלא מרצונה לאפוקי מדעתו
מכעיקן אם עומדת ומוחת דלא מהי להחיר לו אלא
לפי היכח דלא ידעינן מה תשיב לתריה לא מהי להתי'
דמסתתת לא ניחא לה כמ"ש הרב ז"ל ומש הוליד הרב
סברת מחודשת כדעת ר"ת לשיטת הרשב"ש דהיכח
דחיית ליה הנאה נתשבע למי שנשבע לו והוא מקוכל
עוכה תמנו דחיכח דחתי אף ר"ת תורה דכדיעבד לא
מקני התרה ונשבע וכרחה דחתיתן הרב חדש מתש
וכל כי הני כעיית מעמרם והתרב"ה ומין הענייני

מסכו' עמדי וכעיקר קושייתו כבר עמדו עליה רבוותא
מוהרי"מטע ז"ל כח"ת סי' קיח דהקשה כזאת וכזאת ולא
מצינו כלום נם הרב מקור כריך ז"ל סי' ך . ומה שהקשה
עוד הרב מוהרי"מטע לדברי הרשב"ש מהרחיק שהביא ר"י
דבדר שהודר כרבים מההיא דנפטונים כאשר ירחה
הרואה שם בתי' הרב מוהרי"קנבי•לא מיקרינן שהרי
התם תועלת הנמשך לנבעונים הוא ולכתחילה לא מצי
למשרי שבועתם וכ"כ מצי רחיה מייתי ר"י לסדר שהודר
ברבים והרב מוהרא"ך ז"ל בלחם רב סי' ע"ד וע"ה
פליג ליה לגמרי דהרשב"ש בתשובה והא דכתב ונם
ר"ת מודה ככך היינו חרים דיעל דכתב דמרן מתירין לו
אלא כרצונו ולא קאי אמיפת דלפ כדיעבד לא מהני
לעום והנה אמת ידעתא כי כער קנבי ולא כינת
אחש לי ב"ם להכנים רלשי כין הרים נדולים מ"מ לפי
הנלע"ד מאחר דנם לפי ייסובו דרב יוסף צריך להפסיק
ולתת רווח כין הדבקות כלשון הרשב"ש דפ' השולח
ת"כ נכון יותר לפסוק לשון הרשב"ש דהתשובה כמ"ש
הרב לחם רב ולהשוות דעת הרשב"ש כסברת ר"ת נם
רבני המפרשים אל מצאתי אלותיה דמר יקנה לעד
כלות נה"ר וכנפש :

נת"ה הנעיר מ"ש

סימן ה"י

חכם שמל"ר אומר כלים החכמ' והמדע נתונים נתוני
המה לו כשלמול ומכרת ישרה וזמת תורת משה
ת' לכב לכו פקיח אל יש התלמוד תלמודו כידו כריך
ותני הלכיתן מרובית קוה"ר רב נוכריה ורב חיליה וכל
הדכר הקשה כי לא פורש יכיתון אל משה . ת' עדיף
מעלמא אית ליה חטיבה אחת כעולם דפליג ליה רכיה
יקרא דיבא רכה וריבא זועא אית ליכא הכא תרנימו נהוריה
מלך כתשבט מיתיבו אם דת מוליך ליתין משה . דין
הוא הדר הלמיד כתירה . ר"ת ור"מ דעיר דמסק ועלה
הרב הכולל כתיהר"ר משה נפלנטי נר"ו יאיר ויזרח לו
לאור כאור החיים כפני תתה פני משה :

אר"ש קתת היום שלת"י שב"ח שלמים ותשלומי
דר"ה כלחמו למשה . והדר על"י דמל"י
תשלומי תכלה למשה . למען יאריך ימים על ימי מלך
יוסיף עוד רכות כשנים כרכות הטובה ככני חיי הלוך
ונדל ויגדל משה . מן התודיעלך ולפנים מכעי ליה
לגיכים לאודועי שמוה ימים שים כהם ירחים שתירו ל
עכל פניהו הני כי תלי פסקי ויאר לנו נתמלה כל הכיח
תורה ות' תירה ר"ב נהורה"ן כהני כי תרי פסקי דפסקיהו
משה . הפסק הא' כת לידי עם ת"ר דוד תרוי וכו' והוא
סיכב הולך על המנהג שנוהגים לכתוב כמחנה קדמי
בכתובים תענין הדירה תים ותשה זכו ושני כדרם עם
ת' שלמה תהיה עמו והוא סובב הולך על מה שכתכתי
תנכי על הפסק שפלא לי כת"ר מענין יבמה שנפלה
לפני יבם שהוא מושבע ועומד שלא יפא ת"ח על משתו
ולפי רוב הענוה דהשתכחת כמשיח רצה לעמיר על
דעתי להפוקי מכר פלוגתיה וכשלמני לעצמי תמר לי
לכי קום קרח לפי מיעוט שכלך דגדול המצוה ואין
מסרכין ולפ"ר כתכתי מה שהזיגה ידי ועלתה
פסכתתי להלכה ולמעשה כאשר הורה נכר וה' עתו
שהלכה כמותו הלכה למשה :

תמנס

אמנם מענין הפלפול נעויתי קלת מדרכו וכדהיתי דרכה של תורה ולפע"ד עלינו מן הייסוב לקלת מתמיהותיו והן עתה חמותי רחיקי לוד החיר לל עבר פניו דכדוק סניות מרכרי קופרים ורחיקי לכת"ר כר"ו שחזר על המקרח ומרי עכרי"ן מנכי כדכרי קדשו כתקי סורים על חלקי שמלחתי חן כעיניו ומעוכים לוטיב לי הכרכה משר כרך משה:

אמנם יש מקומות שעמד כקש ונש הוקיף מרילי' חידוש תורה ורצה לעמוד על דעתי גם כוח ותחלת דיבר שלח נת מנכי מבקש ליסרי לן מר שעבריתי על כל תלחר לחמנם יוודע למעכ"ת לת מפני היותי מתרשל כמלוח כת"ר ותת"ע עד עתה הלא לחמונה ליהוי ידוע כי ערוכים על"י דכרי חודים מלחכם על לוח לבי והמה שעשועי ומידי עכרי כהס על כל דיכול ודיבור שם מנכי על חמרתך עלך לפי ושגל כבודי גילה ורכן ריבה של תורה ותת תורה לשר שם משה · למנם לולו למור"ע חני נריך כי כבר ידוע מבמת הרפתקי דעדו עלי לת תפ"ן וכפרע שלין לנו ישיבה לחת על התורה ותורתנו פסקי פסקי מטרדת המוזוח עלה הלע"ר והאיסה מרוכה על השבח עת"ו ער שכמעט שיער מחשכות החדש על המחיה ועל הכלכלה כפרט שלין סמיכה בעזרם שים בה ממש כמו שידוע לכת"ר הת גדמת שלין לנו ישיבה ת' כדי' לחוק של הלכה תלא דרך יום כה ודרך יום כה דין נדמת דעל"ר שלישר פעמי עיטי לחשיב מפני הכבוד וכעת פניתי לל לכי להשתעשע בדברות קדשו בדברות שתים שלין כהס כדי שכיעה:

וזה החלי כעורת נוחלי הנה רחיקי לכת"ר כרחקי' מחמר כת לכלל יישוב על מלי דהוה תמיהה לי מלחת במה שרלה כת"ר לייסב מלי דקשה ליה כדכרי המכיין כמה שכתב דמהני הלי טעמת דלת לסיק לדעתי' לפתח ומסיק עמד כוה מתלי רקל"ן לין פוקחי' כעולר ומיהה לת שכיחת ומקריח עולר וח"כ לין לחר דמהני הלי טעמ' לפתח ולכני כעיני יישבתי המיהת זו כטוב טעם ותתן קודייה שכתקבלו דכרי כעיני דמעכ"ת חמנם כמה שעלה על דעתיה דמנ"ר כרכרו' ס"לייסב מלי דהוה קשיה ליה והוח דלעולם ס"ל להר"מ דמיהה שכיחת ומלי דחמרו לת שכיחת היינו מיהת שוכתי כחיוי כמ"ש הכ"ל. ולפע"ז כריה קלה כדיכרו' הת' תמהני עו"ו וכעת שחזר כת"ר על הת' תמה עלי תמיהת הרת דקיימת שלטת כוחת נ"כ שלח נת להכי מפקש שלח זכיתי להכין ייסוכו דמר לחמרו ועדיין לבי מהפס גם כזה והוח דחס כלנו לומר כת"ס כת"ר דיסכור הר"ת דמיהה שכיחת מקריית והת להגייה לפתח להחיר הסכועה ס"כ ודלי רוה הוי יסד לת ימוט דלל"ה לין יוכל לעשות מזה פתח להקיר שכועה החמורה כדכר שהוח שפק והשתת דלתיק להכי לין יכול הכעל לפטור עלמו כעיל"כ זו ולומר דלית"ס ל"ל דמיהה ל"ם והמע"ה הת ודלי לת ותה שהביח כת"ר סיוע לדכריו מדכרי הרב גו"ר לפק"ד לחר הס"ד הת נמי לת שמה מתייח וכוח דלא"ם שמכאו לו להר' שילת לחלק כדעת הר"מ בין הוללת תמון לשכועות מ"מ לעד"ן שלח כמו שעלה על דעתכ"ת כפי' המילוק שכין תמון לשכועה משום דמספקת לן לי מיהה מיקריח שכיחת או לת וכוה ים לכעל לפטור לת עלמו מתמון כלשומרו חנת ס"ל דמיח ל"ם מקריחו חלת ים דרך ישר לפי ע"ד וכוח דלעולם לחרינן דמיחת ל"ם וחפ"ה ים חילוק כין תמון לשכועה דלנכי שכועה ממון שכיחים לחייב לכעל להוליח המון מחזקתו יוכל לטענן דלת לסיק מדעתיה כיון דלת שכיח וחלו סיה עולה זה כזכרונו היה מוליח יכמתו מן הכלל והמע"ה דמי יוכל לדעת מה יש כלכו חם הוח לומר לחת חם לחו וכיון שתמונו כידו לין לחנו יכולים להוליח ממנו כרין משנ"כ לענין שכועה שתינו יכול לפטור עלמו כטענה זו דחטעם"י דמיחה ל"ם מקריית מ"מ יש ויש לומר דהת להגייה ליה לומר רגם עליה נשכע ולת הויח טענה כרורה לפטור לת עלמו גם מהשכועה לומר רכיון דלת שכיחת לת לסיק מדעתיה חלת ל"ל דחדרכה זו היח שתחייבוהו וכמו שכן כ' חרב מוהר"מע ז"ל סי' קי"ם דף קכ"ב ע"ב וז"ל חלת דחדרכה כל מלחת דלת שכיח תמיד טפי שהנודד לין לומר חנס לו ולשב"ב כודר ומיחל שפיר נדרו ולפי' מתורת פתח לת פתחינן וכו' ומדרת חיחל ככל ענין עכ"ל:

מעתה ל' כיון דחיכח הלי סכרית מע"ה חין פוטר לכעל מן השכועה כלומרו דלת לסיק מדעתיה דחדרכה זו היח שתחייבוהו דכיון דל"ם לינו מועם לה ולת היח כשלל השכועה היתה וכמ"ש הר' וטעם זה שכתב הרב כהת דחין פוחחין כטוב כחכוהו כל הפוסקים לת כן לענין ממון דכיון שהת מוחזק חין להוליחו ממנו כטענת ספק וכדחכיכנת:

שוב עיינתי כדכרי הרב נו"ר כעלמו כרף שקנדש זה כשהכיח דכרי מוהרי"כל ל' כתב ול' חס כן דכוות' לית לן למימר נכי נשבע לחשתו דחע"ב דלת היה תסיק מדעתיה שימות זה כחייו וכלת ודע מ"מ חילת השכועה גם על היבמה ולת היח שכועה כטעות עכ"ל:

הדי לך להדיח דהרב נו"ר לת לנכי שכועה קדי להתי כדין לת לסיק מדעתיה והייכו דהי תשוה דס"ל פיהה ל"ם וחפ"ה חילת שכועה.

עוד מלחתי לכת"ר שעמד מתמיה כמה שייסבתי לכי דעתך המכ"ם דכפי מ"ם דכשים פתח לנדר לינו לריך התר' כי חס מדרכנן ס"ל דהכו דמשה שדרש כתרין נדרים לך והתר נדרך כתרין לינו חלת לסתכתך היח ופשוט הוח ורחיתי עכשיו שדכרי שה לת עלו לרטן לפני מעכ"ת והטעם שהרי מהלי קריח למרו דהמודר הנחם מתכירו חין מתירינן לו חת כפניו ותילדת חי שחתי' סוס חר מדכוותת לשתעינן הת דחין מתירין חלת כפניו לינו חלת מדרכנן ע"כ · חחר המחילה כי רכים לת דק מר כדכרי והת נדמת דלת נחה דעתיה כוה שהרי לת נתכתי לני שזה פשוט שת לכקרת זו דהמכ"ם מהן לומם לן דקרת להכי הוח דחקת דחלתת ס"ל קריח לסתכתך כעלמת והייכו דחלינת זה פשוט הכווכה שפשוט הוח כדעת המכ"ם ת"ל ולילו נוסיה לשתעינן הלי מיושת:

ומ"ש עוד כת"ר דת"כ לחתי לינטריכו סנהדרין לומר לנ"כ כפניו וכו' מחחר דלפוס דינת שניר החירו כת"ם ה'חום' ע"כ. מחר התחילה קלינה ד לינה על המכ"ם ה'חום' דחפי' תינת דהת דנריך התיה כפניו דקוריינהו היה מ"מ כיון דכנדון נר קיכו היו יכולין להחירו חם שלת כפניו ת"כ לחתי מלינקרת ת"ל דנריך התרה כפניו ההדרכה ככי הת עכידי דכנן ומנני כדיכוריינהו לינת לים רחין נרך כפנינו:

ובהיותי עפ"ז נ"ל דאפי' אם נאמר דמ"ש לי לבי משכני
לחדריך לכיתת המדרש לרש"י ז"ל כפ'
המפרשים כלה קריתי דמשה ורמיזי לרש"י ז"ל כפ'
שמוס על פסוק ויסב משה אל יתר חותנו כתב וז"ל שהלך
ליטול רשות ע"כ וה"ה ז"ל הלחריך למעניתו והכיא
מחלוקת ד"ח ורבנן לי פותחין כנולר מ"ו גלה ומה שניצב
לענייננו הוא שכתב וז"ל ומ"מ רבנן קיימי בשילהייהו
דקאי סברי הבאו כבר ירדו מנכסיהם וכשבא שנשבע
משה ליתרו לא היה ידע ושבועה בטעות היתה ולזה
נריכה התרה וכו' ואפ"ה לא סגי בלא שילך שם להודיעו
כי היכי שלא יחשוב לומר שלא נולו כתה שנשבע לו שלא
לעזבתו ועכשיו עושהו שמעיזן מינה דהוכיח הנריכת
התרה ודיקי לה מני מתיר אלא כשילך ליטול רשות
להתירו מאחר שנולו ממה שנשבע שלא לעזבתו ועכשיו
עושקו ע"כ ל:

מעתה נחה שקטה הקושיא שהקשה מה"ר נפ'
המכתב דלמאי הולרך משה להתרה כיון
שיש לו פתח ולדברי הרב כשיש פתח לנדר התרתו לינה
אלא מדרבנן דהשתא כן הוא שלא הולרך להתרים וכמו
שמלינו לרש"י לפי מה שהרחיב הר' הס ז"ל:

וראיתי לחרי רוחי שסברת זו שהעמיס הר"ם
ז"ל כדעת רש"י לא נפלאתי היא ולא רחוקה
שברוך זו הלך מרן ז"ל בכ"מ הר"מ ז"ל כ"ר פי' רכ"ח וגם
בהתחת הכסף בהאי דינא פותחין בנולר כתב
וז"ל והר"מ שלא חילק ברין הנולד בין שהיו מצוי למצוי
ל"ל שהוא מפרש דברי המרינן בנמ' ורבנן התמו מייתי
אלא שיורדי מנכסיהם לאו למימרא דפתחה דעניותא
פתח ליה שלא היינו ליתר דיודע מעיקר ליתיה שבשעה
שנדר ככר מתו כל העשירים שירדו מנכסיהם וכן פי'
בקונטרים וכו' ורבנן אהדר ליה דאין משם ראיה דאפשר
לא הוי נולד אלא כנדר טעות ע"כ ל:

ובעת שמלינו להמי תרי לשלי דברי דנפקי
מהכא הר"ם ומרן ז"ל שפירשו כדעת רש"י
והב"מ דס"ל דבשעת מכה רבינו ע"ה לא היה שם התרה
כלל כי הנדר מעיקרו בטעות היה ואין לו על מה לחול
מעתה דבר ה' כפי כת"ר כמה שהקשו למהול לפי דעת
המכתב דמאי הולרך משה להתרה דהשתא כן הוא
לכבוד הנדולי שלא היה שם התרה מעכשיו ניכל לומר
דהמכתב חושל בשיטה זו ומפרש דבשעת משה לאו מדין
פתח אחי עלה כת"ם לו ה' כי מתו וכו' והולרך להתרה
אלא מדין נדר טעות לא זו אף זו דלכבודו הם
בתבו לומר מדין פתח אחי עלה הקב"ה כת"ם כי מתו
אפילו אין לריך התרה דכיון שיש שם פתח הו"ל כאלו נדר
טעות וכבר מלאנו לו ז"ל שהכי תנא דתסויב ליה הרב
הנדול הר"ן ז"ל שנראה מדבריו הכי לדידיה וקברה זו
אלא היא כהיכה על ס' היכר נמי ז"ל כפי הנז כת"ם
על דברי הטור שכתב וצריך לבקש לו פתח וכו' ואמת
הנדר טעקר מעיקרו וכתב הכי ז"ל ומיהו כשיגיע שיהא
שכיח טובא כדי שיפתחו כו' וכו' ושטעמא דמילתא דכיון
דלאחר טולד שכיח עיכא ממילין דעתיה אלו היה מצלה
בלבו טולד זה היה כתנע וכו' והו"ל כנדר טעות וכו'
וז"ת כיון דשעתא דפותחין בנולד דשכיח משום דהוי
כנדר טעות ז"ל לא היה לריך לבקלה כיון דחד מד'
נדרים שהזיכו היה נדרי טעות ל' דכנדר טעות הוי
מכל לא נדרי טעות מאחר וכו' ומ"מ הואיל ויש לו עכבות
טעם לומס יש לו היתר כשלה לחכם כך כתוב בקשובו

להרמ"כן ז"ל עכ"ל:

הדרי לך שמלינו להגדולים דס"ל לנדר שיש לו פתח
הו"ל כנדרי טעות ס"ה הרמ"כ והטור וכודאי
משמוחיות דכרי מרן הקרוס נרחה דנם הוא ז"ל כדרך זו
מהלך מעיקר לעבי שהלריכוהו שלה לחכם כודאי שלין
זה מלא תדריכנו וכמ"ש התב"ש ז"ל:

ניהדר לשיטת הרמ"ם ז"ל דבי' בדעת רש"י ז"ל בעניין
שבועת מרע"ה שהיתה בטעות ולא היה
שם הזדה כלל ולכאו' מה שעומד לפנינו כי הוא זה
שמלינו לרש"י ז"ל בחומו פרק נרף ס"ח שפיעים שאל אם
שלחנו שם ז"ל הקב"ה למשה כמרין מדרש לך התר
נדרך כמרין בתב כה"ד ז"ל ולתר רב חכם מיפר לעלמו
עכ"ל נראה מזה דהקרא ממש קלחר ולפי דברי הר"ם
ז"ל לא היה שם התרה כלל וכעין דבר זה כל"ת:

שוב ראיתי להרב היפה ז"ל שהקשה על הר"ם
מלבין זה על רש"י ז"ל וכין דין לדין מלחתי
לאר' בהלת יעקב ז"ל כר"ה ליטול רשות וכו' בתב וז"ל
לפיבך ס"ל הקב"ה כמרין נדרת לך והתר וכו' דהייבו
לר"ה היתר בדרך ממש דת"ח תיפר לעלמו וכו' ורבנן
סברי הוצרך לו שלא חל הנדר עכ"ל וכודאי מ"ש בסברי
ד"ח היינו ממה שמלינו רש"י שבתב הלי לישנא דת"ח
מיפר לעלמו מעתה לא קשה ולא מידי מה שעמדנו
בזה דבר"ם נמי מפרש הכי ודוק · עוד מלחתי לו
שבתב על סברת ו' דשיטת רוב המפרשים דרבנן לאו
מטעמא דנדר בטעות הוא דקאמר כי מתו אלא משום
דעניות שביחת ופותחין בה עכ"ל · והן עתה אלכנו ה'
ומלאנו שסבר הר"ם כמו שיש לאמרה משם נדול החדש
הנדול בעניים הרמ"כ ז"ל לשיטת רוב המפרשים דרבנן לאו
לשונו והכריח זה מדלא חילק בין נולר מצוי לשאינו מצוי
והוא העיד בנו שכן פירש בקונטרים ואנכי עני יש לי
רמיזה נדולה עוד שכן הוא דעת רש"י שבתב בחומה
מחלוקת ד"ה ורבנן לי פותחין בנולר כר"ה ואינו אלא
דתן ואבירם וכו' אלא כי מתו שידדו מנכסיהם בכר
בשעת הנדר דלאו נולר הוא עכ"ל · הרי מלינו שדקדק
בלשונו וכתב שבשעת הנדר בכר ירדו וכודאי דלא על
חנם נקט הכי ליישנא אלא להודות בה רבינו שבשעת הנדר
היה כך הויא ליה שבועה בטעות וכן מלינו לו במקום
אחר בדף ס"ו כד"ה מעשה למחר וכו' בתב וז"ל דרישא
קתני שם היה נאה מעיקרא הוי נדר בטעות עכ"ל לא
זו אף זו שמלינו לו במס נזיר דף ל"ב שפירש על מה
שאמרו שם בתבנה שם מתנגנכה בהמתן נזר היני נזיר
בתב וז"ל בבדעתו היה לקבל נזירותו על מותה בהמה
ובשעה שנזר לא היתה ברשותו הרי זה אינו נזיר דנזירו
בטעות הרי להדיא שמלינו להתוס' שם כד"ה ושם לאו וכו' שבתבו
וז"ל בלומר היינו תרטה מעלייתא ומתיר לו מבם וכו'
ע"כ תשמע דאף בזם בריך התרה ג"ם כל יבר הולך
בדברי רש"י ואלא שדעתו דנדר בטעות הוי ואינו בריך
הרב יאף הוסיפות עלמם קיימו בלשונם ובתבו וז"ל
שאלמא ידעו שבבר אבר לא היו מודיש ולא הל מעיקר
נדר זה ע"כ סרי דהתוס' עלמם כתבו דבבה"ג לא חל
הנדר מיקרי וא"כ בשבתבו ומתיר לו מבם או יהיה
פירושו שאומר לו שהנדר מיתר מעיקרו ולויהיה בשאלה
לו על נדר הייתר טוב בתבו בן וגדולה מזו מלינו להדיא
להר"ן ז"ל בפירוש המשנה שבתב שאינן צריבין הפרה
בלל:

ודרך מנכ רחיחי לעמוד כדכרי הר"מ הנזכר שלפ"ר נריכין כיאור יען שנראה שדכריו פוחדין ואז שכתב ונ"ל ומתמר מ' אינו נויר שמורה כלי ספק שאינו נריך הפרה כמשכוכה אחר דכרי ר"ת שאומר פותחין כנולד ר"ל שאין נריך הפרה ומכאחר מדכר שכא כנדרים שהיא נריך הפרה לדעת ר"ת וכבר כיארנו זה נשם עכ"ל ו

והנה אחר הדיוקא רחה ירחה שדכריו פוחדין ואז שכתחלה כתב כשכרך ר"ת שאומר פותחין כנולד שאינו נריך הפרה כמו שכיאר כנדרים וק' שהרי שם כיאר לקיחך כשכרך ר"ת שכך כתב ר"ת מתיר אחר השאלה לא' וכו' עכ"ל ועוד שכתב כסוף לשונו שכתכאר כנדרים שהוא ל"ה ועדיין לחלוטין שדיו קיימת שכתחי' כתב שאין ל"ה כמו שכיאר כנדרים ואיך תוך כדי דיבור אתי דיבור ומכטל דיבור :

האמנם אחר העיון יפה לי נשם לפרש דכריו והוא שהע"פ שאומרת כן הוא שפט פי' כדכרי ר"ת שאומר פותחין כנולד הוא אחר השאלה לא' מ"מ עכשיו שהגיע למס' נויר שהיא שניה אחר נדרים ורחה דכרי ח' שאומרו משחרב הבית אינו נויר וחה הלשון מורה וכן שאין ל"ה וכוראי שכמשכו כזה אומר דכרי ר"ת שאומר פותחין כנולד ר"ל שאין ל"ה והיינו הוא שנדר עד שלא חרב הב' נויר שאין פותחין כנולד ואלא כר"ת ל"ל רס"ל שגם כבנין זה אינו נויר אכל משחרב הבית אינו נויר מעתה מכאן מוטעה רכה שפירוש דכרי ר"ת שאומר פותחין כנולד ר"ל שאין ל"ה והיינו דקא' ומכאן יהכאר וכו' ר"ל שמוהה המשנה מדכריה דרכנן שאומרו אינו נויר ומשכו כזה אחר דכרי ר"ת שמעינן שמאמר ר"ת פותחין וכו' ר"ל שאין ל"ה כלל ומה שאומר כמו שכיארנו כנדרים נלע"ד שאין כוונתו על מוהה משנה רר"ת ורכנן משם שדרכה ניאר להיפך וכמ"ש נסוף דכריו שלא כוונתו על משנה אחריתי שמשנים שם פתוך ונראה לפותחם משנה כתחלוק' דכי יפתענל ורכנן כמה משני מ' כלשון המשנה קושם שהיכי נוסף הא פלוניתי שהיא כעורה והרי היא נאה וכו' מוקי לה וכו' שמר טעותי' ר"ת שאומר אפי' כעורה ונעשית נאה וכו' ע"כ ושם נפי' המשנה בשכרת ר' פרים דם"ל דשף כעורה ונעשית נאה שהיא נולד אינו ל"ה הרי מניעו לו שפי' שני פירושים כהך דנולד הו שפותחין לו עד שאלה לא הו שאומרים לי שאינו נדר וכמו שפירש נשכרת ר"ת כך יש לפרש דכרי ר"ת ואחר שרחה הדב משנת נויר והוברח כאן לפרש דכרי ר"ת שאינו ל"ה ממך לזה ואחר כמו שכיארנו כנדרים וכוונתו על הך משנה הנו' ומ"ש נסוף דכריו ונהכאר וכו' כוונתו היא על מה שפירש נמ"ם ר"ת ורוק כי לפי דעתי הקצרה אין לזוז ממנו שכתכנו נהנהת דכרי הר"מ כפי' המשניות :

ואעפ"י שכבר ילאנו ידי חיכתנו מתה שהקשה כת"ר לס' המכלל לשכרתו למה הוצרך משה להחרה וכו' מ"מ לא אבחר מקחם לשוני מה שמלאתי אחר כתבי כל זה להרב תורה"מ ז"ל ח"ב לזיל סי' כ' שהוא ז"ל אויל כשיטתו של מר אכיו דכשים כהא לשכועה החרתו התרה מדרכנן ויעמוד בתי שעמד כת"ר דהא מציני שפתח הקב"ה למשה וכו' והוצרך להתרה ול"ל דהך פתח לא מהני לנבי יתרו לשכח אחו שכל ענין עכ"ל הרי מציאו רב וגדול כנו של המכלל ז"ל שהוא מקשה ומתרץ וקו לא מידי :

ודנה כעת"ה חזיתיה לכת"ר שמעניין לענין ולא לידון כדכר אחר פרי מפרי כהך סוגיא דהאומנים כפלפול וקכרה אשר פריו יתן כעכו"ם וכדכרי התוס' ליכהו וחכירייהו הרב כעל ל"ה והרב כעל עכ"ה דיהיב ליה עכי פורק וכו' שכתבו דהו"א למקשוי מי לא עסקינן דלא יהיב עכי אלא רע"ו וכלא מינה פריך עכ"ל ותמה עמד כזה דאמאי לא קכינו קושיא זו לעיל כפ"ם כהאוס הגזלה רשכך וכו' ולימה מי לא עסקי' דליכא מוכן אחר וכו' ונפין מר דק ותשכח דכבר עמד כזה כעי' :

ואנן יד עכיי הכן לעו"ן דאין כ"כ מקום לתמיהה וז"ש הלומר הביון נרא' שאין השכי הניצחין סוין דקיימין כ' שאינהו כגמ' דיהיב ליה עכי פורקי וכו' הוא כמי על דבר ש"א יכול ליחן אם תאמת כך הוא דיהיב ליה עכי הו לא' ודבר זה אמי לומרין אותו מדכרי רש"י שכתב בה"ג לגמגם שכר קכלנות לכהי זעולה אלא יעול יותר עכ"ל. ולדידי מזי דאמאי דנקט רש"י אלא יעול יותר לאו דוקא אלא ה"ק דלפעמים נוטל פחות כיון שא"א לגבותו אים כשום ורש"י דנקט הכי לישנא הוא מכמי שכא לכרם מ"ש כמכוא דיהיב ליה עכי והכי נריכא ליה אתא ל"ק שהכשר שפירוש זה הוא דלא כהרב מנ"ב וכמו שהטיה לשונו לקמן מתא"ח מ"ע לפק"ד נראה דכך הוא כוונת רש"י שם ירחה כעיניה דמר :

והשתא מ"ש כ"ש התוס' דהו"א למקשוי מי לא עסקינן דלא יהיב עכי והוא כיון דמ"ל לגמגם מ"כ מאן שם לך לומר שכל הכיחים שים דיהיב ליה עכי כע"ה לאומן שמשכיל זה יקרא התאמן ס"ם מי לא עסקינן דלא יהיב וכו' כלומר אעכ"פ שלפעמים יהיב עכי מ"מ לפשוט דפעמים לא יהיב עכי ואיך תני תנא מילתא פסיקתא דהאומנים ס"ם הם וכן יש לדייק שכך היכין הרב כעל ל"ה כהאי הירושא שכך כתב כר"ה מהני יכו' ול"ל אחי שעיר נילא כל דהכוונה כיון האומני דאיתרמי דיהכי להו עכי עכ"ל מהאי לישנא דאיקרמי הכי משמע ירוי ולפ"ז אם היה מקשה להירון זה כת"ם התוס' מי לא עסקינן וכו' לא היה יכול הדוחק לומר דאה"נ אם לא יהיב עכי לא היה התאומן נקרא ס"ם ותמיהין כדיהיב ליה עסקינן דמי יכול להכריע כזה מי יהיב ליה עכי או לא אשכ"ם היכרנו להדין דעדיפא מינה פריך משא"כ בחי' א' אם היה רצוי ליה מי לא עסקינן דליכא לומן אחר או היה מהרן לו כפשוטו דהא"כ דכבי הוא לא עסקינן והתם רנקט מלתי' דקתמא דהאומנים ס"ם על הרוב ירכר דיוכה דהיכים שים כמשנה האומנים טוכא וכשלא נמצא כי אם אחד כעיר אז דיינינן ליה כדין ס"ח וכהכי נקיימכו תרי תמיסי שעתיד כהם משיח :

ומידי עוכרי כדכרי כת"ר כעניין זה רחה זה מלאתי מה שנתעדתי כדכרי הרב כ"ה כת"ם כד"ה הכי תימה"מ וכו' ק"ק אמאי לא הקשו מי לא עסקינן דלא תנים וכו' ומשל"ם אתה עליו ולא ולא הוכיכוהו קרו כחיל דהו לא הוו כרשותו לא הוי ס"ם ע"כ :

ואנכי שמעתי ולא אכין מה זו אמירה דהן אמת דהתוס' פירשו הכי לפי האמת דהכי משמע מהאי תירוצא דמתני' תירצי כבה"ג דוקא שהאומן תפוס ככלי ודוא תמה שתירצו דכהחזיק הכלה דתפיס לאנדיה הוי ס"ם ות"מ עיקר תמיהתן כעל ל"ה סות

על סתמא דילמיד' ממאי לית הקצו מי לית עסקינן כי
דמתני' סתמא קתני דהחומרים ב"ש משמע כין דתפיס
לאנגרי כין לית תפיס ואני מוסיף נופך משלי וכפרט לפי
דכרי הקום' שכתבו רוב תוספים עושים מלאכה בכיתי
בע"ה ס"ב לית קתני תנא למתני' לאשמעי' דיש"ח עוטו'
והשתא דאתיא להכי מה הכרח יכריח מכ"ר להרב ל"א
מדברי הקום' דדבריהם כנויים על דברי הב"ש ואיכו
קל תשובה דלא ידע איך לתקרה דעת סתכות דהב"ש
כהאי היררה ולא הקצו מי לית עסקינן וכו' :

עוד ראיתי למוהר"ר שכדי לייסב מאי דהוה מקשית
לך בדברי פסקי' הזכרי' שפסקו דאין החומרין
מקרי ב"ש אלא כשעשה מלאכה בכיתו וכו' כתשת וכל
דס"ל דהא דחילקו כין חומרין לשוכר היינו דוקא לר"מ
אבל לרי' דקי"ל כוותיה וס"ל דאף השוכר הוי ב"ש לא
מפלגינן ואף כשוכר אין ליה הנאה כמאי דתפיס ע"כ
ואחרי שם ר"ר אנכי לא ידעתי איך ניכל להחומרים וה
בשכרת הקום' שהרי אף כפסקי' שעכ' כיעתי בהחומרי'
דמקרו ב"ש משום דרוכם עושים מלאכה בב"ה ולכך
כשתקנים להם לעשות כביתם הוב"ש ע"כ משמה מי
שם פה לאמר לומר דאף כשוכר הזה הרעי להיות עשוי
בשמש שיהיה נקרא ב"ש והכריחם שכפסקים שם
מתם דכריהם שכתכתי :

ומאי דנפק מנ"ר דק ואשכה לאהב כנה"ג שכתב
שכרת זו כשכרת הגי והמגרדי ילגין כשם
דאיה שממנו נקח לומר דגם התוספות הכי ס"ל דכיון
שמנאנו להם שכתבו הטעם דרוב חומרים וכו' והאי
טעמא לא שייך כשוכר אין נוכל לומר דאף דיש הוי
חומרים וכשו' :

ועוד לי הדיוט אף על הרב כנה"ג תמיהה לי
מלתא למאי כשיקת עפר כיתו רגליו והוא
דאם איתא דאף טעמא דתפיס לאנגרים שייך נמי כשוכר
ס"ב היך שתיק מיני' התלמוד כשהילכו קיבו זה בחומרי
ולא אמר ר"ה שוכר נמי ואף הלא כתב הגי כשתת הרב
אלא לר' יהודה מ"מ כיון דישנה להאי אלישא כעולם
וכשרט שהיא לתשתית לרי' דקי"ל כוותיה לא הו"ל לתלמו'
להכחיד' מתחת לשונו ואדרכה נזה היה מכריח דמקני
לתשיית כרי' :

ואני עמי כרשית קל עכידנא ליישב מאי דהוה
תמיהה ליה למה"ר כהרכי פסקי' הזכרי' אם
ירצה כשיטת דמר יהוה דאף דקי"ל כרי' לשוכר יש לו דין
ב"ש מ"מ אי לאו דיש כחומרים טעם להחשיבם כב"ש
ומיהו משום דתפיס אחנריה לית היינו לחדין דין דיש
להם דין ב"ש מדין שוכר דשוכר מציו לרשי' שפיש
טעמא דרי' הוחיל ולהנלתו הוא תלוי וכו' והכיוצא שהוא
שכר הכהמה להיות נהנה מנופה לעשות כה מלאכתו
כמו האוחל לחמנם כיון שהוא ניתן שכר עז כעקר מדין
שואל ולפחות יש לו דין ב"ש מטא"כ כחומרין דאין הנאה
שלו מנוף הכגר רק שיכול לו הנאה מזה אך כשיר הוא
כשכרו וליכא כהו שום כר לחתחת לשואל ונמה שהנאים
מזה הוא חלף עכודתם מצו"ה אם לא היה היה טעמא
דתפיס ליה אחנריה לא היה לו לרוסף כדין ב"ש ואף
שמציו כנמ' שדיעו דין חומרים לדין שוכר היינו לר"מ
דאיה ליה שוכר כש"ה מ"כ ב"ש חומרים ומתניתין דלא
כוותיה אבל לרי' דאיה ליה דשוכר כש"ב מחלוקת דאף
לחומרים ס"ל הכי כיון דיש לחלק ביניהם. ומצאתי מן
לי מדברי הרב ני"ל כפירושו להלכות שכדין כחומרים

דמקרו ב"ש פי' הטעם משום דכהחית הנאה דתפיס
אחנריה הוי ב"ש ואלו כדין השוכר דפסק הריף הר"י
דאיה ליה דהוי ב"ש פי' הטעם כמו שפי' רש"י ז"ל כתחי'
ריכר משמע דלמסקנת נמי קאי הא טעמא מעשה
שפיר ז"ל דהכי אולת שיטת הים' ולפ"ז יש לחלק כדין
חומרים כין עושים מלאכה כביתם לעושים כב"ה כמו
שחילקו התוס' ואיהו ז"ל הקשה מהא דקי"ל כרי' ולפי
התשור ב"ש :

ולדאתן עלה ניקדר עיקרא דהאי דיעא דאנן
קיימין כיה כמש שרלה כה"ר לחזק
דכריו הא' כרחים שהכיאו מסוגיא דהחומרים דהחיים
קדוי מקובל טוכא מהשה . ואנכי לים לעיר עתדתי
כזה ונסתייעתי מדברי הרב מנ"ג וכעת ראיתי אני כי
כדכריהם האחרונים שמעב"ת עמד כדברי המנ"ב
דלפירושו הוה ליה להב"ש לתרן כפשיטות שוכר לא
מיקרי מתכני לפי שכעשותו כידו ע"כ . אחרי שתוך
לכשקשה מחילה הרגיש רואה אנכי שרב העלים עיני
השגותיו כזה כדברי שכבר כתו מפורש שזו היא שכרת
התרן דאיכא למלק כין חומרים לשוכר וכמ"ש מנ"ג
ז"ל אמנם המקשה לשפ"י שידע דכוונת התרן למלק
כהכי מ"מ היכי לית ניקשי ליה כהאי חילוק כיון דשניהם
שיה להו הנאה דחומרים מקכלים שכר לחומתם
והשוכר עושה חפציו ורצונו והיינו דלקשי ליה ר"ה שוכר
כתי ושהנה דהתיש להכי ה"ב מאי קושיא דלימא ליה
שאני שוכר והא שוכר ידע וה ותפ"ה לית ניקשי ליה כהאי
חילוקא וזו היתה כוונתי כדחיית רלוי שהביא כת"ר
לדין הקשה דמתרן דס"ל דהיש מקדי מקכל טוכא
מהשה יש לדחוק רלוי ולומתא דלתא ס"ל דיש חילוק
כין חומרים לשוכר וכסכרת התרן :

ובה בהקשה עוד כיב"ר להרב המנ"ב דהתיבת
כשהשוכר מעותיו כידו וכו' תוך המחילה
לעד"ן לומר לא ירלה כעיניה דמר דלא נחית המנ"ב
לחלק כין מתעוניו כידו כהידק מיקרי לא לא ש"ל החילוק
הוא שהשוכר הוא המוחן פעותיו לכשכיל וכיון שכן לא
מיקרי היכו מקכל טוכא דכל שהכשף כידו ידו על
העליונה דלם לא ישכיר לו וה ישכיר לומתי ופירוש
כידו כרשותו וניד עליו ויש"ל דכך הוא כוונת הכסיוס
דכדיו כתב ולו והוא מתוך לשכור הוא ומעותיו ולא
כתב תיכף כידו תשה"כ כחומרים שהם כקכלי הנעניה
מלחשיב גם לשוכר ואינני יודע מאי מיקשה כת"ר להר'
הנ' כיון שני' ככוונת התרן כתי' הכ' דהקכרת לן
דהחילוק שים כין חומן לשוכר הוא שהשוכר רוב פעמים
שוכרה תמהו כמה שנה ומעכ"ת נפק דק ולחשכח
דלפעמים גם השוכר שוכרה כשכתת שנה דקוק
למעות ע"כ :

ותם מאי לית להרב מה יהן ומה יוסיף וה שהרי הוא
כעלמו כתב שרוב פעמים שוכרה כשנה
וכוונתו דלויה כין שרוב פעמים כך היא המדה אף לא
משנחינן כמה שלפעמים מיעוטא דמיעוטא שוכרים
כפחות עד שנאמר כשהם השוכר יש לו דין ב"ש יהא'
מלכדיהו דיבה דשכיח טובא כשהעה וה"כ מה חידוש
היא כב"ה כמה שהמציא לו כת"ר דלפעמים שוכרה
כפחות וכפרט כסיום הדברים שכתב משיח שזו היא
כוונת המקשה דפריך מי לית עסקי' וכו' ואם האמת כך
הוא ה"כ מעיקרא מאי קושי' דליהוי קל מסכיר לן פניש
כוונת התרן וכוראי דהמקשה לא ניחא ליה כהאי

כנרת מכל המקרן כיחת ליה כהכי ומתם דכריו וסמך
על החילוק הנ' וכשרלה שלת עלה על שולחן מלכים
מביה דלפעמים וכו' כמ"ש מר שזו היא כוונת המקשה
הדר ביה רב מסעתיה וקדין יקיב תירוצא מחדינא
וכך היא דרכה של תורה ויגדיל תורה ויאדיר:

וכל זה לא נלרכ' שלת לפלפולא כעלמא כי למעש'
ככר הכנס הסכמתי לדעקו דעתו עליון כי
כתבה התוך וכבר ה' כפיהו לתוך וכ"מ שעשה הלכה
כתיבו סתוך לתקימה מהי תפלה כסלמו יהיה נכון עד
כי יבוא שילה מכ"ר:

כתם חיים נעיר נבריעל מזכנזי ס"ט

סי' י"ט

מיענין דהוכן שנכלה יכמתו לפכיר ושוב נשת לחתם
לחרם ונשכע לה שלת ישת ה"ל עליה ושוב
קיים לתם יכמתו ורלה לכונסה ואני הפשוט חדל לישאלם
למדתי דהלה שכועתו על יכמתו והיו יכול לישאלנה
עכשיו דחיכה שכועתו פשיט ולחר כוקבי דחיתי להרב
כמיכלה כמוהר"ר שלמה לנייהרו נר"ו וכביה דיבו הנדק
כל הכי"ל העמיק והרחיב כרוח מביקתו והעלה הלכה
למעשה דלת ליישבון ליה לת כשועי ולח לת מיסתי
ובהרחקה דר"ת נם לרכות דלת למקרייה עכדייכת
וחדתי נפשתי דלת עכדיכן עוכדת מעשה להחור מ"ו
עלי להגדיל לתה השכח לך ורק כחמירה נדילה הכי
למדתי דקיימת עליה כלתו דלת תשת ואין לנו רשות
להתיר לו וכיקום ונשיח לתקה לו כשתו ונפש כולי תהי
כל הפיות אוין ולהוות כי לת הוכרכנו עוד לכל זה כי
נדין דיכן ילת לירון כדכר חדש כי כו כפרק יש הישס
הלו כת העירה כמה ימים ושוב הלך לו למקניו ולחר
עכ"ז יתיש מיום הקדושין מפשר הקרו לת הקולנשתע
כמהנה הנכרים הנה הרה היכמה הנ' והיה נם היה
תמרה כי מיכמה נהעברה שכת עליה לחר הקידושין
כתב כעילתי וכך תהת היכם הנ' טעין ואמר להר"מ
וכתב תקירוש ודרישוף תקדקי תוקו והוה עומד כדיכורו
כי כבשם לחת כהיותי מדכר על לבו תכף ומיד הוציא
הכילון דמנה ליה כשפתיה וקפץ ונשכע שלת נגע ולת
נגע כה כלל וכנני מודיע כי עידי יחוד ליכת הכת
שניהם עמה כעדים לו שתמר לה כפני עדים שכת
עליה לנס קיון לך המתמר שעשה מקדמת דנת וכחשר
כמה בעמיה כדקתי תוקו והוה עומד כדיכורו ונשכע
על ככה לו לתמקי שתשורה לו להקיכם מלכר תיסור
הכניסה דלת השת וזה שניה תשורה מדרכנן דמוחר
דהמלחר מדרכנן הוה קונה וקדיכן כיה לרוסקו
עדרכנן היה לה כההיא דפסק מרן ז"ל סי' ר' וז"ל
ליישב כשעברה והיה כניה שכיה שם היה חומרת
כמדליים נשעברה וכו' ושם ליתו מודה ילת מכחישה
וכי יהלשם היה כחוקק זונה ילת נחמנה ל"מר לשום
ונכשכי חבי הוה מכחישו וכו' וה"מ לעלמת וכו' חכל
לדברים ניהיה תשורה דהת שוויה מנפשי' חקיכה דחיקור'
ע"כ ל"ל כ"ש כיון שהוה מכחישה שוויה מנפשי' חקיכה
דחיקור ולך דהכת תפסק ל"ל שם נשעכר קרוש המתמר
לי לת ב עכ"ו מלחר דהיה חומרת שהוה כת עליה לחר
המתמר מהימנת לנכי עלמה שנכעלה לחר המתמר
וכיי כהיה מכחישה ילת כת עליה ושוה מנפשה
חקיכה דחיקורת ל"כ לחרה עלמה עליו דהיה נחמנת

לנכי עלמה ולהכי יש לחוסר עליו ולפי' היומת דלת היה
דכיון דלת מהימנ' שהוה כת עליה ודאי דלת מהימנין
לה כמי שנכעלה לחר המתמר דלת פלגינן דכוותה לכתי
יש לחוסרה עליו מטעמה לחדיכת והוה מעשה נזירה
דמעוכרת חכירו והה"ד דומה למ"ש מהרש"ם זל חת"ס
סי' קלו על כחוזה לחת שנמלחת מעוכרת ולמרה
מרחוכן נתעכרתי והיה הכחישה ונשכע שהיו ממנו
ולפרה הרב זל עליו מטעמה דמעוכרת חכירו נם
הרב פנים מחירות זל סי' ע' נשחל על כתולה
שנשחת לחים וכמו' שכועו' לחר החתונה ילדה ולד כן
קיימת והיה חומרת ממנו נהשבר והוה מכחישה והשיב
וזל הנלרך לענייננו ולפ שחיכו נחמן להפסיד בתוכחה
מפני שנחיה עמה מ"מ לנכי דידיה מהימן וכו' ה"כ
כל"ד נמי כיון דחכן מחמרינן כמיכלת חכירו לף
כמונה שוויה לנפשיה מהיכה דחיסורת עכ"ל ל"ש ה"כ
כל"ד כיון דמוכחישה שוויה מנפשיה מהיכה דחיסורת
ולהכי ודאי פשיטת דנחמרה עליו:

ואחר עכור זמן ילדה ולד כן קיימת ושוב נחרט
יחר לפוערה כהחר יעלה לפוס דיכת ותכני
מלעיר ורחתי מחר לנפשי להכנס תוך התחוס כי לחים
לחסר כמוני זוטר וכניר חסר לת ידע כין ומיכי לשמשו
יפה מחיקת וק"ו כן כנו של ק"נ כשוב נטין ודיני חלוקת
לך מה לחעשה ודת עקה כי שטותי רחשי ורק
גרמת דעלילה כשתו לתך דדירי מעלי כיטל מרון הקדם
כתכקש רכי כישיכה של מעלה מדין מלכת הרב התוכהק
קדוש מלהים הוא הרחם תכי תכי תכב ישרחל ופרעו
ז'וקל על זחת תספרה כהספד מר עלבי תמרמר אין
דמ"ע לפי תזכון מכבי גהרוש דס ולם מהלקחתי מדוע
נחכת'ועל מי נטשת תת כתך על מי יש לי להשכון וודני
ויחמר לי מי לוחת לחת דחמרי מגלה טפח מחזי נמנת
כתוב כספרי הקדם לקושטי חנן קמתי לכי לבחוש לדודי
ועלייהו דרכנן תקיפי הרעת קת סמיכנ' עד לחר יניעו
לפרק נגמר הרין כי הם רשלים ולת לבי חכן להקל
טעליהם תחנהלה לעטו וזה מחלי כעזר נידי נגולני:

הנה יש לפפק כנין זה תעשה ספקות זה ועת
רחשונה לת נריכה יכתה זו וגט יחליפה משום
המתמר שעשה ומשום הזיקה הוו ריל כגט דכיון שכת
עליה כימת דקנלה והוה תשתי לכל דכר ואת שנית
ליכה לספוקי מי המינה דכעייה גט יחליפה חיוה מהן
ים להקרי' גט קודם מי חליפה קודמת ייכות הספק הנ
חיוה מהם עדיפ לחוץ לם כעל המתחר עלמו מי
לחיו מתחר שהוה נ"כ גדול כשנים ספק הד' הגט
שנריך לנרשה כי הם הוה כשתר נינין דעלמת ואין כו
טוס שיכי לו ניתת הת דחמרו ז"ל כשתנרש עכור
הינתת כשעשה נריך לפרש לשתתרי ילת ליקחתו פירוש
זה נריך שיהיה כתוך הגט עלמו מי חילמת די פירוש זה
כשעת הנתינה ואין להוסיף על נוסח הגט שכידינו וכן
גם להסתפק לם יש לכתוב תשתני הוי שרוסחני. ספק הם
לם יחלון לה לחיו לם נקדמת חליפתו חליפה פסולה
מטעם שחיכה עילה לו לינוש חשים שהיה מונקת
ולינה נזרת מונקת הכיהו וכיון שחיכה עילה לו לינוש
חליפתו חליפה פסולה הוי חילמת ליה לן כה:

ואשיב על רחיון ריושון. הרלכה ז"ל כתב כסי
ק"ב וז"ל וכן המחמר שיקנו כה מכמים
לינו כה קנין נמיר שלם כת להיות לחר המתמר חיוב
יכול להוליך גט לכד שלת נפקעה זיקה עד המתמר
חלת

אמרינן דכיון שעשה מלאכה אף אם כעל כרחו עדיים קנאה קנין גמור אלא דוקא כשעשיהם מודיעים דכעל מכל מקום מכחישים אף אם היה אומרת נכעלתי ואומר אומר לה כעלתי לא מהימנ' לפוטר כגט לחוד אלא היימנוה רבנן כאומרת נכעלתי אלא דוקא כשבאנסה דכיון שבאנסה חוקה דכעל דכנוסה בחוקת כעול היא ולכן לא מהימן הוא לבהור החזק מכל מקום אלא כגסה לא מהימנה כאומרת נכעלתי כיון שהוא אומר לה כעלתי ואתן יימר לן דבריה דכריה המעורקי' יותה מדבריו ולכן אפי' לספרת מו"ס לדעת הרב כ"מ כעינן גט וחלילה בב"ד ואפי' תימה אלא מפלוגין בהכי ואפי' כשהיא אומרת נכעלתי זהות אומר לה כעלתי ס"ל נמי ס"ס דתהיימנת בהפי ומיפטרה בגט לחוד כיון שעשה מלאכה כעדים מהכי יש לחלק כל"ד דכשלמה כעלמא דעשה כה מלאכה וגוב לאמרה נכעלתי מהימנ' דאמה לה לבקר מכל כל"ד אלא לאמרה נבעלתי אלא עד שתגמלת מעוברת והיא לאמרה נכעלתי ליכמי ותימני נתעברתי והוא לומר לה כעלתי תינה נתגמלת כ"ם למפטר בפשה בגט לכד דתימוד דאמרה וה שלא להחזיק עצמה לזונה כיון שגמלת מעוברת ולכן מהני טעמי וכפרט לספרת שב"ג והרב כ"ם נראה לפקע"ד כל"ד לריכה גט וחלילה הן מצד המלאכה שעשה הנמצד הכיאה שהיא לאמרה שבא עליה ועכ"פ לגבי דידה מהימנת דאסרה עצמה על הטולם אלא גט דשויא נפשה מלאכה דאיסורא ולריכה חלילה ג"כ:

כיצד אסורה לו ואסרה כרת מהלעז"ו להקדיש הגט או החלילה כגון בשפק הג' כי הגרסה מספרי הפוסקי' ז"ל שגמי שפקות הללו נפטרים יחד ודכר זה נפתח כרחמוגים גלוני טולם זה יגלה דאמונה מה שגידר הרב מיהרי"ם שמוט ז"ל הוכלו דכריו כהשובות מרן ז"ל כריני יבום וחלילה פי' ו' ז"ל מעשה שהיה כך היה כי יבמת הכר היה לו אשה אחת וקוקה לו ליבום ועשה כה מלאמר וכי יהיה אכם אחד היה אומר שיהן גט החול ושאחיו היהן יחלון באם הוא יבמתו חלילה לה חלילה פסולה וכריכה לאזור על כל האחין וגם אמר שאם יחלון לה כאמת וחת"כ יגרש לה כגט היה החלילה פסול ואזור על כל האחין וכו' ועל היות היה טען לדברי הרמב"ם ויראה לכל איך שכאלו דהוות חלילה ואיזר על כל האחין כאלו איך לא לאה קיבת דמילתיה דכאמת שם כאלמה אחת מהן חלילה כאמתה הוכרה ליבמת לזר אותה כאלמה אכל נראה מסופה עכ"ל ונוכן כאמת שם כאמת נם כעיני יפלא והנה הראה ירלה דאמת כאמת היה הרב מהרשד"ם ז"ל שאמת זה אחת ה"ס כ' לחלילה ולראה ומראה אחרון ז"ל לא דאמת עיני כין אל מעלה פסק מהרשד"ם ז"ל ולכן נם כעיני יבלה הכל ודאי אם ליה למהרשד"ם לומר לא קיימה קיים נם הכיא דברי הרמב"ם ז"ל שאמת ירלה הדין כב יכתוב הכאות מביא אחד והה' מסם האירה על יכתוב משום שבו"ו או מחייבי לאוין או מחייבי עשה שאם הלך להאורה לא האורה הוכרה האסרה ע"כ ברי דם"ל להרמב"ם דאת דחלילה פסולה דווקא לגבי אדם אכל לגבי דידה מתטר פטורה בחלוץ פסולה ובכריח כאדת דהם"ם אכל חיהו נופיה ס"ל דעדיף כיבי לתעבר כיותן דאיהיה כאדה לכ"ע וכאשר כאמת אחד וה יול אם כן אמרתי מטעם זה כיון כיאמת זה

נראה גט וכשיתן לה גט ר' יצחק למאמרו נאמרה לדעת רש"י והרמב"ם והוכרה לאחיו שאם רצה ליבם מיבם ואם רצה לחלוץ חולץ ג"כ המצוה כהקנה היא שיתן ר' יצחק גט ויחלוץ אחר מאחיו לה הוה כדי לתקן כל האשער ע"כ הרי דרצה לגאתה מכל מידי דספקא דאחלוקת הפוסקים אכל לא שמאמר דאשמיטיהיל חלילה קיבת דמילתה דהרמב"ם ועוד כאב מוכרח שמוט ז"ל שם וז"ל והנה שורש דבר זה כפר"ח וכו' ועוד דאפי' דהוות הלכה כליצנא כאחת דיכה וכדברי הרא"ם וקצת הפוסקים הרי הרמב"ם ס"ל דלפ"ז לא הוכרה לגאת לאחיו אכולו לעולם אסורה ע"כ ומשמ הפשוט לה וכיון להבין לאמרי קדום כהפי ועוד דקאמר דהא מהרשד"ם נמי קאמר דר' יצחק יהן גט ואחיו יחלוץ לה הוה וכמ"ש כאחלת דבריו והנה אכם אחד היה אומר שיהן גט אחלה ואחיו האטן יחלוץ ג"כ אמי קאמר לה הרמב"ם ס"ל דלפ"ז לא הוכרה לגאת לאחיו ומהרשד"ם נמי לאחיו קאמר ואם כוונתו לומר דאפי' לגיטמא כאחת דהוכרה לאחיו כאכרת הרמב"ם היינו דוקא כדיעבד אלא לכאחלה וכיון דלכאחלה לא הוות לא חלילה פסולה אפי' מאחיו וכמו אמורה סוף לשוט שכאב וז"ל כיון דסוף סוף נאסרה לו ולא הוכרה לגאת כדיעבד אחר שניאחת ע"כ ג"כ קשה היינו דפריך כפירכת קמייתא מלשון הרי"ף שכאבי התוספות שפרי הסוס' מאחלי אל פרכי כיון שכם אחד לב יכמות כין כ' יכתין ליכמה אחת ואחרוייהו אל מצנו דוקא כדיעבד אכל לכאחלה לא ס"ת לכאחלה אין ליתן לא ר' יצחק ואחיו יחלוץ ותצוש דלכאחלה לא הוות חלילה פסולה ומאי ועוד דקאמר:

בא"ב עוד יר' יהושע נמי כאב נתיב כ"ה וז"ל כאב הר"מה ת"ת אם כתן גט למאמר ולא לזוקקו הוכרה נראה ליבום והיא לאשה דמיחלב' כאבלת הגט דעלמא ואם רלה לחלוץ חלילה אל אחת מהן פוטרת נראה והיא נראה מתני גט כ' וכו' עב"ל דכרי יהושע הגה דהאיש והרת"ם ס"ל דהלכה כליצנא קמא דרכה ד"אשתו לו ועל כל האחין אם כתן לה גט עב"ל ואמי כ"ע ולא ידלא דאב היכי מצינן למימר דהרת"ם ס"ל כליצנא קמא זה הכא היינו דלא קאמר יאם רלה לחלוץ חלילה אל אחת מהן כוערת נראה מאמע אפי' חלילה כאבלת הגט פוטרה נראה וכו' ס"ל כליצנא קמא הא היינו דחלילה לה פסולה והרמב"ם ז"ל מאי הסיכרים דחלילה פסולה נראה לאזר וכמ"ש ר' יהושע כתוס' דפסק כרב ז"ל דיך דכל דחלילת כאבלת הגט פוטרת נראה והן אמת דיהרים דם אל אמיך לדעתים לאמת הכי דהרת"ם ס"ל כליצנא קמא אכל היכי מכר תימה דכאבלת הגט אחמור לי ולאחין לא נכנסה כאיש חלילה כאשה אזרוכה חיזור אכאב וז"ל הרי אחיי אחיי אהרת"ם ס"ל דחלילה פסולה וכו' עכ"ל כתב כהן שאמ"ם אחיה לאחרה להחזיק כאבלת המאמר אקיבלה גט עכו"ם חלילתו היי כאשה וכוערת נראה וכו' יעב ונראה טעמו כיון שאיסור הוא קיל ולא הוי לא מאוס דחלילה כאבלת הגט לכן היכה נכנסה כאוב חלילה פסולה אכל לאוה"ר מאוס דם"ל דהוות חלילה פאוב ונראה חיוור שכן כתב הת"כ ולפי דעת הסוס' והרת"ם וכו' דאקקי כליצנא קמא דרכה היות אסור לו ולכל אחיו אחר שנזרם וכיון שכן מה הרוקני אם היה נותן לה גט כתחלה וכו' ע"כ ס"ל כהיכי כתב הרת"ם ואם רלה לחלוץ חלילה אל אחת מהן כוערה נראה

והא

זמן היוצא חליצה פסולה וכ"כ בשיטת מהרי"ל הנ"ל בסי' קס"ג שכתב וז"ל ומה שאמרו שאמרו קמץ מכאני העני שהיה לו לברם תחילה למאמרו ומח"כ יחלוץ ע"ז אחיו אחלה דהלכה כיותייהו ולא מטעמייהו משום דחיישו חתרי שאם יחלוץ ע"ז אחיו היכא חליצה מעולה כאשר שאני כאשר הלכה כרב כהן וין נריך לחזר שהרי היכא דאיכא ליכא למאן דאיכא וזה לשונו דכיון שהם כהין לאחוש לסברת המחמירים הרי מצינו שכתב ר' ירוחם בשם התוס' והרמ"ה דאם נתן נעל למאמרו דלקמיה ג"כ לאחוץ ובו' הרי לך שאם נתן נעל יצחק חכר ליכא לאסורה להחזיקם לאחין וכיון שכן חיך אם היה חולץ לאחיו אחר נעל היכא חליצה מעולה היינו שלא חליצה פסולה וב"כ אתה נריכה לאחור עכ"ל וא"כ לפי זה חיך כת מרמ"ה עצמו ואם רצה לחלוץ חליצתה של אחת מהן פוטרת נרתה:

גם לא זכיתי להכין אמרי קדוש כמ"ש בשיטה הכרינו וז"ל ולענין פסק הלכה בעיקרה דחילתא הי חליצה כזו נריכה לאחור או לא מילתא דפליגי הוי מציעתא דכוותא רכולהו פליגי דלא נריכה לאחור על כל האחין וכו' ועוד דאיכא ספקא אחריתי דהא פליגי לדעת מיהו חליצה פסולה ורש' והום' נמי פליגי בהא כרים פר"ח דלדעת רש' נקראת פסולה כגון שאינו יכול ליכמה שהום' כתבו דלא נקרא חליצה פסולה שלא דוקא אחות זקוקתו למ"ד יש זיקה ואחות חלוצתו לכ"ע וכעלת הנעל וכעלת המאמר דכולהו קלישא זיקה וכ"ש כל"ד ליכא חיוב כלל וכו' ואע"ג דלדעת רבינו ירוחם ונקט הפוסקים ס"ל דכהא נמי פליגי מ"מ ספק ספקא הוא ס"ם אפי' כרחוריישת אזלינן בה לקולא וכ"ם בספק דרבנו עכ"ל וקשה טובא דמאן דיריה בחולץ לבעלת המאמר קודם הניבומין הוא וכיון שכן אפי' היכספות מורו בהא דחליצה פסולה היא וכמ"ש הוא עצמו מסה הום' דלא נקרא חליצה פסולה שלא דוקא אחות זקוקתו ואחות חלוצתו וכעלת הנעל וכעלת המאמר ופירשו סה הום' טעמא דמילתא משום דהויא לה זיקה קלישא וכעלת המאמר דמיא ככנוסה וא"כ היכי נקרי ליה לר"ת ס"ם ומהכא תוכח דס"ל רס"ם דמחלוקת הום' שפיר הוי ס"ם והן אמת שדבר זה הוא מנחלוקת רבני הלחרונים עיין בכנה"ג א"ה סי' ס"ח הגהה הביר אי' כ"כ שהביא להקה מרחלים דס"ל דלא מיקרי ס"ם דבם פלוגתא חד הוא יעוש וכיד לתרן סה אות לי ועיין לקמן בספק הה':

ואחר כותבי רחה רחיתי למוהרחב"ח ז"ל בי' ג שהאריך למענינו אי נעל קודם אי חליצה קודמת וכתב וז"ל לכל הם כיוים שנתנו לבסרת הפוסקי' נריכים הנו לחקור היוהי דיך יצרה שנכיר הם להקדים הנעל קודם חליצה וכו' או שפשר להקדים החליצה עדיף וכו' מיברת כשעתרני על סברת הפוסקי' המכריעים הפוסקי' כליטת קמץ והאוסרי' כעלת הנעל לדידה לא לשנתן כהו דמצטרפו לרע אחת וכו' והרמב"ם סיהרה"ר והרשב"ה האסרי לדידה לא פסקי כליטת קמץ דשמיע ע"כ ותמיהת לי מילתא דהא הרה"ר ה"ל להוהיה לף לדידה דהא הזכיר על הרמב"ם כפ"ה וכתב כליטת קמץ אתרינן הוהרה לו אפי' היא ולנבי שמואל בסא כליטת קמץ כדכתב הרא"ם כשמו להחזיק דאתר שמואל אזלין לא כפשטו לדוקא ודוקא לכתחילה מתתרינן כליטת קמץ כדכתב ר' ירוחם וציין כהרב בית חדש

זל סי' "עוהכאחי סברתו לקמן נמצא דעתו זל כסברה הרי"ם וכן כתב הפליטה סי' ק"ע ס"ק ל"ב מיך מהרחב"ח הזוה דעתו לדעת הרמב"ם והוא כר פלוגתה כתרתי וציין לקמן מה שיש עור מן הקוסי. כתב עוה וזל והרמ"ה שפוסק כליטת קמץ דשמואל ומחמיר ג"פ לאסור כעל התאתר היכא למיתר דהוא סוכר דלקורת אבי' לאחין וז"ל כ"ש חילוק בין אם קדם נעל או חלי' לבעל התאתר שלעולם אין חליצת האחים מעולת היתה ובמצת שלרבני כולם חליצת כעל התאתר פוטר' עכ"ל. ואחר לחיכת עפר כפות רגליו קשה לו דהא כפירוש כתב ר' ירוחם חלק ח' והכאתיו לעיל מהרמ"ה ס"ל הלכה כרב דחליצה פסולה נריכה חיזור ואין כתב להרמ"ה פוסק כליטת קמץ דשמואל ואם יחום לסברת הרמ"ה הוא לה חליצה פסולה ונריכה חיזור ומדרכת הול"ל עדיף טפי שיתן נעל תחי' ואח"כ יחלוץ משיחלוץ ואחר כך יתן נעל דהא אם יחלוץ קודם לכ"ע הויא לה חליצה פסולה כיון שהיא כעלת התאתר לכל אם יגרש בהחלה לא תייבם אלא תצטרך שהיא תסורה עליו דלא היהרה אלא לחתין ואפשר לומר דהרמ"ה ס"ל כסברת הום' דלא נקרא חליצה פסולה אלא כאותן ד' כאים וכדכתב הוא ז"ל לקמיה וזל ועוד שאפשר שהרמ"ה לשיטת הום' מזיל דלא חשיב חליצה פסולה לשום דכר אלא היכא דקלשה ויקה לכל כעלת נעל דאתאתר לא חשיכה קלשה ויקה עכ"ל ועפ"י סברת הלוי ים לתרץ כדוחק מה שהקשתי לעיל לדעת מהרי"ל סמוט ומהרי"אדרבי דהיכי מצינן מיתר דהרמ"ה ס"ל כליטת קמץ דרכת דהא קאתר ואם רצה לחלוץ חליצתה של אחת מהם פוטרת נרתה ואיהו ס"ל חליצה פסולה נריכה חיזור ולא מה"ט דם"ל כליטת קמץ דרכת דלא הוהרה אלא נרתה לך לא מיקריא חליצה פסולה דלא נקרא חליצה פסולה אלא לאחין ד' כאים שכתבו הום' ואפ"ה קא אתרי כיון שהרמ"ה ס"ל כליטת קמץ דרכת ים לאום לסברת הפוסקים פירש"י ול דכל שאינו עולה ליכום אינו עולה לחליצה ואע"פ שא"א לזוונם יחד דהפוסקים דחיישי לרש"י ס"ל כשמואל והרמ"ה דפסק כרב ס"ל כהום' עכ"ל ים לאום להחמיר ומה שכתב עיר מהרחב"ח שמ"ש הרמ"ה חליצתן של אחת מהן לאו כל אחת מהן קאתר אלא חליצת המעולה וכו' גם זה הוא דוחק גדול וכתו שנדחק הוא עצמו:

חורת העולה מכל דברי הפוסקים ז"ל הוא זה דאם יחלוץ כעל התאתר קודם שיתן נעל לאתתו לב"ע הויא חליצה פסולה אפי' לכום' כיון שהיא כעלת התאתר וקלשה ויקה דדמיא ככנוסה וא"כ לסברת הרמ"ה והרמב"ן והריף לדעת הרמב"ן דפסקי כרב דחליצה פסולה נריכה לאחר אף אם אין לה למה להחחילה לא תחלוץ קודם הנעל ואם חלצה כריעבד נריכה חיזור ולסברת הרחב"ד דפליגי כה ר' ירוחם והר' יהם חדם כפי' ק"ע ועם דלרבינו ירוחם ס"ל לדעת הרחב"ד דפסק כהרי שנוי דשמואל ר"ל לשנוי קמץ היכא דתנין לתעבד חליצה כשרה ועבד חליצה פסולה לף כדיעבד תהורין על כל האחין ולא פליג שמואל אלא היכא דלא תנין לתעבד חליצה כשרה ולשיטת הרמ"ה אפי' לכתחילה לא תנין לתעבד חליצה כשרה כיון דליכא למה והרחב"ד פסק לכתחילה עכריען כשיטת קמץ וכדיעבד חיכה נריכה חיזור אכל להרב"ח נם שיטת קמץ לכתחי' תיירי וכדיעבד חיכה נריכה

סיוד וחל"ת כמבואר לעיל סי' כ' יעבור שמכי דחליפת הגרוף הויא חליפה כשרה אבל פהיות דג' לחיות דכפלו ככה לחת דקוף סוף חליפת שמעון לא חויל חלוקם כשירה מכל וכל לכתחילה מהדדים מן שמהדדים לחליפם מעליה וכדיעבד לא בעיל חיזור ולשיטות כתרל לכתחילה לא מהדרינן היכל דליכא נרה והרמ"ך פסק כשטות קמע ופפקל מינה לענין דינה כרון וה דחליפת כעבל המתמר קודם הגט ואין לה נרה ויש לו לחלים לכתחילה יגרש בעל המתמר זחל"כ לחזיר ויחלון דקויא חליפה כשרה לדעת רוכל דרכוחתה שכל כדיעבד כפטר כחליפת בעל המתמר אפי' קודם הגט אבל להרמ"ך לפילו כדיעבד כריכה למחר ולא נפקדים בחליפת בעל המתמר דהא מליה חליפה כשרה שיגרש בתחילה וחל"כ לחזיר דקויא חליפה כשרה לדעת רוכל דרכוחתה וכשכיה הרמב"ם אפי' לכתחילה יחלון לה קודם הגט כיון דליכא קרוב:

ואם יגרש לה בתחילה למתמרו ולא לזיקקו וחל"פ יחלון לה בעל המתמר לשכירת התוספות דלא מיקריא חליפה פסולה אלא כהנהו ד' בשים הבא לא מיקריא חליפם פסולה ולשברת רש"י דכל שחיכו עולה ליפום וכו' הכא מיקרי חליפה פסולה לדעת התוכרים כדיבעינן למימר דהיינו לר"ח דפסק כליטנא קמא דרבא דלא קרתה ולרש"י והתב"ם דפסקו כליטנא כתרא דריכא דהוקרה לף היא לאחים אבל לו לסורה ודלי דקויא חליפה פסולה וכריכה חיזור לדעת הרמ"ה והרמב"ן והרי"ף לדעתו ולדעת הראב"ד חליכא דהרא"ש לף כדיעבד לריכה חיזור כיון דמני עכיה חליפה כשרה דהיינו אחיו ואליבא דר' יוחם לכתחילה יחלון אחיו וכדיעבד אינה לריכה חיזור ולדע"ת הרמב"ם דפסק כליטנא בתרא דשמואל לכתחילה יכול לאחלון ולשברת הראב"ד והרא"ש דפסקו הוקרה לף היא לדידי לכתחילה יכול לאחלון ואפשר דלקוש דס"ל דלכתחילה לא הוקרה לדידיה רק כדיעבד גם כאן לכתחילה יחלין אחיו להרמ"ה והרמב"ן והרי"ף לדעתו ולהראב"ד וכל זה לשיטת רש"י דכל שחיכו עולה ליפום וכו' אבל לשיטת דעליבי מני לחלון הוא עלמו אחר הגט ולא הויא חליפה פסולה ואפשר לומר דלא פליבי הסוספות אלא לענין חיזור אבל לענין היכום לכתחילה מהדדינן למעבד חליפה כשרה א"כ למחויים ל"דאסירה לו לכתחילה לא יחלון הוא לף לסוספות דלא ס"ל כל שחיכו עולה ליכום וכו' ודא מהרא"ח ז"ל נסתפק כזה ולא הכריע כאשר יראה מהעיין בסוף הפסק:

ואם יגרש לה בתחילה כגט למתמרו ולא לזיקקו וחל"פ אחיו יחלון יבמו יק דוקא דיכוותה דפסקו כליטנא כתרא דריכא דלא הוקרה אלא לאחים ויתיר היא כסברתו וגם לא מיקריא חליפה פסולה לבי רבי דכל שחיכו עולה ליכום וכו' וחליבא דהרמ"ה והרמב"ן והרי"ף לדעתו אבל להראב"ד אפי' חליבא דהרא"ם לכתחילה עכדיון הכי דהא מי שפשר כעבין אחר ואפשר גם לקום דס"ל לכתחילה לא הוקרה לא לו ולא לאחים הכא מיירי דלכתחילה יחלון אחיו דהא ס"ל כקופן אחר וכל שכן לפברת הרמב"ם דפסק כליטנא כתרא דשמואל ודלי דלכתחילה יחלון אחיו לפירת רש"י ולדעת ר"ח ור"ם לפירת הקום דלא מיקרי

חליפה פסולה אלא כהנהו ד' כפי דלף לר"ח לכתחילה יחלון אחיו ואפשר דר"ח הכי ס"ל כפירת הקום וכת"ם מהרא"ם כריש דכריו וק"ו לרוכל דדפוותה דלא פקקו כר"ח אלא כליטנא בתרא וכפרש דמרן הקדום ז"ל פסק הכי כזה"ג סי' ק"ע ומי' קע"ד כפשיטו' כלי' קום חולק ומאחר דכן הוא פשיטו' ודלי דלכתחי' מיהו יהפוך לאחיו לחלון לאחר שגירשה כעל המתמר כגט לאחמרו ולא לזיקקו וכן מסיק תרן כסוף הזוכתי ול"ל מעתה אם תחלה גט למתמרו ולא לזיקקו ואח"ך יחלוץ לה אחיו הדווחנו סרכה שמאחר שנתן גט למתמרו לליבא כהך דרכוחתה קוראה לאחיו לדברי הכל הוא לה חליפה כלי סום פקפוק ובדקיה דאול לעשות כגרון זה לכתחי' עכ"ל גם כרב קוהרא"ם כתב כן וכפלתי דאפשר דכרוי לעיל שכתב ול"ל התטה בתקנה כך היא שיטת גט ר"ז ויחלוץ אחר מאחיו לא הוא כרי לתקן כל האפשר וכי תימא מאן ליתא לן שהיא מקורה לר"י יוהר מאחר לאחיו וכ כתב כהדיא הרמב"ם וכו' וליתא שלא הוקדה אלא לאחיו וכו' מ"מ לכן אמרתי הדרך היותר הכשוח מכל פקפק ע"כ גם מהרי"ל דדרכי כתב וז"ל אבל טעמא דחליבא וכו' ואפי' אם היה גוטן גט תחלה למתמרו ואח"כ מליבא מ"מ עדיפא חליפת אחיו וכו' מ"מ כ"ע מודו דבדיעבד אחיו מהוא נופיה וכ"ם כל"ד היה לו ליפחק אחר לאת גט למתמרו ואח"כ יחלון אחיו דהויא חליפה מבוכחת מחליפת עלמו ע"כ גם מהרא"ם ז"ל כתב וז"ל הלכך אלו היכם אחר היה כאן וה שבשה מאחר היה נוטנן גט למתמרו ולא לזיקקו ואח"כ מאחר היה מילן לה וכיון מוקדת וזו היא דרך ישרה איכוד לי לחדש וכו' ע"כ ולע"ג דאח"כ חוד וכיון החליפה לכעל המתמר מההיא דקדי ליבני דשמואל כאשר ראיה מהעיין עכ"ל מוקם הרב ז"ל כמודים דכאן אם היה אח אחר כאן היתה החליפה יוהר מבוכחת דהויא כשרה לדוכת דרכויחא ולא עשה מעשה לכתחי' אחלון בעל המתמר אלא דוקא מעוש שלא נמנע אם אח אחר:

ומאחר דכן הוא לוכח לעיל על הרב בית יהודה ז"ל פח"כ סי' קל"ח שכתב כסוף התשובה וז"ל לכך הכלב"ד ביוקר לעשות כן שיתן גט תחלה למתמרו ואפשר בעירום החיוב והכלילה שהוא למתמרו ולא לזיקקו ואח"כ יחלון לה הוא עלמו ולא אחר מאחי אחים דמתחי כעיני כחיבת וליטול דאחר נותן גט ואח"כ חולן ל"ל אח לה מה להני דכויחא ואף שמתבוכת הרוכם שיתן קב"ע אין ראוי דהתם חיישי כהחיבת נרה עכו"ל מדברי מרן ומהרא"ם ומהרי"ל מהרכי ומהרא"ם דאף דליבא נרה לכתחילה יש לעשות כנוטלת חיוכין ידי כל הדעות ושעשם הדבר שכתב מלא יעשה בחוכת וליטולין לא חשבו ליה חוש אחר מהפיסקים הנ"ל ואף שפתחיובלא יעבי מעשה שכתן היכם גט תחלה ואח"כ חלון הוא כאחר מה בשלה שנשא מהר"ח די כוטן ז"ל סי' מ"ג עכו"ל הפוסק הנ"ל התיימו בזה ולכל הפחות הו"ל להרב ז"ל להעלותם על הספר ועיד לא לותר דמעשה שבשו לא היה ליכם אח אחר אלא היה אח אחר פתוינת היה וכבדון מהרא"ם ז"ל אבל אם היה האח האחר שם גם הם יוהו לעשות לכתחי' לנמת גרי כל הדעות כתב עיד וצוד דכל ז"ל מליבא חליפה פחיתה כיון דנתן גט לאחמרו וכו' ואם כאשי לחוש לדעתי וכו' והוא ליתר דעכדי כחומרי דתר וכחומרי

דאמר עכ"ל ונקטה דמיום לו למחוק לרעת נרן ז"ל דפסק בסי' ק"ע סט"ו כרמ"ס והרא"ס דלא ג' זהה לדידיה עפ"י הכלל המצו כיליני דפסק ואח"ך מחליקת מלכה בסתם ולענין תרי ליתי דמשמעל נרשם דלא הכריע דכסי"ט הכיל לצון הרמב"ם ולכאו וזו דעת הרמב"ם ומחלקו עליו מצאנו דלא הכריע חלכתא כמחלוקת הימי לסתם ואח"ך מחליקת ולפ שהרב ז"ל כתב ועוד דלקמי' סיט לא הזכיר שלא שכרת הרמב"ם ואעפ"י שכתב ומחלקו עליו הרי לא הזכי' דעתם ע"כ תכני הפעוט קל שכקלו לפק ע"ד וילפה דלהרכם מרן כוונם מכוונת עכר הכי דלולו כתב שכרת הרמב"ם ואת שכרת הרשב"ץ כסם לא מו ה"ל סתם ואח"ך מחלוקת דהלכה כסתם לכן עכר הכי להורות נתן שלא הכריע הלכתא כשאלן ווו ועוד תני הרל מומר דלקמי' כפלוגתא דרב ושמואל לא גילה דעתו דעת עליון הלכתא כמתן וזה נראה כפשוטו אח טעמו שכתב כס"ה לתלן דלאחר ולת"ר להורות לנו אח סדרך דמספקא ליה הלכתא כמתן ולא כתב לא אלא דמוי הלכתא כלא כפרש ומה דכסי"ט כ' דכלי הרמב"ם ושוב כתב ומחלקו עליו יתכן לומר דכוונתו להבך דכוותא דפסקו כרב ועוד הרי ככתה מקומות בכדר חליפה קדשנו כמוקיו ואנו ליוהר מחלוקת פסולת שנריכה לחזר ומסתם משמע אפי' כרליכא נרות לילי וחם אית דדעתו כהרמב"ם על מה ועל מה כל האוהרו' הללו אלא ודאי מידי ספקא לא נפקא וכיון שכן היה לו לתום לרעת מרן כיון שפסק כרשב"ץ והרמב"ם דלדידיה לחומרא ועכ"ק דהיה לו לתום לרעת רש"י מאור הגולה דם"ל לא היתרה אלא לחתן ותי יגיד לנו דעת רש"י דם"ל כליכא כיתרא דשמואל ופירוש זו תקצי כמי שהרמב"ם רשקל כמאזני מרן

כתמת מרבי והרי זה נכתב מחמתו לבזה"נ הרמ"ה לפקע"י
ולפ"ז אף היה דהתם כפר ג' פ"ז לדרך חניכה קלי דקלמ'
לזיקקו ולא למתמרו למתמרו לא לזיקקו וכיון דר"ח כלל
כלשונו כ' חלוקי לי אמרי הני לחודיה קלי והלי לחודיה
קלי מקשינן דיוקא לדייקא כתוב וכ"מ כהתמת מהני
כמי הכל לרבה דלא נקט אלא דיוקא חד ככא דנתן נט
למתמרו וכיון דדקדק בלשוני לומר נט למתמרו משמע
דיוקא עד שיתן למתמרו הא כהמת לא מהני ולפ"ז
מה שרגילין לכתוב בפתוט לפרש כדברי רש"י רדף ל"ב ול
הני דדיוקא לר"ח דקאמר כאן הרי ככי החיוב והשלילה
למרינן סיפא לאו דיוקא ולפ שכתב למתמרו מהני
הכל לרבה דלא נקט אלא חדא כתן נט למתמרו אף אלא
פירש בחיוב והשלילה כיון שהש"ס קאמר וחיפשוט ליה
מדרבה משמע דכרי רבה וד"ח עולים כקנה אחד ונם
לרבה למתמרו ולא לזיקקו ומיון שריך לומר לאו דיוקא
אלא דוקא החיוב והשלילה והשתא דאתינא להכי נם
כהיה דאתינא עלה יש לומר ככי דאיכא למידק אמאי
ר"ח נקט בלישניה כהב נט למתמרו ומשמע ככתיבה
חלית מילתא ורבה נתן נט למתמרו משמ כנתיבה
חלית אלא היכי בהא פליגי דלר"ח מי אמרינן הא לאודויי
קלי והלי לחודיה קלי ככתיבה חלית מילתא ולרבה
בנתיבה חלית מילתא ורבי' שכתב וכיון שנכתב בהוך
הנט והיבא דכתב ואם כתב כל זה לר"ח דנקט בלשונו
כהיכה לכל לרבה דנקט נתיבה לא כעי כתיבה ולכן
כפר"ח דקלי למילתיה דרבה פתב רש"י נתן נט למתמרי
למתניתין קלי שאם נתן זה העושה מתמר נט למתמרו
וכו' ולא כתב שאם כתב וכן לקמיה כתב ודוקא שפירש
נט למתמרו ולא דוקא שכתב נט למתמרו משום
דלרבה לא בעי כתיבה וכיון שכל הפוסקים ז"ל פסקו
כרבה הלכתא כווחיה ככל מילי דהתמת נמי לא מהני
וגם בפירש למתמרו ולא לזיקקו בשעת נתינה מהני
ולא בעינן כתיבה ומה שהכריחני לכל זה הוא דלא
רלינן לשום לחר מהפוסקים שכתב דבעינן שיכתוב
למתמרו ולא לזיקקו ולא סני כלל כתיבה דהרי"ף כפר"ח
העתיק לשונות רבה וכפר"ב לא העתיק בעייה ר"ח
והרמב"ם ס"ל כתב ונתן נט למתמרו והרי"ה נמי כתב
נתן לה נט ופירש שהוא למתמרו ולא כתב נתן לה נט
וכתב כו למתמרו או ופירש כו למתמרי וחלי כוונתו
לומר נתן לה נט וכשעת נתינתו פירש שהוא ר"ל זה
הנט נותנו לה למתמרו ומדן לא כתב ככ"ל מענין זה
כלום ונם כס"ע העתיק לשון הטור והרמ"ם כפר"ב
אע"ג דבתחילה העתיק בעייה ר"ח עכ"ל ח"כ כתב
ומדפשיט ליה לרבה עבדינן כווחיה ומכאי אם נתן
נט למתמרו ולא לזיקקו ולא אישתמיט שום אד מהפוס'
הללו לאשמועינן דין זה ואם הוא לכתחיל או לכיכוכה
ואם לא כתב אף שפירש כשעת נתינה פסלה על לחיו
ועליו כל כי הלי מילתא הו"ל לאשמועינן וכפרט רבכי
האחרונים כקרפ' החכיב ז"ל והר"כ יר אהרן ז"ל והר"ב
נט מקושר וכל הרבנים מסדרי נעין ז"כ מה נעשה לזה
יקחי דיקחי וכפרט לים אבר כמוני כעה ולא מרעי ולא
ביכת מדם לי דלא ידענא לכיון לימרת למתמרו ולא
לזיקקו ולחזור מקושן ולי כעינן החיוב והשלילה לי
כחיובא בני וירא אחכי לנבאי מהניא דכל המוסיף
מגרשוף נתן ולולי דכרי רש"י שכתב ביון שנכתב כתוך
הנט הוא מגיון למימר דלא פליגי ר"ח ורבה ור"ל
דלמתר ר"ח כתב נט לזיקקו ולא למתמרו אין רגיון

לומר דלריך לכתוב כתוך הנט והא רלית דלא קלמ'
כתב כנט בכ"ע שלא כתב נט וכותבו דכתב לה נט ליקנו
לה לזיקקו ולא למתמרו למתמרו ולא לזיקקו ומשמע'
כזה דמשמע כתיבה בעינן סיבא דעקו כן וכתבר יוכ
לסופה יוסיף לכתוב לו נט לזיקקו לו למתמרו ואפשר
דמשום סיפא נקט לה דלא הוברה כנט למתמרו אלא
כשיהא דעתו כן כשעת כתיבה אבל לא יכתוב כן
כתוך הנט ולפ שאכתי קשה הני"ל להפוס' לרומזה עכ"ל
דוקא מיהת חיכא דלא לשנויי ולהוסיף בטוקמי הנט
מה שלא הזכיוהו כספרי הפוס עמודי עולם וגם דלא
לאפוסי פלוגתא כין ר"ם ורבינו ל"ל מה לעשות דרש"י ז"ל
לא ניחא בהכי:

שוב - ראיתי לרבינו ירוחם ז"ל מלק ג' שכתב ול"ל נתן
נט ליבמתו לאחר שעשה כה מאמר וכתב כך
שנוהן לה נט למתמרו ולא לזיקקו ול שכתב כן שנוהן
לה נט לזיקקו ולא למתמרו מבני לזהו דבר שכתבו וכן
פשוט כיכמות פר"ב גב"כ מדברי שה מוכח דס"ל לאפוי
לרבה דאמר נתן נט למתמרו ולא קאמר כתב ס"ל
דבעינן שיכתוב בנט ובתיך לומר דבכי קאמר נתן נט
שכתו' כו למתמרו ה"כ מוכח דשאר הפוס פליגי עליה
ירוחם דבשלמא הנלי ותמורתי דרבה לנקר בלשונם
לבל הפוס' ול לפרושי ולפי תימת דהרז"ך והרמב"ם
הפסקו נתן סם"ם בלשון רבה עכ"ז בריב"ה ז"ל לא הו"ל
לסתום ובפרט שאבי בתחלת לשון הביא ר"ח וכל
שכן לתרן הקדום דחס ושלום לומר דמשמיטיתם
לשון ר' ירוחם וב"ם דבכי רש"י וכל בי המ' הו"ל
להעלותם על ספר כיקה יוסף ונם בס"ע לא
הו"ל לכתוב סתם נתן נט למתמרו וה"ל לפרש ונם
מור"ם ז"ל לא הניח כלל נם כד"ת אלא ולפי דעתי
קדושים רבבתיהם חלית מילתא ולא בעינן בתיבה
ומאחר דאתין בתריה דתרן ז"ל נרעיכן אין לנו לזוז
מדבריו:

וראיתי לאחרי רואי להרשכ"ל ז"ל בחידושו למס'
קידושין דת"ס ע"ל מהסתפינן דקאמר
שנתקדשה אלא לדעת לביה ותת המקדש ונפלה לפני
יבם ועשה בה מאמר דקאמרינן נריכה נט וחליצה
ומיאון בהב וז"ל וקשיא לן לפי משום הודעה
והכרזה אלא יעשו כאשכחה למה לי מיאון הא כיון
דלריכה חליצה מידע וידעי דלמא נרושה נמורת
ביה וכו' הדע דהא קל"ל יבם שעשה מאמר ביבמתו
נריכה נט למתמרו וחליצה לזיקקו ולא מנרעינן לה
מיאון שמא נתמרו אין קידושין הופכין בחשוכה וכו'
לכל הכאן ההכא אפי' מאן דיהיב בחליצה טעמי כגון
לדוגמא כנרושה דכשלמא כיבם דעלמא הניחן נט
למתמרו ליבה למעמי אפי' למאן דלא יהיב בחליצה
דהא נט יכתין הוא ומהיך לשוויו מוקח שלוחה נרושה
אלא חלוצה דהא קאי לה ביבמה ומפרש נופיס שנותן נט
למתמרו הכל הכא שאמו מנרעינן לה נט משום חשש
שהית דאתו נמורת שנתרצו להב בקידושי ולא בקידושי
לחזור דרי לשון הנט כלשון הנט שעושה לים להשתו
ואחשהיה קרי לה והרוחה לוחו הע"ב ברוחה לחליפה
לומר קנוי להו רבנן בקידושי ת' וידעו אלא כהדא
הלכ כהו ולא היכה אשכו כלל"יכו' עכ"ל הרי דהרי"ש
ס"ל בכבכה ר' ירוחם דבעינן שיהא מיכיח מהיכו
ויכתוב בו למתמרי ולא לזיקקו אלא דלפ"ו ק' דמדברי
ורבה דקתני כעתין לבתוב בנט יכתבו נם לכרי"ב

למתמרו

למתמרו וכ"ל לזיקתו שחרי כתב דאפ"ה קרי לה יבמה ומפרש נ"ל שנותן נט למתמרו וכו' הרי לשון נט כלשון נט שעושה לום לאשתו ומגרשים קרי לה וא"כ קשה מאי הוי דקאי אפלגו דכוותה מהרי"ם סמוט ומרן ומהרשד"ם לו כתבינן תרוייהו לו מגרשתי והלא יכולתי נעי למכתב וכי תימא דהרי"שבא דקאמר תדתי קרי לה יבמה ומפרש נופיה וכו' הייט לכתחי' לכל דיעבד אף אם לא כתב יכולתי כשר כיון דמפרש נופיה הא ליתא דהא מהרי"ם סמוט כתב לין לכתוב כנט ד"ק מגרשתי ולא זקוקתי לו קנוייתי לשון זה מורה כי לכתחילה לין לכתוב אלא כן ונם אם תימא הו"ל למרן להשיב לו דעב"פ לכתחי' צריך לכתוב יכולתי וכ"ש מהרשד"ם שכתב עליו וכתב כדי לתקן כל התעשר וכו' לכן מגרשתי הדרך היישר והכשוט מכל ספק דהו"ל להשיב בשלמא כתב יכולתי כי הוי הדרך היישר והכשוט ולא עוד אלא שהסכימה דעתו דעת עליון לכתוב מרוסקתי ומגרשתי לא חיים מר לסברת הרי"טבא ונם הרב החכ"ג אל סי' קכ"ו הנסתם כ"ז לו' ק"ת כתב וכל יכולתי שעשה כה מחמר וכנסה וכירך כדכות אלא שלא כת עליים הורה הרשד"ם לכתוב בנט מרוסקתי ומהרי"ט סמוט וכו' כתב שצריך לכתוב מגרשתי או זקוקתי או קנוייתי או והסכים על מוהרי"ק ז"ל וכל זה לכתחילה אבל בדיעבד אפי כתוב מגרשתי ממש אם כתב מגרשתי כשר עכ"ל הרי דהרבנים הללו בלכתחילה חיישי ולא בדיעבד וכי תימא דהרבנים הללו פליגי בהא דהרי"טבא וס"ל דלא בעינן מכוין מכוונו אלא דוקא כשמפרש נופיה למתמרו ולא לזיקתו וקריאתו לוקח לא בעינן מכוין מכוונו וכמו שדחה לי אחד מכם עיו אכ"ר לפקפ"ד ורחם דלא אמרי' הכי ס"ל עכ"ל לא כן הוא כהורה בכע"פ ולא רמזו מדברי הרי"טבא אלא מנהו לומר רמע"נ דהרי"טבא הכי ס"ל עכ"ל לא בעינן אלא שיפרש נופיה ועוד מהרשד"ם דלא כמוהו מכה חזק לנפשי' ח כל הדעות הו"ל לחוש לברת הרי"טבא תיהא לכתחי' ולא לנזור אומר דלכתחי' כוקבין מרוסקתי אלא ודאי רכוותה אלין ס"ל רמתחר דקל כרכה ולא כספק ר"ח ואיהו נופיה שיהא כלשונו שטהור ויקאמר נתן נט ולא קאמר כלשון ר"ח כתב נט תהי דלא בעינן מכוין מכוונו ולהכי לא חייש לה לכתוב יבמתי:

ומדברי הר"ן ז"ל וירחם רמ"ל דלא בעינן מכוין מכוונו שברי תירץ להירוש הרי"טבא בעינן אחר ואל ואחרים אומרי' דיבמתה שקידם הרחשון קידושין נמורים היינה נריכה מיאון דליכא למימר שמא יאמרו אין קידושין תופסים בחתוקה דהתם יודעין לכל דנט יבמין הוא ומדרכנן כעלמא שברי תועה נמורה של אחיו היקה לכל הכא שקידושי ד' היו שלא מדעתה לכיה אין קולין ניטו של כ' כקידושי שמאי משום דאמאי נופיה לא היו אלא מדרכנן וכברי הכל שנעשה שלא מדעתה אלא לא אחמור כיה רכנן להצריכה נט דקטנה אין עושין כה מאמר אלא מדעתה לכיה שלא אמרי קמו כהו רכנן בקידושי קטנה ולא היו קידושין לפי שלא כהרלה אלא וקידושי כ' קידושי הורה וכו' ע"כ נם הרשב"ם ז"ל כחירושיו כ"כ וז"ל דהתם ידעי בקידושי ד' לייט כהו ספקא ומידע ידעי דנט יבמינהו אבל הכא הכולהו ידעי דשלא לדעת אכיה קבלה קידוש יה מיתי אמרי קט רכנן בקידושי ד' ולאו קידושין וקידושי כ' קידושין וגט נמור היא ע"כ הרי דהר"יהשב"ם ז"ל הנו

עיקר הירוש אלא בקידושי ד' דיבמתה דעלמא דקידושי קידושין נמורים מירע ידעי דמתמר דרכנן ונט יבמין מדרכנן אבל בקטנה שנתקדשה שלא מדעתה אכיה ולא קלו עיקר הירוש משום דנט יבמין מוכיח מתוכו משא"פ נט קטנה ולא לייחא דס"ל דנט יבמין מוכיח מתוכו דוקא למה לה להאריך כולי האי כקיצור יקרבו תירון וז"ל נם מלשון הוש"ע משמע דנט יבמה לאו מוכח מתוכו הו' שכתב ולל שאין טועין העולם לומר כנט יבמה נט נמור הוא ואין קידושין תופסין בחתוקה ד"ל כל העושה תאמר כיבמתו לריכה מיאון שמא יאמרו אין קידושין תופסין בחתוקה ואתא לאמרן לריכה נט למתמרו ולגילה לזיקתו לריכה נמי מיאון שלא ודאי הרבר ידוע לעולם שיבמה לאו כח קידושין שיל ונט זה אינו שלא חוששין בעלמא הוא וקידושין שקידם את אחותה קידושין הם ע"כ הרי דהעיקר הוא משום שהעולם יודעים שיבמתה לאו כח קידושין היא ונט זה אינו שלא חוששין בעלמא הוא ולאו משום דנט יבמין מוכיח מתוכו הוא נם מלשון הרוכב אל סי' קל"ע והכיאו מהרם"ך ז"ל אבל מ"מ נראה שאשער לתקן בעניין שהיום בעלת הנט נפטרת בחליצ' בעל המאמר וזהו כשיקין בעל המאמר נט למתמרו כפירו' ר"ל שלא יתן לה חנט לזיקתו ולא על הסתם שלא שיאמר כפירוש שנותן נט למתמרו ע"ב הרי דבאתירה לייט מילתא ולא בכתיבה דקאמר שיאמר כפירו' שנותן נט למתמרו וגין לומר הר"ל שיאמר כפירוש לסופר שיכתוב בנט למתמרו דבל כי האי לא הו"ל לסתום את דבריו כיון שהוא פוסק ולפי' שעיקר שלחו לא הוא מעניין זה עכ"ל כיון שהוא מרחקו לדעת ליזוהי דרך ישרה הו"ל לומר כתיבה בתקום אחירה:

ומלבד כל האחרי שכבי הפעוט רואה את דברי הרי"טבא דקאמרי מכלה לנדון אחר שהרי סבא ס"ל דכבני שיא מוכיח מתוכו למתמרו ולא לזיקתו ואלו כרין קטנה המתנדר עי' אכיה ס"ל לא כעי שיהא מוכיח מתוכו שכן בתב בשמו הרב עלמות יוסף בדף עז והכיאו הרב המכ"ב סי' קמ"ח הנהת כ"אות ה' והוא מרכתב הרי"טבא על מה דאמרי בכדייקה דף ט' ע"ב כשאר כיוצא בתב לו בהך מקודשת לי בתב ולל והא דקאמי ריש אלו בהך מתברת דה"ה כלישנא דהרי את כין עי עלמה כין עי אכיה וכו' בכותב נט לשער לולקטנה שבתב הרי את ואפי' בנותן הנט ליד אכיה וכקטנה שאין לה יד ע"כ הרי דס"ל דלא בעינן שיכתוב הנט בלבי האב ואפי' בקטנה שאין לה יד כלל ואכיה מקבל נטה וכן בתב הרב עלמות יוסף ולל והרי"טבא לל נבי ההוא דכיצד בשאר בתב לריך שיהא נוכח האב ע"כ וקשה לאמאי לא כעי שיהא מוכיח מתוכו ואפשר נתי תיישי לרואה אותו ואתר כי הוא זה ניהן כיצד וכיון שקטנה היתה ואין לה יד לא הוי הנט נט כלל ואם תקבל קידושין מאחר יאמרו אין הקידושין תופסין כה ואתו למיסרי ג"ת לעלמת וכ"ת הלא חיישי להכי דאם יאמרו כנט שקיבלתו היא ואין לה יד ולא הוי נט יאמרו הקידושין נמי הכי הוו והיא קבלתם ולא הוו קידושין כלל הא ליתא דאיכא מאן דאמר בקידושין והוא עד אי רחה הוא ולא הוה כקידושין ואפי' לפי מאי דאמרה הוא לל שבתה הלזי אפשי איכא למיתר דהעולם אומרים אלו לא היו קידושין קידושין נמורים דהיא קבלתם ואין לה יד

וה"כ למה להו למתרוחי כי היכא דכתי למכתב להו גט ועוד הרוחה תומר כפסלה לכהונה ורבל תמרו לה ישפוך אדם מי כורו ותחרים מריכים להם אלא ודאי קידושיה קידושין גמורים הם דאכיה קיבל קידושיה ואינהו כעו למפטרה בגט אך שנו כרוחה דקטנה היא ואין לה יד ובגט לא הוי גט כלל והקידושין האחרים לא הפסי כה ואתו למסרי ד"ל לעלמא אלא ודאי לא בעי מוכיח מתוכו וכיון שבעת הנתינה נתון יתן כיד אכיה אז לא תייבי וה"כ מאי שנא הכא דתייבי לרוחה תותו וכעין שיהא מוכיח מתוכו:

תו קשה מהטותן גט על תנאי דהם אמרו שלא יכתוב סום תנאי ותמאי לא בעי שיהא מוכיח מתוכו ונמי כתי ויכתוב לה מאי כתיב משום שיור אפל אחר שנמר התורף דליכא משם שיור הו"ל להמריך לכותבו ולמה אמרו כתב התנאי בגט אחר שגמר לכתוב התורף הרי זה כשר משמע דוקא כדיעבד אבל לכתחלה לא יסוה לנו למיתם לרוחה לותו שיאמרו ככר נתברשם בגט כריתות וישיחה לעלמא ואפשר שיתבטל התנאי ונמלה הגט בטל ויתירו ד"ל לעלמא והכי נמי ליכא למיתם בגט זמן ותכם אחד שלא דחה לי דחוק הלוו דאי מהתם לא לידיל דליבא משום לתחייתי דשמא יכתבו לכתוב תנאי בתורף והתם הגט פסול משום שיור ומשום משום ו לא תקנו לכתוב סום תנאי בגט לאחר שנמר התורף ולפקע"ד ידאק דלא דמו התשום להדדי דמשום שמא יתידום לעלמא שיוך בגט וה עלמא לכל משום דשמא יכתבו התנאי בתורף הוא בשטר גטין בעלמא וה"ל לא הוה לן למידחי משום גט זה משום משום דשאר גטין דעלמא וה"ל ודומה קלת למ"ש התום כפ"ק דגל"ב ד"ה גט למתמרו ולא ודירן דלכתחילה אין לעשות כן דגורינן גט למתמרו אטו גט לזוקקו ודוקא כדיעבד קאתר רבה הכא דהוברה אפי' היה דכיון דהי ליכא למגור בהאי מתמר אטו שאר מתמרות דעלמא לא גזרינן דלא שכיחי כולי האי שאר מתמרות דעלמא אבל לכתחילה גזרינן משום האי מתמר נופיה עכ"ל. הרי דגזרינן משום האי מתמר נופיה אכל לשאר מתמרות דעלמא לא גזרינן לף לכן נמי כיון דהי משום האי גט נופיה גזרינן משום שאר ניטין דעלמא לא גזרינן ואל תסיבני דהתו כתכו הטו שאר מתמרות דעלמא דלא שכיחי כולי האי משמע דאלו הוה שכיחי היה גזרינן אפי' אטו שאר מתמרות דעלמא וגט על הנלי שכיחי נמי זגזרינן אפי' אטו שאר גטין דעלמא הא ודאי ליכא למימר הכי דשלמא כגון התום דהגורות לא סהדי להדדי דמה לי ניגוד אטו מתמר וה מה לי ניגוד אטו שאר מתמרו דעלמא לכן הוסיפו לומר דלא שכיחי כולי האי דקאמרי לכתחילה גזרינן גט למתמרו אטו גט לזוקקו אכל כדיעבד אטו שאר גטין דעלמא לא גזרינן כיון דלא שכיחי כולי האי אבל במדון זה דהשתא סהדי להדדי דאי חייש' משום שאר גטין לא מציכן למכתב התנאי בתוכו ואי מיישכן משום שאר גטין לא מציכן למכתב התנאי מתוכו ה"כ עדיף טפי לחום לגט זה מלחום לשאר גטין דעלמא אע"ג דשכיחי · ועוד אפי לותר אחר הת"ל מעיקרא דחייה ליכא דכעלמא לחשש להחירה לעלמא ליכא למיחש שמא תקח האשה גטה כידה ותלך לב"ד אחר ותמא ודעי דהוה הנאה כניטה ויקיהה לעלמא ואפשר שיתבטל התנאי או יכוה כתוך הזמן ותמלא הגט כשר הוא ויתירו ה"ל לעלמא אכל חשש דשמא יכוה

לכתוב התנאי כתוך לב"ד טוענין לא חיישינן כיון דדין משום הוא כס"ם וכפוס' וה"כ הדרינן דהוה להו למיתם ולכתוב התנאי לאחר התורף כדי שיהא מוכיח מתוכו אלא ודאי כיון דקי"ל כר"ת עירי מסירה כדתי לא בעינן מוכיח מתוכו ולא חיישינן כל הני חשש וה"כ כנ"ל כיון דפרוש קא מפרש הנותנו למתמרו ולא לזוקקו לא חיישינן לשמא יאמרו לשמו היה ואין קידושין תופסין כאחותה:

עוד יש להביא שכעניינים כאלו לא בעינן מוכיח מתוכו מהא דב' יוסף ן' שמעון שהוקקו שניהם בעיר דקי"ל דמגרשין זה כפני זה ואין צריך לומר שלום לו סימן וכמו שכתב הענין כאריכה כספרי הפוסק עיין כהרב גט פשוט סי' ק"כ ס"ק ל"ט וכהר"ב גט מקושר סי' ג"ד ס"ב ולפ"ז דהתם אם הוציאה הגט מתחת ידה לא מהימנא עד דאתו עידי מסירה ומקהדי דוו היא השטה שגירשה זכם כעלה עכ"ל לענין מוכיח מתוכו לא בעינן דקי"ל כר"ת לעירי מסירה כאחד כ"ע בב"ד שאין הדבר תלוי כנופו של גט אלא משום חשש דקידושי לאותה דיספוק לנו עירי מסירה ולא בעינן מוכיח מתוכו:

ועוד אני אומר דכב"ד אי אתמרינן שנכתוב כפירוש למתמרו ולא לזוקקו אחריתי דהא אפי' להשלמי הנכרי והרב בית שמואל ולי הדיוט אפי' למור"ם וכפרט כב"ד שהיא אומרת שכא עליה כיון דליכא עידי יחוד לא קלקה קנין גמור וכאמור בסמ"ק חל' ולכן לריכה גט וחלילה עכ"ל ירלה שאם קידש אח אחותה דקידושין תופסין כה אם כא אחר וקידשה ב"ב קודם שינרשנה זה קידושין ב"ב תופסין כה ועריכה גט משניה דהא השה"ג לא פסיקא ליה מילתא דלא קלקה כלל עד דניחת דאם קידש אח אחותה קידושי תופסין כהחלט ואם יבוא אחר ויקדשנה אין קידושין תופסין כה אלא לא קלקה קנין גמור קאמר הא קנה קלקה להחמיר כה ולהלריכ' גט וחלילה ב"ב הוא הדין נמי אם קידש אח אחותה דקידושין אינם קידושין גמורים ואם כא אחר וקידשה תופסין בה נמי קידושין שניים ולריכה גט משניהם. ולי הפעוט נראה דום כדור לשה"ג וכיון שכן אם נכתוב בפירוש למתמרו ולא לזוקקו חיישי לדילמא תיתו שיאמר לא כא עליה כלל ואין כה כי אם מיאמר שעשה וקידושיו תופסין כאחותה ואין קידושי אחר תופסין כה כלל ולכן לתקן זה על כורחין לכתוב כ' גטין גט אחד מפורש טו למתמרו ולא לזוקקו וגט ב' כשתם כשאר גטין דעלמא וכעין שכתב הרב עלמות יוסף על ההיא סוגיא דקידושי ד"ה ובשלמא דהתינא להכי הוי כתב תור"ם דאין כותבין כ' גטין אלא מדוקק ומי יגיד לנו אם וה יקרא דוקק או לאו נכתם כסוג דוקק כלל כיון שאפשר לקייסו כמפרש כשעת הנישה וכ"ם למנהג ע"ה יהיובלם הוב"ב אין כותבין כ' גטין ואפי' מדוקק כמ"ש הר"ב ודע שהרשם בל' סי' קכ"ו ס"ק ל"ד כתב נכנים עלמנו כחשש כ' גטין ולכן מכל זה נרחם לפקע"ד הקלושה שהחלושה דאין נותן לבתוב ולהוסיף כגט דכרים הדכרים דלא משתכ להו נרכנן ולא תישתמיט שום פוסק מהמחמוים לכתוב היכי כתבינן להוריע לנו אם הדרך והיוסי תקונן ואין פקום ובחדם נוסחים מדעתיהו כתידי דאשכר לקייסו כאחורה כעיתה וגם כסבכ כ' גטין כדכל החתור ועכ"ל לנחת ת' הרלעבה אל קבת רחיקי לכתוב

נצטו קנויתי במקום אחתי ומתרי טעמי קנויתי ניחא
טופי חדא דכבר עובר במעלה מחלוקת מהר"י סמטט
ומהרשד"ם מם יט לכתוב מדוסתי או מנתתי ומתן אל
המכים לכתוב מנתתי וכן כתב מהר"ב אל וכאל
מ"מ מהרשד"ם פליג לכן מכי מתרתי דניחא טפי
לכתוב קנויתי לעולם ידי חובת מהרשד"ם דלא ניחא ליה
בחתתי וירקה לפקע"ד דלא פליג אלא בחתתי הכל
קנויתי יורד הוא אל דמהני דקא יכתב קנויה לו מן
השמים ומתן ומהרי סמטט ס"ל דקנויתי נתי מהמ
וכיון שכן נמלו ידי כל הדעותא לך זקוקתי חושבני להידך
ניסא אלא יהיה מיכר מקומו שהוא לזיקתו אבל קנויתי
טפי עדיף מכל הלשונות ועוד הרווחנו זה דילמא
קלת ית הרשבכ דקנויתי מורה קנין שהיה יכתב בלשון
רזל מן השמים קנויה היה לו ומדי הוכחה קלת:

אבן לפתפקתי בכתיבת קנויתי אם צריך שני יודין
אחר הוא או די לה כיוד אחת כי כשברים
נתה כב' יודין אבל לפקע"ן דאלתי ט"ם היה אכע"ת
קרת אבע"ת בקרת דמהיכה תיהי להבריכה כ' יודין
כיון שהיה מלה לה"ק ולא הרגוש ומקרת יש להוכיח
מכ"ש שהיה מריכה כ' יודין מקיבת כויה תחת כויה
או נויה כרכתיב ונויתו כהרשים או ונויתם. וכובשם כיוד
תחת ג"כ כ"ש הכת דלא בעייה כ' יודין דהפס שהוא
היה כחיריק ועכ"ז לא כעייה כ' יודין כ"ש הכא שהכוונ"ן
היה כשור"ק וכ"ת היה הנוהגת דלעולם מצפע הכתיב
בכ' יודין והתם שהני כי היכי דלא ליהוי כחיריק מלך
וכותב התורה ודע שחיריק וה הוא עבד ולכן כתוב
לחמר כיוד אחת אכתי יש ללמוד מהיכת קנין דכתיב
בקרת קניכם קנינם קולהו כיוד אחת כקנויתי נתי יש
לכתוב כיוד אחת:

סוף דכר הגרתה לפקע"ד בכ"ד שתין לכתוב בנע
למתמרו ולא לויקתו בפרט מטוס תשמח דכ'
נטין לך בכתיבה ודאי דמריך לפרש בפירוש למתמרו
ולא לויקתו וגם כשעת כוי המנרים לסופר ולעדים
יאמר כה כפירוש למתמרו ולא לויקתו וכב"ד דהיכת
ספקת אמת כה עליה לכן נרתה שתין לשון זה למתמרו
מוילתו ית דמשמע למתמרו ולא לביתו אלא הכוון
לומר לקניתו ולא לויקתו דקנויתו כין כמתמר בין
בביתה שיך למימר שפיר כיון שהקנית לו בכתיה הרי
היא קנויתו גם לגבי מתמר לחוד שיך לומר קנויתו
כמ"ש מרן ולכן תקנתי לשון זה בשעת נתינת הגט הרי
זה לקנייתך אבר קניתי אותך ולא לויקתך הזקוקה לי
והתקבלי גטך זה והרי את מגורשת בו מתני מעכשיו
מקנייה אבר קניתי אותך ולא לויקתך הזקוקה לי אלא
מקניי הבר קניתי אותך תהיי מגורשת כו מתני ומוהרת
לכל אדם וגם כשווי הכוף והכגדי ותמר כן אתה הסופר
וכו' וכתוב גט לשמי אני פל"ם כדי לגרש כו את קנויתי
פב"פ מן קנין אבר קניתי אותה ולא מזיקה שהיה זקוק
לי וכתוב אותו לשמי ולשמה לבת גירושין מורים שתהא
מגורשת כו מתני מקניה אבר קניתי אותה ולא מויקה
הזקוקה לי ותותרת לכל אדם:

ואחר הוידוע הלהים אותנו אתכל זאת נפוץ העיר
לפקת הה פתלית אחיו אם יש לחוש לחליל
פסולה כיון שאינה עולה לו ליכוס מטוס נורת תינקת
אחיו והנה לשכירת הוספו' דאין נקרת חליל פסולה
אלא בהגיהוד נשים כתכומר לעיל הפת ליכת לתיחת
לחליל פסולה נשאר לנו לדעת רש"י דכל שהיו עולם

ליכוס הויא חליל פסולה לפקע"ד ולאה דלא מייתי
להכי הדא דגורה דתינקת אחיו מדרכנן ולא
מת תורין כה והו דומה למ"ש תהר"י סמטט ול"ל דהת
עכין חיוור על האחים הויא מדרכנן ואכין פסול
חליל אצה מאחר מדרכנן וכיון דפליגי כהת רכוותת
אי הלכה כרב ומריכה חיוור דק"ל הלכה כרב כחיסורי
אי הלכה כשתיל לפי דרי קקי כויתה וכו' וכיון דפליגי
צהה מילתת דהוי מדרכנן כיאתי לזלין כה לקולת
דכל ספקת דרכנן לקולת הויא עכ"ל ת"כ כב"ד נתי
דגורת מינקת אחיו אינה מדרכנן כוותי זלין כיה
לקולת ונם לטעם דספק ספקת שכתב הוא אל כאמתלת
וכאן היה דספק חם נקראת חליל פסולה ברש"י ספק
כתום ותת"ל כרש"י שאת הלכתת כליאנת בקרת הלתעבר
לרתה מהדרינן אבל לתפשר עשתה לת מהדרינן ומאחר
דתתן הקדום הסכים על ידו ודאי הלת מיקרית חליל
פסולה וכ"ת דהם אל לת אתרו אלת כדיעבד אבל לכתחי'
מתורין לעשות התמות בהלכתה ולת תהיה פסולה ומשה
לך למיעבד כן לכתחילה לזה יראה לפקע"ד דלוקת
דתתי אית לן למיעבד לכתחילה כב"ד אם אתרו היכס
יחלון כ"ם דהויא פסולה מתרי טעמי אחד מטוס
דמיתסרת עליו כנזכר כספק הב' ועוד היכת חשלת
דמיכתקת מכידו דלפשר דמאחר נתעברה ובפרט כי הוא
לתר שלת כת עליה ושוייה לנפשיה חהיכה דלישולת
בדבר האמור כרים כל מדתין וכ"ת ניתת לה דהתתין
עד תשר יעברו ימי היניקה ויחלון אותה וה האח הצני
או לאתי דכיני כיני יגדלו הנערים אחיו הקטנים כולי
היי לה מעכבינן לה וכאשר עשה מהריב"ח אל שחלן
האח הנאתה ואכי שהיה לפשר שהתתין עד בוא אחיו
ואף שים לכעל דין לאחוק ולומר דשאני התם כי מיחלפה
תכף ומיד מינסכת והלכה והיתה לאיש אחר על כן אל
מעכבינן לה אכל הכא אף אם אתלין אינה יכולה ליכנס
לאחר עד כלות ימי היניקה עכ"ל הוסבר. כיון דכוף
כוף לעשת פוסת הוא דיעבד כיון דאין למצוא אוכן
התוציל שפיר אלין זה ולא מעכבינן לה ולעשת הנפטר
משום אלי טעמת מאחר דהוא תילתת דרכנן וכתלתת
דרכנן חולי כה לקולת וכ"ש ס"ם כנו' ואף דהיכת
מלן דכ"ל דש"ם דמחלוקת הבוסקים אד ספיקת הוא
כבר מהר"ם סמטט ומרן סמכו על זה ולשער דאף דלהוק'
הכום' דכ"ל דשם פלוגתת אד הוא כמידי דרכנן שפיר
מיקרי עשת ספקת הכשפה אחד מהמרינן ספקת דרכנן
לקולת כ"ש דכאלי ספקי אמרינן ספק עשת ואף שהוא
פלוגתת דרבוותת:

וכר מן דין לע"ק עד"ן דתעיקרת חשבת חליל
פסולה כב"ד ליכוס כלל דלת אמרינן דכל
פיתו עולה ליכוס מיקרי חליל פסולה אלת דווקת
כיתור דקאי לעולם ואין לו סיתר ואף דאחות חלוקתו
יש לה היתר אם תתות חלוקתו עכ"ל אינה ניקרת אלת עד
מיתת היכתה אבל כלאו הכי לעולם אסורה אבל כב"ד
דאלו ותעלתו כת אהיקר כרוב הימים כשיעברו
כ"ד אדם היניקה אלתי שוה תכשה ודאי לת מיקריית
חליל פסולה אפשר אלא היסורת דכל העומד ליגוו
כגוון דתי ווכ"ת ותלאתי תון לי מת"ם שלטי הגכוריס
רים אם יפתוק ול"ל שוללין אבא כשהיתה כדה כשתת
כעלה הלאבי להתיכה אבי' טכלה כתו אחות אבא שוכ'
מתיכתת אבי' אבי' אתה אשתו תשוכה לדכרים' אלת שיך
לתולף נדה מחתות אבא אלת ודאי לעברית דאסורה

ליכא משום הרחקת ומוקצה לשאר העולם לכל נדה
אסורים לכל ואע"ג דלאו בת יפוש היא כעת נדתה
חלוצתה חלוצה ולא רמיי לחלוצה מעוברת דלא שייך
חלוצה לר"ל לקמן בכ' החולץ משום דחלוצה עולה ליבום
דשכיח נדה שעומדת לטבול וליטהר כדרך כל הנשים
לכל מעוברת שמא חלד ועוד דלא שכ עליה בנדתה
קנאה כדאמרת בפסחים כף' הלו דברים וכו' הילכך
מיקרי' שפיר עולה ליבום עכ"ל הרי דקתמלינן בין
נדה למעוברת דנדה שעומדת לטבול וליטהר מיקרי'
שפיר חלוצה מעולה לכל מעוברת לא מ"ל ה"נ כ"ד
דכוותה וכ"ש טוהר דהתם עכ"פ מתפקפ מעשה הטבילה
ולא מעלעיל עד דעבדת עובדת לטבול וליטהר לכל
הכא בלא טוהר מעשה הזמן גרמא בהחזרה ואף שים
לחלק ולומר דהתם תכף ומיד היא טהורה לכל הכא
לריכה להמתין עד עבור זמן היסיקה עכ"ל סוף סוף
עומדת להיקר וכל העומד ליגוז כגוזו דמי
וגם לפי החילוק שחילק מתחת הגג לגבי הדה דהרה
לאחרים לעולם לכל לחוק הגג חלוצה חלוצה אסורה
משום קרובתו ה"ג ים לחלק שפיר דמיניקת חבירו אסור
לעולם לכל היקור עדיה חלוצה אסורה אלא לו דוקא גם
חילוק מחרון שחילק דהתם כת עליה נבדתה קנאה
מיקרי' שפיר חלוצה מעולה ה"ג היכא לעיבור
דלא אסורה משום נדות מיניקת חבירו אם כת עליה
קנאה רב"ם מאיסור ארה דאיסורה מדאורייתא ואפ"ה
קנאה וכעלמא קיל אם קידש מינקת חבירו קידושין
תופסין בה ולכן מיקרי' חלוצה מעולה וגם התוספות
כתים עם יבמות ד"ה ואחות אשתו חילקו חילוק זה
דלא אסרה דגדה אסורה לעלמא יעש ולכן תכל הני טעמי
נראה לפקע"ד דהשתא מני לחלון הלחם הזמי ואין כת
אחת חלוצה פסול משום גזרה מיניקת חבירו וכ"ת אכתי
ליכא אחת חלוצה מעולה דחלוצת הלחם הזמי משום
שהיא לריכה שכת עליה יבמה ובהבאו כשפק הי וכפק
זה דלא כמרי לא קנאה לאפטורי בגט לאיד עכ"ז
קנאה קנת הבעלה גט כהני חלוצה וכיון שכן ליכא
עולה לאחיו ליבום כיון דקנאה קנת והויא לה חלוצה
כשולה לדעת דיש להה אחת נגד דליכא ס"ס כשפק הי
הלכתא כדבר ואף"ל הלכה כמיקו דילמא הלכתא
כאיסורא דאורקת לאפטור נאנה ועוד כיון דלא אפשר
בענין אחר מיקרי' חלוצה מעולה דהא חלוצת היכא
ג' בחלוצה מעולה היא משום הגט ולאיסור דאיסורה
שנאסרה על בעל הגט יותר מאיסור זה ולכן
מקרי' שפיר חלוצה מעולה:

ולענין הולד אם ים כו חשש מתורות אי לא כיון
דהיא אורקת מתנו בקבורה והוא אותר
לא כו דלא נגע ולא נגע בקנה אי אמרי' ודאי דבקבורה
קודם שעשה כה אחר כהה אין כו חשש תורות דהה אמרי'
נשאת לאחר בהה מהו ל' בסי' קכ"ו נשאת לזר אחילו
בשוגג חוליה בגט וכו' ול"ג דרכים שכתבתי בסי' ק"כ
לא אחין הולד אחר אלא אחות מדברי ע"כ הרי
אמרי' נשאת לאחר לקברה חייבה אין כו חשש תורות
בלל ואמרי' מדרבנן כ"ש היכא דלא נשאת לא שכת עליה
אחר ובקבורה אחין כו חשש אחורו וכיון דקל כשפק
מהן ל' כל היכא דשפק ואח"ך מחלוק הלבה כשפק ה"ל
הלבה כהה וכ"ת דהיינו דוקא שם נשאת כשוגג כגון
בלא ידעה שהיה לה יבם וכיון שכל נשאת כאחות
ואמרי' ובקבורה הולד הוא אחות היה ליהא דאסרה

נשאת לזר אמרי' כשוגב מוכח דל"מ כאחות ועלה קא
מסיים דהולד היכו אחות ס"מ שפיר דאמרי' כאחות קלל
לא הוי אחות אך מה שים להקשות הוא היכא דנשבבה
אחר המאחר והנה בעינן המאחר גלוי וידוע דאינו
קונה מדאורייתא כלום דמדאורייתא אין לה קנין אלא
בביאה וכאכזר כאמה מקומות כש"ס וחד מיניהו
בפר"ק דכ"ט פלוגתא דר"ש וכ"ה ואמרי' לכ"ש נחלקו
רש"י והוספות לי מאחר יכאין מדאורייתא הוא מדרבנן
בהאי ירושה המעיין שם ולפ"ה לכ"ע מאחר יבאין
מדרבנן וקל"ל כב"ה וכיון שכן כל מאי דאיכא לספוקי
בל"ד אינו אלא בחשש אחות דרבנן דמדאורייתא
ליכא חשש חשש כלל ומעתה כיון דהיא אחרה ממנו
נשבבריה והוא מכחישה לאיזון לדון אחרה שנשבבה
בביאה אכיה שכת הריכה אל כקיד והל אחרה שנשבבה
והיא בביאה אכיה אם היא אומרת שהאחרה נשבבה
וכו' ואם אינו מודה אלא מכחישה שאינו ממנו
הוי מאחר ואי וכו' ואפשה אינה בחזקת זונה אף
נאמנת לומר לאחרה נשבלתי אפי' הוא מבחישה ואף
נשאת לכהן אלא חלל ע"כ וכן פסק מרן כש"ע ת"כ פ"ב

הולד הוי אחות מדרבנן כיון שהוא מכחישה:

האמנם אכתי אינה למשרי כיה נדנה דאלא דאמי כ"ה
להא דאחרה שנשבבה דהתם אירי דאחלן
לן שנשבבה כעודה אחרה וכיון שהכחישה האמינה
אורה דיביר יכירנו לאחרים משמע אבל כנ"ד דמסתפק
לן אם נשבבה בהיותה אחרה או אחלמת קודם לכן
והוא אינו יכול לברר זה רק שאומר אלא כת עליה ואלא
נשבבה מעמו וכיון שכן מאן לימא לן שהוא מעמו
ואי מדברים ואפשר שנשבבה קודם שאמרו וכיון כו
חשש חשש אחות אלא מספק אתי לאקולי אחות
כמאן דאמר לאחר שנשבבה אחרה ואין כו
כתה בעיות בעל עכו"ם לא האמינה אלא אחר הקידושין
כתה בעיות בעל עכו"ם לא האמינה אלא אחר הקידושין
כאן דלא האמינה אלא לאחר. ויהא החיפוש עיני ראי
למהרי"ו ויל"ל ע"ד והכיאו מור"ם כד"מ וזל ועל
הכן יכדקו אותה אם אומרת שלאחר הנישואין נשבבה
מכשר כאמנת דהא הלכה כר"נ וכו' ואם כשכורקין
אותה אומרת קודם הנישואין נשבבה תיאסר על בעלה
הכן ספק ממזר דלאיבה נאמנת לעניי ממזר ודאי וכן
כתב המייחוי פע"ו דאיסורי ביאה וזל עניה זיכתה
ואמרה כן פ' אות וכו' עד ואם אינו פ' ממזר אינה
נאמנת להיות הכן ממזר ודאי וכשכורקין אותה כוהקין
אינה אם נשבבה מאחר שאינו עליה כאיסור ערות
עכ"ל הרי דל' דאמנינן לה קנאת כאיסורת קודם
נישואין נשבבה מיאסר לעניי ליה ספק ממזר וכיון
שכן כ"ד נמי מהמנינן לה קנאת כאמה שאומרת לאחר
שנאחר נשבבה לעניין ספק ממזר ואף שהיא אומרת
שנאחרה נשבבה לאחר שנאחר מהמנינן לה
לה כהה כיון שהוא מכחישה ואומר שלא כת עליה כל
כאמה שאומרת שנשבבה לאחר שנאחר מהמנינן לה
קנאת לעניין ספק ממזר ואף לפי ישוב מור"ם סיימ
דברי מהרי"ו והשוה סברתו לסברת מהרי"ק שכתב וכל
דאמרי' לה אמירי' אלא כאקום שאין לאלות בבעלה כנון
שאין בעלה אלא אחד אם בעלה אחלה מידת לד נכרי
מהרי"ק ע"כ ה"ג אין לאלות בבעלה דהא אחרה היא
וגלו בעלה גמור הוא אקרי' ואפי' לכ"ש בעי רבי
מאחר לכ"ש נישואין עשה מי אחרה אלא אחר
ליה מכיי לאחי הלכתא וכי אחרה דעלמא וכו'
עבדה כה מאחר שנשבבה הולד הוי ממזר הא ליכא דאדקא

ת"כ פשיטא ודלמ"ד מקרי כעלה אבלה אלא דלפי"ז
לימא למיתר כיון שעיקר חסם התמורות כנ"ל פוסק
המדכנן הו"ל ספקא דרבנן ופספקא דרבנן לקולא:

אחר כל אלה הדברים הכתב בה לכוון כק"ל לחיין
על אחר רצה לומר החכם הם הדיין התלויין
ער"ה כתב"ר דניחל מולכו הוי דקידושי היכא דל"י
מעיקרא דמילתא לימא קידושין מעתה שמלאה אחך
מעוברת ואחרבתא דהכי לא קידש ולמפרע נתכטלו
הקידושין. ולי הדיוט יראה לומר כן מדת דהיתה
אחרת שתמנו נתעברה ונתבטה עליה ליש זר הלוה
עכשיו מקודשה הערה ולדבריה קידושיה קידושין נמורים
ומקושה לעולם כלא נע וכיון דכן לפי' כוש מכחישה
הרי שהיה הפשה מקיבת דמקודשת ונחמנת היא ע"ש
ועוד ביון שלא התנה כן בפי' ואוה לשה בכתיליה נקט
כמשפט החנשים ולפ גילוי דעת יון כלן הו"ל רבדים
שכלב ולפ הו דברים וכמ"ש בס"ם דפ' החים מקדש
ד"ב והן לחת דעגין זה מעלה לרוכה בספרי הפוסקי'
דשטוים ומחרוים ואין הכנלי מכחים עמדי החמנם
הגרלה מדברי הפוס וכנוטין וקידושין לא לזלזקבה
גילוי דעת אלא בעי' חמלי כפול עיין כר"ת סי' ל"ח
אות ה' ועיין בכנה"ג ס"ק ס"ו רס הגהת סטור אות כ"ח
שלל בקצה גס דעת ר' בעה"ט להלק בין היכא דפיכא
גילוי דעת להיכא דליכא גילוי דעת אלא דס"ל דלא
מחלקי' וכו' אלא כמעון ולפ כיוסורא ובבן כר"ת בהב
דהיכא דליכ' גילוי דעת לא בעי' הנהי כפול אכל בנוטין
וקידושין הסמיט נהוא עוברת דכרך הלב וכו' ע"ב
ולפקב"ד ידלפ דכן הוא דעת מרן ז"ל הפ לא ימלא לישה
חולק מהמחרוים ז"ל ולכן נדיני קידושין לא הזכיר
כשה"ט כח מילתא דגילוי דעת וכבדט כתקדש אח
החשה ומחלקו כה מומין הפוכלין דחפשר דחפילו גילוי
דעת לא בעי דהומרנא דמ כח היה ידיעת להחיות
דהכוכב כל נכפיו לחחרים ושמע שים לו כן והכוכב כל
נכפיו לחאחו ולפי' היחמה דלהו חומרנא דעוכח היא
מ"ת הל דוחה לדזכין נכסיה דדעתה למיכך לה"ל וה"כ
חחלי לא חשמיענן דין דגילוי דעת כנטין וקידושין
ויש כהרב מעשה חייח סי' ס' דלפילו בגילוי דעת
החמיר כ"ם היכא דליכ' גילוי דעת ועוד שהרי מרן פסק
כסי' ל"ח ס"ר"ח דלא כבי שיהיה כהבחי ד' דבריס אלו
אלא כתקוח דחחי מניהו חומרת ולפ היכא דחחי
מניהו קולא ע"כ כ"ם הכא כנ"ד דלא הוה שום הבחי
ולא גילוי מלחה אלא חומרנא דוקא כפרט לפי דבריו
כחמור ודלי דחין להקל כזה לפוטרה כלא נע:

ועוד רשה הח"ר דניחל הנ' לומר דקידושין הללו
מיכם כלום משום שחמר לה בבית הקידושין
הרי זה מקודשת אחם ולא אמר הרי אח מקודשת לי
כחמר יכתין לזה לחמור ישמר העבר דהן לחח ברשו'
ל בבר"ג רב"ב ע"ח כתב נתן לה בכסף וס"ב ואמר לה
הקדשני לי כחמר יכתין וכן כתב הגי והר"ב כ"ם סי'
קס"ו והסמנם לפקעו"ן דלאו לעיכוב' סכרי מרגן דגריך
לומר כחמר יכתין ולפי לא לימס קידושין כלל דהא סמוך
ומלה לחמרו כ"ם וכשטר כיוצ כרחמרן כתב לה על
הגיר לו על החרם הרי אח מקודשת לי ומדקח מדחי
שטר חחמר לשטר קידושין משמע דשוין הם וכן פירש'
מחיל"ם שטרייהן שטר נמי בשחר כל שטר לירושין דעלמח
כדחמר ב ידו יין כתב על הגיר הרי אח מקודשת וכו'
ואפי' משמע מלקחים ע"ב דקחמר לבי מעיקרא

גלוי"ל החקדשי לי כ בחמר יכתין מי לח מסתי משמע
דכי קחמר סחם פשיטא ליה דמהני ולהכי קחמר לבי
ג"ל החקדשי לי כחמר יכתין מי לח מהני ולפי לפי
הכי דעדיפא מינה הול"ל דלא משכחת קידושי
יכמה לבא כחמר יכתין ועוד הרי רבי' יהושע ח"כ
כתב ול"ל מחמר הוא כגון קידושין שנתן שוה פרוטה או
שכתב על השטר הרי אח מקודשת לי עכ"ל הרי דלא
הגריך לומר כחמר גם הרי"ב סי' קמ"ב כתב זהכילו
מרן בסי' קס"ו על וכן שעשה מחמר כיכתתו וכלשון
הקידושין ג"ל הרי אח מקודשת לי כקידושי לפי וכטבעת
זו וכו' מ"מ כיון שקידשה גם כטבעת הרי לבו קידושין
ע"כ ולא נסתפק הרב כזה דלא חמר כחמר יכתין גם
הרמ"ב והטור סחמת כתבו וחכמים תיקנו שלא יהיו
עליה עד שיקדשנה קידושין נמורים כפרוטה וכב"פ
וזה נקרא מחמר וכן סחם מרן כש"ע ולפ לימא להלי
חילוק כולי הלי לא הו"ל לפסוק והו"ל לפחמועי דיוק
רבה דלפ קידשה ולא חמר כחמר יכתין לא הוו
קידושין כלל וכ"ם שיין לומר שלם לא חמר כחמר
יכתין דהוו כקידושין דלוייחא כמ"ש נכי חלן ולפ"כ
קידש דודלי מידים נדול כזה לא הוו שחקי מנה ולדרכה
כתבו כחם שיקדש לה וזה נקרא מחמר לכן הגרלה
לע"ד כין לחמר סחם כלשון הקידושין דעלמח הרי אח
מקודשת לי כין לחמר הרי אח מקודשת לי כחמר יכתין
כולהו הוו קידושין דרבנן וכעיא נע דלבנן. ומכלן
מודעי דכל החחור כפרשה מריבה לסיפה לינו
להלכה וכ"ם לחעשה עד לחר יסכימו עמי כעלי
ההורי הללו כעלי חריטין מפיהם לנו חיין ויהיו דכרי
אלה כיסודה ועזר לקרא ולפ שניתי לחי הלין מעונקי
נחום ד"ב קעלינא זעיר שם:

כעזיר משה גחלנעי ס"ע

סימן ך'

שלחתי הספק הלז למוהר"ר מיוחס הי"ו וזה לשון הסיב לי:

עין שרחתה תירת משה זה רודי כר מכהן וכר לוריין
החכם השלם הדיין המצויין הרב העצו' שלשלת
יוחסין מבריק על הטיבה כרוך כזיוה דהדין לוינקי
מדרי ילדתו. לופה הייתי כל הכתוב ירים חקי תשבע
לך הניח פנה וזיוק שלם הוא ושלמה משנתו. מעורת
זהב כתעבוית כסף לשון של זהורית והנה עוב מאד
לחביב דבר מרחביקו. קנקן חדש מלא ישן שקדשוהו
שתים כאחר עו"ל פרח נוען הלוי וזרח כלחת השתא
כנכורתו. דן לח הדין רין לחת ועתר על כנו משפטים
ירדים כופו הוכיח על חחלתו. כתה מעלות טוכות
לאב יניע הרב התו"ל מלחר שהטעיתו טעם כעניקי
דקדוקיהם כרוך זה ילד כרוך זה גדל תים כברכתו.
לני לאבך ובוטו מעיותיך חוכה רוכב שמים בעזרך
לך ישובו מפיך ותפי זרעך נטיעות דומים לברשים
ישקו כל חייתו. יודע רכוני עול המושל עלי מבקר
עד ערב ופמיתי לני מעשקי לחזיק כנועם דבר תשה
ככל הכתיב ונה"ר יעלה על שפתו. ומה שעלתה
תעזרתי כהכיח יהכיח לו הכל כהודלה כי לל דשוק ה'
חלק גלוח תים לפי עכודתו ודעתו וכינתו. וזה החלי
כס"ד:

נרפסין ביכמות דף קיח ע"כ יכמה שמחרה תוך ל'
לח כבעלהי כופין אותו לחלוץ וכו' ופריך
בש"ס אמאי לא כייפינן ליה לייבם ופריך אמר רב
בשניט' יולא מתחת ידה ופירש"י קס"ד נט גמור לכיאתו
הוא וכן פי' הרמב"ן ז"ל וכיאור הדברים הוא דלא כיימא
שכתב נט לזיקתו דכבכי מתקרא עליה ומשו"ה בעיא
חליצה וכופין ליה לחלוץ כיון דלשורה עליו מש"ה פי'
נט לביאתו דלמי לזיקתו ס"ל מאי פריך בש"ם מהברייתא
דלריך נט וחליצה הא דבעיא נט היינו לביאתו דבעי'
נט גמור כמו שהי' רב לשי ודלמי דהש"ד הוא דבעי נט
יולא מתחת ידה הוא נט שהם בשהם נט דעלמא
ומש"ה אליך שפיר ומסרץ ד"ה עם הנט חליצה ורב לשי
זילין בתר המפרש כו משום זיקה ובעיא נט לביאתה
דאחר ל' יום אחמן לומר בעלתי לריכה נט לביאתה
וחליצה כיון דהיא לשרה נבעלתי שהיא שולה להוי
ביקה חספא ומשוייה נפשא מחיכה דלשורה כרש
דכרי כרב"ה בשטתו לריכים ביאור שבתב בשנט
יולא מתחת ידה כלומר נט שהם והיא לומר לא נבעלתי
ואין נט מועיל אלא לבסול זיקתו ולא להתירה לשוק
והוא לומר נט גמור הוא שלאחר ביאה ובשניט יולא
עכשיו מתוך ידו להוך ידה בתב לה כן לאחר ל' יום נמי
אחתי אין כופין לחלוץ וכי כמקום לישורת לא מוקי
לינים שנפשיה וכבי אינשי כירושלמי ר"ח בשם רב והוא
שיהא הנט יולא מתוך ידו להוך ידה וכו' ולבאורה יש
להמוה מאי הלי בתב וכשניטה נמי יולא וכו' והלא
כן הוא בש"ס בהדיא דקאמר רב בשניטה יולא מהחת
ידה ומאי להא לאשמועינן שמנס לריך לומר שכותב
הרמב"ם לומר דהאי הזירון דרב תיובתי כשהנט הוא יולא
מתחת ידו בשעת טענותיהם והוא מורה שנקנו לא
מידו לידה ואלו רולים שהנט היה בהוס אלא נט מחזיק
לזיקה דאל"כ מאין הנט בהוס אלא נט יכתין ש"ל להחר
ל' יום אמאי אין כופין לחלוץ אי משום דהחר ל' יום לא
מוקים לינים לכפשיה הייני דוקא כמוהרה לו להחייב
אבל הכא דהנט מפורש שהוא לזיקתו ודאי אלא כעל
הא"ד כיון שאסורה לו ש"ב לריכה חליצה ואמאי לא
כפיין ליה לחלוץ אלא ודאי שהנט הוא בהוס ושלא
מיוחי ליה מהיובלמי הוא לומר נט אשה היה והיא
אומרת נט יבמה הוא ואם היה מפורש שהיה לזיקת
יבם יאמר הוא נט אשה הוא אלא ודאי דמיירי כנט
בהוס ומש"ה יכול לטעון נט אשה וכו' ואחר ל' יום
מכקשים ממנו כיון דטוען שבעל נאתן הוא אלא
שמכקשים לחלוץ כיון דשוייה כפשה הקיבה לישורת
והוא לאכוי דמהניא יזיקה מבקשים מתנו אתנכ להכי
דבריהה דקאמי כחליקת אחר ל' יום הוא לומר וכו'
והיא לומרת וכו' לעשו"ם וכו' לריך נט וחליצה לריך לומר
דמ"ם לריך נט וחליצה היינו דכתיבן ליה שיהן נט כיון
שהוא לומר שבעל וכופין אותו על הנט ולעניין חליצה
מכקשים ממנו דרך בקשה כיון שאחר ל' יום נאתן
ונטוען נט לביאתו ככר הוקרה אתנכ שאחר שהיא
שוחה מקיבה לישורת מבקשים ממנו שיחלוץ ושיים
שם הרשב"ם ודרב"ה נמי הכי מפרשה הש"ם נט לזיקתו
כלומר הש"ם כשהנט יולא מתחת ידה והיא נאתנת לומר
לא נבעלתי לינה לריכה אלא חליצה אבל הכא דבעיית
נט אחר משום ביאתו שאומר כבעלתי והוא לאחר
ל' יום שהיא נאתן ב"ש שבעבור שהיא מתחת
ידה היינו מתירה שברי משוייה נפשה מקיבה לישורת

ואף שהלך שלרברי שכיהם בחליצה לינה שאמר
בבעלתי ובימנוס הרא לאחר ל' יום מטילין לאותו לחוללה
וכו' ועש"ה ותכריו לריכין ביאור ובלע"ד לריך לתקן
ולהגיה הלשון הכי ודרב לשי נמי הכי מתפרשת הש"ם
נט לזיקתו בלומר הש"ם כשהנט יולא מתחת ידה פירוש
דהנט היולא מתחת ידה הוא נט שהם והיא בלומר
לומר לא נבעלתי פי' כיון דאחר ל' יום הוא לוכח לריכה
חליצה אבל הכא דבעיית נט אחר נשום ביאתו שאמר
בבעלתי דכיון שאמר בבעלתי והוא אחר ל' יום שהוא לאחר
ב"ש נט הרשב"ם שולל עכשיו מתחת ידה ליצו מהיות
פי' הנט האחרון שהיה תוך ל' יום ליצו מהיות כיון
שהיא לומרת שזקה כרי שהיא האשה לזיקתו
נט מחיבה דלשורת כיון שאינו נט משום לפות מש"ה
בעיית נט אחר כתב עוד ולעני' שלרברי שניהם דיינו
בחליצה פי' לש"ם הנא דברייתא לעני' שחוד ואמר שלא
בבעלתי דייה בחליצה כיון שהוא לאמר מתחילה כבעלתי
והמנוהו כל"ל דהא אחר ל' הוא מטילין אותו לחוללה
ומברייתא אותו נט משום דאמר בבעלתי לו נמי כיון
שהוא אומר נט גמור אף לא בעיית נט ולפי דבריהם
שאמר נט יכמין נתנה לפי דברי שניהם שני לה בחליצה
מ"מ כיון דאמר בבעלתי והוא אחר ל' לריך נט לביאתו
מאחר דהיא שחיקה לנט מחיבה דלשורת שאינו מתיחב
לשוק לפי דברו שאמר בבעלתי מש"ה בעיית נט וחליצה
במלא שבתב"ם מפרש דמ"ש בשניטה יולא מתחת
ידה היינו נט שהם אלא טוענת לא בבעלתי אף
הוא כתוך ל' כופין אותו לחלוץ דהיא כחזקת וברייתא
שמלריכין נט וחליצה היינו טענת כרפי שלף שהיא בידה
שהם מ"מ כיון שאומרת היא שהיא נט לזיקתו נפקל
הנט ובעיית נט שני משום כיאה שהוא לומר בבעלתי
והוא אחר ל' דנאתן ומ"ש בבעלתי היינו אחר הנט כרפי'
הרמב"ן בשיטתו שאומר טעיתי שהייתי סבור שבעלתי
וכופין שהאשונים עלי וכו' וכדברי הרמב"ן בשיטתו ש
טענת המיבר ומרבני הר"שבה בשיטתו רקאי בשיטת
הרמב"ן יתבארו יפה דברי הרמב"ן כמבואר- שם יפה
ולהיות שרחיתי שבבר היה כדשוק לי בעת קאי דברי
נקטינן מהאתור דרש"ל לפי הגירסא שלפנינו שבתבנו
שכתב קס"ד נט גמור לביאתו וכו' בשיטת הרשב"ם
והרמב"ן קאי שהוא עפ"י גרסתם ולא כמ"ש הרמב"ן ז"ל
בשמו ולולי היה להם גירסא אחרת כדברי רש"ל
ואף זה רחיתי שים חיזוק כיון שיעת הרשב"ם
הר"שבה כיזקתה דרב אמי דתויקי שהם נט לזיקתו
הכא נט לביאתו דלפי' הרשב"ם מאי בעיית נט הייני
משום דהיא אומרת שהיה נט לזיקה שאינה לריכה נט
פסול וכיון שהוא אומר שבעל לריכה נט גמור להחירה
וחליצה לפי דבריה שטענה שלא היה נט עדיין וזיקה
היא ונדיכה חליצה ג"כ דמשום טענתה שבעל בעיית
נט גמור ומשום טענתה שפלחה לנט לריכה חליצה
אמנם שיטת הר"שבה היא על קנגין אחר הדיכה נט
וחליצה ז"ל מאי טעמא דהא היינו מהימן לומר לאחר
ל' יום שבעל הינה כה חליצה אלא כת נירושין ואינה
כחי חזקה דתשויב ליה דלא מוקים נפשיה וכו' אלא
דאיהי משום נפשה אחיכה דלשורת דבעיית חליצה ולא
סניא ולא להיתנוה כמאי דקאי טענה דנט יכתין הוא
וכיון שלפי דבריו בעל לריכה נט גירושין ואינה
שטוענת שבבר נהנו לה ת"ח הוא נאתן על הביאה והיא
נאמנת שלא נתן נט גירושין וכיון שכן אין לנו לבוטרה

פלא נט לכיתי נתנת שלבי טענת כל אחד מהם כפני
עצמו תימה מריכם נט אכל כשאתם מנרף מה שהוא
נתנו שכעל ואת שהיה נאמנת שהיה נט ויקח מתוך
דברי שניהם תנת דיעת שריכה נט והיינו דאמר רב
אשי דהאם נט לויקחו הוא נכון לפי דכריה יען היה
קנט תוך ל' ונאמנת עליו וכאלו נתנה הנט פפול אליו
ולשיכך קאמי כשריכת שהיה נריכה נט לכיתי כיון
שהוא נאמן על הכיאה עכ"ר והאי מכורר דלפי דכרי
הרשב"ם לא כפיגן ליה לא על הנט ולא על החליפה שלא
פכל שכאשה נאמנת לפיות נט לויקחה ומכאשים מתנו
כין שהיה נאמנת שהיה נט לויקחה
על החליפה:

והרא"ש זל ריש אחרת אתו כתי' הס"ם והל ועד
שכופין אותי לחלון נכפני לייכם ה"ר
כשנטם יולא מתחת ידה ואח"כ יכתה שעל הנט פפלם
על עצמו ומריכה נט וחליפה ולפ"ר דכריו מריכים
ניחור דהא כת"ם מריש דמתני' קאי דקאמי יכתם
אחרם תוך ל' יום לא נכעלתי כופין אותו לחלון ועלה
פריך ועד שכופין אותו לחלון נכפייה לייפותי ועלה
מתרץ רב כשנטה יולא וכו' דלא מצי לימוחי ותם"ם
אחרינן כתמני' דכופין לחלון והיינו לחלון דוקא ולא
נט וה"כ תנ"ל להרש"ם לומר שיכתה אח"כ וכעייל נט
וחליפה והלא החכא דמתני' לא קאי אלא כופין לחלון
והאחת כך הוא דהא כיון דהוא נאמן לויקחה מוקמת
ומיקי' לישים נפשה ח"כ לף הנט היולא מתחת ידה
הוא נט אתם כפי' הנאומים אפילו לא כעיא אלא חליפה
לחד מאחר שהוא אומר לא כעלתי והוא נאמן ויקחה
מ"ם אח"ך יכתה ויש אומרים כן הוא שהיה מודה רת"י
כעיא נט וחליפה הרי כתמני' אלא אמרה לא
נכעלתי וכן כל מתפרשים פפרקין אלא כעיא של חליפה
דכריו מריכים ניחור שעם ולפיכך יכתה כעבור דעת
הרש"ם זל:

והרמב"ם כפ"ב מה' יכום דין ה' כתב יכמה
שפייכמה ואחרת כתוך ל' יום לא
נכעלתי ואע"פי שהוא אומר כעלתי ונראה כיפין אותו
לחלון הואיל וקדם ונרם כנט ואם עריין לא נרם כופין
אותו שיכעול או יחלון ויולא כנט נרשה לאחר ל' יום
ואין אומרין לא נכעלתי מכפני שתמו שיחלו להתאכים
עודה שלא כעל כופין אותו לחלון היא שאומרת נכעלתי
והוא אומר לא כעלתי לויה מריכה חליפה אחין וה נאמן
לומרה על כל אחם אחר שכנשה שעם והנשון משנין זל
הכיא דכרי הרש"ם וכתב כיאור דכרי רכי' פ"ם יכתה הוא
דין המשנה שהעתידות כשכנט יולא מתחת ידם ופי' זל
דהנט הוא נתן עכשיו פי' זמן הנט הוא אחר הכניסה
ודם קודם הכניסה נתן אחי' לאחר ל' היתה היא נאמנת
לומר לא נכעלתי דכיון דאיכא לישורא מוקי נפשים
מלכעול וכיאור דכריו הוא שיהר כהרחכה ת"ם ואמרה
כתוך ל' יום לא נכעלתי היינו שהוא טוען כנגדה כעלתי
וה ניהך אחר כעילתי וזמן הנט הוא מוכיח שהוא אחר
סיפוקין אפילו כל שהוא תוך ל' יום כופין אותו איחלון
כין שקדם ונרשה כנט והיא אומרת שלא נירם אלא
לויקחה ומאחרם עליו מ"ם כיפין אותו לחלון וזה
שנאמנת תוך ל' יום מכל אחר ל' אומה נאמנת היינו
פשום דזמן הנט הוא מאחר הכניסה מ"ה אם זמן
הנט הוא אחר ל' אומה נאמנת דלא חזקה דלא מוקי
ליה וכו' אכל אם זמן הנט היא מקודם הכניסה היקח

נאמנת לומר לא נכעלתי וכופין אותו שיחלון כמו
שכופין כשהיא טוענת לא נכעלתי תוך ל' יום דכיון
דאיכא לישורא מוקי כפשיה מלכעול זהו כוות' הרמ"כ
זל לפי שיטת הנאון המגיה. זל ומה שקשה על זה כבר
נתעורר הרב ח"ס זל דכש"ס לפי תי' רב אשי מוכח
שיכתה דקאמר סתם נט לויקחה הכא נט לכיאתו רמ"ם
כשנטה יולא מתחת ידה היינו נט לויקחה ונפשלה
עליו לשיכך כופין אותו לחלון דוקא כיון דאמר כבריו
שהוא טוען כשלתי נריכה נט וחליפה נט לכיאתו כת"ם
דש"ר ריש כיאה אחר נט ומתמני' נריכה נט ולא אמר
כופין אותו לנרש תורה דהיינו כלא כפייה והלא כיון
דקדם הנט ממלי אין כופין הא. כיון דאיכא לישורא
אפשר הוא שנאמנת וכפשיטה ולפ"ר מאחר שהרב המגיה
פקשים להכיא דכרי הרי"ף שאתנו חולק רין הרמ"כם
והרואה יראה שהרי"ף לא הכיא רין הכריית להק' על
פי' הש"ם רמוקי לה כשנטה יולאה מתחת ידה שלא כתב
כבריית אח"כ כשורתה תניא וכו' ולא הכיא דכרי רכי
מתי ולא תי' רב אשי נריך לומר דהרי"ף לא נרים
כנרסתינו דקא פריך מכריית לתי' רב אלא הכיא
הכריית לאמוענינן הדינים היולאים ממנה שהם
עפורצים מה שלא כתב כמשנה ומפרש הרי"ף דמ"ש רב
כיולאת מתחת כשנטה יולא מתחת ידה היינו שזמן
הנט הוא אחר שנכנסה וכופין משום שהוא תוך ל' יום
ואלא הכיא הכריית דכריהם תוך ל' יום כופין אותו
לחלון המיירי כשנטה יולא מתחת ידה אפשר שם זמן
הנט הוא אחר ל' יום מכניסה שיחלון ולוכא כפייה
כיון דאיכא חזקה דלא מוקי וכו' כל זה הוא כשהיא
טוענת לא נכעלתי ואח"ך נאמנת לא כעלתי כין תוך
ל' כין אחר ל' אבל שהוא טוען לא כעלתי היא נאמנת
ויולאה כנט הוא אומר כעלתי והיא אומרת לא נכעלתי
אבל אחזר והודה לדברים ואמר לא כעלתי כיון שאמר
תחילה שכעל נריכה נט מאחר שהודה שכעל וחליפה
משום שיתה נפשה תחילה לישור' וכאלו השני חלוקת
כי אחרונות אע"ר דמיירי שלא היה נט יולא מתחת ידה
ובנכנס קשטה כיניהם ורוצים להתדרר מיירי אע"ה
כשהיא טוענת נכעלתי רי כנט וכשהיא טוענת לא
נכעלתי נריכה נט לפי מה שאמר הוא כעלתי ונריכה
חליפה הואיל ושיקה כפשה חכיכה דאיכורא ולוכא אוש
קושיא אע"ם רב כשנטה יולא מתחת ידה וזו היא שיטת
הרמב"ם ולוכא קושיא מדרב אחי דליכא להאי קושיא
ואחי תירוצא וכן נראה שהיא גרסת הרש"ם שלא הכיא
הך תי' דרב אחי ודל' אחי אע"ם ואח"כ כיאר עוד ה"ה זל
ת"ם רכינו הרמב"ם זל ואם עריין לא נירם כופין אותו
שיכעול או יחלון ויולא כנט וכתב שכך היא עיקר
הגרסת התחתית וכו' כיאור דכריו דליכא נט
כשאינה כלל לא כתבה עליו ותמ"ה כופין אותו שיכעול
וזם קשטה כיניהם יחלון כיון שאמרה לא נכעלתי
וזייקה כפשה חכיכה דאיכורא ומכיון שהוא טוען שכעל
נריכה נ"כ נט דחיישינן שמא כעל דלעניין איכורא
פשיקא הוא וכהכ שהורין הכריית וכו' כדחיכינא
לעיל דלרעת הרי"ף והרמב"ם כשל ואח מיירי וכו' כין
תוך ל' כין אחר ל' ולפ"ז ת"ם כש"ם אח"ך והכיאו הרי"ף
הכיאו שניהם תרוים וכו' דקאמר רכא מלונה וקאמר רב
מזרכיה והא היא נריכה נט וחליפה מיירי נ"כ כשכי
כשיפת דכריית ד' חחילה אחר כעלתי ואח"כ לעל כעל

לא"ס רש"י ומ"ש קאמר לי תניא תניא ולמיכה גט וחליצה והו לכוס ריהטא קמת לך לח"ך העמיק כדברי רבינו הרמב"ם וכתב ועוד ל"ש הנהו שניהם מהיום כן וכו' שהוא לפי' חך ל' דקאמר שטוען לת בעלתי לפ"ה בעיית גט וחליצה שלא כפילגשו וכו' וכתב וזל וכטעם דכל שכנסה היום ויולדה כגט לאפ"ל שניהם מודים שלא בעל מעוה פיסתה בעל שתת ואמרו וכו' ולכאורה הדברים תמוהים דטעם זה איך שייך למה שחוזם יולדה כגט הך טעמא לא שייך אלא למה שחוזם אלא כחליצה וכמו שכן הדגים הרב לח"ס זל:

אמנם לפק"ד כ"ל לדחוק להגיה כדברי ה"ה זל הכי והטעם דכל שכנסה היום ויולדה אלא גם כגט וז"ל לזה כתבו מקמיק חליצה בלחוד מלחר שניהם מודים שלא לעל הטעם לזה מפני שכיון שכנסה מסתמא בעל וזם שאמר שחיכה פרוכה אלא חליצה לחוד יאמרו יכמא שכנסה יולדה כחליצה תש"ה כיון שכנסה לשם שפילגש שמודים שלא בעל מיכה ג"כ גט ועלה מיקי רלזה ממ"ש בש"ס כפ"ק וכו' נרחה מלי וכו' רבינו שכנסה נרחה קומחת אלמת לפי לקולת לחרי' כנסה מסתמא בעלה ולזה תפסוד אלא גט וכו' עכ"ל והחת מבואר מ"ש רבינו וזם עדיין לא נפש וכו' כופין שיפעולו ויקלון ויולה בגט והיינו לפי' שלא לחר כעלתי והיינו לפי' לפוך ל' יום לשפ"ל דבשני רפרי רבי' נולים ולמלו דקלים חיכה כרים לברי מיירי בהוא לחר כעלתי והוא לומרת לא כעלתי דקלמר מסחילת כרלוכה גט כיפין עלה סניס וכתב וזם לא נרש על קולן וה שהוא לומר בעלתי והוא לומר לא כעלתי וכו' יקלון ויולה בגט ומ"ש ה"ה כהחילת דכרי דהטעם דלרלם חליצה משום דשוהא נפשה תיכף דקלו' וגם כיון שמחים שבעל וכו' נרלך לומר דלא פי' כן חלא לבי הברלה מסחעות דבפי רבינו דלמלי דקלין תיכף להכך טעמא קלי לחנש לח"ך לפי החחל לפי' שהיו לומר בעלתי מיירי רבינו כדכתיבנא ולפיכך ל"לפ"ש רבינו כופין לוקו יקלון ויולה כגט ל"ש דכופין נם לקלון ולחת גט כיון שהוא חוק ל' ושניהם מודים שלא כעל כופין לקלון דשמא לא בעל וחזקה מוקי לינים נופיה וכו' וכופין לגרש משום שכנס שלא יחמרו יכמא תוהר' כחליצה וכ"ש הא גם כוה הוא טוען כעלתי והיא טוענת לא כעלתי וחזר והודה דכופין לוקו לקלון כיון שהוא חוק ל' כת"ש רבינו כדברי וכפי זה יתורץ כל מה שהק' הר"ב לח"ש זל דהל לחודי דין הברייתא וכו' וזה לפי מה שפירש הוא הברייתא לרעת רבינו רת"ש חעפ"ל שחזר ולחר לא כעלתי וכו' גם לזה גט וחליצה דהיינו שלין כופין שהוא לחר כעלתי ה"ל גם כדין זה כופין על הגט כיון שהוא לחר כעלתי וכל החליצה כיון שהיא חומרת לא נבעלתי והוא חולי לברי' דברי רבינו כמ"ש וזם לא נרש וכו' והיינו כין שהוה מלחי' שלא בעל בין שחמר בעלתי זקור ולחר לא כעלתי דכופין וכו' הכי דין הברייתא לחולי ימת"ש כרבינו חה"ל וכו' מבקשים וכו' יש הוא מודה שלא בעל כופין הרי דין הברייתא מפורש כדברי רבינו דכיון דהבחינו רבינו שזם הוא חוק ל' וליכא גט וחולי דחילה ועד סוף לו טעון בעלתי וחה"ך הוה הודה דכופין ואפיי דברי עלתר דחפי' חה"ר ל' זם הוא הודה כופין

והיינו דין המנשה דחפי' לחר ל' חרש וכו' ל"ש דין הברייתא מפורש כדברי ודוק ומה שנם נס עור כדברי ה"ה לפי מה שכתבתי להגיה כדברי יפורש יפה וכפי מ"ש הרב לח"ש זל לפרש מלי דק' על ה"ה זל מתחלי דק' דילמל כלומר בעלתי וכו' מיירי וחי' שפיר מדקדק לפון שכתב דחזקה כונס טועל לפלחר וכו' יקוקן מה שים מן הקושי דרש"י לפיטחי קלי דברייתא מיירי לחר ל' הנשא עפ"י דקדוק דברי מורה כהדיח לפילו חוך ל' עכ"ל:

ולפי הלמור בדברי רבינו יכולים לחו לפרש דברי הרש"ל מחה שכתב לעיל לחי הנעיר כת"ש לחר דב כשנטה יולא מחחת ידם מע' הרה"ם דהיינו זמן הגט קודם הכניסה ולח"ל כנסה רבינו שכתן להגט פחלה על עלמו ומבין שכנסה מסתמא כעל מ"ה בתב דנריכה גט וחליצה והיינו לפי' חוך ל' יום משה שהוכיח ה"ה ומ"ש בנמקיהן כופין לוחו לחנון הוש לחידוש דוחלי כטוען הוא שכעל מיירי מהניחין דוחלי לעגנתו נריכה גט לכיחתה חלא לחידוש דחתני סיומי דבין שהוא חוך ל' לפי' בכנס רחיכא לחי חחר מסתמא בעל מ"מ סניקא הוא ונריכה גט ואמעינן דכופין לי"ש על הגט כיון דניטה קמת היה מעורם שהיה קודם שכניסה לכל הם היה הגט לחר הכניסה היכא נריכא חלא חליצה וכיחין כמ"ש רבינו לעם:

והשוך זל כתב וזל היפמה שנחייבת וכת להוליך ומומרת שנבעלה ודי לה בגט כתוך ל' יום הוא כלמר ונריכה חליצה וכיון שהיא לומרת שבעל ולפי דברים נריכה גם ולין דילה בחליצה מבקשים מתנו חיכן גט חכל לין ביפין לוקו הגה ריש דבריו מפורשים כדברי מרומנת דין זה לעם ודלילי להרב דרישה שהק' כשם רש"ל דהו בת"ש לטעור ולפי דבריה נריכה גט ולה לפי לפי דברי בין שכנסה נריכה גט לחתתו וכו' וחי' הרב דמיירי שלא עשה כה מלחר ולא ק' מידי שהוא עוטן שלא עשה לה חלמר וכו' לעם ולפק"ד כחיכם כעט כדהו שהרי מדבלי הטור מיכח שעשה כה מלחר שכתב בריש דברי דיכתה שנקייבתה וכו' לומרו שנקייבתה היינו דלעין כל נקייבתה וידעו שנקייבתה והיינו שעשה כה מלחר ת"כ מחר התחילה פירושו דוקק מחה ומה גם לומרו לח"ך וכן להוכיחה לחתנה לפק"ד כ"ל דוחלי גם העור הכי ס"ל דכעושה גט לחתתו לך לפי שיכול לקנון דים שניו כין גם לחתתו לסקס גט דחחר כיחה לזה כתב העור והומר שעריין לח כעל דוחלי נריכה גט לחתתו ת"כ מה שהומר שלח בעל הוא להנריכה חליצה והיה לומרת שנבעלה ודי לה בגט תוך ל' יום הוא נחתן ונריכה חליצה וכיון שהיה לומרת שנבעלה ונריכה גט סקס ולח בתו גט לחתר שמלין שלומן הגט תחינה על עינתה מבקשים שיתן גט על לומן שהוא לומרת לחנה חיכם יכולים לכופי ליתן גט סקס כפי עינתה והו מה שכתב לפתיעין דלעין שנריכה גט לחתנת הרי פירושו כתקיעתו לעם ומה שחתה על העור לפה לחמיה דין התחנה בומן שהוא לומרת חליצה לפי לחר ב' חדש וכו' לפק"ד כיון שכתב כחליקה חחר ל' יום הוא לומר לח כתלתי ונריכה חליצה והיה לומרת נכעלתי נחתנה ודי בגט וכו' מורה דיוק כשהוי לומר נכעלתי לך-גם גם היה מודה נריכה חליצה כדחמר הוא ומכח נמי

היינו גט וחליצה כחמור:

ובמעשה שתחלה לעשות לשחיטתו בדברי
שחכם השלם הפוסק הנ' שהביא הכרי
הנ"ם ופסק מרן בש"ע בסי' קכ"ז ס"ו יבמה וכו' היה
אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי אינה נאמנת
תליגה וכיון שכן כל"ד נמי שהוא אומרת נבעלתי ותמנו
מעוברה והוא מכחיש שהיא מרגשת תרתי
ועוד עליון לתי' בתוך ל' לאינה נאמנת תליגה מכל שחר
פסקה ודלית דחכם תיירי שכתיירו יחד כשני
ערים ולכאורה עירי יחוד ובוא אומרת נבעלתי וכו' תו
לא תהימן כיון שבכר כתיירו בערים ודקדק כן מת"ש
אמין וה נאמן למוקרה ע"כ לחם לחר שבנפש וכו'
ועש כדבריו:

ואנא דאמרי שם כחים אינו לרון שחר לשון כנפש
מיך לומר דהיינו שבעל ודלי כתבואתי
בדברי הנתקי בפ' החולן ליכתתי כת"ם מתני' כנפש
הרי היא כאחותו לכל דבר כתב הנתקי כנפש היינו שבא
עליה כדכתיב יבמה יבוא עליה ומכיון דדברי מרן
ברין זה היינו כתוך ל' דליכא חזקה דבעל תיך כתם
שחר שבנפש דהיינו שבעל שם לא שפירש שת"ם שחר
שבנפש היינו שחר שעשה כה מאמר לפני עדים כפושם
מקדושין וכן מצינו קלת מהשעם שבתב ה"ה בפורו'
בגהו שניהם מודים וכו' שלא אמר כבעלתי ויהיב טעמ'
דאמת יאמרו יבמה שתייבתם יולם כחליצה וכך
אמת יאמרו שיוך לפני כעשה כה מאמר ת"כ לענדקדוק
שבנפש דקדוק השמש המ' שבתב בחכם שם בפוסק
הי ניתן ליאמר דאפשר דמרן לא קלי מיירי שלא בשתייחד
עמה כעדים כלבר מלא הרבר תפו' כדברי הרב בלבוש
לגבורים מפש הלי המימנ לדעתי יש לדחוק ולומר
דלפי' ר"ת לא בתב כן שלא עשה מאמר לא כעבה מאמר לא בעי עירי יחוד בלבד כן מבואר
מדברי מור"ם זל בהג"ה בי' קפ"ז בת"ם הרב כיה שתוש
זל שם ס"ק כ' וכו' ולפק"ד מור"ם זל לא כלינן עם ר"ת
בזה וכדקדוק בתב דברין דוקא כבה עליה כלא מאמר
דלו כעינן עדים ודקדק כן מדברי ר"ת שבתב הלי וכן
גראה כעינו שאם לא כנס היכא שבתבו ולא נתייחד
עמה כעדים וגניהם מודים שבעל בלא עירי יחוד לא
אמינן בלתוה כיון נמור ואינו יכול לכוורה בנגד
כלא תליגה שבפש שגרושים וקידושים בריבי עדים כך
ינוש ותליגה בריבי עדים והגה אומרו שלא בנס יבתבו
מורה שלא עשה מאמר כעדים והמאמר קרי ליה
כניבה מאחר שבתב אח"ך ולא נתייחד עמה בעדים
אנס אומרו ושניהם מודים מורה כן דלא עשה מאמר
אלא נתייחד כעדים אלא שגניהם מודים חוי לא קנה
קנין נתור מצינו אחם עשה מאמר כעדים אעפ"י שלא
נתייחד כעדים משכינן מחזקה דמתקמת כעל וכל
שאיתרת נבעלתי אינה בריבה חליצה כת"ם מרן שלא
זה נאמן וכו' דאם בחים אנו לומר דאפי' כמאמר שלא
בתייחד כעדים אינה נאמנת לומר נבעלתי ליפטר בנגד
לחיר הו"ל לבקוב וכן בראה בעיני שאם לא נתייחד
עמה כעדים דשניהם מודים וכו' מתה שבתב שאם לא
בנס אח יבתבו מורה דהיינו קידושי מאמר והבכרת
שיאמר לקיים חולין וה דהא כיון דעיקר הקניה בביאה
אלינו אלא לקייתה מן התורה כדכתיב וכא עליה
ביאה לבני עדים לא מיפסר אלא שיחוד לבד לבני עדים
אם עדיין יש לביאה אי אפשר שנתייחד אמת לא כל
אלינו אלא דאפי' בריבים אנו לומר כיון שנתייחד מקמת

ענייני נט משום המחמר כמכוער כפר' ר"נ ועל כל פנים נריכ נט להחמירו ולוקק להוקומו כל מ"ם דמיירי דלא עבה מחמר דמ"כ מחמי לחר ל' לחיכם כחמכים להכחים החוקה חת כיון דחקור לכעול כלא קידושין כמכוחר שם כמ"ם דף כ"כ חף לחר ל' והיו כחמכים שכיהם ודי כחליפה כיון דליכת חוקה לא חוקה דלא מוקי לחיכם כיון דחיקורת רכיע ע' ולא חוקה דכנסה כיון שלא קדם וכו' ועב:

ומאחר שכרקו דכרי הרב כית שמוש אל ל"כ שפיר אל דמפטר כנט לחוד ומת שכתב המכם השלם הפוסק הוא וכל חמור מעתה וכו' ועב כל זה לכתך כב ד' חיפשר לומר דלף לפכרה זו נריכה נט וכו' דלא לחמרי' מי כעל כלא עדים ועבה מחמר כעדים דקנה דלא דוקא כשכניהם מוחים לכל שם לחר מכחים לף לם חומרת נכעלתי לינה נחמנת לפוטרו כנט וכו' דכרי הרמ"כ ומרן סוקרים דכרי החכם השלם הפוסק הי' שהרי כתב היא חומרת נכעלתי והוא לומר לא כעלתי חינה נריכה חליפה שתין וה כחמן לחוסר והיינו לפי תוך ל' כמ"ם ה"ה אל ונם פת"ר כתבו דכפיו הכי כתב כעד מרן אל:

ומ"ש החכם השלם הפוסק הי' לחלק ובעלמת מהימנת שכל חכא דלא חמרה נכעלתי אלא לחר העיבור וכו' נם חי' וה ליתא שהרי דין הירושלמי שכתבים חילוק זה דכירושלמי כעי שם לדכי חחיר מעו לחיתר העתדתי עלמי לעשות הולך ממור לו שהוקי זכו ופשיט מלרכה שתיכם נחסרת דלא כל כתינו לחוב לחת כנה כמו שלא כל כתינה לחוב לרתה וכו' ועב וכיון שכן הולך הכח כשר ומה נם דכמ"ד עשה מחמר דיש למו לימר דכעל והא דחיה דחיכת וולד פעולם כיון שהוא כשר זת"כ כנט לחוד סני ומ"ם פשרט לכנרת שה"נ ודרכ כית שמוחל הל מפכת השה"נ דכשר הוכחתו הפך ודכרי הרב כית שמוחל קשים כחמור ת"כ כ"ר דחיכת וולד והוא כשר כפי הירושלמי שם מעריכין לה חליפה יוצא פיסול לוולד ולרוחי היה די כנט לחוד דלא עכדינן הילי דשכרן כיון דלא מוקמי' לה פחוקת ונוכה כתכיחר כב ע"ה סי' ו' ועב:

ואבוא היום אל השפיה השני שנשתפק לו להקדי' חנט לו החליפה וכו' והכיח לנו דכרי' תהרי' שתיט אל שכביח מרן כתשובה סי' ו' ואל ועל ההיח דהיח כוכן לדכרי הרשב"ם ומרחה לכל לוך פכרתי היח דהויח חליפה פסולה וחוזרת ע"כ החתין וכו' לוך לא רחה סיפא דחילתא דכתב שם וחלנה וכו' היכרה לינשא וכו' כתב החכם השלם הפוסק הי' שלא דקו פשן מוהרשב"ם וכו' כן הוא החמה שלא דקו וכו' לחתנם היות שמה שחמרו לו שהיה מרחה לכל שכרת הרשב"ם דהויח חליפה פסולה וחוזרת ע"כ החתין עלמה מייתי דחתקוים שכח לומו כן דלרעת הרשב"ם ליכח חוזרת על כל החתים שהרי כתב כהדיח נחלנה וחוץ חחת מהן הוכרם ליכנס לזר חוכה שנחלנה וחוץ הוכרה לא לדידיה לריכה לחזור ע"כ החתים וכו' הרי דלהרשב"ם לא כן הדין חלא הוא לפי שכרת רכיעו ירוחם ודעתיה לח"ל כן כשר תיקון לה ועב:

ומה שהקשה עוד על דכרי מהרי' חתים אל דמ"ם ועוד וכו' לחשיר לם' דקו' לא היח לגיסח קחת לגיטח כתיכ וכו' ועב כקיכטריסי פשט הדכרים הם דהם' שפקת היח לרעת רש"י דם"ל דכיון שלחו וכול ליכתה חליפה פסולה הל וכול ליכתה לא היח חליפה פסולה וכיון שכן כ"ר שלא ילכתה עדיין ויהיה רחוים ליכים קידם הנט ולטח עליים שטוח עיקר היכים מ"ב

ע"כ מחתין ואילו כתתני' קחני שכן נטחין וחליפה מוכח דכחליפה מחת כפערת והלא נריכה לחוור ע"כ החתין ומ"כ היה רחוי שתקשה שכן בטחין דהויט נט מום ונט מום וחליפה לוה וחליפ לוה ופשטת המתני' מוכח דדי כחליפ' מחת וכו' והו לגיסנת קחת דלסוכה לב' ומח"כ הק' דחני' מ"ל דהלכתה כליסב כחרת דמוקרת ניתת כיון דלדכרי החכם' היינו כדיעכר מכל לכחילה לא קשה ה"כ חיך יתן נט ר' לחתן וכתתר הכין כת"ר שהוח קושית שהקשה מדכרי רבן קף שהלשון לא משמע הכי מ"מ חיפשר לתקן קושית על מוכן שקו' הל' היה מסכרת דכה שלא הוחרו ומתני' קחני חליפה וכו' ותקו' כל' היה דקף לגיסנת כתרת קשית לפי דכרי רבן וכו' ועוד ומה שיש לרחות דכרו כבר דחקם מרן אל שם כתשובה:

ומה שהקשה החכם השלם עוד כמ"ם מוהרי"ם דכרי רביו ותמה עליו דחיך מציכן למי' דהכרמ"ם סכר דהלכה כליסנת קחת דהת חיכו קחמר ולם רנם לחלין חליפה של מחת מהם פוערת נרתה משתע חפי' חליפת כעלת הנט ולפי ס"ל כליסנת קחת הת היח לה חליפה פסולה וכו' והרת"ם סוכר דריכה לחוור ע"כ החתים כמ"ם רכיעו יוחק משתע כחלק ל' וכו' וחן חתה דהתכרכ"ם לחשיק מדעתים לעיתר הכי וכו' נרחה דעעתו כיון שחיפור הוח קיל ולא הוי חלא מעוט דחיכלפה לכן חינה נכנסת כסוג חליפה פסולה וכו' לכל למכרי' סתום וכו' קשיח הנה מחחר רכבר סכר לה חליכת דהכרכר"ם וקוח הסתת ל"כ מה לך להתרעם עם מוהרי' סתום דהת עכ"פ לפיסול מיהת מיכת חלא דהוי לפיסור קיל והנה כי כוכבלתה כדין הרת"ה דעיקר נרע כיון דהפיסור הוח קיל חליפה מחת פוערת נרתה חבי' חלמה כעלת הנט ת"ח כל עוד שלא נדע כנדון רשוסרי' סתום דעסק מחמר ועדיין מוחרת לו לכוח עליה כיון שלא נרע עדיין קושיתו היח דת"כ יחלין לה חחילה דהת חבי' לימור קיל ליכת דהת חליפה כשירה הוח כיון דהיחה ליכותי שעיקר היכום חן התוה הוח הכיחה ומת"ך יהן הנט לרעת הרמ"ם דסוכר דחליפה פסולה מוחרת ופסק כלוסנת קחת דכתב דחצורה נכ ל"כ טבי הוח עדיף לחלין חחי' כיון שהיח מוחרת עדיין ליכנס וליכעל והוקו' ומהרמ"ם לא קשיח דהרת"ה מיירי שכבר נרע דלו לא חבי' פסולה כדי להדריכה חליפה מכולם ות"ת נם להרת"ה השוב ויוצר שחלין נרע תתקבלת הנט אך אם כבר קבלה נת חליפ כ"כ התיסור להדריכה לחוור ע"כ החתי' וכו' ווא פשיט והכי דקרק מוהרי' סתום וכתב מה הרוחנו אם היה נותן לה נט עדיף טפי לחלין לה מעיקרא ר"ל קודם הנט דכנין שלא נתן לה נט מציקר' היה מיחרת לו ולוינו נכנס כסוג חליפה פסולה כלל:

אך דכרי מוהרי' מדכרי אל קשים כתו שהרי החכם השלם הפוסק הי' ת"ת נבל נר הדוחק הנדול יכול המומר לפרש כוונתו בכוונת מוהרי' סתום ות"ת הוא דיוקך:

ומה שנלטער בת"ר להבין סיום דכרי מהרי' סתום כת"ם ועוד דיוכל לפרש שפקת לחריתי וכו' ותמה שהרי התים כתכו וכו' ועב כקיכטריסי פשט הדכרים הם דהם' שפקת היח לרעת רש"י דם"ל דכיון שלחו וכול ליכתה חליפה פסולה הל וכול ליכתה לא היח חליפה פסולה וכיון שכן כ"ר שלא ילכתה עדיין ויהיה רחוים ליכים קידם הנט ולטח עליים שטוח עיקר היכים מ"ב

אחלנה חלוקין כשרהוכיח שכן הוא סברן שברך שם
אם הלכה כאחילל כאן שפסקו כאן פוסל כוותי דהיכא
מחזק ותק"ל כרב שחוזרת ע"כ החיים שמת ק"ל
הלכתא כרב"ז דהכא הויה ליכנס לחופה וביון דירידה
שלא כעל רחויה ליכוס הוא וזהו שפן שפקק ולקולא
חוק שיהיה לענין דיבא אם כ"ד היה לריך נט ותלינה
הדרך שכתב הר"ן פוסק הוא הדרך היותר נכון כתבוה
בקונטרישו החתנם בכר כתיבתי הכלבו"ד בנ"ד דדי בנם
כתרוכר:

ובספק הר' עלה ונסתפק אם יש לשנות ולכתוב
בנט למאמרו ולא לזיקתו וכו' או דו
בתמירה וכו' ותמהו' מייתי מלשון רבה שכתב נתן נט
לשון תרו דבקתינה תליא מילתא וכו' ודקדוק זה לדידי
לא מצלה ולא תורוד שהרי בכתיבה לא שייך לומר ולא
למאמרו אם לא שקדם תליא הכתיבה כן אי אתה"ך
בתמירה תנר כך ע"כ ע"כ לריך לומר דת"ש רבה נתן
נט למאמרו דהיינו שפי' כן ע"כ יכולים אנו לומר שבנט
כתב כן ורבא בעיקר התעצה המפקיע מצליה
המאמר נקט שהוא בתכיבה דאי לא נתן הכתיבה לאחר
מאי להכויה ולעולם דלרבא בשני כתיבה או לפשר לותר
דתן לה למאמרו היינו שבתב שתם וכשעת הנתיבה
פי' למאמרו וא"כ אין מדברי רבא שום הכרע
להכריע לפשוט הספק לך מדברי רב"ז שבתב לקתני דף
ע"כ וכיון שבתב בתוך הנט תורה דם"ל דכשני בתיבה
בתוך הנט. ומה שדקדק התם מהלם הפוסק דדברי
דב"ז שתרן מהדדי דברך ל"כ כתב ודוקא שפי' למאמרו
ולא לזיקתו קשתר לכל החתת כלא יכנה קיימת וכתב
תם הפוסק ה"ט שנר שלריך שיפרש החיוב והשלילה הלא
די שיפרש למאמרו לבד וכו' ולדידי אין זה כוחה רב"ז
למד דקדק יפה כתה שבתב ודוקא כשפרש למאמרו ולא
לזיקתו קשתר תיכף קשתר שבתב היא הודאה שתה
שפי' הוא כהריה שניתן נט למאמרו שהכוונה היא
למאמרו ולא לזיקתו וכן מוכרח לומר מת"ש כהר הבי
הבל שהתת קיימת כלא יכנה וביאור הדברים היינו
שנתן הנט שתם ולא תתר למאמרו אזי קיימת כלא
יכנה דהא בבר נתן הנט וכפי דברי הרב הפוסק ה"ל"ל
למיתר מבל שהתת טעי הו"ל למאמרו' אבל אם לא פי'
ולא לזיקתו קאי כלא יכנה אלא ודאי שהביקר היא
שיתר למאמרו דבהכי משהמע דהיינו ולא לזיקתו
זהו כוונת רב"ז ודלא כמו שהבין החבם הפוסק
הוכפי זה נם מ"ש בם"ס בדף כ"ב בתב נט לזיקתו ולא
למאמרו אין הכוונה שלריך לפתוב החיוב והשלילה
אלא די בת"ש לזיקתו לחוד או למאמרו לחוש מבזון
דבעי רבי חבינא להורות לנו דבעבד מאחר קאי מת"ה
ומנו בת"ש לזיקתו ולא למאמרו להורות שהיה בה נתי
מאחר ובפ"ו נם מ"ש רב"ז והיבא דבתב לזיקתו ולא
למאמרו אין הבוונה שבתב בן בהריה אלא רב"ז מפרש
מה שהוא התת דבבותב לזיקתו לחוד די שפירושו הוא
לזיקתו ולא למאמרו ולא שלריך לפ החיוב והשלילה ובן
מחויק ממ"ש רב"ז בד"ה מאחר עילוי זיקה רתי ובין
שבתב בתוך הנט אלא עשתו שא לאחר תהן הו"ל מנרש
תני אזה הרי דעיקר מה שבתוב בתוך הנט הוא לאחר
מהן או לזיקה או למאחר אחנם אין בוותו רב"ז דבעינן
תרתי החיוב והשלילה דבאין דבתב הזיו ממילא השלילה
מובנת לבל ובב"ז נפל חיסוד שבלו בבה דיוקו מדברי
רב"ז לדברי רב"ז ובאור דידוע הוא דזה הבלל דבי קשיח

דיוקו לאחרינן בעשה לא בתאחר אלא בם"ם ואפי'
בם"ס יש בתה בללים ולא בדברי המפרשים דברי הם"ס
ועוד דאפי' בפי דברי הפוסק שרלה לדיוק מדיוק'
טפי הו"ל להת' לרב"ז דמדברין מצמע דיוקו בבתב
לזיקתו ולא לאחרו הוא אפסלה ע"כ החתין הא בתב
לזיקתו לחוד לא פסלה והלא נט לזיקתו פוסל אף בי לא
היה מאחר בתובאר בדרך הפרק הנ' דנט לחודיה
פוסלה וא"כ נם אם עשה מאחר לאחר לא פסלה מאחר
שבתב לזיקתו ועוד קשה דמדאחר דאפי' בלא בתב לא
לזיק ולא לאחר פסלה ע"כ החתין וקאי בלא יבנה כ"ש
בבותב זיקה בהדיא בותפן דלא ניתן לאחר ודברי הם"ם
הם בדורים בחמור ומ"ש רב"ז ומבי מובחת מילתא
דדבת וכו' הוא למה שפי' שבוותת רבא בת"ם נתן נט
לאחרו שפירושו ולא לזיקתו ואין בוונת רבא לומר
לאחרו לחדאחרו והיה הנט נפלזיקתו שא למאמרו
דוקא ולא לזיקתו עלה בתב רהבי מוכח בפר"נ
דלאחרו ולא לזיקתו קאחר מדבעי לאחרו ולא לזיקתו ב"מ
לבעייתי ר"ח שבתב בהדיא לאחרו ולא לזיקתו ב"מ
דבהבי קא תיירי רבא והבי דייק רב"ז נם שם בדף כ"ב
שפירש על מיתרת רבא נתן נט למאחרו ולא לזיקתו
והאי דוקא לפי' דהיה לאבזר לפרש רנתן נט למאחרו
דוקא לומר שנתן הנט לאחר האחר והנט היה שתם
והיה בין לאחרו בין לזיקתו תם"ה בתב ופי' דתיירי
לאחרו דוקא דהיינו אפי' שניתן הנט לאחרו:

ורא תי לאחכם השלם הפוסק ה"ה הביא דברי רבי'
ירוחם ז"ל וקרוב מאם יפה דמורה דבך
לריך לבחוב ובסוף עלה בדעת בל הפוסק שלא בתבו זה
ולדידי נם דבינו ירוחם הבי ס"ל דלא בעינן בתיבה
ובת"ם שם אף"ך ובתב הרת"ה מ"תשם נתן נט למאחרו
ולא לזיקתו היהרה ובו' ואף"ך בתב בתב נט לזיקתו ולא
לאחרו וכו' מדהביא דברי הרמ"ה ולא בתב לחלוק
עליו בת"ם נתן נט למאחרו הלא סני בתמירה שא נם
בבתיבה ומדרת"ה נופיה דתחילה בתב בתב נט ואח"ך
בתב ובו' מורה שאין בוונתו דבעינן הבתיבה בך הלא
בא לאחזיענין עיקר הענין דהנט היה לאחת מהם
ולעולם דבאחרינן סני נם רבינו ירוחם הבי סובר ולזינו
חולק עליהם דבעינן שיבתוב דוקא ות"ם רבינו ירוחם
בתחילה דברו ובתב בך מיבו רוצה לומר דמצד הדין
בעי שיבתוב הלא בא לרחות לנו פשיטות לבייתו דבי
תניא דקתני בעי בתב נט לזיקתו ולא למאחרו או בתב
למאחרו ולא לזיקתו דלפי המסקנא דהאי לחודיה קאי
והאי לחודיה קאי לבברית רבא אתא לאחמועינן רבינו
ירוחם דלא מבעיא אם לא בתב בנט בן בהריה אלא
שבתב בתם ואח"ך בשעת הנתיבה אחר בך דוחאי אתני
לאתוי דבר שאחר עלינו אלא החידוש הוא בבתב נט
דמוכיח מתוכו שאינו נותן אלא לדבר אחד והיה סברת
לוט מאחר עילוי זיקה קא רמי והו"ל בתנרם אבי אתם
קמ"ל דאפי' בבותב נתי בהריה בנט הבי אפ"ה מהני
לאתוי דבר שבתב עליו ומש"ה נקט רבינו ירוחם הך
לישנא אחנם לעניין דינא נם הוא מסבים לם' בל הפוס'
אלא בתבו רבינו איבתוב הבי בהריה אלא בא לני
להורות דאפי' בתב בן בנט מהני אף אחוכיח אחיבו
אחינו נט אלא לדבר אחד מהני דהלבה בבבא ולא בר"ת
דחסמ"ל זה והניחו בתיקו יעש:

דודי יהד ולן בעוחקא רק ואשבח מרגניתא ואייתי
לה בירוח מ"ם הרלעבא ז"ל בחי' למסבת
קידושין

קידושין דף מ"ה ע"ב דהיכי סוגיית הקטנה שלח ליעבד לביה מקדשה ותיב המקדש וכלה לפני יכם ועשה כה מאחר דקאמר רב נריכה נט וקלילה ומיחן וכו' וכתב ז"ל וקשיא וכו' ומדברי הר"טבת לתר הח' הטל הפוסק ס"ל דהר"טבת כרביט יהודה ס"ל וכו' כמו שהאריך בקונטריסו ע"ש וכאשר לעצמי לפרש דברי הר"טבת הנראה לפ"ד ומינה עיניך תריהה שאין מקום לומר דהר"טבת מנריך לפקוד כן והוא דהמדקדק לשונו בתחילה לענין שנתן למה נריכה תיחן עיניו תחזינם שכתב שלח יטעו בקידושי אחותם שמא לא נתרנה שלח לא בקידושי א' ולא בקידושי ב' וזו פשוטה היא וקידושין תופסין באחותה ובשרותיה העולם שנותן לה גט בכותיות שהיא נרושה נמורה וכו' ואין קידושין תופסין וכו' כמלא שביקר התיקון היכו למי שרותה הגט שלא למי שרותה שנותן לה גט שנמצא שם בעת הכתיל' והכי הייק שרותיה שעולם שנותן לה גט ולא כהב שרותיה הגט ועלה הק' ל"ל מיחן מי משום הודעה וכו' הא כיון דתופסת קלילה מידע ידעי דלאו נרושה גמורה שלח תקק וכו' ועלה תירץ דכתב לפי מתן דידע בחלילה טעני בגט לרוגה כנרושה דכשלח כיכם ועלמ' כשנתן גט למאמרי ליכא למיטעי לפי' למתן דלא ידע בחלילה פי' שנמצא שם בעת הגט ולא המתין עד שעשו החלילה דהא גט יצמין הוא ומקוך לשונו ולא אמר מקוך נרושה שלא תלוה לומרו מקוך לשונו ולא אמר מקוך הגט מורם דכעי לכתוב לשתתי כשנכא לו לפרושי וכו' לך בלומרו הוא הדכרים בשתיכת הגט מקוך הלשון מוכח שאינה נרושה שלא תלוי דהא קרי לה יכמה ודקדק וכתב דהא קרי לה יבמה ולא כתב דהא כותב ניורף דמקוך הלשון שלומר בשתיכת הגט הוא קא מיירי ומ"ם כתב קרי לה יכמה ועוד דקדוק לאחר שהם מקוך הגט. הוה סו"ל לדהא כותב לה יכמתי לומרו קרי לה הייט כלשון ועלה קיים וכתב ומפרש נופיה שנותן גט למאמרו לומרו ומקדם הייט בלשונו שעב"ם בשעת הנתינה בעו הכי לומר ולעיל מכל הכא שלו מצריכי לה גט משום שהיא נמורה וכו' הרי לשון הגט ר"ל לשון נתינת הגט הוא כלשון הגט שעושה היא לאחר ולאיחתים קרי לה ומשו"ה מיישכן שרותה לוקו בשעת שרותה לומר וכו' ולא הייה משהו כלל וכו' ונרושה נמורה היא ולפיכך נריכה מיחן וכו' ולפ"ז אין מדכרי הר"טבת שום הכרח לומר דכיון שרותה ס"ל דכשיון שיכתוב שיכתוב החיוב והשלילה ולא לומר דכשיון שיכתוב יבמתי ולפ"ז אין מקום לקושית החכם השלם הפוסק הנ"ל מרן ומוהרי"ם ומהרשד"ם וכו' דיכולים לפ' כן וזכו על כל הדחק יעין מ"ש הר"טבת כמה שמצריכין לה ג"כ מיחן משום דהרי לשון הגט שעושה היא לאחותו דאתחתים קרי לה תורה דעל כתב הגט קלי שכותב תנתי ושם כותב יבמתי מ"מ כדי דלא תיקשי להגהו רכוותה כיתן ליתתי לחכם שילו לפי המוכן כאחת כדברי הר"טבת מה שיש לומר מדבריו ז"ל הוא דכהיא דיכמות צריך לכתוב יבמתי וכאן כתב דקידושין לישתי לחכם לשתוך שצריך לכתוב למאמרו ולא לזיקוקו כמו שהכין הפוסק ה' אין שום הכרח מדברי הר"טבת דלעולם דמ"ם יתפרש נופיה שנותן למאמרו הייט כמה לכר כאמירת שעת הנתינה ואפי' אם נאמר כן לא קשיא על הנך רכוותה אין נעלם מהם דברי הר"טבת מאחר שכיארנו לא כדפסקה מ' הר"טבת שלא

אחר ומן רב ואם היו רואים דברי הר"טבת ודאי שכך היו כותבי שהוא היותר מעולה שבכל הכתוביים שנכתבו לפנינו או זקוקתי או וכו' ולעולם הר"טבת ס"ל כלל הכי רכוותא דלא כעיון שיכתוב כגט החיוב והשלילה שלא כאמירה וכמו שהוכיח החב' הם' הפוסק מדברי הר"טבת ושאר רכוותא ומה שהקשה על הר"טבת מיניה וביה מהיכא דכתב נבי קטנה המתנרשת על אביה וכו' לפי האמור לא קשיא מידי ועוד המעמיק בדברי הר"טבת כמ"ש בהגהות דרך ט' מתחי' ועד סופ ונלפה יש"ל דכעיון מוכיח מתוכו ובהגהות דקטנה דהרואה שיאמר שב"ד טעו וכתבו גט לקטנה ואינו גט לב"ד טוענין לא חיישינן וכיון שהם מכמים לידע שקטנ' אין לה יד ילעי דכך הוא סדר הגט מאחר דהחשש הוא לב"ד טוענים וזה פשוט משל"כ שם דיעבד עשו לפי שידעו שבך צריך להיות:

עוד כתב החכם השלם הפוסק וז"ל תו קשה מהכותב גט על תנאי דהם לאמרו שלח יכתוב שוש תנאי ואחתי לא כעיון שיהא מוכיח מתוכו ובהי בתי דכתוב לא וכו' אלא אחר התורף דליכא חשש שיור מו"ל להגריך לכתו' וכו' במקום שנמצא לא יצא דרב המרחק ביניהם דלא אמרינן דכעיון מוכיח מתוכו שלא כשמוף והאופן כשאם מה היא שאם אחרוסה או נשואה מאיזה עיר מאיזה מקום וביולא מהדכרים שאם נכתבים בגט ליכא שום חשש אמנם כמה שמוזק לנוף לכתוב התנאי שאו פו"ל לבעל זכות שהוא כנוה ואינו כריתות כל כי האי מתקיימין העניין מתוך גופו ולא יהא בו חשש וידוע הוא מ"ש הרי"ף והביאו הטור סי' קמ"ז דלכתוב התנאי בגט או מאחריו אינו רשאי והו"ל זכות לבעל לכתוב והטור כתבו בקיצור אמנם בתשו' הרמב"ן סי' קמ"ז כתוב בתורף ופיים שם וכתב לכל אין רשאי לכתוב התנאי בגט עצמו בתחתיתו או כאחוריו וכו' דהו"ל לבעל וכייה בתוכו ואין זה כריתות וכו' כתב לכתוב השטר ואינו כידה ולא חיישינן שמא תבטל וכו' דלא חציפה ומנהג המקומות הוא לכתוב כ' אחר כידה ואחר כיד כ"ד וכו' כמבואר בדברי האחרונים ז"ל הן לא קשיא לאאי לא בעינן מוכיח מתוכו כיון דמוזק לגט ופוסלו ואי משום החשש יכולים להקל כמו שהקלו ולא מדברי הרי"ף קשיא לפ"ד מש"ם בנישואין דף כ"ה אין כותבין לא על הגיור המחיק וכו' ופירש"י שאינה יעביר הכתבי ואע"פ שחכמים מכשירים היינו כאחרו בעירי מקומה אבל בעירי חיישינן לשור שמא ואם היתה אין כותבין בגט התנאי אאי חשש שמא תבטל ש"מ מאחר דהרי"ף סגר לנו שם הדלת והרמ"ן והטור הכיאוהו ולא חלקו מי הוא זה ואיזה הוא שיבאה נגדם כדבר הפוסל לדעתם ומצו"ש כהנך לא כעיון מוכיח מתוכו וכן כל כיוצא כזה שהגט כפסל אמנם כמקום שהיו פוסל צריך שיהא מוכיח וזה חילוק כיור ואמיתי מאחר דיוצא מאחרו ריעותא כאחור:

ובך מה שהעלה להלכה החכם השלם הפוסק לעניין שלא להוסיף בגט תורף לאחר היתה בפיהי החכם לעניין קמייתא שכתב לדידי טפי הי' לכתוב כש"ס הר"טבת יבמתי דהוא לשון היותר מעולה יען כך שהקדיש כין קודם יכול כאחר קרא ונשתל יבמתי כין אחר שיכתה כאחר לא הכה יבמתי לעולם יבמה מתקדשת וכודאי שאם הכי רכוותא היו רואים דברי הר"טבת כך היו מסכימים וזהו דעתי לפום דינא לכתוב יבמתי:

ובסדר שפיר סרכ הפוסק ה' הכא וכן צריך להיות אעפ"י שיתור לעתן הרכה כתה פתקן וכך צריך לומר הרי זה גיטך לקנייתך אבר קניתי מוחיך ולא לזיקתך הזקוקה לי ותקבלי גיטך זה והרי את מגורשת כו' תמני מעכשיו ומוקדת לכל הדם ודי ככך גם מ"ם שכן צריך לומר כשיוי הסופר והעדים כך הוא הפתק:

ועמדתי על כל מ"ם כפ' הה' ויפה רן דליכא לתיחש להחזירה על כל הפתים מכל הטעמים האמורים ויליב ונכון וקיים ואפר כל הכתוב ינדיל תורתו:

ולענין הולך אם יש כו תקף ממחזת הוא הספק שעמד כו החכם בשלם הפוסק ה' בסוף קונטריסו הנ' לכתך ר"ה הנה לפ"ד מתחר שעבר ל' יום מיום שעשה כה מתחר והיא טוענת שבא עליה כתה פעמים אף דלענין לתורה עליו נאמן מ"מ לענות סולר שקוקי הינו נאמן ובן הוא מכואר בירושלמי שם ורבי ירמיה בשם מהו שיהא נאמן לומר על דר' מתיר בעמדתי עמתי ל' יום בשביל לעגות הולך שקוקי נשתניים מן הדין דיכתם שאמרה בתוך ל' יום דלא נכעלתי כופין לוקו שיאמין לה לאחר ל' יום מכקשים מתנו לאמין לה ותא"ר לאעזר דר' מתיר היא ותא"ר לאעזר לא שנו אלא שלא הלך ארקה לא כתה דאיתא תתן לוקו כל הימים לאוכ לעתה אף הכא לאו כל הימנו לאוכ לעכנו ע"כ עיש בירושלמי בפוף פרק כיצד שמתי כיכתוב עלים ופירשו המפרשים בשביל לעגות הולך שקוקי הולך תן היכתה שהרי היכא לומר אלא כא עליה והו"ל כולך הולך משומרת יבם מתים זר שאין הולך מתור לדברי הכל אבל שקוקי הוא ק"ל אפי' כאבר נשים מכעיא ליה אם הכעל כהן ניתן לשקוקי מדין כהונה וליתון עיקר ע"כ. ועי' עוד כת"ם לא שנו וכו' דכופין ומכקשים ורריכה אלא אלא לנכי יבמה עצמה הא אבל ארקה לא אם אמרה היכתה לא נכעלתי אין ארקה נאמנת כשביל דכוותה אל זו דכל כוסם כחזקת כעולה לאחר ואיהו דאויה לנפשה תקיבם ר"י אוזלת וכו' ועב כתבל הלבי הידושלמי אפי' שקוקי לא הוי הולך אלא כולך כאר תחזקינן ליה ואפי' תוך ל' זה ולך כאר וכ"ם כך ל' יום ולילה ויום ואפי' שניים שיאמרו אלא זה ירם תתוך ידו לילה ויום ואפי' אלא נתייחד עמה דוקי הולך כאר ומכוין הדין הנדה מפורש כתל"ודין כבעייתא כריה דר"ן ופסקינן לדיוקא פמ"ש מדן כת"ע דארקה לעולם מותרת ואפי' תוך ל' יום וכו' דלא כהרא"ש כמכואר כך בהרא"ש והרמב"ם ולבעומיה הכי ס"ל דתהיכא קיוקי לאוסרה ה"כ מיכה לתרוכן נמי לולך שכאר ובת"ם כירוש כהדיא ותו לא נעיכן כל תם שטרת החכם הנלם הפוסק ה"ו כל זה כתכתי לעגות הרב הפוסק ה"ו כי שאר כאריכו הוא מוכר מנוצ היתם ות תעלה כעב דומה לארשין יפוצו מצוותיו חולה ויגדיל תורה ויאדיר כ"ת. נתם הכותב מתוך טרדה אשר אין לי פנאי להיות מתכודד כראוי ועיר ישראל ישלנו משגיחה ורחמו מתורתו לדון דין לתת כ"ת. נתם שועל דלתי מנויית הארי נוצ היתם: הכעיר משה מרדכי יוסף כב"ר מיוחס פ"ע

חלק תשובתי תלוי

סימן כ"א

נה"ר דעה נחל נובע מקור חכמה אין חקר לתכונתו כאורות המיוחס אחד מאיר לארץ ולדרים תור זהוב יוסף כהרים לנו לעניים · תיינו שלח סר"ם תזרפי תעלה עיר וקדיש שקדשוהו שמיים · הדר הוא הדרת קדש הרב המופלא וכבוד ה' מלא כתוהר"ר מרדכי יוסף כב"ר מיוחס נר"ו הולך זאור כאור התמה יהיה שבעתיים. כ"ר ת:

הלא מרחם יעבור שלום שלו"ם שלם תרכעתים. והדר מגלי תפלה לעני למען יאריך ימים ושנות חיים דשנים ורעננים ימים על ימי מלך יוסף ויהי נא פי שנים. ורב טוב טוכם כפולה ומכופלת רחבת ידים. כ"ר ת. כתב הקדש האיר חדש תורת אמת ויאורו עיני מאירת עינים · וגל ככודי כי פנה אל רהבים התזוב אחר כקיר תולעת ולא איש כפיפה שחין לה חזוים. כתקוש גדולתו כאן נמלאת וכאן היתם ענוה תרך חכמים · זאת היתם לי להכנס לפנים תמחילתי כשבדת קמי מאריה וכתב אף כן ירבה נדולה מהכתם רח"ם רחמתים. ואף אם נעויתי קלת מדרכיו תורה היא ולעתוד לבי ארוך ותענוקותיה קל שמיכנת מלך מוחל ומולח ככפלי כפלים. כרחמיה מאחר חיון וחקר ולן כעיתקה של הלכה עמוק פלפלה חריפה רח"כ רק"כ שכח התניע לכתכ"ם. ואני העבד תתנהלה לאחי כעזר נורי ונועלי:

תנן כתם היכתה שאמרה תוך ל' יום לא נכעלתי כופין לוקו שיחלון לה לאחר ל' מכקשים ממנו שיחלון לה ופירש"י ז"ל לא נכעלתי לו ליכם ונט ימין מתחת ידה כדתפ' כנת' והוא לומר כבעלתיך ודייך כנט כופין לוקו לחלון דהיא נאמנת דער ל' יום מוקי לה ים מנפשים מלבעול עכ"ל. הנה כדברי רש"י הללו יש לפרש כשני פנים לוקן לאחר דנט יבתין דקאמר הייגו נט שתם והוא לומר כבעלתיך קודם הנט וכבר נפטרה כנט והיא לומרת לא נכעלתי ותזר הנט להיות נט זיקה ונפטלה עליו ורריכה חליצה תוך ל' יום היא נאמנת וכופין לחלון דיהיב לה נט זיקה ונפטלה עליו לו תצבר לו ליכם לאחר ל' יום הוא נאמנת דכעל וגירש וכבר נפטרה רק לפי דכריה שלא כעל ויהי נט זיקה הרי שויוה נפשה תחיכה דאיסורא ואי תפשר ליכם וכעיא חליצה רק מכקשין ואין כופין דלפי דכריו כבר נפטרה. ויש לפרש עוד דנט יבתין ר"ל נט זיקה שהוא מפורש לזיקתה והוא לומר כבעלתי לאחר הנט ודיו כנט ר"ל שיהן לה נט עתה מעום כיאתו שכח עליה לאחר הנט ויש לומרת לא נכעלתי וכעיא חליצה תוך ל' יום כיון נאמנת ולהכי כופין שיחלוצה ר"ל לכד הנט שהוא מוכה כו עתה לאחר ל' יום מכקשין ואין כופין דהוא מהימן ומיפטרה כנט לכר שיהן לה עתה רק מעום דאיכי שויוה נפשה תחיכה דאיסורא מכקשין הימנו שיחלון לה והקשו כת"ם ער דנכפיי לאחלון נכפנו ליכם לת"ר כשניה הוא מתחת ידה פירש"י שנחלוצה נט קט"ר נט נאור לביאתו הוא ר"ל שהינו נט זיקה כפירוש שא נט נאור והוא לומר כבעלתי קודם הנט ונפטרה והיא לומרת לא נכעלתי והוא ליה נט זיקה מיהיכי יכמה

וכו' ר"ת אמר התם נט לזיקתו הפת נט לביאתו פירש"י לעולם מריבה נט אחר לבר הת' דהתם נט לזיקתו ותפלה עליו לפיכך לית כפיון ליבם וכיון דאמר בעלתי מריבה נט לביאתו דים ביאה אחר הנט וכו' גם לשון זה ל' כשני פנים והיה הראשון התם נט לזיקתו ר"ל התם בכריית תיירי כגט היולת מתחת ידה גט לזיקתו ר"ל שהוא מפורש לזיקתו והוא אומר כל עליה אחר הגט והיא אומרת לא נבעלתי לביכך מריבה גט משום דכריו שאמר בעלתי אחר הגט הראשון ומריבה חליצה לפי דבריה שאמרה לא נבעלתי אבל הכא ר"ל פתקיתין גט לביאתו ר"ל גט היולת מתחת ידה אינו מפורש שהוא לזיקה אלא גט סתם והוא אומר בעלתי קודם הגט והיא אומרת לא נבעלתי ואפ' זה עפ"י הפירוש הראשון הכל כשני דברי אמתי אך לפי זה יש לדקדק קצת מאי קאמ"ד דקאמר לעיל והא רב אחאי' קאי ולפי' לרב אחי פי' דאמתי' לא נאמנה ואל עוד התם ר"ל הגט הראשון שיולת מתחת ידה היינו גט לזיקתה אבל הכא ר"ל הגט הב' דאמרינן לה היינו לביאתה שבא עליה אחר הגט ולא כדקאמ"ד דגט היולת מתחת ידה גט לביאתו לא אלא גט מפורש לזיקתה והוא אומר בא עליה אחר הגט ומתניתין וברייתא שוין שם וזה הפירוש הוא עפ"י הפירוש השני הכ"ל:

והרב רביט עובדיה ז"ל והרב חיט ז"ל נראה שהביטו בפי' הב' שכן כתב הרב"ע על מתני' גט לזיקתו וכתב הרב חיט דכיון לזיקתה דרב אחי' ועם ואתיא להא דטבח ז"ל כשיטתו כתיבת יד שכתב ז"ל ר"ת כשניטה יולת מתחת ידה פירש"י ז"ל דגט ביאתין יולת מתחת ידה פירש"י ז"ל דגט ביאתין יולת מתחת ידה והן עלו הרי אחי' לפי דבריו שהוא אומר בעלתי אסורה היא לו מדרבנן דקיים ליה בלא יבנה ואפילו כשיבת כופין לחלוץ ועוד היכי קאמני כופין אותו או מכאיין מתוך לחלוצלבך הא מריבה גט וחליצה לביאתו גט וחליצה לזיקתו עב"ל הרי דגם הרי"ט ורבותיו הביאו כפי' הב' שהכתבתי דאם כפי' הא' מאי תקשו מתני' דלא קתני גט וחליצה והא מתני' בבעל קודם הגט תיירי ושוב נתן הגט ולא אזקתה הפ' שלא בכריית' גם קתני הא' לא קשיא ממתני' אלא ודאי דכפי' הב' ס"ל ולהכי ברכי ליה שפיר כדם דכותיה כעלי התם נראה שהביאו כפי' הא' ולהכי כתבו בתחלת לשונם דהך דפיכה בלחר ל' יום תיירי דאי כפי' הב' הרי אף מתני' הכי מיפרשת בגט זיקה וגם חליה אחר הגט וכופין לחלוץ וגם לגרש ואיך כתבו התוספות רבינו ל' יום משמע בריש דיבמה גט חליצה גט אלא ודאי כפירוש הא' ס"ל:

ונעתה מניין למאמר הרמ"ם ז"ל ס"ל כרש"י עפ"י הפי' הב' שכתבנו שכתב ועוד שכופין חוקו לחלוץ נכפנו ליבם ממ"ר כשניטה יולת מתחת ידה ואח"ך יבמתה שעל הגט פסלה על עצמו ומריבה גט וחליצה ע"כ דמאחר דפירשנו כין מתניתין כין בריית' הכל אחד כשגטה יולת' תקו' היינו גט זיקה ואף גם גט סתם דפסלה ואח"ך בא עליה מריבה גט וחליצה היינו דקאמר הרמ"ם כשגטה יולת מתחת ידה ר"ל גט סתם ואח"ך יבמתה ר"ל בא עליה שעל הגט פסלה על עצמו ומריבה גט וחליצה וכ"ת מאי יבמתה דקאמר הרמ"ם ואח"ך בא עליה הול"ל לבית לתיתר דקאי לשון הת"ס דתתר נראה לבאנו ליבם ידע' בבר פי' בתתני' שבבתה. ביבם

ות"כ מאי נכבי ו ליבם אלא ודאי הכיאה קרי לה יבום כיון דמדאוריי' לא מיקניא כי אם בביאה וכוה אתי שפיר כשכתב לקמן וכ"ל לדקדק מתוך פירש"י וכו' שהרי פירש שהיא אומרת נבעלתי והוא אומר לא בעלתי דיוצלה כגט דלאחר ל' יום תיירי ולא כתב דומיא דסיפא כדכתבו התוס' דס"ל דהך בבא מציעתא היא לאחר ל' יום אבל בבא בתרא ל' כין לאחר ל' תיירי:

והנה מר כ"ר רחמי כל בקורי כל עתר וימודד מר"ם דבבי הרמ"ם בא ז"ל דאמתי לאתא לאסתועי בתמי דקאמר ובשגטה נמי יולת עבדיו מתוך ידו לאתוך ידה וביאר כו כ"ר היט"כ כאורך וכרוחב ברם אנכי העבד אחרי כיו"ק תיובתא קא חזינא על פי הכ"ר דרכו דרך הקדש להשוות מאי דאמה בעלמו מאי אתא לאסתועי ופי' מר ז"ל כוונת הרשב"ם שהגט יולת מתם אתא בעלת טעמותיהם והוא מוכח שכתבו לה מידו לידה ולפקע"ד לא ידעתי מה תיקן בזה דלכתי קושייתו בתקומה עומדת דאמאי אתא לאסתיבוכן ותו לף אם לא יודה הרי הגט חתום ויקניים בחותמיו ולף אם לא חתום יקניים בעדי מסירה ומה שפי' בשאל"כ שאין הגט סתום וכו' קשה עוכל דגם עתה שהגט סתום לאכתי תיקני לאחר ל' יום אמאי אין כופין דכיון שכתן לה גט כסתם פסלה וכת"ם מין ל כשה"ט סי' קע"ד ס"ה והכי מוכח מת"ם הרשב"ם בעמו ברים דבריו ואין גט זה מועיל אלא לפסול ונקטו יכיון שכן לף שכתן לה גט סתם קיימת עליה כיאוד וכתקום ליסורת דקיימ' עליה מוקי נפשיה ולף לאחר ל' יום יכפנו לחלוץ ותו מאי דפרי סרמכ"ן ז"ל לרש"י תיקני ליה להרשב"ם בעמו דכך לי גט סתם כאו גט מפורש ונקט לשון הוא ואם כוונתו פריכה גט וחליצה דהך כיאוד פסולה היא ואם כוונתו לומר דגט סתום הוא ואינו אומר שכל עליה מקודם הגט והיא תשיב אחריה דלא נבעלה וס"ל גט זיקה ל"ק קשה מנ"ל להרשב"ם להוכיח דלאו מפורש לזיקתו לפי' כיון דלזיקתו היא שכתן לא קשה דהוא אומר כל עליה קודם הגט ולהכי תיק ל' יום כיון לאחר ל' יום מכאיין ועוד מכני הפעות רואה את דברי מר כ"ל שתמה' ניהו דתכתב משמע דס"ל כדעת הרשב"ם דתחלוקתם אם נבעלה או לא נבעלה היא לאחר נתינת הגט שבידה וכתי אכן כתב כפי' אלא כבל אח"ך וכני כתי כתב כאחר הכי ימ"ם בעלתי היינו אחר הגט כדפי' תרמב"ן ותלו תמ"ם בפי' לעין הרשב"ם ול פי' בגט הא' שהיה תיק ל' יום אינו מתקבל כיון שהוא אומרת שהיה משום זיקה וכי' מש"ה בעייה גט אחר ע"כ משמע דס"ל כדעת הרשב"ם דהא דקאמר הניחו קודם הגט ודאי אחר נתינת הגט מאי דאתי מר פי' הגט הא' שהיה תיק ל' יום אינו מתקבל כיון שהוא אומרת שהיה משום זיקה הרי אחתך לפשה. ובו' מש"ה כשניטה גט אחר דאשמעי טעמא משום שהיא מתרה משום זיקה וכו' הא לי אתרה משום חומרת היה פיטרה ואי כל עליה אחר הגט היכי בעיה. הא יהיב לף גט משום זיקה אבל אחומת ת"ת כיון דלא כל עליה קודם הגט לא היתרה בגט זה לעלמא דאכתי בעוד חליצה וכיון דכל עליה אחר נתינת הגט הרי בעיה גט וחליצה גט לביאתו וחליצה לזיקתו וא"כ מאי הוי טעמא דהתם כיון שהיא אומרת משום זיקה ותו אם לא כל עליה קודם הגט מה יעשה הלוה דמשום חומרת

מתלם זהלנו לא כ"ש עליה וכן אם יתן נט קתם או
מיקוף מכל זה דפוטלה כתוב לעיל ואם ואתנר קדום
וכחכתף פתוחרי נט חישוף ר"ל למתחרו אלא לזיקתו
אם חיינו מחיה כדברי הרשב"ם דכעצין המתחר לא דיכר
הרשב"ם אחאם חיינו סוכל נט חישוף פירוש למתחרו אלא
ואלי פשתף קלי מה דהוה דקתמר המי נברית כעלתי
לחינו קורים הנט ולהכי אי לאו למתרה מיהתא לא נכעלתי
ונט זיקה הוה חוף מיתחרית בנט זה כיון דהיוש
חתר בעלתי אכל כחוץ דאתרה משום זיקה לחכי בעית
בנט"ש ב"ש וה סוכר הקודם דם"ל דמתלוקת הכיתחר
דאחר הנט :

גם ממ"ם מר כ"ר אלי נתי וכו' מ"ת ציוף דאתר
בעלתי זכו' מאחר דהוה שיחיה לנט מחיכה
לחיסור וכו' משמע דהוה דמיהא דכעל קודם הנם אלי
לאחר כתיבת הנט אף אלא שחיה לנט חתיכה דחיסור'
כעית נט אמי וחלינה נט משום כיזקו ככל עליה אחר
הנט וחלינה משום שהיה לאתרה לה כח עליה אלא דאלי
נחומר כעלתי קודם לנט מירי ולהכי משום שהיה
שחיה לנט חתיכה דחיסור' כעית נט אמי לפי דכרוי
אחתר כעלתי והכי נמי משמע מתני דכתב לקתיש
אחת זה דאלי חירום כין שאחר הרשב"ם וכו' אחלי לא עלתה
נט: כיוט משום דכיה לחתר שהיה נט לזיקה וכו'
ואפשים טעמיה שפלה לנט נחיבה חלינה ע"כ כל זה
מחרה לחכתב דכאומרי כעלתי קודם לנט מירי ושוב
נחזיר לה נט וה"כ חיך פתב זמ"ם כעלתי כיוט אחר
הנט וכן הפי' שפי' כדאל"כ דהרשב"ם חלף הלך לו :

ואנב"י הפעוט נלקע"ד לפרש לשון הרשב"ם כדיוקן
כשניטה יוצא תחל כלו' נט שחיה שחיה
מפורש לא לזיקתו ולא לביאתו אלא שחתת בעלתי ואיה
מותרת לא נכעלתי ולפי דכרים הו"ל נט זיקה מאחר
דלא נכעלה ופוסלה עליו ועל האחיון ואיט מתירה לשוח
והוא מותר ככר כאחי עליה ונט זה נט נאחר הוא
דלאחר כיאה והותרה לעלמא וכשניטה נמי יוצא עכשיו
מאחר ידו לאחר ידה ר"ל הן היוש הזה נתן לה נט זה
לפניהו ושוב נאלקו היא אומרת לא נכעלתי קודם הנט
והוא אומר ככר כעלתי מקדמת דנא ולאפוקי מתירה
דנשתרם דהנט יוצא מתל"ש והם חולקין כביאת אחר הנט
שנ"כ ר"ל אי לית ליה כיום הזה נתן לה נט ואחליקת'
כביאה שאחר הנט אלא ניחת הנט יוצא מתחת ידם
וחולקים כביאה לאחר הנט מ"כ לאחר ל' יום נמי אחתי
אין כופין לחלוץ מאחר דמשעת נתינת הנט כשהם
פסלה ויקיימת עליה כלא יכנה מדרכן וכי כמקום
לוקור לא מוקי היינים נפשיה ואף שעברו עליו יותר מל'
יום מהיתכת היא אלא נכעלה כיון דהיותה כיאסור והוה
לן לכופו לחלוץ אלא ואלי מירי שהנט יוצא שכשיר
מידו לגרש שעכשיו נתנו לה ויכיך היא אתרה לא
נכעלתי מקורם והוא אומר ככר כעלתי ונעשרה כנט
זה ומ"ה כתיך ל' יום כופין דהיא מהיתכת לאחר ל'
יום מכקשין דהוא מהיתן ונפטרה כנט רק משום
דשויא נפשה חקילה דאיסורא מכקשים לחלוץ ולזה
הניח אלום מהיתום' דקאמר והוא שיהא הנט יוצא
מתיך ידו לתוך ידה ר"ל עתה נוקט לה ושוב אמר נט
אלא היא זה דככר כח עליה והיא אתרה נט יכתיקלא
נכעלתי ודיכ"ל אינתי הכי מיפרשא התם נט לזיקתי כלו'
החסר"ל כתתני כשהנט יוצא מהי ר"ל עכשיו נתנו לה
והיא נאמנת לומר לא נכעלתי כיון שהוא תוך ל' יום

חוכה נריכה אלא חלוקה אחל הכא ככריותא דכעי נט
אחר משום כיזקו דפיוק שאחר כעלתי והוא לאחר ל' יום
שהמתכתן ח"כ נט הא שיוצא עכשיו ר"ל שאכן לה
עתה אינו מתירה שהרי משיוצא נפשה מחיכה דאיסורא
משום שאמרה לא נכעלתי והו"ל נט זיקה ואינו מתירה
לעולם ועלה קא מותיב ואעפ"י שלדברי ב"ש דייה כחלי'
ר"ל כין לדכרים שאמרה לא נכעלתי ונט זיקה הוה וא"ת
דיה כחלוקה אין לדכרים דכעל ונתן נט הרי הותרה
לעלמא אתחלתי כמיוחד ונפש שמי ואינו קא מפקק לה כיון
שפשר מתחילה כעלתי והמעוהו דהא לאחר ל' יום חוא
מכחלק אחוי לאחוריו ומדיכון לוחק גרמשוה כעלתי
דקאמר ל' יוחק לם נט אחר מפו' לביאחו ולא חיכה
גם שהוש כוש וכ' אחל"כ כמתני' דקאמר לאחר ל' יום
מכקשין ממנו שיחזיר לה אמתי לא קתני נט וחלוקם
מאחר דהוה מהימן אינש למימר אחר דישת דמתני'
ר' קדים ל' יום כופין אותו לחלוץ דיקא להכי נקט נפיפת
לחלוץ ועל כורחין לוחר כן לשיטת הרשב"ם שפהב
לשום מר כ"ר דכדיוק דכרי כ' כעי נט וחלוקה וחיקתי
ליה מתני' דקאמר לאחר ל' יום מכקשין היפנו סיחלוץ
לה ואם כעייה נמי נט אלא ודאי ע"כ לשנויי הכי זהו
מה שנראה לפקע"ד כלשון הרשב"ם כדוחק לי ניחא
קתיש דמר :

ובי"ש מר כ"ר ומ"ם כעלתי היינו אחר הנט כדפי'
הרמ"ן . הנם שיטת הרמ"ן אינה כנמצא
כעיר הלזו נם שיטת הרשכ"ם כדפוס זולתי שיטת
הרשכ"ם כתי' ואם רחיקי שכתב וזל לכ"פ דנט אחם
עתה מקי והוא טוענו ככד כעלתי ונט נאחר ואינם
מריכה חלוקה וכו' הרי דם"ל דכאומר כעלתי קודם לנט
חיירי ולי שיטת הרשכ"ם היא כהרמ"ן כמ"ש מר כ"ר
סיכי כתב הרמ"ן וש"ם כעלתי היינו אחר הנט ו כיון
דכן הרשכ"ם לאו כשיטת הרמ"ן קאי והכלקע"ד
דהרשכ"ם והרשב"ם כאחר שיטה קיימי זולתי דהרשכ"ם
נתן טעם בדברי רב אחי דכעיית נט וחלוקה כפירוש
דכרי כ"ת מר כ"ר והרשב"ם נתן טעם דאחר דנתן
הנט כפתם החמירו עליה לפתח לה נט כ' כפירוש
לביאתו וחלוקה דאיכא שוויא נפשה מחיכה דאיסורא :

ובי"ש מר כ"ר נקטי מהאחיר דרשב"ם זל לפי הנירסת
שלפנינו שכתכתו וכו' ואילו היה להם נירסת
אחרת כדברי רשב"ם ע"כ . הנה עפ"ז תה שכתכתי אנכי
הפשוט כדכרי רשב"ם אין מריך לומר דנירסת
אחרת היתה להם אלא נירסתם כרשב"ם כנרסתינו דרשב"ם
אחר האחת כיזקתתא דרב אחי מפרש לאתני' כנט
לזיקה ופא חליה אחר הנט ורב התרחק כין רשב"ם
להרשכ"ם והוא דכתב קס"ד נט נמור לביאתו הוא דר"ל
הוא אומר שפא עליה קודם הנט ונקלה נט אח"כ היינו
לקס"ד ולאוקמתתא דרכי אחי לכל לאוקמתתא דר"ת אף
מתני' כנט לזיקה אלא כשיטת הרשב"ם והרשכ"ם
דנקה טורת כיוייהו ומ"ש הרשכ"ם אח"ר כשניטה יוצא
מתל"ש דנט יכתיק יוצא מתל"ש היינו אחר האתנת כדפי
כתתי אלא כתב הרשכ"ם הם ר"ת נם מ"ש מר כ"ר והרשב"ם
ז"ל דוח אחרת אחו ופריך עליה כ' קושיות ככר כתכתי
מנכי הדל דמתי לתיתר דהיא"ם כשיטת רשב"ם קאי ולא
קשה תירוי. וכלשון הוכח שכתב מר כ"ר נראה דיש ט"ס
דכתב והאחת כן היא דהא כיון דהוא נאתנת אלא ליה
חוקה דמיקי חינים נפשיה ח"כ אף דהנט יוצא מתל"ש הוא
נט שתום כבי הנשואים אפילה לא כעייה אלא אלונם

מיחר שהוא לומר לא כעלתי והוא נמתן וקבל דהא
ברי"ם מיתכי' קאי דהוה לומר בעלתי והיה לומרת
לא נכעלתי ולא מכריעת מחלוקת דהיה לומרת נבעלתי
והוה לומר לא כעלתי שלא ודאי דכך ל"ל והחתת כן הוה
דהא כיון דהיה נחתנת דיחית לה מוקה ובו' מיחר שהיה
לומרת לא נכעלתי והיה נחתנת:

איבא דמה שהקשו המפרשים לרש"י תיקשי ליה
להרמ"ם ב"כ הן פ"ב הי"ב מהל' מאכ"א
הרמ"כוזל"דכריו נמי מריכה חליצה וכו' הקש"ם הרי"מכ
ניהקשו עלירמ"ב הרי מקי' .לפי דכריו שהוא לומר
בעלתי לשהוה היה לו מדיבכן דקיים ליה בלא יכנם ותפי'
קיימא לכיפקין לחלון זעזוד הגבי קמאל כופין לו מבקשין
היתנו לחלון לפי שלא מריכה חליצה לכיחקו נט
וחליצה לויקחו: בים מכני הטבד מרחם לקט"ר ליישב
פירכוה דהרי"טבא בלנו שלים ישוב דמה שהק לפי"
לשהוה היה מדיבכן ותפי' בשיטת כופין לחלון דר"ל
דמיחר דשהוה היה לו שק לשחר ל' יום מוקי לישים
נפשיה שק לשחר ל' יום מכפנו לחלון אל עפ"י מ"ש מר
ג"ר משה הרמ"בן מלומר בעיתי שהייתי שבור שבדיין
כדפי' הרמ"בן מלומר בעיתי שהייתי שבור שבדיין
ביתיתין הקי עלי ע"ב מטעם אל דכשלמת בתוך ל' יום
ולשחר ל' יום קיים להו לבבן דהתך ל' מוקי לישים נפשיה
לשחר ל' לא מוקי נפשיה ס"ב הא דקאמר בעלתי לא
מיאמין בתוך ל' יום דהשך המוקה בלים כדבר לישוב
מיכת למימר הא דקאמר בעלתי מיאמין דטעם וקטוה
היה דשכתי יכומין הא עליו דלשו ב"ע דיעת נמירי
ולהכי לשחר ל' יום לין כופין ומה שהק עוד דכי"ל
להכי למימר מריכה נט וחליצה ליכא למימר לא לשת
לאוחרי דין דנט וחליצה רק לשת לשמוטינן לישמתי
כופין ולישמתי מכקשין ולה"ק דרבעית נט וחליצה והעד
על זה רכבריי"ה שהלה נקט דין דכופין ומבקשין
ושוב נקט ככת כהרי דין דנט וחליצה ולא עריכינהו
ביחד ח"ב תא דמכני' לא נחית לאוחרי רק דין דכפיים
ותא דכריי"ת מיאמינן נמי דין דנט וחליצה:

ומה שחירן מר נ"ר לקושית הרב לח"מ ז"ל דהרי"ף
ז"ל לא נרים כגרסתינו דקא פריך מכריי"ת
לשי' רב וכו' ומפ' דמיירי שלא היה נט יוצא מהל'
וכנכנם קטנה כיניהם ויוצים להשפרד וכו' וכ"ב שהיה
ני הרמ"ם וכו' ע"ב . לשרי ניוק לשכי הפעוט דוקא
דהכנים לת עצמו כדיוק עצום רכל כי היי מילתא לא
הוו שתקי מנה קמאי ובהדי ללמדנו חידוש גדול כזה
דהרי"ף והרמ"ם לא נרסי כגרסתינו ונפקא מינה טובא
לעניין דינא דלי הוה נט יוצא מהל' ועכשו היכם בעלתי
לאחר הנט וחיא לאמרה לא נכעלתי לא לאחר ל' יום חיכם
לריכה נט כי אם חליצה לכד משום חוקה דמוקי לישים
כפשיה כמקום שהוא לשון הרי"ף והרמ"ם ועוד לקט"ר
ירוקה דוקא נדול לותר דריעת הכריי"ת לישרי כשניעת
יוצא מהל' ולהכי כופין ומבקשין ופיפא לישרי כשאין לה
נט וכל הפחות הוי ל' לתפרך מכריי"ת לרב ולפוקמה
הכי דריעת לישרי כניעה יוצא מהל' ופיפא לישרי כשאין
לה נט דכל כי היי סלקא דעתין לישו רחוק דישבו כן
כהריי"ת מאחר דפשט הכריי"ת הכי הוא ואם הם"ם
לא פריך מינה ופירשה כן לשון ניקו ומפרש הכי ועוד
קשה היכי מציין לתשר דהרמ"ם הכי נריס והא כפי'
קאחר אח"כ כשניעה יוצא מהל' ואח"ך יכמה וכניעה

נט ותלוצה וקאי לאחתי' ואחתי' כעיין נב ואח כשקום
לישוב מוקי נפשיה ואחתי' קאי אחתי' לאחר ל' יום
מכקשין מאחר דאיכא חזקה דקא לאחר ל' יום קשקום
לישוב מוקי נפשיה ואח קשה מתנ"ם דכישו כשם"ם ול
בפי' קשו ול ואפי' אם יש לה נט מתנו ואיה לומר
שכתנו לה קודם שכעל לריכה נט כ' ותלוצה ע"כ ואין
קשה היפך שכרת לכיו והרי"ף והרמב"ם דלדידהו לא
כעיא נט כ' דשיא נאמנת בשם"ם לא נכעלתי מאחר
דקיימא עליה כישוב דלא יפמה וכמקום חשוב מוקי
נפשיה קא לאחר ל' יום ולכל הפחות הו ל' לאוכא אכרת
ול קא דל"ל ישרה כעיניו מאחר דג' עמודי עולם מכי
ם"ל וכפרש שאביו מר מיניהו ויופר יגדל האמת מתנך
אל כיתה עמך שכיה ומ"ם ואפי' יש לה נט אבו חיישו
מאי דל"ר לשי הקש נט לויקחו אכת נט לפוחת הא
וכי מר רב עמודי הסולמה עומדי לומנך אין אם אל
מן המתמיהין לאחר מכל זה נלפקע ר' דהרי"ף והרמב"ם
הכי קוו נרסי כש"ם כגירסתינו הק דס"ל דאפי' ר"ת ור"ת
סייעו לפרושי מתני' יכריית רוק ולא נפקא מינה לענין
דינא דר' אחי מוסיף כגרון דר"ת ור"ת מוסיף כגרון רב
אחי ולהכי לא הכיאו הפירכא והתירוצים רק הכריי"ת:

ולעיקר קושית הרב לח"מ הרחם זו היא קושיא
הא שפק הרי"טבא ז"ל לדעת הר' שמעון
דמ"ל כפי' הא שכתבתי לעיל כדברי רש"י דמתני'
בשנתם יולא מהל' וחל"ב נת עליה ומריכה חליצה לכך
ובריי"ת בנט לויקחו וחל"ב נת עליה ולישרי לאחר ל'
כמ"ש המוס' וכהא נמי כופין:

כתב עוד מר נ"ר ולכאורה הדברים תמוהים
דטעם זה לית שייך למה שחינה יולאה בנט
וכמו שכן סרנים הרב לח"ת ז"ל ע"ש . לא ראיתי לכרב
לח"מ שהרנים בזה רק דקדוקו הוא משום שהם כ'
טעמים והקשה לטעם הב' כאשר עיני תדוני תחוינה
מישרים ברם דקדוקו תמוה ודרך ולריך להניה כמ"ש
הלא נם לו במקום בנט כחליצה וכן לריך להניה ככ'
נם לריך להניה שם שלא כהרי רבי' ותה שרתו מר נ"ר
בלשונו הטהור ליישב נמנוס הרב לח"ת שכתב ול"ל
לישו מספיק חליצה וכו' מפני שכיון שכנם מסתמת
בעל ואם כאמר שחינה נריכה אלא חליצה לחוד יאמרו
וכו' לי הדיוט נלקע"ד דאכתי לא נתקן דאם טעמה כיון
דכנם מסתמת כעל למה לי יאמרו וכו' כיון דסתמת
בעל לוולין בקר חוקה ולהכי כעיא נט אלא ודאי שם
ב' טעמים וקשיא לטעם הב' כש"ם הרב לח"ם ול"נם
מ"ש על הרב הדרישה ז"ל זה ספר לישו מצוי אצלי
ונראה דשפיר קא מוקיב ליה מר נ"ר אך לפי"ז ק"ל קא
על מה ועל מה נדחקו האחרונים כישוב הכריי"ת
ניתא דאיירי כניעה יולא מהל' נט שתם והוא אומר
כאפי' אליה קודם הנט וחא אומרת לא נכעלתי ומ"ל
נט ויקח ולפי דכריה לריכה נט לאחתרו ותלוצה
לאפקועי היוקה וקרוב למה שהי' מר נ"ר תירן הרב
כיה חדש ול"עוש נם מ"ם ותה שחתה על הטוב למה
השמיע דין המשנה כזתן שהיה תורה אפי' אחר ל' יום
וכו' לפק"ד כיון שכתב כחליקת אחר ל' יום הוא אומר
לא כעלתי וכו' ע"כ הנה אם דהר"ב הדרישה פריך
להעור דהשמיע דין משנה לריך לותר דשעות הכיכר
ים כלשונו שכתב כזתן שהיה תורה ופ"ל כזתן שהוא
תורה שהרי אמרי' לא אתי' חלוקת היא אומרת נכעלתי
והוא אומר לא כעלתי דק חלוקת הוא אומר כעלתי והיא

חומרתא לא נכעלתי ועלה קתני וכומן אסור מדרס לפי' לקמן יב"ח כופין לוקו לחבון וז"ה היה תמיהה מרן ככ"
וכפ"ז לא יכון מה שפירש מר

בתב עוד מר כ"ר ז"ל ומעתה מקנסלם לעיטי וכו'
וחמה דאמרי מם כיצים אכו לדון מחר לדון
בנפש ל"ל דסיינו שכעל וחלי וכו'. לחר המחילה רכה
לקבי המעשה שרקדקתי מדכתי מרן לא מצירם חיכת
נפשה רק שכוונם סיקה דמחר דהמפר זים כתכו
מעמת דסיון לחרות נכעלתי והוה לחור לא כעלתי
לינם לריכם חליצם מחום החוקק כוצם לחלוק הוה
פועל והוה מלשון רש"י כח"ם מפ"ם תרן ז"ל עלמו שם
דמיון לטעם זה שכתב שחק שם מחמן לחוסרם ע"כ מדם
לחר שכנפש ז"ל דקלבל שכוצם כחוקק כועל לחלוק
ל"כ לנלו גל כמינם לומר היפך שחוקק לחקרה ע"כ
לדם וכיון שכן פשיעת ודאי דכנכנפש לטופה לחיי
ליחי כי כנפש שכתב מרן כייכו שעשה כם מחער לא
לחי טעם דחוקק דלמו כל המקדש לחי הלשה לחלוק
סיל כועל זו לא שמעמו וכמם וכמה ים עד לין מפער
מקדשין ולחר זמן כוצמין לטופה וכיעלן חלא ודאי
כלכנה למופם ולוכת עיחי ייקוד לחיי ומה שפירשתי
לעיל מרן דלחיני עשה תפירם וחלא כלשון סם"ג גל
וגל ות"ם היא לומרת נכעלתי הוא כשרייתא ומדלה
שרכיכו מפרשם לפי' תוך ל' ויש שלין זם נחמן ע"כ
לדם לחר שכנפש ולא כתב לחר ל' עם לכל רש"י
גל פירשה דוקא לחחר ל' יום ודכדי רכיכו ל"ל עיקר
דחוקק כנוסף כעולה וכו' ע"כ הרי דעיקר טעמת הוא
דחוקק כנוסף כעולה וזהו שרמזו הרמב"ם ומרן שכתכו
לחר שכנפש דוק מינה דלא דיכרו מכתיש שלא כנכנסה
לטופה ולוכת עיחי יקוד דלחיל ליה עיחי יקוד ולחיל ליה
חוקה לכל חם לא כנפש לטופה דלין לו חוקה לף לא חור
ל' לא מסיימה לחיי למשרי נפשם כלא חלוצה דחוקק
מקדש כועל לא לחמרה לדם מעולם :

בתב עוד מר כ"ר ולפק"ד מור"ם לא קלינ עם
ריצו כיום וכו' והנה לומרו שלא כנם וכינוא
מוחם שלא עשה מלחר כערים והמלחי קרי ליה כנים
מלחר שכתב לח"ר ולא נקייחד עלמה כערים וכו' משמע
שלם עשה מלחר כערים לעפ"י שלא נקייחד כערים
וכו"ע ל"ל. ולנכי הפשו' חיני רוחה מכל זה הכרח לשלחי'
דריצו כלא מלחר לחיי דלי משום שכתב שלא לא כנם
היכם יכמלו לוכת למימר דר"ל לא כנפש לטופה וגם
עיחי יקוד שנקייחד עמה כפני ערים לוכת ויכול
מדומה לרחוק ולפי' ניחח דלא כנם ר"ל לא קידם לוקה
לכלי מנינן למרחי דכוותם ריצו לומר שלם לא עשה
מלחר ולא נקייחד עמה כערים לריכם גם וחלוצה
לכל לם נקייחד עמה כערים לף שלא עשה מלחר
ולף דלוכת ערים על הפיתם תמם קנלה דלא חיחת
כיון דלא קידם לוקה לף דלוכת עיחי יקוד לומרי לא כח
עליה כלישור קודם שיקדשנה וגריכה גט וחלוצה להכי
קלחר דלם לא עשה מלחר ולוכת עיחי יקוד לף
שנניהם מודים דכעל גריכה גט וחלוצה לכל לי לוכת
עיחי יקוד לף שלא עשה מלחר לוכה גריכה חלוצה רק
גם לכר מלחר דלוכת עיחי יקוד וכ' מודים דכעל וחלו
עיחי יקוד דלחוריינן ופקעי חלוצה דלחוריינן וכיון
דמלינן לחרחי כן כפירו דכרי ריצו לי לחור לו לחור"ם
דכוותו היא דלם עשה מלחר לף כלא עיחי יקוד חיכת
לריכה חלוצה ולוכי לחלו עיחי מלחר דרכנן ופקעי

חלוצה דלחוריינן :

גם מ"ם מר כ"ר והסכרת נוקבת לקויים חילוק זה
וכו' לחרי ליון לוכי רוחה שום סכרת כזה
ולחרכת לוכת מסחכרת דכשלמת עיחי יקוד לוכת
למימר כיון דקל חוקק הכוכם לחלהר הוה כמעל חה
כנפה לפני ערים הרי הוה כחלו כת עליה לפניהם
ומד לחוריינן קנלה לכל היכת דלוכת עיחי מלחר ושוב
נחזיקר כלא ערים ולף שלא מי ניחח לוחם עיחי מלחר
ד"ל דרכנן כחלו הם מעידין על הכיתה מה יש קפר
וחזיכות ל' קידושין כהרי כיתה לחנו כל המקדש הוה כועל
זו לא שמענו והרי דינא רמ"ם ריצו דחלוצה ויכום הרי
הם כקידושין שלריכין ערים ומרי זה נקיחד וכעל כלא
ערים יתה ויעילו עיחי מלחר דרכנן לכיתה דמדלוריי'
לחין שום דמיון לעיחי יקוד דלהם מכח חוקק הכוכם
לשקר הוה כועל כיון דכנפ לפניהם כשו לפניהם כעל
לכל המקדש לפני ערים מי ניחח חוקה דכועל והו"ל
כחלו לפניהם כעל לא לחמרה לדם מעולם ונם עיחי
קידושין דמדלוריי' לא מעלו כה כיון דמדלוריי' לינם
נקניה שלא כביתה ולא שייך קידושי כסף וזו היא הסכר'
שכתכ הרב כית שמואל ז"ל וגל ולוקח כי קידושין לא
שייך כה ולעולם הכיתה היא הקנין ומריכה להיו כפני
ערים ע"כ חו היא הסכרת הנכוכם ולחקיים לשר מכח
זו הסכרת נלקע"ד דלדרכה מור"ם לא פליג כלל כהדי
סה"נ ולקבעתה מלחר ושוב כעל כלא עיחי יקוד מודה
מור"ם שגריכה גט וחלוצה והא דנקט דינו כלא עשה
מלחר לאשמועינן דלף כלא מלחר לריכה גט וחלוצה
ולא מיפטרת כחלוצה כת"ם כרחשונה . גם מ"ם וכמו
שריכים הם"ת מהקיל דלנכי לרחה נלחמת לפי' להקל
להחיר לרחה וכו' לחר המחילה לין שום דמיון כלל דהא
דקוכים הם"ת מהקיל דלנכי לרחה וכו' היינו מטעם
דחוקק כנוסף שנכעלה כת"ם כפי' ר"ל שכנם לטופה
לכל חוקק תקודשת כעולה לא לחמרו ולדרכה תדכרי
הם ת"ם דלקיים לוכת לחשמעי דלף דעשה מלחר לי
לוכת חוקק כנוסף כעייל גט וחלוצה מדכתיב וימ"ם
היא לוחרת נכעלתי וכו' דחוקק כנוסף כעולה ע"כ
ורכינו חיירי כעשה תלחר תדכתיב וכתה שנקייחת
כת"ם חר ר"ר ועלה קלחר דלי לוכת טעמת דחוקק
כנוסף כעולה לוכה גריכה חלוצה תשמע מינה לוכת דלוכת
הלי טעמת לף דעשה תלחר גריכה גט וחלוצה ועל
דרך זה כתב חרן ז"ל וכתה שנקייכתה וכי הכיינו
שעשה כה תלחר היא לוחרת נכעלתי והוא לוכר לא
כעלתי לוכה גריכה חלוצה אלא לומר לחם לא עשה
מלחר ועיחי יקוד לף שעשה תלחר גריכה גט

וחלוצה דלא לחמרינן חוקק תקודשת כעולה :

עוד כתב מר כ"ר ז"ל וכוק חזי דרם ל' כיכמית
כתב לחלוק עליו כפשיטות ות"ת לם כ'
מודים דכעל כשיטת שנפטרת כגט לפי' לוכת ערים
שנקייחד עמה ולא ת"ם ריצו וכו' ת"כ ז"ל דריצו לא
לחמה דלא כדלוכת תרתי דלא קרם ונם שלא היה עיחי
יקוד עכ"ל. הנה הספר הזה היה ומלי לעלמי ועבל ת"ם
לעיני מר כ"ר תנינן לחיומר דרם"ל פליג חדלוצה כהחי
סכרת דריצו ס"ל דכעילת היכם שלחרה תדיה יכמה
יכיל עליה דוקא לקידושין דעלמת דכעו דקי דוקין
ועלמת כיכמין ערים ובלא ערים חיכן קידושין כלל

הכי נמי כיכמה מכל מ"מ ל"ל דלמ דמי ודוקא בקידו' דעלמא כעיגן עדיים לכל ככיהה דיכמה כיון דהתוספ' לתמרה יכמה יכול עליה ככל גוונא מהכייח ולא כעיגן עדיים ועל כורחין למימר הכי לרש"ל דלמ"ה היכי כתב מ"מ לם כ' מודים שכעל נפטרת לפי' שלא כנסה ולישנ עיידי יחוד והלא סוף סוף לישנ עדיים שלא ודאי דמ"ל דהיכמה לא כעיגן עדיים והשה"נ כפירוש הקמר שכשם שנרושין וקידושין נריכים עדיים כך יכום וחלילה נריכין עדיים ולהכי ס"ל לרש"ל דכשניהם מודיים דכעל לף לישנ עדיים מקניין מדאורייתא ודייק בחלילה לכל לם לחד מהן כופר לא מהימן השני למפטרה בגט לכד כיון דקיימא גלייסור שלא קדשה לכל השה"נ ס"ל דכעיגן עדיים לבילם וכל היכא דלישנ עדיים כהיא לף דלישנ עדיים למאמר וכ' מודיים דכעל לא מנקניא מדאורייתא וכעיגן גט וחלילה ולף דמחלוקתם מן הקנה מ"מ מאחר דעיקר המחלוקת אי כעיגן עדיים לו לא ע"כ לומר דמחלוקתם מן הקנה הל הקנה:

בתב עוד מר כ"ר וז"ל וכ"כ ל' לרשת התוספות והרי"ף כמ"ש כמם קידושין וכו' וק"ע

מהיות דיכמה דהה יכמה מדאורייתא היכה נקניה שלא כהיא ולמאי לקי הרואה ילדה דכעי עדיים וכו' מ"מ ל' דהיינו דוקא דלא קידם ועשה מאחר בעדיים אמנם כעשה מאמר יודו דמהני כמו עידי יחוד וכו' עכ"ל: שם אכלי בתוכ' בשלא רב בהגיעו לפרק אלו מציאות להתוס' והרי"טבא שהביא לסייענו ואכלי האציד לא ידעתי בהם מקודם ומה שרשה מר ר"י מ"ש ז"ל דהיינו דוקא קודם ועשה מאמר כעדיים מחדי ניחא כד עיים וצ"ב למ"ש למילתיה דלם חיקא מלי קא פרכי התוס' והרי"טבא ל"ש מהה דיכמה דנדונין למתן דכעיל בלא קידושין ומלי קושיא והא אתם כמי לי קודם כעדיים שוב לא כעיגן עדיים לביאתו ולהכי תנגיל למתן דכעיל בלא קידושין דכעי עדיים לביאתו ופר"ת שפיר הוי שלא ודאים ל' להתוס' והרי"טבא דלם אם קודם כעדיים כעיגן עדיים לביאתו אי עידי יחוד ולהכי פרכי ליה לר"ת שפיר לפי חיפוקא מעוש עדיים אמתי נדונין ליכם דכעיל בלא קידושין והא לם אם יעשה מאחר כעדיים אכתי כעיגן עדיים על הביאה או עידי יחוד ולכן דחו פירושו וזהו שכתב הרי"טבא וז"ל והתם כיון כתחלה כיון כסוף לא סניא דליכא עידי כיאה שהרי מיאה נומרת ולא כסף דר"ל כיון ככיאה שאחר תאחר כין ככיאה בלא מאחר לא סניא בלא עדיים שהרי כיאה גומרת ולא כסף דמדאורייתא מיכה נקניה ככסף שלא ככיאה ולהכי כי קדים מקודם כעדיים נריך עידי כיאה או עידי יחוד:

ואחרי הגלות נגלות דכרי התוס' והרי"טבא הללו לקע"ד דילמ דהתיר ליכתם שעשה כה היכם מאמר כעדיים וכיון כעל כלא עידי כיאה ולא עידי יחוד כגט לאוד כלא חליצה הרי הוא מתיר יכתה לגוף התוס' והרי"טבא ס"ל כפשיטות כן וגם ר"ת הכי ס"ל ולא ר"ת לפוס' שכתכו כפירוש מיכל לעמיד כפשיטה ולף דרב"ל ס"ל דלא כעיגן עדיים יחיד הוא כסברתו ולא שבקינן פשיטות התוס' והרי"טבא והשה"נ ועכרינן כרב"ל לכפרש להתיר מיסור דאורייתא ותעשר אלו דלמ דר"ל דברי התוס' והרי"טבא הללו לא היה כותב הכי וכי תימא מסייע ליה מ"ש לגי דלמ דמאר"ם לגי כעיגן קאמר דלא מהימן לגי כתב הדין כהן וכתכו כשלא עשה מאמר ויכול הרואה לרחוק לת"ק לגיל והרואה להתיר עליו הרשיה ולא מדקדוק דין ועל שכן לפי מה שכתכנו לעיל דלמ מדברי הה"מ ומרן ים ללמוד ככעיגן גט וחלילה כיון דליכא חוקה כוונם לשחר הוא כוגל ומי יכחיש לכו להתיר זכתה לעולם כלא חליצה מכלתי דלישנ כלחוקה ולא מדקדוק זה וכפי עדה התוספות והר"שכא דהדין עולה מדברי הם

עוד כתב מר ז"ל וז"ל נא אקוך לכך מאחר שלמלפן הדב מעשה למלך וכו' אמנלא כתב דיש לחלק מדברי אותה דקשיקו כמקומה עמאר דאמ"ל דה על כ"ש ומי לומר דלמרכא מדלמ כלא אבל מדברי השב"ג ומלמ ולא כ' השב"ל דה מוכח דשמלמקקו מחזה"ג ופשיטא ודאי שרירא סך כתכת לשון שמם והרי שם כלא חילוק מעשה ברור נם מ"ם מיך שיהם לדעתאן לכו יכולין לסקוע עלמנו לומר דמרן כנתיחה כעדים חיירי כל כמים עיידי מאמר סני ומם נם היזוק דכלי הנחון מוכחם"ל לעומתמיאוק דכרי ר"ת שהבית השה"ג מעשה כן ומדכלי דם לל מדינן דקדיין כיוקם למאמר שעשה כלומר ונם מ"ם ר"ת שלם לת כנם וכו' ל"ל כן ומפ"ש לחר המעילה ל"ג מ"ם הרב כיוק שעשה רש"ל הפלי קידם לבני עדיים ובעל נלא הוה היוחו וכו' ולא ידעתי מע"ל דהקדוק לשון ר"ת מוכח כמ"ם מור"ם כסנם ולא פליגי במדוב עכ"ל לאמרי ניוק לדידי חזי דלישכל זה כדאלי לדחוי דכרי הר' כיוק שעשה כל דכרינו מעשה ודלק נאמנו מאד רע"ם מר ר"ת לדעתי לין לאו יכולין לסקוע עלמנו לומר דמרן כנתיחדה כעדי מיירי לי לאקי הפעוט גלקע"ד מאחר דהרמב"ם ומרן יהכי טעמא עשה שכנסה וכי' הם"מ דעשה מעשה חוקה הכונם לאלחר הוא מעשה דהיינו דוקא כנסה לחופה ולישנ עידי יחוד אכל כי ליכא כלי טעמא לף דקידם כתחילה כעדיים נריכה גט וחלילה ומ"ם ועשה נם היוה דכרי הגאון מוהרש"ל לשעמיהו עפ"י הלשון מר ר"ת משמו שיין שום סניירה מתוכרם ל דלישנ פליג כתחילת דין דלא כעיגן עדיים לכל להתוס' והרי"טבא ורלוו ושה"ג והר"ב מזכה למלך והרב כיוק שמוכל דם ל' דכעיגן עדיים כקידושין דעלמא ולע"ד לף מור"ם כהאי טיעמא קאי לין להקל כתחרם ל נגד כל קמי לישנא וכבר כתכתי דלפשר חלי רחה מהרש"ל לשון התוס' והרי"טבא לא הוה פליג. ומ"ם ונם מת"ם ר"ת שלם לת כנם וכו' ל"ל כן לי לאכלי הפעוט בלקע"ד שיין להחיר לישנ דקדוק זה ושניהן מימר דכנם ר"ל לחופה ולף דתחרם ל פי' כנם למאמר הרי הרב המגיד ז"ל ג"כ פי' כנם כת עליה ת"ב לין לחלק כנם דלאו נם אלו נקמר כנם לחיכה וכן נריך לפרש כדברי הרב המגיד והמחיר עליו להכיא דחוה ולמולו כיוק כנם שעשה מלמר לכלי ים לחיוק כמ"ש לאכלי העבד לעיל וכפרש מן המרכו לחרי הודע לנו הדברי התוס' והרי"טבא דמעשה לין לזו מהם וכל שכן שלא דלחו לחוה נהון שנחלק עליהם כפירוש ודאי שיין לעשות היפך דכריהם מדקדוקים אלא יכול הדוח לדחות ועל הכל למאמרי יבשה דלאוריים ודברי בכב כיוק שמוע ונכונים כשעמם כבוקרי ניהנו:

אבן - מ"ם מור ב"ר דהשה"נ פליג על הרמב"ם כחברך דכסניהם תודים שלא כעל מפטר כחלנה לחוך הנך לחתך עכין הדכר עכ"ל שמעתי הה"מ

כדברי

כדכתי הרמב"ם ומפשר דס"ל כת"ס מתוס' כר"ה היא
מותרת בבעלתי ומיהו י"ל דלהיתי נתי כעיין נע מפי' כ'
מורים שלא כשל וכו' ועם והייט לאחר ל' יום והרב
שם ג"כ כהאי סברא קאי כרש מה שהקשה עוד דלכתי
בריס ה נע למתמרו והיכי קאמר לא מיפטרה כחליפה
לחוד מפשר לתרץ עפ"י מה שתירץ הרב"ח ומר ב"ר
להטעור דר"ל תיובה נע לכיאה אבל למתמרו
פשיטא שבריכה נע גם מ"ם ומאחר שנדחו דברי הרב
בית שמואל ס"ב שפיר ל"ל דמפטרה כנע לחוד לו מכבי
מפעוט נרלה שאין לו שום רחיה לדחות דברי הרב בית
שמואל ובפרט דהסופרי והרשבא עומדים לו מנגד:

כהב עוד מר ב"ר ומ"ם הם' הפוסק וכו' דברי
הרמב"ם ומרן פוסקים וכו' הנה מר ב"ר
לשיטתיה לזיל דלאחר שכנסה שכתבו הרמב"ם ומרן
היינו לאחר שעשה מאמר כרס לדידי מלאחר דהה"מ פי'
טעמא משום דחוקת כנוסה כעולה והיינו שכתבו
לאחר שכנסה ר"ל לחופה אין שום סתירה מהרמב"ם
ומרן דלהיכו לא קא משמעו לנו שכנסה לחופה לכל
היכא דקדיש כעדים ואוב הוא לומר שבעל ולא כנסה
לחופה ועידי יחוד ליכא לפי' הרמב"ם ומרן מודים
דבריכה נע וחליפה. גם מ"ם ומ"ם החכם הם' הפוסק
דבעלמא מהימנא וכו' גם חילוק זה ליתא שהרי דין
הירושלמי מכחיש חילוק זה וכו'. לאחרי כלוק לימי רואה
שום סתירה מדין הירושלמי דהירושלמי לגבי ולד קאמר
דלאו כל כמיניה לפסול הולד לכל לגבי דידה מודה
הירושלמי דמהימנן וכן הוא מהרחיה שהביא מברייתא
דלגבי הנרה לא מהימנא לכל לגבי דידה מהימנא
ולפי' לגבי הולד מציכן למיתר דלא היתניה הירושלמי
ולפי' קיל ל' יום דלא דוקא כנכנסה לחופה דחיישי לית
חוקה כוחם לאלהר הוא כיעל לכל כל"ד דליכא כניסה
לחופה ולא עידי יחוד לא לגבי הולד מהימנן לצוויה
שחוקי שאין לו חוקה לסתור את דברין ומנא לתיניה לה
מדין נרתה ולפי' רש"י דפסק מרן כווחיה היינו כנכנסה
לחופה שהרי פי' נרתה מהו יכתה שכנכסה היכא ובפשר'
הנרה ואמרה היכתה לאחר זמן לא נכעלתי מהו ליפסל
הנרה מפני דיכור של זו מפני שהיו כופין ומכקבין
מלסור לנדתה דחיישי שויוה לנפשה תחיכה דליסורת
לנרתה נרתה ודלי לא מיסברת דחוקה כוחם את האשה
כועל לאלהר ע"כ הרי דהתיר הנרה מטעם החוקה
וכדור לעין כל דהאי כוחם את האשה היינו כניסה
לחופה ולא קידושין דלהו כל התקדם כועל לאלהר ושוב
ל"כ נמצא רבינלנו דין לחוסה מן העולם דחוקה מקדם
את האשה כועל לאלהר ודלי האי כוחם היינו
לחופה אבל אם לא כנם לחופה ועידי יחוד ליכא לא
מיפטרת הנרה דאין לו חוקה וכזה אתי שפיר פסק מרן
דאחר שבעל האי טעמא דחוקה שכתב אחר שכנסה
ושוב כי לעיל אחר שכנסה ר"ל לחופה כתב כתב
סבי ונרתה לעולם מיקדית אפי' היא והוא אומרים שלא
בעל ואפי' כתוך ל' יום ע"כ והיינו ודלי מצוה דבכר
כנסה לחופה לכבי לאו כל כמיניה לומר היפך החוקה
לשון הנרה אבל כי ליכא חוקה אבתי לא הוקרה הנרה
וכיון שכן גם לענין הולד דכוותה דהירושלמי הניה דין
הולד לדין הנרה ולא הוקר הולד שלא היכא דליכא חוקה
כוחם לאלהר הוא כיעל אבל כל כ"ד דליכא כניסה לחופה
ולא עידי יחוד והוא אומר לא בעלתי אבתי אף לגבי
ולד שהין לו חוקה כוחם תנגדתו והכי נמי לגבי דידה

מהימן להנריכה חלי. ואין שום סתירה מסירום. גם
מ"ם ס"ב כל"ד דליכא ולד והוא כשר כפי הירושלמי
שם מנריכין לה חליפה ויצא פיסול לולד ולדידי היא די
כנע לחוד ולא עכרינן מרתי דסתרן כיון דלא מוקמינן
לה כחוקת וזה ע"כ. הנה מ"ם דליכא ולד והוא כשר
כפי הירושלמי כפי מ"ם עתה אין להכשיר הולד מדין
הירושלמי ואם יש להכשירו מטעם שכתבתי לעכר
כריחיניה ואף"ה מ"ם שאין להנריכה חליפי כדי שלא
יצא פיסול לולד אחר המ"ר טעם זה אין כו כדי שביעה
למעכה עוכרת היפך התום' והרשבא ואיכך דכוותה
דליכא למימר מה שנתעברה הוא קודם המתמר ואין
כו חשש ממזרות לו מצינן למימר אפי' נחזיק לולד
ממנו הוא מ"מ כיוון הללו אינם קונות חוקה לפוטרה
מחליפה כיון דליכא כניסה לחופה ולא ביחוד ואם
היינו פוטרים חוקה כנע לחוד כלא חליפה חוששני
מהיתר יכמה לשוק:

כחב עוד מר ב"ר וזל ומה שהקשה עוד ע"ד
מוהרי"ם זל בת"ם ועוד וכו' לפשר לפרש
דקושיית הה' היא לשיטת קמא וכו' הנה מלבד שהלשון
דחוק יהיו מורה כן כדכתב מר ב"ר עצמו דחדש לא
הו"ל להתווי לשון התוספות בקו' הא' רק בקושיר הו"ל
להקשות מלישנא קמא גם אותרו אין לעשות כן לכתחי'
משמע כדיעב אין קפידת ונם מה לו להקשות מתתי'
דקתני נריכה חליפה וכקושיר הו"ל שם יקן נע
כתחילה הרי מסורה לאחים והויא לה חליפה פסולה
ונריכה חיזור אלא גם קשה דמתי קאמר כתר הכי דאלו
כ"ע מכירת להו וכו' ועשב היינו קושיא קמייתא ולכל
הפחות הו"ל לכתלם ולכתוב כת דאלו כ"ע ס"ל הכי
ומו מדחיית מרן בקושיא נרלה דהכין דהקושיא הא'
היא מדברי התום' ולא מלישנא קמא שכתב ונל כתב
עיד ב"ת ולפי שהחכם ההוא וכו' הרי אין לעשות כן
לכתחילה וכו' ול כתרי נוונו וכו' ועוד הרי דמלשון
התוספות אין צריך בקמייתא ולא מלישנא קמא ומ"ם
בלשונו רש"ד אך ל"ב ול"ב הנה מנכי הנעיר לא נדחקתי
כלשונות רש"י אך ליישב שיטת רש"י עם הפוסקים שלא
כתבו דבקושיא הלייא מילתא ואף לא העלו על ספר
סברת רש"י דבעינן בקושיא לבן דחקתי את עצמי לזווב
סברת רש"י עם דברי הפוסקים לענין דינא. ות"ם לפרש
לבין הרי"ף ומנוחת ליבוי דבך עלתה על לבי לפרש
לשיטי כרש ון היא שעתרה לבני תומרו ותחוך לשונו
בבניי משמע דלשון הגמ' דלעיל מניה קאי שכתב
דהה' נע יכתין היא ותחוך לשונו מוכיח פשט הדברים
משמע דקאי לגנע גם ממ"ם לשון הגע כלשון נע
שעושה אים לאשתו ומיבתניה קרי לה משמע דשקיט
הנה הן מבר הלשון הן מצד קרילתה לאתניה יכתבי
ולא כתירה כשעת הכתיבה. גם מ"ם כתקוס שעמר
לא יצא דבר התרתך אחר המ"ר הכוונה היתה לי
לתרוצי כעיני מוכיח מהיכי לעיכובא אמאי ההם קאל
לעניני ר"ל פסק מרן כדיעבר אם כתב התחלי כנע
כשר דמשמע לכתחילה לא אריך למעבר הכי הו"ל
לחייב לכתחילה לכובתו כטופס לילה ת מוכיח מהיכו
דהתם נתי לעיכובא ולא דלחרוף ושיעת מרחמוהי ס"ל
דבסיל מ"מ מרן לא פסק כן אלא דבשר לא לאתת
הרוף לכתחילה לא יעשה ואי כעיני מוכיח מהיכו
לעיכובא הו"ל לחתוך ההיא לכתחי' משום אאי עיכובא
כרם להריף בשיעה דקשר ווהו שהעתקתי לשון מרן

כזה"ט ויצל כבדין הילך בהכתי לעיל דמהירו לין לגמור
לכ"ד :

מעתה אלים בפ"ק בכור מדוש תורתו ינדל כאות
נה"י יהבזאה וכנפש עבד נרצע כורע
ומשתחוה מרחוק קדם על הכרכים ועל הסוקים
כער ובעד הלה בדיה כיה לעיכותא ולוף ריקם דיקם כלה
מביב וכשתף בחשוים לא מים דכריס ליפנת קלילת
נרוצ וקביע לך לעחסור דכר שפתים בן פניו למטה
כבן המתחטח :

הנעיד משה נחלנטי ס"ט

סימן כ"ב

שאיל בן אר החכ' השלם והכולל ריש מתא דעיר
דמשק יעת כמה"ר משה נחלנטי נר"ו ועל
מה שנתבו לבהיב כתחנה תהלתו שם שם לו בעיר דמשק
יעת כשמי התיכות ככלל תנאי הכתובה תנאי וס
והדירה עם רמשק יעת ומקום אחר ייטב לב' ע"כ
ועלה ומסתבק ר' משה חמו' כפירוש הלה הדכרים שם
הכוונה דהאי יה' דיכתקום כמו או"ל על העיר
והכונה שהבי בירה פה דמשק והיינו שאם אחד מהם
חפיים או השנה תעכב שלא לדור כי אם כרמשק כן
יהיה וכן יהיה שלא תהיה הדירה בעיר אחרת
ולמי שהכונה ליה כרמשק לוה שומעין ומכריח
למי שכנגדי שלא יהיר בעיר אחרת ומה שכתוב וכמקו'
אחר ייטב לבאיהם ע"ב כוונת הדכרים או כמקום אחר
ויטב לב' דהייני שם יכיימו שניהם לדור בעיר אחרת
הדשום נרצה לגמרי את העיר ממשק לדור בעיר
אחרת אי הכיונה דמחין לעיר אין להם לגמרי כלל
והאי ובתקים ה' ל' על הכתיב כיה דילה שידודו כמקום
אחר ייטב לב הלה דה היה משתעות הספק אחר נסתפ'
ח"ר משה הנו לך בקיצור כדכריו אחי האריכתי כמקום
אחרינו להחריך :

והנראה כעיני דהת דמיות לפלוגתת רפ' יחנים
ור' יונתן והוכח ככמה דוכתי כפ' ר'
מיתית דם ב' יכהנתקנין דף פ"ח וכריש פ' תומו ותת
כנו דף נ"ח יכריש פ' השוחט דף ל"ד וכפ' שכוכות אחים
הקיין דף ל"ך כעניין שקנל אחיו ואחו דר' יחנים שכר וא"ו
להיסיף יר' יונתן שכר וא"ו לחלק והוי כמה דכתיב או
דהייני אחר יקנל אחיו או אחו יעו"ש ורש"י ז"ל שם כפ'
תומו ותת כניכנל נחיל תפר לנו כדכרי ר' יונתן דכל
היכא דכתיב כ"ף או היי או היה תשמע יעות ומעתה
נריכין אנו לחקור הלכה כמאן כר' יחנים או כר' יונתן
ותב"ע דכפל היניות שנכרנו לחמרו הניחל לר' יונתן
ומנחני להכניה ג"ז כפלוגו כלל קבל שכתב דכל היכא
דקתני תלתא הניחל חניכא דפ' דהויל הלכת' כיחו
פ' כיון דקתני כלשון הניחל הרב יד מלחכי ז"ל כפלוגי
הם ג' סי' ריח דחה כלל זה מעיקר שרשוני עיש
ומתה דכלל זה לא יושיענו הלכה כמאן :

אמנם כפר הופיעה הוס"ק שהכיח מדרשו של מרן
הכי כחיב סי' רכ"ח שהכיח כידו תשובת
הרשב"ח ז"ל ישקה שם כשם"ע מ' שהשיע תת
כמו שלה יוכל להלווח כי אם כרשות שמעון ולוי מוכר
להלווח כרשים תחר מקום וחילוה דהרשב"ח כפשט
הלכה ו' מעשה דשמ כר' יונתן החות וא"ו כמקום תיכתי

ואולם יש לחקור אם מחזקין בעבקים וכתבים
סי' ע"ב פליג להרשב"ם ז"ל ור' יצחק
נתן מתם שהוא מדבר כעדיו לפלוגתא דר' יהודה ור'
יונתן כיון כיולינהו כדיבור אחד נלע"ד כיולינהו כדיבור
אחד והוא דר' יונתן לית ליה קתני מלא כרלא כיולינהו
כדיבור אחד כגון הך דלא תחרוש בשור וחמור יחדיו
דלית ליה תחרוש קני לחמורים וכן שור ושה לית ליה תשחטו
תשחטו קני לשיחוטים ולית ליה שור ושה וכולהו ותמו קלל
וכן להרע ולהיטיב וגשבר ומת דכולהו לית ליה כיולינהו
כדיבור אחד אבל כל שאחר עד שיאחזו פ' יום או
שהוטו פ' יום דכיולינהו כדיבור אחד ודאי דיקדקין עד
שיעבור שניהם יחד וכמאן דכתיב בכן סורר ומורה
והקשו כי מכיון שלמו וכמשנה דפרק כל"ת דף ע"ח היה
מביו רופא ואחד מיניה רופא אחד ואכזרי לוקין רופא
לוקין כשהוא בפו"מ עד שיהיו שניהם רופאים היה אחד
מהם גירסו או חינר או פלגי או קומתו או קרח לוקין כשהוא
בפו"מ ודייקי כנמ' לפיפלג דאם היה אחד מהם נידם
וכו' משמע שיהא הכיולינהו קרוב לכל לית דייק
מדלא קתני הכיולינהו אלא ודאי ליתא דלית ליה לר' יונתן
הלל ב"ב משום דחתם כיולינהו לאכזרי ואחד כדיבור
אחד והקשו וחילקו ואמרו ע"כ ויש לפתוח על דלים
זה דאמרי הך דכפו"ת דכולהו קרוב יהודה הוא"ת"ל
שם כשוגגין על הך דאחד אחם נידם וכו' ותירצ"ל דמתני'
לתכף ומיהו חילקתם ליה שער מציר שהיה ושקלק ע"כ
וה"ל לעניין דיש דהיה מכיו רופא וכו' עד שיהיו שניהם
רופאים אבל הלל אלא לתירוץ ליתא הלל בר אלתי אמר
דקרוב יהודה היה הלל מוב נריך לתיתר כלל מכיו ואחו
ואם היה אומר ותשאו ובי' כגיטו זה ס"ת היה יהודה
ומכיו לו אחו וכיון דאיתמר מכיו ואחו אמר רבי יונתן
מודה רבגיהן קרוב כהכתיב ואין מוסיפין הוא"ו לחלק
ועוד דהתם נכון מי"ת כהכתיב כיכיו זה מיניו שומע
בקולנו דאתי לאתכתב הכן הזה מיניו שומע בקול הכיו
ואחו וכאמה דבתי כחלה מיכנו שומע בקול מכיו וכקול
אחו וכיון דכתיב כיכיו זה מיכנו שומע בקולנו משמ'
וכעי שניהם לחיות והוו כהך דלא תחרים בשור ובחמור
יחדיו דהכא נמי כהלו כהכתיב יחדיו דבעיגן מכיו ואחו
שיהו רוצין ואם אחד מהם מיכו רופא מיכו נעשה כן
פ"ת גם כן מכני על דליה מחריחי שהכיח מהדחניח
גפ' מי שחת דף קמ"ב והיכה להרב ולכנו מחנה
להרב ומחנה לכנו וליף מיהא התם לגופות ולשטרות
וליכא אלן דמשיך לחדשיה לעדים להרב או לכנו
ואפי' לר' יונתן דהלכתא כוותיה וכו' משום דכיולינהו
כדיבור והלולהו כתקום קדום וכו' ע"כ דהתם חין
לומר הו ואחו ות"ו ולכנו לחלק משום דשנה קרא
כלישנים משאר מקנות כהונה דכתנחה כתיב כל זכר
בכני להרן יאכלנה וכחטאת כתיב הכהן המחטאת
אותה יאכלנה וגם נאמר כל זכר כהכהנים יאכל אותה
ופירוש מלי דכתיב כתחלה הכהן המחטאת היינו קרלוי
לחטוי לאפוקי מי שאינו רשוי וכאשם כתיב כל זכר
בכהנים יאכלנו וגם שם נאמר הכהן המכפר כו לי יהי'
והינו הרלוי לכפרי לכן כו ומנח מאפה לכהן המקריבו'
אותם לו תהיה וכומנחת מרחשת ומחבת מנחה כלולה
בשמן ומדיבה לכל בני להרן תהיה חים כאחיו וכאלמי'
לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה וה"ג כלאחם הפני'
סו"ל לתיתר כהנך ליתני כל זכר כבהנים יאכלנו או
והיה לכהנים ולמה תאמר כדין וסיפא להרן ולבניו

סי' ע"ב פליג להרשב"ם ז"ל או לא
נתלק מתם שהוא מדבר כעדיו לפלוגתא דר' יהודה ור'
יונתן כיון כיולינהו כדיבור אחד נלע"ד כיולינהו
כדיבור אחד והוא דר' יונתן לית ליה קתני מלא כרלא כיולינהו
כדיבור אחד כגון הך דלא תחרוש בשור וחמור יחדיו
דלית ליה תחרוש קני לחמורים וכן שור ושה לית ליה תשחטו
תשחטו קני לשיחוטים ולית ליה שור ושה וכולהו ותמו קלל
וכן להרע ולהיטיב וגשבר ומת דכולהו לית ליה כיולינהו
כדיבור אחד אבל כל שאחר עד שיאחזו פ' יום או
שהוטו פ' יום דכיולינהו כדיבור אחד ודאי דיקדקין עד
שיעבור שניהם יחד וכמאן דכתיב בכן סורר ומורה
והקשו כי מכיון שלמו וכמשנה דפרק כל"ת דף ע"ח היה
מביו רופא ואחד מיניה רופא אחד ואכזרי לוקין רופא
לוקין כשהוא בפו"מ עד שיהיו שניהם רופאים היה אחד
מהם גירסו או חינר או פלגי או קומתו או קרח לוקין
כשהוא בפו"מ ודייקי כנמ' לפיפלג דאם היה אחד מהם נידם
וכו' משמע שיהא הכיולינהו קרוב לכל לית דייק
מדלא קתני הכיולינהו אלא ודאי ליתא דלית ליה לר' יונתן
הלל ב"ב משום דחתם כיולינהו לאכזרי ואחד כדיבור
אחד והקשו וחילקו ואמרו ע"כ ויש לפתוח על דלים
זה דאמרי הך דכפו"ת דכולהו קרוב יהודה הוא"ת"ל
שם כשוגגין על הך דאחד אחם נידם וכו' ותירצ"ל דמתני'
לתכף ומיהו חילקתם ליה שער מציר שהיה ושקלק ע"כ
וה"ל לעניין דיש דהיה מכיו רופא וכו' עד שיהיו שניהם
רופאים אבל הלל אלא לתירוץ ליתא הלל בר אלתי אמר
דקרוב יהודה היה הלל מוב נריך לתיתר כלל מכיו ואחו
ואם היה אומר ותשאו ובי' כגיטו זה ס"ת היה יהודה
ומכיו לו אחו וכיון דאיתמר מכיו ואחו אמר רבי יונתן
מודה רבגיהן קרוב כהכתיב ואין מוסיפין הוא"ו לחלק
ועוד דהתם נכון מי"ת כהכתיב כיכיו זה מיניו שומע
בקולנו דאתי לאתכתב הכן הזה מיניו שומע בקול הכיו
ואחו וכאמה דבתי כחלה מיכנו שומע בקול מכיו וכקול
אחו וכיון דכתיב כיכיו זה מיכנו שומע בקולנו משמ'
וכעי שניהם לחיות והוו כהך דלא תחרים בשור ובחמור
יחדיו דהכא נמי כהלו כהכתיב יחדיו דבעיגן מכיו ואחו
שיהו רוצין ואם אחד מהם מיכו רופא מיכו נעשה כן
פ"ת גם כן מכני על דליה מחריחי שהכיח מהדחניח
גפ' מי שחת דף קמ"ב והיכה להרב ולכנו מחנה
להרב ומחנה לכנו וליף מיהא התם לגופות ולשטרות
וליכא אלן דמשיך לחדשיה לעדים להרב או לכנו
ואפי' לר' יונתן דהלכתא כוותיה וכו' משום דכיולינהו
כדיבור והלולהו כתקום קדום וכו' ע"כ דהתם חין
לומר הו ואחו ות"ו ולכנו לחלק משום דשנה קרא
כלישנים משאר מקנות כהונה דכתנחה כתיב כל זכר
בכני להרן יאכלנה וכחטאת כתיב הכהן המחטאת
אותה יאכלנה וגם נאמר כל זכר כהכהנים יאכל אותה
ופירוש מלי דכתיב כתחלה הכהן המחטאת היינו קרלוי
לחטוי לאפוקי מי שאינו רשוי וכאשם כתיב כל זכר
בכהנים יאכלנו וגם שם נאמר הכהן המכפר כו לי יהי'
והינו הרלוי לכפרי לכן כו ומנח מאפה לכהן המקריבו'
אותם לו תהיה וכומנחת מרחשת ומחבת מנחה כלולה
בשמן ומדיבה לכל בני להרן תהיה חים כאחיו וכאלמי'
לכהן הזורק את דם השלמים לו יהיה וה"ג כלאחם הפני'
סו"ל לתיתר כהנך ליתני כל זכר כבהנים יאכלנו או
והיה לכהנים ולמה תאמר כדין וסיפא להרן ולבניו
אם נלמד או להרן או לבניו היה עוב לומר והיה
לכהנים אלא ודאי דאמרי הכא דדייק קרא וזבי כליפני'
מכל אחר חלקי ותמנות כהונה לומר דקפדינן שיהיו
להרן ולבניו וכל שפרט ליקר נגר המרובין לומר לך
שהיקר נוטל מחנה והמרובין מחנה וכל כי הא מורה
ר' יונתן דלא על חנם נרם קרא וזבי כליפניה ואיצמ
לך דלאו משום דכיולינהו כדיבור ואכלוהו אחין מי
שחייב נבו לומר כן כיון דיכולין לחנות שנים אחר ואף
דכתנחה כתחלה כתיב כ"ש ומטעמא מחנה יאכלו
להרן ובניו ולא דקשיא מחנה להרן ומחנה לבניו
היינו טעמא דכלכולה לית שייך למימר מחנה לזה
ומחנה לזה אלא לוקלים הם כל אחד לפי שיעורו ולפי
קריבו מה שיכול לאכול וגם לפסר לחלק דשם בלחם
הפנים כתיב בתוס אות למ"ד והיקח לאהרן ולבניו
וכתנחה לית כתיב אות למ"ד ואחנם מחלי דכתי' במנחם
והמוחרת מנחה יאכלו אהרן ובניו תיכף שכיר
כייחיד דר' יונתן אי לאהרן אי לבניו דאות ות"ו דכתיב
ובניו לחלק והיינו אי לאהרן אי לבניו דליכא מיבעי
שיאכל מנחה אהרן אי כה"ג הנחנת לגבי אי אי קתני
ולא תיקשי דאמאי הא דמנחה דכתיב כה יאכלו אהרן
ובניו דאי אי קאמר משום דפרט כה קרא אח"ך דנחתר
עלה כל זכר ככני אהרן יאכלנה אבל אי לאו דנלי קרא
אח"ך כל זכר וכו' הוה אמינא דמאי דכתיב יאכלו אהרן
ובניו כחלה לעיכוכי קאמר שיאכל ממנה אהרן ובניו
ואות ות"ו להוסיף ולא לחלק דהא ודאי לית ליה קשיא דמאי
דכתיב אח"ך כל זכר לאו לגופיה לפרט לדמאי דכתיב
בחלה יאכלו אהרן ובניו אי אי קתני אחת אחת
דהוקרך כל לרכות כעלי מומין לחלוקת שחולקין כהם
לחומים כתוקר המנחה וכבריית דפרק שכול יום דף
ק"כ דקאמר הוקרך לומר לך כהן מיכל כקדשים ולא
כהמת וכמה דחנן כפ' היה נוטל דף כ"ג וכנמ' מיהו
דחיוה מדכתיב כל זכר ככני אהרן יאכלנה ולא נקבות
וח"כ ודאי דאמאי דכתיב כחלה יאכלו אהרן ובניו אי
אי קתני ולאו מק"ה הוקרך לפרט אח"ך כל זכר ואח נפ
דזה לית ליה דהוי פרטו על דאחנן אמאי דכתיב כחלה יאכלו
אהרן ובניו להמעיענו דאי אי קתני דנה מזה דכל זכר
לית ליה יחוייב לומר דאמאי דכתי' כחלה אי אי קתני
לך דלעולם לעיכוכי נאמר יאכלו אהרן ובניו
וח"ו להוסיף ואמאי דפרט אח"ך כל זכר היינו דכל זכר
ככני אהרן מריך לחלוק עם אהרן ודכריס כהכתכו אהרן
ובניו יאכלו ובלאי אכילת אהרן אי אפשר ואות ות"ו
להוסיף דלא יחוייב מכל זכר לומר אי אי קתני ות"ו
נמצאת אתה אומר דמאי דכתיב יאכלו אהרן ובניו שניך
ליכא דמיהת כל' יונתן דאי אי קתני ואות ות"ו לחלק
כיון דלא מצינו שיהיה מריך לאכול נם אהרן ממנה
כיון דים לנמנם על רוכותו של מהרש"ל ז"ל ואף
דנכרת רבה אמר תולה יפין יד יעקובו כידיעקו מ"מ
אם נאמר דהרשב"ם פליג על חלוקי דמהרש"ל יהיה לנו
מה להשיב על דיוקו דמהרש"ל הליכא דהרשב"ם ז"ל
יקבו עליו מלוקו דמהרש"ל ז"ל:

ולמאי דאמן עלה מיהת יש לנדד דהרשב"ם
ומהרש"ל ז"ל לכאורה פליגי דנם כנדון
הרשב"ם הרי כיולינהו כדיבור אחד כשהביא לכנו
מלה יולה כ"ש כרצות שמעון ולוי דהרשב"ם דקאי אתלוי ואו
לשמעון ולוי וכהך דוהפשו כי מכיו ואחו דהתניא
קאי אתרוויהו וכ"ל דן הרשב"ם הא דלא קתני והיו אתר

קרוב לומר ולזה הדעת נוטה כי היכי שלא להרכות כתמלוקת דנדון הרשב"ץ לא מיקרי כיולינהו כדיכור לחד דתני דקתני כרשות שמעון ולוי לא הוי כלל מכל מי הוי קתני עד שירשו לוקחו שמעון ולוי מיקרי שפיר כלל וכהך דמהרי"ו עד שיאמרו פ' ופ' לו מה שירדו פ' ופ' ולא פליגי הרש"ש ומהרי"ו ז"ל וכקשתי לי מכר על זה ותמהתי רב ונדול מהרש"ך כתנ"ג סי' ח' דחייקי כיריה פלוגתא דר' יהושע ור' יוחנן דתוכח הרש"ש שאלו כה וילא לחלק מנדון שלו שנתחייב ליוכן לעשות כל מה שיגזרו עליו יהודה ולוי להך דרבי יוחנן ומדון הרש"ש כדכתיבנא דלעון יגזרו תורה שיגזרו שניהם יחד והוי כאלו כתוב יהודו ושוו רבי יוחנן והרש"ש דבעינן שניהם כאחד ולא דמי לנדון הרש"ש שלא ילוה כי אם ברשות שמעון ולוי שזה הלשון מורה לשניהם דר' יוחנן שפיר הרש"ש שאלו כוותי דאלו לא קתני מדלא השביעו שלא ילוה אלא למי שירשוהו שמעון ולוי יעזוב ומהרש"ך ודחי שלא ראה למהרי"ו ז"ל לכל לעולם דהר"ש בח"מ סי' כ' פליג להרים"ש ופפי המונח לפני מהרש"ך ס"ל נמי מהרי"ו ס"ל דבעינן שניהם כאחד ול

דהני סתיך ולא אחד וה"ג בתשובת מוהר"ם אלשקר מוהרי"ט
הלוי מוקצה הוא בתשובת הרשב"ץ אלגזי ותלמי דאיתי
מוהרי"ט לומר שבזמיט ריש פ' נערה המאורסה דלכיה
וכעלמא מפירין נדרים ומתמע שניהם כאחד לע"ג דלא
קתני שניהם כהדיא ע"כ אין זה ראיה מן מתתמיהין
דלאדרבה מצא דאיה דסתם הלמי קתני כר' יוסף דאמר
וה"ה כתקוע תיבת לו ולילו לא קתני סיפא הפר האב
וכו' היינו לומרים דאו לו קתני לו מכיה לו כעלה
מפירין נדריה תנ"ה הוסיף דאיכא למיפרך דתנני
סלאב ובתנאי כגון שהיו רגיל ויודעו מפי רבותיו
לו מכיה לו כעלה קתני קמל"ן וה"כ הוי ודאי כלאו
בכיב יפריו ומש"ה הוא דתמצא שניהם באחד וכן
פירש שם סרש"ך ז"ל כשירושלמי ולא מ"ש מכיה לו
כעלה והא דלא קתני מכיה וכעלה מפירין יפריו לאו
לשון המשנה ע"כ הרי דכאילו שניהו יפריו ולהריב
קתני שניהם יחד וכן פירש שם התפרש דבדרים דלמי
לאו סיפא הוה למיתי לו מכיה לו כעלה זה לא מפירין
לעולם ורחיקי להר"ן ז"ל כשירושלמי שם שכתב כר"ה
ת"ר ולא קני דלקתני עד שיפירו שניהם ולמי מכי
הו"ל לא קני כהפרת כעל עד דליפר לה מכל כהפר'
לה לחודיה קני ר"ת מיפכת ובר אחלוקין ושרינן לקמן
כשמעתין וכו' ע"כ והדבר קשה לשמוע דהיכך מיפכר
דלמי הוה קני עד שיפרו שניהם להכין דכעל מיך
להפרת לה לו מיפכת דלא מצכחן כל כי הלי נוטה לא
דוקא מיך שניהם ולא לר' יוסף דס"ל לוקם וה"ג לחלק
ונמת כתקוע תיבת לו עכ"ל כל היכת דכתיב יפריו
משמ' שניהם כאחד ולא מצרי לא מצרם תורה מריבת
שור שה כשיהיה חשור עתו מכל מריבת חשור לה לכדו
לקירה וה"ג מכח לי הוה קאמר תנא עד שיפרו שניהם
הוה משמע שפיר דמיך שניהם לה וכעל דוקא
ואיזה מהם אחד לכדו לינו יכול להפר ותלי דקאלינן
ושרינן לקמן כשמעתין שכתב הר"ן ז"ל וראפשי מה דתוה
ישרוך הא רעד שיפרו שניהם לקמן ושרינן דשמעתין
דשניות הך דשמעתין שלא נכתב בקדיל כי הלי לישנא
עד שיפרו שניהם מש"ה פלגלי דכעל מיך להפרת
מאב מכל מאב לא מיך להפרת כעל אז מיפכת כעל אז
הוה כתיב כהלי לישנא עד שיפרו שניהם והלי דלא הוו
שקלי ושרו ככל כי הא דיהלי כעינן הפרת שניהם לא
שני כשום מר מינייהו כלישן דשיתת הר"ן ז"ל נראה
לומר דלא ידענא מלי קאמר ודברי מוהרי"ט קשים
דדחיה דחייתי מתשמיתין דהכיה וכעלה מפירין
מדרכה הוית תיובתיה דלפכת מרברי מוהרי"ט שמעי'
מינה וכלשון ומשמר שלין דחיתו דחיה כלל מיכת
לקשויי על מחלת דברי שכתב ז"ל ועוד תלמי הימת
משמע שניהם כאחד ומשמע כל אחד בפני עצמו ת"ש
מין הלשון מצורם ום כלשון להפרם שניהם כאחד
ע"כ אין מכון מלי קאמר דהרי לך להך דרבי יוסף
שמאר דמשמע שניהם כאחד ומשמע כל אחד בפני
עצמו ומפשיון עיקר דכל אחד בפני עצמו עד שיפרע
לך הכתוב יפריו הרי לפ משמע כן ומשמע כותפשיון
עיקר ומפרשון ודייקינן כל אחד כפ"שפיך מדברי
הרב ז"ל ומאחר הכיון הדבר הנז' כך ר"ל דיכתיב
דה"ל נמי היה ראיה חולמת מתרוין ולאי קרוני
מחלת לה היה לו ראיה הכי גמי וכו' חלמת לפרם
דאי מקני חרוין הלשון מיקרי ועוים כתיפשוט ע"כ יש
לחלוק בו פלגלי בלשון דמשמר זה לדברי הפוסי

נראוה לומר דלפרם לו קתני חדון לשון מיקרי
הרי דסתום ז"ל שם כה"ה נלו תרוני קל מחלת לה
מחלת ע"כ הנראה דהא לאו תרוני הוה חלת כוותת
דדברים לו לאו קתני דיחום וה"ג לחלק והניחו מדבר
בחיתה לשום הרי לפרם לו קתני ס"ל לפום דקשטת
היה ולאו חדון הלשון מיקרי והיכך הרב פלוג על סהו'
שבתבי הפך דבריו וע"ש לפום הללו יש לנמנם דאמתי
תחתו על האומר ולאו תרוני קל מחלת לה ולל תמכו
על מאמר זו היה לו לרתה דיכיו קאמר לימת דמשמ'
דתרוני קל מחלת לה ומנרם נדשינן כמ תיכת לו שכך
משמעות לימת הרי ע"ב דכעי לחימר לה הוה לו
נרתה זייך לחתני שפיר היפוכרתה דאומ' וה"ן במקום
תיכת לו קלי ולחלק ולפלק והו"ל לנמ' לחימר בפלוגתם
לפום וה"ן לחלק והיכי קאמרת לימת דמר' שכת לפוסיק
גבל הנירסת ובוזר לל ידענא לחתי התוספות הכיולו
דאיה דאומ' וה"ן לחלק מכך דחלק ועשה כה מלמר
ותהך דפ' נערה המאורסה מכיה וכעלה מפירין נדרים
ולא הכיולו דאיה מדר' יוסף דכלכה כוותיה דאומ' וה"ן
לחלק וכמ"ש הם עלמן והרשב"ץ פ' בפ' הפרה נבי וגפל
שמה שור לו מתור דחייתין שפסקו שם התוספו' כר"ה
לו לחלק והרשב"ץ כחיבושיו דהלכה כר' יוסף ולפלק
לחימת דהכום לל רלו להכיה רחיה מדר' ויוסף דאפשר
ליחר דלשון קורם לחור ועליו היה דקאמר ר' יוסף
דאומ' וה"ן לחלק לכל כלשון מכמים יש כם ביד הדיוחם
לדאומ' לל קאמר ר' יוסף לאומ' וה"ן לחלק ואפשר דכלשו'
מכמים שורה ליה ר' יוסף לר' יהיה דאומ' וה"ן להוסיף
מש"ה הוכיחו הכום להביא דחיה מהניהו דחלק ועשה
מלחר ולכיה ובעלה מפירין נדריה לשונות מכמים
ניכתו ודיוניכו כהו דאומ' וה"ן לחלק גם מלי דקיים
מיהרי"ט יכיון זכן גבי נדרים כל שהנודר עלמו לינו
מפרש דיבתי לולין לחומרת דקל"ל סתם נדרים להחמיר
ע"כ גם כזה מיכיח הרשב"ץ שלנו סותרת דבריו דגם
ניין הרשב"ץ הוא כשנעם שהשביעו לכיו עכ"ל לזיל
לקולא דרשות קל מיימיהו שני ולא תצא להך דסתם
נדרים להחמיר:

ומיאי דהכיה מוהרי"ט מהך דסתם נדרים להחמיר
וגם הטו"ש סי' רכ"ח ס"ק מ"ט הקשה
כן על תשובת הרשב"ץ שלנו תובה עליהו לתעון דשם
מהיים לו פה להרשב"ץ ז"ל להשיב עלה לפי הכנת תרן
כהשיבה הרשב"ץ ולא לפי מלי דפירש כה הטו"ש ומיתר
דלפשר דהרשב"ץ ס"ל דהא דסתם נדרים להחמיר לינה
מטוב דנדון דהרשב"ץ ז"ל כלל דהכי פירושו דהך מילתא
דלא נדר כשאר מלית לה שסוכל שני פירושים שהוא
כשר של קרכנות וכשר של עז ומתרין דסתם נדרים
להחמיר וכשל קרכנות נדר ותשיר כמכואר כמשנה
בפ"ב הנדרים לכל כל שאמר פ' ומין זה סתם חלא
פרוזי קל תפרש לדעת ר' יוסף דהלכה כוותיה דלו
לו קאמר וה"ה הוי כפירושון להקל ומה דמוקי יערבו
מהרי"ט והטו"ש דה דהרשב"ץ לסתם נדרים להחמיר דוקא
לא הוי סתם חלא פירוש מתם וכלשון אמר לו פ' לו פ'
וקרוב מלי לומר דכל כי הא הוית מכוש דחזלינן כתר
לשוהנודר לם הוא לשון חור כפי מה שיצא ממשמעיתי
ולם לשון בני לדם כפי מה שידברו אנשי קמקום ההוא
וכתכואר בתמניתין כפ' הנודר מן הירק וה"ג בכרון
הרשב"ץ שהכשיע לכנו שלא יצוה כ"א כרשות פ' ופ'
שהוא לשון קורה כתו לכיו ולמי קלל דקל"ל כרבי יוסף

דהלכתא כווותי ז דחוק וח"ו לחלק ואו מו דקאמר לולינן כפי מה שיגיע ממעמעוקו. והוי פ' מו פ' וחוק וח"ו לחלק בחזקן ודאין דהיכרה להרשב"ץ מהך דקאמר נדרים להחמיר ולפ"ז יש לדקדק דכרי הרמ"ס בח"מ סימן כ"ב שכתב והלא כלל גדול בנדרים הלך אחר לשון בני אדם ופוק חזי מאי עתא דכר כמי שתקבל עליו שני דיוטים כי אין דן יחידי מהם עליו מכ"ש בשלשה ומ"ש דאם אמר אזהו לשון תורה בחומרן פ' וכ' הוי מו פ' בר' יונתן דאלכיו מו אמן ואין ללמוד מדיוטים לנדרים דבשלשה לולינן כמי בחר בשון תורה וכלשון תורה מותר וח"ו לחלק כך' יונתן דהלכתא כוותיה דהרמ"ס משתמש בלשון בני אדם והרשב"ץ נשתמש בלשון תורה ועוד הקשה הגאון שם על פשטות תשובת הרשב"ץ וכתבו שאותה מרן ז"ל בחו"מ הטור ושאר פוסקים כתבו בשני בדיין נדר בעל ידעתי רבים ול"ל וכגון שפרט לותם ע"ד פ' וכ' וחתני לית נימת נמ שם דאו פ' קאמר ולית היה ע"ד רבים ע"כ הת כתי ודאי לית קשיא דנרחים הדברים דקאמר הכותב הריבי טודי ע"ד רבים והם פ' נמ וכו' דם"ל לטור כדיעת ר"ת דיליף לפורטם ולית כמאן דפליג ום"ל דיליף נרין לפורטם וכיון שאמר ע"ד רבים לו כאלו אומר יחדיו והוי אות ג"ו להוסיף ואף לם שאמר אומר דאמר ע"ג. דלית אמר ע"ד רבים כל שאמר ידיעי נתך ע"ד פ' ופ' אם שלשה דאו ע"ד רבים נאין לן למידם ולית אומרים דאו מוקמינן דאו מוקמינן אמינא לך דשני הך כיון שפירט שלשה וקיל לית תיקרי ביום כפאו משלשה וכתי"ם הטור ושאר הפוסקים ודאי דלמדינן דעת הטור שנדר על דעתם עד שיפרט שלשה ולא לו אלו מקאמר שכן משמעות דבריו שהוכיר שלשה שהם נקראים רבים והוי בלשון כללם והזכיר חיבת רבים ופירושו כשתמו והרשב"ץ בתשובה הביאה מרן הכ"ו שם כפי' רב"ח דפליג על ר"ת ופ"ל שאין נרין לפורטם עוד הקשה עוד הטו על פשט דברי הרשב"ץ ע"ש מה שהכין בהם מרן ז"ל מהא דאתרינן בפ"כ דקידושין דאם אמר לאשה התקדשי לי כתמרה זו וכזו וכזו אם יש בכולן שוה פרוטה מקודשת ואמאי לית ניתא דאו כזו קאמר ע"כ נם לזם לאשר לחרן כיון דאפי' לר' יונתן מבואר שאינם בלשון אחד ומשמע כ"ת כפ"ע עד שיפרוט לך הכתוב יחדיו וכאחור כתב ת"כ כשאמר לאשה התקדשי לי כזו וכזו וכזו משמע כאחד ומשמע כל אחד מהיכן בפ"ע ואשר דאשה אחין לה ירושה הכוכם דבכולן כאחד היא מקודשת ולית נאמרה ומקשיין בשאת אלא כאולן אם"ם מתמרינן כה דאף אם לית היה בכל לאחת תהן שוה פרוטה אם יש בכולן שוה כרי מקודשת ולית מתרכינן שיהא באחת מהן שוה פרוטה:

ובאן הייתי והוכרחתי לעזוב ולנטוש ענין זה יותר מדאי מרחיק לעיין בענינים אחרים שהיו נלייכים להלכה ולמעשה שהיו הבעלים מרדפין הבעלי דיוטים ובעת פלוגתי אתי והדרי כי לנמרה של תורה וו וזיה כדעתי להחריך בשקלא וטריא באשר עם לבבי לחתום בבר ידוע דמנחר בעתיקות קשה הנה כי כן הנני מקצר ועולה בכל אשפר בתקום שאחרו לקצר:

והנה העז לסיק והשיב כוונת הרשב"ץ לדרך אחרת מאה שהבין מרן ז"ל ופי' דלית קאמר הרשב"ץ דלית בהם יותר מאחד מוהר להלויות כרשות ואו הכל כל שבניהם היים בעיון רשות שניהם "עובד" אחנם מהרי"כל ז"ל בח"נ סי' ו"ו ופי' ס"ח אחר שהביא להבין בתשו' הרשב"ץ ז"ל בשאר שב"ה ופ"ם הטו ז"ל כיה רב מבח סוגיה דפ' השוט "עום ומשה שפירו הטו בתשו' הרשב"ץ ז"ל דאוי מעיקרו והדין דין אמת כמו שהבין מרן בתשו' הרשב"ץ ז"ל נם תוהר"כל ז"ל בשני המקומות הנו' השוה רעת הרמ"ם בתשו' רכלל מ"ה סי' כ' לדעת הרשב"ץ בתשו' שאנו כה דהרמ"ם ודאי ס"ל כמי דאוק וח"ו לחלק בין בלשון תורה בין בלשון בני אדם וכסברת הרשב"ץ והת דכתב הרמ"ם שם דאם אמר אכול ואחילה כפי המשה וכפני עדים דאחרי בעלמן לית חיומת משום דם"ל לוק וח"ו להוסיף אלא דם"ל להרמ"ם דשמיע ליה דאם אמרה וכו' דאחרי עיקר דלמו אחרי מילי מיבנו אלא חדת משום דוקא עיקר ההתרחות בפני המשה שהיא בעלת דבר לופפני שלשה והעדים הם שני היכי שלא ישקר ואמר שכא אפי' לא "עום. ואנכי הריוה דחלוק זה דתוהר"כל דלא הנרך הרמ"ם להעדת עדים אלא כי היכי דלא ישקר אחת ואמת הוא אחרי בני הטור כת"ם שם קת"ד שה עשיק קצת מתעו אחרי בדמ"ם אלו וזל וכתב ת"ל ז"ל כאשר שם כשהנשה אלה ביאמרו אעדים שלא יתבטל הנט בניהו אלא ת"כ יעידו עליו עדים שכא ועבר הזהן יאין מעידים שבא הרי זה נט אע"פ שלא האמינה ע"כ אלי דבטור בכו דאמרו פקי כאלי דאכיהי טפי העשיק מהשו אחרי שאמו כשי דהעדת עדים היא כדי שלא ישקר ואמר שכא אפי' שלא כת אע"ג שלא האמינה ואלו משום דאוק וח"ו להוסיף אלא לק רכבל מקום קל"ל כי יונתן דאוק וח"ו לחלק הכא אחרי דאמרי בעינן שלא ישקר ואמן מדברי הטור נלמוד פשיק ניהליהו שם כת"ם פקי קת"ד מרוכם הט ואני תמה מתהרשב"ם חת"ם סי' ת"ם שהכין דחשוכת הרמ"ם שהביא הטו"ה הכא כסוף סי' קת"ד תיכף תשובת הרמ"ם שהבי מהרי"כל ושתי תשובות הם וכוראי הכרור דאינה אלא אחת והיא היא שהביא הטור דאינה אלא שהביא תוהר"כל ונם לא הרגיש מהרשב"ם שאינם סותרות אלו כרמ"ם ותשובת הרשב"ץ וכתבו שהאוה חותם מוהר"כל:

ואיתי כיהיה מהר"כל שם כסי' יז כסופו תשובת הרשב"ץ לחריכתי לאחר כל שותבה ורלה דלמו מריכת דר' יונתן דן כה דאו או קאתר אלא הפרית מסכרת דאו או ניוה המוה וכת"ם והדין נותן שאלו כן הלך אחד לדרכו וכו' המוני כבל עיר שיכ תכירו ואין זה דעת וכו' סתוה ע"כ ווזה מדכריו שה דאם שניהם מעוזים נריכים לשטעל שניהם כחוזיק ותשטרופוסותם והרי הסיקר לתשובה דאשה מרן והר"כל וכבינו דאלף אם אי יתנאו שניהם אי אי קאמי לפוס דיבא אלינא דר' יונתן ותן החימה על תהר"כל אלא הרגיש כוה ותשובה וו אשר מנא מוהר"כל הוא סייעתא לאותקתא דהטו וכתו שרנה כתחלה מוהר"כל לאוקימה לתשובה דאשה דהרשב"ץ ותח"ך נרחה קרא לם מוהר"כל מדברי הנת' וכדי אלא יהיו תבו' הרשב"ץ סותרות לפי דעת מרן ותהר"כל ונם אלא והיה מהר"כל תמוה דהיאך לא הרגיש כתבו' הרשב"ץ דקאמרי נרכים מנו לותר דהא דתשובת הרשב"ץ שהביאה מוהר"כל בשאלה היא כתשובה שהעתיד שני תפוטרופוסין ביחד ולא היתה נותנתו ס' וס' עד שבאתה שני תפוטרופוסין לחלק אלא נותנתו היתה שהעתיד שני תפוטרופוסין

ואלו ועל אחד עשר ועבד דן הרשב"ץ דהתנאי מהב
לן שנתרוצו לכתי שהכרים הנבל והנכבד והכי דייקן
לשון הרשב"ץ שכתב ולכן אחלוק בין הנאמן ולא
על ככתוב ומיהם שני לפנינו שכל כתבו וכו' ע"כ תרי
דלא נזכר כלל ז' וע' תלת שהעתיק הכרים מיהם
שהרשב"ץ ז"ל כ' תה שקיים כתובה וז' לשונו
ול' ולאחר והר' ויכתוב הוא והיה דלא שייכ כלל לדינה
שקיבל מ' קיבל ומיהו הרשב"ץ ז"ל להרשב"ץ
ומכוש ותע"ה דלא הרגיש שהרשב"ץ כתב דהני
לאחרים קאי והני לאחרים קאי שהוא דלקח לפרש שהנה
מרן ז"ל כ' שי' ע"כ עיני על שהרשב"ץ העתיק
כלשון שכתבו בתשובתו וגם ראה על הרשב"ץ
פנים עליו לשתוכים להרשב"ץ שהרשב"ץ וכתב
לשיכב לעיון ולא ידעתי מה הוא חלוקו ואפילו אם
תמצא דגם כשהוא לחתוך בטו שלא יהיה כ"ג ברשות
שאינו ולו דלא שתך שלא שניהם יקר היכולת לשבר
שרעתך שניהם שרעתך אחד ומתי תוליתם דתשוב
מדת תחיתך תשוכם וגם דשרשו של הרב ז"ל מיני עולה
יפה לפוס שסקו של מהרי"ל זם בסי' יו"ד דהנוון שהרי"ל
כתב וכ"ש פוסין שהם שתעוללים ובכל דן דשו לו קיימה
הגיוסה הגדי שם שניהם כעולם וכאותו מקום בתו
שרשה שם הרוסה לתוקרי"ל זל ואיך לא שת לכו הרב
מ"ן גם לזם שמהרי"ל וכתים לחלוקו מהתהה:

עלה כירכו מו הרכרים הניתנין לתעלה דלתון
דתלכה כר' יוחנן וכשטו תשובת הרשב"ץ דתוס וה"ו
לחלק בכל גווני וגם שם בעיר דתשק לעת קיימו
וקבלו עליהם הורתו' תרן ז"ל על כל שהר יתתר כי היכ
זה יתני' נגר רבים כ"ם היכ ורבים ועצמים כשיהם
קיימי' מ"כ שם יתו נתתר בתנאי זם של תכתובה שכתוב
והדירה שה דתשק לעת וכתקום שהר ייעב לשניהם
ע"כ דתוס וה"ו של וכתקום היה לחלק ויהי כחלו כתוב
או בתקום שהר ייעב לכ' וכשהר נירדנו כשר שרשון
שכוונת הרכרים והדירה שה דתשק שכל תי שירכ' לעוד
בתשק אין תכוונו וכול להכריחו לעיר כעיר שהשק
ושהר הלוים ושהר הגשם מעכבין שלא לעיר כי גם
כדתשק ות"ם וכתקום שהר ייעב לכ' היינו או בתקום
שהר ייעב לכ' השכוונה דגם שניהם יסכימו לעשק
מדתשק לעיר כעיר שהשק ויכולים לעשק:

אלא דשהשק יוהם דשכו דשה ושלו כיוהק היה
דגם שניהם יסכימו לעיר כעיר שהשק תי
גם שה לוהר שניהם יכולים לק גם שתנו שה והדירה שה
דתשק עיר שהוכרנו לוהר או בתקום שהר ייעב לכ'
דגם ודאי לק נרוכין לתני שכל או קשרים שתשק ירי'
כני שהם כקשר שתין וחוק ורנו לשניר שיהו קשר השמ
שדין יכולים להניר וכ"ם כשלוים וקשרים שכיו לים
לשתנו כשלו שלשק שהשנו והדירה שה דתשק שה ושלו
שכל ושן שירנו שניהם לעיר שהשק יכולים גם
תע"ג שלק היה כיוהב וכתקום שהר ייעב לכ' ולשהי
לישתרוכין להוגלכיוהב וכשקום שהר ייעב לכ' דשק ושלו
דכרים שלנו לק שעלון ולק שירירין שלק ושלו שהרכר
כרור וכוון דהני שלי דכשלו בשנלו וה וכתקום שהר
ייעב לכ' שכוונה על שהנרות ועל שכשים כיוק לירם
שירנו שה כדתשק בתקום וכשהר שהר ייעב לכ' וקלנו
שלנו שירנו כדתשק כשקום שהר ייעב לכ' וקלו
לק שייך לשהר כשק דלשו וה"ו כשקום שיכק שו דרכבל

כי הק שהכר שובדק ושוכיח שקוכו דשקשק לוש וה"ו
לק כשה לשלק ב"ע שוהו ר' יוכק והרשב"ץ ושהן וכל
בכשים עשו דלק שייכק הכל לוש וה"ו לשלק כשקשם
קיכק שו שהשר שכבר הוכשו דלק שייך הקל לוהר
שכל לשלק שהש"ו על וכשקום הכרק עלוס כיון דשון
לה שהר כלל וכיוכי כל שהוינה שיכרי דקל"ה ע' עדיעק
שהך דשכרש"ו ושהכרם"ך דלויתינן לעיל דשהשק ושם
לק כלשהר עשר שנוכו פ' וס' שו ירוכו שו שהשהן פ' וס'
דכו שהרי"ף ושהכרם"ך דכיון דקשהר לקו כלשון רכים
שהשק שניהם כשהר שהי' לר' יוכק ולק שהרינן לוש
וה"ו לשלק לק שיש שקום לוהר דשהי דשהשהר עשר
שיהרו שו ינוכו שו וה"ו פ' כשך שנייהו שני שכך
קדק דשכוכים כלשון רכים שהר שיכוכו שו יהשרו לוש
והל דשכוכים כלשון רכים שהר שיכוכו שו יהשרו לוש
מכוש שרוכה להשיב שניש שם"ם שוכיח כלשון רכים
לה"נ שהין דשיהו לק שהר דכהר שני שכן דרך השרכרי'
כשיוים להוכיר שניש שוהרים כלשון רכים שה"נ
ש"ישהש דכהר שיכוכיהו שני כ"ם וק"ו כל"ר דכהברם
עכוש הין שקום לוהר דלוש וה"ו של קיכק וכשקום שהר
וכו' כלה לשלק כשקום קיכק שו דהין לק שהר וכל שהור
והך דשיהי"כל נשי שייכק שקיכק הרשב"ץ ושרש"ם על
הכשייל הך דהרש"ם דהויל שילקל קדל ולק שרקי שולי
דשיקר שהרלוש כשני הלשק שו שלוהק ושכדיש הם
שלק יכקר והיה כהוי"ל שכל ולק כל לעוש כשהל הכל
שקום שיש לשקן שהכ השכבל דשוש שילקל שדל ולק
שרקי שולי שקשקינן ולק שהריון דשו שו קשני שה"נ
דיש שקום לכהוש ולוש דשרש"ם כיוון דשרקי שולי כעני'
שיקרלה כשני הלשק שו שלוקה וכשני הכדיש עשהם
ולק נגב כה הכדיל הכדיש כרי שלק יכקר ושלוש
שהרשב"ץ וש"ל דשוש וה"ו להוסיף ולק לשלק כ"ם כ"ל
דלק שייך ושין שקום לוהר דשיכק שו הכל כלל וכשהר
הל קשן נשי דכרי שהרש"ך כש"ם שכשי"ך שכתב רכ"ו
לשני ר' יוכק יוהם הלק שהשב שלק שניהם פשלר הלשק
ושהר שקשוכים ושעשל דשלשל כיון שהוכרו לכשוש
רשון שלשל שקשוכים ולק הכיוהו הכר לרשון הלשק לכל
כיוהו ושילו כי היכי שלק יפשה הכשל לשלשו שהשן לו
דשוש ילכשי שוהכשו להוכיר רשון שהר שקשוכיה וכו'
ולק לשהרין כשל כי שם דשוש וה"ו לשלק לעוש הרי לק
דשלשהר שהרש"ך דלשו לכל תילי שלשהר ר' יוכק לוש
וה"ו לשלק לשלק כל שקום ושקום לפי ענייהו ולפי
הגיוכן כו על דרך הלשל והשכרש שהשהייכק וכ"ל כשי
שלשל דשכרש והלשל נוור ושהייכ דשין שוש ולו"ו שהר
כשוש וכשקום לשלק ולכשיר ושדיק כ"ר שרשון
שהרש"ך לל וכן רשיהו לשהרשל"ח לל ח"ל סי' ס"ו וסי'
לו שפירש שוש וה"ו לפי הענין לק לר' יוכק שלש כשה
לשלק וכל שקום ושקום לפי ענייהו ולפי השובן שמהו
כל שהוש עיקר שהשכרש שהייכק כו ולק שהשהרל שלרכל
כשי' רל"ו וכסי' קם"ל ס"ל דלק דכשילוהו כדיכור
שלר ושרשו ושלשהו עכל"ן כוה דשלשע כל שהר ושהר
כש"ע שפ"ו שכרש ר' יוכק דשלשהל כוושה וכשקק
הרשב"ל וש"ו לשלק הלש כשהשל"ח ושהרש"ך
וכרל"ושקין לעיל מ"ש נרלה הרכר ושוכרש רכל"ר יוהק
ושין שיכק וש"ו של וכשקום לשלק לש שייכק הכל כלל
שלק וכל"ק ושין לק שהר כלל:

באופן דהרכר כרור ושוכרש הוש לעין כל שכם
לכ דשה שבושקין בכשוכה כעיר דשלשק
וכשקום

ובמקום אשר ייטב לב' תיינו על כתי' בחלדיך וכתי' דירה שלא תהיה דירתם חלה במקום אשר ייטב לב' והלכה ומורין כן להלכה ולמעשה ותפקח מיכה רבתי לענין דינא שאחד החים ואחד החשה מעכבין זה על זה שלא לדור כי אם בחצר אשר ייטב לב' מקום אשר יסכימו בו ולא שהדברי פשוטים ים מן הטורח להעלותו על ספר שלא ילמדו מהך דר' יומן והסוכת הרשב"ץ והחוטים עלילים וכנס שים מקום להאריך ככל דבלי הפוסקים אשר דיברו בזה ככר מנחי תמודה דמגמר בעתיקא קשה וגם אין הפנאי מסכים ולהחבת ח"ר תעם השוקל כלתי בשורותים חלה כי לעשות רצונ קפנחי נדול כבודו:

הכעיר תפלים לתניינדו ק"ש

חתם תשובתי תנין

סימן כ"ג

ידין תמונה בחכמה ובחכונה מפלגת עצם · ידיו דב לו זך ויפר פעלו עזרה בצרות נתנך · ידיו גלולי זכר ויון הוא הדר הרב הכולל מין ערבי מי יתלל כמה"ר מכלים למאיירו נר"ו הולך ותור כשחר מזנתן עלה ירח · כ"ת:

ראשי שורות הכתן תפלתי תול התלהים ויזמר מי עור כל ימי התרן בכוכם ונחף גם ושמח גילה ודילה תכלר · מזה ימים שלות שלחתי זה כתב ידי על דבר הפסלע לתשמו שלא ניחת ק"ת עליהם והנם היום כתתי לנעמך מחיע תת אשר היה לפני בענין השני כמתי להניעני כתחרת הדיי לכתוב בכלל החלוים שכותבין בכתובה כלשון הזה הדיבה פה דמסק "עת וכתקום אשר ייטב לב' ומהולנת הדמיכוו למען דעת כולמון של רבנים ומעכ"ה כלת ומתי כדעתו הרחבת העמיק ו"ל לבי לחווה לעני הקרה תולחת זוטרתי ואמרי לת כדי ואם רק הוא להכל דמה ואם יבאר הרבר בעיני דמר להסכים עמהי לרבר הלבה יודיעני נת וזה החלי

כעור מסדי ישראל לו:

הנה פשוטה ודלי דבת קדושים רבנן תמתי להם אשר סיתרו והיקנו לנו סדר זה בחנלים שהנהינו לכתוב בכתובת ריבן הדיבה פה דמסק "עת וכמקום אשר ייטב לב' דהלי הדיבה פה דמסק כלפי מלי דקל לענין דינא והוא תמהני דם בתרת דפתובת ג' תרנים לניסואין וכולי תכל כלתה החיך תוייתין מעיד לעיר זמכרך לכרך ולכן הנהי הנלי זה ליתר דתם דהיכת דתדיעת יכול להוציאה עכ"ל הבא לזיבו יכול להוציאה וכמ"ש מהריבל"ו כ"ת פימן ע"ב ול' ואותר דבל"ד פשיטא ופשיטא דתין החים דחיכן יכול להיות לת אשתו תת שיהיה כמלכות אחת ושיהיה תעיר ליניר דכוותת ומכרך לכרך דשנת ודכין דנשבע לאבר תת עצמו תת פמוהר ע"ב ס"ב תיקנו הכי הדיר' פה דמסק לשלא יוכל להוציאה מכרך זה דמסק לכרך דטוחה תת שהעריכים חלו למהדע' כסיפת דמילתת שכותבין וכתקום אשר ייטב לב' המה היתה כוונתם כלשון הזה דנראתה שים לבדם כהדי נוחני וגפקת מילה לעניו דינא יש לו לומר דקתתרי פרישת הדיבה פה דמסק למימרת דלת תנו להפוקה מכרך לכרך ותיימו עלה ואתקש דהוי כמו אי למקום אשר ייטב לב' דהייגו כעיר אחרת אשר ייטב לב' וכ"ת מתי נפקת מיכה בזה מאחר דהתם החים ואחד החשה שניהם רוצי אתי ליכפת לן תו אוכלא למימר נפקת מינה טובא כהאי סיונתא דמולהת ובמקום אשר ייטב לב' והוא עפ"י מ"ש עור מהר"ל שם שהשבע לה שלא להוציאה וקח"ב דחיק ליה שעתה למלוא טרף לביתו וכעיר אחרת שכמותו כפתחו לו שערו הרווחה אפ"ה תיגו יכול להוציאה מכח שבועתו רכל פי הלי חול לאחבויי רמולהת רשכוחה היא ומלה התנא תיגו דאפשר תפשיה ועוד ומ"ש פירוש לשון זה ובמקום דהוי כמו אי במקום אשר ייטב לב' דאילו לא הוו מסיימי הכי הוה אמרינן מכח שבועתו על הבעלי המרינה וכללו זה התנאי הדיבה פה דמסק לא היה יכול להוציאה אפי' לשון ואפי' כי רחיקת ליה שעתה להכי סיימו עלת ובמקום אשר ייטב לב' לומר דאי דחיק ליה שעתה וכתקום אחר המנה תמנה פרנסתו אזל להוציאה לשוון ולא תיגת דהלשון הוא ובמקום אשר ייטב לב' והא דקתמינן הרבה היא נכה העזכת ארץ מולדתה הא ליתא דכל הכשים ניחא להו בהרווחת מזונות ולא בחיי נעה ואם היא תולמת ניחא לה כפת חריכה כטלה דעתה ומכן מהדי דטב למיהב כדיוט ולא כמטוס אף שמתרחק מחרץ מולדתה וכמ"ש הר"ב פס "עוש:

גם מלשון הרב מספטי שמואל זל כפי ט"ל נראה דק"ל כמהרי"כל דמסוס אריה דשבועה חיגו יכול להוציאה אפ אם היה רחוק כמיונות והנם דהלשון מכולכל קאתי מ"מ נראה דוהו דעתו "עוש נם מהרש"ך זל סי' ל"ו נראה דעתו כן "עוש והנם דמהרדכ' ז"ל בפ"ב סי' תק"ט עליו מ"מהרי"כל וכתב שם דיכול להוציא אף כשבועה "עוש ונם הר"ב החכ"ם ז"ל בהנהכ' הוא ז"ל נדר כדעת מר וקנינו מהר"ם · נתלבטו להם סי' מ"ר דנראה דעתו כהרדכ' "עיש ותין להקשות על ה' כתב"ם דמדברי מ' מהרש"ל נדר דלא חלה שבועתו ולא"כ בהכרח לת כעי ושו הרדכ' הנ"ל דהתם דהרה לשבועתו ול"כ בהכרח לחלק מכתב לריתק מזונות וכתו שניר כוה הרב החכ"ם וא"כ הו"ל לתפשט דעתת מ' מהרש"ל דלא חלה שבועתו ולא כהרדכ' דאכתי תיכי תימר דריתק מזונות לא הוי קונם נמור דיכול להתפרנס כריתק וכו' ומש"ה כעי מיהת ההרה מעש"כ כסבנה דקונם נמיר חוי וכההוא דנדון מוהרלי"ק דמשבועתו מש"ה אפי' ההרה לת כעי ואפשר לומר דסבר רב מ' מהרש"ל דההיא דסבנה שנת ושנת מדויק מזונות דאי להוציאה אפי' כהרה דלא מהני ליה ההרה כיון דהוי כשבע לקועלת חביריו כתופן דלהרדכ' יכול להוציאה מעוש דויק מזונות ואפשר דדעת מ' מהרש"ל הכי וא"כ לפי זה לא הוי לריכי להאי פיוסתא דבמקום אשר ייטב לב' אפי' לא הברה היא והתם דנם הרדכ' לא אמרה אלא עד שיהיו לו שבועתו וכלא ההרה לא מצו להוציאה מכח השבועה ולכן סיימו ובמקום אשר ייטב לב' דמעהה נם ההרה לא כעי דהעתה הכי הוי ומלבר זה אין כחירה מהניא דהרדכ' דאיכא למימר רבנן הקיפו לרעת מהדי סדר זה חבו לדעת תהרי"כל והרב מספטי שמואל וכפרט כי הרי ובדי רבבי לגבי הרדכ' דיחיד הוא בהרי מ' מהרש"ל לא נהירי דעתו כוה והו"ל הרדכ' יחיד לגבייהו ותמהני לגברתם ולכן תיקני סדרתה ועת

ולפ"ד מהר"כ והרב מ"ם אין להתיר לכתף לה לישם בלא דעת חשם ולא כהרלב"ז ותעום הוי לישור חשבר לסברתם ותיקנו פוסק וה דמשחר דחנאה הוי הכי לא נריך חו החרה ויכול להוציאה:

האף מחנם דמרן הקדום ז"ל כיתה יוסף פליג עלי הרב חה"ד ום"ל דכעלמא כלא שבועה אלא לכופה אחי חעום דוחק מזונות וכמה מרכוחיה קיימי בשטחים כאחר נודע בשערים המצויינים כהלכם ועי' זה שפי' הוא עפ"י חשובת חמר"כ והיא מיוסרת עם ספרית החה"ד ום"ל דכעלמא יכול לכופם משום דוחק מזונות ועלם קאמר מוהר"כ דהיכא דניכא ז"ל לכופם ום"ל לחחנווי וכזה פרישנו כוכב חרכנים מפרי לנוך זה וכמפוש אחר ייטב לכ' לחחיר לו מכפייה משום דוחק מזונות וכ"כ למרן דפליג על חחם"ד נחחם פירו' וה דמחי מיירי משום חנחי דהירה פה דמסך הם אחי' בלא חנחי וה אלא לכופה משום דוחק מזונות אבחי אלא דהח לא חברית היא דלסברת מרן מפרשינן הכיונם הירה פה דמסך ולחפוקי שלא יוכל לחוציאה שיולו לעזון והמסך הוי מכרך לכרך כדין מכרך לעיר ונקולים שם ונכרוייהו אלא לכופה ועלה שייחו לו כחקום אחר ייטב לכ' לוחר דחי דחיקא ליה שעבא ומנא כחי נשולחני בחקום אחר מנוח אחר ייטב לו בין כעזון כין מכרך לעיר ומציר לכרך יכול לכופה ואם כסבך ליחר הלא היא ולא חקן למעט כהאי ובחקום אחר ייטב לכ' אלא מהא דקאחרי הירים פה דמסך אבחי אין שום שירות דאין ה"כ כעלמא כלא חנחי ושפוטה אלא לכופם לנחת מכרך לעיר ואחי' משום רוחק מזונות ומסדרי חקנה זו חיקנו הירים פה דמסך למיזרת חלך מכרך לכרך דעזון הן אלא לכופה ולזה אמרו לו בחקום אחר ייטב לכ' אחי' דחיקא ליה שעבא יכול להוציאה מכרך לכרך כתובן זה שהתניגו כו חדשות מעכה:

ובהדי מורחין חוזק קצה הובר לי כהכרי מהר"מ ח"ה סי' תז ול"ל ע"ש לפ לדכרי החה"ד שהחיר לנחת מחקום סכיסוחין לפי שהיו חיכת פרנסתו שם לא החיר לנחת חלת לעיר שכחוחה אבל לא חזדן לחזדן מכרך לעיר ע"כ. ולחרי נחיקת עבר כתוב רנליו לא זכיתי להכין אחרי קדום דחי חה"ד דחין קאחר אחחי חיכיריך עבמת דחזוכות יהיכרך לחחריך כזה ודרי חצבה שליחה שכיחו לכל כיחיה החרן חוכיחין מעיר לעיר ומכרך לכרך ומצחע רלא כלא דוחק יכול להוציאה דלא חיסחמיט שום פוסק לחסחעין דהא דחמני' היינו משום דוחק מזונות דוקא:

שוב דחיכי לא ה"ה מהרם"ג ז"ל כם מצחעים ישרים סי' ת"כ שעחר עז ומיהו חפרק לה דהחה"ד חשם לם ר"ת ומצ"ה אחי' לעזון חיפרוך לעבם חיסור מזונות והדר קשיחים חלעזון החם"ד דכחרדכי לא מזכר ענין לחחלא ובי' כו עפ"י הפשרה שפיכר מהר"ם כלחר ירחה חחכעיין שם ואחר נבי' הרצבה לדידי הדיוק לכאי לא חיכרח מחולשם שהרי הר"ם עלמו קאחר דדבי' וכל הנחוכים והרחב"ם לא ס"ל כר"ת ולה חצחו לבי' ואם מהר"ם חשם לחי' ויוקע פשר דכר חיכהו לא חזו לא והיכי קאחר החה"ד שזון כל הנחוכים דכלא לחחלא לכופה לנחת:

ובקנין מנב חזיקא ליה לנחון ז"ל שכחב עוד וז"ל ואם יחת החוח שחעיכו לה"ה מהר"כ ומהרש"ל שכחכו שהרכי החם"ד הוי לבי' שחין כחקומות

שון לזה חומר וכו' שכבל אחר מהם חי לכופה וכו' ואחר כ"ש לא ידענו שכול היכי מצוכן לחיחר דלדעת רכוחה חולין שחפי' בא' מהם חי לכופה והרי נדון מהרשד"ם מחנרים לדומחויע הוא והוי מכרך לעיר וגם חמקום חורה למקום שחיכו חורה פמ"ש הוא ז"ל ותב"ה כחב נחוב לחניף בא' ולא בחפי' שרוצה להוציאה לעיר שרופה נוים ואין פה חורה מעצם דוחק מזו מבי וכיון דחזכחן דסכר מהרשד"ם הכי לחפש לחחר דגם כהלטוף סניף אחר חו ב' ענחי מבי לחפוקי מעצם דחיכוך:

עוד דחיחי להאיר כבי מצם ז"ל סי' ט' שעחר ע"ר מהר"מ הלוי וחי' לחו כחי דהחה"ד לחוש לם ר"ת אחרים והוקשה לו עז"ל ר"ל כחב כחב דהר"כ פליג והלא חיין מהר"כ כבאים שון ולזה חי' ולפשר ד"ת ב"ה הכי ומ"מ אבי' לדפרי כח"ה כוונחו לומר דחפי' אם נאחר דלא פליגי וכו' ועכ"ר קשים הדכרים הללו ליחמר כלעזון מהר"מ דחי מהדר קא הדר כיה ור"ל דלא פליגי הכי הול"ל ועוד ז"ל דל"פ והחה"ד לא לחרם חלא בשון ומם הלעזון חוחרך ומ"ת לא לדכרי החה"ד דכבור דכחר ספרך קחי:

ועל חשוחת מהר"כ דח"ח סי' ע"כ ככר עמדו לחפוח העולם מהר"ח חוספן ז"ל הוכחו דכריו כהרב כני מצה שם ומהרשד"ם שם ומהרח"ח ז"ל כנחיכות דף ר"מ כאחר ירחה קרוחה והרב כני מצה שם פרוך לסרכין חלחת יעוש. ויותר קצה על מהרשד"ם דסקיר דיוקא לרירה מסי' קכ"ה נסי' קע"ו דפי' מהרח"ח שרחה חוחו בסי' קע"ו וז"ל אבל עצמו פי' בסי' קכ"ה גם מחי דסיים בסי' קע"ו וז"ל אבל בשלה הכ' היה יכול לעשות סניף ומדלא קאמר הכי משמע דפליג וכו' ופי' הלעזון הרב כני מצה שם עין רוחה בהאי אבל בשלה הכ' דאמר מר אין לו אמר שהרי גם בשלה הוא הסכים דברחה רפליג ומה הלעזון חוחרך אבל ומה כוחנו על חשלום דכריו לומר אבל בשלה הכ' שנרחה דפליג הסיב מהר"כ דז"ל דלרווחא דחילחא וכו' ויוחי קצה דח"כ משמע דרייק דשלה הכ' אבאי כנכיוו וכקושחו עוחר וכ"כ חם הרווחנו כוח ואחמי מהר"כ אין ולמו ורציית כירים והלא משלם הכ' בפיר יש לדייק דפליג אהרב חה"ד:

עוד הכ' הרב כני מצה שם וז"ל דאין לפשר לומר דהר"כ מעצם שהיה רוצה לחוליכה מדאי אלא דאי כ"ל בשלה כעירו אין סכרת חוליכה מדאי אלא לו כין כשלה כעירו כין כשלה כעירך ועלם הסיב דמדאי אלא דאי לא אבי' לאפוקי ואם כוונחו ז"ל להקשות אח"ם הר"כ בסי' פ"ח הז"ל ולפי מה שמעחי מאירושין אחר הקירוש אחה לא נשאת לשחך בעיר כרכך הכל הכיאוה אלא לחוליכה אלא דאי לא אבי' לאפוקי ואם כוונחו חחם להוליכה אלא דאי לא אבי' לאפוקי ליה ואבי' שרוצה להוליכה לעיר שרופה נוים ואין פה חורה מעצם דוחק מזו מבי וכיון דחזכחן דסכר מהרשד"ם הכי אחם לומר דגם כהלטוף סניף אחר חו ב' ענחי מבי לאפוקי מעצם דחיכוך:

עוד דחיחי להאיר כבי מצם ז"ל סי' ט' שעחר ע"ר מהר"מ הלוי וחי' לחו כחי דהחה"ד לחוש לם ר"ת אחרים והוקשה לו עז"ל ר"ל כחב כחב דהר"כ פליג והלא חיין מהר"כ כבאים שון ולזה חי' ולפשר ד"ת ב"ה הכי ומ"מ אבי' לדפרי כח"ה כוונחו לומר דחפי' אם נאחר דלא פליגי וכו' ועכ"ר קשים הדכרים הללו ליחמר כלעזון מהר"מ דחי מהדר קא הדר כיה ור"ל דלא פליגי הכי הול"ל ועוד ז"ל דל"פ והחה"ד לא לחרם חלא בשון ומם הלעזון חוחרך ומ"ת לא לדכרי החה"ד דכבור דכחר ספרך קחי:

ועל חשוחת מהר"כ דח"ח סי' ע"כ ככר עמדו לחפוח העולם מהר"ח חוספן ז"ל הוכחו דכריו כהרב כני מצה שם ומהרשד"ם שם ומהרח"ח ז"ל כנחיכות דף ר"מ כאחר ירחה קרוחה והרב כני מצה שם פרוך לסרכין חלחת יעוש. ויותר קצה על מהרשד"ם דסקיר דיוקא לרירה מסי' קכ"ה נסי' קע"ו דפי' מהרח"ח שרחה חוחו בסי' קע"ו וז"ל אבל עצמו פי' בסי' קכ"ה גם מחי דסיים בסי' קע"ו וז"ל אבל בשלה הכ' היה יכול לעשות סניף ומדלא קאמר הכי משמע דפליג וכו' ופי' הלעזון הרב כני מצה שם עין רוחה בהאי אבל בשלה הכ' דאמר מר אין לו אמר שהרי גם בשלה הוא הסכים דברחה רפליג ומה הלעזון חוחרך אבל ומה כוחנו על חשלום דכריו לומר אבל בשלה הכ' שנרחה דפליג הסיב מהר"כ דז"ל דלרווחא דחילחא וכו' ויוחי קצה דח"כ משמע דרייק דשלה הכ' אבאי כנכיוו וכקושחו עוחר וכ"כ חם הרווחנו כוח ואחמי מהר"כ אין ולמו ורציית כירים והלא משלם הכ' בפיר יש לדייק דפליג אהרב חה"ד:

לפל אלו היו הגיסודין בכרכך ס"ל להוסיפה מדחי ל דחי
ואפ"ב אלו היה רוצה עתה להוסיפה מתיורקה שהות
מקום הגיסודין ועירו להוליכה מדחי אל דחי לא מצי
להפוקה לחכל כיון שיפה מסס כרסות ואיכרמי שכלו
נעירה גם עתה יכול להוסיפה מסס לנכח מנה ואכה
וזה מבואר בדברי הרי"כ:

ומה שחירן הרב לקושית מהר"ם מוסטן דכתבו
קמייתה דסי' פ"ח ליירי כשהוליכה מדחי אל
דחי ורצו הכיב לו דלא נפתפק לדם כזה מעולם ולמה
שמלא מתנו עוד שיפרש לו דיני שמועה זו פי' לו כל
דיניה וזה שלא הכ' נתקדם לו שרוצה להוליכה למקום
תיוחר עם כ"א אחר כשיקח הרגפה לא ידעתי מה הרווחנו
בפי' וזה ממה שפי' מהרי"ם ענמו כמ"ש שזכר מעיינין
שפיל כדברי הרב וכו' וכדור הוא דכוותה דמה שפי' לו
אף כ"ש שמועה הוא שמלא מתנו השוחל לפרש לו כאנפ
שמועה זו נאף ובלה קשוקיב מהרשד"ם ופשיטא שאין
נועם לדברי שו שכתבת אחר שהרי"כ כתב לא נפתפק
לדם מעולם ס"ל פי' וה ויתלו הרב כב' יריס:

גם מה שחירן הא דירידה להשוות דעת הרי"כ והרב
תם"ד כאופן הב' ול"ל ס"ל דאתא לאיתורי דלפי'
לדעת ר"ת וכו' וזש כת"ס דשוין כל הגחומים דפלינו
וכו' לא ידעתי שכול איך יפרש זה כלשון התה"ד
לשכתתר דלייתי כתלכות ה' ומעיר לעניי שכתוקם
שיכול להוליכה מסוס דוקא מזו' לפי' לר"ת שהרי כתב
התה"ד ותב"ב דשוין כל הגחומים דפלינו ככפיית הכעל
והמסס דכלא אמתלא מ"ל לכופה וכו' ולי כשוין מיירי
ון אתת דלר"ת כלא אמתלא מ"ל לכופה אכל למהר"ם
ודיעקן אמיכין עלוקי יכול להוליכה כע"כ ואיך כתב
דשוין כל הגחומים וכו' מ"ל לכופה:

הדרי כי לאתי דהויכן כיה דהשתא הכא דאיכ לן
לכאי וה הדירה פה דמשכ יעה ונשכע
החתן על כל מילי דכתובה ס"כ מכח השביעה ה"ל
לכופה אפי' לשוין ולכן אנמרה כפיתניה וכמקום שהר
ייעב לכ' והויו היה כמקום שו לתיתרה דלי דחיקה ליה
שעתה:

וראיתי אחרי רואי לתורי"כ ול כס"ג סי' ס"ח
שעמד ע"ד רש"י ול דכיון דעיקר
מצמעות היו להוסיף אתאי אצטריך יחדיו ותשבי לה
והל ול חדל מהרתי דניחת דכוותה רש"י לתיתר דפי' לא
קרת דלא המרום הייתי אומר אם דמצמע כ' כאחד
וכו' לא מצמע אלא כ"א כפ"ע ולפ"ז אתי ליישב דכתי
הוא דחוק קלת ס"כ אפשר לתיתר דכוותה רש"י דכיון
דלא קאמר אי וקאמ' יחדיו כוותה הכתוב להוסיף ולהעביר
כאור ואחתו לכדו אי כ' יחדיו תשוש דאין מוהירין"ם
ואין עוכשיו"ם הוי"ת דאיכ דאהה יכול לקיים אחד כ' ואח"כ
לא יוכל לקיים אחד כ' נקיים מצמעות דיוו תיסוף על
ענין ג' וכו"ע כ' וכפי' עו"כ אי כפל חנא ואכה ענין זה
כאיזוי קלת וקי' הא' לא כתבו אם וכבר נתקנו כי רבני
האחרונים ול ונם מתי הכ"מ שכתב כפי' כ"ח מאחר
שכבר הירן לקושייתו שפיר כתי הא"כ וכפי' ול עשה
תמנו אי לכדו וכתב אם כיון דלא קאמר אי ולא קאמר
יחדיו וע"ל דכפי' ס"ס ע"ס הוא וכן ל"ל דלא קאמר אי
ולא קאמר יחדיו וכמ"ש הרב קול יעקב ול כח"ה דיו:

ואפשר לפקב"ד לומר דהא דקאמר הרב ול
חדל מתרתי כוונתו ול על תי' הא"כ ואי
הל"מ שהיה תי' כ' דמתי הדרין נמ' קיה הקוכרת
דפשטה דרוו הוא להוסיף אך מאחר דקרא צתי' צעתי
וכאמור יחדיו נלי לן דהיכא דלא כתיב יחדיו אפקינן
להוויו מתצמעותיה ודרשי' לה לאחר דוקא פי' זה נראה
קרא לו מלישנא דרש"י דכתב נמי ולכן לא הכניס בו
ולא הכהיקו כפי' ז' ולא העתיק רק פי' הא"כ דכתוב
לכתיב כצור וכאמור יחדיו נלי לן קרא דהיכא דלא
כתיב לו ולא כתיב יחדיו חייביא רחמנא כב' הפי' וכן
שיהיו לכיו ואמו כ' יחדיו וכין שיהיה לכיו לאוף
שייב והולרך הכתוב לאומרו דאין מזהירין מן הדין
כדאי' בפ"ק דמכות גבי אחותו כת לכיו וכת לאמו וכנדון
כדשב"א דשות כ' מהני ושות ג' מהני ות"ש
ת"ש ההוכת דאתה יכול לקיים אח כ' הוא ההי' אלא
שנתכוך באמרו ול"ל דלא מתרתי ומורה עוז שפיו דאמי'
ול דכתב יהב הוא דלא קאמר רעון וכת וה ונילה עוז
עיד עליו רצו וכוונתו לומר דמדכתיב יחדיו בשלי
תשמור הורה לבו היכא דכתי' כויו ולא נתיב יחדיו לו
מניכן לקיים ב' הפי' להוסיף ולחלק ולומר דכוונת
הנשבים אח כנו היא שאם יהיו שמעון ולוי ב' בחוסיף לא
שני כלא רשות ב' דוו להוסיף וכשמת ג' מהם שני
רשות אחי לבד כי אז יאמרו ווי לחלק אכל היכא דל"ת
לקיים הב' הפי' הדיינן לכללין דוו להוסיף לאחד ושלש
מזה דכאכיו ואמו אלו לאו סמיכת קלא לאכיו ולאמו
כוה אמרי' אם כ' חזיס אינו חייב עד שיקבל ב' וחס מת
ג' מהם מתחייב על קבלת אחי לכדי אלא שמוב דאה
פי' וה מהניא דפ' השואל דאתם ג"ת לקיים ב' הפי'
להוסיף ולחלק דאי אמרי' כעלוי אין עמו והוו להוסיף
אינו חייב עד שיהיו עמו כשלשה וכשורה ואי לאיכוה
בחדא פעור ואי אמרי' ווי לחלק אפי' לאיכוה בחדא חייב
ואינו אלו כותנים שים זמן לקיים פי' להוסיף ושם זמן
לקיים לחלק כהניא דהרשב"א וכל כה"ג הו"ל למהדר
לפשטיה דקרא דוו להוסיף ואמאי קאמר רבא משמע
הכי ומשמע הכי ומשו"ה הדר רב מהאי הירושא והסכי
לאי' הא"כ דהכוונה היא לומר כין שיהיה רשות ב' כין
שיהיה רשות ג' מהני ותרוייהו אי אקנהו מדלא קאמר לו
ולא קאמר יחדיו:

וכל זה שכתב הרב הוא לפי' רש"י ול דמיקדיו
דכלהים נפקא לרש לפי' רבותיו כעלי התוס'
ול שכתבו כשהדרין רס"ו דתסברא קאמר הכי ועוד
ל"ל דפי' הוו נוטיה היא להוסיף ולחלק ותרוייהו
אינהו כה:

וחזי טוס להרב פרי האדן ול ת"ח חת"מ סי' ל"ב
שכתב ול וק"ל כתי' הא' וכי' רחבתי קושייתו
כתקומה עומדת דא"כ ל"ל לכתוב יחדיו כיון דלא כתיב
לו והוי מיבריס לפרש דהוו מוסיף ולהוסיר על כ'
וא"כ ליתוק מיחדיו עכ"ל. ומחדי כשיקת הרגפה
קושיה זו היכי תכיר כה ודכרי הרב כרור מללו ודלי
לא הוה יחדיו רכלהים הוה מתיכת דלא מחייב אלהכב'
יחד דהכי הוה פשטה דהוו אלא מדגלי רחתב ככלהים
מתעינן דהוכת דלא כתיב יחדיו מיחייב כין כשיהיו כ'
יחד כין ע"כ אחר לכדו גם מ"ם על תי' כ' לא נתברר
מגלי תתי דשחיה הייכו מתתת כי לא רחתה עין אל
מעלה ההיא דפי' ס"ת כי אם הרחיב אחד הקבר:

נקטינן מהרב מוהרי"כל ול דפי' הוו עם מברון
כי יחדיו הוא כין שיהיו כ' יחד כין שיהיה
ג' לבד שני ולפי' התוס' תשמעות הוו ע"מה כשלין
כתוב יחדיו היא להוסיף ולחלק

והנה

והנה יכ"ע ז"ל בח"ר סי' רכ ח ס"ק מ"ט פריך
כ"ע למתן ז"ל בפ' לדכרי הרשב"ם מההיא
דקל"ל סתם כדרים להחמיר יעוש והרב נכי תשכנזי ז"ל
כתב סי' ר' תירץ לתמיהותיו יעוש ובעלם מהרר נתן
נחום ז"ל תשו' מהרי"כל הלנו ותי' ח' שתירץ מהרי"ן הוא
התי' הנ"ל שתי' מהרי"כל סי' ס"ח ושוב דתה לומר מלשון
רש"י שכתב ומשמע כתי ותי' הב' הוא ג"כ תי' מהרי"כל
הנ"ל שכתב לפי מאי דסיים עלה דיל' לתפוקי כב'
לפניהו והנ"ל לומר בן והב' לומר להו דיהו תיון לו רשות
להלוות דדוקא כשתם ח' מו תיהו לפניהו הוא. ודתמרינן
רפני כרשות ח' עכ"ל. הרומה ירקה דמהסיא סוגיא רפ'
השואל שהביא מהרי"כל בשתר מחתתו דהא התם לית
מרווייהו שעת שאלה ושעת שכורם וכל כי הני הוא"ל
רבעי' תרווייהו ומאי קאמר רבה משמע הכי ומשמע
הכי גם מ"ש וגמרא דלומדת לה מגזילת הקו וכו' דעד"ז
סיוטיע"ד פ' וכו' דהתם נמי משמע ע"ג זע"ב ח'
וז"ל עכ"ל לפי סיוטיה כ"ל דאם מת ח' תשם לו הלוה לתרויהו
אחרת יכול להתיר כלה דשתם כמ"ש בנתון הרשב"ם
וכיון דוקה דרבני הפוס' ז"ל שתם לתרו כלה דשתם תין
מתירין עיין ככנה"ג הגה"ט אות ס"ה תיכרה כי ה"ה
מוהרי"ט טאיטאזאק בתשו' הוכלה כב' קומתן יכריש סי'
ר"ג ס"ל דאם מת ח' מהם כטלה דשקו ולה הוה תו
אנר"ר ומתירין לכתחילה ודמזה הרב החכ"ב ז"ל בהגהו
אות קמ"ט וים להרהר קלה על הרב אחר בהגה"ט אות
ס"ח העתיק בשתם דההיא עד"ר ולה זכר שד לתשו'
דמהרי"טת ובהגהו עשה להפך ואות שיהיה עכ"פ קשה
בדבר ע"ד הרב נכי אף לפ"ד מהרי"טת דלא לתרתי
הרב אלא באם מת ח' דשקו דעתו לכל אם הוא
בחיים והלך למדינה אחרת לא תמרה:

גם ה"ה תהרי"ן בדרכי ז"ל פסק להדיא דלא כמהר"ן
והטו' שכתב בסי' קס"ח ז"ל אכל כמה שנשת
ונתן וכו' וה תיהו מתוור כלל וכו' ולכן כשאתר שיהיו
לפט כנכסיו שמעון אחיו ולוי ר"ל כ' יחד או כל ח' ואחד
בא ע"ב וכ"ש כל מה שנשת ונתן לוי אף אלא מדעת
שמעון וכו' אינו חייב כלל עכ"ל והריהתם שניה מצוי'
וכל"ל בצריך שיהיו כ' יחד אלא ודאי דעתו ז"ל דאפי'
שמעון ולוי כ' בחיים עכ"ז אם ראוב' אח טוב ובאחד
מהם נתי קני ומת הבי ומת הבי והבי משמע נתי
מתנו דמי כ"ו ולפי מאי דסבר בתחלה דיחיד בדאלו
כאלו אתר כולו יחיד וכדאלו ומשמע הבי ומשמע הבי
שעוש גם ס"ה מהרי"הלוי ז"ל סי' נר דסבר לה הבי שעוש
גם מהר"ם יוגה ז"ל סי' ך' משמע שבן דעתו שכתב ז"ל
ואפי' אם נאתר דאו כל התנאים שנאתר בתבי קלל וכו'
והרי התם מצויים הם לקויים העשרה וגם התנאי ותנאי
קאתר הרב או כל התנאים והודה גבר לתשו' מהרי"כל
משמע דקיים ליה כותיה ותהדם"ך ז"ל ס"ק סי' כתב
וז"ל שאפי' שהתנה וכתב שיפרע לשמעון ולוי תשמעיה
זם הלשון הוא שיפרע לכל אחד מהם וכו' ע"ב וזה
מוכח דלא כתר"ן דסרי שמעון ולוי מצויים שם והו"ל
להצריך ליד כ' ולכן אפשר שיהיה דעת הרב תהרד"ך
כפי קושת התרי"כל ותי' מהר"ן דזה הו זה דוקא ואיכו
מוכרח כ"כ:

גם מת"ש ה"ה תופת הירושו מיהרח"ם ז"ל סי' כ' כתן
וזכר אות ו"ו אשם ה"ה מהר"ח הלוי ז"ל יש
להסיק דרעתו כהכוותא הנו' דלרי"ן ו"ו לשלק אפי'
סיכא שהתנאים כ' תנה שקושת תילוק דכתשבה לכ"ע

ו"ו להוסיף מהחות רנ' שתלו שלא כהוגן דאי ו"ו לשלק
ישכח דהכי קאמר יעשרנו אם חיכו רחוי ואם הוא רחוי
ואת כתו יתן לאשה יעוש ואם כדברי הלב מהר"ן אם
יוכיח הוכח מהתם ודברי התם שם נתנאו ושם היו לאחד
החים ואחר התשם ועוכר כיון המלך אחד מהנו מיתר
ו"ו לשלק ואין סברת לומר דכשחיכו רחוי לשלק כיון
המלך שכעול דאי ובאלו חיכו שם ואו יתתרו הו לשלק
ואתקייים ההפטחה כעוכר רב כיון דסוף סוף כשוכע
הדי בופו נתנה שם ואתב תורתין דאשה רחוי לפרע
נאות יעקב ז"ל כשלק מעשה לשון אות ו"ו ודברין לשכר
הדיוטה ז"ל וכ"ע דאשה כפלוגתא דמנאו' ר"ן אתרי' אין
הבקר או מן המאן מה ת"ל מן הבקר או מן המאן לפי
שלאמר אדם כי יקריב מכם וכו' מן הבקר ומן המאן
יכול קאומר הרי עלי עולה יביא מב' ת"ל או מן המאן
ופריך לרי"ו למה לי קרא לשלק ומתי קושית שאתי התם
דהוי מירי דמשעשה שאמר להקריב מן הבקר ומן המאן
והוה משמע דיביא מב' להכי אצטריך או לשלק עכ"ל.
ואתני ניחא לדידי הדיוט חה לי דאין שום סתירה להרב
ז"ל מהאי סוגיא דאע"ג דקיימי הרי"טכא כלשוני קלת
עכ"ז כוונתו מכוארת דהא דסכר ר"ן ו"ו לשלק היינו
במניעה דיוקא קורה מלעשות דבר זה וזה כנון לא
תחרום בשור ובחמור לאכל כשיהי' הבל המניעה דהיינו
שהבקור ליום ב' ע"ב כנון וקבלתם לשות על ידיך והיו
לטוטפת וכנון ונתן לכהן הזרוע והלחיים והקיבה או
אם האדם אמר מפיו לאחד אתן לך דבל פ' ודברף התם
ודאי להוסיף כיון שהבקור ליום לעשות דבר"ה ודבר פ'
או הוה תייב עצמו כזה וכזה ודאי דהוו"ו מוסיף בזה אבל
התם כעולה לא נזקקה קורה בחיוב להקריב מן הבקר
ומן הצאן רק שדר עשיית הקרבנות הוא מצוה ובחב
אדם כי יקריב מכם קרבן מן הבקר ומן הצאן והחיוב
לא נדר עולה מן הבקר ומן הצאן דאלו נדר נדר הכי
פשיטא ודאי דמיתייב כשהיהן כיון שנדר לעשות קרבן
אמרינן ו"ו להוסיף רק הם"ם תירי בחים שנדר עולה
התם והתם תליא בביאור הבתוב שנאמר אדם כי יקריב
מכם מן הבקר ומן הצאן אם הוא להוסיף או לשלק ורי"ן
ס"ל ו"ו לשלק ואתה לא תייך לומר כיון שהוא מעשה ו"ו
להוסיף כי הוא לא נדר לעשות בקר וצאן ולא חייבתו
הורה להקריב בקר וצאן והכי הוא דלהרע לו להיטיב
לאו כיוצי הוא שבתורה להרע ולהטיב שלא נשבע בהן לו בלאו
ובהתה תליא מלתא בביאור הבתוב אי להוסיף או
לשלק:

ומאי דפריך תו הרב מההיא דולקח מדם הפר
ומדם השעיר גם זה לפקע"ן דלא קשה
מירי בתה שים לשקור על הם"ם דיומת דהדמפלגי
בבלי אי מעורבין או זה לבדו וזה לבדו הו"ל לאפלוגי
מעיקרא אי בעיכן כ' דמים או כדם ח' סני דלרי' ולקח
מדם הפר ומדם השעיר מתרוייהו בעיכן ולרי"ן או
מזה או מזה והא דבתיב בסוף תלוה וכפר על קדשו
מדם תטאת הכפורים ופירש"י פר ושעיר שפיר ליכא
לאוקמא לרי"ן מדם תטאת מהשניים המכפרים שהם
פר ושעיר ומזה לאחד מהם איתן כפר הלא ודאי משום
דמעשה הוא שנאותה תורה ולקח לכ"ע מתרוייהו בעיכן
לק לית לאוקמי פליגתייהו כשדר הבתיב אי בתעורבין
או כזה לאחר זם:

ושמיעינן מדברי התו' ריות' שם ספק דברי הר"ן שכתבו כר"ה ריין לומר מזה כפ"ע ת"ל והא ריין ליה דמשמע ב' כאחד ומש' כל אחד כפ"ע והכא משמע דוקא מזה כפ"ע ולפ"ד הרב נרולם מוו סו"ל למפרך דכיון דב' הדמים ישנם כיחו ג"ל מב' כאחד ולא שני מזה כפ"ע ומזה כפ"ע כאופן דמכל אלה רבותא קורה יוצאה דלריין רק"ל כוותיה משמע ב' כאחד והו"ו להוסיף ומש' נמי וה או וה"ו לחלק ואפ"ה דמדייהו שכיחי ואפשר לחייש שניהם יחד עכ"ל עכ"ד כאחד מינייהו קני כאחת ועלתה לו:

והו ק"ל ע"ד הרב נכי דלפ"ז הנפקותא שכתב כה"ר ריקיבן שפיר אשכחן דהויבו הך דברי הע"ז דאכי מסיק לה דבשמת ש' מהם אמרי' וי"ו לחלק ואם נשנם מצויים בעירבן מדוייהו ורחוק לומר הלך למחקי' אילנא כיניהו ואם כוונתו לומר סברת וו כדעת מרן ז"ל דפסק כהרשב"ץ וה אינו עולה על הדעת דכשלמת ברברי הרשב"ץ ז"ל אינו לו לומר הכי לעפ"ז שלא פי' דבריו כיון שהשולל אחד לו שמת ש' מהם מיהמיך וחזיל על דבריהן אבל מדין הו"ל לכהר בהדיה אם מת ש' מהם ולא לפקוע מוהר להלוות פרעות ש' מהם הלה ודאי דעתו ז"ל שלפי' כ' כאן נמצאו וכאן הוו שרי פרעות לאחד מהם וכן כל שהכין מור"ם ז"ל בדעת מרן שכתב כפ' התפה ועי"ל סי' ריו וסש כתב ומת ש' מהם ונר' שכוונת מור"ם כפי' רכ"ח כמ"ש ועי"ל סי' ריו לומר שסש כהכי' דרוקא אם מת ש' מכם ומ"ש הרב ס"ך ז"ל כפי' ריו ס"ק כ"ב ד"ה ב' קיים כוונתו ז"ל לחלוק על מו"ם ולא לפרש דבריו:

נקטינן מכל האמור לדעת מרן ז"ל דנרריכן כתרי' ורוכא דרכוותה שזכרנו לעיל דכל היכא דאיכא ריו"ל אפי' איהיה בלשון ב' פסקינן כריין דמשמע הכי ומשמע הכי ואם יהיה להוסיף מכבי ואם יהיה לחלק מסני ומסני וכפ' מינה לע"ד דאם התשה הוכיע בפיה מזה האים לדור בביה יפה וייטב לה מני האי נברה למפטר נפשיה ולימא דהאי וכמהום אשר ייטב היא לו כמקום אשר ייטב ולמשרי תינרא דעיר אחרת אלא ולאו אדירת הכהנים ואם האים יהבע מאשתו לדור בעיר אחרת כי לולת יד בדבר האמור כרים לאמור יכול לכוף אותה שהלא עמו למיתרת דהאי ובמקום היא או במקום אשר ייטב לב' והכי הלכה מתחלה להחזיר לו עיר אחרת אם קלוב קלרה ידו:

ואע"ג דכבר יש מגדולי הפוסקים דפליגי אדהרשב"ץ וס"ל דכלשון בני אדם לע"ע וי"ו להוסיף ומהרש"ם ז"ל הוא מעמרכה זו כאשר כתב כתף"ה סי' מ"ח ורלחיתי לו שם שהוקשה לו קו' מהריכל ותי' דהנם דפשטותה דהוי"ו היא להוסיף מ"מ אינה כה כמשתעותם לחלק וכל היכא דאיכא למפרש לקולא ולאומר לחומרא דרבי יעוש. ותבכי עבר נרלע לבי אדם כהכי וה דאי דשכחינן בהאי עניינא מיקא ב"ד או מלכות כהיא דתכה בביו ואמו אלו לא הוה כהיב יחדיו היכי הוה דרבי להחמיר ולהלקוחו ולהמיתו ולישכם בספק נפשות וכן קל בספק נפשות להקל ואיך שיהיה הרי סברתו וסברת הרש"ם ז"ל דלא כהרשב"ץ ונם אינה מרכוותא דברי מרן דלא אמרה הרשב"ץ ז"ל כשהאחד אינינו אל אי הדוייהו מצוי כאן וכאן הדוייהו והר"ב החב"ב כתבו ח"מ סי' ק"ע כתב דיבול המיחוק לו' ק"ל מ"מ כנון אלו שהלכו הרחה מרן כין להקל כין להחמי'

שפיר מצינן למעוך עליה דרב דלקח כ' אנן כני אדם וחעפ"י דמצינן למעבר תדוייהו אפ"ה יכול לומר ו"ו לחלק:

ועוד ואת"ת לומר כהא דר"ד דלא תליא כהאי פלוגתא והכל דבר ת"ה והכי קאמרי הדיר' פה דמשק יעש ולא יוציאנה לעיר אחרת רק פה העירם ישבו אחים יחדיו וגם במקום אשר ייטב לב' ישבו שם ואי כיש ליה בהאי מהא ואזיל למתא אחריתי ומצא בדי נאולתן שמה ישבו כשלות ואין כיד האשה לעכב:

ומעתה לקומה גת להשתעשע כדברי דודי לפ מעכ"ת ש"ל לאשר נשא ונתן כיר ה' בעוכם עליו ואנכי הצעיר כלעיר תקבלה להטוב ולפ"ם לטוכה קלת מרחביו ליסרי לן מר כך היא דרבה של תורה תחלת דבר הביא כידו והיא דהרשב"ץ דפסקה מדין ויש עלה ולפ שמור"ם כהגה סי' ריו ס"ו העלה על פסק לפ מת ש' מהם הא ודאי לאו דוקא מת כיון דאיכא וכתב דכל מקום שנאמר פ' וכ' משמע לפי' אחד מהם הרי שהוא מדבר על עיקר השבועה שהשביעו אבא רלות וא"ו כמקום או ומעשה שהיה כך היה ומקנף מור"ם וזה מוכרח בדעת מור"ם כיון שלא הניח בסימן רכ"ח והוא דמת ש' מהם ולפ שכתוב ועי"ל סי' ריו לפ שהיו מתור"ם לפ שהוא ממור"ם לפ"ז משמע דפלוג והא"ך סי' ריו"ד בן בדעת מור"ם וגם הע"ז כן פיכש בדעת מור"ם זאחד. לדידי הדיוט חזי לי לאחר שמ"ר לפי' כלע"ד כן כפי' מור"ם שלא לחלוק ילא על דברי מרן וס"ל דוקא לפ שמת אחד מהם שהכל לפ שהיסם קיימים כעינן דעת שניהם ומש"ה דקדק וכתב כפי' ריו ומת ש' מהם וכפי' רכ"ם כתב ועי"ל סימן ריו כוונתו לומר דמשום יולא מ"ם שם ומת ש' מהם ומ"ש הרב הש"ך כפי' ריו לאו דוקא וה"ה כ' חיים כוונתו לחלוק ע"ך מור"ם וגם הע"ז כן הבין בדעת מור"ם ומ"ש כסימן ריו לפ"ז לפ שם כ' חיים די לו כרעות ש' מהם לא לפרש דעת מור"ם כתב כן אלא לפי הגר שם מלשון הרשב"ץ ז"ל לפי מה שהבין כו מרן ומיכרח זה כדברי הע"ז דקשה לומר אחזר פו ופתר דיוקא דכפי' רכ"ח כתב ויפה כיון רמ"ת שכתב דין זה כפי' ריו וכתב שמת אחד מהם ועז"כ דין רמ"ת וכו' כמ"ש כאן ועי"ל סי' ריו ז"ל שפ תשלת הפירוש עז"כ אלא ודאי דמ"ש כסימן ריו הוא לפי דעת מרן ולא לדעת מור"ם וכן פי' כפשיטות

ואי מכתב מצליחו ז"ל דף קכ"ב ע"ש:

והריב"ש ז"ל כסי' תכ"ג כתב וז"ל הדבר ברור שלפי הנדר הת' לריך שיסכימו הכ' כהסכמה אחת ודין הסכמת הת' מעלה ותורידה וכו' ודין הסכמתו מפסקת לפי לשון הנדר ע"כ והדב המבואר בסימן רכ"ח אות ס"ם כתב דמלשונו ז"ל דס"ל כרי"ף ומעכ"ת כתב שדין לנו לומר דהריב"ם פליג אדהרשב"ץ דמהני כ"ד דתמרה כהסכמה אחת והדיוקו ל' כהומר יחדיו ומה שריקדק הרב הכנה"ג לחרי המחילה דין זה מן הדרדוק שדין לדקדק כן מדברי הריב"ם דהפשר דלפ שם לא היתה השבועה כהסכמת כ' אלא כרצון רבותיו ושרת לאה לבר היא מלריך הריב"ם הסכמת ב' דהפשר דס"ל וא"ו להוסיף כיון שלא היבר מזה אלא מתניין לומר דלא פליג זהו קיצור דברי ואחר הת"ר מתעב"ה דברי הרב המבי"ב נכוחים ויפרים דזה נודע הדבר כדברי הפוסקי' ז"ל דכל כתה דמתי הפוסק לתלמודו לתלמידיה כמדרים ונדרי נדרים ויקוקהו בתשמרים ואם לאיתא דס"ל להריב"ם

וז"ל להסוסיף הוא"ל הכי דהדיבר ברוב לריך הסכמת כ'
דק"ל וז"ו להוסיף וכ' יחד בחמרו וכ"ם כל"ד דשם נחתר
כהסכמה לחת הלק מתן דחוק ליה וז"ו לחלק מחיה
בכח דלת נעלם מעיניו יקר תפארת גדולתו דהדי"ב
הוי פלוגתא דר"ן ורלב"ח קלתר הכי שלח נקט שלפי
לשון התרר הל' לריך שיסכימו כ' כהסכמה לחת וכוב
בפלוס לדיבורים שפיר שמעינן מינה דדיקא מעוס לשון
דהסכמה הוא דכעינן כ' יחד הל חלו לא חמר שלח כ"ת
כרלון רלוכן ושרשה"ו כתב שני רוא"ו לחלק:

עוד כתב מעב"ת וחולם יש לחקור שם מוהרח"י
בפסקים ובתכים סי' ע"ב פליג להרשב"ח מו
וכו' לשון זה דכתב מעב"ת שלא כדיקדוק הוא ופליג
בקולמוס דבסיעתא דלי דמוהרח"י לא פליג להרשב"ח
אלא דלחלק ומה בסברת דשן כין היכא דלא נכללו
כדיבור אחד להיכא דכללם יחד כתיבה אחת ומה שיש
לחקור הוא לפי הרשב"ח ס"ל כמוהרח"י וסבר לה מר
להדין חלוקא דו פליג עליה וכאחד כ' מעב"ת לקמיה
ומוהרח"י הכיא רלוה לחלוקו שבסיעתא דפר' כן סו מ
ומעב"ת כתב עליו יש לנמנס על רלוה זו דאלני הך
וחבן סו"מ דכולה קרא יקרה וכמ"ש שם בסוגיא וכו'
שם"ב לענין ריטא דהיה חביו רועה וכו' ער שיהיו כ'
רועים אפשר דלא מלי למידק לימא דלא כרשן משום
דקדק יקרה הוא דלא הוה לריך כלל לאביו ואמו וכו'
ואעד דהתם בכן סו"מ כתיב בניו וה לישנו שמעב
בקולנו דמלי למכתב הכן הוה וכו' הוי כהך דלא תחרוש
זכו' ע"כ. עתו הס"ד שוחיה דמר לא ידענא והדבר נלוי
דמפורסם דמוהרח"י מייתי דלוה מהמקבן ולא מהדלן
דכמו דרייק מסיפא דכעינן קרא כדכתיב סו"ל לדיוקי
מדיוחא ולימא מתניתין דלא כרשן דהכתי לא לקיקא
דדעתיה שיטוחיה דקרא יקידם הוא והחדלן הוא מדרש
ליה לא שהי הכא דקרא יקירה הוא לכל כעלמא וה"ו
לחלק וחדרכה הלו דייק מהלה מדיוחא והוה מחרן ליה
שהי הכא דקרא יקירה הוא לא הוה הו מדייק מסיפא
לקיוטי לדשמועל דכבר נודע הדבר הילון זה דקרא
יקירה הוא חלא ודלי מדשכח לריטא ודייק מדסיפא
לקיוטי לשמוע ב"ת דמריטא לא הוה מני לדיוקי מהכי
דלא כרשן דכבר ידע התקבן דמוהר רשן היכא
דכללינהו יחד ופסבו כו דו"ו להוסיף וזה בידור רלית
מוהרח"י ומה שנמנס עליו מעב"ת לא ידעתי הכן:

ועוד כתב מעב"ת נס דן מנכי על דלוה לחריבי
שהכיא מהך דחניא בפ' מי שמת והיכא
לחהרן ולבניו מחנה לחהרן ומחנה לבניו וכו' דהחם
לון לומר הו ולוה וה"ו ולבניו לחלק מסוס דמיכא קרא
כלישנא מאחר מתנות כהונה דכתנחה כתיב כל זכר
וכו' ובחטאת כתיב וכהן החטאה וכו' כל זכר בכהנים
וכו' וה"ג כלחם הפנים הול"ל כהנך ליתני כל זכר בכהני
יחכלנה הו והיכא לכהנים ולמה מחני כדין והיכא
לחהרן ולבניו ללמר הו לחהרן הו לבניו היה טוב לו
לומר והיכא לכהנים חלא ודלי דשה"ה דדייק קרא
ושני כלישנים מכל שאר חלקי מתנות כהונה לומר
דקפדינן שיהא לחהרן ולבניו וכל שפיט ליפיד נגד
התרוכים לומר לך שמיקר נוטל מחנה והתרוכים
מחנה וכל כי הא מודה רשן דלוה על חנס טרף קרא
ושני כלישנים ולימא לך דלוה מעוס דכללינהו כדיבורו
ולכלולהו שמין מי שחייב לנו לומר כן כיון דיכולים
למטח עיעם מחר עב"ל נס לדבר הזה עתו הקלוקם

דשיקתו לריכה תלמוד ולא ידעתי שבו"ל קושיח זו דלי
כעינן למימר דוח"ו ולבניו לחלק הו כל לחם חפנים
לחהרן לכרו הו לבניו לברם היכי מלי קדח למבחב כל
זכר בכהנים הו והיקם לכהנים והלא לי כתיב הכי הוה
לחניחא יד כולן שוה כם ולא הוה מלינן למימר הו
לחהרן הו לבניו כיון דכללינהו יחד והיקם לכהנים
ולהכי בסברת חילטריך קרא לחהרן ולבניו דלמא הו
לחהרן לבד הו לבניו לבד ולהו על חנס טרף קרא. ושני
כלישניה כמ"ש מעב"ת דליכא דכחכרת שני קרא
לחשמועינן הו לזה הו לזה דלא הוה שמעינן הכי חלו
בסב והיקם לכהנים וה"ל הוה לן למימר וה"ו לחלק
כמ"ש דלון שלא דלמי דשחי הכא דכתיב ולבניהו דכללם
יחד נם מ"ש לחנם במחנה כתיב והסרת מחנה
יהכלו לחהרן ובניו היכא למידק שפיר כותיב דרשן הו
לחהרן הו לבניו דקות וה"ו לחלק דליכא חיובא שיהכל
מחנה לחהרן הו כה"ג הנחנה חלא הו הו קחמי ע"כ. לא
ידעתי מהיכא מפיטא ליה דליכא חיובא שיהכל מחנה
לחהרן דמחחר דחבילת שיירי מנחות מלות עשה וכודאי
חיובא דמיחר על כיון לכ המקדיב לוחו יום ה"כ כח"ב
בתי ככל יום ויום וכבל שעה שרולה להקדי הוא מקרי'
ברחנן כפ"ק דיומח ה"ב מדלי יום כיומו הדי הוא כביון
לכ וחיובא דמיחר עליה לכיל שיירי מנחות ומכי מחמע
מלמון הרמב"ם ז"ל בפ"ו מהל' מע"הק וז"ל וכן מכילת
שיירי מנחות מ"ע אחת והטחרת מחנה יהכלו לחהרן
ובניו ע"כ הדי דמיחי דחיה דמ"ע היא מקרא דכלולו'
בו לחהרן ובניו מסמע דנם כב"ב מלוחו וכן לשונו בם'
המלות מלוה פ"ח ולשון הסמ"ג מלוה קפ"ד לעוש ולע"ד
כדמוחי דחיה קחח לוה מן הס"ם נופיה דבהיא דפ' מי
שחת דפריך מכיי כשלמח התם לחהרן כר חלוקא להכי
פרטי דחמנא למשקל פלגא הדי דפסיטא ליה לס"ם
דכללו קרא בר חלוקא הוא וה"ב היכי פסיטא לן דליכא
חיובא שיהכל מחנה לחהרן ומיחח לחהרן ובניו דשיירי
מנחות לחהרן הו לבניו ומדרכא מה שלע"ד דלהכי
לימטריך קרא בשיירי מנחות לומר לחהרן ובניו ולא
בחיב ואכלו חותו הכהנים ליתר מ"ע על הב"ג נחי עם
כל כיח לב וכיח לב ומינה שמעינן לכל הקרבנות שהנאכלי'
לכהנים:

ומאי דפסיט לה מעב"ת דהרשב"ח לא פליג
לחהרח"י דחיבח כרחות דגדון הרשב"ח לא
הוי לשון כלל יפה דן יפה הורה דחין סברת כלל לומר
כ"ח כרחות דהוי לשון כולל ונם הריבם מלי דדייק
מניה קרא החכ"ל לא פליג לחהרח"י דנם חיבח כ"ח
ברחן לא הוי לשון כולל ומשו"ה לימטריך לטעמח
דהסכמה לחחר לך מה שרחה מעב"ת לדברי מהרשב"ח
ל"ל שהכיח הרב החכ"ל דמוכח מדברי הוספות דקחמר
דב"ר דפליגי לחוהרח"י וכחב עלה וז"ל ולרבינו חזי לון
הדבר מוכרח דהחוספות והרשב"ח פליגי על מוהרח"י
ומוהרש"ך דפי' דברי מוהרח"י וכו' היינו כהך דכחיב
ותפסו בו וכו' חבל כל שחמר בלשון יחיד וכו' לא הוי
כללא וכן כתי כמלי דכחיב ונפל שמה שור או חמור
מוכח מוהרח"י דלא הייטו לריכי לחיבח לו לחלק וכמ"ש
החוס' והרשב"ח דקל"ל כרשן חבל לי הוה כחיב ונפלו
שנה נם החוס' והרשב"ח מודים לחוהרח"י וכו' ע"כ.
לדידי הדיוט חזי לי דלחבח לון זה הכרח כל כך לדחות
דברי מהרח"ח ז"ל כשכבן דברי הס"ם דקחמר וה"ל
לחלק חעשל נפקא ורבנן ונפל עובח משמע ויקשה לון

סחיכת ונפל משמע עוכת תרכת ונפל עוד בות
אלת הכוזכה היה דרך הכתוב לקדר וכאלו כתוב ונפלו
ואע"ב דכתיב לשון יחיד עכ"ז כאלו כתוב לשון רבים
ותש"ס ז"ל כמו ועשה כגלחל ותהליאב וכו' ד"ל קהי
ועשה לשון בכים וכאלו כתיב ועשו ה"נ כאלו כתיב
וכפלי ותם"ם מיעטריך או לחלק ועו"ק כתבו התופסו בה'
סוגיא דלא כרי"ן ומנה ר"י מהרא"ח דפליגי ההם
לחומרא דמחתר דמקמיין כאלו כתיב הול"ל הבש
ר"י"ן מודה כוס הגם הלוס ידעתי כיון כי ידי הדוחס
מתמעטין נכתין הלא סיפ דקאמר חם"פ וכפל עוכת
קמשמע היינו לעומת סכרית דלרסכר וכפל לחלק יעמה
דלמנליס לבנן הלין הלוף מסיבת וכפל דמגיכן מיומר
וכפל עוכת משמע ולאו לחלק בהס. כד בעיכן להפריש
דעת הקוס מומת בחמת וכפל כתיב לשון יחיד ולא
וכאלו ומשו"ה מאמרו דקונין דלא ברי"ן אבל לו כתיב
לברי"ן וכפלו מוחיס מודוס התום דוה"ל לקוסיף מ"ת
אין זה מעלה תרוסת לחבתי קשה לתו להתוספתי
לתוקומי קונין דלא בהלכתא ומוכח היה להס לסכול
דוחק זה דדרך הכתוב לכתוב מלעון רבים לשון יחיד
כמו ועשה כגלחל וכאלו בתיב בהדיא ונפלו ומשו"ה
תוינעריך לו לחף לרי"ן ולא לאוקומי קונין מהלבתא דכל
כי הס תולבתא ביקא שמי אלת ודאי עכ"ל דהקוספות
שהרשב"ם פליגי תמוהרי"ן ומשו"ה לא גרסי תלו
דלגיהם לתוקומי קונין מלבתא:

ומ"ש וז"ל מעכ"ת ותלזהרי"ם ודאי לא רמה לתום
והרשב"ם ופשוט - ע"כ מבין ליסו עיגע
ביכי שהכין הכא שברי"ם פליג לתוספתום והרשב"ם
דקאמר הפסקה הלכה כרי"ן ותוכי"ם ל"ל הלכה כדי"ן ודאי
לאו הבי מה עניו הרמ"ם עם התום והרשב"ם דקאמר
ואם כן הוה כוותו לחוד ממ"ש הא ליתא דוקא דהרמ"ם
מחלוקת לחוד היא ולאו דפליג להלכתא דקי"ל כרי"ן
אלא דס"ל דלא נחלק רי"ו ורי"ן אלא בלישנא דקרא ולא
בלשון כני חדש אבל לענין פלוגתא דרי"ו ורי"ן לפשיטא
ליכא כוות התום והרשב"ם דהלכה כרי"ן ועל הרוב כך
הוא דעתו דלא אסר שם בל"ד אלא מטוס דכתיכ בלך
לחוד לשון ב"ח משמע דבלשון תורה תמציכן תו"ו לחלק
ומחלוקת זו דכרי"ם ככר כתב וכתוייתה בספרי הפיס
כתיכוכה יעויין להכל יד תלמבי זל תו"ב והרב הלכה
לתשה זל דף קע"ב וכהרב ם"ך סי' רי"ם ק"ב ב':

והרב מודרי תדרבי זל בסי רכ"ו כתב דקי"ל
כרי"ן ולף דהתם התנאי היה אבד רכקה
ורלובן יפרעו וילמדו והקשה עליו מעכ"ת דפסק דלא
למסרה"ן זעגר הקשה זל ובוד לגי תיוה וכו' ע"ש
הרב רבכל כיוהו שהכוונה שתה שתהן היית היה בעל רק
מה שהוא ורלובן יהיו לוותרים הוי כאלו בתיב יחדיו
רכוחמי לף רי"ן מודה בכל הש"ג דכעיגן כ' כתחי
ויהיה עכר על הרב רבר זה שברי"ן לעיגן השתם עכ"ל
תכה ובידה לא יחדהי לעומת קושית זו וכל התחדים
מחדר על הרב דלתם בוונתו להקשות ממ"ש בפוף ההגהי'
רק מה שהוא ורלובן יהיו לוותרים דלשון זה גרתה כאלו
בתיב יחדיו מדקאמר יהיו לוותרים לשון בולל היינו
פירכת קנייתת דזה דלא כתוהרי"ן דמתי רבותיה דלשון
יהיו לוותרים מלשון תשר הבקה ורלובן יפרעו וילמדו
ואם כוונתו להקשות מתה שכתה כתבתי שמה שתתן היה
יהיה בעל דזה מירה כהלבע שמריך לתוסיף כ' ואלו
וז"ו לחלק הרי מתנתו קיימת והוא התנית שמה שתתן

[illegible] דאמתי דאמקשן והתרגן פליגי כפלוגתא דר"י ורי"ן דוסק
לה ניתן ליאמר וכפרט דלא נזכרה כלשונו אלא פלוגתא
נקטינן מהם דעב"פ יש סברת לומר משמ"כ כ"פ וש
סברת לומר לו לו קתני וכיון שכן כנדרים הלך להחמיר
מאחר שאינו מפורש כלשונו וזהו כוונת הרב ועוד כתב
הרב מוהרי"מ וז"ל וכפ"ק דיבמות ר"ח נבי היו ובדתה
מולמת לחמרינן ולאו תרוצי מתרלת לה תי' לו נדתה ס"ב
תרין וכו' אלמא לפירוש דלאו קתני תירון הלשון מיקרי
וע"ש בתוס' ע"כ וכתב עליו מעב"ר קו"ל יש להקשות עד
פלוגי פלוגות דמאחר שהוא לרבי היהודי ורשב"ם מיך
קאמר דלפרש לו קתני תי' הלשון מיקרי תירון ודוקא
שם כי"ח נלאו תירוצי קא מתרלת תמסרע"ד הגמ' דהא
נלאו תירוצא הוא אלא כוונת הדברים לו לו קתני והניחו
הדבר כתלמוד הרי דלפרש לו קתני ס"ל להקושיות
דקושטא היא ונלאו תירון הלשון מיקרי ואיך הרב פליג
על התום' שכתבו הפך דבריו וע"ד הקושיות הללו יש
לגמגם דאמאי תמהו על האומר נלאו תרוצי קתרלת
לה ולא תמהו על האומר לימא לו היא לו נדתה דה"ק
לימא דמסתע בתרוצי קא מתרץ וכו' הרי לא"נ דבעי
למימר לוקימה לו נדתה שייך למתני שפיר היא ובדתה
דאתא וא"ו בתקום תיבת לו וכו' ל לגמרא למי' כקירושת
זא"ו לאלק זה"ק לימא דנרלה שבת לקושיא על הגירסת
ע"כ ל הנה כפי' הרי התום' מאחרי ליקרא מוהרי"מ
ז"ל מה שכלע"ד לפרש בנוחה מאריכת ובאחלה נריך
לקדיים דהקושיות ס"ל דמתחזר גרושתו לא מיקדיים
חליצה פסולה דקריך לאחוד ע"כ פאחים וחליצ' הנרים
בפטרת נדתה וכמ"ש כי"ה לו היא לו נדתה וכרים פ"ד
אחין כר"ה וחליצה פסולה קריך לאחוד ועיין בה"מניר
ג"ל כפ"ז מהל' יבום וכזה נכוח לכיאור התוספות שכתבו
קימה כמאי מקרן לה דלפ"ר פי' הגמ' כך היא כאחלה
פשט לו היא לו נדתה חולצת לכר ובאמר הם"ם ולאו
תרוצי תקרמת לה מאי דקשיא לך היא ונדתה ס"ד תרין
לה הכי היא חולצת לכר ונדתה לו חולצת לו מקייבתת
ומה מקשו היכי מקרן הכרייתא הכי דמע"ג דבעי
למימר לו היא לו נדה ר"ל כדברי הם"ם כזה אין לנו
שום מנויה דקריך שפיר לומר היא ונדתה והוי פירוש
היא לו נדתה ובקולין הם דקולנין לכר ובאחת מינייהו
קני ורתיא לאחזיא דאלן ועשה מאמר רבי' אלן לו
עשה מאמר אלל השתה דאמרת לאחרי היא חולצת לכר
ונדתה לו חולצת לו מקייבתת לה לו היא ונדתה כמשקל
אחד דזו חולצת לכר וזו לו חולצת לו מקייבתת לה שייך
למתני בהו היא ונדתה והו מה שכלע"ד בכוונת החיים
דנזה אתי שפיר מ"ם בתחלת לשון אחת כאחרי מקרן
לה דלפי פי' הרב הכי הול"ל לאחרי נקט לשון תירון ליב
דקיקי לכרב דאמת שמואל זל שכתב לפיכב המיהת היו'
ואוכח מניה שהכין כת"ם בענייתין לעוש והא לבירים
הרב מה שהתלת מעב"ת הפלה ופלה דאדרבה התום'
עומדים לו מנגד לפשר לומר דקוף קוף הרי הכיכו
אתום' כלשון הם"ם דקרי ליה תירון הלשון ואם יהיה
קושיא על הם"ם מה ככך עב"פ הרי הם"ם קרי ליה
הכי:

ואשר הביא מעב"ת בקונין מגב לשון הר"ן ז"ל
כר"ה מסו דקיימא ואמה עליו מאחר דכתי'
שנוסח הכיכו תניכן למימר דאב כלה כעל מיבר והרי
היכא דכתיב יקריו ליכא מאן דסבר דסני כשום תר
מניהו לאבר לפקע"ר לישב דמאחר דאשבחן בקדיני

דכתיבי אב וכעל דכתיב כי הניח לאיה לאוקה וכתיב
כתריה ואם כיים אמות אישה ות"ו מוסיף על ענין ת'
ואשו"ה לא תניכן מיתר דכעל לאודים מיפר כרכתב
לימה זל לקמן הרי לך כאלו כתיב שניהם ואפ"ה קא
פריך תם"ם לימת אב לאודים מיפר ת"ב גם כרבי
התכת אפי' לו נקט שניהם הו"א אב לאודים מיפר ומאי
דתני כ' למימרא דאחרום כעי אב והאי תיבת כ' לא
דתיא לתיבת יקריו דיקריו ודאי פשיטא לא שנו אלא
זה אלא יקד כמעמד אחד ילה אבל כתיבת שניהם הוה
מצינן מיתר דמשום אחרום נאמר כרקאמר הם"ם ואיבת
אב לאודים אף לאוקה לן ות"ל למוסיף וכאלו כתיב בי'
וכהרי אורחין חוץ קשה הוגר לי כמ"ש הרא"ש כפילו
הסונות כר"ה ואם ככיב אישה נרדה למאי לתכים
הו"ת למימר דאיצטריך לאלק הקמת האב וכו' אלא
דבאלו"ה פריך ליה שפיר ולאחרי כשיקש עפר כפות רגליו
לא ידעתי אין הדווה למאונגו כזה דהאי פירכא לא
מתרלת כשינוי ומנה אחרום מפר בקודמים ות"ב לאחר
שאירין הם"ם תירון וה הו"ל למפרך הו ואימת אחרום
לאחר מפר ומאי דכתיב ואם כיב אישה נדדה לאלק
אקמת האב ומה תיקן כהאי הו"ת למימר והר"ן תירץ
לקושיא זו כענין אחר זעזום:

כתב עוד מעב"ת ומאי דכתיב מוהרי"ן מהך
דאתם נרדים להחמיר וכו' ומומר דאפשר
דהרשב"ם ס"ל דהא דאתם נרדים אינה אלא מסוג לנדין
הרשב"ם כלל דהכי פי' דאם נדר בכשר מליח וכו' עד
שאוכל כ' פי' וכו' אבל כל שאמר ע' ות' אין זה אתם שלא
פרשו קא תפרש לרשות דין דהלכה כוותיה וכו' ומת
דאתת יעדבו מוהרי"ן והטו הא דהרשב"ם לאתם נרדים
להחמיר וכו' ע"כ. אחר הת"ר לא ידענו מאי קא מצני
ומחלק שהרי מוהרי"מ והטו על יסוד זה קייתי דלדין
מאמר הכי ומשמע הכי ומשו"ה כבלאים הו"א לאומר
ומשרשי ות"ו לחלק וכשור לבדי הוא לאסור וכנדרים
כיון שאתם נדרים להחמיר הו"ל לאסור עד שיהיו
שניהם דלהחמיר אמרינן ות"ו להוסיף נם מ"ם על
הרא"ם עמו הסליחה זה אינו וכבר כתיבי לעיל דעיקר
תילוק הרא"ם מלשון קורה ללשון כני אדם:

עוד בתב מעב"ת הקשה עוד הרב עו מהניח
דהתקדשי לי כאחרה וו וכזו וכזו ואיבת כיון
דמשמע כ' כאחד ומשמע כ"ת כפ"ע הכת נאשה
לאבר דאשה בן הכיכה ולא נתקדשה אלא כב' יחד ולהכי
מאחרין דאם יש בכולן ג"פ מקודשת אחר כזה פקר
מעב"ת אף דברי עצמו כת"ם לאדן ההיא דאתם נרדים
דהאם נמי הו"ל להחמיר כיון דמשמע הכי ומשמע
הכי לאבר כי זה קו ל להאדם לא נתכוון אלא לב' יחד
ואם היה אחד לא מהני ואופא דמלקה לפסק הלב כב"ד
כתב מעב"ת דאמן כדידן כהריה דמרן נרדינן וקו"ל
וה"ו לאלק וה"ב הא' ובאקום אחר ייעב לב' הויכו אי
באקום ואחרי כה נרגא דהא כדוקא היא דאם כ' הפכיכו
לדבר כעיר אחרת מי אם פה לומר שאיכם יכולים אף
אם האמו והדירה פה דמסתם לעג עד שהודיעו לומר
או כאקו אחר ייעב לב והאדיך כזה והכדיה אחר ויו
אלכה העלה הל' ואודין כן דהאי וכאקו אחר ייעב לב'
היינו על דיוק בתי האנדים · אבל הלעיר כבר בדיש
אחזר הדאיתי פנים הנדאי לבל לד מהאני מדדים ואלו
כדוקא היא וב"מ עוכת דאם קבור קבדה ידו מלהשוב די
שאפשר כעיר האמת יבול לבוסה לאחת לעיר שכאותם

אם מנהג הוא כדי שלא יעכבו לחלק תכלה שהמע'
הדיוק מה דמשמע "עתה יתכוין" כן משמע מעכ"ת
רבינו"ת שלו לחלק וכוי פיוקא לו במקום לשער ויעב לב'
ויכול להוליכה לשום אומעתה כמו שלומו נכון וכיום
עבר כי יבוא שילה ברכות תבואה כאשר ים לת שר"ת
כשמו וכנפש כש"ה:

הכעיר משה גולדברג ס"ו

סימן כ"ד

שאלה לחובן הלל שטר שותפות שנעשה עם
אחרון ולוי וכתוב בו שלחמות גמורים
שהלמיו המתעסקים הנו לת לחובן נלחמות גמורים
בליסם ובגל ב"כ ולקחי מיקומים קנוים על הקרן ועל
הריוח כן בגל בולו כן על מקלמו ונפטרו המתעסקים
לב"ע תלי"ם ולחובן הנו' לת דיבר מלומה מלוחות
שטרו לם כפויב משטרו מעטו לו הרבה וקרוב לר' שנים
מתפטיות המתעסקים הנזכר בת לחובן ושטרו כידו
לבני ב"ד ב"ב וקת תכבע מן היורשים חיך כשמר לו כיד
התורישים פחתת שטרו סך חלף וג' מלות שלת כפרע
והבנין היה דיבבת לחובן עם שחעון ולת המתעסקי'
בעידם כחיים על עסק השטר הנו' העלו לו שחעון
ולוי לפי חשבונם סך חלף גרום ריוח ולת היה כיבת
החיוב בידם לסלקו ואתמ לו תימוסוך שהיה לכסס על
קיוחר שגיל לומו לסחפרעת מניה התימוסוך בחובו
הנו' ואומר לחובן סלת קיבל התימוסוך לחלוטין כשר
מעותיו רק תנאי היה שלם נעבה התימוסוך מן הערל
בכה מה טוב ואם לתו לחריות התימוסוך הנזכר עלי
דיבהו ליהדר ואומר לחובן שהוא מובן ליכבע עו' לם
יחייב שבועה כב"ד וידים מוכיחות יען כי נמלת
כתוב בפנקס של שחעון ולוי התימוסוך של הערל
שנכתובו לחובן ואם שם מחק דהייבו שהיה כתוב שם
שהוא בחירת רם"ן ומחקו לומר שלחלוטין היה
עוד מוסיף להוכיח שהערל המוחר הנזכ' שכתו התימוסוך
על שמו היה לחם גדול כימיו וכשיטיו וזמן ירד מנכסיו
וחין כידו לפרוע והתימוסוך הנו' שהיה כתוב על לוחו
ערל היה כתוב כשם לוענו יהודי שבתבוהו שחעון ולוי
ע"ש לוחו לוענו כדי שבשמעות לוחו לוענו יהודי יוכלו
להתפרנס מניה התימוסוך הנו' וכשנתנו שחעון ולוי
התימוסוך הנו' לרחובן הנו' לו לחובן תיכף ומיד מכרו
לאחו יהודי לוענו הכתוב על שמו והוא לתובו של לחובן
ולמור יאמר לו שיעשה כל מלמטי כוחו לנבות התימוסוך
שמו' מערל הנו' ולת עברו ימים עד שנפטר הערל
ולת"ר בכפנו כ' שנים בפטר היהודי הלוענו ונשלל
כעזבונו התימוסוך הנו' בלקי פרוע וכעת כת לחובן
לנבות הסך הנו' מיורשי שחעון ולוי בכח השטר המלי
והנלחמות הנזכר שביבו שכתבו לו המתעסקים הנזכר
עליהם ועל ורעם ועל כ"בעל הקרן ועל הריוח הזעל
פכל הן על המקח והתימוסוך לת ניתן לו בהחלט רק
בדרך משכון תם יפרע מהערל הרי טוב וה"ל הרי
מחריות התימוסוך על המתעסקים הנזכר. והיורשים
טוענים דחיך ולמה עכר זמן קיוב לט"ו שנים ולת
הבע לת המתעסקים ללת ודלי גלי לדעתיה שהחימו'
קבלו עליו בהחלט גמור ובלחריות דיריה כי על כן לת
ביכר תוסם מלומה מעסק התימוסוך לו שהיו מעיבין
לו המתעסקים טענה אחרת לפטור לת עלמם כי כל

כן שתק ויהו כמחרים זרחולן מעיב מה שלת הבעת
הוא כי היו יודעין מנכסיבן מבעו ועוד כי יש לו מעכון
סלחריות והבתים שלהם במבר נמור מבשתיהם זלת"ם
מהם לבעטון שניסק הנזכר ולת עוד תלת הרלוכהבו'
ים לו עסקים גדולים זה בכנם וזה יוצת מלין בעת
לתבע לחר שטרותיו וזכיתיו ע"כ כלו דברי רחובן
להשיב על טענת ההתחבה שסשק זה ימים רבים ועוד
טענו סיורשים על רחובן דבן לו יהי כדיבריך שלת
קבלת התימוסוך לחלוטין מ"מ כשהרשלוהו שהרשל
כנגיעת הע"ה ל יום יום היה שעמדה להפסיד התימוסוך
הנ' שכמנת כי הזמן כידים ונדם להם חפסד ודחק
דמתונת מהחרשלות ושמת שלו היה מעיב התימוסוך
הנ' כשעת הסיוע ליד המורישי' דמתעסקי' סם היו מלילין
התימוסוך הנ' מהערל הנ' כולו לו מקלמו והוא לת
קם על דמיו ועל טענה זו דהחרשלות הזיב רחובן"ל
הוא לת התרשל ועשה כל תלמני כוחו לנבות לת
התימוסוך ויכיר כנת לבון בקשה כתה פעמים עם
לחובן הלוענו היהודי הנ' ולת לוסתייעת ליה זלמ"ל
רחובן שגם התורישים ידעו מזה שתימוסוך לת הגבה
מלוחו ערל בכל מסלתותיו ומן שטן טוענן רחובן שכלותם
ימים שנתנו לו התימוסוך של הערל סיס הערל שכדבעל
שכר והיה לחרם חשוב ותקיף ומה היו יכולין לעשו' עמו
המתעסקים יותר ממבו לת לכופו היה כידם יכולם ולת
לחובבו ולת להכותו ומתיין הרגלים לומר דההתרשלות
גרמת להם פסידת ודחק דממונת כיון שעשה כל
מלמטי כוחו ויודע כי לת יכול לו להביל ע"כ כלו טענות
רחובן עם יודעי שחעון ולוי וכטענה זו בתריהת
ערוכת היה טענת ההתרשלות לופלינו כה הדי דכתב
רמר שכר דיוקו' הנו' הו"ל מוכן כידים מכח ההרשלותו
וקרי ליה פושע ועוד לתי עליה מדין מעמד ג' והוא
מ"ם מוע"ס נת"ם סי' קכ"ו ס"ט ול"ל ולת כתרשל שתקב'
ולת תכבע המעות עד שהבעני הנפקד וכשכיל וה לת
יכול לנבות מן הנפקד לכ"ע והוא לוכו יכול לחוור על
הנותן דהו"ל כאלו הלילה לו ליטלם כחוכו ולת נטלם
דפטור עכ"ל והוא לקוח מדברי הכ"כ פ' התקבל ות"ב
ס"ב כב"ד כיון שנתן לו התימוסוך של הערל לנבותו מן
הערל הו"ל כאלו הלילה לו מבוש ליטלם כחוכו תהרשל
ולת נעל דפטור הלוה ימר פליג עליה וסבר דרחובן"ל
לת תיקרי פושע והוא תמ"ם תוסר"ען בהחוכה סימן
קל"ה כפשיטות וזל ועל דבר הפשיעה וכי' עוד שכה לת
פשע כיוצ כי לם בשכיל תעשה דאי לת תימת הבי
הא' על הפוחל לם תומר חלים לשליחו לך ש"פ והשחכל
בכל עוז ותעבוחות שיפרישלך והלך ויבב זלת תכשו
ובין כך וכין כך מת או נשבר לילתר שיחזיר כפשיעה
או לפי"ם זה לין הדעת סוכלתו ולין דרין כן וה"ל
ה"נ כב"ד עכ"ל וע"כ תדברי הרב ז"ל למדנו דלת"ל
דרחובן זה נתרשל ולת תכבע הערל לתו תפוש זה תיקרי
פושע ותזיק כילים ותלן דחקי עלה תלן דשלינ תדין
מעתה ג' מהיות דתוע"ס כח"מ סי' קכ"ו להיות דנ"ל
לינו דהיה בלל ועיק לב"ד דהם לת העתידו השתעסקי'
הלזן לרחובן מלל הערל ונתרשלו פנים ש פנים עד דנית
דכיון דנתרשל תפסיד תפשיטת דורמי מ"ם הני הכי הוי
לתעניין שם כדברינו היטב הרק שהיה השתחה שתחוקו
לת התלוה בתעתב ג' ותחרי שהתחוקו וקיבל עלה
להתפרע תתנו כתרשל או לת תתנו דכיון דתתרשל תחר
ההתחה שעור הלות תשת"כ כב"ד דלת היקה שם

התחלה

התחלה כלל ועיקר ולא התחו התנצבקי לרחוכן אלא
הערל אלא שבקנו לו תמוסיך שלהם שבתכוכו ע"ם
לועז יהודי כדי שבכוחו של הלועז לוכלו להגיל מן הערל
וחם התמוסיך נתכוהו לרחוכן בחורת רה"ן שלא כהחלט
ואם יוכל להפרע תמנו על לוקו הלועז היהודי הנה
מה טוב וה"ל עלי דירהו ליהד מעתה מי שם פה לומד
דאם כענין זה נהרשל והתריך לו הזמן ולא תכעי
דמיקייב וכ"כ בפני ה"ה מוהר"ל וזכי זל כם' מהרים
נרולים דף ע"ע ע"ד על לחודות דיקוכן שליח בפתח ח"ו
דכשבא חשכן עם הפקיד ונשהר לו להשליח אבל
הפקיד ת"ם נרוש ולא קיבל השלוח חוב הערל כהחו'
וה"ל הפקיד שחני מחמר לנוי שיקחם מן הערל ויתנם
לך וזו הלך לוי אצל הערל לתבוע ממנו ונתפשר עמו
כ"ר נרוש רביתי עד משך כ"ח שיפרעם לו וזו לוי כתב
הענין לשליח כנו' ועשהו השלוח ר"ח ור"ח על החשר
שעשה וחת"ך כתנר לוקו הערל ולא היו יכולין ועל
פשיב תרב אם תשובה נאחת להחזיק כיד רקוכן השליח
ולהוליא התעות מיד שתעון הפקיד שרוצה לפטור
עצמו כמה שהסכים למעשיו רקו' השליח וכתב לו
חיוב עת"ם עם כליחוד קע"ו שכתב אם הלבה הויחת
כישראל וכו' עד ואפי' הר"ף והרמב"ם דפלוגי ומכרי
דלא למיהדר כיה דיימר לצת נכרית יהכית לך כחריקיי
והדרעיתא כיה ואסתלקית מעמך לפלה בס"ד תורים
דרכנן חיכא דלא נסתלק כח רקו' מעל צת' דאמת
התם דחיכא תקנתא דרכנן ואלמוה רכנן לתקנתייהו
לא כן כ"ד דלא היתה תקנתא דרכנן ורקו' היכא קא
תכע וכו' עכ"ל וה"כ מדכריו של הרב זל חנו לתריס
נ"כ לב"ד דלא מתרינן היכא דנהרשל מחייב שלא דוקא
כבנון שעשו מעשה נ' ותקנתא דרכנן אלמוה דאם
נהרשל ופסיד ועוד כתב הרב שם וזל לאיכרא דעריין ים
לדון וכו' דמשחר שטולר הפסד זה מחמת אלא קיבל
מעותיו כמשלם ומניח והרויח לו זמן עוד כ"ח להשתתו
דין נרמת דכלייתי דרכנן ים מקום לומר דבשבר שת'
מחיובו כדכתב הרב המפה בסי' קכ"ו וזל ואם יהרשל
המקבל וכו' לא תכרת להיות דיש חיסור לצון במקי
דכתב דהו"ל כאלו הרשה לו מעות וה"ל דהו"ל כתי
שהרשה לו מעות ליטלן בחוכו וה"ל טול תשם וקבל
עליו ופשע ולא כעל עד שחירע לומם דוד מי שטור עיין
בס"ם המקבל וכן העתיק הדב שם"ך זל הרי מבואר
דין כלמד דין כתלמד דטעמא הוא להיות דקבל עליו
חמלוה לקבל חת שלו מיד לוי וכן כתלמד שהרשה לו
ליטלן וקבל עליו לכך נקרת פושע לא כן כ"ד דלא
נוח מעיקרת וכו' עכ"ל עיין דוחה דלא כתב הרב הבל
ומור"ם דאם נהרשל וכו' אלא דוקא היכא שהתחיל
וקיבל עליו ליפרע ואח"ך נהרשל או תמיהן דנקרת
פושע ומפשיר תשל"כ אם טוח מתחילה שהיו מקבל
ולא לף אם נהרשל לא מיקרי פושע ולהיו מפשיר
ומוליחין מיד הלוה מיכו שחייב לו וכת"ם הרב החורים
לזכות לרקוכן כתני דלא קבל עליה לנביתי מן הערל
וה"כ תמם כ"ר קו טוח רקוכן מתחלה וב"ם דאיהו
מקבל התמוסיך הנו' לחלוטין ולהי דמיח הלי מלתא
ד"ר לא דמיח אלא להא דפסק מרן כב"ע ח"מ סימן
קל"ח ס"ד וזל עדב שכח אלא התלוה כותנו והתלים נו
שיקבל מעותו מהלוה ולא"ל יפטר מהערבות ולא דמה
התלוה והתריך הזמן ללוה יש מי שחושר שאין הערב
נפטר בכך ואין כ"ל קבלן ואפי' היו נכפים ויוצים

ללוה והערב חושר למלוה דר עם הלוה לריוונבה חוכך
מנכסי' הללו והתריזמן ללוה וכנחיים נשתדפו הנכסי
נוכה מהערב ונריך להחיישב כדין זה עכ"ל. הרי לך
בהדיח דאף אם היו נכסים ידועים ללוה והתרה הערב
כתלוה אפ"ה לא נפטר הערב ככדומוליחין מידו וה"כ
כ"ר מכ"ם וה"ו דמוליחין מיד הלוה מכתה טעמים
מדה דכיון דהמלוה לא קיבל עליו ליפרע מעותיו כזה
התמוסיך למלוטין דוקא מאן דפליג דלא נפטר
הלוה ככך ועוד דאף לפ"ר מור"ם אם בהלכות ערב
שכתב תיהו וכו' הייכו דוקא אם הלוה מוכן ליתן למלוה
מעותיו אמנם בפ"ר לא הכנה ולא הותנה אינה כי אף
בטורח חיכו יכול להוליח וה"כ פשיט דלא נפטר המלוה
בכך ועיין כמוהרם"ך ח"ר סי' ט"ו שלמד מדין זה דערב
לר"ד וכתב אם זל והנה ים ראיה נדול להוכיח שהתרכ'
הזמן שהתריכו דודי היקומה לפרקור הנו' וכיני כיני
מה הפרקור ונלכד החוב דלא הוי פשיעה ממ"ש
הרמב"ן בתשובה ערב שכח אלא המלוה וכו' הא קמן
דס"ל להרב הנזכר שתעמ"י שהיה מקום לומר שפשע
המלוה בהתרכת הזמן ומה נם אחר שהתרה בו ערב
ועכ"ז כתב אלא נפטר הערב מחיובו ונובה המלוה
ממנו חוכו ומהטעם שכתב אם אחרם מתריך ללוה
וקובע לו זמן אחר זמן ח"כ כ"ם בכ"ד וכו' עכ"ל הרי
דהיכ זל למד מדין זה דערב וכ"ד אחי מכ"ם וק"ו דאין
לפטור ללוה וכמו שירת שתעניין כדברי פסוס הנזכרי
נם הרב מפרש"ך זל כתב כנאפסוק אי' ו' שכתב אם
כ"ד וזל ועיקה לכוח לענין פסקת דדיכ ואומר דתילת'
דפשיעת היא דקשטת דרישת הוי כת"ם החכם הכולל
הפוסק נר"ו דרקוכן חייב לפרוע לצת' סך המעות של
ההתחלה הזאת שהתחיו לקבל מלוי דכיון שכתבת
שהעני רקו' ואנו מסופקין אם היה עני כשעת ההתחל'
או העני ח"כ אין מקום לפטורו כיון דהוי כריח
כחייכא ופסק כחזרה ואפי' אח"ל שיטעון כריח רקוכן
שלא היה עני לו כשעת התחלה אלא שהעני אח"כ יון
אמנם שהיה חייב רקו' לצת' היה חוב כשטר צריכשיות
עדיים להפטר שירעו שהיה לוי עשיר כאותה שעה
ואע"פ שהפרעון כתוב ע"נ השטר אין ככך כלום כיון
שכיכו כפי שאותו פירעון היה מתוך התחלה שהתחיו
אצל לוי באופן דאין מקום לפטור לרקו' אעפ"י שפטרו
כפי' וכקנין דכיון שיש טעות כדבר אין הקנין כלום
וכו' נם אין לפקפק ולומר שיש מקום לפטור לרקוכן
מטעם התריכת הזמן שהתריך צת' ללוי כי הנה החכם
הכולל הפוסק נר"ו כתב כל התריך לבטל ואת הטענת
אין כה ממש ותקנו דכריו לאחי תחכם בכיורי שיש לדון כן
ואומר שתדכרי הרמב"ן זל ירחה בכיורי שיש לדון כן
שאם היה עני כשעת ההתחלה אע"פ שהתריך לו
התקבל הזמן אין לפטור למתחה דהייכו הלוה כ"ד
וכו' נם הדבר פשוט דטענה זו אינה מועלת דתנהנת
בין הפוחרים הוא כן להתריך הזמן כת"ם החכם הכולל
נר"ו נאי"ם עכ"ל הרב זל כתשובתו הרמתה הרי לך
להדיח לדעת הרב הפוסק שהביא מהדש"ך כ"ד
ולדעתו הוא זל וקלסיה הוא לכבוד הרב הפוסק שם
דאפי' דאיכא התחלה ותעמד נ' ואפי' שהפירעון כהיוב
כשטר וכקנין אפי' כל היכא דכריה כחיובא ופסק
כחזרה ואנו מסופקים כי אם כשעת ההתחלה היה
עשיר או עני אין לפטור ללוה ומוליחין ממנו מעתה
כ"ם וק"ו וכן כנו אל ק"ו כ"ד אלא היה שם התחלה כל

עיקר ונס שלח קיבל התשובה לחלוטין ועוד שמלמד
לאותם המכירין לאותו הסיפור הערל ואמרו שמי שהיה
מכירו כאותו עת שקיבל האיסור מפת
והמתעסקים לא היה קודם התעסוק בפרישה כן העידו
כפ"י יהודים וא"כ לאחר כל שלא הרכיבים מי שם פה לומר
דהמתעסקי' פטורים וכ"ש וק"ו דלאחרון זה טוענן ואומר
שהלכתי אחר כל היהודי הפ' לאחרון כמה פעמים ולא שלח
ביד לגבותו עד שכפנר לאותו ערל דוחקי לאחר כל אלה
הדברי חייבין מן הדין הנמוד המתעסקי שלני בפירעון
לפך הנו פרישה דיוקא זה שכתב הרב מוהרש"ך דאם
טוענן הלוה בדיוק שלח היה ענני לאותו שהאחרו אחרני
בשעת ההשתלחה אלא אח"ך ואם יכול עדים עד יפער
לפ"ה סיומו דוקא שהיה שם האחרו משא"כ כאן שלא
היה האחרו כלל ואם לומר לאחרון בפי' שלא קיבל
אותו לחלוטין דאז כ"ע מודו דחייבין המתעסקים
והכתים מכותם לפרוע לו מיכו מאלם:

ע"כ ניקו דברי השאלם

תשובה הרואה לומר מחוק עשה לי לאמה זה
משחל לשמי שם קטון · לית כאן ולא
אדב ולא ביומה אדם לי יליף ריקם דיקם קב חימטון ·
והוא עביד סטופטון · מבקא אדעביה אדטון · ומה תמי
יהלוך להכנם לפנים מהחילתי אל המקום הקדם בהאלי'
של פליזטון · מלבנים ברוגדו מדוייני זה עם זה המחוזקים
הנדולים דאחזי אלפי ישראל נאומי עולם אלכי רבנן מלך
שלטון · ובשאלי לעצמי ויל אלכי לנפשי ואדבוכיים
דל ארא נקבן להכנים דאחזי כין פרים נדולים כמשלו
בקוהיטון · כלומר אמרו סגלין לו אלקליטון · נדולם
להכה לאים בעמי בנבילי החכם המרומם השואל הר"
כר"ו ילאל ומוי זהר כאור נגה שמן משקטין · חיכם
יקדה נודעת לו לנו לעניים ומה מיקם לי לרחיק
ולהכנם בפלוחות שהים ויהי הקב"ר לתיין כיכר מהל
ומתן ושו לדבר הלכה לא כי היא הם רשאי לדייני דייני
קפוחה כלך אלמטון · ווה החלי כעזר זורי ונילי:

הנה פירוש דהאי מילתא דכתב הרב הנמקי' ז"ל
והכיאו מרן ז"ל פיסה יוסף ומו"ם ז"ל סי'
המשה זכד"מ דאם נהרשל המושחה ולא הכיא הסיף
עד שהפני אחרו אין כידו החוב פטור אלים דהו"ל
פושע לא איקחי כהדיא כס' השום' ז"ל אי כמשמע ג'
דוקא איקחי להאי דיוקא אי לאו דוקא כרם רלאי
לפ"ה מוהרש"ך ז"ל כס' שמואל כתשו' סי' כ"ה כהב
וז"ל ועוד נראה דאפי' מילתא אחיכו יכול הנח לתביע
חוכו לאבפי' שלא קנס מהא דכתב הרב הנמקי' וכו' ס"ל
בל"ר כיון שהב"ח נתנו לנוי אלישרת להתדבע מחוכו
ונכה הנח קנה חוכו דאחרי החרשלוהו לא נכה כל החיוב
עד שהברחו' ודאי דבשב ואל עשה לנבות מכ"ח וכו'
ונם כרי דאיתא הרב ז"ל כדוד מלני דכלל נוכל לומר
טענה דבשיעה כין היהה שם קנייה כמ"נ כין שלא
היהה שם קנייה כמ"נ כל שהרשה לו מקום לנבות
חוכו מחמו ונתלה המלוה לנבות משם ואח"כ נהרשל
ולא נכה נפטר הלום דהו"ל בשיעה דמלוה שנהרשל
ולא תכב ואיכרא דאיכא למידק מנא ליה להרב כולי
האי דוקא דלא קנה המלוה מיחייב כשיעתו שהאי
הרב הנמקי' לא כתבה כי אם כדאיכא מ"נ דהרי כהב
כפ' התקבל ותיהו אע"נ דשולחני משתעבד ליה לבני
ס"ל נרכה דכיון דשכיר לא שעדיה לבעל הבית כהדיא

חוור עליו ואפי' כדאית ליה נבי שולחני לחהוא אחוי
שמחהו כו הכי הוי דיכא דאמ"נ דקני ליה במ"נ היימ
לענין שלין חנמחה יכול לחוור כו אבל המקבל וכל
לחוור כו אבל הלוה כל שלא פטרו וכו' דאמ"נ דדיכא
היה הכי דמלוה מני הדר בים על ליה אם כתרשל מלוה
ולא קבע לחיקו שהמחהו אלנו עד שחירע לו עניו' לחו
פטור דהו"ל כמי שהרשם לו מקום שים בו ערוחו
מוכחת ות"ל עול משם וקבל עליו ופשע ולא נשלל עד
שחירע בהם מלוה דאלי פטור ע"כ · הרי זה שוחף
כאנבע ולא קל משהבי הרב הנמקי' שלא דוקא
כרהמחהו במע"נ דשוב כתרשל וא"כ מ"ל להרב לומר
דלקו בדליכא מע"נ ולא קנה אינה להחו דינא דהרב
והנמקי' כיון שלא נזכר בדבריו בהדיא זכרחם לפקפק
דשמא ל' פכרים הרבר מעיה וביה דבשלמא הלוה
מ"ל לנאחון דאי אמלוה לחזור על הלוה בלל בשעה שאי
רביחא וקאמר האי דינא דנהרשל וכו' לא הוה שמעינן
מינה אפי' היכא דליכא מע"נ דאינא למפרך שאני
היכא דהמחהו בת"נ רבבר קנה המלוה וא"ל לחזור בו
אמא"כ היכא דלא קנה המלוה וחיהו דאפסיד מפשי'
דוקא חוינא לנאחון דם לדוקא כהמחהו בת"נ זכאי לחזור
בו ולא קנה כי אם לנאחון הנמחה יכול לחזור בו אבל
מלוה לבתי חוור בו ל"ב הא דנהרשל יבו' לאו משום
דקנה ההלוה וברידיה דנהרשל וחיהו דאפסיד מנפשים
אלא טעמא הוא משום פשיעה והו"ל כמוכר בידים
ומתיכא דנרמי נעשו בה ל"ב הוא הדין והוא הטעם
אפי' שלא המחהו בת"נ בל שהרשה לו מקום לנבות
חוכו וקבל עליו לנבות משם ונהרשל הא הו"ל פשיע
וכתוכן בידים מלהר דמהחדשלוהו נדם לו להיזק הא
הו"ל נרמי וחייב:

הן לתתכי זו היא שקשה על הרב מוהרש"ך דלפיו
מלי שלא היה דנהרשל וכו' מהסיק דעדב
מהחדה כתלוה דהר"ב התרומות ל' הכיה להה הנמקי'
לפסק הלכה כשער ל"ת חלק ו' ס"ט וכשער ל"ה ח"ל
כ"ב הכיה לקמוכת הרמב"ן דאם הערב לאחר לשלוח
בידתו תכב מחוכך מלוה ולא רצה להכוע ואפילו הו
בכסים ידועים ללוה והביאר ח"ל חוק לדיוק ונכי מהני
והלה הלריך זתן ללוה ונשתרוף חוור על הערב לעום
ואחאי לא ח"ל הערב היהו דהפסיד לפשיה דלשלוחי
בלא דבדי הרב מוהרש"ך ולפי פשוטן של דבדי סנהדרין
והנמקי' מניכן לרחוקי בפשין דשמי הים כיון שבשר
המחהו במע"נ ככר קנה ההלוה והנם דיכול לחזור
בו המלוה על הלוה מ"ב כיון שבבר המחהו והנמחה
היכו יכול לחזור בו כיקנית לו ההלוה בחקנת חכם
מנהרשל כדידיה נהרשל דהו"ל כהלוה חדשה שקנה
הלוה לנחחה ולהבי אחרינן היהו דהפסיד חפשיה לבל
בערב שלא קיים חנוח נחיבה דק כחילי בעלמא שלא
למלוה טול חוכך מן הלוה לחכחי בחיובו קאי ולא ינא
הערב מידי חיובו כרם לשיטת הרב דלא בשלא המחהו
בת"נ לחיקה להאי דינא דהנמקי' קשה מאי שנא מער'
דלא בשהחדה כמלוה והיה כיד הלוה ושוב נשתדפו
לפ"ה לא נפטר הערב ופלט"ד לחרן דהחזיק דערב
שלחי שלא הרשה לו מקום לחזרות מוכחת ות"ל נהל
מעם ונהרשל ולא נעל שלא דת"ל לקונבה חוכך מלוה
ואחבי לריך לחיקס בהרי לוה בדיכא ודייבי לנבות חוכו
וזהו דדייק הר"ב התרומות בלי שניה וכתב ולא עוד שלא

אפי'

מיב מחלת עצה מעצה כפועל כידוע לך שפעמ ולא
נטל:

ולכן מה שכתב"ר לייסב כדעת הרב למלך כיון
מלוה ולוה וערב לפוסקין שלשתן כפשוטין
ושליח דמחתייכין משום פסיעה לא מיקרי פשיעה כי
אם עד דעביד מעשה דמעיקרא לא היה מיחב שליח
זה כלום ועכשיו דיוצים לחייבו הוי חיובו קל עליו חיוב
פשיעה עד דעביד פשיעה בידים וכל שהוא חלה עביד
פשיעה בידים אף דיסב לו מגבר ולא תבע אף אחוב
לא מיקרי פושע כיון כערב לגוה עד זמן והגיע הזמן
ולא תבע כמלוה אף אחוב כהא הנם הלא עביד מעשה
כפועל מאחר דעמדו הערב עד אותו זמן והוא מעכבר
המעות ליתן דאפשיר לנפשיה ולא כשאר לו שום חיוב
על הערב דאותו ערב לא נתחייב לו לכל הימים אחד
הוא יתן על פני האדמה ויכין שפן אין דאיכא לר"י
מהא דתני קל"ח דיכול הלוה לדחו ולומר הלא אמרת
ערב שלא כשותפין דאלו לחייבם מחרם כפשיע
ולא מיקרי פושעים עד דעפדי מעשה פועל אף
כאן שהיה מיכל למלוה והלוה לו מקום לנפוש חיסי
כגר יעל"ח בין שהמחהו פמע"נ אין שלח כמע"נ ואם
כיון שהמלוה לו דאפשיר לנפשיה ומכ"ש לרחר דנם
בלוה וערב אמרה הרב להוליך ממון מיד המיוחזק:

גם מדין מקדש בקרן סי' קל"ח כתב על תשובת
קדמ"ך ז"ל בעניני ע"ד ופלא לפמ לא יועיל
לערב טענת ערבותי לא היה אלא לזמן והוא לו והוא
הזמן היה יכול לנפוש חיכך גלא נביה לח הוא דאפשר
מכמ"ך וכו' וכמ"ש הכיא לקמן הלוו כסף ים מי
שאומר וסיים עלה ולריך להחייבב בדין זה והנה רחיתי
להרב הפוסק שלא שהביא סעד לדפרינו מדין זה ואלא
כריש קלא אחר חמ"ר מפה"ר ריאם מכבי מתקום שפת
נאחו בכפך דמאחר דכבר"ח דאי לא וכהב עלה הנפק
דלאו הרמב"ן אחיש וכמ"ש לא אחלוט הדבר ואין לאו
ורפיא כידים מי זה יעריב אל לבו להוציא ממון מיד
המוחזק על ידי הבו' ו וכ"ש היכא דהמקבו אצל אחר
ובאחרונה דמייק הוי כמתון מכירי ממש כמ"ש:

ואגב מוחזק דאיתיה להרב הכנה"ג שלא כהגב"י או
כ' והלא על תשובת קדמ"ך שלא סי' קכ"ח וכו'
ומהרשד"ם שלא אח"ת סי' קכ"ח שכתבו שהאיב"ד שלו חולק
עם הרמב"ן דאתיון להם שלא דהריב"ד לישו חולק שלא
כערב שכיל לתביע אתן הלוה שיוציאו מן שעבדו מפני
שהוא מפקפו נכסיו אבל כמקרה למלוה שיהבע
לא מניעו לו שחולק כזה ואפשר כאחיוקא לא מפשיעו
ע"כ יאחרי אמ"ר לא ידענו מהיכן מיהפרי ליה לפר' שלא
דהריב"ד לא כיבר כי אם כמבואו שהרי לא נזכר ענין
מבואו כרבני הריב"ד והר"י מהרימות כשבר ל"ם
ח"ת פסק מ"ר כהכ"ו שלא ומחכיאת שאם אקבלן ליהו יכול
לכופו ולריאקו ללוה להוציאו מן הקבלנים לעפי שהניע
זמן הפרעון ואף כמבואו אח נכסיו וכו' שהרי כתב
שעד היותו מחתי ערב ליהו גופא מן היהומים וכיון
דפקעתי קמני אף כקבלן מירי והדבר ירוע שהקבלן
כפל ענין נפרעים ממני מחלם וכ"ם הוא שהרי הקבלן
כלוה שלא מלוה וכתליה אצל נוה להכוע מתעו אח החוב
הילכך אם הלוה היה קיים כשעת מסירת השטר חיב
כיהו יכול לתובעו ולומר לו אינו דומה לעתיד ועוד כיון
העיכוב וכזה השעבוד שלא יכול מחלוה לגלי ויודעני
לפורעו ע"כ הרי שמי הרב שהקבלן כחלוה אצל לוה

ומצא לפ"ר שיכול לותר לו ה ומיהו מן הברכות וכו'
שלא ידעי חילק הוא כדיננו וכו' עכ"ל הרי דלאו כמכוכו
קא מפקעי הרשב"ד ולא העלה ענין מכוכו על דל
שפקיו נם מלשון הכע"ח נראה כן דעיקר דיבו לאו
כמכוכו קאי אלא דנדולה מזו קאמר ואף במכוכו הלוה
אח נכסיו ושוב כתב אלא ידעי חילק הוא כדיננו משמע
דאכולה מילתא קאי וכנם דיחלוק דכרי הכע"ח
מנותמתין ודכתב נם מפירוש הרשב"ד וכו' ת"ש סופו
הוכיח על החלוחו נם מ"ש הרב הכב"ה נב על מיהרשד"ם
לא דיחיתי כמוהרשד"ם דיתו מוסף אף מיהי דק"ל על
מיהרם"ך ז"ל בח"ח סי' קכ"ח דמדכריו מה רכשחם ערב
פלוג הרשב"ד על הרמב"ן ומדכתי הכע"ח בהשוחם
לעיל מציון לחיתר אלא פלוג הרשב"ד שלא דיוקא כערב
רפלן דדיוקא הוא דנכי מתנו מחלם אבל בערב סחם
חוזל ומודה להרמב"ן והנם הלוה דמוהרם"ך נוסף
כח כ סי' קכ"ו וכתב פסיפך מוה היינו משום שלא דאם
פלוחו פרק דכרי הבעה"ח כמ"ש שם לעוש וכזה רחיתי
להרב נר"ח דקכ"נ ע"ש שפתב כן לעוש בקוטן מיהת
מדת דלדעת מוהרם"ך כל שהחיים הערב בחלוה לא
נפש מוכך ולהו החייב לו ומן כשטר הערב כך:

עוד ואח"ת רחיתי לה"ח מוקר"ם ווכה נפי'
סי' קל"ח שכתב זל והנה הרב מוהרי"ן
זל כתב פ"ה וכו' ואתבר להלין בעד הרמב"ן ולומר
דהחייביה הוחן שמחריך חלוה לבעל חוכו סוף דכר
דאכיח וכ"ם כשעת הליחה הזל לערב לחחוח כפיו'
שלהו כעשה ערב אלא עד אותו זמן שהחים חלוה
עם הלוה ולא יוקר דקכיעו הוחן שעשה כשעת הלוה'
הוא כחלוה לנבי לוה ומדלא החים כן כפי' כאמר דמי
דאחעבד עד הזמן שילה חלוה לנכוח חוכו ע"כ.
ולפ"ד הרב מציון למיחר דהיכא דהמחה לא חלוה
אצל אחר לא כלא מע"נ ובהרשל יודה יהיה הרמב"ן
דנפטר הלוה דשמעי נבי ערב דחילחא דאכיחא הוא
שחריכין זמן אחר וחן יחדלא החנה כן כשעת הלוה'
ודלי לדעתא דהכי נחערב לו לאכל היכא דהמחהו הלוה
אצל אחר לנכוח חוכו לאו מילחא דאכיחא היא שיהרצל
ויאבד המוב והדרבה מילחא דאכיחא היא דליכ הטעמי
ומקנים מחמים לב"ח אצל אחרים כלא מסקא ומוכין
חוכח חשב ול"כ חלוה זה שהרצל ולא נבה לישו
דלאפסיר אנפשיה והפטר הלוה לא לדעת הרמב"ן:

וכבר רחיתי להריב הפיסק שלא שנסחייב מדכלי
הר"ב לוחים נדולים זל כלימוד קע"ו ולא
לחרו הנמקי וביעבר מרחשוחיו דהמחהו ונקרצל נפעיר
הלוה אלא דיקא היכא דחיכא מע"נ. נעיר מנכי ונכוה
אחר כקנאת הסליחה כדין מה לעבוח מיני רוחה שום
הכרח מדכרי הרב דלא קאחר להיות דהוה מע"נ על
דיעתא דהיכא דליכא מע"נ ליחיה להני דיכא אלא הכי
קאחר להיות דקכל עליו הלוה לקבל אח שלו מיד ליו
וכן כחלוה שהרשה לו מעות ליטלן וקבל עליו לכך
נהרי עובב לא כן כנ"ד דהא ליח נעיקרא ע"כ הרי
דלא הלה ויימיה הרב אלא אם קבל עליו הלוה או לזה
וכגדון הקפ היה היכא מע"נ ולפ"ז פשרו הרב מעוש
דקא נוחו מעמע דכולא הלייה כהני אם קבל עליו או
לא קבל והיכא דקבל אף שלא היה מע"נ נפשר הלוה
השתא הכא ניחוי לכן מלי דנפיק מכללן של דכריב
לעניו כ' ויחלם אינה וכמ"ש הרכרים דרלו דכ"ר נהרבל
כנבי' החוב עד שנפסם ועתה הוכיח מיוחני הלוה'

לדידי

כתבי הרשב"ץ חזי לי דאין להוציא ממון מיד המחזיק דלמי
מהניא דהכמקבל שהכיח מור"ם בסי' קכ"ו יש למיבי
דלא לחזכתן להבני הפוסקים ז"ל דפירשו ענין זה להדיא
ודמ"ש דכתב הכמקבל דאם כתובתה נפעד הלוה
מייטו דוקא כהמחה כמע"ג אבל בלא כמע"ג לא ולפ"ז
דמריהטא דליכא מוחה כן מיטו כל כך הכרח להוציא
ממון מיד המוחזק דליכא לתיטר כיון דעכשיו הפוק'
כהחי דיכא לתרוטי דין זה ודין ה"ג דאפי' המחהו בלא
מע"ג מיחיב להחי דינא ועוד זאת-דמהדר"ן נופיס
פיכם מלחא להדייה דאף בלא מע"ג מיחיב להחי דינא
ולא תזכיכי מחם שהרטיטו פנים הכרחוקלדכרי מוהרי"ח
בכיון דהגחון ס"ל דכמע"ג יכול לחזור בו ולא כ"כ כוחי
דאף דכתבכל אף בלא מע"ג היא וכרי מרן בשו"ע סימן
כרטוקא דס"ל דלטיטו יכול לחזור כו א"כ בלא ס"ל כגחון
דאף בלא מע"ג מתחייב המוחה בפשיטות היא ליתא
במלישנא דגחון הכרחנו לדעת מוהרי"ח דס"ל לגחון
ואף בלא מע"ג מיחיב להחי דינא ועל מרע זם לא פליג
מרן על הגחון כלומן דמהא דהכמקבל לחיכא למיתר אף
שם מחמקו בלא מע"ג ונכתבכל אין לחו יכולין להוציא
מיד המוחזק ולחייב לנוה לקיים מנות פרישת לחלוה
גם מההיא דהרמב"ן דסי' קל"ו לחיכא למפטר לגמי
דכערב שהתרה כחלוה ונכתבכל ולא נכה רחייב הרמב"ן
לערב מרן אל שרי כיה נרגע כבר"ה ובפ"ע לא החליט
בדבר וכתב ונרוך להתייעב בהין זה והייטו משום דנחבר
בחזוכה זו בכבר"ה כחב"ם הרב כ"ח אל וכתרוטה שכתבו
מהחרוטים אל דחוד"ה לא דאף ספר בד"ה נם חוכרי"ח
שהביא בם' המפה פליג אהרמב"ן נם חיטרי"ען תבא
מלגאה נם לדעת מוהרם"ך כל שהתרה הערב כחלוה
נפטר ממנו נם הכנה"ג כתב בפשיטות דבין דחלוהה
דרבותה יכול התוחזק לומר קלי ואף כי לא ובייטו
לפפרי הזכוכיו כבר כתב כן בהגב"י וכיון שכן ודאי
דהערב יכול לומר קלי ואין להוציא ממנו ואם כערב
דיכא הבי כ"ש בלוה שהתחה לחלוה ונכתבכל דהפסיד
ממון חביכו מתם ויהיב חובו אצין להוציא בחוב מיד
בלוה וכ"ש לפיד מוהר"ם יוכה דכערב חלהה דשביק מיד
ליח מצ"ה חייב הרמב"ן לערב ותיכה נפטר דכלוה
שהתחהו לחלוה בלא מע"ג מודה הרמב"ן דפטור.

הלוה כהכר הלחור לעיל:

איברא דאכתי יכול הדוחה לדחות ולוכות הת
דחוכן המלוה ממנתי דכתב הרשב"ם ז"ל
בתשובה והביחה מרן בית יוסף סי' קלי מחסי"ו וז"ל
וכתב הרשב"ם דאפי' כניע ומן הפירעון ונכתבכל המלוה
מלחכרע חובו וליפרע מב"ח ואחר ומן רב לישבדוף
ב"ח נבי מתשעבדי ע"כ ופסקה מרן בשו"ע סם סי' ד
בלי שום נתעום הרי החם דאף דנכתבכל ואישתדוף כיני
כיני נכסי כ"ח אפ"ה נוכה מהלקוחות ולא תתרינן מיהו
דאפשיט לחפשיטה ס"ל אפי' התחהו ונכתבכל לא תתרינן
מיהו דאפשיט לחפשיטה אלא נוכה מהלוה כרם הכל"ה
ז"ל בכתב שם הנבי' תוס"ם ז"ל ול"ל לחתר התחם לבחורת
נרחם דדוקא בנכתבכל המלוה אבל אם האחיך הומן
ללוה כפי' ואישתדוף מב"ח לא נבי מתשעבדי דרמי
לפושע בירים ולפי' חולק הרשב"ם על"ם דביני בשה"ע
סי' קל"ו בשם הרמב"ן שאפי' שהאחיך המלוה ומן
סערעון נבי מתשעבדי וכו' ואפשר נ"ב לומר דס"ל ז"ל
דנכתבכל דכתב הרשב"ם לא דוקא אלא ה"ה האחיך לו
זמן ובן דאיכי לתוכרם"ך בת"כ כפי' ק"ח כ"כ בשמעון

ודאפי' שכתב נה"מ בסי' תסתפק בזה תכוף דבשני
יראים דנם הוא ז"ל מסכים לזה ע"כ והשתא לפיד הרב
הכנ"ה ותוהרם"ך ומרב נר"ת דהא דנכתבכל דכתב
הרשב"ם ז"ל דוקא אלא לפי' האחיך לו הומן כיוצא
ב"כ אכתי קשה לפסקי מרן דהכא בסי' קלי פסק לה
בפשיטות ואלו בסי' קל"ו לא הזיטו להרמב"ן וכתב"ה הוכ"ע
בתשובות ואין להקיים כדין זה ולכן ע"כ לחלק כין הנושאי'
דשאני הסיטא דלקוחות דמשעה שלוה שועבד הלוה
ונכסיו לחלוה עד לחר יפרע מתנו ואפילו שהשלוחת
לומן היתה ודאי לא לחמרינן דאף עבר הומן נתבטל
כשעבוד ואכתי כשחזו עתה עד לחר יפרע
מחיטו ולהכי לף הח"ח כאן הנכסיס לרשות הלקוחות
מ"מ בכר השעבוד קדם לחס וכתם שעבודו טורף
מחל"כ בערב דלא נתערב אלא עד חיתו זמן וכשעבר
חומן ולא נפרע חיטו דאפשיד לנפשיה ובמע"ל כייטוב
דכרי מיהרי"טן ז"ל כהמחהו בלא מע"ג ונכתבכל
בלוה הוי דומה לערב דלא נתחייב למלוה מעתה חיובו
על הנחי שחתחהו אלא לחר ויפרע ולא ינבה
ויהכד חיכו שיחזור ויפרענו ודאי דלקוחות מתחייב עצמו
כזה ולהכי לחתרינן למלוה לחיכו דאפשיד לנפשיה ועוד
נלע"ד ליתר דלא לחתר הרשב"ם ז"ל דטורף מלקוחות אלא
כדלא לחתרו כיה מלקוחות כמלוה אלא כמלוה נכתבכל
ולא נבה חיכו מחלוה עד דאישתדוף כ"ח וכהאי נוונא
בערב נראה מדיהטא דהפוסקים דלא נפטר ומע"ג
דמוהרי"טן כתב דאפי' לא התרם כו הערב ולא היה
בעיר אפיה נפטר חעתב מ"ת מדברי הרמב"ר דפלוג
על הרמב"ן ותרן מצטע דלא לחתרו אלא כדאחרי בית
הערב אבל אי לא אתיו כיה מודיע להרמב"ן ואפוסי
פלוגתא אלא מפשטן וה"ג בלקוחו' אי התרי כיה אלקוחו'
בחלוה לך רד לדינך ונבה חוכך מב"ח ונפטר מתקוחת
נתבכל ולא קבע חיכו מידם הרשב"ם דנפטרו הלקוחות
כך ודיין שכן הוא הדין נתי כלוה שמתחה למלוה כלא
מע"ג חין לך התרחה נדולה תזו ודיין שפוה נתבכל
ולא נבה חיטו דאפשיד לנפשיה:

עוד מ' לחלק כין כרין הרשב"ם לע"ד דשאני התם
דהרשב"ם דלא הזיק לחכירו מחוטו הוא הלוק'
כידים אלא דנתבכל ולא נבה חיכו מהלוה ותתנו נתשך
נוק לנוקק והו"ל נרחת כעלמת משב"ם כהמחהו אבל
אחר ונכתבכל דבהכתבכלוקו ליכיך מתון הלוה כידי והו"ל
מזיק ופושע ואף הרשב"ם יודה דמחחייב המלוה מכח
פשיעתו וכמ"ש ל"ע על דברי מהרם"ח כי מכל שהנלדיני
הדיוט חזי לי שאין להוציא תמון מיד המוחזק לגבות
חיכו התלוה מן הלוה מאחר שנכתבכל ועל התרשלותו
נלכד חיכו:

ואחר כותבי כל זה דאף דאיתי לה"ה מוהרי"ח
ז"ל כם כגי ילמק דיוסים וכחלק השלוח סי'
ב' כתב ז"ל למנם לעיקר הדין נלע"ד לדעת הרשב"ם
דאפי' האחיך לו הומן כפי ואישתדוף נבי מתשעבדי
ואפי' דנקט הרשב"ם ונתבכל רבותא לשמועינן
דאפי' שהתעוקת מוכנים ומוומני סיו כיד הלוה לפרעו
אלא עד שבשביל שנתבכל המלוה ולא הלך אצל הלוה
לקבל חיכו לא נהפרע חיכו אפילו נבי מתשעבדי
ומע"ג שהלוקח היה מודה כו שילך אצל לוה ויטול
מיניה אפילו נבי מתשעבדי דדוקא אם הלוה עצמו
חיטר למלוה טול מעותיך והמלוה לא רצה ליטול לז
נפטר הא ל הכח שהלוה לה כח הצל המלוה ומעותי

ופירוש ולא"ל שהלמעוחיך לחינו נפסד כמ"ש הרי"ף גל כמ"
ק"ך ועוש וכן ירקה מסנהדרין דכרי הרשב"ץ וכו' וגל וכי
לומרים למלוה ע"כ עמוד ותכעב מוכך כדי שיכה
מכירך הלוקח וכו' ועיכב ומפן היוקי להשתעע בטעם
פיה לחרי קדום בכל מ"ם בענין זה למורכה ולרוחכה
לך אין הפמלי מסכים עמדי ותגב למדנו מדברי הרב
גל דהיכ' דהלוה כח אגל המלוה וה"ל טול מוכך והמלוה
פשע ולא גבה לפי לרעתך הרשב"ץ מוכיח דאפשיר לפשעי
ומאי דאמיק הרב דדין הדמ"ן מוכיח הוא מגל הפוס'
אחרי שוק לדידי הדיוט לא מכרעת מלחת דמרן כב"ף
דחי לם בב' ידים וכש"ע עלא אחליט הדבר גם מוהר"ט ן

להדיא פליג אהרמב"ן ׃

האמנם חשבתי דרבי למטה מקום זכות לרחובן
דכ"ד כי הגם הלוס כי זה הדבר תלוי
בפלגי דבדבי ואין להוציא ממון מיד המוחזק מ"מ
דחובן דנ"ד לפשר לומר דלא מקרי מוציא במו שבת
בשלה ועוד כי יש לו מקבן לחרוץ הבתים שלהם
בחמר נמור מנסותיהם ואח"ך מהם לבטחון העיסקא
הנו ע"כ ומאחר שכתוב בשטרי שהבתים שלהם במכר
נמור הלא הו"ל הוא המוחזק ומע"ב דהרב מוהר"ם הלוי
גל בחו"ד סי' י"ר והביאו הרב כנ"הג בפי' כ"ה בכללי
הקו"ל אות ט' דבאפוהיקי חיכי בקדם מוחזק לעניז שחיכו
יכול לומר קו"ל גרלא דהיכו דוקא בשיעבור לפוחיקי
שכל במכר נמור כנ"ל שפיר מיקרי מוחזק וגריך לעמו'
על שורש של דבריס ולא ע"ש הלפף מעלה לרוכה וכן
מכבי עפו"ק ודלו"ן וכבר מפכחיה וכותב לרחובן מקרי
בועמי הריבי וכבול לגבות חובו מיורשי המתעסקים
חדל שבת בשלה שהשיב רחובן על טענת הרשלות
שמ"ו הוא לא נתרשל ועשה כל מלחמתי כוחי לגבות לת
התמוסוך והכר דבר נא לעין בקשה כמה פעמים עם
לחובו הלוען היהודי המוכר ולא חיפחייעה ליה ז"ל
מלחר שרחובן עשה בכל חשי מוטל עליו לעשות פשי'
אדתי דאין עליו שום הרעומה ובגבה חובו מיורשי
המתעסקים ואם היורשים גדולים היו וידעי כמלי
דרבוהן וטוענים ברית שנתרשל דחובן בנכייה החוב
ורחובן מכחיש גריך ליבבע היפח ואם לאו עליו לקבל
ח"ם ועוד זאת טענה שהיה שבת בשלה עוד היה לומר
דחובן שהרשל המוכר הנוכר הכחוב התמוסוך ע"ם
היה חדש גדול ביתיו וכתובו זמן ירד מנכסיו ואין כידו
לפרוע התמוסוך המוכר וכו' ונם הגב לקיפא כחוב
למר ועוד שבשלבו לחוקם המכירין לחובו המוחר העדל
ואמרו שמי שהיה מכירו כחובו עת שקיבל דחובן
התמוסוך מאת המתעסקים לא היה קונה המוסוך
כפרוט כן העידו עפי יהרוה ע"כ ומאחר שכן פשיטא
ודאי שאין על דחובן שום הרהור וטענה עוד ומקום
שאמרו לקבל אין לי להקדי כי לפי הנראה לא לישלינו
בהא עודי עלמא הדיוניס מוסדי ארץ יהי שמם
לעולם וכהא כולי עלמא מודו ׃

תורת העולה דחובן זכה כדיעו כמ"ש ה' הפיסק
שלו ואין עליו שום שבועה ולא ח"ם מחלל
דחיכא שהרי רמחוקו עת שנעל דחובן התמוסוך בכר
היה שבור שבר על שבר ולא הוקו התעסקי ע"י דהו'
ונבה חיבו מיורשי המתעסקי זכי מה שהשיבה ידי יד
בהה ואם אך הוא כמעול שאין כה דנן ול"ו שלמלטון.
ומכאן מודעת דבה ומבקש מעו מה"ם שלו נלגול
המילות דודי ס"לת נא כי נקיתי מדרביו מש"ך תור"ה

ולמוד לחי נריך נדול שמוסף כחשר דבר מלך שלטון.
כה דכרי חיש לעיר נכוח כעיניו כמחם כבן המ תחטוף:
הלעיר משם נחלנעי ס"ע

סימן כ"ה

גירש יפחק בן עזר כעין פחם ויין פחח לחם לחתו
לחסתר בחך חלעזר והעולם קורין לחותו מנטל
ומסתפקנו בשנים. דחשונם בשם לחיה שהעולם קורים
לחותו מנטור והוא שמו חלעזר לם יש לכחוב דמחקרי לו'
המכוסה. וחח שניך בשם לחיה שמו עזר היכי כחביק'
ליה לם גריך לכחוב ס' לחר הענין שלא להחקרה עזר
בפבול חו לם יש לנקדו בפחח. ועל הספק הח נלע"ד
דשם זה דמנטור הוא יוצא משם העברי דחלעזר דזה
הוא כלל נדול בעזר הזולת דמי שמו מנטור קורי לחותו
בם"ת חלעזר וכרחה דלפי דשלעזר הוא לשון עזר ועזרה
ע"ש חלה"ו לכי כעזרי וחע"ב דהחם חליעזר כיוד עכ"ל
לענין פירוש המלה חליעזר ושעזר שוין ולכן שם מנטור
הוי יוצא משם העברי וכן דחיקי למוה"ר מס כן מכיב זל
בם עזרת בשים בשם נער כתב זל בכר כ תוב בם שמת
כתב מוהרי"ט נער שם חדש ערבי ופירושו עזרה כמו
שקורין לחלעזר מנטור וכו' ע"כ וכיון דחלן קו"ל כרעת
מרן זל דבל שם היוצא משם העברי לא שהת לענ
כוחבין דמחקרי ה"כ גריך לכחוב חלעזר דמחקרי
מנטור. החמנם מחר ההסקפה ירחה דדבר זה חלוי
כמחלוקת החחרונים זל דבר דיוקין שפיר בשם שעזר
חין הלעז שלו מנטור כמו חיים כיבחנטי וישועם
פ' רחב' דהחם הוא הלעז של חיים כיבחנטי וישועם
פ' רחב' חבל שם חלעזר ועזרה הערבי שלו לינו מנטל
ונבר כי עזרה הערבי שלו מסחעד"ה ומנטור הוא נחמל
על שבת מן התלחמה נותם לותיהם בת מנטור שר"ל
בפלו לוינו תחיו ונתם הוקם וח"כ לינו ממם הערבי
של חלעזר מנטור כמו חיים כיבחנטי דק דומה קנת
דע"ז שנעזר מן החל ית כתה שנתם לוינו ובפלו תחיו
ומעזה בחנו למחלוקת הרב מכתב זל והרב נר פשוט
זל דהרב מכתב כתב כדקב"ו ע"ב וזל ולענין שם כוהנין
המכוס לו דמחקרי בבר רלי'מ"ם מרן בשם הקובדיסין
שלם הכנוי לינו דומה קנת לשם העברי יכחוב המכוסה
וכן כתב מיהרי"ק שו"קס"ב בשם ס' הגייר שמנם מיהרי"ק
נופיה נרלה שחולק בזה וזל שם נם מה שנמב' המנמנם
נומר דמחחר דשם ליהוים הוא לשון לעז שהיה רחוי
לכהוב יהודה המכוסה ליהוים נם כזה ס"ל דחע"ב
דכתב שמ"ק דהחזו לכחוב המכוסה בשם הכ' הוא
לעז היינו דוקא כשהשם לעז כמו מחמת כינוי כנוי
משולם המכוסה דורנ"ט לו יחיחל המכוסה כוע"ן
וכיולא בזה שאין השם דומה כל כך ללשון העברי דאז
ודאי הוי כינוי לכל היכא שהשם יולא ממשמעו העברי
כנון בנדון הזה שהרי הורגלו הכל לקרות ליהודה
ליהוים ע"ש גור חריה יהודה פשיטא שכל הכוחב כזה
וכיולא בזה המכוסה חינו זל טועה שהרי בכל התלמוד
לשון כנוי תמ' חינו השם כלל כהיות דשלחי פרק הזהב
המכנה שם לחביהו וכי'תניא היינו חלבין היינו מכנה
וכן בעז דרים ואכרתם חת שמם לבנו'לם שם ומרחפקי
לכנוי בלשון ואכרתם חלמת שהכנוי חיכוד השם הוא וכן
כשכועוה קורת כנויים חנון ורחום וכו' שאין שייכי כלל
לשם ונם רד"ק כתב בשורש כנה שכנוי הוא בשות

והעלם

ואעלם השם וביהודה ליחון אז ליחוקים לא סי' לומר
ק"ן וכן כתב להדיא כס' הכייר וז"ל וכשמות ירקדק כנון
יהודה דמתקרי ליחון וכיונק כזה ואם חוא כנוי שחין
דומה קשת לשון העברי יכתוב כמכוכה כנון יצחק
במכוכה חקינ"ט אז משולש המכוכה דורכ"ט אז יחיזל
במכוכה כולן וכיונק כאלו עכ"ל הרי שכתב כהדיא
שים לכתוב יהודה דמתקרי ליחון ואע"ג דס"ל בשחר
שמות שחין דומין לשון העברי שים לכתוב המכוכה
כדברי הסמ"ק עכ"ל מהריק"ו ז"ל. הכך דומה דמלשון ס'
הכייר והקומדרישין שכתבו שכל שחינו דומה קשת לשון
העברי יכתוב המכוכה מורה כהדיח שחם דומה
במקשת כנס שחין הדמיון לנמרי כמו ליחון ליהודה
שחוא פירושו לנמרי חפ"ה נריך לכתוב דמתקרי למכס
מלשון מוהריק"ו שכתב שכל שחין השם דומה כל כך לשון
העברי אז ודאי הוי כנוי גרוע כהדיח שכל שחינו
דומה לנמרי כנון ליחון ליהודה הנס שרומ' קשת יכתוב
המכוכה וכנה לפ"ז מלבר שקשה חיך מכיח מהריק"
ובברי ס' הכייר שכס לעומתו ולא ריבר עליו מחומס עול
חשוב לחפלה דכין מהריק"ו וכין ס' הכייר שניהן מכיחין
לרומנת כנון משולש המכוכה דורכ"ט ויחיזל במכוכה
כולן והוא פלא שהוא מחלוקת כמציאות לכן נרחה
מוכרח שזה שכתבו ס' הכייר והקומדרישין שחין דומה
קשת לשון העברי הכוונה היא שמקשתו חינו דומה
לכל רוכו דומה ואפ"ה לא יכתוב דמתקרי רבעיון
שיהא דומה לנמרי כמו יהודה ליחון והשתא לחו דברי
מהריק"ו ודברי ס' הכייר מכוונים עכ"ל הרב מכתב זל.
ולחר כשיקת כפות רגליו קשיח לי כרקדוק זה שרקדק
מלשון מוהריק"ו ועלתה על רעתו לשוויים תלת פלגתה
בהרי ס' הכייר והסמ"ק ומחפל' הפלגה ופלג וקשה רעד
למריק מדברי ס' הכייר והסמ"ק לימכח ירקדק מלשון
מהריק"ו עצמו חפכח ממ"ש שהרי ככל התלמוד לשון
כנוי משמ' שחינו הנס כלל כי היכי רשלחי פרק הזהב
וכו' מרמרקדק כלשונו לומר שחינו הנס כלל משמע
שחפי' קשת חינו דומה ומחחי הא חפי' יהיה דומה קשת
כל שחינו דומה דמיון נמור ולמה נקט לשון כלל חלא
ודאי חפי' יהיה דומה קשת שפיר מיקרי יולח משם
בעברי והכי משמע תרכהב עור כשכוצו' קורח כיבויין
חכון ורחום וכו' שחין שייכים כלל לנס הרי מכל זה
משמ' רלחק חס יהיה הכנוי דומה קשת וחינו דומה דמיון
נמור שמיקרי יולח משם העברי חלא דלכחורה נרחה
לפחות זה מהריחיה שהכיח מינ"ז שכתב וכן כעז' דרים
ומכרתם חת שמם לכנוח להס שם וכו' ושם כדף מ"ו
חיתח הא כיצר היו קורים כיח גלייח קורים חוקה כיח
כרייח פני מלך פני כל עין כל עין קון ע"כ ונרחה
דכיח כרייח הלח הוא יקרח קיצור הנס דכיח גלייח
ודומה קשת ואפ"ה קורח חוקו כנוי וכתכיצן המכוכה:

איברא דלח עלי קלומה זו דנס להרב מכתב
קשיח דהא ודאי קיצור הנס הוא ואפי'
שהרב גע פשוט ס"ק ס"ט עלה וכשתבח חיזה שם יקרח
קיצור ואיזהו שלח נקרח ולח העלה כלל נמור כזה מ"ת
לכשוט כתב וז"ל הנה גם ערכתי ולקטתי כמה מיני
חלוקי' כרין זה רחין נריך לכתוב כלל שם דנצרו' וקיצור
שם דלאו כלל נתור הוא ויש הרבה קיצורים דנריך
לכוחבם ולח עלה כידי בענין זה כלל נמור ומוחך ולכן
ירחה לי כי כל קיצור שם הדחי ממש ליחק חקין
נין נריך לכותבו ואם יש ספק וכו"ע כ' הרי רכל שם הדומם
ליחק חקין נקרח קיצו' וח"כ כיח גליח וכיח כרייח הח
דומה ליחק חקין ואפשר דעריף מניה ויחק חקין
כפי' כתב מוהריק"ו שים לכתוב דמתקרי ואמחי הכח
קרי ליה כנוי רכתבינן המכוכה:

אבן אחר ההשקפ' ירחה דל"ק מידי דהא דלמרינן
כקיצור הנס כנון יחק חקין יכתוב דמתקרי
היינו דוקא כקיצור שחין לו שום משמעות אחר כמו
חקין ורחינו חלא שם קיצור יחק חכל כניח כרייח אף
שהוא קיצור כיח גלייח מאחר שים לו משמעות אחר
וכמ"ש רש"י זל לשון חפירה ושפלות שפיר מיקרי כנוי
וכותבין המכוכה וכעין שכתבתי ע"ש רפאל וקדו לית
פוחה ע"ש ומשפחתו ומשחת הרבין לקמייתא דמלשון
מוהריק"ו יש לדקדק הנס דומה קשת כותבין דמתקרי
ואינו מקרח כנוי חלא שם שחינו דומה כלל לשם העברי
וח"כ לאמחי לא רקדק הרב מכתב מלשון מוהריק"ו עצמו
דסותר דבריה מדבריה:

ועוד קשה לי כמ"ש הנך דומה דמלשון ס' הכייר
והקומדרישין שכתבו שכל שחין הכנוי דומה
קשת לשון העברי שיכתוב המכוכה מורה כהדיח שהם
דומה מקשתו שחין הדמיון לנמרי כמו ליחון ליהודה
שהוא פירושו לנמרי חפ"ה נריך לכתוב דמתקרי ע"כ
וקשה לית כתב דליחון ליהודה דמיון נמור והוא פירושו
לנמרי והלא פירוש יהוד הוא מלשון הודחה ע"כ הפעם
חודה חת ה' וליחון הוא חריה ורב המרחק ביניהם
חלא ע"ש נור חריה יהודה קודים ליהודה ליחון וכמ"ש
כל המחכרים והיכי קרי ליה פירושו לנמרי וזה פלא
שהוא זל יכחים המוחם וחין לומר דמחחר שהורגלו
לקרות שם יהודה ליחון ע"ש נור חריה יהודה מיקרי
דומה לנמרי רלח יעלה על הדעת זה לומר דזה נקרח
פירושו לנמרי דקוף סוף חין זה פירושו ושוב רחיתי
למרן זל כיתה יוסף סי' קכ"ט כחלוקים שחילק בסדר
שמות כסי' ד' וז"ל הס קשת הכ' כלשון לעז והכל לחד
כנון חיים שקורין כ"כחנטי כתוב כקומדרישין רלח
יכתוב ודימה חותו ליחק שקורים חיסק ומשמע דס"ל
דדוקא ליהודה שקורין ליחון כותבין משום דחע"ב
דכקדח ליחון ע"ש נור חריה יהודה מ"מ לעז ממש יהודם
חינו ליחון חכל כ"כחנטי הוא לעז ממש של חיים
כותבין ע"כ הרי כפי' שחין פירוש ליחון יהודה כמו
חיים כ"כחנטי ודב המרחק ביניהם ואיך כתב הוא זל
וחין הדמיון לנמרי כמו ליחון ליהודה שהוא פירושו
לנמרי ונרחה דשטמיטיתיה לשון מרן זל וכן הרב נע
פשוט זל כתב כפשיטות כס"ק ס' ועוש והגלקע"ד לומ'
כי היכי רלא ליהוי מוהריק"ו סותר דיריה מדיריה דהא
דכתב שחין הנס דומה כל כך לשון העברי לחו דוקא
ואפי' שיהיה דומה קשת מיקרי דומה חו לחיפשר דהיש
כתוב שחין הנס דומה כלל כמ"ש לקמיה כך' המקומו'
והמרפים טעה וכתב כל כך ומעתה חין נריך ליחק
כפירו' מלת קשת שכתבו ס' הכייר והקומדרישין כמו
שנרחק הוא זל:

ואחרי הגלות לשון הקומדרישין הנזל מי יפשר
עוד לפרש מה שפירש הוא זל דהאי קשת
דקאמרי ר"ל לפי' קשת וחין כותבין דמתקרי חלא עד
שיהא דמיון נמור דהא בחחילה מסיק מדעתיה כחייש
כ"כחנטי שחין נריך לכתוב כ"כחנטי דהוי כמו יחק
חיסק כנזל ואף שחמ"ך חזר כו היינו משום שמעינן כן
כרשיים מרן זל וזל מיכו חמ"ך כתב שמעינן שמות

המשכנים

משמחטים מעברי ללע"ג והעפ"י שהכל לאחר כנון לכאינ"ל לכאינו כותבין ע"כ משמע רכלה"ס לא קום כתכין ליה דדמי ליפתק לימק ואם ליתא דאין כותבין דמתקרי חלה כדמיון גמור כנון יהודה ליתן לדעתו ול"ל כ"ש היכי תקיק לדעתיה שלא לכתוב כ"כאנטו לחייס דהוי כיפתק לימק ואם אי לא מכתחק לה להאי דיוקא דיוקא מש"ה כותבין דמתקרי כלל ואם בחייס כ"כאנטו או יהודה ליתן לדעתו שקות פירושו ממש אין צריך לכותבו כלל ודבוי כיפתק לימק ואם בשם הרומה קלס כותבין שמכו ס"ק היכי מכתחק ליה להאי דיוקא שלא תהי על כתיחין לומר ואם בהמית כותבין דמתקרי ולהכי קלק דעתיק כב"אמנטו לחייס הרומה ממש אין לכותבו ותחר שקוכרתנו כן מלשון הקומדיסין ממילא גם ס' הכיוצ הלו ס"ל ותעתה ודאי אין להרכו המחלוק לומר דפלוג תולילקו עם ס' הכייר והקומדיסין ולחקלקת כמק הפלאות כמ"ש הוא ז"ל ואין לנו לומר אלא פמ"ש לעיל דבחי כל כך דקאמר מוהרי"קו לאו דווקא אלו טעות היא ובריך נומר כלל:

ודרב מנחל מוכרשד"ם ז"ל בחא"ה סי' מ"ו ס"ל כהרב מתק"ח וקמעטו רוב דברי ה' מכתק כבלנו כמהרשד"ם ומהמהני לוק לא הזכירו שר במסכתם ונסתייע ממנו ומן מנכי פרעון קטן בלא חשוב קרס בלבת כאדם מגרול כענקים לכיר הרועצים מהרשד"ם ז"ל ויש לי רב הר"כ נעו פשוט ז"ל בס"ק עג שהביא לת דבריו ובסוף העלה דדעת ס' הכייר וחקומדיסין ותועהרילקו ותרין כולהו ס"ל דיקא כדיומא קלס יש לכתוב התקרי והוא ז"ל העלה מסברת דכולם כתבו תיכת קלק ולי הדיוט שכהדיוטים ירחה דכהכרח נאור לומר פתו מנחבאר ועוד כתב דלפשר דמהרשד"ם נמי לא קלמר אלא בדיעבד אבל לכתחילה כותבין דמתקרי:

אמור מעתה כנ"ל אם גם שם מנטור לית פירוש תיכת אלעוד עבד דיתת קלק הוי ושפיר יש לכתוב דמתקרי ואחר כותבי כל זה ליתי להרב נעו פשוט ס"ק פז שכתב וז"ל אם השם הנ' כותבין חיים דמתקרי כ"כאנטו ה"ה לשמות המשתנים מערבי ללשון העברי כנון מנחם דקרו ליה פרחת שהול שחדיה יעשיה פרח"ג אלל"ה עזריה נער אלה וכו' ע"כ כנראה דלשוחיה חול ולהכי משה עוריה ליעשיה וכן השווה להם שם פרחת לערבי של מנחם ולק שאינו דמיון נמוד כדוע נבקי כלשון ערבי המנחם הוא לשון נחמה ופרחת הוא לשון שמחה ר"ל שמחות ועכ"ז השוה מוחם ליתך לכתוב דמתקרי וכ"כ בעזרת כשיש והרב פ"ת ז"ל בח"ג דף ל"ו סוף ע"ב כתב וז"ל ושם הבעל היה עיקר שמו מנחם וקרו ליה פרחת וכתב מנחם דמיתקרי פרחת ע"כ והמעיקרו הרב יר ליהרן ז"ל בשם פרחת הרי רבעה"ק יהוה הו"כ נהיני כהרב נעו פשוט ולא כהרב מנחב ולכן בנ"ד יש לכתוב אלעזר דמיתקרי מנטור:

בעתה הביא גביה לספק הנ' השם עזר בפת"ת והנה שם וה לא נזכר בתב"ך נם הרכנים מסדרי הנט לא רחיקי מי שזכר שם וה ושאלתי את פפ"ה המלרם ההוא לאמר שכך היה נקרא כפי הכל נם נם"ה היו קוראים אותו עזר ולא אלעזר וכן העידו מנשים לאחרים מעירו שכן היה נקרא כם"ת ונם בעיר הזאת כאן נתנהו חגשים שנקראו כן וחקרתי ודרשתי לאנשים שמא תמצו דקבלם בירם שבשמם עזר ולא אלעזר וכם"ת נקראים בן ונראה שם וה בגזר מקם אלעזר והעולם קיצרו בלשונם לקרות עזר או שלא להזכיר כלל עת שם גו ולכן קיצרו בלשונם לקרות שם עזר וכשהרכב במהב לקרות שם וה כם"ת וכעת המילה ומעתה יש להסתפק שם יש לכותבו עזר בעיין וזיין ודים כלי תוספת שום אות בשם אלעזר הנגזר ממנו או יש לטעות בשם עזה בקבול הכל כדברי הימים והנה בעניו וה דאיתי לכמה מדכני התחדושים שנתחכטו בו הר"כ דכ"ם זל בקיצור ל"ד נקפקפ בשם שלמה קפ"ן בפת"ח והלמ"ד בשב"ת שם יש בנקדו שלא לטעות בשם שלמה כחולם ושוב העל דאין לטעות שום שכוי והטועה יטעה ובדב יר להרן זל בשם שלמה תמה עליו ומפליא לעשות שבחב זל שלמה הלב מהר"ם לבוכב כם רב"ם סי' ל"ד כתב בשם וה קלק בחורך הנה בתחי הביא מה שהחמיר וכו' ולכאורה העלם דכל שם שנכתבו אותיותיו כתיקונם הן כפי הכלל בכתבי הקדש שם הוא ניבר מתוכם הן כפי הנהוג בכתבי ובספרי הדיוטות במקום כתיבת הנט שנקרא שם וכ כיוצם הז נט בשר כין שלא כשהגה מלורתו באותיותיו מעעה שלא יקבדר הכלל המבואה כרשומת הנקודות סוף דבר הסכים שלא לנקוד עזר. ודבריו המוהים שהרי הוא ז"ל בסי' רמ"ו כתב בשם חנין שם יש לכוכבו ביור שם לאו כתב שם ולפיכך מסתברת מתרי טעמי תילתיה של מהר"ם ז"ל שכתיבת שם חנין נתחדש לכותבו בעלוי חיור חרש להורות ולהבדיל ביניו וכין כל שמות חנן הכתובים בתנ"ך ושנורים כפי הכלל תימה קדש עכ"ל הרי שכתב דמסתברת לכתוב יור בשם חנין להבדיל ולהבדיל ביניו וכין כל שמות חנן הכתובי בתנ"ך וכלן בשם שלמה כהב שם"ל שום שנוי כדי להודות ולהבדיל כין שם שלמה הסנין פת"ח והלמ"ד שב"ת לשם שלמה כחולם דלע"ד טפי היכ למיעבי בשם זה מבשם חנין ואיך כתב רכל השמות כיין שנכתבים כאותיותיו ובלורותיו די זהוחד ובשם חנין אמאי כתב שנדיך הכדל עכ"ל הרב יר להלן ואחר כשיקת הרשפה לע"ר ירחק דלא קשה ולא מידי דהתם בסי' רמ"ו כדיה דכרינ כללא ביול כ' כללות כללא שם הכ' שמיות שם כתובים כתב"ך יין לכותבם אלא כשאר בתו בכתבי קדש ואף שיטעו העולם ליה לן כהיהכלל הנ' שם השם הנ' היינו כשנתנו בכתבי הקדש דין שהודנלו העולם לכותבו תמיונן כשאר הודנלו לכותבו בלותיו פרק כאותו תקום כן כותבים אותו ולכן מנ' טעמים הנדיך לכתוב שם חנין ביור טעם הא' כדי להבדיל ממנו לשם חנין הכתוב בתנ"ך דכשלמת אלו היה שם חנין נ"כ כתוב בתנ"ך כלל עד רק בהבדל הנקודות לזו היינו כוהכין נ"כ כן מתחר שכתוב בן בתנ"ך וכמ"ש בכלל הא' הכל ביון שהוא כתוב כלל כתנ"ך נדיך להבדיל ולהפדים ביני וכין חנן הכתוב בתנ"ך דמסתמת הרואה אותו כהיב חבר חמור יאמר דזהו שם הכתו' בתנ"ך לכן נדיך להבדיל ונעשם הנ' דדצילעים יור להבדיל ונעשם הנ' דדצילעים כן לכותבו תכל בשם שלמה ושלמת בפת"ח וה"ם מתחר דכ' כתיבים בתנ"ך יין להוסיף ולגרוע והטועה יטעה וזה נראה לק"ע כדברי הרב הנ"ם דכי' רמ"ח ובזה נתיי שבו היעב פסקיו ול תעיבנו עמ"ש בסימן נ"ך שהביאו הרב יר להרן וזל והנראה להמליץ הדין לנ"ד וכיוצא בו שכל שם שנכתבו באותיותיו כתיקונם הן כפי הכלל שהוא ניבר מתוכם הן כפי הנהוג בכתבי וספרי הדיוטות במקום כתיבת הנט שנקרא שם וה כיוצם הז נט כשר כיון שלא כשהגה מלורתו באותיותיו מעעה שלא יקבדר הכלל

[illegible] נקודות ע"כ ומדכתב הן כפי הכתוב
בכתבי וספרי הדיוטות ומסיים דלא עכדינן הכדלם
משמע דגם כשם מנין לא עכדינן הכדלם ויהיה סוקר
לענגם הא' לקע"ד ילפה דלימת דהאי הן הן מכתב כפי
פירוש הן כשמי שמות שכתים ככתבי הקדש כגון
שלמה ושלמה כפת"ח וכ"ש הן כשמי שמות שמציאם לא
כאו ככתבי הקדש אלא שהורגלו העול' כהם והמעתיקים
ולא כתו כשלמה ושלמה כפת"ח וכ"ש וכן הורגלו
פעולם לכתכ' ואין מעיינין הכדל כיניהם כשמי מיוחס
פלגו אין נריך לשים הכדל כיניהם כדין דאשון כיון
שכאו כן כתב"ך אין להוסיף ולגרוע וכדון כ' כיון
שהורגלו העולם בשניהם לכתוב אין לקוסיף מכל כשם
מלין בכלמי ושם תכן תלמי דנריך לשנות ולעשות הכדל
משום דשם חכנות כתב"ך משל"כ שם מנין אם לא יבאר
לגדלה כשם העולם לומרי הוא שם מכן הכתוב כתב"ך
כיון דשם מנין לאו כתוב ג"כ בתב"ך וה נלקע"ד לויישב
פסקי הרב"ם כי היכי דלא ליקוו סתרתי ניעכו:

בתב עוד הרב יד אהרן זל וצ"ל שם כשם
מנין כתב דאמתי לא מצלקינוכשהין מספק
ולנקוד משם בלורי כדי להפרים ולהבדיל כשאר השמות
שכתובים כין שכקובים וכין כשם שלמה כתב שלא
לנקוד כי אם ינקוד אין לפוסלו כשאר שמהני זם לאוב
שלא להוסיף לעגי על הא' וכאן כשם מנין אמתי לא משם
לגבו ולום הדבר כרור דשם ליכא לעגי שכתה ניעין
נאני כשם שלמה ולא הרשותו כיון לכין שלמה משל"ן
מ"ח והלמ"ד שכ"ה אכל. מגין ליכא כאי קפידא אכל
מיהא אמתי לא כתב כאן כשם שלמה כפת"ח וכ"ל
לנקדו כדי לפלוגי בפשין מספקא ע"ל: מלשונו זה
משמע שהכין כדכרי הרב דב"ם דסי' ל"ד שכתב והנם
פי אם ינקד אין לפוסלו קאי אשם שלמה כחולם ועלה
קאמר דאיישכין לגבו הא' שלא ניקדו כשם שלמה ולכן
הקשה משם חנין כדברי האיכי מאי לינקד וניחום לדאשו'
שלא ניקדו שם מנין כדוד ועלה קא מהרן דכשם שלמה
יש לחום לגבו משל"כ שם חנין ושוב הקשה דכשם שלמ'
כפת"ח וכ"ל אמתי לא ינקד כתו כשם חנין גלי הפעו'
לאחר השלכקי כעפרוש והכ לו לקער"ן דלא לסכולפרש
כן דשם מיהא דאשם שלמה קאי מאי דקא מסיים
עלה הרב"ם שאין סכרת לומר דכיון דשכיחי שפי
הקדושים כשם שלמה לא הצריכו לכרדו כי אי יאמר
שלא יגא טעעו כעולם גם לשם שלמה ר"ל כפה"ח
וכ"ל כקבת מן התקדושת ומן הוחנים וכו' אבל
היכי שלקא דעתיה לומר דכיון דשכיחי וכו' ואל כשם
שלמה קאמר דינקדו עכה ואמתי הא כיון דשכיחי אין
נריך לנקדו גם עכה ועוד דקאמר כי אי יאמר שלא יגא
עטעו כעולם גם לשם שלמה כפת"ח וכ"ל והא שם
שלמה קאי ואין דכר אמיה דשלמה כפת"ח וכ"ל שלא
היה דהרב"ם קאי אשם דשלמה כפת"ח וכ"ל שעליו
עיקר שלקאו ועליו הוא לאומר והנם כי אם ינקד ר"ל
כפת"ח וכ"ל אין לפוסלו מ"מ משום חשש פלעו דנעשין
הרשעים שכתבו שם שלמה ר"ל כחולם כלי ניקוד כי
פעולם מוסרים כתורשקדושים עכה לשם שלמה כפת"ח
וכ"ל משום חשש דשם שלמה כחולם כן היה להם
שרשעים לנקד שם שלמה כחולם ועלה קא מהיים
ואמר דאין שכרת לומר דכיון דשכיחי הקדושים כשם
שלמה לא הצריכו לכרר ר"ל ואפ"ה ינקד עכה לשם
שלמה כפת"ח וכ"ל לא יוציאו לעגי על הא' דשם שלמה

דניכר להם ההפרש דשם שלמה חוץ רגילין כו ולוה קא
מדחה דמי יאמר שלא ימצא הרגל כשם שלמה כפת"ח
וכ"ל ג"כ ולא ימצא עוד הפרש מצלמ' לשלמה כפת"ח
וכ"ל ואם ינקד עכה לשלמה כפת"ח וכ"ל יוציאו
לעגו על הרשעים דשלמה וכיון שפירשנו כן לעגו
הרב"ם מעכה אין להקשות עוד מת"ש כפי' רמ"ם כשם
חנין דים ליוקד כפי' דכיוצא לעגו הא' דשם חנין שלא
ניקדו כפת"ח דכשלמ' כשלמה ושלמה כפת"ח וכ"ל אין
ליוקד שלמה כפת"ח וכ"ל כיון דכתב כתוכי כתב"ך העול'
אמרי כשם שנקדוהו לשלמה כפת"ח וכ"ל משום חשש
שלמה כך היה להם ליוקד שלמה משום שלמה כפת"ח
וכ"ל כל שכן כשם חנין אף אם ינקד כפי' אין חשש לגבו
שיאמרו למה הא' לא ניקדו חנוכפת"ח דהכל יודעין דשם
חנן כתוב כתב"ך תשל"כ שם חנין ולכן שם חנין יש לנקדו
לפוסקו משם חנן דשל"ך לכל שם חנן דשל"ך לאפוקי
מפיעלם אין נריך דכל הרוצה לפוקו יסתור על שם שלמ"ה:

כלל העולה מדכרי הרב דב"ם זל לקע"ד הקלוסם
והחלוסם דב' שמות שכתוב כתב"ך כגון שלמה
ושלמה כפת"ח וכ"ל כותבין הכ שמות כמו שכתוב
כתב"ך ואין להוסיף או לגרוע והעושה יעשה וכן כ'
שמות שלא כא אוס לאחד מהם כתב"ך ושם כעין שלמה
ושלמה כפת"ח וכן נוהגים העולם לכותבם כלא אוס
הכדל והפרש כותבין אותם ג"כ כן הכל שם הכתוב
כתב"ך ושם כ' יהוה כשמות שאין הכתובים כגון חני"ן
בלורי וחנן כפת"ח חזו הרשם שהיו כתוב בתב"ך נריך
הכדל והפרש כיהו וכין שם הכתוב כתב"ך או כאיזה מה
כשקודות אכל הרב יד אהרן זל לא ניחא ליה לחלק כל
הני מילוקים וכאיזה לשון שיהיה נריך לגדד להבדיל
ולהפרים כין השמות ולקיצר"ן דאף הרב יד אהרן זל
יודה דאם יש להכדיל כאותיות כגון חנין לחנן יכדיל
כאות אחת ושפיר דיני מקודות והא דכתב נקודות היינו
דוקא כשם שלום כמו שלום כשורק או שלמה ושלמה
כפת"ח דאין היכר כי אם כשקודות ואפילו כמלעיל
ותילכה דאיכ לתיתם להא דהרב"ם דשמהניות כקריאתם
ואמה ליש שב"ל ע"ש אלו משום דהכי כתיבת כתורם
משירה אין לאוסיף עליו אכל כאן ואין דשפיר מיכר
ההפרש כשוספות הא' ואם אין מוסיף על ת"ם כקודם
שפיר דמי וסופת הא' מהנקודות לגמ"ר מהרש"ם
ולשלוקי כשין תשם כ' ניעין וקצת דאיכ דים לומר
כן מדשיים הרב יד אהרן כשם שלמה כפת"ח וכ"ל
דאפשר לכיהכו כלוף לכסוף כיון שכמלת כתוב כקצת
כתיבים כן אף שהוא הפך המנהג הפשוט ב"ם כאן
כלורי שלמה כתוב כתב"ך כלא אל ולהמנהג כא'
ודאי דעדיף טפי לכוהכו כיוד מלנקד:

והרב המחבר זל כתב כסי' קכ"ט הגהת כ"א אות
קל"ו שם מלכה כחיריק שהעולם נוהגין
לכותבה תלת כיוד ים לכוהכה תלת כיוד ואעפ"י שהוא
שבר כתורה תשלת כניתן סי' קל"ה וכו' ולכן כ"ל דכותב
ליכו אחר כת"ם כתורה ואין משם הם הקורא יקרא
מלכה כפת"ח דאחת הת"ם ע"כ ובכתב עליו הרב יד
אהרן כשם מילכה וכפ"ז נריך לוישב הוויו דאחיזולקע"ד
ילפה דהרב המחבר ס"ל כהרב דב"ם שכתב כאן
דאין לכתוב תלכה כחיריק כיוד וכן כתב כשבר הנע
כשעור שמות אות ס"ל וכאותו ת"ר כתב חנין כיוד ודאי
דדעתו כרב"ם וכתו שכשדרתי החילוק לעיל ואפשר
דגם מהר"ן חביב זל הכי ס"ל שכתב כשם שלום כפו'

סימן כ"ו

ישאלך ר"חוכן ש"ם כידן מצוי בלחמי חה
נ"ומחו בפ"ע ק"ת ביחו שתעון ולת מדשק
וכו' הוה לחמי ודיק שקבלנו ומטלנו מיד כחוכן המ"ד
מה זכהו לירושו מטלם עפ"י וקבלנו לחמי בחדת
עיסקיך להתעסק כהם בתשך ומנב' חדשים ומכחם
ומחחילין מהיום עפ"י אלו ההנחי שו"ק מעשיו ככניב ר'
ה' יפתח שכחחיכו מחתעסקים הלנו כחיוב בפ"ב
לנשם ולישתן בסך הנו' בזמן הנו' ולהשחדל ולטרוח כי
למעשותיהם לקרב הישועה ולהדחיק הנוק ושלם שיחה
המעשה בטלים מלם ולכ' מין שכח ודיות והשלה לחשב
יוצין להם השיה בסך הנו כיומן הט' עד שיגיע הכיות
לסך מה יהיו לכעל המעה הנו ומהם יקחו המחעסקים
הנו סך מה כעד שכר טורחם ופהלו המחעסקים הנו
כשכר הנו לידו בתו"ם ויחחר שיגיע הריוח לסך מה הנו
כל מה שירויחו יהיה המחעסקים הנו כפ"ה הנו בזמן הכ'
הכל יהיה להם לבדם ואין לכעל המעות הנו כלום
ירדין שום חלק כלל ואחריות המעה הנו חהיה על כעל
המעות הנו לבד ומעכשיו שיחמרו
המחעסקים הנו הרי אחה מעליות כדינת דבת'
ושלח יערבום עם מעותיהם ושלח ילוו מהם לשום מדם
כי לם כחשכון זה ושלח ישלחום מחון לעיר ואחרים
יהיה המעבר כטוח ושלחו על כ' לחנים כשדי ואחרים
ואם כלולו יעברו המחעסקים הנו על שום הנלי מחכוני
שיור הלנו לוי יהיה לחריו המעה הנו על המחעסקים
הנו לבדם ואין על כעל המעות הנו שום לחריות בלע
והחמינו המחעסקים הנו לכעל המעות הנו ככל אשר
ילמר עליהם שעינו כשום הנלי מחכוני שמירה הלנו
עליך הקל ולכשחין הסך הנו' שעכשיו וכו' והכל נגמח

סימן כ"ו

ישאלך ר"חוכן ש"ם כידן מצוי בלחמי חה
נ"ומחו בפ"ע ק"ת ביחו שתעון ולת מדשק
וכו' הוה לחמי ודיק שקבלנו ומטלנו מיד כחוכן המ"ד
מה זכהו לירושו מטלם עפ"י וקבלנו לחמי בחדת
עיסקיך להתעסק כהם בתשך ומנב' חדשים ומכחם
ומחחילין מהיום עפ"י אלו ההנחי שו"ק מעשיו ככניב ר'
ה' יפתח שכחחיכו מחתעסקים הלנו כחיוב בפ"ב
לנשם ולישתן בסך הנו' בזמן הנו' ולהשחדל ולטרוח כי
למעשותיהם לקרב הישועה ולהדחיק הנוק ושלם שיחה
המעשה בטלים מלם ולכ' מין שכח ודיות והשלה לחשב
יוצין להם השיה בסך הנו כיומן הט' עד שיגיע הכיות
לסך מה יהיו לכעל המעה הנו ומהם יקחו המחעסקים
הנו סך מה כעד שכר טורחם ופהלו המחעסקים הנו
כשכר הנו לידו בתו"ם ויחחר שיגיע הריוח לסך מה הנו
כל מה שירויחו יהיה המחעסקים הנו כפ"ה הנו בזמן הכ'
הכל יהיה להם לבדם ואין לכעל המעות הנו כלום
ירדין שום חלק כלל ואחריות המעה הנו חהיה על כעל
המעות הנו לבד ומעכשיו שיחמרו
המחעסקים הנו הרי אחה מעליות כדינת דבת'
ושלח יערבום עם מעותיהם ושלח ילוו מהם לשום מדם
כי לם כחשכון זה ושלח ישלחום מחון לעיר ואחרים
יהיה המעבר כטוח ושלחו על כ' לחנים כשדי ואחרים
ואם כלולו יעברו המחעסקים הנו על שום הנלי מחכוני
שיור הלנו לוי יהיה לחריו המעה הנו על המחעסקים
הנו לבדם ואין על כעל המעות הנו שום לחריות בלע
והחמינו המחעסקים הנו לכעל המעות הנו ככל אשר
ילמר עליהם שעינו כשום הנלי מחכוני שמירה הלנו
עליך הקל ולכשחין הסך הנו' שעכשיו וכו' והכל נגמח

ואחד הוליע"ה מוחנו לח כל זה נכוח לנ"ד
לכאר כהכנו לעיל דשם זה דעזר בפ"ח
לח ממלח פחקוניס ומקרקי לנקזיס כלחב כערכי כל
פנויס ולחמי לי ומכוחניס לוחך כמלו כ' חלפין ולכן
נראה לפקפל' ויש לנחוב עלמה כחלו ל"ק וכזה נלה"ק
לענין להבדיל פיהו ופין שם עזר כסנר"ל וכזה נלה"ק
כל הפום שהיו זה דיחל לחנין כניהודיק עפי להוכיח
חזה חלה חלנקה לנחל"ח מהחם"ם ולפלוגי כפנין
לחחם כ' נחנין וחך לם כחחר דעיקר שם זה הוח ללחך
פחם חלעזה ומלורוהיה מ"מ כיון דחנהה כוחנין לחהו
חלה כי כהנין ליה ולי"ה חחם"ם חנין המנזר חחם
ולסיון כמ"ש הרב"ם ולך רעהה כוחנין חחהו כחניכך
הנויס כמלו פ' קלפין עכ"ל דנלנו פחלוה חוה חלה לחחך
פין עיין לנ"ן להיפרך ולהבדיל כין שם זה לשם עזר
לפנו"ל דהחפך מנכרי"ת שפיר כל זה מדלה לקב"ל ולם
לקלינו עלחי חכחי הניר לו וחם לחו מנכיל דמנכ
חמלי כ"ם ודברי חלה לח לחלכה ולח לחנשה:

ואחד הוליע"ה מוחנו לח כל זה נכוח לנ"ד
לכאר כהכנו לעיל דשם זה דעזר בפ"ח
לח ממלח פחקוניס ומקרקי לנקזיס כלחב כערכי כל
פנויס ולחמי לי ומכוחניס לוחך כמלו כ' חלפין ולכן
נראה לפקפל' ויש לנחוב עלמה כחלו ל"ק וכזה נלה"ק
לענין להבדיל פיהו ופין שם עזר כסנר"ל וכזה נלה"ק
כל הפום שהיו זה דיחל לחנין כניהודיק עפי להוכיח
חזה חלה חלנקה לנחל"ח מהחם"ם ולפלוגי כפנין
לחחם כ' נחנין וחך לם כחחר דעיקר שם זה הוח ללחך
פחם חלעזה ומלורוהיה מ"מ כיון דחנהה כוחנין לחהו
חלה כי כהנין ליה ולי"ה חחם"ם ולפלוגי כפנין
לחחם כ' נחנין וחך לם כחחר דעיקר שם זה הוח ללחך
פחם חלעזה ומלורוהיה מ"מ כיון דחנהה כוחנין לחהו
חלה כי כהנין ליה ולי"ה חחם"ם ולפלוגי כפנין

תשובה כחמים עדי ומהדי בחרומים כי לנך
חקלי ולטני להטפל כעסק זה חנכין
טעמי טעים טעמך וה ילק לך למה וס חפלל לנחם
שם קטון נער ובער ריקס לנזרס שוב שיב לכחמך ועזב
חחזק היחה מטום לקרוני כם לחלך לכולהינן שהי נלינן
לכן לספר החוחל יוחל לילות כימים כעל הפיק ומחק
מימים ימימה לחנן הלמרי לחנות קונר עכיוהי הכחם
להכל דמה ועלייהו דרכנן הקיבי לרעלה לדין דינל
רכה כולם כחכמה ויהיו דכרי חלה כיכולים ומחולקים
ונחנו מה ומס לל לוכה לדעך גדולים כולם חכונים
כולם טכונים עוטם חוב כצלמה מהחזק כי ומס
חלחה ליכנעל וליהוי החר"ם שמעם חת החלי כעזר
טורי ונוחלי

הנה גלוי וידוע קמייהו דרכנן מלי דכלינן חייב
קלם ודייני לי' כפ' המוכר לח הכיה לך ב'
כמטר כיס חיולת על היקומים ופסק רכל הלכה כנפך
חנופה מחלה כרולני לי' ופסקה הריף ז"ל בפ' המקבל
יה"ס כמשל כפ"ה מה כיש"ל ולי הניכן מיי שכוכה לחכמה
סעם להחעסק כהם וכו' ים מי שכוכה ש"ל חחעסק
שלים כמו שכיחלנו עם לחבר חקלת המעון ויחלק לי
לכוח משלם מחלה שכוח פחוכת חלוה וכו' לפיכך שמה
עסק כיולת על היקומים שהיה לכיהם מהעסק בו
לכבע כעל המטר וגוכה מחלה שכוח פקוחה כלוחם
לנ"ע כ"ל עלמם טוענים ליהם המה למדת חניהו ניטל
לנמולם מכוח ממחלה וכו' עכ"ל ורלינו להרב נ"ל
פרוחה ז"ל כשער ה"ח ה' רל"ם שמדחק מחיר כהלוח ש"ם
מכחב הכיהו לעום והר"כ פרי החדחה ז"ל נח"ל פשם
וז"ל כ"ל עלמם דמ"ם לנ"ע דטענינן ליהמי לפשמי דקלי
ס"ע כהקל דכריו רלינו נוטל כעל טענת נתנני לך טענינן
ולכן מכיה רלים מענין לחני כעלמה טלים טענינן לה
הכה לך טענני להו לנימת דילקח כפלנ' מלים לך כפלי
פקדין טענת החוכחה לכל טענת נתנני לך טענינן
להו דהוי מילה דלת שכיחה ולת כמ"ם הכה"ת עכ"ל
מלן דחמת סמה דלשון זה מכולכל מטעיות חדשים
ולחדי כשיקת עפר כפוף דנלין לך יש כחי מי הכריחו
לנמוי לרכינו הנה פלנה כהרי הריף והר"פ ההיות
ונפך מדן כל"ת מכחב על רכינו דכרי הריף ולמי
ניחת דר"ס ל"ל דכפלנת פקדין טענינן להו ליהמי לית
טענת חוכם כין טענת חזרה כהרלה והרכת"ת מפהו לין
סום המיהה כהפי לחנני ולכוחקו כרור כוה דקלי לחנם
דיעל שכורו המורי כלכה כל המתן שילם תחעסק
כלים וכשיכו ולפי דהלי נלחב דקלחר חיכו ר"ל כנכיכה
ולחידה. ולכוחם חלת שכחת ומהן והפסיד כשחוקו על
דכלינן קרנה והעד על זה שכחב כת"ם שם הלה מקנח
סמתן ולעיל כפ"ו לת קלי לחניכה ולחכידה חלת כשהה

שהפסיל המקבל ומוסיף לו כלים על תמורתם וכ"ל
חטוע כגון סתירת כלים דמלים מצלם ולא מלים ובגו
הבית דלית מצלם כיס דכסף וכיוצא מחזה ואסם תוכה
למה תמרו ישוב מחזה הוי ל למיחש שמא הפסיד לפיה
כל התנאן ולפי דברי המירים אלו היה לכיסם טוענין כן
לא היה פורע כי אם אלים ל"ב ס"ב הוי ל למיטענן קעור
סיתמי ולמה לתמרי נאכל יגוכה מחזה הלא והלי אם
לאכל כל המתנן כעל המתנן ניטל פלגה דמלוה ואין
עליו לגבייה שכר שוירתו מאחר דכליית קרנא וכו כיוצא
בכוגע ואין ה"ג סיכן דאוכלת למטען ליתני נפקא כגון
הפקדונות שכאם הם הל"ג ומודה רבינו דטוענין

לה

גם מה שבאב בית דין מחלוקת עוד ש"מ דהקבה
הר"ב נר"ח על החום כר"ה מ"ד נאבד וגוכה
קולו ליה דרך חמרתו ואלו ע"ל נהלה לומר דלא
קבוע מידי לקום וכו' ועוד כאיר ואחר כשיקח הרופא
מהם דמטמוסיקים דברי הקום כר"ה ולימא ליה
קטרך מידי מתן בעי לעוד ועוד לאכי הפעוט לומק
דיכ עמדים לה עליו המ"ם ואחד לו ולפשר דמ"ק
כתב כרב כם ליתא כפלוגתא דר"ח ולא פיהם פלוגתא
דהם עמדים ור"ח וכן לקמיה כר"ם מתי לאו פלגא
דפקדון דלא וכר שר כי אם כ"ם ולא קאמר ואיבעי גולם
ק"ל קרב עמדים וגם הקום מחלה דאבי קון גרסו אם כ"ם
מ"ד נאבד וגוכה כולו ליה ליה דר"ח מאמע דיכ
עמדים הוה לו לר"ח לאלם אם כ"ם קאמר אימא אחלוקת
דר"ח כפלוגתא תלוי ובני מאמע מפשעת דפירום
הקום שפי כר"ה שגיאך כיסי מתי כעי דיכ עמדים מפיק
דר"ח כהשוכרו המהיכן כלא מגו ובלא שבישא ולהכי
פריך וליתני ליה וכו' ומיירי לו מהיכן מקום שגו ובאחד
פריך ליה מאבועה מפשע אלא היה מקבלה מגזל לו
מהיכן כאבועה מקום מגו לא הוה פריך ליה מידי
ואלו ומודים ליה לק דהוי כמגו כמקום עשים שלמנם
קידון הר"ב פרי האדם עולה יפה לק לפי שיטת הקום
אלו הכל חמה דכפלכול דיכ עמדים ור"ח פי כיכר
המור מ"מ מאחר שהי ר"ח דמהיכן בכשבשה מקום
מגו והדר קאמר הש"ם דדייני נולה הייני לה פלגי
בדר"ח על כרחין לומר שכחת פלגי דלדייני נולה הוי
מגו כמקום עדים ולא מהימן לומר כמזרקי ולהכי לא
מעטנן ליתני ולדייני לא הוי מגו כמקום עדים
שטוענין להו הכל כטוענה נאנסו כ"ע מודי דמהימן
דליכא טוענה דשטרא כידי מ"ב ולהכי שפיר קא פרכי
הקום דטוענין להו טוענה נאנסו ואחר כוכבי דאחזי
לעוד

עוד כאב על מה שהקשה מרן ז"ל בכ"י סי"ס ע"ו של
על מ"ש הכה"ח דאם אין כאן עונה וכו' אפי
לאחים נ' תכיאים לא נבי כיה מלוה והי' הרב נר"ח שעות
כאב הל"ו ומ"ש להרן הגר"ח ודב"ח חיבת ממת לא
הכנסים שברי הוא עניתו הכעה"ח כאב שאהדה
מהדה שמואל כאי שהוא ח"ב לו ול"ל אינו מן הסכרח
שהדה שמואל כאי הוא שלא אמה שם כשואל כפ"ל
הדה דהוא תמהיב ליתן לו עכ"ל ואחרי נזיקק עפר
כפות דנלוו אינו דומה שום הכרח לאחוק היאהב נר"ח
שברי הר"ב התרומות קלי מרים דונא שכאב והיכא
לאתיק מלוה כאי של לוה ואחה קלי וכאב לו כאמיב
מדה ונוה כאולוו שמואל כאי הוא חייב לו ס"ל שמואל
כאי הנזכר ויניין כ"מ שאמת ע"ס"ע ומב שהקשה

עליו שם ד"ה ס"ק כ"ח שכתב על הכב נר"ח
ותמה ש"ב לקב"ד נהלה דלא קשה מידי דהקב הלכב"ח
ס"ל דטעונין ליתמי מילתא דלא שכיחה ותמה רחוקה
לפל לפת"ע דמשמע דכרי מרן תיקצי שהגיה מרן כתב
ק"ח כשאחי דלא טעונין להו כלנסו ומילתא לגבי
קוראין חונה קשה טובר לו כהכרי מרן דמשמע דהכ"ף
ס"ל דטעונין להג כלנסו ותמה נוסף כך"מ הכסים
דמשמע דכ"ע להכעם הכ"ף ל"ל לאחי שכתב כשי ק"ח
דלא כן אין מיוחד לכתוב קג"ל לסתום כדבת הכ"ף והרמ"ך
שגו עניתי הרוצה דטעונין לגו ושוב יבוא מבוך
שהוא ה"ה ד"ה כשם שלא טעונין לגו:

ואיך שהוא שלשה דבתב בסי ק"ח ונ"ל קיומן על
היוהבים שבוך בינסקה שכתב לרמ"ה מנוס
וגבבע וגוכל ולא לגו טוען שפי כשבועה שכיון שאלו
היה שכיח קיים הוא נמצן ליתר החזרה כמו דנמצן
טוענין להו ואין עלוה שבוע שלא ת"ס לאכלם אין שלו
יכולין לטעון להם שבחזיר כגון שהובא לאכלם אלא
החזיר לו שבתוך ומן תו שהמצין לכעל קניסקה
אם יתמה אלא שתוית אין טוענים להם שבשבו ואין
שגיבעים להם שבשבו אבן דכחיוב דמרן גרסינן וכלל
גדול מסוה בידינן שבם ואם ת"ל מחלוקת הלכה כשחס
שמצא מינה דדינא הוא כמו שהוא שטר כיס על פיהם
וגבבע ומטו נוטל פלגא דמלוה בשבועה אבל פלגא
דשבדון לאו טעון הטוענין שבת החזר הבוא לכוסן
מגיעין כהאי טעמא כמגו הנאנסו ואין עליהם אלא
ת"ס ואם הוא בוך קומן מו שהובא לאכיהם אז שהמצין
לכעל העיסקא דלוכח תו טענת חזרה דהוי מגו
במקום חזקה נוטל לפי אלא הפקדון וכלא שבועה
כמ"ש כם"ל ומשום הוא דהא הקאמר דאם אין כי
אחר מאלו הנ' הדרכים הנוטל פלגא דמלוה הייכו
דוקא פיקיעים נהגלים אבל ביתמים קטנים פחות
מיני שנה לאו נוטל אלא כשטר מקויים וכמ"ש כם"ק
ולא ידעינן למה קרי"כ ומרן לא כתבו נמי חלוקא
דכידוהו ומת בכידוהו דלפני נקומים קטנים לא
חיישי חו לפירעון:

ופשיטא ודלא דמם כיו היקומים לענין כוחת
נדולים יש להם וגפרעים מהם שטר מקויים לפ
מלין כו אחד מני' דירכים וכן משמע מלשון הרמ"כם
שכתב כפ"ב מה' מלוה ולוה ולל שט"ח לפי כיה כו כל
הכאי שכשולם לא יפרע כו המלוה כלום עד שיגבה
החיובים שמת יש להן ראיה שכוכרין כו לפ השטר ע"כ
משמע שאם הגדילו אח"כ ולפ עכשו אינו ראיה לשכה
כו אח השטר נפרעין מהם ולפ חיישינן חו לפירעון נפ
כלאן הה"מ ול שכתב ולל וכרין כהן הם כשט"ם
שנוכה מן הגדולים ואין נוקקין לו כעוד קטנים משמע
דוקא כעודן קטנים אין נוקקין אבל אם הגדילו אח"כ
נוקקין לו אפ לא תלאו מענה גם הרי"ב ול סיימן קו
דקדק וכתב אין נוקקין לנכסי קטנים עד שיגדלו ויהיו
כני ל שכם משמע דכשיגדלו הטנים אין נוקקין עד
שיגדלו ומשגדלו פוקקין גם מרן כש"ע סו"ק הייק
כליאנים וכתב אין נפרעין מיורשים קטנים בעודם
קטנים אפילו כני ל גם ולפ כתב אין נפרעין מיורשים
קטנים אפילו כני ל גם משמע דוקא כעודם קטנים
אבל אם הגדילו אח"כ ולא תלאו להם ויהיו אם
השע"ת לפ אם אין מיחיים כעודם קטנים כפרעין

מהם שוב מצאתי הדבר מפורש בדברי רבינו זלה"ה בפ' דיניהם דכ"ב ע"ב והלא לאו בני מעבר מטה ניהו דקטנים מן הלוח יתתין עד שיגדילו וכן מהברד ממ"ש הרמב"ם בפ' כ"ו מהל' מלוה ופסקה הריב"ש בסי' ק"ז סז נוקקין לכסף ערב שהרי אין הערב יכול לגבות מהן עד שיגדלו וכיון שהיום פטורים הלא כעוד קטנים ולכשיגדלו יהחייבו וכו' עכ"ל:

אמור מעתה הלי מאן דמפיק שטר כיום עליהו דיקחי לי בערמה ההיא הוו קטנים אינו נוכח כלום אי לא הוה חדא מהנך ד' לחפי ואי הוו בערמה ההיא גדולים מכאי גם ומעלה נוכח פלגא דמלתא כשבועה לכל פלגא דפקדון לא דטענינן להו דיכחוד כמגו דנלחנסו הלא מנסתפקתי היכא דהנפ כשטר על המקעקע הנלחים כעין הנחים דמחינו להתגו כעירנו ואח"ג וזכר כשהיא השטר הבא בשלמה שישמרם כדינא דגמ' ושלח יערכם עם מעוקיו ושלח ילוה וכו' ושלח וכו' ואם יעבור על שום הנלי תהיה לחריות על המקעקע חה ירוע ומפורש בשטר כח עמי כל הנוטל ממון בעיסקא חיכו עומד ככל התנאים ואתן סהדי דיעבור ואלי על ההנאים המפורים אם לא כולו מקלקלו ול"ב טענה דנלחנסו חוזרת לה ואפי' בחיים חייבו טעון הכי לא מהניא ליה מידי וכיון שכן כ"ש אם ימות ולא טענינן להו טענה חזרה דמידי הוא טענת דטענינן להן הכי משום דלקוחות הוא מפטר בהאי טענתא כמגו דנלחנסו אבן עומדת דלאחזוי לה טענתא דנלחנסו לא טענינן להו טענת חזרה דהדר דיניה במלוה אי דילמא הא ליתא:

ובהיותי נכנס כזה עיני ראתה מ"ש מהרשל"ח זל"ה ח"מ סי' ט"ו וזל"ל וכיון שנכנסו בירו כרי הם חוב עליו ואלי ואין לטענו כעד היותו טענת נלחנסו כיון שכתוב כשטר שקיבל לחריות כל מה שיכנס לידו אפי' כעלמא הוה טענינן ליהיותים נלחנסו כ"ש אי כעלמא לא טענינן נלחנסו כמ"ש בחוב אבל מה שירוץ לעינין כוה בוא אי חייבי לפירעון וכטענת ליורשים שמא פרע להם כלמה שנכנה מ"ל. ולכאורה נראה שהא לזו אין לחוש כיון שכתוב כשטר שיהיו המעות בידו עד ה' שנים ועדיין לא הגיע וזמן הא' שנים דלפי דעין בתוך הזמן לא חייבינן וכו' ע"כ ואשתומם על המרחה לחרי גזיר' עפי' כפוה דנליו דמה לו להרב זל' להכחפק כזה ולמנות פתח דתוך הזמן ונהכנו כזה בלישנא דקבל עליו לחריות כל הבא לידו אין עוד טענת נלחנסו וכמ"ש הוא גל וכיון שבן אם לפירעון לא חייבינן בכל חילייהו דטענינן להו כפרע"ע פרעו"ה היינו משום דלכוהן דיקחי היה מפטר נפשיה כהכי כתינו דלחנסו והשתא דליכא נלחנסו אין עוד חיבו וליכא הו חשבת דפירעון ואין לרחוק ולומר דשם דיקבל עליו לחריות היינו לחריות דנגיבה ולכידה אבל לחריות הלוחנסין לא קיבל עליו ולהכי מכאי ליה מנו דנלחנסו בלישנים וס"ל להרמ"ם זל' בפ"ו מה' שלוחין דשם מקבל עיסקא למחלוק שכר ליהו חייב כפלגא דפקדון בנגיבה ולכידה דהוי ס"ח ולהכי אהכי הנאה דלאחי ס"ח להיות כש"ס אבל לחריות דלוחנסין לא דיבל יספיר לית ליה מנו דנלחנסו הא ודאי כורך הוא שלא היתה חתי הלי דקחמר ואין לטעון כעד היותים טענה נלחנסו כיון שהחיב בשטר שקיבל עליו לחריות כל מאי שיכנס לידו ומאי שיצי קבלת לחריות לגבי לוחנסים אלא הלי ק"ל כיון שקיבל לחריות שלם לחפי' לחריות דלוחנסין קיבל לו לק"ל כהרמ"ם כם כי שם ככת המולקים דמקבל עיסקא דיניה כשומר שכר ומחייב כגניבה ולכידה ס"ל הדר דינא דליה עכ"ל לחריות דלוחנסין קיבל ס"ל הדר דינא דליה מנו והדדי קושיא לרוכתה ולפשר לייתב ולומר דאין ס"ל לפי' לא הוה בתוך הזמן היו נוכין מיהמי לוי וליכא למפטרינהו כטענת חזרה כיון דליכא מנו כדבר בלחוד לך היו לריכין רי"ו ולחם להה להשבע שבועת כדין כל הבא ליפרע מנכסי יקומים ולהכי מהדר הרב זל' לוקומה כמלוה בתוך זמן למפטרינהו מן השבועה כדין כל מלוה שהיא בתוך זמן:

או לפשר לפרש דשמי לוקו נדין דליכא שטר עסק כשלא שטרות דעלמא כי לוקו שטר שכיר ס"ל ולחם אין כו שום גלוי שם קיבל שום מעות שם לא ואין לחייבו כי שם מכח הפנקס והפנקס שלו אין לו דין שטר ממש שלא יהא נאמן כפירעון דליחת ליה שטרא כידי מאי בעי והיכי נראה לפקע"ד דמשו"ר ס"ד חייבי כיומים קטנים להכי קא מחזר לטעמא דחוך ומן דכלא"ה לא קא דליכא שטר לא מפקי מיקומים קטנים ואף דהו"ל לעולי יהום גדול מבן ג' שנים מ"מ הו"ל ולוקים לחריים קטנים להכי קאמר טעמא דהיך ומן נם בית הגדול מהרש"ך זל' חייבם מהאי טעמא כוכלו דכבוה כמה"ר שלמיך זל' כי' כלו והרב מה"ר שלמיך נמי כהכ האי טעמא:

ודנה כפלונתא דהרמ"בם והרא"ש הנזל במקבל עיכבה אי דיניה כש"ח או כש"ם פי' מרן זל' הטעם כ"מ בם וכיהה יוסף כי' קעז דהרמ"בם ס"ל דמחמר הלא קיבל שכר על הסמירה כי אם שכר מירחי להכי לא הוי רק ש"ח והרא"ש מדמי ליה לשומר ואנמי ברך רחה דהיהי למורר"ם ונוה כי"ט ודמקהי מקהה בהאי טעמא זל' דברי הרב המוחים בעיני דאטו הלוחנים ר"ם הם אי מקבלי שכר על הסמירה הא לינן מקבלין אלא על טורח מלאכתם ומעבה ידם ואח"ה חייבים בגניבה ולכידה דכיוהה נבי פלגא פקדון והאריך שם והניח בל"ע ולחרי כייהה עפר כפוה דנליו לא ידעתי אחי קא פריך ליה למרן שברי פירכא זו עלמה נכללה בהבנה הרא"ש לפי' מרן דפירש דשמיי ליה לשומר ומאחר דאין קבל כרי' בפ' השומנים השומר והשומנים חד טעמא אית להו כדפלקא בעהים דף ס"ה דפריך מהני' דלא כר"מ ידמה השומר לשומנים ופירנ"ל זל' ר"ל אומר כש"ם היכל ולהנאתו הוא אלא אעפ"י שנותן שכר פעולתו ש"ם הוא והשומנים נמי היינו טעמא דהוכיל ונהנה כשכר לומנותו ולרי"ן הכי"ל בחמה וכמ"ש הוא זל' עלמו לקמיה ומאחר דמרן מפרש הנחת הרא"ש מטעמא דשיכר כמ"ש וזל' והרא"ש מדמי ליה לשומר שחע"פ שאינו נוטל שכר עול שמיהא מ"מ בהיות הנאה דמכחת בהמה לעבודת מלאכתו חשוב בשלא נוטל עליו שכר עכ"ל ל"ל מאי פריך ליה מי מוחנים והא דמרן נקט בהרא"ש דמדמי ליה לשומר ולא נקט דתדמי להם לשומנים היכא למיתר מאחר דאח טעמ' ניהו מיתא ליה טפי לדמוייה לשומר כלשהשומר הלו הו דמים ויהיב ליה שכירותן עם"ש ואין לומר דטעמא דשומנים משום דהיא ליה הנאה לאחר דהיינו דהפיס ליה אחיאבה לפי קוצר עד"ן דלא לפשר למימר הכי כיומים מרן לדעת הרמ"בם דל"ל מאי משיגו הרא"ש לפירוש מרן משומר שהמי שומר

ולכך הלוי מצות כצ"ל פ"ז ס"ק ב' ופ"ן ד"ל וכיוצ"ל לחכין
לתרי קדוש ומש שפקד ה' ה"ק הכתוב ל' שמזכיר מצות
הצדיק ללוינהו על ידי רשי' להרב הדריזה ז"ל
שכתב כצ"ל ו"ל וכמ"ש שכתב תשובת הצדיק ללוינהו
מצוה רבה ל' תכתב רשי' מצות כ"ב עמי ומש מצוה
קטנה מצות כה"ת ולה"ת כיוצ"ל מצות ועשית וכמ"ש כתב
ס"ע כמצוה רשי' ה"ר כה"ת ע"כ נם מש שקצה על
מקדכו ל' ולל וקצה רשי' שכר שמירתו לאו כיוצ"ל
כשכר טורחו ומש השמירה סיפ טורח ועיתל עכ"ל לי'
סמיכה ורשי' רשי' להקשות מסה לתרגמה רשי' לישב
ושכר שמיר ככלל ככלל שכר טורח לתלמי ס"ם כהה"ג
ותימה"ל לפ"ז ל"ת שכי זפוקה עצמה מרוקה ושכיוצ
ס"ע ותגיר ליה"ר ושיעים ללוינהו תיפוק ליה לתימה
ושכל לים כעכל שכיוצ שכר טורחי כשכר טורחה
נכלל נמי שכר השמירה ושמירתו טורח כמי
שכל שכוכר ושיפוי יפיב ליה לבעה"ב שכר שכר ושמיר
ושכלים תשיכה ל' ושכיוצ ושכר טורח לשון ושכר שמירה לשון
מקבייב שלל ושלי שכר טורח ושכר שמירה לשון

ועיין עוד לקמן תוה"ש:

ואיך שיהים הנה מרן ז"ל פסק כצ"ע ט"ו סי' קצ"ו
ס"ה כהרא"ש ר"ו ז"ל כשהוא נוטל שכר על חלק
הפקדון שכידו הרי הוא שלנו פ"ם ושלי דעתו כת"ם
דרב החכלי ז"ל דנראה לו מסת"ם כש ושיד כשברשו
ומילתא לגב מורמין מתוקי להרב ט"ז ז"ל שכתב כש"ך ע"
ז"ל נראה כיוצ"ם שהמשיכ הוא כשיפון מעיל שעושה
בחלק הפקדון יש לו דיוק מחלק השלוה שלו כי יוכל
לקנות מחורה טובה מה שלא יכול לקנות בחלק השלוה
שלו לפי שצריך להוליך מחורים אל המשיכ למקום
רחוק ולזו לא הים מוליך אלא חלק מלים שלו הוי
ההולכות קשים עליו ועל כן שוה צריך להוליך גם חלק
הפקדון שהתעצב המשיכ על חלקו ש"ל ליתן לו ש"ע
כי זה צריך מקרי הילכי כתנר ע"כ מקרי נשיכ מדעם
לי הפעמים דלים כיה מתשת נראה שאין דין זה כל כך
ברור דהא אף בחלק הפקדון נמי ליכא אלא רווחא
דחלק הפקדון לכך לזמו יכול למנות לקנות מחורים
טובה ואם ירצה להוליך מחורת חלק הפקדון לארץ
מרחקים ינטרך הוצאה מרובה ועל הפשתנו בחלק
השלוה ירווח כעכל הפקדון ואין לו כעכל השלוה אים
דיוח מיוחד מן כעכל הפקדון כי אקונים הם ויכולי כ'
ויקדר דינים כעיפסק דעכלת דנכעי לתיכה ליה ש"ע עה
שלמנת מיוחד כעכל השלו'מן כעכל הפקדון ואם שהכיל
לזמן מפ' השקכל דלמר רבה לא ליכתי כיה שיכרה ולו
הוה מצוי שם מעיפסק כוזק ודלי לא היה עולה על
הדעת שיפקם שכר בחלק השלוה שהרי תעשיר את
השומר השיפסק שלא יוכל להרוי כ"כ בחלק הפקדון שלו
לכר עכ"ל · לא וכיתי להכין לתרי קדוש מה דמיוק
דלמה דלא על עלמתו לא חם ס"ם על לחדים ולו ל' זי
לומתו דלא יעשה ואת שיפשה שכר בחלק השלוה כדי
שלא יפסיד כעכל הפקדון שכתי ליכא לתימר דלמא
דכא לא שמעי' ליכא דלוכא לאי'מיחים וכנין שיכיל
לקנות מסחורים בחלק הפקדון לכר ולא ינטרך לשלוח
לארץ מרחקי' נם הרלוה להחמת שהפיל תכין לתימר
דיוקי מרחקי' לכעלה כשהוא נוטל שכר על חלק
הפקדון שהרי הוא שלנו פ"ם ושלי דעתו כת"ם ושלי
דמתחייב כנגיכה ומכיר ותיכה לי' עיקר שכיר ולא

רשכתב שכי זכל מותר ליתן עיפסק לתחלים שכר
והתוספות שלא להפעיפסק חלק כרכר פ' ופס ישנה תשיה
לחכיות על המקבל ובו' ודלמי דלחכיות דלוכסין הוא דלמי
לחתרי' דנציכה ומכירה והרי כלא מכלי מחוייב כנגיכ'
ומכירה חלא ורלי כלחכיו' דלגבין ובין שכן פס התנה
כן ובתכרת הדיפר שפיכה דשבתה כחוייב כלוכסין תו
לא תהיפן כשבועת חזרקי דלית ליה תנו דנלנסי ולי
מיים כתי לא שבועין ליורשו שמת החויב דלמי
לכוסן לא הוה שמיגן ומעמ גחוק במקמרי נטועים
פסקן שנפטרתי דהם קנכל עיפסק עלי כתנלים
מלמויים כרים למעש ולמר זמן סוסיס בעל הפטר לפ
שטרי ושנן פתבשפק פתורקי מי מסיפן במנו שפיס
טוען כלכשנלל שניפי שם מכלי מהתנלים לו דילמת
לומרלי דמוכח הש דלון לפם נוטל מעות כעיפסק
ומקשים החפלים הללו ובולי שהוא עובר עליהם ולפ
לא כולו מקלמו ולא קרי במנן מנו טוב ולפ שפס ירלם
לקיים כל מהנלים דלי לפו לא לריך למעבר כבי
מ"ם רוצה דרוכח פיכם עובמים ככל ההנלום הללו:

ונראה לפקיד להביא לקיים לוה מת"ם הרש"ם
ז"ל על מלי דלפיקא בפ' תוקת דת"ה לומן
לון לו חוקם ולא לשבועה שיבול לומר פרעתיו כפני ס
ופ' שמתי מ"מ לון שם מינו טוב כי ילמרו ביכר שהוא
משקר לכך מוכיח עדיים שמתו כבר עכ"ל והכילו
מוסרי"כל ס"ל דר"ל ע"ב גם מוסרי"ל לדרכי ז"ל כתב כמי
קס"ח וז"ל ולמי היה טוען ולכון כפי' הס שלו שלקחתי
מכם לימו נתתן מטעם מינו דלמי בעי למר להד"ת
מעוש שיוע לשני שת הידוע מן יוכחם ויחזיקוהו לשקרן
וכת"ם פקנתו' נעשבתים יו"ל שכתב ולולם שם ידוע
ומתורסם כ"ש שיהודים לא יכול לכפור מע"ג דלת בויש
דהה מחתת שיוע לשנות שת הידוע. מן יוכחם ומן
יחזיקוהו לשקרן דנתוע דרבה כר שרשוש שהיה ירת
לומר לקוחה היה כידו תעשים הכפק עליה קלת דאר שת
דיפתי היה כזה רלוני שכשכרו שלא יכא נתתן ליתר
לקוחים הם כידי הספרים מינו דלי בעי ליתר להד"ת
הו מחורתי לך כי לשהיה יכול לומר שקר מפורסם ולא
יהא לו מנו שם כ"ש כיון שהכל יודעים ומביאים שלוחן
נכשים שנעשי החנות שכשיתפוק לא מני טעין להד"ם
מפני שיוכחו לכך טעין מזרקי ולקחתים ואין בזה מינו
ע"כ נם כרב מוהרי"ט ז"ל כשיוע תח"מ קיתן ק"ד
כשב ולא ס"ל פיכך ריעיתי כמינו זה דלמו טוענברלין
דכי שיהו מכירין כשקרו שוכדים הנילם זה הוא
שהיה טוען ונתן עתו ולא לחתר ונם יפתרו תם לי
לרלוון לשקר להניח כ"ם גלהניע תת זה עכ"ל והרב
החכיל כתב כלל זה כת"ם פ"כ כללי התינו הוא
ג"כ ו"כ ס"ל כשפקד דוין חוכח למיתר הכי דלמו הוה
תכוהן דיתמי קיים ושנן החזרקי לא תהימנין ליה
בתנו חלא שניפי שום תנאי מהתנלים ונפנסוכי הנולם
לימרי הכל יפלה ליו שהרי מדרך לזקני תניה העיפסק
לעכור על התנלים ולזן כי יכולה לעתוד כל התנלים
וכך היה דרכם של עיפסק' ו ולהכי לא טוען בן תשוש
שירה לפטור תת הידוע כיון כ"ל וימוי קוהו לשקרן ולי
טוען כדלון דכר שיכירו הנולם כשקרו ולזן כלן תינו
טוב ולא תהימנין ליה כשנעתו החזרקי וכיון דהכיהם
לא הוה תהימן כהאי טעמא לימתי כתי לא טעינין:

ברם רלה דלמי לדהיה ס"ך ז"ל כסימן פ"כ ככללי
המינב תוק ל' כתב וז"ל מינו לא תמרינן היכא

[illegible] כמו כטעמא דטעיתי וכו' אמת שכ"כ האומפות אבל בבי סריתי כתבתי כזה לעיל סי' פ"ו פכ"ב פ"ק כ"ט ע"ש ושם העלה הלכה זו להלוקח כי מודה בקנין ולא מצי טעין פרעתי הוא רחיבו נתמן לומר פרעתי אבל היכא דמודה בעלים רהוה ליה מנו דפרעתי מהימן כטעיתי וא"כ הרי זה סותר לגמרי שמעון ל' דהיכא דטעין דבר שהיו רגילות לא מהימן כמנו ולכאורה ירחה שזה סותר לכלל הרש"ג ז"ל האומר לעולם כי כיכר לבל שהות מסקר כמה שטוענן הפך האומנין ומהתימה היך לא זכר ש"ר לבלל זה ופסקוהו כל היך רכוותא מכן אחר התקבלה ירחה ל"ק מידי דלא פליג הכא הלא ש"ך פהאי כללא שלא דוקא היכא דטעיתי דטעינא קלישא רס"ל דמהימן כמנו דפרעתי דאף דטענה קלישא מאחר ההמיגר הוא מנו טוב מהימן והא דומיא דמ"ש הרש"ג כף תוקף היי טעין פרעתיך כפני פ' וש והלכו להם למ"ה אז מתו מהימן הכל לטעמא טענה זו מינו ר"ל דהלכה דטעין פרעתיך אלא בעדים דנהמין תוקו כמנו דמתו והלכו למ"ה לא הלכו המנו רעוב וה"כ אי טעין החזרתי לא מהימנין ליה מטעם מנו דטעיתי דלא הוי המיגר טוב והכא אם היה ש"ך חוזל ומורה ולא פליג אלא היכא דטעין טענת טעיתי ומדמ"ש נרחה דם"ל דלא דמי דהכא אי טעין פרעתיך כפני פ' וש ואתו והלכו למ"ה לא הוי היכך המורגל כין העולם ולהכי מהימן אכל לא מהימנין ליה כטענת פרעתי כמנו דמתו והלכו למ"ה דהוי מינו רעוב אכל הכא דטענת טעיתי היא נזועה מאוד דהיא היכך המורגל אף אי טעין הכי לא מהימנין ליה כמנו דהחזרתי ומב"ש דלא מהימנין ליה כטענת החזרתי מטעם מינו דטעיתי דהוי מינו דעוב כמ"ש הרש"ג ז"ל ודוחק גדול הוא ליישב כך כלל דהרש"ג ז"ל טעין החזרתי לא מהימנין ליה כמנו דמתו והלכו למ"ה לא הוי היכך המורגל כין העולם אלא כטענת החזרתי כיון דלא מהימנין ליה כמנו דמתו והלכו למ"ה דהוי מינו רעוב אכל הכא דטענת טעיתי היא נזועה מאוד דהיא היכך המורגל אף אי טעין הכי לא מהימנין ליה כמנו דהחזרתי ומב"ש דלא מהימנין ליה כטענת החזרתי מטעם מינו דטעיתי דהוי כמנ

במנורה טועין כ"ש בענין כאן ולא שכיחי לא מהימנן:

אמור מעתה מכל מה שעשית וכיוצא לזה כיוצא בזה שהתנו כך הנך תמצים לא תהיינה כהחזרתי כמנו דנתנסו ולא שכיחי:

והאמנם לכאורה לא פליגי ולא יתכנו זה דהא דכתבו הלא מהימנין ליה כהחזרתי כמנו דנתנסו ולא שכיחי הייכו דוקא כשיעשה כעובד כוכבים שכר על חלק הפקדון כשיעבד כעבד דאז הוי דינו כמ"ש וחייב בנכיכה וחכירה ופי' מתני' עלים בעבד המעות הנך חנוניות וחם עוכר על שום תכלי תהיה לחבירות על המתעסק ודאי דאחריות מחונסין הוא ודאי לחבירות מגניבה וחכירה כלא"ה מתחייב המתעסק לכל כי לא אהיב ליה שכרו כשעשה כעבד מידי יום כיומו שלא מתכנה עמו כשיהיה שם ריוח יקח המתעסק דכר מם מחלק הפקדון אז לא הוי מ"ש על חלק הפקדון וכמ"ש הרב מגשפתי שמואל זל סי' ס"ז וזל והטעם הכ' אומר דאפי' כל אומה שאומרים שבחלק הפקדון חשיב מ"ש היינו כענין שהמתעסק נוטל שכר קצוב ככל יום שיום כדינא דגמ' דשעבד כעבד נוטל שכתוב בה"כ אז שים לו חלק בנוף הדבר וכו' אבל כענין כ"ד שאין לו שום הנאה ודאים רק מטופקת וקרובה להפסד ומאורעות וכבוחת שפשיטא דלא חשיב מ"ש כלל אלא כי היכי דלא ליהוי ארבית עשו תקנה רזל בחבריות אבל הדין נותן להיות החבריות על כעל המעות וכן מוכח מדברי השנה הזכרתם ז"ל שבתב ולמה לא יהיה כמ"ש על הפקדון והלא נוטל שכר כשעשה כעבד ע"ל והרי שב' כפי' שמוטל שכר כשעשה כעבד והכי פשוט הוא שפ"ב לא שייך שלא כשעשה שכר ככל יום וכו' ולא יפעל לשון נוטל שכר רק לשכר קציב ולא לחלקו של ההנאה אם תהיה שהיא מטופקת עכ"ל הרב מ"ש ומ"ל כהמי שטרות דעיסקא דכתיבי כעיר הלזו שאין נוטל שכר כשעשה כעבד יום כיומו רק מהריוח שעולה לבעל הפקדון ממנו יקח קח מה שעבר ש"ט ומתולה אם לא יהיה ריוח לא יטול כלום לש"ט לז הוי דינו כמ"ש וחייב בנכיכה וחכירה ומחלר דכן הוא הא דתתנה הנך תנאים ואם יעבור על שום תכלי תהיה לחבירות על המתעסק היינו לחבירו דנגיכה וחכירה ולא מחבריות דחונסים ולתרתי כן מהניא דכתב הרשב"ם והכיולו מדן ביתה יוסף סי' רל"ח מתש"ו ולל כתוב בתשובת הרשב"ם הפקיר מללו וקיבל עליו לחבריות שהם הוי כמ"ש ולא כשעשל והכיולו הסמ"ע שם וע"כ ס"ל דלא הוי שלא כמ"ש כי קיבל עליו לחבריות שהם אם יאנס מהאנסים לא קבל אלא לחבריות דנגיכה וחכירה ולא מחונסים ומעתה כפל היסוד אבד לתרנו לעיל דלחבריות דחונסים לא אם יאנס האנסים שהתנה לא קיבל עליו ופשיר מהימנין ליה כטענת החזרתי כמנו דנתנסו דאין עליו שום לחבריות אלא אם יאנס אלא דל"ל דאין דין זה דהרשב"ם מוסכם ופשיר דהרמ"ה ודש"ל פליגי מהרשב"ם מדלתיתא כמיישרים כ"ל ח"ל וכתב ר"מ שאפי' מי שנתחייב כחונסים אם יאנס והנה אלא כחבריו ואפי' ס"ל לא הוי והוי כמו הא כיתא קמך ולא דמי לחומנים שאמרו טול שלך והבא מעות דהוי ס"ל דהתם תפיס ליה מלוגריה ע"כ ודוק. מיהא דס"ל דקיבל עליו לחבריות שהם אפי' כחבריו דחונסי' מתחייב דכמו שהתנה שאין עליו לחבריות אתרי כל מידי דלחבריות ואפי' דפשיעה ס"ל קיבל עליו לחבריו שתעסקתי דחונסים ואת שלוה נתכוין מרן שכתב עיין כמיישרים כ"ל ח"ל מה שכתב בשם הרמ"ה ומחלוקת שפיר מחלוקת תפוס' לא תתרינן מנו כרבר שהוא חלוי כמחלוקת הפוסקי' וכמ"ש סרב החכיב בכללי המנו לוקח קע"ט מ"מ לכי תסכם כוה דלא נזכר רבר זה בפירוש כרבני ר"ו והרמ"ה ותפשר דלא פליגי הריעא דהרשב"ם:

ולכאורה עלה ע"ד להכיא ראיה לפפקין מהא דכתב מוהר"ן שפון זל בסימן ק"ל וזל ועוד דכב"ד ים לרחות כל אלא המנו שכתבנו גם מנו דנתנסו תפשר לבטל לוחו מפוש דאיתי פיה דיעוהא דלא אית ליה שהרי ראלי היכא דאתרינן מיני דנתנסו הייכו כמקום שאין רוחה כי היכא דאתנה כם"ש הלומנים אילפי' יהודה אומר אין רוחה שכועתם' תהיה כין כ' הא אם רוחה יכיא ראיה ויפטר כלומר ואם לא היכא ראיה חייב ומסיקנא הלכתא כוותיה וכל הפוס' הסכימו כזה וכ"ש אין ספק שאכו אומרים מינו דאמי לומר נתנסו הוא כמקום שאין רוחה ויכול לטענן טענה זו וכ"ש כב"ד דוד הכחורה היה כתוך העיר ולא יתכן לו אום שם גניכה כעיר ואלי דנתנסו היא טענה חלושה וקלושה ומדרכה נראה אם היא טוענן כפועל נתנסו לא הוה מהימנין ליה מה"ט דקאמרינן"ך הני נתכטל ב"ך מינו דנתנסו עכ"ל ומכיין שכן כספקין נמי דכמינו דגניב' וחכירה לא מהימן מטעמים הנאמרים לעיל ואין להאמינו כטענת החזרתי שלא כמנו דנתנסו בלי טעים תזויין ואם המתעסק היה כעיר ולא יצא לו אום שם גניכה כעיר לא מהימן כהאי מינו דנתנסו דהוה ליה טענה גרועה וקלושה ולא מהימנין ליה כמ"ש הר"ך מהרש"ם:

אלא דשוב ראיתי להר"ך מצנה למלך זל כפ' כ"ח מהל' תלוה ולוה בסוף תשובתו וזל והטעם כפ' שכתב מעכ"ת דלא מהני ליה מינו דנתנסו הא היי כמקום ריחים היה נרין להכי' ראיה כתוכר כדברי הפוס' עכ"ד גם כוה אלי תמיה סדין זה דכמקו' רוחים חיכו נתתן הוא כאו' כמקום פ' נתנסו ואותו המקום יש רוחים מ"ה אינו נתתן עד שיכיא ראיה לדבריו אבל כאלו מתחילים לותו כטענה אחרת כמנו דנתנסו אלו לו' מינו דאי כעי אמר נתנסו כמקום דליכא וכו' והיינו דכתב הר"מ כד"ה וכו' שומר שאלי דאינו יכול להוליכו מתקום למקום וכו' וזהו דנכי עיקר כתב שהם הר"מ דנשכע הנוב מחנה ולא כתב התנאי שכתב כהפ כהל' שכירות וכו' עכ"ל הרב מ"ל. מעתה הדרינן דע"כ האי דכתב מהרש"ם דלא מהני מינו דנתנסו היינו דוקא כב"ד דהיה דוד הכחורה שומר לכל כעיסקא שפיר מצי למטען החזרתי כמנו דנתנסו כמכותת הפלגי' ועכ"פ אין זה סותר לראיה שהכחתי לעיל מדין זה כאשר ירחה המעיין:

אבן לכאורה יש לחלו"ה מלין כספקין לנרוע כח המינו ושלא להאמינו כטענת החזרתי כמנו דנתנסו דאע"ג דהרשב"ם קאמר כמקבל לחבריות שהם דוקא לחבריות דנגיכה וחכירה ולא לחבריו דחונסים ולא מחבריו דחונסין מ"מ יודה יודה כנוסח שטר עיסקא דירין דכל מילי דחבריות קיבל עליו אם יאנס שהרי כן הכתוב כשטרי דירין כנוסח זה וחבריות המעות הנו' על כעל המעות לך בהנאי וכו' ואם כתולי ועבור המתעסק הנו' על שום תנאי מצמירה הללו לזו תהיה לחבריות המעות הנו' על המתעסק הנו' לכרו ואין על כעל המעות שום לחבריות כהם כלל ע"כ תרלפל וקאמר שום לחבריות כהם כלל

משמע דלפי' לחריות דלוקחין אין עליו ולקע"ד ירלה דוה כיון מתוך דלא קאמר הרשב"ץ דלא כלחריו' אלא כחריו' ולא כחריו' מפורשין וכיון שכן לדבר דינא דמ"ם לעיל דלא מהימן כטענת החורתי כמינו דנתנסו מקלחה טענתי הנלבים כזה ועוד ואף מנוסח השטר מבלי שיכנוס ואין על המתעסק שום לחריות כלם כלל עכ"ל מוכח דלכל מילי דלחריות קלי ולפי דלוקחין וכמ"ש מרן כיהה יוסף סי' קנ"ו והכיולו מור"ם ס"ב ל"עש ופשיטא ודלי דכמו כן כעיקר דיין שיכבר דינא לקמן דכותן המקדון צריך לקבל כל הלחריות ולפי דלוקחין וכיון שכן ודלי הא דכתוב בשטר ולחריות המעוף על כעל המעות לבדו לכל מילי דלחריות קלי וכמו שהוא הדין כן"ל כ"ש הא דקאמר הו אלך כהנאי וכו' ואם יעבוד וכו' לזי לחיה לחריות המעוף על המתעסק לבדו ודלי דלחריו' דקאמר לעיל קלי ולכל מילי דלחריו ולפי דלוקחין קיכל עליו דלת"ק הו"ל לברושי דלחריות דנביכה זלכידה קאמר ומיסתם פשיטא ודלי דלחריו' דלעיל קאמר והא דקאמר סרשב"ץ דם"ח שקיכל עליו לחריות לנביכה ולכידה לאוד היינו דוקא הא דליכא רבי והכלו אלא הפקיד אלו פקדון וה"ל כמי שמכל על לחריות הזי המרינן מעלות עפו כהן ולא קיבל אלא לחריות דנביכה ולכידה מדסתם ולא פירש כל הלחרי לכל הא דליכא רבי והפכו שהלחריות על כעל המעות והיינו כל הלחריות ולפי דלוקחין והדי קאמר אם ישנה היה לחריו' על המתעסק ודלי דהכל מילי דלחריות קאמר וכ"ם דשוב פירש ואין על כעל המעות שום לחריות כהם כלל ולקע"ד ירלה דבר זה פשוט הוא מלוליות דין לריך כשם:

ובר מן דין לק"ע ירלה דהלי חילוק עשמו שכתב הרב מ"ם היינו מוסכם לדעת מרן שפי' בכ"מ וכ"ל טעמא דהרלב"ד דהלכה הגלה דמסכת זו ז למעבד בהו עיסק' חציף כלומר נוטל שכר על שמירתן ול"ל קף שיהיה השכר שנוטל מן הריוח המסופק והיינו נוטל כפועל בטל מ"מ מלחר דלי"ל הלי טעמא דהגלה דמסכת זוז שבלך מיהרי ס"ם וחזי הוא להרב"ח סימן קנ"ו ולמהרש"ל סי' ט"ו דמלקחו לקחתה על פי' מרן דטעמא דהרלב"ד משום ההיא הגלה ס"ל הפי' היינו נוטל שכר כלל אינא הלי טעמא. ואנכי הפעום לחר ההלכתי בעפר כפות רגליו לקע"ד ירלה דמרן הוכרח לפרש כן כהרלב"ד ז"ל דהיקשי ליה להרלב"ד דמלחר דמרן קל כרי דהשוכר והלומנין חד טעמא משום ההיא הגלה וכו' ס"ל בעיסק' נמי הפי' היינו נוטל שכר עומד שלכתי ס"ל הלי שכיח ומנה לה חזו מלחר דקל כרי ולהלי קאמר הרלב"ד משום שנוטל שכר והו קשה על הפי' שפי' הרב ח מה שהקשו לנכי הפעום לעיל על מהרש"ל דשם אינא להלי הו"ל להם"ם לשנויי הכי נמ"ש ולהכי פי' מרן דטעמא דהלב"ד משום טינתא דרי' דכהלי הגלה וכו' והא דתלה דכליו הרלב"ד בנטילה שכר ס"ל דשם לא יטול שכרו דהויא שכר רביתא לא יפו כוחו דזל לבעל המעות משום הלי טעמא פיון שעשה בלישיר ולא דמי לשוכר דליכא לישורא ולהכי כל שהוא מסייען שמיסורא למרינן הלי טעמא דהגלה הגלה ולכן אף שיהיה ס"ט מהריוח שיריוח מ"ת הוי דינו כם"ם ועכ"פ מודה הרב מ"ם דלדעת מרן אף שיהיה שכרו מן הריוח תיקרי ס"ם דהא שכרא ו דכהגלת הגלה לינה וזה מתקומה ואם קיקשי ליה לתרן מהלחב"ד דשכיח והלא

נוטל שכר קשיא לכל לדעת מרן מין לזו מהלי טעמא ומ"מ מין זה כוכר לדינו דהרב מ"ם דהלכי הכם דלא קיכלו עליהם קוהוה מרן והיה כשוחל מוחזק מצי למימר קל כרלונך דפליגי על מרן ומלי דדייק הר"ב מ"ם ממלי דקאמר הרשב"ל כפועל כטל לילה למוסך לדעת מרן דהרשב"ר תפס דינא דגמ' והא"כ דגם כשכר שיטול מן הריוח מודה דמקרי ס"ם ומלחר דמרן הכי ס"ל ולכן כלחרי דמרן נרלינן פשיטא דככל מילי דנטול שכר הן כפועל כטל הן מן הריוח מיקרי ס"ם ומלחר דכן הלחריות דמקבל כשלוחו לח טעמו הטלו לחריות דלוכרין לח מהימן כהחזרתי כמנו דנתנסו אלא שכוף ההנלים מהטעמי הלמורים לעיל ולפי הימת דכטעם כזה לא לחרינן הלי כללא דקכלנר בורחות מרן ס"ת כדי מרן והרב טז ס"ל הלי טעמא דכהגלה הנחם וכו' ושמע מנה דגם כשוטל שכרו מזהריות מיקרי ס"ם ולכן עור מינו וכיון שכן הכי ליכא דכוותה דפליגי עלוחו דמרן והט"ז מ"מ לא הוי מינו דמינו כטעמא שהם מחלוק הפוסקים לא לחרינן כמ"ש לעיל משם הרב בחכ"ל וכ"כ הרב ס"ך בכללי המניולף שכתב הרב בחכ"ל דמדברי הר"ן שם לדקדק דמנו כמהו מחלוק לחרינן מ"מ לא בבקיעין פשיטא דהרב המכ"ם וכן מוכח"מ ומהרדב"ז ומהרש"ם ומהרי"ם והרב החכ"ל והר"ך משום הר"ש ולפשר דלא הוה קיזה פוכק על יכהר"ם אלא לא מצי למימר קל כוותייהו דכתי למימר הריק"ל וכתרי קל ליכא פלוגתא דרכוותא וכ"ם עתה דרכים הם אחר אחר להו פליגי אחר"ם והוא יחיר בכבוד:

וב עתה הבא נכוח לעיון שלחיתו ונרש כל הנדהי על מה שקיל עליה עליה על נוסח שטרי דידן הבא ניסחו כשלחיתו ונהירו דעיניך רב לח"ת מחכם ה' החכם השלם הדיין המצויין אד"ר כמה"ר דוד עמאר נר"ו ושמרו כרוענה עדרי מהניא דר' ישעיה ז"ל היא מולאת כרביני כעה"ט סימן קנ"ו ופסקה מרן בשם ט"ו ס"ו ז"ל נתן מעות בעיסק' למחלית שכר וקבל כדבר ידוע אפי' אם כל המחריות על הנותן אסור ע"ב והכה קולן אינו עד כך פ' ואפי' הפעות הכף ימוד דמיחזי לו דזה הבא בשטר לא יקרא קנילה כי לא נקרא קנילה כי אם כשמקבל עליו המתעסק להם לבטל המעות כך מה בין יהיה שם ריוח בין לא יהיה ריוח הכל כשטרי דידן שכתוב בהן עוד שיגיע לפך מה יהיה לבעל המעות משמע שאם לא יהיה שם ריוח אינו נוטל כלום אינו נקרא בשם קנילה ולמדתי כן מהרב ט"ז ז"ל ס"ק י"ב ועוש:

אבן בפיוחי לפיהי דהני שטרי דידן שהוכדו על הדי כן והינם כשטרי עיש דפלנא מלוה לפלנא בידון כי אם שוכרם פקוח אלו אינם יש התלמוד בבירכה דרב חמה דף י"ז ע"ב דאמר ר"ש טרפה דידי ודלי בדי ואיפכא הלכתא כש"ם כוותיה וממנה למד מה"ם ז"ל עיכקה דיין והוכחו דברי בהרה"ם והל וכתב ר"ת דיש ללמוד מכאן דמותר להם ליהן מנה לחבירו שילוחו לדיות התלוה עד שיהא כ' מנים ויהיה בחחרון התלוה עד לוחו ומן וכשיהיו ב' מנים יהיו הב' מנין לתלוה ויהיה הריוח של הלוה ויכלכל שיהן לו שכר עמלו ומזונו עד שיהא כ' מנים כדי שלא יהא רשיע מוקדם עכ"ל ופסקה הריב סי' קס"ח ומכן כשם ט"ו סי' קס"ו וכדרך עלכרי דלינו להרב מוהרי"ן ז"ל סי' נו"ר כלל ו' ס"ק כתב כתב גם הוא לחי וכו'

ולכחורה

ונבעורה היה נרצה שיכול הצלוה לבעזרת תקנה וכו'
שלא יהיה לתורת הקרן בעיו עד שיהיו כ' ענין כיוצא
זה דהיינו שיקנה בב הלוה וכו' מ"מ הצעיר וכו'
ומעתה הם כ"ב כיון דשם לא היו תבואים ה' רכיית
דאורייתא שיתן למלוה מעם והוא לא יקח כי אם רכיתי'
מכח פחות או יותר כיון שיש להם ותן ד"ת שמה
שבאותה שנה יתן מנה תהריות למלוה והוא יקח הכשר
כן מצר הן יתר הו"ל ר"ק דהיינו לתורת מדאורייתא
ואין תועיל כח עדתה לחיוב בטוח על הקרן וה"ב"ם
שלא לא יהיה שם ריוח לא יעול המלוה כלום ת"מ כיון
דהמלוה נוטל רכר קצוב מן הריוח ואין הלוה עושה
כמותו הו"ל ר"ק ותקור לעשות כהערמה שיהיה כטוח
על הקרן וכן שמעתי מהכרי הס"ך בשם הכנ"ס ר"ק שכתב
וז"ל ואם המלוה חיטו מתחיל ללוה על הפשר הקרן וכו'
ואם יכתוב בשטר תעיסק שלא יהא הלוה נתן כי אם
עפ"י ערים כשרים כרלקמן סי' קצ"ו ס"ק י"ו וכו' עיש
ומשי' קע"ו תכיח הכרי ר"ה שכתבתי מש"ל דכל
שקצץ לתקור להפטיחו על הקרן עכ"ל הרב מהרי"ן
וכרתותי כל זה כשתומתני כרגעת חרש על שטרי ריתן
שעושין תכאים והכטחות על הקרן הפך הכרי הרב ז"ל
ותין זה רכר חרש אלא זה חדכר שטרי עיסק רגהוני
כתר' הרין הן פס מימי קדם מוהן הרב הקדם רכיט
הגדול רכי מכח זלמה ותהרכים שלפניו ושטר שכת
כשלהיו מכתב יד הקדם תיוני תכי זלמה וכתם
מהשטרות שנעשו כך"ד הנרך תין מספר ותיך לא תפשו
רכיכו לתיולתא הרב זל:

אמנם אחר העיון רחיתי להכרי הרב זל תשוטים
הרבה ופשיעות להרכיים שנתיישו הציור
הלזו רלתה עיכם זה הרכר ולא ספרי תרכן כיתיים כתא
כי מ"ם ותעתה הם כ"ב כיון דאלא הוי אלא תכיתם
הוי רכיית דאורייתא וכו'. אלא כשיקח בשורית והב לו
לא ידעתי מהיכא נפקא ליה הלי תילתא שהרי התום'
כתכו ר"ש ע"ב כר"ה תין תקבלין ל"ם פי' כקונט' וכו'
וגרלה כת"ם ר"ת דתתי' דהכא לאורי כרכית דאורייתא'
שפסק רתיים על פתן ונם פסק דתי הסכח יקבל עליו
לתת ככל שנם רכר קצוב כין יהיה שם שכח כין לא יהיה
והיינו ר"ק עכ"ל הנראך לענייכו תרי היסרא
מרכיתי' כעלי התיים דאיכו נקרא ר"ק כי אם כך הכאים
הן שיהיה לאחריות על הלוה הן שיקצץ עמו כדבר יהוצ
כין שיהיה הלוה כין לא יהיה ואם חיסר אחת מהשתים
הלה הו"ל לאכך רכית ותרן הקרום הכית הכרי התום'
הללו כיתה יוסף כרים פי' קצ"ו וכתב דנם רצ"ו והרת"כם
חולי ותתי לענין דיכך לתום נם הרב מוהר"ר הכרכי ז"ל
סימן ס"ט כתב ללא פלוגי רצ"ו ול"ת לענין דיכך
ומוהרם"ם ז"ל כחל פי' ס"נ הכית הכרי מרן הב"י וכן
הרב נר"ת ז"ל הרב"ח ע"ר ומאחר דכן הוא תנ"ל להרב
מוהרי"ן לין לומר דוה שתתם שיהיו כאחריות המלוה
עד שיהיו כ' מנים מיקרי קצוצה ומשיהו תלאוריותא
ומלא לא יקרא קצוצה אלא כין יהיה שם ריוח כין לא
יהיה מצ"ל הכאר שתתם שיהו כאחריות המלוה עד
שיהיו כ' מנין ואם לא הריוח כל מקך הזמן אינו נוטל
מידי דרווחא ואם הריוח כאחריות תהב' מנים אינו נוטל
כי אם מה שהריוח ודאי דאינו נקרא קצוצה כלל אלא
לכבי הרווחא להרב הנתקל"ו ז"ל פי' על הסיוך ותבי'
ל"ב כל אחריות הנכאים על התקבל ואם אינם כאחריות
וכל זמן אלא כתן לו אציתיו חולקים הזכר והא"ר בתבי

פרזיכו מקבל עליו אחריות אלא אצלנא תקיכת לעול
מין תוזיכין תכיני לתתיית זכר הכא לתא לאתתיעין
דאין תקבלין כלל ותבי' יהיב ליה אנרא הוחיל דכולה
מלוה אכל לעיל דאצלנא מלוה תכן מ"ם כותן לו זכרו
כציבל ותלוין שהיה ר"ק ולא ו' קף ו' קתבי עב"ל
מלאון וה תעתא דקף אם לא קיכן כלל אלא יהיב ליה
לאתיית זכר ויקיכל עליו התקבל לאחריות כל התעות
ר"ק מיקרי ואין זה אלא תימה דר"ק לא מיקרי אלא
כדקן ליה אכל כדלא קן קף אם קיכל כל האחריות לא
מיקרי ר"ק ותתיתם על מרן כך' שהשוה דעת הר"ן
והכתק"ם ביחד ולבי לאון וה כדאה דרך סמרתק כיניהם
גם תרב נר"ת הביא ב' פי' שפי' רכוותא כמתבי' ולא
הביאתי' זה דהכתק"ם והוא הביא דהרכ"ן שהשוה
הכתק"ם להר"ן וכראה דלא הוו גרסי כמתק"ם תאלוש
הדכרים שכתוב כמתק"ם ומלוין שהיא ר"ק והר"ב נר"ת
לא העתיקם.

ואיך שיהיה לרעת התום' וכל הנך רכוותא לא
מיקרי ר"ק אלא דיוקא כדקן ליה כין יהיה
שם ריוח כין לא יהיה ועוד תלאון ר' תאיר נרצה דלא
נכנסה כשום ר"ק רק תשוי' עלה כדי שלא תהיה רכית
מוקדת'כן הערוך ר' כ"ה ט ושתת'רכן הוא התעם'
כיצלה כפקדון כאתר המלוה שלוה אתר"כ או שתעשה
לכסיף כפקדון כאתר המלוה מקודם וכת"ם הרב
ס"ך תשם הריעב כם"ק כ' ולרכריהם הדרכה היא קילא
מעיסק' פלגא תלוה ופלגא פקדון כתי שידוע הין
דרכית תוקדתא ותלוחתא דקיל תא"ר ולפי"קן ליה
ר"ל עב שיהו כ' תכין כאחריות המלוה ותשם ואילך
כאחריו מלוה ואם ואת היא תקרא קציפה היכי תקיכן
כה תא"ר ועוד קשה אם ר"ק היא לתתי התירו לוקח
רכון כשיקבל עליו הלוה אחריו'תשעה המליאה ואילך
ויהיו לו שבר שירתי מלא עכוריו כפקדון ולא להיות
דר' יעקיה ופשיט למרן הקדום דס"ל דלפי כל האחריו'
על הכותן תעור ואם היתה דסק כתי קציפה כ"ם דהו"ל
לזיקדם מתא דר' יעקיה מי הו"ל לאתור דיכו דר' יעקיה
מתרצת הר"ם בהתם כתי קכן כיכר ירוע ואפ"ה קתתר
טרצת דידי ודלי שרי אלא ואפי' הקציפה היא לא מיקרי'
אלא כשקכלן לאת לתלוה רכר ירוע כין יהיה שם ריוח
כין לא יהיה ואם לאחריות על התקבל הו"ל ר"ק
דלאוריותא ותם"ה היכא רפשי' להתירה כשקבל עליו
סניתן לאחריות תהם הוא דקאתר הרב תה"ד דלפי לחפש
לדיכי ותכלים להתיר לאסור דלאוריותא מכל כהאי טרצת
ועיפ"ק אף שקכלן עד שיהיוב תכין זה לא מיקרי קצוצ'
דהא הם לא יהיה שם ריוח היכי שכועל שום רכר לא
מיקריית ר"ק ותבי' מ"ר מיהא כי אם רכית מוקדמת
וצעיר תני להתעית תכאים ועדיים דאפי' יקבל עליו
ה עתשה לאחריו מיהא כי אם רכית מוקדמת ולתיכא
עצרת דאיתי כרבייהו דקדושים אצר כקרן התה רכני

תציר הלוו ולהם דכתיב לנו דרך ישרה:

ועיד ק"ל כדכריו שכתב ת"מ כיון דהמלוה נוטל
רכר קצוב תן הריוח ואין הלוה עושה כ מוהו
הו"ל ר"ק ויקשה וכו' ונקשה תכ"ל כלל זה רכל
שהמלוה נוטל יותר תן הלוה הו"ל ר"ק ותו תכח פסיקא
ליה תילתא רכל תשעשה על תופן זה היינו עולה לו
ריוח כשבעל התעות ותפשר ריוח כשפליים ומסתתא
דיקא היעלם כשטוטלין עיסק תרעתא דירויחו יותר
מחצין כשל הפקדון ואם יפסיד תם יעשה הכן ול"ו

"חטא משמיט לפסידו ליה עוד זולת נורמות נפלאתי
מהרילוי שכביכול מהרב ס"ך שכתב ומם המלוה לינו
מלמין ללוה וכו' כרלקמן סי' קעז ומם הביא דברי
הרמה"ד מם' רס"ל דכל שקנין לאסור להשטיחו על הקרן
וכתב דלין זה הלא מן המתמיהין שלם כלמת משכיבן
רין זה הוא קלילה ולאסור מהתורה' מעשה רלף לם לא
יש שם ריוח לינו טוטל כלום מ"מ מלחר דקנין מתחלה
דיתעם' למלוה עד שיהיו כ' מנין ולח"כ יתעם לו לשמו
ולינו מגיע למתעם' כי לם לעלום ולהכיב כי זה הוא
כללות דבהיו ס"ל לינ כתב על דין זם הרב ס"ך שיעשה
הכטחו' על הקרן ולהלה לפ"ז לישוב גמור הוא זה ומה
שמיעגו מ"ם בסי' קעז ס"ק ו' דברי הרמ"ד סוף סוף
על דין זה הקיר ההכטחות על הקרן ומתקום שכתב
נפק"ל מלחלק ו':

אי ברא מה שהביא רלינ מהרב טז' שכתב ול"ל
ולכלום הלריך כלן ומלחלק כין הריוח
לקרן דעל הקרן יכול להתנות וכו' יעוש"ב. הלחת לתי
לכן דברי הרב טז' כעלמם תמוהים לקב"ל דלימה כל
המרדה סוחר שחדר על הרב הלכום דמה היא קלילה
שהוא הדב תה"ד ל"ק הלא היכא שקונן עמו כין יהיה
שם ריוח כין לא יהיה מכל הכא שמהנה עמו שיהיו
לחלרעות המלוה עד שיהיו כ' מנין ולם מצולם לא
נדיים לא יתן לו כלום אין זה מיקרי קלילה והתיעם
שהוא לטעמו פי' כיולא כזה בסימן קעז ס"ק ל' שוש
ס"ג דכותם שפא יש שם ריוח יהיו בלחרעות המלוה עד
שיהיו ב' מנין ומעשה ולילך לליה ולם אין שם ריוח לינו
טוטל כלום מינה נקרלתי קלילה ודברי הרב הלכום
כלוכים כטעמם ולק מהרי"ו ז"ל הדנים מזה לת"ך
דכתב על ד"לת"ם לעיל דכמלוה לחכירו וכו' יעוש. לחר
הת"ד מטעמיו הקדושות לא ידעתי לפלוגי כבכי
דמשום דלינו טוטל רק פחות מכבל המעו' מיקרי ד"ק
דמל"ל וה החילוק ולין זה הלא דברי תימה והרלים
שהביא מהר"ב נר"ת לקב"ד ירלה דלין הנדון דומה
לרלים דהתם שמהנה עמו הלא ילוש הלא כי' לק'
וכמשכוטות ולם לא ימלא כן יחזירם לו הם כן ממילא
כשיעבור עלה"הנלי ולא ילוש כזקוי יהן לו הקלילה כין
שיוויח המתעסק כין לא יוויח כי יקמר לו כעל המעו'
כשר לא מצלת כפיווי היה לך להחזיר מעותי והתם
הוא שגרמת לעלמך הכ לי קלילתי ולהכי חשר לו הר"ב
גר"ת מהטיה דהה"ד לחכל הכא שפוקן לו כ' מנין כפקדון
כחלריות כמלוה עד שיהיו ב' מנין והכא עכור
לחלריו לקלוש לף לם המתעם' יעכור על מנלי הלח'
כשלא יוויח לא יתן לו כלום כי יחמר לו המתעסקינהו
שמכיקי נחזייכתי כחלריו' הקדן לחכל להתן לך מכיקי
כ' מנין לא נחזייכתי כי הגע עלמך נתן לי פקדונך
וקיבלתי על עלמי לחלריות פקדונך לפי' מלוכסין מ"ת
לינו מחוייב להתן לך רלית מכיקי לחכל כקדון הרב
גד"ת דמשום הקלילה היא גרמה למיעוט הריוח ס"ל
כשיבה יתן לו הקלילה שקנן והם עלמם לדעתה דרבי
מתניס כן והו"ל כר"ק ולהכי לסור להתנותי גם מה
שהביא הלוה מת"ם טז' על הדרישה ומת"ם מהר"ם
שלנקזר ז"ל על הנותן שכר למקבל לקבל עליו כל
החלריות דהוי רלית גמורה לינו ר"ל ר"ק שהיה
מרלויחא שלא הכוונה דמלחר דעיקר ההיזק כעיני
מתיסור רלית דרבנן הוא כשיקבל עליו הטוקן החלריות
הלא תקרין כולה מלוה ולם יתן לו שכר עד שיקבל

החלריות הדרך והוויח רלית לחכל לינה"ק כחוקן
דמדברי הגום ולינך רכוותה שזכרנו לעיל כרלה כרוך
דלין נקרא ר"ק שלא כשקונן כין יהיה שם ריוח
כין לא יהיה לחכל כהלי עיט דמתנה שיהא פקדון כידו
עד שיהיו כ' מנין ומעשה ולילך למהעם לינו נקרא ר"ק
כלל ולא עוד שלא קילה מהכח רלית ולינה נקרא שלא
רלית מוקדמת ולהכי שפיר מני להנות לינה כמיש
וכפרט הגיש דניהני למתכוינהו כשטרי דידן וכפ"ז
כטוסף שטר הכא כשלקחו דלף מוכר ה' הלוי ז"ל דקנה
ערער על הקנין שתיקן מוהר"ו ז"ן יעוש מודה כשלו
דשפיר מני להתנות דקנין השמירה והמשכונות כפר
כלו כספרי הפום והגלי שלא יערכם עם מעותיו לינו
כ"כ קשה לשמוע דהרכה סוחרים מתעסקים בעסקים
נפרדים זה מזה ועושין קשכון כל עסק לכדו ער לשר
ידעו מה ירויחו מעסק זה ומעסק לחר והפלטור"ם
יעידו על זה וקגלי שלא ישלחם מתון לעיר חת"כ יהיה
המעכב כטוח וישלחם ע"י לכשים וכו' לינו דומה לתנלי
שעשה מוכר"ו ון בהולכת הסחורה עסר' כעלי קשתות
לין מן תחמירים דהתם בכל עת שרולה לשלוח הסחורה
לריך לתת שכירות ד' כעלי קשתות וכודלי דוקא קשם
מלוי לכל ע"כ לנשים כשריס הרכב פעמים המלח
ימלח לנשים סוחרים עוברים ממקום למקום כלתי
שכירות שלח לתם הסחורה ועוד קרוב לחי לוקמי דקלי
ע"כ לנשים רנקטי כלישכח דשטרא לין מכוונה לומר
שיהיו כלנשים עם הסחורה כדרך שלח כשילחו הסחורה
יקויים מנות שילוח ע"י כ' לנשים ר"ל כידיעתם ותלטעות'
לכל לח שילכו כ' הלנשים כדרך ווה קרוב הדבר מלד
לעצותי ולינו דומה לתנלי שעשה מוהי"ו ון להרלות
לסיוסרים דהתם לח מייהי ליה דהסוחדים כוחרים כלכר
מן הסחורה תן מנין דסיוחדים לחדים וללח ישלוח עמם
שלינה הנוגה לכל הכא שילחו הסחורה עם הסיירת לו
כסכינה רק שהחים כידיעת כ' לנשים כשרים ונלתנים
וכלתעלות' לין לו שום עיכוב ילפס לעיל כתכתי
הלמן סהדי דלא תני למיקם כספיקייהו דהכל תנלים
היינו לפי דרך העולם ורלות עיניהו דהטוענים מעות
כשיפק' לא קיימי כהכך הנלים לכל לין הכי נמי לי
ביני לקיים תנלייהו לין לכלי שיעכב עליו ילא רלו כלל
לתנלי מוהרי ון ולעקב"ד ירלה דטוסס שער עיסק'
דידן נהיר ומהיר יותר מכל נוסקי לחר הוכחו שמם
בנו"ד ולפדיון כתשויה לרלוני כתלמכים רכנן דהכא

זלהה מסר חיקנו לנו תשפטים ישרים:

מעתה נסדר לעיון שלחתיו דהלר הודיע שלהים
לותנו לתם כל זולת דהכי שטרי עיסק דידן
היינו כעדשת"ד ח' דכל המעות פקדון כלחריו המלוה
עד שיהיו כ' מנין ומעשה ולילדהן כולם כהלוהה כלחריו'
הלוה ולם עכד הזמן ובעין התעסק המוזכר כל
התמת לי קנלי לת מהימנינן ליה כתנו דמנכבו מז
לכדו לו כתנו דמלכבו כהיותם כפקדון קודם שהרוחקי
ב' מנין הן מהטעמים המתוירים לעיל הן מטעמת
לחריכת רכיון דכיררנו דעיסק דידן חיוק עפ"י דרך הנו'
לם כן כי טעין נלנו כהיותם כפקדון לריך לכרר
טעמלי דהל מסתמת מלחר דשתק עד השת"ק הכל
דעכר זמניה חזקה רחכלו הן קיימי ולא נלנסו רכל כי
הלי לא הוה שתיק ומנלה מון לנשים ולכן לריך לכרר
טעמלי דהלנסו כהיותם כפקדון ומלחר דכן הוא לא
מקימנין ליה כטעמת המוזכר כתנו דמלנסי דהו"ל

כתקום

סימן ז"ך

שאלה ראובן תבע משמעון בן בנו חנוך כתיס שהיה לו ולקחם שמעון לו לעצמו גם מטלטלים היו בביתו ראובן וחפצים של אחד ראובן זקנתו של שמעון ונשארו חפציה בביתו וגם פחפצים של אחד דוד שמעון היו בביתו ולהיות שראובן ילך מהביתו זמן כביתו אחר נטל הכל בנכסו שמעון הלז ועתה תובע ממנו כל הנז' כי לו משפט הנחולה ושמעון השיב כי לא מכל קנה מזקנו ראובן ושפק עמו בשך מה והרמי' ניכה מיתם מעיזבון חנוך אביו שנשאר ממנו כיד ראובן וזקנו כי כשנפטר אביו לבית עולמו היה קטן וכשגדל כל ממונו כיד זקנו ואדרבה הן עתה תובע הוא מזקנו כל ממון אביו ועזבונו שכבר נודע בשערים שהיה נרוך בפתח השר בשותפות לאחרים ובשנפטר נשאר הכל בחזקת אחיו ידי זקנו והוא הוא התובע כל ממון אביו. וראובן השיב כי בנו הנה הוא היה מוחזק בעודו והוא כי מר אביו ז"ל ומר דודו ז"ל הם היו שותפים בסרחפלוך בפתח השר ויהי כי זקנו אחיו אביו כא בימים ולא יכול עוד לעסק ולכות והוא אמר לבניו שיכנסו בתקומו בפתח השר וראובן הוליך את הקרן שניתן לשותפות מכיסו והרשה את בנותנך והכניסו בתקומתו בשותפות עם אחיו וכל מה שהרויח בשותפות הוא לו ואין לבנו שום זכות בשותפות ההוא והרי עד אחד מעידי השטר אשר הוא קיים מעיד כדבריו ועוד ואת כי בנו מתוך על חולחנו כי על כן כל עסקיו וריוחיו שלו הם. ולא גם ואת יודע שמעון פנקס של חנוך בנו ומשנה כתוב בכתיבתו כי השותפי' של אביו היה ושמעון אומר כי שטר השותפות כשם אביו כתוב והוא עלמו היה שותף ועשה והרויח לעצמו ואין לזקיקו שום זכות בשותפות ההיא ומן עתה תובע כל עזבון אביו וכתה יודע אתה כתה היה סבוס המתון מנדוניית אחותו מסכנים עתה תי זקנו בניסוחים וכודאי שעשה עפ"י הדין והבנים עתה עיזור נכסי משם ראובן כתה היה וראובן אומר כי הכל שלו הוא ועוד אומר שהשילו יהבדר עפ"י הדין כי השותפות זכה בה בנו חנוך עתה תיבב ההולאות שהוציא על ניסוחי בניתו בנו חנוך ועל פכיח ושמעון אומר כי כל מה שהוציא מתמון אביו ועל פכל יביא דברו הטוב ושכמ"ה:

תשובה מילתא דתמיהא אנכי הריאה למה זה שאל לשמי ואתה ידעת כי לא כי היא מן תכמה ומין תבונה גם כלא רעת להשאל ולא ריקם לא נכתב עצתי ועוד לחדת היקם מה מאד מצאתי ודברים שכלם שלא להבנים ראשי בין הרבקים לא הוא ועפרו קשורה כנפשו עצם הפניתי ותלהים בימים ושפו"ת שלום לכם חיים שלומי ולהפארת השטן וכבל יום ויום היהו אמר עליך התלחמה כל רומי לא יכולתי להשיב פניו ריקם רק ריקותי מן עצמי מנת דאתרי להביא מן ההריעו לפתוח לדודי כחודה של מחט חמנ יד כתה לתם עוני מכיתי הלחמי ואנב מפיצת ברק נגתר הדין אדרבנן קל סתיכנת לחיתי עולם וכל הרבריתם כנחלי תם תעבדתו עטרת תורי עם כשמי דלל תלהים חיים הרבתי ינחני כתענלי מרק לכל הכשל כדבר הלבה ויורני ויאמר לי הזחק נעמך. ווה החלי כיצור עירי ומוחלי:

במקו' עדים שכתבתן כסי' רל"ו ומאחר דאת הוא היום אי וכיון טוענין החזקתי לא תום מהימן גם אם אתי לא אטענינן להו החזקתי דאבותהן לא הוה מהימן:

והנה לא פורט בשאלה אם היתומים שותפין או טוענים שוב דכר אי מורו כשטר דאת הם מודים אין עוד שום שבק ואת הם אומרים אין אמו יודעים אי כי דיכא טוענים כעדים ואם הם טוענים כריא אין כ"ד טוענים בעדים כמ"ש תרשב"ץ והכיאו הלב"ה סי' ק"ח הנחת הטור אות מ"ח ואם טוענים שמאחו בפנקסות אביהם כתיב לאחר שנר זה פרוב בלקט"ד דלאו כל כמיניהו אאת שוקיים כערים שהו כאן אביהם לא מהני דלא אמרו אחולין כתר פנקס שלא בפנקס אמלוה דאמיר כשיכר כדאכר מהריו"ל והכיאו מרן כיתם ושפסי"ם סכ"ט ופסק מור"ם ז"ל בס המע' אבל שנקס הלום לא אמכחן ואהימן כגר שטר שביד אמלוה וקברת נכוכה היא דלא עדיף פנקסו מאיהו נשיאת אי הוה אי ועיין הכי בבדיה דפר' דלא מהימנא לה כאחוכר לעיל ואף זה פשוט וברור הוא עכ"ז זכר נרכר שאכתוב ממ"ש הרמב"ם ופסקה מרן בשו"ע סי' כ"ר סכ"ה וז"ל מי שאמר ואמלאתי מהנה קטורה לו על ירכו אעפ"י שהיו כערים וקנו מידו כדי ליפות כח אין אאמן לפס הרי זה היכו כלום וכו' וכן מי שהיה חולה וכו' ועוד ואם כשטר והעד עליו עדים וכקיון שמריכין כתב לנוות ולא לוה כל שכן כפנקס דאמריכן כתב לפרוע ולא פרע ולא עדיף פנקסו מפיו דלא מהימנא:

אמור מעתה דמתחייבים היתומים לפרוע הקרן שכשטר ואף חלק כן לוי הגרול שכאמיתת היה נפרע אותו מאחר אחין השלים יכול לילך ולחזור היך ל' יום כמ"ש מרן בשו"ע סימן ק"ו ואף שכתב מהרשד"ם כי' ע"ו דהיינו דוקא שם היה השטר תקויים לכל שם אין היה תקויים לה היינו דוקא לשברת הרמ"ם אל כתשובה דאין מקיימין אאת השטר אלא כפני כ"ד ואף כמ"ש כרב החכיב כסי' ק"ו אכל לדידן דשקק מרן כסי' מ"ו דמקיימין אאת השטר אלא כפני כ"ד ה"ג אפילו אין השטר מקויים מקיימין אותו אלא כפני כ"ד ונראה לפקע"ד דזה מפורר ממ"ש מרן סימן ק"ו ס"ד ואוה מהרשד"ם ז"ל ג' דאיתא נריך להביא לב"ד ואת"ד יפרע אלא כפניו דאיה ר' לקויים שטר שכידו וכפיהו דאוה לזה מדקאמר ר"ן קיימו שטרייכו ואתו לדיכא הכי דמקיימין אאת השטר אלא כפני כ"ד ואפילו להתכונן כענין זה היטב אלא להיות הימים הללו ימי המעשה אין הפנאי מספיק עמדי אכן חלק היתום הקטן אינו יכול להתדרע דאף שיהיה שטר מקויים אין נוכין כי מאחר שאין כו אחר מב' דרכים וכן ההכשר שטעכשטאה אין לו להתדרע מאחר שהיו שמעון ולוי נאמנים לומר החזרתו לו או לא הרווחנו הן עתה כ"ד טוענים כעדים:

תורת העולה דיכבע ראובן כעל השטר כדין כל הכא ליפרע מנכסי יתומים ויקיים שטרו ונבה כו כל הקרן הכתוב כו לכד מחלק יתיס לוי הקטן זהו מה שהשיבה ירי יה כהה ואם אך הוא ועל דכבן להוציא מספק לאחזרו הלא כה דברי נער וכבר ר"ב זעירא קטון למספר שבטי:

הנעזיר משה נחלעטי ס"ע

הנה כתיב כל מלאכת עבדתו וכתיב וכל מלאכת עבדה טעמא דאכתי
הכא טעון למר מוכיח הוא הטעם מכיון
וממעטו קרן לעולם השוכפוף ושלו היא וכתו מנוך
שלוחת כעלמא הכא בהדשה ואין לו זכות ביחוד
כיחוד אבן שם וכה לאוכן כטענה זו שם ולאומר נרמז
כפ' חוקת דכ"ב הקמר אחד מן האחים שהיה טופל
ונוטן בתוך הכיח והיו מוכחים ועטרות ועלחים ע"ם ואמר
שלו הם שנפלו מביתו אבי אמת ה"ר עליו להביא ראיה
ושמואל אמר על האחים להביא ראיה אמר שמואל
מודים לו אבא שהם אמת על האחים להביא ראיה ופסקו
רבני הפוסקי' ז"ל כרב וכרשמר שמואל מודה לי אבא
וכו' והרי"ף והרמב"ם והרא"ש והרשב"א ומרן בשו"ע
סי' ס"ב. והנה לכאורה הוא מגיחת למיוק מדברי הש"ס
דנקט ואמר שלו הם שנפלו לו מביתו אבי אמת דטענה
זו שייכת היכא דידענו בודאי שנפלה לו ירושה מביתו
אבי אמת אבל היכא דאפשר שנפלה לו ירושה ואפשר
שקנאה מאחרים אפשר דלא שייכא טענה זו ומ"מ היכא
דאמת דטענינן להו ליתמי דוקא כהיכא דנלים לו מפלי
לין דנלים טענינן ליתמי והרמב"ם ז"ל כפ"ט מהלכות
מלוה פירש הדבר להדיא שכתב וז"ל מן האחים וכו'
שלי הכרי שנפלו לי מביתי אבי אמי או מביתה מנחתו או
מתנה ניתנו לי עליו להביא ראיה שנפלה לו ירושה
מחרית או מביתה מנחה או זכה במתנה וכו' וכן הם אמת
זה הנוטל ונוטן כתוך הכיח על האחים להביא ראיה
ע"כ וכן העתיק מרן כש"ע ופרישי לה כבי הרי דכתיבו
טענה דיכולים לומר שהכיאו הוא ממון מיוחד כין
מנד ירושה כין מנד מתנה טענינן להו ליתמי ונלים
לדבר לא כעינן ופי' לכמי המפרשים דמאחר דהיכא
שטר ע"ם שמכינן מסטרא ומלי דנרעי בש"ם שנפלו לו
מביתו אבי אמת מכינן לתימר לרבותא נקטי הכי דאפי'
דהיכא דנלים לדבר שהוא אבי אמו לא מהימן עד
דתייתי שהדי שירם ממון אבי אמרה"ם כתניא ומתנה
לכל היכא דתנ חלינן כירושה אי כמניאה ומתנה
מאחר שהשטר יוצא ע"ם:

אך מלי דכעינן למנדע אי שייך דין וה וכן הנוטל
ונוטן כשכסי אכיו אי לא והנה כתב מרן כיתה
יוסף כי' רע"ו וז"ל כתוב כתשובת הגאונים דאוכן היה
מיוחד לעשיר גדול והיו לוכ כנים ה' נדול ואחד קטן
והגדול היה נו"ן כממון האב ומת האב ועטן הגדול
שכל הממון היה שלו ולא היה לאב כי אם דבר מועט כי
אבי אביו נתן לו ה' דינרים ומשם הרויח כל הממון
הזה והשיבו כיון שידוע שנתן לו אבי אביו ה' דינרים
נאמן וכדאמרינן גבי ה' מן האחים שהיה נו"ב כתוך
הכיח והיו חוכי ועטרות ועלחות ע"ם וכו' ואמרינן הכל
חלוקי כשיעורן לימור מביתו קטן עב"ל ועיין כסי
ס"ב ועש"ם כיון שידוע שנתן לו אבי אביו ה' דינרים
נאמן כשבועה ל"ל דמאי לימוך ידוע לפלוני אין ידוע
נאמן כשבועה שהל"ל מעות מיוחדים הן מכל אביו
ומשם הייוב כל הממון ההוא עב"ל מרן ורמ"א להרב
ע"ך בסי' ס"ב ס"ק כ"ב שכתב ע"ד מרן וז"ל ורמ"א ס"ל
לאחי' הגאונים דבן בחיי אביו כמה בחיי בעלת
ולא דמי לאחריכה שהוא אחר ונם משלמין לו שכירות
כל הזמן וכן דעבדי בחנם וים להם שיכות כממון
אחריכן להו ע"כ מבין ריבי עיני הרב ז"ל ניכר שהכין
כדעת מרן דהעתו לדמויי כן הנ"ב כנכסי אכיו לכן
כיב ואחים ומש"ה ק"ל דלמאן דילטריכו לידיעת ה'
דינרים כלא ה' נמי מהימן ולכן הסיבו דכן כנכסי אכיו
דיבו כתכם וא"א מן האחים ולפשר"ן דמרן בכוין בהשגת
הגאונים דחלוקו כן חלוק כביכהו היה כלא הכהן ה'
דינרי ה"ב הגאוני הכל חלוקי בעיכן לימור מעיכהו
קטן ולכן ק"ל עלייהו דהיכני כחלוקי כעיכהן ול"ל
ידיעת כה' דינרים ולא עלהה ע"ר קדום להכווח דין
דכן הבו"ן כנכסי אכיו לדין דכן כיב ואחים:

ול"א למי דכתי דמהימן כחלוקי כעיכהן קאי
דוקא כשטרות היוצאים ע"ם אבל כמע
לא וכמו שמילקו רבני כפים ז"ל כיכה דמך ונעל האחים
להביא ראיה דהיינו דוקא כשטרות היוצאים ע"ם אבל
לא כמע וכמ"ש מרן ז"ל משם ר"ן וכגהון הגאונים שמעו
ומע חוו ולא שטרי הא לימא שהרי כתב מדן כי סימן
קע"ו וסמ"ך משם הרשב"א ז"ל וכתב עוד על מ' שהאחין
השותפים שיש כידו ממון ושוטן שהוא של אחרים עלין
להביא ראיה וכתב כבר"ה ואם היה חלוק כעיכה אין
להביא ראיה וכמ"ש סי' ס"ב ע"ב. וברלה לפי"ז כא
דפסק הרמב"ם פ"ו מה' שותפים וכביאו רבי' בעה"ט
בסי' ס"ג סב"ו וז"ל טעון שמעון שים עליו עדי חוב
מוה השותפו כמנה שם היה כידי כדי החוב ויש שבוע
ליתנו עליו נאמן ושותפים כחוב ואח"ך מחבין ע"ב
כדאלוקין בעיכה ליירי אבל אם יש חלוקין אינו נאמן
דלא ליהוי הרשב"א כר פלוגתיה דרמב"ם ונם בלא
ליהוי דברי הטור כמרי אהדדי דבסי' ס"ב חייתי דבקי
הרמ"א לפסק הלכה דנם כמע ליתו נאמן וכסי' ס"ג
הביא לנו דברי הרמב"ם בפשט והו דלא ליהוי פסקי
מרן בש"ע סתרי נינהו דבסימן ס"ג פסק להביא
דרמב"ם וכסי' קע"ו סמ"ו הביא דברי הרשב"א
בפשט ול"ל מהאחים ושותפים שים כידו ממון ושוטן
שהוא של אחרים עליו לפ"ר כיון שח"ב כעיכם ע"ב
ואין פסק בסי' ס"ג דנאמן לומר שים עליו חוב לאחר
אלא ודאי דפשיטא דהרשב"ם כתבו בעיכם הנא ולהכי
מהימן כמנו עיין כמ"ש לנאמן רק מה שים לנמנם הוא
דלאחרי לא כיאר מרן ז"ל כדברי הרמב"ם דבחלוקי חוירי
כמי שביאר כדברי הרשב"א ופשיטא לומר דהרמב"ם
בשותפין פשט חוירי דלאו לאחים ניכנו ופשט שותפין
חלוקי בעיכם הם והרי הוא כמבואר משם"ב אחים
ושותפים דהיכא הכי ואיכא הכי לכן פוי' רבינ"ח פוי'
הרשב"א ושמעי' שפיר מדברי מרן בחלוקי כעיכהן
מהימן לו' שהוא של אחרים הוא עליו חוב האחרים ש"ב
כ"ם דמהימן לו' שלי הוא והבי משמע בש"ך שכתב
כדינים העולים מסי' ס"ב אות ה' ול"ל ומש חינו נדול
הביאו וכו' כאחין כשטרי לכל לא כמע וכן כנדול שכיב
שאחר לא טענינן ליתמי כלל ענין נאחין ליתר ממקום
אחר בא לי ע"ב מדקאמר בכל ענין מימע ל"ש שטרי
ל"ש מטלטל וימלהא כטענתא היא דהא דאחילקי הטום
היכא שאחין כין שטרי למטלטל היינו כדי ליתב הקפתא
דרב פפא דטענינן להו ליתמי מידי דל"ת מכוהן
למיטען והא רבא לפיק חינא דכרבלא וכו' ולזה הילכו
דבתמי הכא דשטרום יוצאים ע"ם. ותמ"ה ע"ב לפלוני
בהבי עיין ש"ך ס"ק יז משמ"ב היכא דמהימנין ליה
מטעם דמעיסקו קאתן מ"ל שטרי' ומ"ל מטלטל כשטרי
נמי מעיסקו קאתן ועבה שטרי' נם מדברי הרב המגיד
כהנהה כי' ט"ו נר"ת ס"ב שכתב וז"ל אין כאן המיוחד
דכאן תכוכת הגאונים היא כשחיבו חלוק כעיכם וכו'
משמע

משמע שהכין כדעת מרן רס"ד דהשוכרת מנחושים הוא בחלוק כעים הוא ולהכי היה לו תימה ומפרש הרב החכ"ב דלא היו חלוקי כעים ותפני זה מכריכו דליהוו דינרי כדי לתיתלי כמו הריות וקרו לסו חלוקי כעיסתן היינו מחמת הדינרים ודלא כך דפרים להמיהת מרן

על הנחושים בקופן הגו׳:

עוד כתב הרב החכ"ב וים מי שתירן דכמטלטל׳ שהאח תפיס לכ"ע נהמן בשכועה כדברי סה"ת שהביא רבי המחבר ז"ל בסימן קע"ו והחריך להוכיח דדוק בשאם ס"ל להרמ"ה דלא מהני לה חזקה וכעה"ת יודה להרמ"ה בשאה מכל שהח תפי׳ הרמ"ה ז"ל יודה לכעה"ת דנהמן בשכועה והחריך כזה ומן דברי מסורין בעיני ע"כ וכוונתו כרורה דים מי שתירן לתמיהתו על תמיהת מרן דשפי חימת דהנחומי חיירי בשאין חלוק מפתי קשה דכמטלטלי מחימן ממעט מנו כמ"ש בעה"ת ולא מתרינן עליו לה"ר דלא דוקא כלוותת ושטרות ודכ השלום עשה שלום כין הרמ"ה וכעה"ת וכעיני הר׳ החכ"ב ז"ל לא ידעו כעיני אלה הדכריס גם בסי׳ ס"כ הגה"ט לוח ד"ה שכתב וז"ל וכתב הרמ"ה וכו׳ כ"כ שלא כדברי בה"ת שכתב דדוקא כלוותת ושטרות שאין תעיסתן מחיירת אלא המתון וכו׳ וז"ל על רכיעו כי שכתב שכרית כעה"ת בסי׳ קע"ט כלי שום חולק ונם בסי׳ זה ולא כיאר שהכע"ת חלוק על הרמ"ה ע"כ ולפי רעתו ז"ל בסקי מרן בס"ע סתרי להדדי דבסי׳ ס"כ כתב וה"ה אם כתבו לה מטלטלי כרשות עליה לה"ר וכסי׳ קע"ט כתב והוא דלא מצי למטען להד"מ הו החזרקי לך כנון דחזר ליה סבדי חתוק ידיה דהוא עיסקא דזכני הדווייהו ע"כ הרי דאי׳ ליה מנו דלהד"מ הו החזרקי נהמן וה"ה אם כתב לו לפי ס"כ ומהתימה על הרב החכ"ב שלא הזכיר בתיר בסקי מרן ומור"ם ז"ל:

ועל פי מה שתירן הרב"ח ז"ל בסי׳ ס"כ דכרי הטור דבסי׳ ס"כ הביא דברי הרמ"ה וכסי׳ הע"ט כתב דבר הידוע לכולי וכי והירן דבסי׳ קע"ט תיירי בחלוקים בעיסתן ודברי הרמ"ה בשאינם חלוקי׳ לעיס כהכי נמי מצינן לימוכי בסקי מרן דהחיתת דבסי׳ קע"ט תיירי בחלוקים בעיס לכן כתב דהא דלא מהני חזקה כדהיכא עדיס ורחה ומינה דהיכא עדיס ורחה מהני חזקה וכסי׳ ס"כ בשאין חלוקי׳ בעיסתן להכי לא מהני אף בשטלטל׳ אך בשקא מינה לענין דיכא לפי דהא דממרינן בחלוקי׳ בעיס נהמן ליתר שלי הס דחיתר מעיסתן קתן רוקא הוכא דתפיס שטרי ומטלטל׳ היכא עדיס ורחה דחיתן ליה מנו אבל אי היכא עדיס ורחה דלית ליה מנו לא מהימן תפילוהיכא דחלוקי׳ בעיסתן ומרן לשוטתיה חזיל דס"ל דמהני מנו אף בשטרות עיין בהרב ס"ך סי׳ ס"כ ס"ק מ"ו סי׳ ס"ק ר׳:

ובדרך הנב חויקי להרב נד"ת בשער מ"ט חי"ו דרכז הל ואע"נ דנרסי וכו׳ לא ידעתי מה ק"ל מהחיתת ומה נורך לחלק כין שטרות לטטלט׳ דהא התם טוכח כהדיא דחיירי כאחים שהם מוחזקים בחתוק ככל נכסיהם שירשו מאביהם חלוקים בעיסתן וכו׳ ובהא דאמרי׳ היו מטלט׳ תה לנו דליכא קהדי דהחות מדעם היה בשותפות היא נהמן סהדי דלא כלום הלא משל השיתוף ולי מני ליתתי עלי הס שניקנו לי ס"כ בשעדות נתי יתתר מביאת כיתנו לי

כמתנת וחלוקת בשטר וה וכו׳ ע"כ ולחר בשיקא הרפפה לא יכון תירון זה להרב התרומות שהרי הוא ז"ל מכת הסופרים דכשטרות לא מהני כהו מנו ובמ"ש חיהו נופיה כשטר כ"ת ק"ת מש הרחכ"ד כחורך יעוש ויין שכן ע"כ לחלק כין שטרות למטלט׳ דכשטרות לף דחיתן ליה מנו לא מהני כהו וע"ק מ"ש הרב החכ"ב כסי׳ רע"ו מש ים מי שכתב דלא פליני הרמ"ה וכבעה"ת דכחשה לכ"ע לא מהניא חזקתה לפילו למטלט׳ וצ"ל מן החתים מהני חזקתו כמטלט׳ יעו"ש כוה פסקי מרן דכסי׳ ס"כ הביא דברי הרמ"ה כהשג סנו"ב כחוך הכיתן וכסי׳ קע"ט לחידי פ"ל מן חשותפין נוכרין יהודין והנש הלום דחיני כדאי לחכריע מ"מ הכרחה הוא דחירון הרב"ח סרירי וקיים דמוכחת מילתא דרבמי דכר חידוע שהוא מעל חצו מוחק כחלכב דחלוקים כחיוה עכין ועל דכר זה הירוע לשותפין לא מהניא חזקתו ואי לית ליה מינו מהניי אבל כהני דל הסתפין דירשו תתון מחזקת לא מהם מתון מיוחר כין שחיפם חלוקים כעיסתן לא מהני חזקתו ורחוק מן הדכל לחלק כין החשה לא מן החתים כמ"ש הר החכ"ב כשם ים מי שתירן דכל כי האי לא הו"ל להעוד ומרן לחתויי הא דהרמ"ה ולסתום חמ"ך לומר וכן מ"מ החתי דמשמע דינם שוה ככל והו"ל לרמוז סילוק זה:

הדרי כי לחצו מכחומים דחיתי לה מרן כסימן דע"ו ולפי מה דכתיכנא כענינתן דחיירי כחלוקי כעיס כ"ל דחפים היה הכן הנדול כממון ולית ליה מנו דלהד"ה הא הו"ל שותפי שתין להס חזקה וצ"ל ולפשר לי דהא דפסק מרן כסי׳ קע"ט דכחלוקים כעיס לא מהימן אלא היכא דלית ליה מנו לכל היכא דל"ל מנו לא מחימן היינו רוקא כדכר הידוע שהוא מעל השותפות דכיון כדכר נודע לוקי דכר דמעל השיתפות הוא מה יושיענו זה דחלוקים כעיס וכמ"ש לח"כ מרן כס"ע והוא מהרלכ"ד ז"ל אלא לפי חזו דהאי חייתי זוזי והאי חייתי זוזי ובבנו עיסקי ולא ידיע כחה חייתי כל חד וכי ולהכי לי לית ליה מנו לא מהימן לכל כדכר שהינו ירוע שהוא מעל שיתפות לף דהוו שיתפי ולית ליה מנו כיון דחלוקים כעיס מהימן כשכועה דלית מעיס קתן ולפ"ז כנדון הנחומים לף שהיו חפים הכן ולית ליה מנו מהימן פשכועה כיון דחלוק מחתת הם דיכרים והינו דכר הידוע לשותפים לא שיהיו הלוקות שהיה הלב מיחזק לעשיר וכנו נ"ב כחתן ושעון ברוב התמון אלו ממה שמיגל מלותם ה׳ דיכרים כנהמן כשכועה:

ואיך שיהיה נקטי׳ מתכוכת הנחומים הלזו דכבן הנו"ל כנכסי הביו דינו כדין ל׳ מן החתים שהיה מ"ב חוה"נ שכהב ולל כתו שהדין כשה הט"ב כבי ס"ב חוה"נ שכהב ולל כתו שהדין כשה הט"ב כחוך הכיתן הדין כנו"ל כנכסי הביו מהר"ם חלבוב ול סי' ט"ו ולמה לא הביא תכוכת הנחומים הלזו ולהיכו ל כהב עליה הנקד סי' דע"ו וכהדי הורחין דשה רחיתי לו ול שם חיה ו"ו שכהב ולל דווקא כלוותת ושטרות של מו"מ תכוס דקלא חיה להו ולא שייך בהו מינו מכל כבל דכר שהיה יכול להחויק לי לחת נהמן מהר"ם חלבוב סי' ט"ו ע"כ ושה שהביא דכרי הרב הרמ"ה רס"ל דנש כמטלטלי על השה להכי דחיה ולעיל חוא"ד דהביא מחלוק הדת"ה וכבעה"ת דלבעה"ת מהימן מנו כמטלט׳

עם היה לו לכתוב הכי הרמ"ה דקאי כסברת הכעה"ת
מה שייסב מיהר"ם שיך לדעת מוהר"מ שכתב עוד ול"ל
והנה ים מהפוסקים למד מהכיח דלשה הנו"כ כתוקפיה
וכו' שכל מה שכיר הלשה הנו"כ מתוקי' כשל הבעל לך
לפי הפוסק ההוא לא חמר אלא כלשה שחזקתה נוכחת
מכל כיולה וכו' אכל כאן שהוא נדול ונו"כ לא חשוו
שינדל הכיו ואתו וכו' ככר הרב החכ"ב דחה חילוק זה
כמו דע"י שלא נראה בעיניו כמ"ש לעיל ומה שהכיא
ראיה הרב מלשון מהגיה דאין מקבלין פקדונות מקטן
ועבד ולשה דאלה"ה ליתני אין מקבלין ואפי' נדול אם
נו"כ כנכסי הכיו אחרי כיון דאין משום דנקטי
לשה ועבד וקטן דכאו איכא רכותא דאפי' אין נו"כ בכתוב
הכיה לאשמועי דאפי' מקבל מהם נם כפי' קע"ו הנהכ"ו אין דר"ל
הכיה הרב החכ"ב מחלוק' זו ופי' דעת הרשב"א שלא
פירש הרמ"ה שעם נס על הרב מלשון זל"ק שכתב
אם זל ואע"נ דכפ' חזקה וכו' מ"ל דהיינו כלונות
ושטרות שכתשה ואתן וכו' אכל כשל דכר שהיה יכול
להחזיק או לאחר כאתן כמ"ש הרמב"ם פ"ו דשוכרים על
מ' שהשתפי שתודה כאוב לאחר וכו' נאתן ופורע תשם
לאחר ע"כ וקשה מה רחיה הכיא מהרמב"ם אימא
הכם אינו חלוקי' כשיפתן ולהבי מהני ליה מנו אכל
אם אינם חלוקים ל"ש ע"כ נראין לחלק כן לסברת מרן
ספקק להיות דהשב"ח פסקי' קע"ו וכמש"ל ק"ו:

היוצא מן המאוכר מהני מילי מעלייתא דכתן
הנו"כ כנכסי אביו דינו כדין מ' מן האחים
שהיו ליתו ושטרות וחלוים ע"פ ובשטות כחיים חיותו
ישנו אחיו שלו אם היתו חלוק כשיפה עליו לה"ר ולא
היו מעלמו לדעת הרב ז"ך והרב כ"ה הנ עליו נס נן
לה"ר לפי' היה חשום ואיך ליה מנו דלא חילקו כיון דאשה
כמ"ש כחיך הכיה לא' מן האחים ולדעת הרב מהר"ם
אלשיך יהיה יש שחירן שהכיה הכב"ח הנ"ל כפי' רע"ו
אם היה חשום ואיך ליה תנו נאתן לו שלי ואם היה
חלוק כשיפה נאתן לו ב"ע שלי הוא כין כשטרות כין
כשעלם וכן אם מת אפי' היתו חלוק כשים והיו שטרו'
ולישיה יחלקין ע"פ שטעמין ליורשיו דשלו הם וכיון שכן
חניך כן לחזקן הכיח כי"ר אם היה עומדו כחיים ושנן
כשטר שיחות זה שלי הוא כי ממתון של הקרן מדיני
היה שכיחי כי לעצמי כחזקן הנשות לפוס דינא ולאחר
מתין נחתיו כשחפיה ומתמט היה פירוש אם היה חלוק
כשים הוא נאתן ואף שרין זה אחריהו כלונו ושטרות
ואפי' קניים ועכדים והקרקעות ושט"ח כלע"ד דכ"ע בב"ד
כשטרי שחפו דאפי' החם דלא ערח כנופים מידי
אמרין דידיה הוא כ"ש כשחפיה דמהעסק כלונו והוא
ומשעכד כפיה וכפרט כעכודים שדים וכנניס כ"ש
וכ"ש דאמרין דידיה הוא ואין לרחוקן וכות כשחפיה
זה עד שיהיה רמיה כשני עדים דהמתון של הקרן שלו
הוא וכ"ש יצחה שנפטר לכ"ע דטעמיהו ליורשיו אף שלא
היה חלוק כשים דדיוקים הוא ולי' הדיוט מלחה דכב"ל
לא שני כעדות העדים שיעידו דמתון הקרן שלו הוא
דכשלמת נבי שטר מכר לא שם"ח דלמו כנופים חלויה
רוחה אלא כמעות הללו לא כעדות עדים דמתוק
דידיה הוא דאל כב"ר דאלו ג"כ כמעשה ירו
ושורת דניפיה ונפשיה לו לא כני כעדות עדים דמתון
הקרן אלו הוא דאף אם יעידו כן לומר דכהלוחה אחת
לידיה מתון זה עד שיהחק וירוח ואחר ומן הרוחק
הי הקרן יקיים לו מניח פרישה דבתון שהשאר כחיב

ע"ם טעמיהן ליורשיו כדי להחזיק כשטר כשכוך ג"ם
ואפי' למעות הקרן לא מהני מידי עדות עדים דהמלו
את מכירו כעדים כ"ש לפורעו כעדים ולכן נריך שיעיד
שחתנו היה מפור' כרכר דכל מה שירוים כשוחבו בלו
דידיה הוא וכל שאין כ' עדים דמפרשי הכי לאו כלום
הוא קרנא ופירי:

עוד זאת יש לה הרכר מפורש ככ"י כי' קכ"ג מאו' מ'
ול"ל כתכ כהע"ב כאות שין שיהוף ירושלמי
ל"ר אמי כין שנראה קלוק כחיי לכיו מה שסיבל לעצמן
ואיכא לפרושי כנון שסיבל ממונו לעצמו כחיי אכיו
והיה סמוך ע"ם לכיו ולא תבעו לכיו כחייו מת שסיבל
סיבל לעצמו דאלו"ן כתי חוחדנא מהלה אכע לא
מחל ליה ואין לחוש חולקים עמו ל"ם מניאה לא כאוכח
כיון שלא תבעו לכיו. ככנים לעצמו ע"כ:

וכתב מרן כבר"ה וזל וז"ל על זה מדיקנין כפ"ק
מ' מן האחים שהיו שטרות יוצאים ע"ם
עליו לה"ר ואפשר לו' דהכא מיירי כשהיה מפורסם
כחיי לכיו שהיל מעות דודתי ודע שמאחר שידע ושתק
מחל ומ"מ לשון כן שנראה חלוק אינו כוח לו לפי
דיוקר ל' שהיה חלוק כעיסה קאמר וכההיא דפ"ק
אכל אם לא היה חלוק כעיסה אע"נ דידע לכיו ושתק
לא מחל ע"כ ונראה דאחילה נראם מרן כביש כפי' הרב
העיטור זל שכמתון דאב היה נו"ב כהכן כחיי לכיו ושנל
מתון לעצמן ועלה קאמר הרב כעיטור דכיון דשתק
מחל והוו לכן ולכן פריך ליה מרן מכהי' דאחי' השותפי'
דעליו לה"ר ואי לא תמרינן דשותפין הוא ומשמע דה"ה
כתי ככן כמ"ש לכיו דכל עוד דלא לידעו דאם
שהל מתון מיוחד תמרינן מנכסי לכיו ולא תמרינן
מחל ועלה קא משיב דהכא מיירי כשהיה מפורסם
כחיי לכיו שהל מעות דודתי וידע ור"ל שהיה יודע כחיי
לכיו שהכן עשה מלאכה לאחיה או כחורה וכריוח ולא
נגע ולא פנע כמתון לכיו ונהכי ליכא למהלי כלל
שהיו מתתון לכיו אלא משום ליתא לאחריא ליכא הכא
דכיון שהיה שתוק ע"ם לכיו מה שסיבל סיבל לאחש
דהו"ל כמתנה להן שהיה של אכיו וברכעי למימר קמן
ולהכי קאמר כיון דשתק ולא הבע מחל ומתן לא נחש
ליה כהאי שיורנא ופירש היטוב כבן שהים כלעג כעיס
קאמר וכן אמת לא חילפי מילתא דעתה קדום לדיני
הדיוט כפיהום זה דאי הכיוה לומר חלוק כעיס שלו
שתוק ע"ם לכיו וסיבל וקאמר הלמודה דסיבל לעצמן
וכמו שרחיתי אפי' כן על הירושלמי הרב שרה יהושע
בפ"ו דכתרא לדידי חזי לי כמו זה בשבב פי' זה השלח
שלימו שתוק ע"ם לכיו מהיב כאיתי שסיבל לאחיו וכפרע
מרשתם כן ושמעת אפי' הוא נדול וכנדול והיינו שתוק
ליכא תתן דם"ל שהיה תניחתו לאכיו שהרי כפ"ק
דתניעת אישה פלוגתא ר"ו ור"ל אתמני' דתניחת כעו
וכתו הקטנים דר"ש ס"ל לא נדול נדול מתם ור"ל ס"ל
נדול מתם וא"כ נדול ואינו שתוק ליכא ת"ר שיהיה
לאכיו ומה ס"ד ים להאוקי להשתיעכו חידוש כזה וכמו
כן כהא דקאמר הו כהדיא דשיתעכו ספר כעו אחוי
מפלג עמיה אחה עוכרת קונטי ר' אחי אמר כך אנו אן
לדש שמעת מכוחה חולקים עמו נפי כחלוקים כעיסה
ואינם סמוכים ע"ם לאחר ואכרהן לים מעל אחיו מירוש'
לא מה שעשו הלה למיפלג כהדי אחוי כשפטני ע"ם
וכי משום שהם כני ים ל' יקלוקו עמו אהמה ה ולי
תיע דכבן קטן מיירי דאינו שתוק ע"ם לכיו ואם מונה

הרי הן כחזקת החב ע"כ והוי עלה הרב בנלחל שהרי הרשב"ם הוא מכת הכוכרים דשכירותו ומעשה ידיו לחב וע"כ נם פירות הקרקע דהב ניכנו ולהיו מוקיב עפ"י קברת הרב הניעטור דמשום דשהק ולא הכנ כל ימי חיי בנו מחל יעוזב והשתא ניחזי לחן לשיטת מרן כבר"ה דלא מהני מחילה מה יענו שפתי נדיק להשו' הרשב"ם הלזו חלא ודאי ע"ל דשחני הכא דהל ממון מיוחד וניין שנודע הדבר שהל ממון מיוחד לא שהים שמוך עכ"ם לחכיו מה שפינל סינל לעלמו ולכן זיכה להלמתן דחוכן חלא שנרמה מדבריו שנריך שיהיה דוקא יהוב שהל ממון מיוחד ולא סני כמה שחוכח ושטרות יונחים ע"ם ונרחה דלא לחלו דשם מת על החחים לח"ר חלא דוקא כדחיכא יודם דטוענין ליורש חכל לנבי כ"ח דכן לח טענינן ליה ולהכי הנריך הרשב"ם שיהים יודע שהל ממון מיוחד וח"כ לפ"ז וכה חנוך בן דחוכן במעשה ידיו ותיון לרחובן חלק כלל ונם לפי תירוץ הרב בנלחל יזכה חנוך כיון דלא הכנ ליה כל ימי חייו ולחחר שנלב"ע נקו חכנ חל כיון הדמים לח וכה כהס כמ"ש הרב שם ועוד טוכל לחדן לקושי הרב בנלחל דשחני נדון הרשב"ם שהיה הכן נסוי וכשים לו חשה לכ"ע לח וכה החב דהכן חדעתח דנפשים קו עכיר וכדכעינן למימר קמן וכיון שכן חיכח למיפרך על הרב בנלחל דהכרית דינו מתשוכת הרשב"ם חיכה לרחובן וכל היר המדכה לכדוק מני לרחוה רחיה זו חייב חשוכה הלזו משום דהיה נסוי וכרכחיבנת וכנרחה דהישמיט להרב ז"ל דכרי הנהוה משרי דפ' חלון שנו' לקמן כם"ד:

ואל תשיכני ממ"ם כם' המים דעים סי' כ"ח על הירוש וז"ל כך כ"ל פי' בן שהוח מקבל פרס מחכיו וקנין מעים' וממטוחיו וסינל מחוקו ממוך שטולה כין כחיי חכיו כיון לחחר מוחו מה שפינל סינל לעלמו חע"פ שהם שוחפין לנמרי לחרי מיהה חכיהם מפני שחוחה סטולה כמחילה היא שחוהה בלה מכח ככסי השיקוף וה"ה משמועי הרחי חדא שחעפ"י שסמוך ע"ם חכיו מחיחתו לעלמו כיון שחלוק מקיבול פרס המוחר לעלמו הן ככל מה שפינל מהם כינל לעלמו וכו' ע"כ וידוע דפ' המים דעים הוא מהרחב"ד והוא ז"ל מכח הסוכרים דמעשה ידיו לעלמו וקלחתי דאי הוה שקיל פרס מחכיו וקנין דמחנו וסינל הרי הוא שלו שמע' מינה דלרכוותא דפליני לפי' כך"ב הוי מעשה ידיו להכיו לא ליקח דהרב"ד נקט לופן לחד כחר"ם דיכי חוה עובדא לנבל סטולה שלא מחמון חכיו וה"ה שם עשה מלחכה והיה לוכל ושוחה ע"ם חכיו ומחוקה מלחכה עשה והנלים שחיל שלו וחדל מינייהו נקט וע"כ לעיולי כדי שהרי הרחב"ד הוא מכת הסוכרים דפפ' שחוך ע"ם חכיו מעשה ידיו לעלמו והיכי לקחת משום שטוחל פרס וקנין חלא ודאי לאו דוקא וחדל מינייהו נקט והחולקים ס"ל דדוקא שם היה כחוך והשכיר עלמו או עשה מלחכה שכירותו ומעשה ידיו לחכיו חבל שם הל לבן ממון מיוחד ותחוחו מחוכינל סטולה או שהיה שוטל פרס וקנין ממנו ועשה והרוויח הרי הוא שלו דכיון שהל ממון מיוחד והרויח כו כולי הני לח הקנו רבנן שיהיה להכיו חב שהוא כחוך ונרחה ע"ם חכיו ומנה"ב דהרעפור וסיעתו מיידים היכח דהרויח ממחון המיוחד לבן שהוא לבן חב שהוא שחוך ע"ם חכיו:

עוד

תשכחתי דרכי לכחור לומר דב"ד הלילה לב"ב לח זכה רחובן כדיוח שהריוח חנוך כנו הקשות שמוך ע"ם דמידי הוא טעמח לחמרו חכמים מניחתו לחכיו משום חיבה שמח ימנע ולח יפרנסנו מש"ה חקיבו ליה דכנן וזכו לו מניחתו ושכירותו וכמו שפי' המפרשים להחיא דרי' דק"ל כוותיה משמ"ל הכח דריוח הבן עולה לכדי פרנסתו ולחחריס עמו ולימא קלקלה לח חקון ליה זכיה ונלע"ד להכיח דחיה על זה חתקנ מניחת חשתו לעלמו ופריך פשיטא הב"ע כמנוחשת ואיבה מנורם וכו' טעמח מחי חמור רבנן מניחת חשה לבעלה כי היכי דלא חיהוי לה חיבה הכח חיה לה חיבה ואיבה הרי היכח דלא חיח לחת דחיבה לא הקיבו רבנן לף חנו נחמר בנדין זה כיון דליכח הני טעמח דמשום חיבה ולא יפרנסנו דחדרבה ניחא ליה לפרנסם חת עלמו ולא לקחת ממנו ינים כפיו העולה בכפלי כפלי מכרי פרנסתו לא חקנו רבנן לחוב כדמ"ו זה ויניע כפיו דליהויין לחכיו דחין חכין לחדם הן חתת דרחה חיוק להרב הדיוסה ז"ל שכתב על דברי הוס' דכתובות דף מ"ד ב"ה משום חיבה וז"ל ת"ת ולדידהו נמי מי ניחא ליה דחת דחמרינן ביון דשמוך ע"ם החב הוי מניחתו דחב נם לחיוב נמי כיון דחזקת מיניהו חיהוי מניחתה שלהם ז"ל דלמעמ החוס' הא דמניחת כן השמוך ע"ם חכיו של חב לאו משום דחיישי' לחיבה שלא ירפה לזונו חלא שכך היה נרילה יפר כעיני חכמים בשלם טוב לעשה הטוב דכיון שהוא זן לוחו מן הרחוי הוא שיהיה התפילה שלו מש"ה בפי לחמן דכב"ב מיחזק מיניהו ולא שייך הני טעמח מש"ה מניחה לעלמה ע"כ ותדכדיו הללו ניהיה פתחון פה לכב"ר לו דכל מה דדוחק הכן לחב הוא ל' המרכה זל' המתעניו דהקיבו ליה רבנן לשלם נתולו נם נוהים להשיב דלא חקון חלא כריוח שהוא פחות לו קבוב לכדי הוילחה משום ועשית היטב והטיב מכל שיקח ממנו בכפלי כפלים לחת ובכב על מזונו בולי הני לא חקון ליה שיולילהו נקי מכלשיו להיטיב לזה שהחב לו חוצה: **ובר** מן דין דכרי הבריוה והדריוה קשים כעיני דלישתמיט ליה דכרי הסוס' דפ"ק דמציעא כד"ה ר' לוחר לח נבול שכתבו וז"ל דלא שייך מיכה חלא בכנו שדרכו לזונו בקיור וקש לא יפרנסו וכו' לכל הדם בעלמא שמוך ע"ם מכירו מיכה כנון יקוש כיולה כו לון שכיח שהחת מניחתו לחכירו ע"כ הרי בפי' החתר דטעמח משום חיבה וכיון שדרכו לזונו קש לא יהיב ליה מניחתו לא יפרנסנו ואדם לחתי לא יפרנסנו כיון שים לו חב ולאו טעמח משום חבלים נמול כמ"ש הרכו וע"ק לפי דבתב הרב ז"ל דב"ם כיוסים על שולהנו דהו"ל לחתויי מניחתו לבעל הכיוח דיוחר חיוו להבלוס נמול דחטוכי' לוכיה נם כחם עיריכין דע"ט כר"ה ומוכה כחבו וז"ל ולרי נר' דלא חהני טעמח דשמוך ע"ם שלח בבני מרחל לפרנסו ואם לא יהיה מניחתו לחכיו יש לחוש שלא יחן לו מזונות מכל שחר כ"ל השמיטו ע"ם כ"ה. ליון מניחה שלו ע"כ נם המרדכי כחב וז"ל דבנו וכתו הסתוכי' ע"ם הוא דחיישינן לחיבה מכל עבדו ושפחתו כשבח הם חוכלין ע"כ הרי דטעמח הוי משום חיבה וכמו שעלחה על דעתו ז"ל דמשום חבלוס נמול נתנו נה ליברל דהקיבו' שהקשה בעל הבריוה קושית היא ולא רחינו מי שהביר כוה ולעו"ן לפי חותר הנוכח דהשום ם"ל כהשך שתם"ל בשברת רבי ז"ל דבכתך כיון דילמ' נבי

מילתא לאחוי על הפתחים יותר מכדי לא שכיחי לא אתי לאחוי חבלי לתקן דליתי מילתא לאחים משמ"כ וכן דלא ושלא כהו מילתא טופח תקנו להו מילתא לאכ דלא ליתי לאהדורי אפתחי אלא לכתחי דכתב פיון דשיעור מכתי דעתו של האב רחימא ליה ברוחה יותר משלתנחו כמ"ש כתם לעניל דמ"ב מ"ש לא תקיפי רבנן מעשה ידיה ומצית לאחיה משום משם היכא כיון דיש סברת מגו זו רחימא ליה כהרוחה וסו"ל בלאו אחנה בסי' שכנותיו יזוכו מגבסיו ולא ליזכו-לאחים במעשה ידיה ומצילתה רחימא ליה כהרוחה:

שבתי ורמה דלאו מילתא אלא אמרי לפלוגי בין ריוח גדול למעט דכיון דתקינו ליה חז"ל מציאתו לאביו ולהריב תעיטות ושיעתו שכירותו ומעשה ידיו קות כמציאה וכה"ג אמרה ת' המרכה ואחר שהמעיט דלא פלוג רבנן ואיתיה לזה מעשה דתקון בבבן מעשה ידיה לבעלה בנגד מזונות משום לויפ"ה מוחרי"מע"ג כתבות ת"ש סי' נ"ח נסתפק בלאו הפשיט בכבפקוק בכיח פשרים והמה כלאיות סומך להביא ערף לביתם ומכלכלות את בעליהם אם נאמר דאשה כדאי לכעלה ריוח בכל אשה שבאה ויהיו מעשי למעלה ולא בסתם ואיכא למיפרם ואיכי נאמר עשה דכל אשון זה כמה יוקח במעשה ידיה ישום ועיין להרב משנה למלך פ' כ"ה מכל' אישות ופרי מגדים פ"ב מהל' הנ' ומהסם מוכח להדיא דפשיטא להו לרבנן דאי הוה ויין לה כעלה וכה בכל מעשה ידיה אפי' במרגיין דלא מספקא להו אלא היכא דאין ומה כמה יוכה כמעשה ידיה נקטינן דכבן הסתוך ע"ש לכיו מאחר דהקונליה מציאה ומעשה ידיו משום מיכא קנה כל מעשה ידיו משום מזונות אם תעבו ואם הפכה ירוח וא"כ מהאי טעמא וכה דאחון כב"ד בכל מעשה ידי בנו:

עוד נאלוה מלין לזכות אשון במעשה ידיו והרוחה דיוקיה אפי' נימא שהיה סמוך ע"ם הרמ"ם שם וצל"ע מדכתבו הגהות מרדכי כפ' אלו עת"ם הרמ"ם שם וצל"ע ה"ה נמי הכא אין לזכות העיוקה ע"י בנו הסמוך ע"ש לכיו דידו כיד אביו ע"כ וכתוב כהב"ה וצל"ע ומיהו לאחר שנשא לא מהני סתיכות ע"ש ויכול לזכות ע"כ הדי דכל שהיה הבן נשוי לא תקינו ליה רבנן מציאתו ומעשה ידיו לאביו דידו ליכו כיד אביו הנס שכתבו הם הענין בלי טעם נלע"ד דסברת הוא דמאחר שהוא נשוי ודיחים כמו מרו לא תקון ליה חז"ל מידי לאביו דמהי יעשה גם הוא לבניו וחב נופיה ניחא ליה דליהוי מעשה ידיו דידיה כדי שתחים קדמו מאחר שכבר נשא אשה ומו"ח צ"ל פסק דברי הגהות מרדכי אלא כסתם כת"ח סי' סט"ו וצל"ן נראל שים לי לשה שעפ"י שסתוך ע"ש אביו מוכין עי"ש כ נס הגהות סמ"ק פתנוה דפ"ב כתבו מיהו נראה דאחר שנשא לא מהני סתניב ע"ש נס הרב הלבוש כתב כן נס הרב הלבוש וצל"ע ונראל שים לו לשה שעפ"י שסתוך ע"ש אביו מוכין עי"ש לפי' לכתחילה דכיון שים לו לשה עושה הכל לרצות דנפשיה ולא ע"ד אביו ע"כ נס מוהריק שכתב הנשה הלזו והב"ג שכתבה כלשון זה לאו משום דאיכא עליה דאלוג דאי לא תשכחן לאו דאלוג כזה אלא משום דלא לשהכח דכר זה כפי המפורסמים כתו הרמ"כם וכיוצא בתבה בלשון זה עכ"ל דק"ע מרן הס"ע עלה כיון דכל שהכן נשוי ויש לו לשה לפי' לכתובתה דל"ל מעשה ידיו ושכירותו הן הם לאביו

משום דהוה סתוך ע"ם ומשו לאיכה מודו כשוי דלא"עם דיוקיה בקל טרח ולכיקי קל עביד ואכיו נופיה ניחא ליה כך ולמרינן דמסתמא מחיל כיון שים לו ריחי' כלומר ואהכי כתב ה"ה מוהרי"ו הלוי צל סי' קכ"ד וצל"ע ועוד לפי' ר"ח והר"מ ז"ל ורבי הגהה זו על מזבח דכרי ר"ח והר"מ דלא"ם ה"ה תיפוק ליה לפי' אם לא כשה יכול לזכות לם' שהר תכוותה כיון דלאכיה דעתה לחדת מקנה ע"כ נס חרב קנה"ג נכי ע"ר הביא חילוק זה משם מוהרי"ו הלוי ותוה"ר נתליקו צל פקנו כי ולא לייתי קום מולק עי' והנס הלום שהיה משפטני שמואל פכי' כ"ה לא זיכה כ"ד להחזכן מעשה שהיה כשו חין לופר דפלוג כזה שהרי לא הזכיר על דל שפתיו הך הגהה דחשיבי הלא דכיון דכבר מצא מקום פטור להחזכן כל"ד בלשפת לחדיבא לא חש להך לא זכות כחזכן דלרבי הדיוט חזי לי דעשה זה יש כו בדי שביעה לזכות לאיך במעשה ידיו והרוחה וחין להחזכן בהו קום זכות כלל:

ומעתה הבוח נכות למאי דעתין עוד החזכן כי פשנקסו נמל כתוב בכתב כנו חנוך כי כל שהפנו זה ומה שירוש כה הרי היא לחביו. הנה כבר דין זה דפשקם כת כתיבת כדבתי הפוס' צל לים עלן דנלו על הכר פשנקם מי חזלינן בקדיה להוליה מן הוחזקים או לאו וכמ"ל ויש משתכבו בזה על תבו הרמ"ם והלשכ"ת יעויין כס"ע סי' נ"ח וסי' קי"ו וסי' קי"ו ומ"ה ומאור הנולה הרב התכ"פ צל הקלה לרוכה בכל המקומות הנ' עיין עלנו וכ"ל ואם אמרינן כבוח העיר כפרט זה יתיכו הכדי"ם ונלה ע"ו פתסק ומה שנלע"ד כקלרה לדעת מרן לויסב פסקינו להדיל דהוכ' שהוה כב"ל שחייב לפ' מנת לא תמרוכן כהה שלא להשביע כיון דטרח וכתב כן כב"ל בפנקסו ודלמי שהוא אמת אלא אם עפי זמנים לטעון טעונת פיוצון ומ"ה פסק כסי' ס"ו אם הוה כב"ל שחייב לפ' מנה מיכו יכול לטעון השטאה ולהשביע וכפי פ"ו פסק להחיה דפרשב"ם דיחזכן שמת ונמלת בפנקסו כתוב כב"ל שהוא חייב לשטעון מנה היורשים פטורים וכי אלא"כ היה תוך ומנו משמע דכתב לא טעונין אלא להשביע אבל היכא וכתב בפנקסי דעשק פ' שכידו הוא על פ' אביכא למיטען אלא להשביע ואיכו אמת ל"ד להודה שהוא חייב וכתב בפנקסיה דחייב שאכי אכל על עסק שביכו אם מעלה ליה כשם לחרים שפיר יש לומר אלא להשביע אא"כ יש רגלי לדבר שנה שכתב הוא אמת ומ"ה פסק כסי' נ"ח יש לדון עפ"י בפקס ס"ת שיגיל לכתוב כו עמייכו ואפי' להוליא מיתומים קטנים קיבל דיש רגלים לדבר וכו' משמע היכא דליכא רגלים לדבר דאיכא למימר מה שכתוב הוא אמת ואיכא למימר אלא להשביע כיוצא כזה היה דפסק כסי' ס"ה וכסי' נ"ח אשה נמלה כתוב על ס"ת חלוי אל פ' לא וכה מוהו פ' כאותו שנר דאיכא למיטען אלא להשביע ומאחר שכן כ"ד איכא למימר דחכיך התוכ כשאלה אלא להשביע כתב כן בפנקס דמהי רגלים לדבר איכא הכא:

ועוד אמי אומר דכ"ד לא אתי כלל להחיה דפתחכתו כה הפוס אי מפקי ע"ם פנקסו אי לאו דהכם בדכתב בכ"ל חייב אפי' מנה לפ' אי כתב על עסק שכידו שעסק זה אל פ' הוא אין פנים לומר דקונשטא דלי וחייב לאותו פ' מנה אי בעסק ההוא שנתעסק בו לשם פ' למחצי שכר או פ' אטוחיא כלים כב"ל דליכא חד מהני לכבי דלאו עסק מחורה היה כיד מנוך ותכתב עסק זה

שלהבי הוא אלא דשוקפוק הוי שנכנס בפתח השער כהכ
עלה דשל אביו היו ומלחד עלוי לעולם דלא וכה אכיו
במעשה ידיו ומשלו ומתנו לך שסיים ממוך ע"ם אכיו
מטעמי דכתיבנא ס"ל מה יתן ומה יוסיף מתי דכהכ
דשל אביו מילי ניכהו ובמתי נקנו אלא סדברים רניחת
ניזכה בהם אביו ולא דמיחי להחיל דפנקסו של הדם
ואפי' ניחת בחמת אחר שרטט וכתב דשל אביו הוא
סוף סוף אם היה דרך מתנה הא לא עבוד בה דרך
הקנייה וכמילי לא מהני מידי:

ואחרי הודיע אלהים אותנו את כל זאת דלא זכה
דאוכן בריות כגון חנוך ים למקור אם ים
להאוכן דין אפוטרופוס אם לאו ולידי הדיוט חזי לי
שאין לו דין אפוטרופוס שהרי לא מיקרו אבי היתומים
וגם ב"ד לא מינוהו על ככה:

וב"ח לא גרע מהיתומים שמכרו אחר כ"ד הרמב"ן
דין אפוטרופוס ל"ד דהתם סוף סוף יודע
לומר כ"ה דממון היתומים בידים הוא ולבבי כו"ל
אפוטרופוס אבל הכא אפילו דעתיה דאוכן דכולי
ממונא דידיה הוא דזכי בנויה מדיבא לפי מה שעלתה
על רוחו ואחתא לא מינלין מולי אלית לים זביים
כגרמא דלא נכנס בסוד אפוטרופוס וכיון שכן מבעי
ליה להתחשבון מכל מה שנכנס בידו מנכסי בנו ויפקח
מה שהולית עליהם כמ"ש מרן סי' ר"ן סכ"ה ואין
להקשיך בעה"מ מרן כאן סי' קכ"ג כי לפי הנראה
דלאו לשם מתנה ונם ויקוית עליהם מאחר שכבר רופף
לקיים מצות הכבה כל מהי דינטל מנכסי בנו והנם
דאוכן כבית דיחמי היכו מאחר דלא מינהו בנו אפוטרופוס כמ"ש
ונם כ"ד לא מינו אחוהו אין לו דין אפוטרופוס כמ"ש
בתבו' מוי' הביאו מרן כ"ו גל כתיב בתבו' מוי' דאוכן
טוענן על שמעון וכו' והסיב שם זקן היתומים והמ' לא
היו אפוטרופוסי שמיקראבי היתומי ולא כ"ד ולא יהומי'
שמכרו אלא כ"ה אין כתעשיהן כלום וגם הרב מ"ל ז"ל
ס' כ סי' ן כתב ולא אמרן כ"ד אין לנו לריכין לזה וכו'
ק"כ בב"ד כיוד ופשוט הוא דשמעון קריך לחתי מסכין
מכל הנכנס בידו אחר שלא הוי דודהו כ"ד ונם היתיבה
לא סמכה אגלו וכו' אבל בשלמי אפוטרופוס שעשו
כ"ד או אבי יתומה או שמכרו היתומים אלא בשעה
ופשיטא דקריך לחתי חשבון מהנכנס בידו ולהו כל היתנו
ליתר אין בידי כלום מעכשיו אבי שלפי כאדם אחר
שיוצא בתביע מיתום אלא אמכידו ואמר מנה יש לי אצלו
שהלויתיו או שהפקדתיו אצלו וכיוצא בזה והשיב הנטען
איני מייב כלום או אין לך בידי כלום אין זו הזוכה
נכונה וכו' ואחר שיתן חשבון קריך לישבע ב"ע אחר
שלא מינהו אביו וכ"כ הרמב"ן לא סמכה אגלו עכ"ל:

הגם הלום דכ"ד שמכרו היתומים אגלו וקנס ת"ת
ככר מילתי אמורה דמאחר דדינהו דהכל
שלו הוא וזכה בו ואינו מתנן היתומים לא מידי לאוכן
כל כיהאי נוונא ואפי' אית' דאכתי אית ליה דין יתומים
שמכרו אגלו כ"ה אמייב להחשב בהכנית הרמ"ם שמכר
מרן בקארוגה בכה"ד וכתבו שידוב דקלל כ"א כאית
ול"ב כשיטתנו שמעון לריכון וקנו כל' כסף ופרוטה
אפי' בטענת אתמויכפור כל' כסף ויודה בפרוטה נקיך
להחשב שבועת התשנה פרס אי אתמיכן דלית ליה
לריכון דין אפוטרו' דלא הוי היתומים שמכרו אגלו כ"ה
כיבי הראשון לעיל לא מתייבי' ליה שבועה עד דטענין
ליה בזית כל' כסף יפרוטה ויכפור כל' כסף יודה

בפרוטה כחינים דעלמא אפל אי לא טענין ליה אזית
לריך לאתי חשבון ואין לו עליו אלא ח"ם ותזה הולא לא
טוענת שמעון שרוצה להוכיח מעיניו נכפי שהכנים
הזקן לאחיהו מיכה נלמד כמה היו כל נכסי חנוך אין
זה הכרחה דמאחר דלאו אפוטרו' הוא ולא הוצרו נכסי
בעה ניתוספו אחיות אעפ"ב מהיכן נדע כמה הו
כולהו ניכסי:

ותו דיתני טעין דעשה לפי האמר וקיל כמאן דאמר
דלפי חומר הזלי לפי' להוסיף על העישוי
כמ"ש הריב"פ כה"ב אי קשיא אלא מחוורתא אם ים מנקם
מחנוך במה ליה שלא ישתלו אחי ולהוכן אם לפעלו
מתוך זה הנחשב הנחשם כפנקס:

תורת קעולה מכל האמור דלא זכה לריכון כפל
מה שפרוין בנחתך בשולחנו בפתח השד
ואכל הוא לשמעון פנו ואין לריכון לחתי חשבון מכל
מה שנכנס בידו ממעון כגון ויבכה הימנו דאתי למעלם
והפתים הגו בשלה ונם מה שהולית על בגוף פנו
ועל הפיק ואם יטענו שמ' כבדיק כב' כסף אפוטרו
ויכפור כב' כסף ויודה בפרוטה נריך להשבע שבועה
דלוריתא ונקיים מלוק מהנשתי כידו ממעון אלא חנוך
זהו מה שהחזיקו ורי יוד כהה ועוד שהלילעלו
מעשו יהוה וירחמו מהוריקו נפלאות פלוס הדל כתלפי
קטן למספר שבטי
הנעיר מנ"ן:

נם מאבי הדיוט לענין דיוק חזל ומודה בכל הנאמר
בפרישתו על מלך:
הנעיר חיים עמרם ס"ע

סימן כ"ח

נמר דין דשדרו מכי דיוק דכה ליון היוא מרב נוד לרבוש
יום טוב מלנאזו לים ירושלים נר"ו

אנכי הרוזק דיליתי אח השאלה המוזנת לפנינו
ואח לאחר ננזר עליה מאת ה' המועל מוכר"ם
נזלנטי הלו שהלריך והרחי ופלפל כרוח מבינתו ועלקה
הסכמתו לעניין דיוק לזכות אח שמעון הכובר כשאלה
בכל מכל כל ' ודלה לעמוד על דעתי להיכן הדיונוטם
ולעשות רלונו ולהכתב מעלה בעולם שמעון כי אהכת
עולם אהבתיכו בהיי בשיחות אלה כקיצור כתרן
יען כי אין הפנאי גם הכריחות אין עמדי להנית לאם
לא דבר המשפט ולחיות דעתי לעניין דיוק להיכן הדין
נוטה וזה אחלי:

הנה בדיים כל תרתין עתד כה"ר כשיבתה דאוכן
שהוא נתן מכיסו ומתמונו קרן לנחך השוקפוק
ואלו הוא ובנו חנוך שליט בעלמא ואין לו זכות בכל
הריות ועוד הכיון כה"ר דה"ה דין החתים שהיה ע"ג
בחוך הכיון והיו לוונות ושטרות יולאים ע"ם ואחר שלי
הן וכו' דקלל אם אחי על החתים לה"ר והבריח כה"ר
מחוך הבו' הנחושים שהביא מרן הכל סי' רע"ו דדיוזה
שייך נמי ככן הנ"ב כנכסי הכיו ואם היו אינו' ושטרות
יולאים ע"ם אם אחי טענינן להו ליורשיו דאלו אם ה"ב
כל' אחוך כן דאיכן אם היה עודנו בחיים ושיעובדאשר
השותפות וה שלי הוא כי התמון על הקרן הרי הוא אם

היה

היה חלוק בגיסה היה פלוגתא ואיתה שפטור ושבועין
ליורשיו אף על פי היה חלוק בגיסה דדידיה הוא הקן
לרחוקן וזכות כוותיה דמיגיה דמים סב׳ עדים
ומסתמן של תקרן שלו הוא ולא שני בשבועות המדים
מישארו דתמין הקרן שלו הוא ולפף הם יגיעו ובמעשיהן
ליתני דכהלכה מתן לו מכאן ממתן הוא בדי מיסמך ירושתן
בו ואחר ומתן מיגיה פמי הקרן יפרע לכאן מיגיה שהשטר
בסוף גב״ם שטבעין ליורשיו כדי להחזיק בשטר הכתוב
בב״ם מכיסם ולפן מריך שאגירו העדים שטבעו שפירש
היה הדבר מכל מה מיגיה בשותפין מהלכו דיוקא הוא
דכל שמתן כ׳ עדים בדברי הכל מתרגין שלו הוא קרקע
ויהיו לנו ת״ד ורוויים הרבנים למען שמרים:

וכ״ש אני לעצמי מי מסיק מפך מתלי ושפירש
לטעמון כשר היכומים ולפלוגו מדה
ואחתון שלו הבו לחבירים לומר דלמחכת אבו יחזו
אצלם לו כמכתב ידי כחיבת שטר הכוספרא ב״ם בעבו דבירי
שטר הכוספות וכין לו וזכין להדם שלם כספרו אחרא
דמפקנו דך סוגיא דב׳ בבוא קמה דף ק״כ בגבי הלוקח
שדה כשם ריש גלותא דאלוקח שדה וכתב השטר
ב״ם מבחירו לא קנם מכירו ב״ם ככר כתבו שרשומים
שם דסיימו דוקא בבחכירו שבהב השטר ב״ם לחשו
מבערער כלל על הלוקח לומר שכבר אכח שלו לבל
שבערער מבירו לומר ככר זכיתי בשה שכתב השטר
ב״ם לף דמודם דקנה הלוקח במעות של עצמו כל שלא
הודיע לעדים דמה שבתב לשם מכירה הוא מקני ליה
ולף משום זכיה וזה שהודיעו דהפרים וכין לו וכמו
שמהכאר מדברי הרמ״ה כפרשיו הכיה דברים הר״ב כם
כתי ומדברי הרמ״ה כפרשיו הכיה דברים הר״ב כם
שלשם בפ׳ הגוזל עצום וכן נראה מדברי הסוספות הדשם
בפי׳ ר״ן לעצום כסוף הסאובה וכן כתב משם הסוספות
שהרשב״ם ז״ל וחב״ב דהבעל הסלוחה בשער ב״ה ב״ם
סי׳ ל׳ כתב דמי שבתב ב״ח על מכירו לף שמערער
אלכירו לזכות בתוך ג׳ לזכה דכין כהיכת השטר עושה
זכייה כל שמידה מכירו שלא הלויה ממעותיו לעצום וכן
משכיה הטור בסי׳ ס׳ וכן פסק מרן בם״ע שם ככר
כתב הרב בעל פ״מ ח״ב סי׳ פ״ב דלא פליגי דבעבה״ת
והטור מיירי כדאתר בעל התשובה לבהדי הנו השטר
בידי דלהך טעמא שמבי בעה״ת דהטור דבין שמקנין
שיקנו לו השטר הרי מגל דעתו דלא לזכות לבני שבתב
ע״ם הוא דבתבו לכל שם לא היה מקפיד שיהנו השטר
בידו אתרינן אפי׳ אליבייהו דקנה לוקח שבתב השטר
ע״ם כיון דלא הודיעתו לבהדי דלפנחיות בעלמא
הוא דעביד עצום וה״ב כל דאם היה חבוך בבו בחייט
והיה מערער וטוענן לומר דזבה בעינן הסוספות ע״ל
בהיכת השטר ב״ם היה זוכה בדין גם לבן בתי טעגינן
להו ליתני שבן היה הדבר שרגה לזבות לו ע״ז בהיכת
השטר וטעגינן להו ליתני שלא הקפיד לומר לעדים
שיהנו השטר בידו ונם לא הודיע לעדים שתפני סיפה
בתב שטר הזתבו ע״ם בם לכל עיקר הסוספות הוא
לעצמו כל כי האי גוונא לב״ע זבה חבוך לבהם בתתן
הסוספו׳ והסוספות לעצמו ולא לבהי ולפי׳ אם נאתר
דבל״ד חבוך היה סמוך ע״ם לבהי ולפי׳ מ״ר דבן
הסתוך ע״ם לבא לבן לו יד לזבות לפי׳ בתתה שבתן לו
לבהי היינו הונאה בשמוכ לו מתנה על ידו לבל בשמוכ
לו ע״לאחרים כדין זבין לאדם שלא בפניו זבה לב״ע
ובת״ם הרב ת״ה בה׳ וביותר ותתנה סי׳ כ׳ עצום:

אי״בא דאתנב לוהרחין בפי זה דלפיכך לעצמך
בפסקו הרשב״ם ז״ל שהבית מדין הכל בחה״מ
סי׳ ל״ו מתו׳ ז״ל בתב הרשב״ם ז״ל שאף לוהרחין היה מייב
מנה לשמעון ובשבת לנבות חובו לף מפני בפסים
ידובים להחזבן והעמיד לף לוי בדין ולתתלוי ואיע לפי
אים להחזבן שטרי חוב בידך שבתבו ב״ם מפתתך קנוניי׳
זעטען לוי להר״ם שבל שטר שיובף על שמי שלי הוא וכו׳
הזשובה ככרי ודינתו שלף מבחיבין לוובו היסף על טענף
שמתו זה שבתבתך שמתו שלי דמתין הוא ודע ולתלו ודיב
זהיה עומד על בדיקין בשבעו לוובן שלוחוב ושמעי
לחזבן המעות בייגן שבבעו לוובו שבעה ב״ם לוי שמת
ופקדון היה מידו שלוה לוי שלוה היף עליו ופתעו וכו׳
אלפי׳ ב״ם שבעה הרשב״ם ז״ל ודבקיבת שטר ע״ם עושה
אכייה ואם תשתעי לפי׳ שבתב השטר ע״ם וזה בחוב
לתפני לתיובי הרשב״ם ז״ל הכיה דדילמא בתב השטר ע״ם
לוי לשם שתבה שפיר וזה בתב לוי דכיון בשוטה
שלו שוב לין ב״ח נובב שהם ולוי ולרכיון דלוי לוים אי
הוא לחזבן חשבה הסוקה היה לוים שרחזבן נפן שתעו
בשתבה לוי כל דאפשר לומר בלוקן לאחר דשבשה היה
שמף פרע לו חובו או שקדון שבא״ב בב״ד דשייך לומר
דלבבו יהיב לוי שתבה בפי׳ בתיבת השטר דדבר זה לינו
רחוק לבבנו יפיחו הרלוי ליורשו דליזבי בוים ע״ל שחיומת
הגדים בשעות הקרן בחופן דשהטעמים הם מ״ן ב״ם
בת״ל דף ם״ם בעי ד״ל לין טוענת רחובן בלום כל שבתב
שטר הסוספות ב״ם בבו עד שיבין דאיה כדאתר בפ״
עדים נשרים ע״ד שבתב בת״ר:

ואבוא היום על מה שהאריך בת״ר על הטעגה
הב׳ שטוענן דחובן דבין דשנדהיה שתוך
על שולחן לבו זוכה במעשה ידיו ובל מה שהרויח
בסוספות זבה לחזבן ועל שהאריך בת״ר לבטל טעגה זו
מבתה שעגשים בידה הטובה עליו:

אף הבלע״ר דיוסף גראה עיקר הב׳ טעגים שבתבו
בתוך דבריו הרשתן שת״ם שדן בבי בסי׳ קע״ו
משם בעל העיטור דבתב בהיך דבריו דלף דהיה שתוך
ע״ם לבו בל שלא תבעו לבו בחייו דהוי סינולו לעצמו
דלזלזין בתר תומדת שלא תבע ליה שתל לו ולוקמי
חלוקים עשו וכו׳ גם הר״ב בחשובה סי׳ ל״ח בתב דדעת
הרשב״ם בתשובה שהביא שם ס״ל בדעם בעה״ע
דשתום דשתק ולא תבע בל ימי חיי בטו ידע ושתל
ע״ם:

ואני לעצמי דחיתי להרב בעל בב״ב סימן ע״ד
בהגהב״ח שבתב וז״ל בן התובע שתיבו
בהג״ם דיש שניעת ב״ב שם בתבו דבל שה שהריוח
שחורה ושלוחה הוא של לבו לבל שם שת לבו שיהו
שורים חוקו הזבות ליורשיו אף שבבר הריוח ובן
בתב רבינו שהשבר בסי׳ קעו שתו׳ ל׳ בשם בעל
העיטור עב״ל בשהיה שתוך דבריו דשבריש הגשרה הוא
שטעם שחילה בשבר בעל העיטור דאי לא תבע ליה
שתל:

ואולם בע״ד דברי הבב״ב שתוהים הם בעיני
דאיך הסוה דעת הגש׳ לם בעל העיטור
דהא בגש׳ בירור שלנו דלאו שטעם שחילה הוא דה״ל
בתוב שם בשאלה ותתר שתעון ליעבב לבני הספרים
אשר בתבתי לו שהניחה אשר שלחתי בעודי בקונקו לפי׳
מיום שנדלתי הבם לי בי אין דעתו שיקנים לפי שהרי
שוב ויבן דעבב פולבם עד בה שייתם שבוכים ע״ם

וכל

וכל מעשה ידיכם עליו הוא ולעת מוהי לחלק כשוב
כעיני עכ"ל השתלה הרי מפורש דבגדון זה כפירו' לא
מחל לכיו ולדרכה הוא לחד שכעת מיקח יחלק כשוב
כעיניו ועם כל זה הציב כתשובה לחד שכיקים הפוס'
דפסקו כרי' דלא נהול נחיל תמם וכו' כחב וגל וכי היכי
דאין לחד מוחים זכוך כיקו לפניו ס"ל יודים ונישת
שמעון לגוי ולרחובן ואם יחמוי ונישנו לחמצע יחמי
לחון פירוכן וחלק כדיפי עכ"ל לרי' הלף רבכדון דיפים
לא היה טעמא דמתילה ומסתמא זכה הלב בכל מעשה
ידי שמעון עכ"ל אין חלק לאחים ס"ב אין זה לא נגע
ולא פגע כאין לענין הציעור:

ובאמת שם עלמוד מדכרי סב"מ אין מחוסר
דחצ"ג דחלפיו יעקב זפה מחיו במעשה
ידיו של שמעון ונעשה כממנו ממש עכ"ל חלמוד מוכיח
לכניו מחריו כשם שאין לחד מוחים זכות בחו לכניו
ובפי זה ל"מ לכ"ד דחלפי הניזו מומיים דוכה דמובן כל
מה שכחוים כנו חנוך בשוחפו' מעשה דהים סמוך"ם
עכ"ל חנוני יכול להוריש ממון זה לבניו כי אם דוקא של
שמעון בן דנר אבל כה דייקינן שפיר נרמה דדין זה
שכתב סב"מ הוא חמוה מחד דחשן מדמפ דין זה
לפסיק דאין לחד מוחים זכות כאו לכשו דשם דין
זה הוא בש' בעדה דם מ"נ ע"ש ס"ר בפ' המזוכח מן
החיים מעשה ידיה לעולם ס"ר בהכלח מ"ט דכתיב
והתנחלתם אותם לבניכם ולא עניותיכם לכניכם משמיד
שאין לחד מוחים וזוכה כאו לבניו ע"כ הרי הוא כמשנחד
דהכוונה אינ דאין לחיים ווחיים זוכים במעשה ידי
הכת אשר חעשה לחד מוח לחייהם דליאו טלהו בחוק'
לא ולישקלו מעשה ידיה דיכרת והיינו מעשה ידיהם
שהיו עושה לאחר מיחת הלא לחכל מעשה ידיה שכבד
עשתה בחיי הלא וחבה בהם הלא ומעשה בממון הלא
פשיט דחעודיהו לבניו כשהי נחוחים שום לו וכמו
שמפורש כמהני שם כפ' נערה ול' מעשה ידיה ומלקח
חעפ"י שלא נבהה מת הלא הרי הן של לחיים ול"ב לוך
לפשר לומר נבי כן הסמוך ע"ם לפיו דלפי זכה הלב
במעשה ידיו כחייו חיינו מוחים מוחו לבניו כיון דכבת
עלמה לחדיגן דכל מה שחעשה כחיי הלב הרי הוא של
לחין:

אוך שיהיה נמציני לחדין דעכ"פ לדעת ה' בעל
הציעור ולדעת הרשב"ם ובפי מ"ם הר"ב כל
שהלב לא הבע מכבו כחייו לו כחיי כבו מקחת לחדיגן
דעבי דמחל ליה ול"ב כב"ד כיון שעיניו הרוחו דכחיי
חנוך כבו לא הבע ממנו לביו בלל והוא היה עושה ככל
מה שיזיון כעשה בשלו ולית חלוקי חמי כיזיה לימדנה
דחוכם הוא דחמל ולפי ושבשיו שמח כבו כעני לחיהדר
ביה ולאו כל כמיניה ונסברת זו דלמדנו מרכרי בעל
הציעור ונם מחשובת הרשב"ם דכל שלא הבע הכיו
בחייו שחדיגן מסחמת מחל ליה ליכת מחן דפלינ על
סכרת זו:

ומאי דחויחים לכה"ר כחיד דכרי דם"ל דלפי דכרי
מרן בב"ם ליח ליה הת דמסחמת מחיל
לע"ד הת ליחת דכשידקדק יפה יפה כדכרי מרן בב"ה
רחה ידחה דחין כוונת מרן בבר"ם כמו שהבין כה"ר
חלחלע"ד לחוש ולומדה מרן לסברת זו דכיון דלא הבע
ליה מחל ליה ול"ב כב"ד דבין דלא הבע לו מכיו בחיי
בנו חחדיגן דמסחמת מחיל ועכשיו שחת לאו כל כמיניה
לחיהדר כאה ואין לדחות לענין הלכה דע"ב לא ס"ל

לבעל העיטור והרשב"ם דזוכה הבן מטעם מחילת
הוא משום דם"ל דחב"ג דמעשה ידיו של בן הוא לחכיו
מ"מ יש לו יד לזוכות כמחנה זכותן לו חכיו כמפורש
כדכריהם וכדכרי הר"ב ע"ש ס"ל הנזכר לשם
וכיון שכן ונפה הבן כמחילת חכיו לחידי דהוה למחנת
חכיו לחכל לחיתן דלריך לנחת ידי חובה מבל הסכרת
דהא חיכא מ"ד דבן הסמוך עש"ם אין לו יד לזוכות
חפי' כמחנה שנתן לו חכיו מ"ל דלפי' במחל לו חכיו
חיינו זוכה מידי דהוה ממחלה דהא ליכא דכבר בהב
הדב כעל מ"ם ב"ב וכייה בסי' המ' ול' ולפעפ"ז שחמרנו
שחניחת הבזיון של חב וכמו בן מחנה שנתנו לו לחריש
מסחבדה דשם הלב מחל נעייהו ונחרלה שיהיו של כן
חרי לגלוזכות עשם ואין לנו חני להוציא מיהו ובשלים
חמ"ם בשוש ל' מחובל והו"ל מ"ם מנהן לו
חכיו מחנה דאלו זכה הם שאני משום דהקנייתי
מחנה פעינן הוצאה מלשות לרשות יכיון שיהו כיוה הבא
לו ולא עדיין מרשותו להכל מחילת הבן ומחנה שנתנו לו
לחחדים שאין לחב זכות בפ אלא מכח הבן כל שהלך
עלמו ממנה זמחל להם הרי אלו זכו כה עב"ל הרדיך
לנו וכתב פשוש דברי ורחה דהרב בעלחל בהב בן
בחשובה וחת"ש התשובה דסי' ל"ח חמ"ם בשוש החשובה
שעות ול"ם ה בב"ד כיון דהלב מה שרלו לזכות חבל
מה שהרחק בנו הוא מכח בנדבל שהלך עלמו זמחל
לו וזה הבן ולמו כל כמוניה למיהדר ביה כאומן דמעשה
זה דכיון דלא הבע מסחמת מחיל לין בעלמ' דחתן
בלוש לפי' היה שמוך עש"ם:

ישוב הלחיי למוהרש"ם ח"מ סי' של"ו שנשחל על
גדון הר"ב ונרחה פשוט כדכריו דם"ל דלא
לחמיגן דכיון דלא הבע מסחמת מחל לעובב ודכרי
חחוחים דכיון דלא רחה דכרי בעל העיטור וכחבי
דלענין הלבם קל"ל כם הרב העיטור דרב נוכרים וכ
חיליה ולו היה יולה מוהרש"ם דכריו והיה חולק
עמו פשוש טעם לפשר דכקטינן כסברחו הוחיל ובלא
הוא לכל כיון שלא הוכיח דכריו וחלק עליו העיקר
בסברת העיטור אלא דחלינן שם בסוף כחבו הבב
לפי' מל' דחמל ת"ח לא עדיף מלב שנתן מחנה גמנ
וה"ב כאלו למחלוק לעיט וה"ב כב"ד אין לבשוף מעשה
מעשם מחילה כיון דחטרש"ם חוק על ס' התח"ם
שהיה ספרת הרב ולכן העיקר בב"ד הוא שאר הטעמים
אשר כתב כת"ר ובפרט טעם החחדון שכתב כת"ר
עפ"י הנהות לשירי דפ' חלון שכתב דלחר מנחת הכן לא
מסכי סתיכי עש"ם דיכול לזוכות והחריך כת"ר לסברת
כס' הנה"ח דלית מאן דפלינ עליה והעלה רטעם זה
יש כו כדי סכיעה לזכות לחנוך במעשה ידיו והרוחתי
ואין כו לרחיכן סום זכות כלל:

ומה שהעיר כת"ר על הר"ב מחתב שחתב על הפו'
הרשב"ם דלחתה היינו זוכה הלב כפירו הקרקע
וכתב כת"ר כבר דחשחמיטו ליה הניית הגהה דפ' חלק
וכחמת שהיה היתה על הר"ב רכל רז לא חניח ליה וכל
דכרי הרחשונים כחלן דחנן בכיסחים היכן נמצא
שנעלם מחמו דכרי הגה"ח אל לכן נלע"ד דציקר דכרי
הג"ה הוא לומר דכל מה שהוקשו הרחשונים לו דחלע"ב
דציקר החקנה שהקנו חזל דחני' הוא לאכיו דהוי מילחא
דחקנת חמילה בלא טרחא דלאו דייקת הוא דס"ה
במעשה ידיו של בן וכהדיוחתו מחנה ונחן וב"ב שחין
לו יד בלל בלה הכיו ומחנה שנתנו לו לחריש ווכה חכיו

ולפי'

אחפי' מתנה שכתן לו לכבו ומפני זה אינו יכול לזכות
עירוב ע"י וכמה דסוסיפו על עיקר התקנה הוא דין
לחלק דכשבוי אינו ווכח בזה אלא בכל זה לכאורה לכאורה
שמוע כמניחה דכא לו מתילה כלא עודת אינה משום
אינה לפי' בשבוי וכן כל כיוצא בזה בפירוש מקרקע
שכתן לו לכבו דהיינו שבירות הכתים אחד נתן לו לכבו
דהוי כמניחה דכלא טורח כאים לו אינה משום אינה
ומ"ם הוקש' לו להר"כ על דברי הרש"ב לא לתפלה יוכח
אלא בפירוש הקרקע זה כ"ל לומר כדוקא לפי מוסר
שטם לאוכן רלעניין הלכה כל"ד טעם זה מפסיק לומר
דאינו זוכה ראוכן בכל מה שהרוח בנו חכך בפתח
הסר שהות על ידי יגיעה וטירחת גדולה:

ומעתה לכאורה נראה לומר דטעין שד ראוכן
דלפנקסו של חנוך כתוב מכחיבת ידו
בי כל שותפות זה ומה שירוח כו הוא של מכיו ועל זה
נאמר כת"ר דברי זה כלא מהימנא כפסקי הפוסק על דבר
שפנקס מי שוליכן כתריה להוליא מן סיקומים מו לא
וכמה דיוק משפטות כזה וכת"ר כתב כקצרה לישב
פסקי מרן מהרדי והעולם לעניין דינא דחוקק היכא
דים רגלים לדבר שמ"ם כפנקס הוא לומר לכל היכא
דליכא רגלים לדבר היכא למימר מ"ם כפנקס הינו
לומר דלא שלח להסביע את עצמו כמה כן וכיון שכן
כ"ד היכא למימר שלח להסביע את עצמו כתב כן
חנוך בן ראוכן דמאי רגלים לדבר היכא הכא עכ"ל.
ועכ"ר לפ דתדברי תב' הרש"ב כלל פ"ו סימן ל' נראה
דהטענה שלח להסביע את עצמו הינו שלא כלומר
לאחרים לכל כשבוקף כפנקסו כינו לכין עצמו לא שייך
טעם שלח להסביע עוד מ"מ ראיתי להרב בעל כנה"ג
בפי"ם ה' כהנה"ט אות ל"ח שעמד עם כסתיר שהי תבו'
דהרש"ם שכתב מצם מוהר"כל דלא על טענ"ו לבר פתך
הרש"ם כי אם שעשאה סניף לכתה טענות שכתב עם
נאותה תבו' ועפ"י וה ייעב הרב הכנה"ג החילוק שחילק
לפתי תבו' הרש"ם ועוטב ות"כ כ"ד דליכא רגלים לדבר
שמ"ם כפנקס הוא כדי שלא להסביע את עצמו:

עוד כתב כת"ר טעם אחר על עניו הפנקס הלא
דמה יקו ומה יוסיף מלי דכתב כפנקס דבל
אבוי הוא הת מילי ניהו וכתלי ניקו הלא הכריס
עד שיוכה כהם ראוכן ולא דמי להחיל דפנקסו אפי'
נימא כאחת שרטט וכתב סוף סוף אם דרך תקנת
כעניו דדבי הקנייה וכמילי לה מהני מידי עכ"ל:

וביש אני לענ"ד לכאורה לא הכנתי דבתי דהא
העיקר הלוי כתה שטוען ראוכן דתטוו
נתן כדי להשתתף כשותפו' זה ואם הינו מאמינים לו
שהאחת כדבריו הרי זכה כעיקר השותפו' ואנוך כנו
שלית כעלמא הוא ומודה שלו וכיון דאנוך כנו מודה
לפנקסו דממון קרן השותפי' הוא מאביו הרי מתילא
זכה מאביו בריוח השותפו' ולמה ניבעי דבבי הקנייה
כיון דאיכא פנקס מוכיח מאוכו מו לא נבעניו ליאחני
שהקרקוע של מאביהם מטעם דשטר השותפו' כאוכ ע"כ:

ואפשר להמתיק טעם זה קלת דוה לא שייך אלא
כשותפות בעלמא דוה מניח אבה וזה
מאחים לו אלא וליכן כאם כשאורית כנו"מ דרוחא מכח
ממון הקרן של כל אחד ואחד קא אתי דבכה"ג אם מידה
אחד מהם כפנקסו שהקרן שהניח היו שלו אלא מאחד
וכריוח של כעל השותפות אבל השותפו' דב"ד עיקר הריוח

אינו עד הקרן כי אם שהניחו קרן שלשת אשותפים לא
היה כי אם לפרוע החובות שהיו חייבים מעלת מאביהם
הזקנים כי כשעבוד חובות אלו נסתלקו הזקנים
והאיחו כאיהם תחתם וכח הדבר מפורש כשטר
השותפו' אחר מסיבה הידועה אלו נמצא כידי העתק
כיום שטר השותפות כלשון דכשותפות זה לין הריוח
המתהווה מהשותפות אלו כקרן שהניחו שותפים אלא
אלא אחר נופס שעשאוהו נופס להשתדל ככל מאמצי
כוחם ויגיעם ומצא ומקנם כפתח הוא הנורם לאתהריוח
וז"ל לפי' אם מהה שרחוכן הוא כעל המעות שהניח
אבו בשותפו' לא בשביל זה זיכה ככל הריוח שנתהוה
מהשותפו' כי טורח השתדלותו של אבו הוא הנורם הריוח
ורחוכן היה אלא גרמא בעלמא ול"ל אפי' נימא דמה
שכתוב לפנקס החנוך הוא לתתן לא מהני הודאתו כי
אם להחזין שהקרן דרחוכן מכל הרווחים לא נקנו לו
דכת"ם כפנקס שהרווחי של אביו היו זוכה לאביו כדברי
אלו כרווחי כמ"ם כת"ר לכל עכ"פ לפי טעם זה אם אינו
לומרים דהפנקס הוא לתתן עכ"פ הקרן הוא של אביו
כפי הודאתו ואין לומר דיכולי לטעון בעד היותי שהקרן
הוא של חנוך לאביהם אף דהשטר כתוב ע"ש:

עוד כתב כת"ר כל"ד יש לחקור אם יש לו דין
לפוטרו לו אלא שהרי לא מינהו אנו אבי
היותים ואם כ"ד לא מיבו לוקו ואם יש מניאות שיהים
לו דין לפוטרו הוא מדין יתומי שמאבו לפל כ"ה דהייבו
כדין לפוע ועל זה כתב כת"ר דכדון זה לא מצוי
כיותים שאם דהאם סוף סוף יודע לוקו ב"ה דממון
בידו דיתמי הוא ולהכי הו"ל לפוטרוף לפל הכא דעלה
על דעת זקן הוא רחוכן דממון זה שלו הוא דוכה כו
מדין הב שלא דהאחת לינלחי מילתא למפרע דלא וכה
כו ו"ל כ"ב פסיעות דלא נכנס בקוב לפוטרו:

וביש אני לענ"ד כלא טעם יתומים שאאבו יש
להסתפק דרחוכן שהוא זקנו של היתום
לפשר שיכול להמנות לפוע כלי שיתנו לוקו כ"ד לו
להיות על יתומים כמו שעלה ונסתפק הרב מוהרש"ד
כח"מ סי' לכ"ר שכתב ול"ל ניסק שהוא זקנם של שלו
היותים והוא להם כמקום שב כי טעם זה לבד היה
מספיק לימוק עצמו לפוטו כי כמו שהאב יכול ליעבו
לבני לפוטו כנכסים שנשלו לו מצד משפחת אם הבן
וכמו שהביא הרש"ם בעניו והג"ב כתבו כ"ב הזקן דבני
בנים הרי הם ככנים ואת"ל שאין זה לכל דבר וא"ב ול"
בין שב לזקן מ"ת כהנטוף כ' השעתים וכו' עכ"ל הרי
דפסוקי מספקא ליה להרב שב זקן הינו כאב או לא שלא
דים להמוה על הרב מוהרש"ד שם הנהות תימוניו'
שהביא כת"ר בהביאה מרן הב"י ר"ן דמשמע להו
להג"ת דלפי' שהוא זקנם של יתומים היו יכול לימנות
לפוטרו וא"כ כמה נסתפק מהרש"ד שם:

ולמסקנא דמילת' לענין דינא כתב כת"ר זאת
תורת העולה מכל ההתור דלא וכה
דאוכן ככל מה שהריוח בנו חנוך כשותפות כפתח הסר
והכל הוא לשמעון בנו ומיהלתא חבין ככל מה שנכנס
כידו מתמון בנו ויוכה תנוני דמי המטלע והבתים
הנו כשלמה וגם מה שהיפיף על בנוך בנו ועל הביתך
ואם יטענו נכדו שמעון טענת כריה כשוה כסף
ופרוטה ויכפור כל כסף ויורה כפרוטה או נריך
להשבע שבועה דהורייתא ויקויים מצות בתי מהגשלי
כידו יתמין בני חנוך:

וגם אני הכתוב על החתום עמדתי על כל הנדרים
והידרי נדרים ורציתי שהדין נותן כמות
שהעלה כת"ר ואני מסכים עמהן בכל מכל כל וה'
ינילינו מצנאותם וירחבו מחוזיהו בפלפולות ' כפי דבתי
המעתיר לטוב עוזי ומעוזי ׃
יום טוב תלגחוי ס"ט

סימן כ"ט

כתר תורה מוליך ארח מעודף והיו לתאוות '
ויחורו עיניכם בהוריהו על לחורות ' כתב מוה
רבי נתן עוזיהו מופת הדור והפרינו מי יתלל גבורות '
והיו לפני הרובצים והמסקדישין מענגדיו מעטיות נוטות
הכותרו"ם ' מתוך חפתן ממריחי לא לכי להשתעשע
בזיכרי קדשו לתמות טהורות ' וכקניין לגבי היך
כותבת יד כסה שתי שורות ׃

בראשית מאחר מדן מלכה חלו מנת טענת
לחריכתי לזכות אחת שמעתן דב"ד ודחפו'
נימת דממון הקרן הדחובן לכתי ס"ל ולטעון כעד
היורש שמת נתנה לו בתתנה לכנו וזכה בפס עד כהיבת
השטר ע"ס דעדיו בחותמיו וכיולו וזה חובן אמרי קדוש
והנה לחת נכון הדבר כי דבר המלך תין להשיב לחת
אחר כבי עשהו . אמנם חברי נעבר ואפר בקע"ד ירחם
שתין דרך זה מוליכנו אח לבטל טענת דחובן מכל וכל
דאולי יש"ב אמרים אבי הוא שאמרתי לעדים כתבו והנו
בידי והן גלוי דעתך ולסברת דיבת הדבוותא לא מיקרי
הו וכיי לחיך הוא אמר כו בפרק בשעת מעשה הודעתי'
לעדים מנאיים היה נאמן בשיקבל חפש שתין כיון
שהוא מיחוק בנפשים דאף אם היה חניך כחיים והיו
טוענים בברית וכריא והיה - מוחזק בלקט"ר דהוה
מהימן כשכועתו וקשה הדבר בעיני ליתר דמשום
שהשטר כחיב ע"ס בנו לא יהא נאמן כטענתו - ואת
ותלויתא חזקה דשטרה מתוקת תמון ׃

ובת"ר על רחב"ה הביא תשובת הרשב"ץ שכתבה
מרן בשימן ל"ח ופיניך עלה דאמרי לא
קאמר נמי דטענתו שמת דאקדר דכוונתו לזכות את
לוי דוקא כשטרות וחרין ויהיב דלא טענינן הכי בספק
תלא לנבי בנו דאומרים הוא ולא לנבי אחרים ולפ"ז
טובא לטענין דיבת דלי לישתמי בטעות"ד בחיים דעלמא
שתינו כאן לא טענינן להו ליתמי שמת ויבאו עי כתובת
השטר ואם בשר הדבר לפני המלך מטענין למימר שתין
לוין לחלק בהכי ובכל נוונא טענינן ליתמי הכי היכא
דמהני הני טענה והא דלא קאמר הרשב"ץ דהויא
טענתו שמת מטעם וכיים משום דדילמא יטעון כשני
אחר לעדים בתבו ותנו לי השטר וכמו שחשש על מה
שכתב דמתין הוא יודע דשמת יטענין שהיה עומד על
נביהן ומוכרך לנרוע לו טענה זו דשמת פקדון וכי
תימת בהא דפקדון נמי היכא למימר שמת יטעון בפני
אחר לו לעדים הוו עלי עדים שטבר זה תילי בו כלים
והדי הוא של רחובן ל"ל דלא-מצי למטען הכי מהחר
דהחלה טב נהו היכא יודע מני שים לרחובן סט"ח כידך
שטעטו ע"ס ואם תיכא דעדיף - תילה הו"ל למטעון כפני
אחרת לעדים הוו עלי עדים שם"ח אלו של רחובן הם
אין לי כהם כלום ומדלא טענן הכי משמע שאין בידו

אלא יחיעה בעלמא שם"ח נעשו ע"ס ואין עכשו אחוד
ויטעון כימת משום שרחה עצמו שיגא נקי מטענה זו
משקר בטענותיו משק"כ כהך דוכייה כי אחרינן לים
שמת ויכה לנוי עי' בתיבת השטר תיכף הוא אחר
בפני אחר לעדים כחבו וחנו בידי ואין זה סיוקא לדברין
הראשונים דזהו שיודע אני וכו' ובגא"ה עכ"ל בהך
דשקדון כמ"ש רבגא שמת ולא חייש הילמא טעין כפני
אחרי לים הרשב"ץ שמת ולא חייש הילמא טעין כפני
אחר לעדים וכו' ע"כ מ"ש :

ועל דבר הטענה הב' דסומך ע"ס שפר קרס
מלכה אחי דאמינא בטענותין אחרי טענתן
בסילוק טענה זו הראשון פוש מ"ש הרב העיטור דמשו'
משתיק מפל ואחר ב"ד אחיתה לשון הכל"ה דשתיק
ע"י וחתי עלה דשטרת דבתי הב"ח דס"ל דשתיק ואל
ידו דבתי הרב העיטור ואין זה גלגל חן המתמיפין
דקשה לוונם וידעת רבה ליבא פיניהו אלא ועיתה
קטיבת דאחרעת קויבת ליה לאור"ם ול בם המפה בסי'
ע"ר דשפקם לפחי ויבת דהב"ח וכתב שם הסמ"ע ל
פי שם אחר פחב וכו' ע"כ חולין ועדיין בידו והוא אחר
חיטו מוחיב וכיולת בזה כתב כי ס"ס קטי דאף שמניחה
שמת בחיי לבניו ולא שבטו לאביו בחייו כשמת חבין
המניחה לעצמו ע"כ ואם בונתך לומתו הוחיל ועדיין
בידו ס"ל דעדיין בידו של אב ולא מסרם בחייו לבל נטו
כנראה מדבתנו לשונו נס עלינו יעבור כיום בקושיא
דפריך בת"ר להב"ה דמחחה רבבך בת לירד על אב
כ"ס אלא תחל ראפי' בהביעה בעלמא אחרינן דלא
מחל כ"ס כשבבר בעלן בידו ול"ב היבי קאמי וכיולת כזה
וכו' והוא סוחר ואם נדחוק עלמא לומר דשוחתו היה
החיל ועדיין בידו של בן אלא שבת אבא בחיי
אבי אבל הוא העתיקו מור"ם מהב"ח ואין יפרש
עליו דלא כוחיה וכנון דק"ל לבאר הענין ונלונתא
דרבוחא ולא לסחים ' סוב רחיתי למור"ם בה"ת בסי'
בלו אחר הבית לשון הרב העיטור וסיים עלה ונמרבק
וכו' בת' שבנין כחבו ספרים וכו' ומשמע שם דאב"ג
דוקא בהן האב מ"מ אין מוריש וכו' ונתנה לא ברע שם
היתה שבוונה בוה אלא ל"ל דהרב העיטור ובה"מ
בחרת שריין - הרי עין רואה דלא שוו בטעמיהם ואיבא
ביניהו היכא דשבב האב ואם אלא בוה דהב"ח פליג
על בעל העיטור אבמי תיקשי על מה זה שפק שם
המפה שהב"ח בהחלט כיון דהרי תנאי פליגי ולא אחיא
הי"ל לזכיר שני הספרים ולגלות דעתו הלכתא בתמן ׃

ורבן יהיה לע"ד לדחוק ולומר דשבני מרן דלא
זבו החתין כמעשה הרי חומן וה עד דאיבא
הרי חנאים בחדא שיהבע האב אף הריוח בחייו דלא
הוי מחילה ועוד ואם שיהו לרשות החתים מחני האב
וכל דאסר אחד מהנה לא - וכו' החתים אחם לא הבע
האב בחייו אף הריוח מבן וה בלל אף שבהיסח הדעת
בא לרשות החתים מחני האב ולשקים שיר כולן שוה בו
אפ"ה לא וכו' החתים בו מטעם מחילה וכן אם תבע
האב בחייו ושתלו בידו ולא בא לרשות החתים ולשוקם
שיר כולן שוה בו מחני האב לא - וכו' בו החתים דאין
מוריש זבות לבניו בין שלא בפ על נכולם בחייו
והרב העיטור והב"ח מה - אחר חדא ואחר אחא דאין
ולא פליגי ומ"ש הסמ"ע וביולת בזה וכו' ר"ל דגם
מטעם מחי' לא זבו בו וכוה יפרש בוחת הרב ד"ת
והבנה"נ ואיבא בי דחוק הוא אלא לפי חומר הנושא ׃

ומחי

ומאי דפריך תו המתור הגדול מר כ"ד דהא דקתני
לתן לחד מוריס זכות כתו לכניו היינו כמעשה
ויה לאר תעשה אחר מיתת האב אחל לאכל לא כהתם שעשה
נחוי האב וכאן כהן וכראינן בהדיא עמר כדין עד
שלא מת האב ה"ה של אחין לוכרת דפירכת זו תרצתה
תוספי ונס על תור"ס כר"מ יש להקשות כן שכתב שם
ומשמע שם דאע"ג דוכה כהן האב ת"ת אין מוריס
פעולת ל' מכניו לשאר כניו ע"כ אתנם לתר"ס היא
לפשר לרחוק ולומר דלגדול כשנים מוירי ותור"ס ס"ל
כפוסקים דהלכתא כדיוק יהתם כבר מדאוריתא וכי
האב ותפ"ה היכא דמת האב קודם שעמדה כדין לא וכי
אחין ואע"ג דהאב אית ליה זכות כנוזה מדאוריתא
מטעמא דאין אדם מוריס זכות כתו לכניו כדפירש"י ז"ל
כמהני' ה"כ בקטן אית לאב זכות כו שלא דקמהני אילו
ולו מצוה היכא אליבא דשמואל אלא מצוה דכשמניכיה
שיעמה להוליכה לאכיו מסתיין לומר דאית"ד לכאן
דליהוי ליה זכות כנוזה שיאכל הוא פירות מעשה ידיו
אמינא אכל לשיאכלו אילו ווריס לכניו לא היקנו
ודא כאתם אין זה מתנת דאב אלא זכות הוא לו שוכהו
מכתים ואין אדם מוריס זכות כני לכניו שהרי זה דומה
לכאדה דכת אלא עמדה כדין שאין לו אלא זכות ואין
מוריס זכות כתו לכניו אכל אם כבר כתו לרשות האחין
לאו מוריס מקרא אלא הרי הוא כאחין מכח
אביהם אכל על הנ"מ קשה טובא לשאר דפאב וכי
היכי דאין אדם מוריס זכות כתו אחר מיתתו היכא דקני
הו אנדול כמ"ש כשלהי הו לפני תיוס שנדלתי אמלו
לינשריך לעשם זה והלא מצא נראה דרצתה לפסוק
כשמואל דכאב ומסתברא טעמיה דשמואל וכו' וה"ל
אנדול כשים אין לאב שום זכיה פתיחתו ואי כקטן
כשים לא מצינן לאוקומי כאתו שהוריענו על תור"ס
דאחר דקטן אין לו זכיים ה"ל כיון שכאו ליד האב
הו"ל כזוכה מן ההפקר ואמאי הוי מוריס לכניו ועוד
הכא יוסף להכליל לפ"ש ומסתברא טעמיה דשמואל
מדכיול כמהני' כאו וכתו ההקטנים וכו' ואפי' שמוכם
ע"ש ע"כ ואנכי שים כער ולא ידע מהו הכרית זה
דכאתו הקטנה לייתי דכנדולה אין לאביה רשות כה
לפי שמוכה ע"ש דהאי לישנא מדוין קורה היא ואינה
דמתניתין כתקנתא דרבנן לייתי ואף כתו שכנדלה כל
שמוכה ע"ש מניתה לאכיה משום לאיבה יפעיר קטני
מהני כאו וכתו הנדולים לכנדולים ושמוכים ע"ש
לייתי וכל זה צ"ע:

ומר כ"ר כת"ר על דאמר סדי היא מרגא בהאי
טעמא דתחילה דאקנו כדידן אית לן לתיתב
לכל הקכרות ומאחר דליכא מרלוקא דסכרי דכרגדול
ממש עכ"פ ליה ליה וכייה אף כמהנה אחריט שהנה
לפי כ"ל לא מהנייה מחולתו דאין לו יד לזכות לעצמו
דאם לא מרן להויה דמהדר"ם והני כני ואכיון לדידי
קדיוט חזי לי דאכתי האי טעמא כתוקפו עומד מאחר
דאפ קכלנו עליו הוראות מרן הרכ"ו ובזיונו הרואות
דאם"ת סי' ע"ר לא כתב כי אם שהיה כנו וכתו ולא
זכר אר מתנתו ושכירותו ויותר יוסף הניה תשובת
הרשב"ם כסתם וכ"ח סי' שם"ו סתם כסכר הרתב"ם
דכנגו נדול ומשוך מהני לזכות על הצידוד וכבר כלל
נדול כידינו סתם ואח"ך מחלוקת הלכה כסתם מכל זה
מורה כתשובת דדעתו ז"ל כרכוותא דמחלקים ממניחה
לא זכה וכבדע ד כללא כיון מרן דכל מקום שיש

תרי רבוותא מנ"ע עמודי ההוראה דבעתו לפסוק ביותר ויהו
ואע"ג דאם סיוס עלה ולכתחלה יש לחוש לדכרי כ'
אין מזה הכרח דהתם לגבי ליסור ותיקוני שבת כל
הזכה דאפשר לעשות ידי כל הריעות שפיר דמי אכל
כאינו מתיקות הדרין לכלנין וכל שכן דחוץ ליה ככ"ל
שבכיל לסכרת הרב הביטור דת"כ מחילה ולא הביא
חולקים על זה מכל שין שמעינן דמנין לממוך מטעמא
דתחילה:

ומ"ש כת"ר עוד מאי דכתיבנא בעניותין בוטנ ב
על טעמא הפנקס דכמאי קטנסו דכין
דהוה לסקרן של אכא הרי שהותפת דאכיו אחת ולא
כעי קנין ופירש לה כיון שאין העסק הזה נמשך מקרן
דשותפות להכי כעי דרכה ההקנאה פתנמיה דמרן
מלכא שרירין וקיימין ודבה המלך אין להשיב הכזמיקר
כוונתי כזה היתה דדתקנת מלשון הכא בשאלה ושם נס
שאם יניח שמעון פנקס של חנוך כני וימצא כתוב בכ"
כי השותפות של אחין אלו ולא קאמר דקרן השותפות
מאביהו משמע שעל פה שהעשה ותתן ושם שרויתו
משותפות זו הוא של שניהם העשה דמשמר דלא
שאה אלו כמשמו ומתכו והרי הס של חנוך כמאי קנינהו.
מצאה אחת תפלתי תפלה לעניכשם מלך נכון והיה
כאשר אמיתי נשמו נהדו"ם עד כי יכוא שלם ה' יתן
לומאי הנעטרות כשער ת"ת נפשו עשר
עטרו"ת כ' וכנפש לחם לעיר מלעיני הכלן ולא ירע
לכוון לתמוה לא ידענתי סעורות קטון למספר שבעה
הלעיג תשה נתלמוי ס"ע

סימן ל

נסתפקתי כמה שמכיאים הגוים דמם מלוקי
כתחילתן של עור מנד מסער שם יש
לחוש שמא היה כון הדב הכשר דם שחוטי שבוחם לבני
הצפה נטלו התעור זכשה המוחר לכני לוחם שם לחוש
שמא היו הדגים כולד סעור מנד שכשה וכקרכתם
לעיר הפכו הנחרות לנד הסער בין שכבר קדמם להם
ידיעה מנהנם של ישרש קורם כיון שחיים חולקין הדגי'
שכיום כנחדות של עור כנד הכשר לו יון לחוש ואנב נדרך לדעת עיקרן של דברים מה הוא לחוש זה
של כנחדות וה שחלי בעוד עודי ונוחלי:

תנן שהם כש' כל הכשר הקלו קלפ נוי וכל כלה
הרי זו פסורה כמשנתינו כשלו כשהם
זשבע"ו הרי זה פסורה כשרה שנקה מן תורפה קכתה
מיוחד תפני שכנים כתמיוה ויוצא בנת' לשון קפת נוי
לאו כלום היא אלא ר"ל כנקה בלקח נדי מן הנוי
עשקי וכו' ושמואל אמר אחד קלאי קנת שחיטת נוי
נכלה ומי אמר שמואל הכי והאמר שמואל מפני מה
אסרו נשי נוף ש"נ מפני שמצטיירין יופה כשוק קכה
כלה הא קכה נוסף שריף ל"ק כאן קודם חופת כאן
לאחר חופה הכה מ"ם דאל"כ ל"ת לא תסף ט
זכתיכים המשנה דשעמת דקנת דכיקת כעלמה היא
ע"כ דקודם חופה דהא"ל שחוזי כי אכל פי שפתי יחש
זכחכב הקום' כה"ה ומי אמר שמואל הכי והא"ל ה' היה
מע' למפרך מתחני' על שמואל הלה הא עריפה וכו
ודחיקי להכי דשנן אליבא דשמואל כדף של"ח ע"ב ול"ל
לתם פריך דשמואל אדשמואל וכו' ול"ל לשמשתיו ליבא

למפרך דל"ל ס משכחינן ואל נבלה לחסוך כלומר עוד
אל כבלה לחסוך ולהורות דלין מעמירין בעוד אל נבלה
וכו' אבל השתא דאמר דקדח היא וקבת נו לחסוך
משום נבלה תבן ג"כ קבה דהיינו חלב קדום לחסוך לבן
פריך שפיר ע"כ. ואני בער ולא ידעתי היכי ניחת להדיא
אל בהאי שינוייא דהא שמואל המתני' קאי דפריך הש"ס
אחנו קבת נוי לאו נבלה היא ואני רב הונא בליקח נוי
מן הנוי ושמואל לא ניחא ליה כהכי ומשני מדא קאמי
ובעין שבן כיון דאלו פריך ממתני' דמשמע הו"ת לשנויי
בעור אל נבלה לאיזו מתני' השתא נמי דפריך מדשמואל
הו"ל לשנויי בעור אל קבת נוי שהיא נבלה לאיזו מתני'
כיון דשמואל פרושי קא מפרש למתני' דחסך קאמי
ואמתי משני בתן קודם חזרם וכו' וכ"ת דלא מצי לשנויי
הכי דפשטות דמשנתינו נוי נבלה ומאי קמ"ל נם אחנו
הש"ס בקשו התום הכי בר"ח חדש קאמי:

הו" לחסך כש"ס והלכתא לין מעמירין בעור קבת
נבלה לחל מעמירין בקבת נבלה ובקבת כשרה
שינקה מן הטרפה וב"ש בקבת טרפה שינקה מן הכשרה
מ"ט חלב המכוסם בם פירשת בעלמא הוא וקל כתום
על הפי' ניכסף ממקני' כשרה שינקה מן הטרפה
ומברייתא קבה שבשלה בחלבה לחורה ותי' ר"י והל"
דהכ"מ חלב גלול שבתוך הקבה דלא חשיב פירשת אבל
קדום שבתוך הקבה חשיב פירשת ואותו הקדום לפי"ד
שפי' בגלול בתוך הקבה מותר ע"ב ובסקנם הלכה כרשב"ג
ס"ע ד' ובריתם שהפי' דלעיל מניה בחבו החוסכניה
בר"ה בשן לאחר חדש ולפי"ז שרי קבת נבלה לא עכשיו
כהנו העולם לאכול ואין להקל לקח קבת נוי וכריעבד
מותר וכו' מיהו היכא דמתלקח הקבה בעורה ודלי
לחסור משום כשר בחלב וכו' רמב"ן כך דיבור הוקבות
לפי"ה דמתלקח קאי מיירי אף בקדום דהא כתבו כשם ר"ת
דבקדום אפי' גמלקח תוך הקבה מותר ואי בגלול אפי'
לא גמלקח בעורה אסור דהא חשיב פירשת עכ"ל הרמב"ם
דמש"ה נאחר שינקה כשר כפיר דעליו חיובתא לא קאי
חזינן דהאי דמחלק ר"ת בין קדום לגלול היינו דוקא
בבשרה שינקה מן הטרפה דאלב זה מן הטרפה קאי
לפי' דאלונים בקבה מקום שיפת משם ולהבי בגלול קאי
אף שמוזת תוך הבשרה. בית שינת מן הטרפה אפל אם
בקדום בעבה פירשת בעלמא ודרי אבל טרפת שינקה מן
הבשרה וקבת נבלה כמו אל פליג ר"ת דבין גלול בין
קדום שרי דאלונים בחר בהמה שיעת מתנה ובין שהיא
בשרה אף אם הוא תוך מעי הטרפה או הנבלה שרי ואם
נמלח חלב בגלול תוך עור הקבה אף בקבת נבלה או
בשרה שינקה מן הטרפה אסור משום בשר בחלב
ומעתה רבי הושע שרירין וקיימין רת"ם בד"ה בתן
לאחר חורה דאם נמלחה בקבה בעורה אסור אפילו
בגלול דמיקרי חלב ולהבי הא בשר בחלב ושלא נתלח
בעור הוה מותר אף בגלול אלא שהיה נבלה ת"ח החלב
שבתוכה אינו מנופה אלא מכונם מעתה יאמר בגלול
נבלה ומותר ומ"ם כד"ה הבי גרסי דבגלול אסור הייט
בבשרה שינקה מן הטרפה דמשום דאתי מבהמה טרפ'
והוי בגלול אסור וקדום שרי דבעבה פירשת אף אם
נמלחה בעורה שרי רפוי פירשת בעלמא ובל זה לבבל
הרמב"ה אלא שבתב בס"ם אל אלבבות ר"ת הקדום שנמלח
בעור הקבה שרי אף להעמיד כו נבינות אף אם
בגלול דאלו בקדום היו פירשת בעלמא ודלא הויו
לבבל לסבות ר' יוחנן אל שהכינו מרן ז"ל כיה יוכך דנם
לבבל הניחנים דסתם קבה היו פירשת בעלמא הויו

ומזה ים נרון עוד בש"ם הרב רמב"ן ל פיק שפ"ו
סע"ב על מ"ם הטוח פי' ל טרפה שינקה
מן הבשרה חלב שנמלח בקבתה מיהו ובשרה שינקה
מן הטרפה חלב שנמלח בקבתה לחסור ורישא הגלול
אפל בקדום מותר ול"ל הפנתיו דהא לר"ת תילון חילוק
בין בשרה שינקה מן הטרפה לו חפצה לגמלם בגלול
לחסור וקדום מותר וכפי' אלברי"ף אין חילוק בין בשרה
שינקה מן הטרפה לו לאיכפת לן לעולם שרי לאחר חודש
לפי' בגלול אלא ולרב"ח לפי' לאחר חזרה לעולם אסור
לפי' בקדום שבה כן לר"ת בשניהם הגלול שבה אסור
וקדום שבה מותר עכ"ל ולפי' ידעתי מנ"ל להרב אל כח
זה רר"ת מתחלק בין קדום לגלול בתרתי בבשרה שינקה
מן הטרפה וטרפה שינקה מן הבשרה רר"ת לא קאי
אלא לפירוש רפרבי התום דמתני' רבשרה שינקה מן
הטרפה לאסורה ואפה מחלקין גלול לקדום אבל לחטריף
שינקה מן הבשרה לא קאי ר"ת ועוד ק' לפ"ר דאלונים
הש"ך לתלי קאי מתני' בבשרה שינקה מן הטריפים
לאסורה וטרפה שינקה מן הבשרה רבי
לאחר חזרה וקרוייהו בחד לישנא ועוד רזה מעם הידבשכרה
רהא מירי הוא טעמא בבשרה שינקה מן הטריפה
לאסור בגלול דאמרינן בחר בהמה בילפה מתנה אלילק
וכיון שעיקרו מן העריפה לחא לאסור ת"ל טריפה
שינקה מן הבשרה מותר הגלול משום דאלונים בחר
בהמה בילפה מתנה ומן הבשרה לחא ואף שהיא בעבי
הטרפה כמלן דאמרן כבי שהא חתי ואתאי לוסרו ר"ת
נם מלשון הרמ"ם נל"ל לאיקיר הלא אילקר"ת בקבה
בחדא שכתב ונל יתחני' דבשרה שינקה מן הטריפה
קבתה לסורה וכו' מיירי בחלב גלול הנמלח בקבה ע"כ
ומנ"ל להרב רמב"ן רבתרוייהו מילק ר"ת נם מ"ש
וכן כתב הטור עלתו בהלכות בשר בחלב בסל כל
לאחר המחילה רבה אין מעם ראיה כלל דאתא לא קאי
לבשרה שינקה מן הטריפה ואפכא ראמר בגלול אסור
שלא בחלב הנמצ"כ בקבה בשרה דהגלול מיקרי חלב ואסור
לבבל בו בשר ולא קאי לטריפה שינקה מן הבשרה:

עוד כתב הרב סס ד' סע"ג ע"כ ונל הלפ"ק עיש
למה פריך המקנן מריפה לסיפא ולא מסיפא
לחחניתה ידי"ן ע"כ לא זכיתי להבין מה דחוק פירכי
ליכא מסיפא לחחניתה הא החם הטעם פירוש מפני
שכנים במעיה ולהכי בשרה שינקה מן הטריפה אסורה
רבנים הוא מן העריפה ועריפה שינקה מן הבשרה

מוחזק לכנוס מן הכשלה לכל מריעה לסיפא דריך
דאיכא מריעה דמעיקן דהקבה כנוף הכמה הויא
להכי אסר קבה נכלה ומסיפא דמעיקן דלאו כנופה
דטרפה מיבקא מן הכשרה קאמרת:

עזר לכה"ק אם ריש ע"ד ז"ל והשתא כיון דהרמב"ם
לא ס"ל הך פרעמא דמיקור נחש אלא כשמואל
ס"ל קשה למה הקשה מריעה דמצנתיני לרשמואל וכן
מדשמואל ליפרוך ממשכחינו עלמה דחצי בהדיה
בשמואל דתרוייהו דברי שמואל ולא מריוקא דהא מתחל
תנן קבת נרי וקבת נכלה לסורה וחזר תני המעמיד
לעור של קבת נכלה כשרה אם יש בה כ"ט לסורה
למעמע דוקא המעמיד כעור אבל המעמיד כקבה
עלמה שרי וכו' וב"ק למה אסרו הנכינה לשמואל מפני
שמעמידין חוקה כעור קבת נכלה הא הכן אם יש בה כ"ט
לסור ומשמע הא לית בה כ"ט מותר וחמתי הא הו"ל
דבר המעמיד וכו' ע"כ לחר כיוקא הרמה ק"ל טובא
חדא הא דקאמר וחזר תני המעמיד כעור של קבת
נכלה כשרה מתי היא ואם כוונתו לומר דנרסינן כמתני'
המעמיד כעור של קבה אם יש בה כ"ט ולא נריס כשרה
וכמו שכן נרסה בגרסת הקום כל"ה המעמיד דלא כתבו
היכן כשרה ור"ל דאסתם קבה כין נכלה כין כשרה הא
ליתא דהא דהרמב"ם חילק בין המעמיד לדבר אחר
ודאפי' בלל ס לא כטיל למעמיד כדבר המותר שלא מפוש
כשר בחלב אתם מוליכין בתר כ"ט וא"ב ע"כ הא דתנן
המעמיד כעור של קבה היינו כשרה דוקא כשרה
בה"ט נכלה אף אם היינו כ"ט לאסור ואם נאמר
דאיכא נכלה שבהם טעות היא אלא המעמיד כעור של
קבת כשרה וכוונתו לומר דלה"ל להם"ס להקשות ממתני'
נופה דריעת קבני קבת נכלה לסורה מפמע קבה
כנופה דכהמה הוא והדר תני המעמיד כעור קבת
כשרה דמשמע הא קבת עלמה מיהת אם יש בה
כ"ט דלאו כנופה של בהמה הוא לכהי קשה מה לי
להקשות הכי להרמב"ם דס"ל כטעמא דשמואל אפי'
אי ניחא דטעמא כרי"ל מפוש ניקור נחש ס"ם קשה
לשיטת הם"ם אמאי פריך מדשמואל היקבי מהניהין
לחדדי ומה קשר קושייתו להרמב"ם ועוד לע"ד ירחם
דאי פריך מתני' מאי לשנויי הכי דהן לחת דהקבה
היא כנוף הבהמה מ"מ אין בה טעם כשר דס"ם חלב
היא ולהכי ריעת קבת נכלה לסורה ומשמע הא
דליכא כ"ט מפוש דמעמיד כעור הסור הוא ואפי'
בחלב אכל סיפא דקתני המעמיד כעור קבת כשרה אם
יש בה כ"ט לסורה מפוש כשר בחלב הוא ודוקא כעור
קבת נכלה עלמה אין בה טעם כשר אין בה מפוש
כשר בחלב ולהכי שרי נם לע"ד ירחה דאפי' להרמב"ם
ז"ל ולאחריס שהביא הר"ן ז"ל דטעמא דנכינה הנויס
שמא יפרוט חיבה לשנויי הכי עוד ק"ל לאחי חברין
מרב חו ועו"ק למה אסרו הנכינה לשמואל יכו"ל דהא ע"כ
מתני' כעור קבת כשרה אירי ולא על נכלה כדהכרחנו
וליכא לאו מפוש כשר בחלב ולהכי אם יש בה כ"ט
דוקא לסורה ונם להרמב"ם הכי הוי כדבר המותר:

כתב עוד הרב אמ"ם ר' ירוחם וז"ל ויש מי שכתב
שהמעמיר הנכינה לא כטיל וכ"כ עי"ר
וכן כתב הרמב"ם וכו' וכתב וז"ל ואפשר לנרוס וכ"כ
הרמב"ן כנ"ל דס"ל להרמב"ן דאין חילוק ובאחרים
זהו דעת הרא"ש ע"כ ל נראה דכוונתו ליתר דאירי
נכינה שעשאה נוי דכין כשרה כין נכלה לסור אף

כי אין בה כ"ט ודעתא כדאמ' הרא"ש ואחר יום שמא
יפרוט ולע"ד אין נראה זה מלשון רש"י שכתב ויש מי
שכתב שהמעמיד לא כטיל ור"ל טעמא הוא מפוש
שהוא מעמיד ולאו מפוש שמא יפרוט ועלה קאמר וכ"כ
הרמב"ם נם הרב החכ"ם ז"ל הנהם כ"ל לוח מ"ח כתב
דלא דייק לשון מרכתב לפיכך וכו' דזה לשון הרמב"ם
הוא ולעד"ז דרש"י לא קאי אלא אנכלה ולא אכשרה ועלה
קאמר שהמעמיד לא כטיל וכ"כ הרמב"ם ואף דסתם
דבריו סתם אמ"ם לקמן ול המעמיד כעור קבת שחוט'
מעברין בכ"ט וכו' ואם העמידו כעור קבת נכלה
וטרפה מסורה וכו' ומדסתם משמע אפי' ס"ל וה"כ
היכי בתב יש מי שכתב שהמעמיד לא כטיל ז"ב עיקר
אלא ודאי דקיימר הכא ומתחלקמים עור כתב הלבוע"ן
דברסה מדבריו ריש לחלק בין בשר בחלב לשאר איסורי
לענין מליח ואפי' לשיטת הנאונים ומדברי הרמב"ם
והרי"ף ז"ל כנאונים משמע דס"ל כיקדפילסא בעלמא
הוא אפי' כללו ל"ש מ טעמא זה אפי' נמלאו ואפי' כללו
שרי והוא כיס מחדרין שהביאו רש"י ומחרן עב"ל והנה
אמת נכון הדבר דכך דייקינן כלשון רש"י נראה דשכרת
קמייתה והיא בברת הטור דאף אם נמלחה בפורה שרי
היינו דוקא בקבת כשרה ומפוש בשר בחלב אפל בקב'
נכלה לא שרי כהא דנידעת ה נאונים ול"נראה לפי"ז
שאם נמלחה בתוך עורה בחלבה אלא נאסרה שמין זה
בשר בחלב ולא נעשה חתיכה דאיסורא וכו' ובשמעתין
כה הו"ל בשר בחלב ע"כ מפני' דכל טעמא מפוש בשר
בחלב ולא לקבת נכלה קאי וכן מת"ם וים מי שכתב
שאם עתה יתיש דבים בחלב כנוס בתוך הקבה שנאסר
וכו' ולא מטעם בשר בחלב וכו' אלא מטעם אם היא
קבת נכלה או לפי מ"ם כי אפי' שהקבה פירשת בעלמא
היא מ"מ לקח טעם העור ומעמיד החלב כב שר ע"כ
הדי זה מיהא כתלבא דאף לרעה קמייתא שכתב
דמהניין בנתלחה בעורה היינו דווקא בבשרה לענין
בשר בחלב אבל בנכלה לחוד ומודה דאים ורח אוכה אף
דהויא פירשת ולשתיתה דרש"י אף בקבת כשרה אינה
איסורת דבשר בחלב אף דהויא פירשת מ"ת לא ידעתי
מי נילה לו זה להרב ז"ל להרמב"ם והריב"אפי' נמלחה
בעורה ואפי' כללו שריר להעמיד בה ומי דחקו אלא
לומר דס"ל דאף דהויא פירשה מ"מ כיון דנמלחה
בעורה אבלה טעם בשר וכי הדר מעבידה בה הו"ל
בשר בחלב ורהיה ממרן הקדים ז"ל דפסק בהריב"ם
והרמב"ם ואם"ה פסק בכ"ז כ דעת רש"י להחילה ובסתם
בן בשה"ט והדיבת לאכי הטעום תיובתא אף חזינה
דהיכך דכויתא דס"ל דאף אם נמלחה בעורה אין בה
מפוש בשר בחלב וכפרט לרבינו בעה"ט דיאם בבשרה
זי לי"ת בקדום מדבהבו הקום' כ' אין מעמידין דל"ה
בד"א חדא קתני ול"ל תיהו כמקומינו שמעמידין בקבה
לישנא הדר ביש טעם קבת לאסור מפני שמילחין הקבה
בעורה והיכא לאיסור דבשר בחלב דמלוח הרי הוא
כרותח ע"כ ותשמע דהבשרת ר"ת הדדי ואפ"ה קא
אסרי מפוש בשר בחלב ואפי' תימא דהתם שאני מפוש
דלא שכיח שאין בה אין הלול כדבהבו לעיל והוא אבר
קיבל טעם הבשר מ"מ הו"ל זה וזה נותם ושרי וכפרט
שאין הלול מעמיד כדבהבו לעיל וא"כ מה טעם נתנה
הרי להסיר ואפשר דלזה בחבי שיש טעם קבת להסור
מ"מ אין זה מדוה נמלוני והבת שבתבו מפוש דמלוח
הרי הוא כרותח:

איברא דסברת זו רזה וזה נורם מוחר נרחה רלא
ס"ל להום' מדמשמו לעיל לר"ח דהא
דשמואל כמעורב עם הקבה גלול ואפשר לומר דלפ"ם
דס"ל דזה וזה בורם מוחר הכא שאני רבשאר מן הגלול
כעיניהם דקלי כיב לטופי ומטעם זה לפר הר"י כן הר"ר
חיים ולפין כידי עכה דעתה להום' כזה ועוד ק"ל לדברי
להום' דאמאי נקטי לה מטעם כפר כחלב דהו"ל
ספקא דרבנן דמדאוריתא הרך כיטול לפור כדכתיבו
דם בופס כמם' חולין ולא נקטי לם משום שמולחין
הקבה כעור של נבלה דהו"ל ספקא דאוריתא ולפ
דמלים כדאתא מדרבנן מ"מ לא הוי אלא חרת דרבנן
לפכל משום בפר כחלב הו"ל לדי דרבנן ועוד ק"ל כמ"ש
בפחלת בדיבור אל"ה אזמה לפי מ"ש ר"ח סכ"ם שים
חלוק כחלב הקבה שאותו שהוא קרום לא נפסר מעולם
לף קודם חזרה דפירשת כעלמא הוא שאינו רחוי אלא
להעמד כ לפכל חלב הגלול שאינו רחוי להעמדה כלל
מתח להכי מתפכין חלב גמור וחזרי כהם מחוך קושי'
דקבה עולם דשורפה חיה לפ"ם שלא יקערב
מחלב הגלול עם הקרום ע"כ וקשה טובא דמהכא
משמע דקודם חזרה הוה ס"ל דיש חילוק כין קרום
לגלול והגלול דוקא לפור ולא לחר חזרה ניחדם לפם
דגם הגלול פירשת כעלמא ולכן כהן שורפה חיה
ותדכריהם דכמם' חולין משמע ליפכא דאפ לאחלכתא
דהם"ס דאחר חזרה דמחכי' רחמרו אם הכשרה שיקחה
מן הטרפה מוח רק הקנו ממחכיתין דקחני לפורה
ומשמע דלא ניחא להו כדמשכי הרמב"ן להרי"ף דכך
כתב דמחני' דכשרה שיקחה מן הטרפה קודם חזרה
ולהכי משכי ר"ת דיש לחלק כין קרום לגלול דכי הילוק
זה לאחר חזרה לימר דמעיקרא הוה ס"ל דכל
הקבה כגוף הכהמה הוא ופרכינן מדשמואל ומשניכן
לפר חזרה ועלה מחלק ר"ת רלף לאחר חזרה יש לחלק
כין קרום לגלול וכן פסקו פוסקי הלכות דחילוק ר"ת
לפר חזרה וע"כ קשו דכריהם מהדדי ושו הקשו קושיות
לר"ת אלא לאחר חזרה הוה ניחא וע"ש:

ונראה דמלשון הטור דפרק ה"מ נתעך הרב
דמע"ג והקשה לקשובה הרשב"ץ שהביא
המרדכי דחלב הגלול שנקרש לאחר שחיטה כרי רש"י
למה פסק וכני כמשמעו קכת נבלה לכידה דמשמע
לעולם לפורה הוא יש לה שקנם ליכשה וליטמא לפילו
קודם חזרה וכן מהו דדייק משמואל הא קבה מיירת
דילמא הכי קאמר הא קבה מוקרת לאחר שנחייבשה
ונחייבשה ע"כ ודחי דכתר לטון הטוספות דהתם הוא
דחילוק כין קרום לגלול קודם חזרה ליתמר כרם לכי
מ"ם חין קושיות כלל דקודם חזרה לא שמיע חילוק כין
קרום לגלול וכי ליתמר לאחר חזרה ולף לכי
דעקו מתורלת קושיותו כתירוץ הטוספות דלף כשרים
ונחייבים לף שני שלא ישאר מן הגלול:

עוד כתב הרב רמב"ם ז"ל וע"ק לדעת ר"ת גלב"ד
קשה הדבר לתוספו דכאר מצינו הריבוי
ומתניתין קודם חזרה ופיפא לאחר חזרה ומשכחינן
שתא תמן ככמה מקומות ע"כ. לא וכיתי להכין מה
שים להקשות מזה לר"ת מדרכה לפי חילוק ר"ת אין שום
קושיא מזה כלל. עוד כתב וע"ק דכאיס פ"ח היתה
וכו' יעים ולא ידעתי מאי ליכא להקשות מהום לר"ת
מדריכה תמן דמסייע ליה והטוספות בפ"ק דע"ז גלא הך
היא הקשו לר"ת ואי קשיא מכן הום' להרי"ף והרמב"ם
קשיא כרי"ף הר"ב פל"ח גל"ו ועוד כתב גל"ו ובן בתיעב
המעמיד כעור קכת נבלה ק"ל לתם פסק וקבל כמשכחי'
המעמיד כעור קכת נבלם אף יש כך ב"ו הרי זה לפורה
הא כתב כשבלא הלקו בעור קבה שמולחין ומוכרין
לוסה ומתלחין לוסה מלב מוקה דכיון שכתויכם העור
הוי כעין כעלמא ואין בו משום לחלוחית כשר ולו'
ורוחק לומר דלעניין החלב שהניחו כו קאמר ובו' הא
ליתא חדא דהמדרכי כתב שלא החיר ר"ת אלא כשולא
לעשות כו נביבה אכל לא כמה שחלבו לאכולם ועוד
לחום שמא המעמיד דהו"ל עור קבה גבלה ס"ם עכ"ל
ניחה דיוקא לפרש הא דשיבולי הלקט כ"ל שמעתי
בעור היבש חלב לחוי ושוב נעלין לוסו חלב ומקשין
כו גביניות ועלה קאמר ברבי ועל דרך המרדכי
מכתב הלי וכ"כ ליתין לפום שמא המעמיד כעור קבה
גבלה דהו"ל ס"ם שמא לא נעשבה כסיובי דחלבה נחפנ
מס נתערב שמא לא הועמד בעור קבה ע"כ ונבשם
דר"ל שאין לחום שמא המעמיד חלב אחר אלא חלב
דקבה כעור קבת נבלה וגוב כעלו לוסו חלב
בו הגביניות דליכא ס"ם שמא לא בקערב בסעבו החלבה
פי' שמא לא נשאר מאותו חלב שהקפיאו בו הגביניות
כעין בימי לעשפי ואם ת"ל שבשר ובדי הוא בעין נלא
נתכטל שמא מעיקרא לוסו חלב שהקפיאו בו לא
המעמידו בעור הקבה ולא נאסר מעולם זה נכשם
פירוש רבני המרדכי ודקא לאו הבי אלא לו מובן וכוונת
הרב דשם ס"ל להקשות לשיבולי הלקט הכי דאי אתרינן
מס נהייבים העור מה בעין בעלמא ואין בו משום לוסול
כשר ס"ל לחום לסדו גביניות כנוים ניחא כבי דהכי
ס"ם שמא לא נתערב בחלב דמעמיד הגביניות בחלב הקבה הלא בעשבים ואח"ל העמידום
כחלב ונתערב הנשאר שמא העמידו לוסו חלב
שהקפיאו בו בעור יבש וה"ב מעיקרא דהיכא לחם
לקרוא גביניות הנוים הא שפיר קוי ס"ם זהו מם שבלע"ל
בפי' ביומא הרב גל' אתמר הכי עכרו לסר הסלחבו
בעפרות והב לו גלע"ד דלא ק' מידי דבבו לי הלקט
ס"ל כדעת הרמב"ם והרי"ף ורוב הפוסקים ובמברטים
דהא דקאמר שמואל אפילו שמעמידין לוסו בעור קבת
נבלה ר"ל בעיד עלמו מקפיאין הגביניה ואין מבוגם
שמולחין חלב מקבה בעיד הענה ושוב נוטלין לוסו חלב
ומקפיאין בו אלא ליקחין עוד הקבה עלמו ומקפיאין
בו וכתו שכן מוכח בשין כרמב"ם ואם יסיק העור יכא
בעין היינו רלו להקפיא ולהכי קאמר הגכולו כלקט
דאם ניהייבא העור בעין ושוב נתן בו חלב לפר הן שהחלב
חלב הקבה הן שהוא חלב לפר דרוסה להוכלו לוסו
ניחה מעלם בשר בחלב אם היה עוד קכה בשרא אחרא
מבשם נבלה דכיון דהוי בעין היכן ניחן עוד טעם
בחלב וכ"ם דלאו דלו להקפיא בו מחמת דהוי בעין
ומעלה אין לומר בנוסח הוגים ס"ם דמלי לומת
שמא המעמידה בעשבים שמא בעור קבה נבלה ואח"ל
בעיד קבת נבלה שמא היה יבש בעין אם ליתא דלו יבש
בעין הוא לא מקפיא:

ואחר בוהכי כל זה דהיתי מ"ם הטום' פרק ג"ה
כד"ה תעשי שמעתדין לוסו בעור קבת
נבלה ות"ם עלים הד"ה מוהרש"ל בחי"ד סימן נ'
לעיש ות"ם הרב בחכלה לא פי' הגכרת כי לוסו מ"ם ולא
מכל מקום שהקשה הח"ד ע"ד הטום' פ"ק דע"ז מהכי
דס"ל כ"ה המעמיד בעור של קבה כשרה אם יש בה ע"ם

עם דגים המוקדים שהכל מקום מעשה כבוש כמבושל
דמלאחר שהקיאו מוקם כדרך הקוקס ודלמי שעמדו יוקר
מכ"ך שעות לכל כל שהרחם כעגל שהובלו יחד בכלי
אחר אין לאסור מפסק שמת קובלו יחד דלחמוקי
לוסורין לא מחזקינן וכפרט שהוא לוסורין דרבנן דרכנן כרכים
כמבושל מדרבנן הוא בעמו שהתבישו כל רבני הפוסקים
ודלא כמוהרי"מט וכיון שכן ספיקו דרבנן הוא ולקולא
אזלינן וכ"ש שאין לפקפק שמת הביאו הדגים כגון
מכר הכבל ושוב בחנות שני העידים הפכו העור או
נתנום בכלי אחר דכולה חזקתו היתר והכי דלא לוסיף
עגלה:

סימן ל"א

איש אחד שבט לגרש ושמו שמו דוד אך העולם
קורין אותו בכול בי הוא תכבור לחכיו אלא
שבט"ת קורין אותו דוד וכן חותם עצמו וגם קורין לו
בס"ת ע"ש מכתו שמים שמו יעקב וזה בני מברכין היתי
כס"ת דוד יעקב ומסתפקנו תחלה על שם הבכור מה
יש לכתוב דוד דמתקרי כבור או המכונה ככור ועוד
נסתפקנו אם יש לכתוב דוד יעקב דמתקרי בשני כן
יעקב כיון שבט"ת קורין אותו דוד יעקב או אין צריך
לכתוב בי שם דוד דמתקרי בכור יעקב:

והנה לענין הספק הנ' כבר בא הענין בספרי
המסרובים אל בארובה ולא הניחו פנה וזויתי
וכמעט שפע כורך לכתוב בזה כלל ודבר שפתים אך
למקור מכן כדי להדר סברות דרכנן סכורתי ער
שמעתה על העתם של רשעונים במתי קיימי רבנן וכל
חד כשיטתיה ולי תמרתי תלקטה בשמרים דרך קלרם
ושורש דבר זה תלוי בלשון הזהב דמרן אל ביקה יוסף
סי' קב"ו במי שים לו ב' שתות שחילק כתם חלוקות
וכחלוקה הב' כתב ואל היכא שהשם הכ' יולא מתשמעות
שתו העברי אלא שנקרא כן ע"ם משפחתו בתי מוהרי"ק
בשורש ק"ו שים לבחוב המכונה ולא יכתוב דמתקרי
ומשמע דלא שתני לן בין שם שם הב' הוא עברי כיון שם
הוא לענו מעמי שהוא מתשמעות שתו העברי
מיחר שהיא בן ע"ם משפחתו בותבין המכונה ולעמי
שתדברי מוהר"ק בתשובה זו משמע דמיירי כשהשם הב'
הוא לענו דוקא בם בכלבו וכשת"ק כהכורדרנגלין לכתו
דמתקרי כשהשם הב' בלשון עברי וכשהשם הב' הוא לענו
בותבין המכונה וכו' ב' לרבותו דוקא שלא מורחת דמלתא
בקטו ותדע שהרי תלה מוהר"ק בו בדעת מהר"פ
שכ"כ ועגלכי קורחין חותו בוהה ונסתפק ידידי דם יולא
משם פפלל בלשתי בקיטור השם דע ידידי דנקרין כן
ע"ם משפחתו ות"כ הבר פסו לכוחבו בענו לשון המכונה
כיון דהוי לשון לענו במ"ש ר"פ עכ"ל ובזו' כ"ם כתב
לשון חום מהר"פ כשהשם הב' הוא לשון לענו בנוחניכת
קורין שוידנום חו כותבין המכונה אבל בשהשם הב' הוא
לשון עברית בנון חותם ב"ה שנשקגה שתם מ"ח חו
כותבין דמתקרי עכ"ל ות"ל דשתני לן בחניכה כין
כשהוא לשון עברית בשהוא לשון לענו ל"ל לפרושי בנון
ב"ה שנשקגה שתם ע"ם לכתוב שתם הבל כשהשם הב'
הוא לשון עברית דהיינו תניבה תלה ודחי כל תניכה
כותבין המכונה כין שהוא לשון עברי כין שהוא בלשון
לענו ישתו"ה לא מנכח זיכתני דמתקרי אלא בשנקגה

שתו והא דיכתב נבי חניכה לשון לענו תורתך דמילתא
כדפרישית דשתם חניכה הוא לשון לענו וגם הכלבו וכו'
נדאה שתדברי הר"ף ולפי לה זכות דהוכחתו דלשון לענו
דנקט ר"פ ל"ד ת"כ כך ל"ל שתר שחיבורתים עכ"ל ועל
לשון זה כתב דיוק נשתפכו תלה ורחם דלשון לכל בית
יוסף מוה"ם ל"ל שכתב בר"מ"ל נדאה דם ל' כל שנשתם
שתו מתשמעתא עצמו כותבין תמיד דמתקרי וכשהשימו
מלר התשפחה כותבין תמיד המכונה ע"כ ולחר הרחם
מה שים לתקשות לפי פי' זה כדברי מרן דמשמע דכל
שהוא לענו עצמו לפי שם לאנו יולא מתשמעות שתו
הנ' כותבין דמתקרי מדקתני כותבין תמיד דמתקרי
דר"ל כיון שהוא עברית שתו כיון שהוא תשם העברי
או לא בכל גוונא כותבין דמתקרי דלא מסכחת שיכתבו
המכונה שלא כתניכת תשפחה ועוד יש לדייק כמתמיה
תשפחה דקתני מרן בהדיא כין שהוא לענו לחנפה
שהוא יולא תם"ה ת"ל מיבה כשתע לחניכת עצמו דדכי
והכבו דלפי' לאנו יולא תם"ה כותבין דמתקרי והכי
נשתע מסתתיות לשון מור"ם כתבו הרתקה סי' פ"ד
תת"ם נם ברחה דלא עלה על דעת כ' לחלק וכו' ועכב
ועל זה קשה שהרי מרן כחלוקה כ' כלל לנוכחתו
לענו דיש לחל' שתם הוא יולא תם"ה כיהודה ליחון וכותבין
דמתקרי ותם לאו בותבין המכונה וכפשתם כשה"ט ודיך
יתכן לומר דמרן סתר תת דכריו כתוך כ"ד וכבנא
עצמו תת שהוא לענו ואינו יולא תם"ה כותבין דמתקרי
וכוה רחוקי להרב נט מתיישר ל"ל כדף קל"נ ע"כ שתתם
כן ע"ד מור"ם ועוש ולע"ד זרחה לתרץ על פי ת"ם
הרב נט פשוט ל"ל מכתה סעיפים מסי' זה ויעויין
בם ק"ע והכלל אחד יולא מדכריו דכשתם הב' הוא תם
קבוע לשתים כגון רחתן דקרו ליה וידתל ובעלמת
תשכחן דשם וידתל קרו ליה מיבא כשם העשם הנש
דלאים הוה לא ניחן לו שם זה לענו כי עיקר שמו רחובן
וכבנו בעלמת נשכנה לשם וידל כותבין דמיכוד דמתקרי
וידתל ואפי' אינו יולא תם"ה כיון דנתכנה כשם עשם
לים ומרן ומור"ם מדיים כוה וכי פליני בנשכנה דאינו
שם עצמי אלא דיולא תם"ה כגון ליחון לשים יהודה
דלים מתן דקרי שם העשם ליחון וכ"ע ידעי שתות כנוי
שלא דיול תם"ה דלמרן כותבין דמתקרי ולמור"ם המכוב'
ואם אינו יולא כגון יהודה גלויבי לכ"ע המכונה ולפי
מיגין למימר דמור"ם ככתם"ב קשה מסתעי וכתב דכל
שמשתנה מלר עצמו כותבין תמיד דמתקרי ואוש
משתנה לשם עשם לים שיהיה לשון עברי כגון דמכונן
דקרו ליה תריה כין לשון לענו כגון דמכונן דקרו ליה וידל
דאפי' אינו יולא תם"ה כותבין דמתקרי ולא מסכחת
בכה"נ דיכתבו המכונה אלא ככנוי משפחה כגון דמכונן
וקרו ליה תריה ע"ם משפחתו או דמכונן וקרו ליה וידתל
ע"ם משפחתו ויתין הכי נמי כיהודה וקרו ליה ליחון ע"ם
משפחתו רכנוי אינו יולא אלא שהוא שם עשם לים שיה
לכנוי אחינו עשם לים אלא שהוא יולא תם"ה ושקולים
הם לדעת מרן וכתרוייהו אם נקרא על שם משפחתו
כותבין המכונה אלא דהכא קאי משתעי ככנוי שם עשם
לים ולהכי קאמר בותבין דמתקרי ודיך לומר לפ"ז דשם
פרוחה איכא לינשא דקרו ליה שם עשם חדש או לשבר
דפרוחה יולא משם דשתל מקרי כיון שהוא קילור השם
כדבעינן למימר קמן ולהכי לא משכח מוהר"קו לכתוב
התכונה אלא מעשם שם משפחה וסיתנין מלשתי לזה
דלא קאמר מור"ם דשכנוי עצמו כותבין דמתקרי אפי'

אלמא יוצא מצ"מ אלא דוקא כשם עצם חיים מקשוכתו דקאמר לה על כרון דידיה דהיה שמו סעדיה וקרו ליה יצחק דשם יצחק הוא שם עצם אדם לכל בלה"ק אלא כשהיו שהיו עצם אדם כגון דלוכן דקרו ליתן פשיטא ליה כראיתא מרן דכותכין המכוונ כיון שהיו יוצא מצ"ם:

איברא דלפי התמוה לא תהי מ"ש הרב נר פשוט שם"ק ג"ם ול' וירמה קנק מתוך דכרי מור"ם וכו' ונמשך לפז"ד דמי שמו דלוכן כעת המילה וקרו ליה כ"ע ככיר יכתכו דלוכן דמתקרי ככור נס לדעת מרן עכ"ל ולמתי דכתכינן ליכא למשמע מה מדכרי מור"ם דחיתור דלא למדמ מור"ם לדעת מרן אלא כשהגה נשם עצם חיים דכין עכריה כין לעז כותכין דמתקרי אכל שם היה ככור יש חכם לא כתכינן דמתקרי אלא המכוונ ולפי דכרי הרב נר פשוט והנחתו כמור"ם נמשך דלק שם כשהגה כשם לעז והיו עצם חיים ולא יוצא כגון דלוכן נ"ליכי כתכינן דמתקרי דלא קא מפלינ כין עכרי ללעז אלא מכוני לכנוי מפתחתו וזה קוקד מ"ם מרן לעיל ולא ידעתי מה יענו שפתי נריך לקומתו זו ולמה לה פריך ליה לכי למור"ם:

ואנב דחיתי למור"ם ול' כשמנה הלז שסתם והל' ורחיה ממה שנמלת כנמ' ערך דמתקרים מרים ופ"ג דים לחלק הנס שם כשהגה שמה עיל חולי ג"ב לי כלל ע"כ וק"ל דחין לחפשר לחלק כגדון דמ"ם דחיירי כשהגה שמה עיל חולי דממ"כ חיאה שם היה לה מיום היותה מי חיתת דשרה שמה ושיכו לה עיל חולי למרים מלי חירות דרוכת קרו לה מרים ופורתת קרו לה שרה דהני פורתת מרים ורוכת שרה נמי כיון שהות עיל חולי נריך לכתוב מרים וכל שום וכמ"ש מרן סי"ת וכ"ת ליפכת מסתברת דכהחלם הוא שמה מרים ועיל חולי נקרת שמה שרה מ"כ הני פורתת שרה עכ"ל נריך לתכתב שרה דמתקריית מרים כיון דשם שרה עיל נקרת לה ולפשר לומר הלצולם מרים שמה ושהגה לשרה ולפ"ה נריך לכתוב מרים דמתקריית שרה כיון דרוב העיר קורין לותה כשם מרים וכך כהן לה קשתר מרן לעפ"ז שקורין לותו תמיד כשם מ' מ"ת שם השנוי עיקר אלא דוקא היכא דכני העיר קורין לותו הדיר כשם מ' ולפעתים קורין לותו כשם השנוי ולכן כיהכין שם השנוי עיקר כיון שכל כני עירו מכירין לותו כשם השנוי אלא דמורגל כפיהם שם מ' לכל הכת דרוב כני עירה אין קורין לותה כי אם מרים כשם הה לק דפורתת קורין לותה שרה כשם השנוי כיון דאין קורין לותה רוב עירה ולפ"ז כשם השנוי כוהכין שם הת' מרים דמתקריית שרה ע"ש השנוי לו לפשר לומר כי זה שנה חשר יקרלו לה מלכלה שרה ושיכו לה עיל מרים ותלי דקאמר דרוכת מרים ופורתת שרה ל"ד ומעשה שהיה כך היה ועוד יש לפקפק כמה שנפקייע תלי הנע נמעשה דחסקד ועל נחוק נשחרכ שמה לתלכה וק' דכתב תי' הנע דכותכין מלכה דמתקריית חשחר והיך הסיק הוא ול' כנ"ד לכתוב סעדיה דמתקרי ישעיה והו"ל ישעיה דמתקרי סעדיה דותיה דתלכה דמתקריית חסחר ולפשר דשלמי הני נשי דלא נהיגי למיקרי כחוריית ולא למחתם שמייהו:

הדרן עלה דהרב נ"פ פשיטא ליה כשכרת תור"ם לדעת מרן דרלוכן וקרו ליה עכור כיהכין

דמתקרי וכן כתב כפשיטות כעזרת נשים כחוק מכונה ולרידי הדיוט אחר נשיקת עפר כפיק רגליו תכתי לא תיקכירת לי מילתת ותדכרי תור"ם אין הכרע לזה דאי תתרינן הכי הת תיכת תיוהת רכה ותיהו נתיה ול כם"ק ג"ח פי' כדיעת מרן דם"ל דכל תימי מניכה כין כנכוי עלמו כין כנכוי מפתחתו כותכין המכוונ כין שהוא עכרי או לעז ומשו"ה כרלוכן וקרו ליה עכור ים לכתוב המכוונה וולת אם השם הכ' יוצא מ"ם כיהודה ליתין ליעיל ותחרי נשיקת הרגפה קשה הדכר לנ"ד דכל כי היכי תילתת"ו ל"למדין כחלוקה הכ' לעיל לתשמועי' דהא רכתב מוהר"קו דכשם הכ' יוצא מ"ם כותכין דמתקרי וכשאינו יוצא אלא המכונה לאו דוקא לעז ותפי' היינו עכרי תיפת אי כניתן וקרו ליה ותכ כותכין דמתקרי אכל אם תיכו יוצא כגון כתוב אי חכם סמכינה ותתי שנת דכחלוקה הנ' נחית לתשמועי' דלעז דנקט מוהר"קו לאו דוקא וכחלוקה הכ' לא העיר תון ונם כשה"ט הול אם השם הכ' יוצא מ"ם כגון יהודה תריה אי יהודה ליתין ולתתי לא פקט אלא לגון לעז ותזה מוכח דלא מפלגינן כין יוצא מ"ם לשאינו יוצא אלא דוקא כלשון לעז אפל כלשון עכרי ככל נוונת כותכין דמתקרי וכ"ק לגופת הרב כתכ מדכתב מדין ות"ל דל"ם לן כין אם השם הכ' הוא כלשון עכרי כין שהוא כלשון לעז וכו' מלתר שהוא נקרא כן ע"ם משפתחי כותכין המכוונה שמעינן מינה דוקא משום שנקרא ע"ם משפתחו אכל ככנוי עלמו לא וכבר רתיתי להרב נר מקושר דקל"ג ע"ג דפריך הכי ודחי לה ול' הל"ק דול' דכוונתו לומר דכשהוא כנוי משפתה אי אלא ג"כ מ"ם כיהכין המכוונה אכל כשיהיו כנוי משפתה אי אם יוצא מ"ם כיהכין דמתקרי ע"כ ותתר נשיקת הרגפה ק"ל על הי' זה דמל"ל למרן ומוהרי"ו לפלוגי כהכי מתתר דכל יסוד דכרי מרן נמוהר"קו ומוהר"קו כין הניה דשו' קם"ל כין דשו' ק"ו מיושכים על דכרי הסמ"ק ור"פ והסמ"ק כתב יכשם הכ' לגון לעז כותכין המכוונה ורוצה לומר כהתי לעז שהיה תניכה וכין תניכת עלמו כין תניכת משפתחו ס"ל מל"ל לפלוגי כתניכת עלמו דיוקא אם היו יוצא כותכין המכוונה וכתניכת משפתה אף אם הוא יוצא כיון דתקור ה' להם ועיד כשתכ מרן כשה"ט כל תניכת כותכין המכוונה וכו' הו"ל לפלוגי מתניכת עלמו לתניכת משפתחי ולא שמועי' דכתניכת משפתחו אפילו יוצא מש"ה כתניכת עלמו כיון דלפ"ז הרב נ"פ לגון אחד להם וכולם כשם יקרת תניכת יחי ק"ל על הרב נ"פ דלפי שיטתו מה יפרש מרן כחלוקתו שכתכו הסמ"ק והכלכו רגולין לכתוב דמתקרי כשם הכ' כלשון עכרי דאי תימת דחיירי כשהגה שמו מ"ח דרגילים היה לגון עכרי ולתי דיוק דאף כלשון לעז כותכין דמתקרי דשם העצם הוא דומיא דלשון לעז זה לא יתכן דהא אחר לגון זה כתכו והאם שכשהגה שמו מ"ח יכו' הרי דשד השתה לא קא משתעו כשהגה מ"ח והנה כשה"ם חידוי דין זה גם מלשון מוהר"קו שו' ג"ח מיוכח דלאו כשהגה מ"ח תיירי דכוותת דשכתכ וול' ואפשר כי התשדר הזה היה כוונה כלשון הנהתם ר"ם יכו' עד ותדלת כתב פשיטת ופשיטת דלעיל קא מתיקע"כ ואעפ"כ ואם תיתת דרכוותי שכתכו רגולין לכתוב דמתקרי כשם הכ' כלשון עכרי תיירי כשהגה שמו מ"ח ול' ר' עכרי דה"ה לשון לעז ע"כ תין עלה על דעת המעדד לומר דכשהגה שמו

מ"ם כותבין כ' שמות בלא דמתקרי כיון דרבוותא לייתו
בנשתנה מ"ם וכתבו לכתוב כ' השמות ויכתוב דמתקרי
לשון קטיל אבי כשמתא הוא ותו מאי טעמא דכתב מוהריקו
דלעיל לא סמיך וכו' שהיה מפרש כהדיא ופ"ו אחל
בנשתנה מ"ם לא לכתוב לא דמתקרי ולא המכונה
ובלא בנשתנה שמו מ"ם לייתי רבוותא וכקיטור הילל
דכתב הסמ"ק דכלשון עברי כשנשתנה מ"ם כותבין
דמתקרי אלא ודאי דרבוותא לא לייתי בנשתנה מ"ם
אלא כתביתו ולכבי לא מצי לכוכים למסדר מוכרי
הסמ"ק ז"ל אלא ממה שלא פי' דכריו כפי' לא לכתוב
לא דמתקרי ולא המכונה משפע דסמך מדלעיל וכ"ת
דלייתי בכבוי שם עגם חיים דכין עברי אין לעז כותבין
דמתקרי תכתבו לא מדע חמתי קרו ליה רבוותא שם
עברי דכשלמה בנשתנה מ"ם חיכה למימר רגילות שוא
דלא משמו מיבעי אלא בלשון עברי אלא מי לימריך
בכבוי עלמו כשם עגם חיים חמתי קרו ליה עברי
רגילות הוא דמכמים יותר בלשון לעז כגון ולישבורת
וכיוצא:

והרב תשמה מהרין זל ח"כ סי' כ"ט כריתה מדכריו
שהבין כדעת מרן במ"ם הרב ג"פ דאין
חילוק כין כתיב עלמו לכבוי משפחתו ולחיקו לו שם
שהרכה לנקו' ע"ר מרן רחמנא כתב ולו והרי דכרי
מוהריקו ברור מלגו שהינו יוצא שם הב' מ"ה אלא
שהקרוק כן ע"פ משפחתו וכיבי קאמר ואיכא שהשם
הב' וכו' יוצא מם"ה ובו' שהרי היכו יוצא וכמ"ש נם מ"ש
אלא שהקרוק כן ע"פ משפחתו היכו מהישכ עם תחלת
הלשון דאין לאפשר שיוצא ממש' הש' ויהיה כניו משפחה
עכ"ל יייתרי ניזיק פיכי רוצה שיהיה קושיא נם לזה הרלשון
נם לזה השני שהרי כתב מוהריקו שורש קם"ב וזל נם
מה שמנמנם לומר שמחר שהשם ליהוליים הוא לעז
שהיה מן הרחוי לכתוב כגנו יהודה שהכונה ליהוליים
נם כוה וכו' דלעב"ג שכתב כספ"ק דלכתוב הכונה
כשהשם הב' הוא כלשון לעז הייכו דוקא כשהשם כלא
משתמש כיכוי כגון מכולם המכונה דוכעיי שאין השם
דומה כ"כ ללשון העברי דאז ודאי הוא כנוי אבל היכא
שהשם יוצא מם"ה וכו' שכל הכותב כזה המכונה היכו
אלא טועה וכו' ועוד שהרי נם מתוך לשון הסמ"ק יש
להוכיח בן שהרי כתב ואין צריך לכתוב דמתקרי חקין
וכו' משמע הא שם צריך לכתוב היינו כותבין דמתקרי
ואין וה כיוצי דכותבין המכונה כיון שהוא יוצא ממש
מם"ה עכ"ל הרי דקיטור השם קרי ליה הרב יוצא מם"ה
ואדרכה למה הא דיהודה ליחן מיפתח חקין וכ"כ להדי'
ס"ה מוה"ר יוסף קאריב כס' עזרת נשים כשם מכונה וליף
לה מק"ו ועוף ופשיטא ודלא נרע פוא"ה לרפאל
מיפתחקין דלאך ואין נקודי פוא"ה איילרפא ולא תחלתו
וסופו הרי חקין נמי הכי הוא ועיין להרב נמו פסיטו
ס"ק ס"ט מ"ם ע"ד הרב וכרון משה והנם שכתב שה"נ
פכיב המדכי כס"ה ועל כי קורחין לותו פוא"ה נקרא
כן ע"פ משפחתו ולא שיהא קיטור השם וכו' דנראה
דפוא"ה היינו קיטור השם וכמו לפריך הרב יד אהרן זל
בהגה"ב אות כ"ט לדידי הייטו תוי לי שאין משם הכרת
שאין כוונת שה"נ לומר שהינו קיטור השם ולא מן השם
הוא וה דאיך יכתוב המוחש והרי ממש דומה ליפתח
חקין אלא ודאי כוונת שה"נ לומר דכקרא כן ע"פ
משפחתו ולכן כותבין לותו ולא שיהא כדין קיטור השם
דעלמ' דאין לריך לכותבו כיון שנקרא כן ע"פ משפחתו

אחדרכת מוהריקו ושה"נ יש כיישמע משמ"ם
הרב מ"ת אהרן זל אחרון דכתמת פותב קיצור השם שוא
דאל"ה למה זה אלא מוסלקו דכדיו מצוי שהוא שמוש
משפחה בקיטור ליתא ליש דלאו קיטור הוא אכתבנו
במכונה נם לשון שם"ב דייק יכבי לשם לייתי לכתחלה
חיכו קיטור ולא דמי ליפתח חקין בקיטור הו"ל ועל כי
קורחין לותו פוא"ה קיטור השם ולריך לכותבו ולמה
ליה לאלוות להכר משום שהוא כיוצי משפחה אלא ודאי
דקיטור השם הוא והשולל נפתפק כוס דלמאחר שהוא
קיטור השם ס"ב חין לריך לכתבו ולוא השיב לו מרן
דאכתי אחני דכל כמי משפחתו כתי נקדישים כתביכם זו
וס"ב נם בזה לפלל לפ שהוא קיטור שמ עכ"ל ע"ש
משפחתו נקדש ולריך לכותבו כשמכונה ובזה אתי שפיר
מ"ש שה"ב ולא שיהא קיטור השם דר"ל אלא כה לריך
קיטור השם דעלמא דאי כוותיה לומר ולא מן השם שוא
זה מה הלשון לומרך ולא שיהא קיטור השם ואינו קיטור
השם הול"ל ומאי דפריך יו הרב מ"ת אחיך לאפשר שיוצא
מם"ה והוי כנוי משפחה דתניא דאמרו הן הנה אנכי
חיש כער ולא אדע למה זה לא יתכן שיהיה פוא"ה קיטור
השם דפלל ויהיה כנוי משפחה לאפשר ומשפחת
בלשון קוכים ואם חיש יהודה מדכיש לישון קאתי וקרו
ליה לישון ע"פ משפחתו הלי תניא לישנהו כיש נם
משפחתי פלל"ב ואם יש כהם חיש שמעו ישועה דערבי
שלו ישועה פרש"ב וקרו ליה נמי הכי ע"פ משפחתו:

עוד כתב הרב מ"ת וזל לאמור מעתה וכו' הת
דמרים דכריו נרחה שלפי שכתי וה הוא שם
משפחה לפיכך אין חילוק כין אם יהיה עברי או לעז
אבל אם יהיה כנוי זה לו לכדו חינו חולק הרב שרחוי
לחלק כין עברי ללעז ובסוף דכריו כתב וכשו' ל"ח כתב
וכו' משמע דכל שלא נשתנה שמו מ"ח אין סילוק כין
עברי ללעז אפי' לא יהיה כנוי משפחה עכ"ל דקלוק וה
דפיפא נרחה דזו היא שעמדה להרב ג"ע נתי ומזה
הכריח דמרים"ל כריחוכן וקרו ליה ככור כותכין המכות'
דאין חילוק כין כנוי עלמו לכנוי משפחתו ואכני עפר
ואפר לאחרי כשיקח עפר כפות רגליהם כלע"ד דדקרוק
דריפא הוא העיקר ודוקא ככנוי משפחה קאתר אין
חילוק מעברי ללעז ודפיפא חינו דקדוק כלל דכל עלמו
דמרן זל יוכיח מוכח דאת דכתב מוהריקו ככנוי משפח'
אין כותכין דמתקרי הוא כין שהוא עברי או לעז הייכ
לה מר"פ שכתב כשם הב' הוא כלשון לעז כגון חניכת
סקורינס שורנוס או כותכין המכונה אבל כשם הב'
הוא לשון עברית כגון מותם שנשתנה שמם מ"ח וכו'
וע"ל דשאני לן בחניכת ר"ל חניכת משפחה שהתחיל
בה ר"פ סקורינס שורנוס כין עברי ללעז ל"ל לפרושי
כגון כ"ש שנשתנה שמם מ"ח ור"ל שיוא לפלק כשיוא
שם הלדם עלמו ליפלוג ולינקי כדידה ככנוי משפחה
עלמה דלמרנו שמוקן סקורינס שורנוס שהיא משפחה
כלשון לעז עלה הו"ל לפשיט אבל אם היא עברי כותכין
דמתקרי וחכו שכתב מרן אבל כשם הב' הוא עברית
דהייכו חניכת ר"ל חניכת משפחה והוי כולה לדידם
ולמה זה יצא לחלק כחניכת הלים עלמו ומצו"ה כהב
שלא ודאי כל חניכה כותכין המכוי"ת ור"ל חניכת משפחה
כין שהיא עברי כין שהיא לעז ומ"ה לא מכתם שיכתבו
דמתקרי אף כנשתנה שמו ונלע"ד דמצו"ה דקדק מרן
כלשונו הטהור ולא כתב אלא כנשתנה שמו מ"ח ומיכל
קיטור מ"ח ולא כתב אלא כנשתנה שמו לחודיה נמי

דכוותיה

ופשוטה לומר דלא משכח' כלל בכהני משפחה לצאת
דמחקרי אלא בכהני משפחתם לה דיכיחד דמחקרי
הם כשכחתה שמו מ"ח מוסמוס כהני לבד ולא נחית
אלא לפלוני כין בכהני לעשוי מ"ח אלא לא כא כי הם
למעוטי דכהני משפחה אין מציחות לעולם שיכחוב
דמחקרי זהו מה שגלע"ד בביאור דברי מרן פם בבן
למען דעת היכי מפרש מרן לעשין הפלגו והסמ"ק
והנם לע"ד יש לדקדק עוד לשיטת הרא"ש ז"ל דחתמי
בחלוק לעזו לעז פי' לה מרן בהדיא לאו דוקא אלא
לעזן עברי חתמי לה כתב ומי לאו דוקא ודאי נדחק
פעמו לומר דפי' הוא כמשנה בשם ערוך הו מ"ח
מ"מ מוכרח הוא דלאו דוקא לעזן עברי ועל מה זה
לא מי' לה מרן בהדיא דפי' חלוקה לעזן לעז ואפ"ל
שיטתו אחי שפיר דלרידן בכהני עברי אין חילוק כין
אם יולא מם ס"ם כין שהיו כותבין דמחקרי והנה
פרבי ר"ם חפשר לפרש לעזן עברי דקאי
דוקא ד הא פי' כהדיא אלא משמע שמו מ"ח שכתב הכל
בשם הכ' הוא לעזן עברים בעזן חותם ג"ל שאלתם
שמם מ"ח ג"כ היו עברי ל"ל משל"ל פרבי הבלבו
וחסם ס"ק שכתבו ל'רבולין לכתוב ופו' בלעזן לעז וכו'
אחם שכתבתם שמו מ"ח ופו' משמע דפרשת לאו
עבתב"מ"ח חיירי ח"כ שב"ל בוחקת אחתי לעזן עברי
ואכלו עלמו דמחתר דהוא עברי כותבין דמחקרי הכל
בשם הכ' לעזן לעז ר"ל עלא משפחת זלאו דוקא
לעז ואפי' עברי פותבין אחנות ה ומש"ה לא פי' מרן
לחלוקה דעבריות דהו ל"ל רלא פסיקא מילחא דלעזן
עברי דנקט ר"ם הוי לאו דוקא משל"כ כלעזן הסמ"ק
והכלבו דדוקא הוי לכן הניח העניין כספק וסתך על
המעיין וכו' הימת אלו שגא כשכתבו שמו מ"ח בין
עברי כין לעז כותבין דמחקרי ובכתבו מפלגין כין
עברי ללעז לחש לחוש דפשוט הדבר והרי הוא
כמכוש"ר דכשלחת כשכתבו מ"ח מעיקרו בעת המילה
הושם לו שם רחמן לעזקר וכשחלה הושם לו ג"כ שם
אב' לעזקר לכן כותבין דמחקרי כין עברי כין לעז
משל"כ בכיוצ"ו שלא הושם לו שם זה לעזקר לכתי
עלמו לכן מפלגין כין עברי ללעז לחוש לכתי
שלקח על מרן זל דלמה לו לוכשם בכל דוקא זה כלבד
אכלכו והקמ"ק והו"ל לפרושי חלחייהו בביאור עלמו
ולהלי מחלקין כין עברי ללעז דכשחתו ונתן שם מ"ם
חיירי ולמה ליה כל דוחק זה וכתבו שרלחיי להרב נו"ב
מקושר שהקשה כן על דברי מוהרח"ם זל מ"ש פירוש
לדברי מרן ושיטתו לדיוק הלשון חוץ לו דמוכרח כן מדקדוק
שרקדוק אחלת דברין דמשמ דלא קאמר דלא מפלגינן
מעברי ללעז אלא כלכו משפחה אכל בכהני עלמו
משמע דמפלגינן ודקדוק פשיפא לאו דיוקא הוא ואו
מדלא חשמועינן לה כבו"ע וכם"ע חילוק מיולא מש"ה
לשתיו יולא כלשון לעז ולא למדנו דגם כלשון עברי יש
לחלק כן מכל זה נלע"ד דם"ל למרן דכבהני עלמו
נלה"ק אף שתיו יולא מש"ה כגון רחוכן כשול כותבין

דמחקרי:

ודין אחת כי הים כעד אחד ולא כיוחד חדש לי וכ"ש
לכלכים רחבי כין פרים גדולים ורחה לנפי
משם מילחת החמר דוחה מנכי חילן גדול להשכין עלוו
והוח הרב מוהריקו אחד מיומיו אלו שוחין וכל דבריו
מרן דעכייכים הללו מיוסדים על חוזו פו דברי הלל
ורבי רחימו לו כשו קש"ל והמחקרי לשונו לעזו שפחת

דחוץ ל"ג אחיה לעמ"ק רגחנו לכחוב דמחלחת כשפש
הוח כלשון לעז חוזקת כשפש כי מחחת הכיולי
עגון מחלים מחכוחה דוכנט"ו וכו' ופשט לשון הלל
מורה דחלין לשון הסמ"ק כפשטו דכבנה הלוש עלמו
לחיירי וכשחיו ומח מש"ה וכהכי קח מפלג כין עברי
ללעז ומשמע דבלה"ק קח שחיו יולא כחפלח דמחקרי
וחם חחמר דכוחת הלב לשון לעז לאו דוקא וכדפירש
לה מרן לכין עברי כין לעז וכין בבנה עלמו כין בבני
מפשפחה ח"ב זקפשה על הלב מחי דמחקרי אי בחוכחה עלמו
לשון עברי חתמי לה כחב ומי לאו דוקא ואפ"ל דרישת
עלמו לומר דפי' הוא כמשנה בשם ערוך הו מ"ח
מ"מ מוכרח הוא דלאו דוקא לעזן עברי ועל מה זה
לא מי' לה מרן בהדיא דפי' חלוקה לעזן לעז ואפ"ל
שיטתו אחי שפיר דלרידן בכהני עברי אין חילוק כין
אם יולא מם ס"ם כין שהיו כותבין דמחקרי והנה
פרבי ר"ם חפשר לפרש לעזן עברי דקאי
דוקא ד הא פי' כהדיא אלא משמע שמו מ"ח שכתב הכל
בשם הכ' הוא לעזן עברים בעזן חותם ג"ל שאלתם
שמם מ"ח ג"כ היו עברי ל"ל משל"ל פרבי הבלבו
וחסם ס"ק שכתבו ל'רבולין לכתוב ופו' בלעזן לעז וכו'
אחם שכתבתם שמו מ"ח ופו' משמע דפרשת לאו
עבתב"מ"ח חיירי ח"כ שב"ל בוחקת אחתי לעזן עברי
ואכלו עלמו דמחתר דהוא עברי כותבין דמחקרי הכל
בשם הכ' לעזן לעז ר"ל עלא משפחת זלאו דוקא
לעז ואפי' עברי פותבין אחנות ה ומש"ה לא פי' מרן
לחלוקה דעבריות דהו ל"ל רלא פסיקא מילחא דלעזן
עברי דנקט ר"ם הוי לאו דוקא משל"כ כלעזן הסמ"ק
והכלבו דדוקא הוי לכן הניח העניין כספק וסתך על
המעיין וכו' הימת אלו שגא כשכתבו שמו מ"ח בין
עברי כין לעז כותבין דמחקרי וכבכתבו מפלגין כין
עברי ללעז לחש לחוש דפשוט הדבר והרי הוא
כמכוש"ר דכשלחת כשכתבו מ"ח מעיקרו בעת המילה
הושם לו שם רחמן לעזקר וכשחלה הושם לו ג"כ שם
אב' לעזקר לכן כותבין דמחקרי כין עברי לעז
משל"כ בכיוצ"ו שלא הושם לו שם זה לעזקר לכתי
עלמו לכן מפלגין כין

דלמא קמאי שחון חולוק כוף עכהי"ג לעגן חלק דוקא בכנוי משפחה לכל בכללו עצמו מפלג עין וכן הענין עלוי הרב נגד מקומו שם ופריך ליה דל"ב מה הוקשה לו למתן וכו' כמ"ש לעיל וכבר בחקתי לעיל המשום הא פירכא לין כיוצא לדחוק פירוי זה להלכה מבמה הקרחו בעניותי ולכל הדברות ולבל הלמתירן לא יתלבו מדין מכל ערעורי:

גם בכך מכתב מחליפו ז"ל דף כ"ף והבב יד מהדין כנהבי' חוק ב"ן הקטן למדין דמדברי מוהרי"ק גדולה פרופ"ה לוגו ויפה משם רפאל חלק ג' מ משפחתו נקרא בן יעום ולדידי הדיוק חזי לי דמוכרחים ליתא דמוהרי"ק ומס"ג ס"ל דשפיר הוי קיטר הסס ומשום שכל משפחתו נקראו בן גדוך לבוקאו דקל"ה למה קאי דברי הס משום שנקרא ע"ש משפחתו והול"ל לוגו קיטר הסס וגדוך לכותבו ומדברי הס נשקל מניה שובא דלפס היה כעיקוה שחחר שמו רפאל וקרו ליה פרופ"ה ומשפחתו לוגו נקראת פרופ"ה דחין נהיך לכוהבו דלא הכריכו לכותבו שום משום שנקרא כן ע"ש משפחתו ולפי דעתך הרבנים נריך לכותבו כדין כל הכנויים שיקשלוגו קיטר הסס וס"ל דלא הול"ל למוהרי"ק והס"ב נתק עיניהם במשפחה. סיב רחיתי להרב פרס שמן ז"ל בכלל ס' סי' ע' שכתב כמ"ש בענוותנותו ומלף שכתב שם לשיטב בויתק ויעוש מ"ש לדידו בדוגו מוכיח הדפי מעלמו ומס שהריך שם הרב כענין מי כעינן דוגמה קלף זו דמיון גמור כבר רבנן המחכונים ז"ל בהסבמה עלו דקדדמי קלת כותבן דמחקרי ודליתי לא שם דבבנו משפחה אם הוכרו לכותבו ודוחה עברי בנון קמחי שהעלה בוף הרב ג"ם ק פ' דהמחוור יכתיב יוסף התכונה קמחי לוגו ז"ל כ' דעפו עדיף לכתוב דמחקרי קמחי אפל אם המשפחה לענו וכתוב המכונה ענגם ס"ב כ"ם בנחון דידן דקבר לה מר דיכחוב דמחקרי בכור ' ונכב מחת והנם חכי לחקוכיחי לכבון דגנם קדום הרב מרי בהרמה ז"ל בח"ג דנקט שהסכימו לכחוב הפטנה בכורה ובכבו"ן ולענין המכונים זו דמחקרי"ת עיין ג"פ וכו' ועיין שכם שמן וכו' ומכבי הענבי לא ידענהי מה האחת כוונתו לרמות דאם ס"ל לענין הלבם שמעינן להרב ב"ם ולפי כי הרב כפי שמן פליב עליה לא נדבקה למה זת דמחזר דרכוותך פליגי כדעת מרן לכחוב דמחקרי ואחתי הסכימו לכחוב המכונה ואם כוונתו ל דהרב ב"ם הים ירושלים חוב"כ וגלוי ומסתבר כל הדורות הכיים אחריו ודלא כמשקנת הרב פרס שמן כל כי הא מולחת הו ז"ל לפרושי כהדיא ואחר כותבי כל זה דחיתי להרב בתי כהונה ז"ל ח"ב פי' ס"ל שכפב בקיצור ע"י הרב מ"ח בפ"ם בענוותי ושתפתי בעל הקבי תלחתי לי רב לך מ"ם כפוף דכדוי וז"ל הבל יל ע"ד מרן דלפי ההוא דמוהרי"ק הוא קיטור וחינו פירוי לכוהבו ע"כ אחרי כ"ש לא זדעתי לחת בהיח יפוד כדכתי מרן נפ"ה שהוקשה לו כן שכתב לעיל סמוך ונראה ז"ל וע"ב דן מדין דאע"פ שכוה הוא הנקרא רפאל אעלה מהשם ל"ת שיכתוב דמחקרי ע"כ. ומעו"ה הוקשה לו כן והיו יכו מריכין לוקוד זם ואם"ג אם זה השם פוזה לרפאל אלא בנוי משפחה תוזה מרן שם"ב לכותבו ובל עלמה לה בית לחשמועינן דכשנו משפחה לה אנת בין עכדי לעגי וכדף ס' ע"ב בחב שפחת ל"ב ותוהדי"ן ל' נעים שכשכו דמחקרי פכוה ל"ת מהשבונה וכתב ונראה הפשו דלכך ס' תוזה ל"ת ואלו קיטור לעגי משפחה ל"ת ואלו קיטור לעגי משפחה ל"ת ואלו קיטור לעגי משפח

בחשבון חמשת ימים על סתרין ספר"ח דמחרי טב הרב
מהולה כתבה מוהרח נר"ו שם רחיתי לתת לחבר עבר
כין הנהוגים הרב הגדול עטרת תפארת לחכמי תדומי
מכי זלמה והרב יוסף עינגלו נר"ו פלכים מדיונים
והעמין כל כתרוכה בספר הכסיה ברכות מים חח"מ
מי קל"ד ומקדמת דנה לא ידענתי מזה אז מחרתי לל
לכי לחזור ולשנות פרק זה כתרוכה להתכנסר כדברי
הכוקי בקלמיד לפני רכוחיו ולתת לחבר תציב ידי יד כהם
ואני מכיה להכיה מן ההיוע: וזה שלני כעזר טרי
ונוקני:

בחב מרח"ם זל כפ' התקבל לחכם דחיתה חתם דף
ס"ו נגבעת יונת כקולר וכו' מחנרת כרי
ניתתה לת בוחו פורצ"ל זל חיתה כל היין כחמריתו וכו'
ניתה דלת מי כן כשנול שכיה כל ההפסד עליו וכו'
ולעכת הים אותי תפירצ"ל עניקה וכו' וכ"ל דל"ד דוחלי
כשהפקיד הפר תכורר לחל חבירו מני לחיתר שלך מת
לכל מם פקנה לו כשהכיותיו י' חכיות לת כהכרר חלקו
מעולם חילכן היו שותף ככל היין ע"כ והנח על דכרי
הרב הלוי קנה לע"ד מלי שכן מהו הקנית כמנחות
דף ל"ב ב"י כן כשנול שכיה לחיתר מופר לך ונכל תרתהו כפול עכר
שעכדי לחי תיכר לך ותת תרתהו מת ות"ל היכי קלחר
ב' חכיות כין חכיותי ההפסד לתרוייהו ומה שלני"ד
ליישב זה על פי מ"ש הרב תה"ד זל סי' רלם ולל ומלוה
דאתנון לת יפקוד כלום כחכירה ולת דיוקא שהות מוחו
נכל הזהובים מני למיתר שלכם נפסדו והמע"ה והני
תתרוין כת"כ דכרות ובפתרי פ' התקבל וכו' ות"כ
כי"ד דהיה מלק שלכ"ח מכורר כ"ע מודו שת"ל שלכם
נפסדו והמע"ה וכו' לכן כך דייקין שפיר כל"ד וכו'
מכוח דנכי תתרת לת פוכרר חלקו לת שייך ליתר שלך
התנחי: מכוח דשם כולן ע"כ חכיות וחכיות כ"ע כל"ד
לכ"ג דהיה לכ"ח לכבר מכירים הזהובים שלו ת"ת
עתה שעירכו מדעתו שם טיכעת מר פוח ומם לת
מיה כשפך כלום מהם ודאי חיו טובלים כלי קפידת תן
קנים והיה מחזיר לכל אחד לפי התנין שכתן לו ולת
דמי לעלה דיש קפידת כין עלה לחכירו וכ"ת מקפיד
שיכות ליהו תת שלו משל"ח כזהובים פ"ע והעלע"ד
נכיותת הרב דכרים כל מרחץ עלתה על דעת עליון
דכיותר חולוק הרח"ם כן הות שתחלק כין עלה לי'
חכיות דכעלם שהיה מתחלה מכורר כנופים מוחלקים
חף שחל"ך נתערכו ולת מיכרו הי עלה מיניותי של
כתפקיד מני לחיתר שלדעת מכל כי' חכיות שלת היתה
לו כשעת הכורר כהכל לחיזה חכיות מהחכיות דכשעת
מתכר לת מיין לו י' חכיות הללו חני מוכר לך שלת כתתם
ת"ל י' חכיות מחכיותי חת"ל לת מיקרי מכורר והפסד
לדרוויהו לפי חכלון ועפ"ז תנח מקום פטור לשתיין
מהפסד הדיוכרים דכיון שהיתה להם שעת חכיכר
כיוירים לזה י' ולזה כ' הנם שכחערכו חת"ך מכירר
מיקרי ודמי לעלה ושוב דק ומשכח לחייב חת שמ'
כהפסד הדיוכרים לפ"ח ועמוד על חילוק הרח"ם דוקא
טוטקו כחלת דכעלה דנופים מוחלקים וכ"ת תקפיד
חיכיות עלה שלו לידו ולת עלה לחר לזה יקרת מכורר
לכל קף ת"ל כשעת המכר י' חכיות שלהו חני מיכר
ך ויכירר מותם ושוב נתערכו יחד כיון שכל החכיות
שוות הם והיו שום הכל כיוכים ואין מקפידין עליהן
לחר זה חני טוען דשקלים הם לת מיקרי מכורר

והמפסד לפ"ח ולכן ד"ן ידין כדיעדי לף שהיו מחלקים
כתחלה מלחר שאין מקפידין וזה עז דיוכם כדין החכיות
והמפסד לפ"ח ולכן חייב לת שעתון ומומה שכלע"ד
ככוונת הרב ועפ"ז יתורץ שפיר חקירתיכו על הרח"ם
דכיון ככיתי לת דחני לי' חכיו' דחיוב הקפד כבתים ועכדי'
נחול ונקנין שם הוא והלוקח ירו על התחתונה כדלהלן
הקם כש"ם הרי זה דומה לעלה דמ"ל שלך מת ס"ל
מדלכו נפול דחין שם כולם ע"כ היה וכיון כדיוכרים
דחי לת נפל הוא מקפיד ואינו נותן לו חלה הכיות הקטן
ומעו"ה השתח דנפול כיון ד' מע"פ שנדול הוא מדלהו
כפול ויד הלוקח על התחתונה כדלחמרו כש"ם לישכת
דלעון דחיק לי' עפ"י זה דהרב ה"ד שכתב כתכיות
לת נתכרר חלקו מעולם דלעון זה מורה כלשון כפי'
פרשון דחסיק מדעתיה דהרב דעיקר החילוק הוא
שם היה לו שעת הכושר כבירירו שם לחו דחי עיקר
טעמת מעוה דקפדי שה חלעון הומרת לת נתכרר חלקו
מעולם:

וראיתי לקרב פרדיסה זל כפי' רכ"נ דכרים קנים
לע"ד שכתב כשכ"ה וזל וע"ע הת דכתכ
מרח"ם דחכיות מחכיותי היו דכר שלהו מסויים ומדכרי
דכיני מעמע שהות דכר מסויים וכו' משמע דכל מ"ל
לחדרי גלוק לת ידעתי למה זה הלע"ד הנדול שכלעגר
לחיתו נדיק כמה שהרח"ם ס"ל דהוי דכר שלהו מסויים היו
ודכיני שכור כהרשכ"ת ודלת כחכיו חלת מסויים היו
ומדרכת כבוונת מכוונת לת הכיה לדכרי הרח"ם להורו
לנוסכתה דעתו להלכה לחר שכרת הרשכ"ת ועוד כתב
הרב נם קנה דהרח"ם סתם דכריו ולת כתב חילוק נכין
כין י' חכיות מחכיותי וכין סתפקיד עלה וקנה על מה
זה המלים עין של מעלת מדכרי הרח"ם שכתב להדיה
לת נתכרר חלקו מעולם ות"ל משמ"כ נכי עלע דהר
חלקו מכורר ועומד וכנראה דחיטחמיטיהיה להרב
תצו' התה"ד דתפרש לה ועתמת טעים הקפדי בעלה
מע"כ כחכיות דשיון-כינהו ועוד כתב נם המ"ת זל
פ' דזכויה הכיות לדכרי הרשכ"ת שמין הם ותני מיש
כעכר ולת תדע מחי לישפת לן מי הם"מ הכיות לשכרת
שרשכ"ת דשו כשיעוריהם חכיות לעלה למיהוי הרח"ם
חנת פלנתם כהדיוקו והרי הרח"ם הכיות לדכרי הרע"ב
דקתי כשיטת הרשכ"ת ופלוג עליהם והם תעיקרו על
הם"ת למה לת וכך שר דהרח"ם פליג שהרשכ"ת אין
זה מדרך הם"ת להסוף ולקכץ כל סכרות הפוסי ותיהו
זל מפרק לכל חמיהותיו ועוד לידון כדכרי חרם דהת
דכתכו רע"ב והרח"ם י' חכיות סייט מדתך חכיותך ולת
י' חכיות מתם ות"ל דמשום דמתך י' חכיות
קשתר להכי ס"ל להפסד לפ"ח הכל כי' חכיות
מתם מהיה הרח"ם דהו"ל כעלה ותי"ל לויתר שלך סח אין
ויהנה דנה הרב לישב סכרת הרח"ם כשעבר נכוחשכנגד
זה הרחיק סכרת רע"ב מדרך השכל דחף כמדת י'
חכיות ת"ל שלך החתין והדכר קשה ומפלוג לעכותך לטו
קטיל קנה כאנתת רע"ב ח"ו דנם כוח לחור יחתר
כל ההפסד דידיה הוא דמה דחות יכרך לפהיות
דעלה וכ"ש התרחק כיכיסם לעיני כשעת הן לחתן דהר"ן
זל הכיא תשם הרמכ"ן זל דנם כשיים ר' וח כל ההפסד
דיהיה חך לת דאיתו לעולו דמדמה לה לעלה משמ"כ
כיון דחייתי דחיים מעלה ועין רואם דלת דמי כלל
ועוד ות"ל לת ידענתי חיך נחה דיצתו שכעתם שנתנם
לדרע"ב דו תכיות תתן דכר שמויסו ותלת רש"ל כלומר

ומעתה הקדמה זה לעמיד על רגלו עומד ומשמש
קטנים רבים אחד בית בעזרת כוח והכח תר
ב"ר רב יוסף עיבורי זר"ו בפסק הרא"ש דף ר"ב מספרד
מכהיר אב"ד ועיקרי על פי דרכו של פרל זרע מכלי
פתחים כלעזון כרת"ם ולת זכר"ם תרקבת דדינרי תכית
דרפת"ד כלאחר רבות לעולם ועוד זה מילתא דמסיקנא
אבל ועיקר קל חויקא דמילי דמתר מקרתי ניחא כי הכא
כת"ב לוול ותרדם כרכך זו דמרת זבח ולת מזבח לים
שום מקריב ויחוקאל כמסמרים דלוקא כשוק"ק וזת
מייני קאמר הרא"ם בפסקר לפ"ת אבל כי מבני ין יודם
יודם דמנו ת"ל שלך החמין והלו כמקוות מרבדי סומרים
דף ר"ד כד"ם עיד כתב כת"ר לדחו למה שהכתי לשום
שום וכו' סיים שלם ולל אין זה מרוב בת המקבל
מתנה יען שם יוציאנו שם שבשעת מתנה היו מכורין
כרי הם ך כתערבי ולת נודע כשעת הפסק של מי שם
ת"כ ל"ל וכו' ע"כ כרי זה תוכה כלהגבה דמסתר לקמייתת
דלעיל הרב זרע יוציאנו ויוציאנו לגרוע כח מקבל
מתנה וכ"ם היו דאומר מ' מכויות מחכויתי כעבדו
כולו יין ושוב פתמין כע"ב שלא נתן אלו הם החכויות
ת"ל שלך החמין כ"ם הכל דכשטר מתנה תלויים
שם תהכיות שך פ אחד היו ביד הנכיך פ' אין לך מטויים
גדול תום ואף שכתוב שלם"ך כתערבו וכפסר מהתערבו'
כרי מלו היורדים לותר שלך בפסר ות"כ מתחר דכת"י
רגה להסתייב מדכתי מרן מפסיק דס"ת דאמר
קנו לו שום ר' זו מיינו שפיר קל מוקיב ליה רכיבו הגדול
רכי אבל שלה שום לרחות דשלחי אין שלח כשבדרו
סחלקים כי והו כתחת עיקר חילוק הרא"ם לדעת הרב
זת וכת"ך כר"ו ותתי תחי דאמר מר מם יוציאנו זם
ולוכה למימר דשלחי הבא שלא כתו מתנות לוד היורבל
זלהכי לת מני מימר שלך בפסר דתלכר דים מקים
לפקפק על זה מבר אחר שלא התביקבת דתולחת לב"ר
תי לפשר לומר כן קרי התעות כיד שהעוברותם של
סרבנים ושלו היתה כמקום קרי ירו כידה דשלחו של
חדם כתוכו ועכשיו שכפשרם כוראי דלא גרע כח
ורשות שיהו כל וכוכה ושפיר מוקרי פרשות היורשים:

עוד זאת תקר תחירה מר כ"ר יוסב פסק הרא"ם
דשלחי כיח ושלם שתי לפשר לעשות עלם
מתיקוף עלמים שבל בחכיך קבב למלחת תכיך מתיקוף
תחכיות כשבועה. כתוקף בר"ק כפסק הא' אחר הא"ר
שם נוחם היה שעתרת פסק הדגרס ושפת"ר ושור"ם

שהרי הוא ת"ל לוקח תחוכת ושכ תוא ותחיב' והכ מוא
ותעשות וכוב שלא לתת נרחוכן ולוי דק כ"ת ים לו סך
זהובים ודתו לשלם וכיב ותין לרחות ולתרן ההיה
תיורדים דכיון דיכול לפודשם כתעין כסף ולקח לכל
אחר מלך מפרט כל זהוב וזהוב ותשו"ת הו"ל תיעו
מכורר כתו כי תכיות המי ייתר הרשות נקיבה לעקר
לשלוח כהם"ד ולפורעם כתעין כסף ותפשר דהמפקיד
ניחה ליה כזהובים יותר ממעין ככף ועוד הרי כת"ר
מהה דבאומר ניח כביתי ועבד כעבדי מיקרי מכורר
שחיכו יכול למכור העבדי' ולתת לו מקבון דמיהם דמי
עבד כיון שכורר דכרו ותתר עבד כעבדי ולת תמרינן
פכי תלת כאומר שום ר' זו מייני ת"כ כדינרים נתי
ניוע שום נתן י' וזה"ו הו"ל כאומר כיח כביתי ועבד
כעבדי שכורר דכרו ומקרי מכורר ותמלי פשיט וחלו
היה"ד ההפסר לפ"ת ותולי דכוחת כת"ר היחה ליה ב
לשון הדמ"ם ודלת כהיה"ד ומוד"ם ולפי הירושי ת"ל
ד"ן ודלן כדינרין דהקה"ד דחין שמעין חייב כלוה:

ומרן הקדום ת"ח ולהה פריך ליה לכת ר' יוחנן
רממ"ל קשיח לי תמרימן דכיחיד' הכיות
כדוקא קאמר' מכיות היכי מני המוכר לו הליקח
למלחת ו'מכיות מכל מכיות ותכיות מעט מהחד יכורו
דכרהם ו' תפיות מהמלחות ולם הכיחור היה תלוי'
תכיות כיינו תירון דשנותת לו תריך לן כהי הכ' וכת"ל
כשניות תמ"ם תירן לוה ולל אתיגת דסוקפתי כו לימר
שתפי' ת"ל דתין תילוק כין לומר כתכיוקי לו לומר
מתכיוקי ושכל מחד הוה ור"ל' תכיות מלחות וכו' המם
לעומק המוטב. וקולר המתיב לת וכיקי להכין כוונת
קומדו וד"ל ו' תכיות מלחותדתם ר"ל שהיו כל התכיות
מלחות יין וח"ל ו' תכיות מלחות ותמרינן הדוקא לומר
תכהי קושית כמקומה עומדת דהיכי מכי למלחת לו
מעט מכל תכיות מאחר דכרו מקחם ולו הכוונה דכל
היין מעורב ומ"ם וד"ל ו' תכיות מלחות היינו ומלח
לו ו' תכיות ויתכם לו גם כזה פירכה כדלוקה תיקח
דהיינו הך הדרך הת כלוקן רלת ידעינת מלו לקון כת"ר
כקיום לין חילוק כלומר כתכיוקי לו מתכיוקי וכקיום
חול"ל כקלמיקת לין חילוק כלשוקם וככל לוקן סיפום
מלח ו' תכיות קלתר:

ומר כ"ר הכיה דלוה והכרת לחילוקו הכ' מדכתי
מרן מסי' הלד לסי' רכ"ב ומכיומר כד"ן
כרלשונות מקיבי כד"ם ולחר ההבקבה רלה רלילי
שמוכרחים מנו לחלק חילוק זה כת"ה יפי' עד לו מכל
תכיות ותכיות לו ו' מלחות יעוש. והנה לחכי הכפיר תם
סיכולתי להכין ככוונת כת"ר כלשון הזה שכב"ם חזיל
ותוזה דמדן לת ס"ל כהרא"ם כי' תכיות דלפ"ם הלת
פכר ההפסר למקבל דוקא דהו דסיים כלשוני קלת
דלדעת הרא"ם ס"ל וכו' תשתע דלחעת מרן לה וכן
כהכרח לותר כן מהרלוה דלחייתי כת"ר מהה"ת ועוד
זעזר דלו לאו הכי הלת לפ כי' תכיות ס"ל למרן ההפסר
לפ"ם ושתשה כרתכל כת"ר כייסוב הא' מעוש שיכול
לקקח תכל תכיות ומלחות לו ו' תכיות ת"כ היינו קך
דכרינו תם' ותתי הוי דאתר מר ותחר המסקנה יכו'
כפ"ם קריב לכל התתו והלת הוה הוי תופן לחר כהי"ם
ולין כיניהם לחני כתלת עיתת ועם ויקנה על מרן
דהתמת לת התתוגין כל כי הלי רכוקם דאתי כאופל
ו' תכיות מדכרינו הם מן הפ"ם דרשאל' זוהת"ם
פוסק סות ותלקם לכל הפסקנו תוה"ל לתורוגין תירש

נזיל כזה מלתא דמכר לך מה דמרן כ' מכיוה לא
ס"ל כהרמ"ם שפ"ה הסמיכה על המקבל לחת ומה שהכריח
כת"ר עיקר קירוטו על מרמ"ם מדמרן הוא דלכיכת לתמו'
על מרן מהי שנת עכר וכיה דפסק על המקבל וכשום
ר' ות הוא לפ"ח מתחר דכ' מכיות קיל על המקבל
וכני נמי הול"ל כשום ר' וז מלת דעכ"ל דשתני אי' שום
ר' וז משום שיכול לתת לו מדמי כל מכיה מעט ה"כ
הו"ל למשיקף בכל מכיה ומכיה משפ"ה כעכר ומכיה ומכה
כשמע להרמ"ם בנש כי' מכיות כיוכי טעמת ההפסד
לפ"ח משום שיכול למלמת לו מי' מכיות מכל מכיה
מעט ובשן שם לימת ר' מכיות וכו' דלמר מר שלח
כדקדוק רבמתך כך הוא הדין לדעת מרן וזו מה
שיכולתי להכין בכוונת דכרי קדשו. מלת דלע"ד קשה
הדבר דמהי טעמיה דמרן דכ' מכיות שכור ויכור
ההפסד על המקבל ועכ"ל משום שפסור שלימו יכיל
למלמת לו מי' מכיות-מן הק' שים לו כיון שפ"ל ז' וכבר
הי' תלמוד כל המכיות וה"ל מעמה כמחדש מחלוקת
הדבה כין הרמ"ם ומרן כעיקר הדין כלחד שמבר
לחבירו י' מכיות מחכיותיו והיו מלחות כל המכיות
דלהרמ"ם יכול ליקח י' מכיות דיקכיס ולמלמת לוחם
מכל הק' מכיות ולמרן לת מני עכיד דכי כיון שפ"ל י'
מכיות ודבר נדול דכה הכלית כזה להוליד מחלוקת
מדבה כין הכני בפוס אלא מלינו לו שורש ועיקר
כדבריהם ומהמנו לת מדע על מה אחריה הוטכעו
דמלוקת זו וכל מן דין כו"ל למרן כביכיו וכחומיהיו
לנלוינו לן מילמת כטעמת בשום הוכמת ועוד קשה
דבפ"ת הו"ל למרן לפיי עלה אפ"כ נתן לו דבר מסוים
כדפיי עלה הרב"ת שהכיות רבינו כעה"ו דזהו עיקר
חידוש הדשב"ם והו ההכרח שהכריח כת"ר וקאמר אם
לימת די' מכיות לעפ"י שלא ניין לימת וכו' ה"כ נם הכת
כיין שלמר נמת וכו' ותוה שכריח דבתלי עיקר טעמת
הוא דבשווי יכול ליתן לו הר' וז מכל תק' מכיות
משפ"כ כעכר וכיה ותנה כקים להרמ"ם כי' מכיות
לאחר שמ"ר מכת"ר לין זה הכרח ואימור דטעמת הוי
משום דעכד וכיה נופים תלוקים שם וכירר לו מקצת
ז' מכיות משפ"כ כשום ר' וז דאין נופים תלוקים שלא
כירר לו י' מכיות וכאחר עלמה ע"ד קרוס התה"ד כרים
לאחר דלאו משום הקפדה אלא משום נופים תלוקים
ולאו משום דיכול ליתן לו הר' וז מכל החכיות ומכח
כדין להרמ"ם כי מכיות דיכול למלמת לו מי' מן הק'
אלא משום הכטעת התכר כירר לו נוף חלוק משפ"כ
כשיה ר' וז ונראה דוה הדבר עצמו דפריך לכת"ל
מדין הקדים ת"ח אלמה כר"ק כר"ה נם לא ידעתי וכו'
ומה שהשיב לזה כת"ר שיחוס לעכד כשכיוהו מר"ם כר"ח
נם מ"ש והל נם לא ידעתי וכו' עלה אני מתדקדק וכו'
אלא מלי לית לך למיתר וכו' עמו יהם"ר לא ידענת
מהי קה מהדר ליה מר דמלי יש לדקדק למה לא אמרי'
דנם כלומר שיוה ב' וז וכו' וכבר נאמר דמלינה למימר
דשאני הכא בעכד וכיה דכירר לו מקצת והו"ל נופים
תלוקים משפ"כ כשווי רלא כירר לו י' מכיות והיו כאן
נופים תלוקים ת"ל אין רלוקים ממרן לחלוק כה"ר נם
כזה אחד להקדמת כת"ר מכה"מ דבשכ"מ מדנכיתא
כוונים ומעטמים. לנת זעירא לת ודעמת מהיכא
ברירת מילתת דקיבלו עצמת דהכ"מ מוהקום ולא ניחת
דשעמיה קרי מעום נופים תלוקי, כשאר כתב התק"ר

כתב עוד מר נ"ר נם מ"ש דמרבדי קר"ת ד' שלא
דכעיכן נ' תנאים שיקערכו כ' שיהיה מרכתחי
שיהיו כולן שוין וכו' כל"ד כולהו מיתנהו דמי שיקערכו
לפי המוכן כשלה מוכרח שכבת ל' לקחם בחפץ ובחילת
נתערכו ע"כ נם לעניל פ' וה"ל ומ"ש דמי ייתר שנתערכו
מנכי הרוח דכרי כת"ר כשלה וכו' ועוד לפי מה שכיארתי
מח"כ וסתרתי כל זה מין זה מעלה ומוריד ע"כ מכח לעין
זה אחר כתי כשלה דקיימ"ל קניים רמר ושם נאמר שילקח
מיד התתעסק הכו' סך החלף תהיה עם סך חלף לחריש
וכו' כנוכח השלמת אחר כיון ד"ה עליה הרב הנדול ז"ל
זלקח כריחשוות מסיני מין הלשון כן כתב שהוא כיון
מעשרת יד הקרע זלמה ונם כספרו הכסיר דף ר"ם
הכי לימת כתם יעשים וחם לפי נוסח המועב לפני מלך
מר כ"ה לחר המ"ר לת ידעתי מהיכן הוכרח הרכב
שנתערבו לי משום שחמרו סך בחלף תהיות עם סך חלף
לחדיש לחמי לת תניכן לפרושי שמילקח סך בחלף קום
עם סך חלף לחדיש וכשאר כל לחר נדול ומונח בחוקתו
או כסיליסם לכדה ושמי תיכת עם דקתמר חמילוק
קלי דכשאר סילקה בחלף חזה סילקה נ"כ בחלף הכי
ובשאר כל לחד כנדולו עומד וכן ים להכיך כת"ם כל
כך חלף ליד סוחר ל' דר"ל כל סך חלף שהיו בקוסטר
חלל תתעסק ל' ניתנו ביד דוכה לחד ותירי שמקחלף
בקלי ונדול לדולנו דכו לחת זלמה שפוקי מספקת ליה
ולת כתב כשיטות שלה נתערבו כנדלה כי לת לידיע
חליו נופת דעובדת אמ"ל לכת"ר שלל להפוס בחלף
שנתערבו להוליך תיר התוחוק הו קשה לע"ד דני מילי
דלת אחר מר ועוד שלפי מה שביארתי לת"כ ומהדקי כל
זה מין זה מעלה ומוריד ע"כ ולא כת"ר מודם
כמודים דרבנן דכביכין ב' תנאים נדין התה"ד לת דם ל'
כלן נתלקו וכתן הוו ג' יחד ת"כ היכי קאמר הכת מין
זה מעלה ומוריד ותם כולהו למה שתי כתי הכ' לדכרי
הרמ"ם כי מכיות כיון שיכול למלמת לוחם ליתן לו
לת מיקרי מכורר ה"כ כיון שיכול ליתן הת"ק נתן
מזה החלף קלף ומזה החלף קלף לת קפדינן הו
לתתערוכת הנה לפי מה שמוכרח למשנה הכיכור דמרן
פליג להרמ"ם כי מכיות ום"ל דהפסד על המקבל כמו
שרמזתי לעיל ת"כ ה"נ ל' הכי מחלר שהשער הול מן
החלף שכיד הנכיר פ' הו"ל כי מכיות ויוקר מהמה זום
הו"ל כפלוני לוחם מזה מכי ניטל ולדעת מרן הפסד
על המקבל ולפסר דנם הרמ"ם יודה כזה מחלר שלין
מתם ות"כ התעלוכת הכרחים היה ומעלה ומורדת
ולכל הפחות לפלרק מדין ומ"ם עוד כת"ר וה"ל וכו'
שיהיה מדעת נם ה"כ כיון דהדכיכיה מקרקם לחפוע
וכו' עד וה"כ כתנת שהמשכ עירכן תדעת מחר המ"ר
מכבי עפר ולפר לת ידעתי מכ"ל לכת"ר כל כי הלי
מילתת דהן לי יהת דמלתת תלי דעתיה מקבל המחנם
ניחת ליה למסכת קדנת כב"ת ע"ד הדכני מ"ת מלינן
מיתר דע"ד לערך לת ניחת ליה וכאחר טעמת טעים
הרב הנדול מ"ה זלמה שלם יפסר מפס לת יהת ניכר
מהיזה כך נפסד ומין דלינו רק שיהת נגד לכדו וזמיה
לוכלת פירותיהן כעה? ומכיכן מכן כשעירכום שלת
מדעת מקבל שנה עירכום ועוד ולת רואה למכי
קולעת ולת לים לה רכרי כת"ר נסת"ר תחמה"ו ורכבת
קאמר דכיון דכל זמן שהרככת כחיים לוכלת פירות
יהיו בב"מ ע"ד הרככות וקרקע לריוחת משתעכר ולינב
לת ומחת כיון ה"כ כל מה זה נרע זוטת מפיכי חיוב

שיש סיבות כמה שמילקח את מקדן מיד שמעון על
פני הגזוד למקבל התקנה וקדי לה שיבוש הלא מר
סוף דתחתר דרעתו למעבד קרקע ע"ד הרבנים ומש
פשוט:

והנה מה"ר ברוכבוים תמוני הביא את דברי
הרב ערוך כיעקב ז"ל סי' תל"ב ויחיאל
והחיבא להכי רהיתי לשים שכל כדברי הרב וחזיבא ליה
לנתן דפריך לרבינא לתבו דבריהם מהירוש דפ' שור
שנגח דו"ם והביאו הרב הנתק"ו ז"ל ריש פ' הבית והעבו'
מכי יכן שנים שהטילו לבים זה ק"ו זה ר' ונגנבו כך הם
חולקים ל"ם והה תני כילין לכים ונגנבו מחצה
לזה ומחצה לזה אמ"ר שתלוי תלבים נגוית הם ור"ל
דכפ"ה ית שניטל יש להסתפק כי לפיכך מחצה לזה
ומחצה לזה אמ"ל כמעית דמחצית ניטל חרוב תן
התרוכים והמיעבו תן המועטים לפיכך ל"ל ל"ם ות"ל
בבישים מכי כיון דהיתה דיכר הניטל יש להסתפק כו
הם שוה ומה שלה הל"ל לרין כי מחצה לזה ומחצה לזה.
ותכבי חיש לבער ולא תרבי מלי קל פריך לרב חסד הוא
הלשבה בחלוקו קעלם דכר מהדרך תלך יקר תל"ם
גדולה ורחל בקדש הת"ר מעבתיה הקדישו מעיקרא
קיימת ליכלדפ בזכות ורבי הייבם לא פליג אכללא ד' קל
בכל התורה כולה אמ"ר ומיפסיקא הלכתא מכי דתנן
כיבוב לא חולקין בתמונה כיבר רובא הלא כיבר חולקה
והתבי"ת ע"ל דתנן לכבים דקלקבר בירושלים היינו
דקיימי כר בזמן כ' חנבתא דפ' שהטילו לבים בסיפוקה
דלין להם חולקה ועפ"ב כתכני' תבי"ם קלקבר בירושלים
חולקין ולא נב"ת דכב"ה יש להסתפק כה ומתנן התיטל
בספק חולקין הכל הם כרשות ל' מהם ולא זיקפין הם
בעיבה דד' דהתבי"ם ומשו"ה פסק בבישים התבי"ם
כיון שהם כרשות הנפקד. תיבית מה זיש לפרבר קלת
דלא חזי ליטטריך ליבא לעבמת דכל תקבים כתחנה
עמ"ד כלומי הלי עבמה נתי מעבמת דירוש" ליבא
למיתרשיר התבי"ם כיון זיש להסתפק כב"ה ית כרי
זה מתנן התיטל בספק והתבי"ה דעדיף מיהם
קלקבר. יתי פריך הכי עדיף כיעקב מתירוש הוה ליה
תפי' התם"ד דירון דפסק דכתרנלייף ושבעיית דלקמי
התבי"ה ולם היו שלה כרשות ב' חולקין כתר ריבא ולא
סיק קבוב כתחנה עמ"ד ועיין כתוד"ם סי' רמ"ב ובכוך
ליה מהירוש דתמתבי מכיה דכל תירי דנכלל לי יחתכן
חולקין נב"ת זהו נם לדבר הזה יטלה לדעתן דתלתן
פה"ד מכורר ייבוב כל זה דם"ל להרב דירוש דקלקבר
כשיין ולא קפרי וכתו"ם כ' שהטילו לבים זה ק"ו וחבר'
הרי דהין קבירה שכל ל יעול לקיבלו ובכה"ג מתלק
מדיוקים לבבים דהבים דנכוסים דנכוסין הן מחצה לזה ומחצה
לזה דהנם ולל קפרי קהדרי ת"ל מתחר דכשנטלה ה'
ניטלון הרי כסק כבל לחת מהם ונתנין התיטל בספק
חולקין לבל בתקבורין להדרי לל וב"ק מהי שנל הלל
זה הדבר תבירך יוצה תרבי הרב דהוכל הלא קפרי
הרי שיקבים הם בכל דבם כ"ה תהם ע"כ זהוב ויהוב
ועלחר דשותפין הם הרי הוי לפ"ת ולפ"ה בהבים
דנכים לזה הכי בדבר הלשיר תבה כ' כמולמת דקפרי
הרי הין הם ס"ב תרבלית וכשותפין הוי דהלי
לקורים קבי להלי לקידוה קלי ותבי"ם לה הם כרשות
מהם התמ"ל ולה הם כרשות בחיבה של"ל לולין כהר
דוכן כלין כל הקורה נם מ"ם דהתק"ד פסק מכשרת
הלב כרוברין מחצה לזה ומחצה לזה לל ידעתי הולן

מנת שיתנים לזה בדברי הרב ומחצה הרב ... עלה
מי חביים דסדת"ם ומפורש בהדית בהרת"ם דלפ"ח
ונעלם מעיני שבתתי לעין מיר"ם דסי' רל"ב נם מלי
דבתב לתרץ הישוב עם חתוס' דעלה ולא יפר בעיניו
טעמיה דהתה"ד עמון הם ר' הרי טעמו יפר ונתתן נם
מלי דפריך מפשט ל"ל לחביבו עלה מבררי הלי
מיבר לך נם בזה ל"ק יתיבת לתיימר כיה לין שם כולן
ע"ב עלה ועלה וכתו"ם כעבמיתין לעיל בישוב קושית
הרת"ם מהסיתת הכיה שבתי ובסי' ע"ד ג"ב הביה עמין
זה ונם שם לחיתך לו דברים קשים כתו"ם על החוה ד
שוב רלימי שהקשה עליו הרב מפשט מפ' מת' סי'
ס"ם לעיל:

ובפתח עיניים בריש מתיר עתד הרב על תבו'
מהר"ם ז"ל בדין הכפל עליו הביה ובל
תחתו ובל ר' בשיטי שהעלה להלכה דחולקין יורבי
הבעל עם יורבי החזה לחלקין דבל קבוב כתחנה
עת"ר ופריך עליה תדבי רבבי המתרשים ז"ל דהא
דהתרינן בל הקבוב כתחנה עת"ר מיינו דוקא בי הוי
בל אחד לבדו מיבר אבל כתבורבין יחד ואינו מיבר
הישור לבדו אחד בתדי בטיל ולא מתרינן קבוב כתחנה
עת"ר והתרי בזה לעיל. ובבא ועירוב עתהתי מרעיד
ותמיהים על התרלה דהיך הפתר ח"ו לומר דלא עתד
ניהר"ם על בירם דין דקבוב בתחנה עת"ר ומזה מלא
בדברי הבום' מחילוק הזה היפה דניבר הישור לבדו
בי הסיק דס' תבוות תוכרות שחוטה ות' מוכרת נכילת
להיכא דאינו מיבר ובאבר ירחם התעיין בעיר סי' ק"י
ויוקר יבהל הסיתה על מיר"ם ז"ל דבם' המפה סי' ר"פ
פסק לתבו' מהר"ם מלזו והיך ועלה על הדעה דלבעיה
מר לנתרים מפי דהיתמר בדין הקבוב בל' סי' ק"י
ובת"ג סי' רל"ב פסק לדין הקבוב ולא רחיתי לבום
חד מהבוותה הבחים לחבי מיר"ם דקרא ערער על
פיהוה דבי ר"פ. ותפר ירחם לפקפ"ד דמעיקר קיבות
ליכא דוחקי חילוק זה הוה עיקר דין דקבוב המנם לא
קתרצן חילוק זה אלא היכא דשיטל חצי מהם דאינו
בבלקן תחיבת בפר ולא ידע הם בני החיבור לי יתן
תחיבר זו מבליבון כין היבת דיבר החיבור לבחי חם
לפי דאם היו בחיבות מבורות אחוקות ואי מיבר נבילם
ולקח תחיבת בפר ולא ידע הם תבחיבה לי מהפלה
לתרבין בל הקבוב כתחנה עמ"ד והקור הבל הם היו
תחיבות מבורבין יחד לחיבר והיקר ולקח אחד מהן
קתרבין בל הדברים מדיבת פרים מבל חם הספק היה
כתקים תעדובתן עבמו כהבית המקר"ם לפי שהם
מבורבין יחד בד"ת תרבין בל הקבוב כתחנה עמ"ד
ואע"ג דבבי תיבור תרבין חד בחרי בבילת לפי בתקום
קבירבן שהמי נבי לימיר דהחיבה הבירה חד בהדי
בטיל והחיבור בקבע וכתתן דליחיה דבני תבה"ב בר"ת
בי תבית ד"תבר"ם דתבר סיך לומר בתתן דליחיה דמי
בי ולא הפשה ומה בעלה הרי הם מנויים יקבועים
שם ודאי הבירן בבו בל הקבוב בתחנה עת"ר הך הלו
פירש"י מתן תתרינן בל דפרים תדובת פרים פתיפן
דנם בר"ת תתרינן חילוק זה בין היבה דבעירבין יחד
לבילת דב"ה לתחיה קלי ובתני הבית ד"תבר"ם וגלעד"ה
דלוה נהבוון עיר"ם בסי' רל"ב בהחית דבתב
והם בי הבקיבו הבל ד"ה ומלמה ה' נתן תזלין בהה היבת
ובל דפרים תרבה פרים והם הבוב בתפל אעפ"ד
ולין עלה מהם ד"ה ובבו הבקב"ם סי' תם"ב והיה תבי'

ולכאורה שהכהני הקט"ן דכיסים וכוונתו ליתר דשם היו מעורכין הטבעיות ונאכר ג' מהן אז לא תמרינן כל הקבוע וכו' רכל שלשן כ"ג ניכר לכרו כעיל דין הקבוע אלא כל דפרים מרובה פרים ושם הוא קבוע דר"ל כיסים מוחלקין וכל אחר לכרו ניכר ונגנב מהן תמרינן כל הקבוע כמחנה על מחנה דמי:

והיוצא מזה נלע"ד מכללות סברות זה לזישב קשיבת הקט"ן עם ההיתר דהירוש' הוא כדכר הזה רכמירי דלא קפדי כרירים וכיוצא כעיגן שיהיו ככללו מדעת כ' ונם נחפני כנגיכתם יחד ואז דיינינן כהו לפ"ח כין שם היו כרשות כ' או כרשות אחד מהם דמחאר דשם כולן ע"כ והוב והוכר הרי הם כשותפין ואין להם חזקה זעז אכל אי ליכא חפיצה כנלקטו ג' ג' אף שם הם כשותפין רנכללו ולא קפדי לא חולינן כהו לפ"ח מאחר רכ"ש יש להסתפק כו הרי היא תמון המוטל כספק ויחלוקו ואף שם הם כרשות אחר מהם שם נכללו מדעת כ' רכשותפין ניכהו ולא היקשי לך מי' מכיות דהרא"ש דספק לפ"ח דספק לא נגנכו החכיות ג' ג' לגלא שהחזילו קנץ מהם ודרך שיחזילו החכיות יחד ואי ליכא כלילה מדעת דלא היו כשותפין ונתערכו שלא מדעת כ' אפי' שם נגנב מהם כיחר היכיכא חפיצה לא חולינן לפ"ח ואם הם כרשות ג' מהן המע"ה ואם כרשות כ' או כרשות שחיצה שלש כ' חולינן כהו ומהרוב נגנבו וכן הדין כמירי דקפדי כהו דלא הוו כשותפין:

ולפי סיעת הרמב"ן שזכרנו לעיל דאף כשום ק"ן זו ההפסד על המקבל לכאורה ירחם דהרירו שהרי מהרי שהרי הוא זל הכיא לפסק הלכה דהיא דהירוש' כאחר העידו עז הרב עדות כיעקב והם"מ שם וכבור מנה דכרינרן רנכללין ההפסד לפ"ח וכלכנים מהפסד למחצה ואלו נבי יין כשע"ל תקנו לו יין שם התמין קנת מהיין ג"ל שלך החמיץ ואמאי הרי כלול ונעומד שוא וג"כ הוא"ל ההפסד לפ"ח ונם נמצה לפיר כירוש' שהר להיות דעלה דהמע"ה ומה שכתב כזה הר"ר עדות כיעקב סי' ל"ק מנוח אחר ויטב עפיד הקו' לעום אחר המ"ר הא ליתא דכיין כמי היא להו ליורשין חזקת יין כמש"ל ואפשר לומר דכבר הרמב"ן רנבי יין דכרשות ג' מהן כחתין תמרינן המע"ה ולא חשכינן להו כשותפין דכאמת לא נשתתפו אלא שים לו כיין שלו חלק ממנו והוא כפקדון אכל כך שהטילו לכיס ויד כ' שוה כו ושותפין ממש כהפסד לפ"ח הנם הלום דמדברי הר"ן כתשו סי' י' נראה דלא שכר לחלק כהכי ושם נאמר ולא אלמא ככל הדכרים הנכללין שהכו דנים על החלק שכיטל מהם אבו דנים עליו לפ"ח הכלל היוצא ממנו וכו' וכן כירוש' שראו כללן ועירכן וכן שמעינן מינה דהוקא אי לא ידעינן ככירור הם נתערכו אם לאו משו"ה תמרינן המע"ה הכל אי ידעינן ככירור שנתערכו אף כי נתערכו כמקום שחין יד כ' שוה כו אלא כרשות ג' מכן לא תמרינן המע"ה אלא לפ"ח הלא שחין מזה שקורה להר"ן ס"ל כהרשב"ם והטור רכשוה ק"ן זו ההפסד לפ"ח וכי חכיות המע"ה כגרה תלשונו שנתנו כספ"ק רנימין כהיא דמנה קכור והביאו מרן כ"י סי' רנ"ב דמפליג כין היכא דליכא ליה מנים מיוחדים כ"א לכרו להיכא שים לו ק"ק וזו"ע משם מש"כ לסיעת חרמב"ן דאף כשוה ר' זו ס"ל המע"ה ג"ל דהיא דכ' שהעילו לכיס משום שהם שותפין מתם וג"ל דהירוש'

קלי כלכנים ונגנבו נמי שותפין הם כלכנים ומשו"ם מחצה לזה ומחצה לזה אכל אם לא היו שותפין שלא שים לו כין הכניו י' מכנים ועשר חכיות והפי' שוה ר' זו אם הם כרשות ג' מהן המע"ה ואם הם כרשות כ' חולקים לחמצע כאופן דעיקרא דמולחא לדעת הרמב"ן הוא אם הם שותפין מתם אי לא דאם הם שותפין הנכללין ונחפנים לפ"ח ואם הם נשות כלכנים וחכיות למחצה אף אחלק הא' תרוכה מחכירו דכשתלקטין ג' ג' כרי הספק ככל ג' ואי אכל אם החזילו חכיו אשער שיחזילו כל הי' ככת אחת ושרירין לפ"ח ואם אינם שותפין כין כי חכיות כין כשוה ר' זו אם כרשות ה' מהן המע"ה ואם כרשות כ' אשער דאזלינן כהר הקבוע אם קבועים כחכיות:

ולשיטת הרשב"ם והעור והר"ן שתלקין כין שוה ר' זו שאין חלקו מכורר לי' חכיות שמכירר חלקו דאז המע"ה לא חיקשי להו תלכנים דהירוש' דהתם תוקמינן להו דקייתי הלכנים כרשות כ' דיבעינן רכ' שהזילו לפיק דשותפין הם ויד כ' שוה כו וכהא תמרינן הנכללין ונחפנין לפ"ח והנסיס למחצה אכל אי קייתי הלכנים כרשות אר מלויהו וכאחת אינם שותפין אלא שא"ל י' לכנים אני נותן לך אם הם כרשות אר מלויהו המע"ה ואם הם כרשות כ' כאר רוכא חולינן ואם הם שוה כשוה נלע"ד דנם הנניכה היא לאחזין שוה כשוה כלוקא דשיטת פני רכוותא קרוב למ"ם כשיטת הרמב"ן ואין כיניהם אחלוקת רק כלבד הוא דאם א"ל שוה ר' זו אינו מיכר לך דלהרמב"ן אם הם כרשות המוכר המע"ה ואם כרשות אחרת אינה אל כ' אלו אל כ' נלע"ד דדנים כהם דין דקבוע כמחצ' עמ"ד ודאי לנדון מהר"ם ולשיטת פני רכוותא הוו שותפין וככל נוונע חולינן לפ"ח ומאי דפליני פני רכוותא עם הקט"ר כרינרן דנדון הרב דלדידיה הוו שותפין ולפ"ח ולהני רכוותא כיון דמכירין הם כל אחה כמנה זהוכיח היו לו כיו נופים חלוקי ולא הוו שותפין ואם הם כרשות ג' מהן המע"ה ואם כרשות כ' כאר רוכא חולינן והכי נמי היו כלונהא כי חכיות כחכיותי והחזילו תקנת חכיות למחצה"ר לפ"ח ולהני רכוותא המע"ה הכל כשאר חלוקות שוו יחד ומעמים כנדון הרב עדות כיעקב אף דהחידות ליה כהו קפידה וכולן שוין יחד מ"מ לפי הנראה מהשאלה שהל וקח הפרים שלו לבדם ואח"כ פחנסים עירכום וא"כ כלילה מדעתם ליכא וכ"ם לפי המעין מהשאלה דנם חפיצה ליכא דכיטלין ג' ג' והיו כרשות שלשה של כ' שלא היה ג' מהם מוחזק ככל קידם שנולד הספק ג' כ' לפ"ח אין לדון כהם לפ"ח ולא המע"ם וגלע"ד דמחצה לזה ומחצה לזה דדיינין דינא דקבוע כמחצה עמ"ד דאף דכתערכו מ"מ כיון דלגלא מדעתם נתערכו ואם היו קבועי כבית הערל כל אחד לכדו דיינינן כהו דין דקבוע כמחצה עמ"ד וכתו כן יש לדון כשאלה המיוסנת לפנים הר"ם כי ערש כל נלע"ד דמה שכתן לזה ר' משאול חלוקי מה שנטל לא עכיד ולא מידי ואכתי כרשותיה קיימי ודידיה ניתהו ולא כלו לרשות רשכון דמלכד דלא החזיר נוף הל"נ עצמו מה שנטל ופניס חדשות כאו לכתן ולעון החזירו למקומו דשמו חכמי' נשתעב הוא כעלמו והיה הוא ולא תחודהו וא"כ היכן ר' משאול שנתן לזה כמקום מה שנטל דהיה ניתהו ולא עוד אלא דלזה לא קנה אף הל"נ שנטל דהא יאום ליכא הכא ושינוי פשם נמי ליכא ואכתי כרשות

דרשכון

ג"ז וכן קיימי דכל היכא דליכא כרעותא דמלוה
לוקיה ול"ב מה שכתב לוי ד' תשלומי חליפי מה שנעל
לא הישיב לבעלים והרי כם של לוי וברשותיה קיי מי
ומשלחי אין לי מהא דכתב מהרלנ"ה ז"ל כי ע"כ על
רחוכן שהפקיד כיד שמעון פקדון וא"ל לקנות לו כו
סחורה פ' והלך שמעון לשקים שמותו רחוכן וכדרך
חורקו יצאי עליו לבזזים ונולו הסחורה ממנו ועשה
טוען רחוכן כי פקדון המציאת שנתן כידו כדי לקנות
כי ערבי שמעון עם מציאתי יהודי טוען שיקף בכל וצת'
לומר לזה הפקדת כידי תלך בכף אין לך תלוה תביעה
כלילך בכף ומילך הרב ד' מלוקות ואחד מהם הגדיך לנו
דאם תאמר הדבר צמת לא קנה השחורה כשעורה רחוכן
ההפקר על שמעון יקח קנה קלקה שלא כשעורה רחוכן
הרי הפקר ליהוי החלק של שת' לשים הרי מבוש שלא
קנה שמעון הסחורה כשעורה רחוכן שלא כשעורו עצמו
חליפי מביתיה שלא עביד ולא מידי וברשותיה דשמעון
קיימי לך אמן נמי ניחוש כיון דלקח לוי ד' משלוחי מ"פ
שנתן להדיוט כשקימון מכתי לא יצא לך דכשתוי קנוהו
רחוכן וחכתי ברשותיה דלוי קיימי וכלו הם והבזר של
רחוכן ולך שנקערבו הד' עם השמר של רחוכן מ"מ
תעריכך זה שלא שדעה רחוכן הוא וא"כ ה"ל כלילם
מדשתם ליכא ב"ש דשמינה כתי ליכא בשמשלך כל"ג
ניטלות ח"ה כ"ש לך שיהיו שוין כשתקלם. וליכא קפידה
לבלה אין לדון כהם לפ"ם ולא המע"ה ומלחר פסיו
שמשלוח של רחוכן קכוצים ויכרים לכרם לך שלח"כ
עירב עשהם לוי הר' משלוח שלו כיון שעירכן שלא
מדעת לא שיקדו מעורכין שלא קכוצים שתה שלקח
מהם הוי למחצה כדין ע' מטויות כפר ילחק נכילם
דהיינו לוה דין דקכיע הרי הנגנב מהלה לנחצה עד
כדי שיעור שתשה תזשלום ושכל הלמוד מכורש עלא
דהסיק ר' כשה"ט סי' קע"ו משם הרמ"ה ז"ל ושתן
דפסקה ר' כשה"ט סי' קע"ו משם הרמ"ה ז"ל ושתן
העלה על שלחני מטיהר שם כשם יש שלימר לחני'
כל"ע דלהה"ר משום דשם כולן ע"כ דיבר ידיער דלא
קפדי וכלילל ושפיטת ליכא וכ"ם כשהתפי מחשם ולהיך
דשיהה נמי כיון דנשתפי וכלילה ושפיטה ליכא ה"כ
לכ"ע ההפסד לפ"ם:

ובעת פניתי לכי למעון דשם כפרת מרן כשה"ט
כפלינת דתני ריפיהה ושנם כמי ר"ג כ"ש
קכיעת ההוא דהדשב"ה ושיטת דשלקה דכיים לכל שם
שלכו שלקה הנפשים לא שלכדי לעל שלקבל המתנה
לה"ל כשן לו דבר שפויים כתן חביב ג' כשביקיי לא
כשהיקה מרן שם ירלוקי למהר"ם דבקה"ם ז"ל כלאר
הגולה שהביא הלנים לשון זה ע"ר מרן יוסף ז"ל
לעיל כי ר"ל ושבשוק שלם כהנה טוב והא"ת שם ותפשר
שהנוהג השמיני ושתך ת"ם כשמוך כלנ ע"כ הנה
לפ"ם לכל הם שלכדו וכו' לעל שלקבל המתנה שפיר ים
לעלמי שהביא ד"ל דיין לשנים הך דשיפת ה"ה כ"ש שלן
לי דכ שם ני לא לשמעני שהיה דיין ות"ם וכשם ל"ל כי'
ר"ל לחר הא ר' אין מיסם רלוה הרמ"ם והה"ד דם"ל
י' הכייתי לא הוי ר"שם לא פליגי שהיה דכוה כשיקי
שהיה ם"ם ערוך ומוכחי שהרי לא כלוה ייעיב שן
היעיבים כלשר יהיה הלוען ה"כ לא לפסקי שרן שי
שלוען למשר לה שהיה דכי ר"ל יש לדחוק על שי
שיקרן לדשם הרמ"ם והה"ד ושלחר שכן כל כי שהי
שלכה הוי ל' לשרן לשמעיען הלא שלשן למשר

שלחי דכיים ו"ן דמוכן לים לשרן דכחים לשמעיען
שלי דיכא כפים ולא קלא משיי עלה פל"ם נשן לו דכ שם
כנוחכוים שעשת דם ל' כשה"ם והה"ד ודלא בהשב"ם
ו' שביקיי לא שקרי דכ"שם וכו שה שנלע"ד כדלים שרן
לם יסכימו עמדי כעל י הורחם ולחר כוהבי כל זם
רלה רלוקי להרב שחכה שפריש זל הלכוה שוחריש סי'
כ"ו שכשל ונשן כעניין זה ולפשר שיוליה שדכריו לימם
שפירה לקלה שדכרי ונם שכיף לשוחו שכהב ידשלן
עלם וכו' וכדכריש נשים שלימים כללים כנון שלנים
וכיולה וכו' משמע דכ דכריש הנשיב לל כויך כהו
כלילה כלל ונם כשה רוחה שלכי דשקשו' פר"ן דסי' ל"ל
ים לדייק כן שכהב הל ופריק ל"ר שמלחי שלכים נשוח
הן ול"ל לכילנן וכו' ועיל כהב ושפ"ם הטעם שכני
שהם נשוח ול"ל לכלול ועכ"ל שלין ליקובי דשלין
כשפקי שיר"ב דלף דשכי' דל"ב פשק דשרישים לב"ח
עכ"ל כשק כסי' רכ"ג כחכיין ילשכדה לחה שלי ר' יוחנן כל
שכוש דכדכריש הנשים ל"ל שייך כהו כלילם ולכן הם
הם כרכוה כניחן המע"ה ללא דלהרה"ם והה"ד ל"ל
שלין לומר הכי דהרה"ם כשק כי שכייך לפ"ם והכי"ל
דיוחה כדיוכים להכיוה ושדיין לריך להדיוי"ב ניכר:

ובעת הדרי כי לדברי מר ג"ר רב יוסף עיניו
על פי סדר עשרוה יד הקדש כשבע
בשפקן הב' כתוב לת"ר כשפרו הכהיר דף ר"ב ע"ל לחל
מה ולייקי מתניתל כידוה ההיא דככוריה וכל שבר
בקוכו לקחה על מרמב"ם שם בהל ככורות והרלכ כלר
סי' ש"ו ומנן כשה"ט שם והרב הגדול מ"ה זלהה מיכו
מפרק לה ע"פ הקיומה של הרב לה"מ זל וכק"ר שלחל
קחה על המיהם הרב לה"מ כשכיוה מר"ם דף רנ"ו ע"ר
וזל ולפק"ר לל ידעתי לוך כלוקומי ההיא כשמת ושמת
ג"ק וכו' עד ודברי הרלב"ם נ"ע. לפי הנרלה דכק"ר
שכור. דכל שהוא כשהי כריכות חייב כרינו לדם לה
כלוכעים שוחו שמת דחה שעשנחם שמת לל תנכל ולל
מלגל מפשיעתו דהו"ל למירק ומשו"ה יפל לקרחה כשה
נגד הרלב"ם ונולקות נפלחי עליה דמר מחר מת"ר
הלל וה הדבר נגד כל הכני הפוסקים שהרי הרמב"ם
כפ"ם מת שלגל כהכ כ' שהפקידו חגל ה' וה ת' וה ר'
וכ"ה מכ' לחתר חני הוה שהפקדתי הר וכו' הרי דיקל
כשועכים כרוה וכן כתב להדיה הה"ג הרכי שיעכי שת
לינו חייב כי הם כבה לני"ם וכן כפק כסי' ר' כשה"ט
סי' ס' ותכן כשה"ט ויעיין כתוב דמניעה דל"ל כר"ם
והה"ם ל"ל הקכעי ליה וכ"ה חי לחר רבה וכהרה"ם שם
ותכן לומר דהכהי הוקפי להרלב"ת דהה לוקי ניחני כפל
לנים וכל כך כריכות הפוסקים שמת חייב לנים ופריך
הם"ם והלחר רבה מנין נזלה כיניהם ומסחלק ומבחע
הכי' חלנים וכעשהם שמת ומהי פריך הרלב"ת הה
לאו מילחה היא דמל"ל נם"ם דהכרי רבה דמניח נולם
כיניהם ומסחלק הה לנים קלחר הבלחת מהני' מכת
רומיה דנול הנול הוכרחנו לחוקומה כבה לנים חכל
דכרי רבה כר"ה קלחר ומה שהכריח כה"ר ממחניהין
דלכיו של לחד מכם מפקיד לי ק' לחר מת"ר יוחן זם
הכרח דלאוקמתה קמייתה קלי הם"ם מהני' כ טובן
כריה ולל גודע לנו מידום ודרחני' לל קלה הכעי חלה
כהי' כ' ומתוקה רבה נרלה דנם שה שבי כה"ר קוסיה
על רלנה כבניוה דק רלד ע"ב כר"ה ומר שמת"ר מנה
סיעפה וכו' עמי הם"ר ונם זה נרחם קרחו לה דבה
כעלה נהי שמת ושמת שוה ומשום הם"ם ל"ה זלהם הוה

ורצ"ע מ"מ קיל דכריס על כורעין לי לקמן מדעתם
לכאו' כן כלשונו ומכח זה דרך ה"ה ר' לכל' זלה"ה דרך
יאר וכ"כ עליה דעת הרמב"ם והריכ"ה ומרן והוא דלא
ניחא להו כפי' התוס' כה"ג שמניח רוכב כיניהם
ומקבלן מהלך טעמי הגה להם מכוחרי כד"ק ומר כ"ר
דתם כב' ידוס מציעתא וכהדייקא כמכיתר כד"ק כר"ה
ורלוזי למוכ"ר שכתב וכחר לי דרך להלין כעד"ר וכו'
עד וכ' ועבו כיניהם פירלהם להם. הנה היממוקא ליהוי
כי כתכני הקדם זה כתב ירו על ר' הכא זלה"ה והנו כירי
כהוב לת"ר הרי זה מפסיד כירים למי שהתמין שלו ולא
נמנא כהוב לפי שהתמין שלו טרפי מה שנמלא כתוב
אלא כת"ר לפי שהתמין שלו טעות המעתיק היה כאשר
כתב מצ"ע ולעיקר דחייקו דכבר כת"ר דלא אתריך
יהא מוכח ולא שקלא לה כולהו ואולי אלא היכא דקלי
עלה בתירת סומר הכל היכא שאינו סומר שקלי לה
כולהו ויפסיד כעל התמין ולהכי פריך למרן מלכת ס"ל
זלה"ה פסידת זו מה היא עושה כירים כיון דאינו
מוטל עליו לסמור אחר הת"ר לע"ד ירחת דאין לומר
לפכרת הרמב"ם ומרן כן שהרי כל חילוק דהתקבן דפ'
הגפקיד דלא דפריך ושקלי לה כולהו ואולי הוא מ"ת
בר וכדת דאתמר כל ספק הילוף לבקחילה לא יעול ואם
נעל לא יחזיר ולא נעלם מכת"ר מה שהקשו המפרשים
כההיא דר"ה כל דהרמב"ם ס"ל אם עבר ונעלה לא יחזיר
לכעלים אלא הרי הוא שלו כיון שאין כו סימן ושעמת
דלכהקילה לא יעול מפני שהוא מלכד מתמין חלירו
כידים כיון שאין כו סימן וכת"ם כפע"ו מלכידה ולא
כל שכן אלא לכידה כין שיש כה סימן כין שאין כה סימן
אם מצאה דרך היוחא לסור ליתב כה וכו' ואם יפוא
ליטלה והיה רבר שאין כו סימן הרי היכר מתון חכירו
כידו שהרי אין לו מה סימן להחזיר וכו' ואם עבר ונטלו
וכו' ואם היה רבר שאין כו סימן וכמה כו ואינו חייב
להחזירו ע"כ ויעויין בכל' ס' ר"ס ולעניין פסק היוחא
ודאי היוחא יעויין כחתרוכים ומרן כשו"ע פסק
כהרמב"ם ומעתה ודאי דהרמב"ם ומרן חיכם מתרעים
פירכת הש"ם כת"ם רבא לא כר"ה ואם נעל לא יחזיר
וכו' ליכום דהא מינהו ס"ל אם נעל וכמה כו ולא יחזיר
לכעלים אלא מדיבת דר"ה כל קא פריך דקאמר כל הפסק
היוחא לפחילה לא יעול ושעמת מכום שהוא מתפסיד
כידים ואף אם עבר ונטלו וכמה כו עכ"ל לכחילה לא יפסיד
כידים וא"כ אתאי הכא קאמרינן שקלי לה כולהו ואולי
ודאי מתפסיד כידים היא וזהו חגלע"ד כפי' פירכת הש"ס
חליכא דהרמב"ם ומרן ומכיון שכן פירכת הלימתא קא
פריך מרן הקדום ז"ל זלה"ה לדעת הרמב"ם ומרן דאף
שיהא שלו מדעתו ואינו מוטל עליו לשומרו מ"מ הרי
מתפסיד כידים לפי שהתמין שלו וכל שהוא מתפסיד כידים
לא שכחינן ליה לתעבר הכי דק"ו הדכרים תד"ל כו
דאף אם עבר ונטלן הרי הם שלו עכ"ל לכחילה לא
יעול ולא יתפסיד כידים כ"ם הכא אף אם עיכבו כידו
לאו שלו הוא ולאו הפקידה הוא ולא עכירין עיכבא
להתפסיד כידים לכעל התמין ולא מתרינן דשקלי לה
כולהו ואולי ואף שהתוס' פליגי על הרמב"ם כגרסתם
תלמוד לומר רכ"ה כר"ה ואם נעל לא יחזיר עכ"ל
אפ"ה ראכח זלה"ה לפשוטת הרמב"ם קא פריך כמ"ש ודפי'
לא ב"ל לכהכיר:

ומ"ש עוד מר ב"ר ולטעמה הנ"ד טעין מהתום'
דשתדי הקדמי מכבידות לתניעא לאי שתירם

היא הא דכהכו התום' שאינו מוטל עליו לשתירו ל"ש
לשומרו מכין כ' יהכל מנמיכה והכיחה מוטל עליו
לשומרו ע"כ לפקפ"ד פי' זה אינו סיכל כמאמר אינו
מוטל עליו לשומרו ומי סכי אי הוי כהכי ואין עליו
לשתיק ועיר אתי' ניחא אין מוטל עליו לשתיק מכין כ'
אלכי הסכרת ניחא לשיהיה העלה כידו עד שיודו או
עד שירצו לחלוק ולא יניח כין כ' שיחלקו אינו חלק
כחלק דהא בשנתנו כעל העלה כידו כלא מדעתו
דר"ל שלא כרשיוו וקיכל עליו לשתור הן אתת שלין
עליו לשתיק כין כ' שהלחוש מ"ת מוטל עליו להחזירו
לו שלם כמו שהניחו אלא ולא אתי עלה וכן כשלה הכ'
וא"כ כשהניח עלה כין כ' שיחלקו אותו ניחא שלא החזיר
אלא אתי עלה ולא עלה שלם ואיך נפכר מאתירת העלה
משלם שקיכל עליו לשתור ואף שאינו מחוייב לשלם ל'
מכיוו מ"מ מחוייב לשתור עלה שלם ולכן סברת היא
שיניח עלה כידו עד שיבוו ולא שם שתירתו מת"ל לא
העלה הוא של הלוכן הרי שותר אינו שלם ואם הוא על
שתעון הרי שותר אינו שלם:

כאב עוד מר ב"ר ועכרתי כאחרן מילתא שכתב
כת"ר לקרן כעבד הרמב"ם והעיר ותילק כין
המבל והמתבל ובי כתיב כתיב כאחיך ובעיני אינו
מעלה לחוכח דכיון דהן כותבין כבל לעניין הדין אין
לנו לחקירין לדעת אי קיימי כידי עיקרא או לא אלא
דעלמא והוא"ל להדכרים כאר היטב דלא ליסתרו אהדדי
דהא כל אינן חי' כת"ר עולה לו' הכהל שאלא שתירו
כטוענים פרוע וכהל כבורות שתירו בטוענים שמא
וכוא אין סוס קו' על העור וכר"ת וכו' ולדידי עיקר
הטענה כבל שלא וכת"ת אין לנו לחוקין סוס דתו ליתר
דכתן תידי כבריה וכו' והעיקר מסר וכו' ע"כ עתו
סם"ר דלפי הנראה דתוס' דכת"ר כתב ענין זה כדרך
קנב ולא תענין הענלה דקיימי עלה להכי לא עתר על
שידען של דכרים הדלקי זו היא דרך ישרה שכתב ה"ה
ה"ל זלה"ה ואתי שוקן על הכרים שהרי הרמב"ם כהל'
שלוה מתחלה כתב דין הפ"ק כבריה ושמא שכתב ולא
כ' שהפקידו הגל ע"ז וסה ר' וכ"ל מכ' לומר לנו
שהפקידו הר' והשומר חייו ושהב וכו' ויקן ר' לוה ולוה
ומפסיד הק' מכיתו וכו' וכן אם הפקידו אצלו כ' כלים
ל' נ"ל וא"ל קשו וכ"ל לומר אלי הוא כשל הגדל וכן
מי שהבעיתו כ' זה לומר אלי היא כעל הפקדון וזה
לומר אלי הוא והשומר לומר ל' מכם היא ילל מי הוא
שלם לכ' ע"כ הרי הכל דרשם הללו לומרי בבריה ושמא
ל"כ פשיטא נמי שכתב וכן כ' שהפקידו כ' כתמוה הגל
רועה ומקו ל' מקון ואל"ל מי היה שלם לכ' ע"כ היודי
כבריה ושמא ולא בשמא ישמא וזה פשוט הוא וכן משמע
מדברי מרן כשה"ט סי' ס' לעוה וכבי משמע מדברי
העור יצ"ג דר' כעקי"ע לא כתב כדין כרישה היכא
וכן לפלה בשוטה ידלי דהכי ס"ל כי היכי דלא ליהוי
נפסר מחמתו מדינים דלעיל וכידוע דכל הני דכוותא
דחייכו לרועה לא חייכוהו אלא בבריה ושמא וכמ"ש
לעיל וכללא שכתבו הכני הפיים וכשמא ושמא חייב
חלא כפא לעולם וכן כהל כלידות הפיים עלה
הרמב"ם כיון שאין מ' מתם מכיר חם אלי הכ"ל שמא
ושמא יהיו חייב הריעה אף אם יהיה מדעתו אלא יחלוקו
כיניהם ויחלוקו דכיון שהיכם מהכדרים עוד יחלוקו
מיד ומה כרוך כדבר הפיים ומה שלכרך קרב הקום
ל"ל זלה"ה להאדך כזה היינו ליישב כוו"ל הם"ם בכי

פיוסי הרמב"ם וכ"מ מר כ"ר יהודה מ"ם והצור כ' שמ
מכל מיני עדעורי:

ויעל מה שעלה על דעת קדום ה"ה ז"ל ללמוד לחדש
הקונטרס הנ' דכיון דכבל' בכיוסף תנא קמי
לאשמועינן שהוא ספק בכור ולא נתכוין לחדושי כמה שכו'
הדין כיון שהמקדיש והרועה לחטו לבני לא חש לבדוק
ובתך ל"ג כבל' שלא הקפיד שיוך מה שהיה הדין כן
המקדיש והרועה ע"כ יתר כ"ר כהב כו"ם כלהן מחילה
רבה וכו' עד וכו' בשלה שהוא ספק בכור ועיר כהב
גם ת"ם במשנ להרלב"ח בחדרין כדבריו אחר המחילה
ים שיני בין זה לזה עד ובנוסר מדעתי סמך לדיוקי
הדיוע חזי לי דתני' בחדרין רבינו הגדול ה"ה ז"ל ללמה יהי'
הרב ל"ג בכל עולין בקנה אחד והין שום נתנו ועיש
כל ה"ה חילוק כלה דבי' הרב התרומה ובדרב נו"ה ל"ל
מלי דקאמרי וכ' חולקין מוכיר ל"ל כין הכהן יכין מי
שהקדיש הפטוט דלעב"ד דטעמ' דמילתה דהכה הכהן
נועל חלק בספק זה ולה היו דיוו בכאר הספקות
דהמב"ה בלה היה מקדיש הבכיר ובדרב כנון שהקדישו
כומן דעליו מוטל להטפל בו לו שלה נתנה לו כהן
ועפל כי הספק זה ולפלה מעמע מדבריהם דטוטל
הכהן ליחלוקי ברלה טעמא הוא משום שבעלי דינו
מיחוק כי חלה שהוא כדכוק הרועה מבו"ה לה שיוך
לומר חמע"ה ולינה לחיותר דל"ל דעתידו
יחלקוהו בין הכהן והבעלים מאחר דס' הוא ולינו
כדאיתא ג' מהו לפלה ליהא דחמ"ג הין לבעלים חלק בו
דלפ זה ריח הבכור ה"ל כבעלים הין להם כו בלוד יהיו
לכהן ולפ לזכי הבכור ה"ל הדי הוא של מקדיש הפטוט
ומקדיש הבכור הין לו בזה כלום ומדי"ה נלפלה הדין
בין הפלה למקדיש הפטוט ואו הגלע"ה הטלש ולינ
שיהיה שם ב' בני זה שכו' הנלוטים גילה שהוא דחוק
כלשי דחמ"ם שכתב וכ' חולקין לומר דמשמע דקלו
מל המקדישים וכהן לה מוכר הכל גם מלשון מרוים
לנחנם שכתב ותוה כין ב' דמשמע למקדישים קלו
ולכן ל"ל דלשיני כמקדיש הבכור יהיו כהן ימקדיש
הב הבקדיש הפטוט ולהכי קלמר וכ' חילקין לומר ל"ל
הכהן ומקדיש הפטוט ולפ"ל לפ חיו כ' ישהלים יל'
הפקיד בכיר יל' הפקיד בפטוט שהין מקדיש הבכיר
נועל כלום חלה הכהן ומקדיש הפטוט חילוקים לו מ
לך הכוס קלו מקדיש בכהן יפני' חומה חלה
היה דבקעה קלו קמרי כ' בהפקידו הגל רישה ולפ
כפניהם ישהלו כמשמע שכתבו ל"ל הבכור חלק
עם הפטוט ויהן חלקו לכהן דוקא דבלה דומה היה
ומפיר קלמרי וכ' חילקין לומר והן הם המקדישים דן
מקדיש הבכור ניהן חלקו לכהן יהנה בפשוטו יהו
דהלי רעלה דס' בכיר זה לוקוה בין לי יהכי לריכה
מדעתו ולחו מדעתו חלה מפוש שהיה מדעתו נהן כ
הרועה לבעלם ה' מכירו ובלה בנפלה מהונו מן הבכר
ווי לינה לריכה לבעלים ועיר בל"ל שהין יפיל הקדיש
הפטוט לומר לכהן לו למקדיש הבכור שול לחה הסיכן
הזה יהי לפטיל מה ניהן הרועה להפלוחין יהו ג
דמתחלה הבכיר דיהיה הוא הנפנב ניהיה סדר זה
כחיב מתה ניהן הרועה לו קטן מתוני ול"ב לוך יחן
לי לעמתו הגדול לו משמן כיון שיש לבפיך שמה זה
מנלה הוא מקדיש הפטוט ומנ"ל ה"ל כדיוקי
שיחלוקו ויפיל לה נתי ההפלוחין על הרועה
ומעמה יהה מיל"ם הנמ"ה ל"כיר"ף לבון דהי ב"ם

ומעמ' עמיים כהי' אחי' ה"ה ל"ל לחה דהרמב"ם לחה
לחמיעינן שהוא ספק בכור יל"ל דלהכי סתם לן הכא
לחורוי לני כין שנתנו מדעתו יבלה מדעתו על הרועה
זה הנשאר מן כוב"ל חי הרי הוי ספק בכור וכ' חולקין
לומר לחם מיעינן דלפ הוכה דהרועה מתחייב לבלם ל'
מביאו חולקין וה הספק ימתיל חולקין נתני המלוחין
שלין ל' מהן מביר לפ שלו לבן לין לו לבעל המביר
ליומר לשבנגדי עול לחה הספק כיון דמכח בכור קלחי'
ולני לפ לפ המלוחין לו ליכלו דמשו חוזק ביקו
הכמן לו הגדיל לי לבדו כיון שלין לחד מהו מביר לפ
שלו ולל נמיל הכל לחיוקי כתה שהו הדין כון המפקיד
והרועה ר"ל כמ"ם מנים הרועה הכ' כיניהם ומפלק
לפנו לפ חש לבלמו הכל ר"ל שיכפיב רבינו כד"ל
כשהניחו שלה מדעתו לכל לפ היה מדעתו חייב הרועה
כהשלוחין דהכל לפ קלי כדין הרועה דהפ כבל' שלה
מפיעם הכל לענין חלק לומרך לחמיעינן דחולקין
כין שניהם זה הפקפק לפ היכל דקיו מדעתו על הרועה
שלין ל' מהם מביר לפ שלו ולחנב נפחקקו בענין זה
דהשלוחין שניהן הרועה לפ חולק לוקי הכהן עם
מקדיש הפטוט כיון דמכח הבכור קפ לפי יהלוחין
היל לו לין לבהן חלק כי ויחלוקו היכלל מפקיד
הבכיר עם מקדיש הפטוט דיל"ל לו היכלל לפ הבכיר
מת לפה לין לך כלום עוד דלפי חיב לוך לך ונפי ולין
לני חייב כלחריוקי לפ מת ותני נרם שלמיל השלוחין
וכעת לין לני רוחק הכרע ולוך ביוקי בום לחי עביר
לי' שהי' ל"ה ל"ל לפ לומר ונפ לי' הרלח"ם עולה כלנפ
לחד לבלוקי קפ היכי חוסק מדעתן הרמב"ם נפ
מוכי לפ כשלה מדעתו כי משו שהיה מדעתו יהחייב
כהשלוחין כלנפ קדעתו בפק בכור מהני זה שבשר
מהוון ולפ ולפי הר' נמ"ל לפ לפי לפ המ"ם הרמב"ם
מנים הרועה הכ' כיניהם ומפלק עלה לחמר הכיוני
דיקל מדעתו ולפ פי' הוולהן לין זה הכל יהמך
לחלו בשלה הכל ולפי לעמין ביוקי בפק בכור לפ שהני
לן בין מדעתו לשלה מדעתו ווהו מחם הילוני על ל"ח
ל"ה לומר נפ כוה יפורק מה שהקשה עוד כת"ר על
תוכין שהי' מין מלבפ ל"ה לומר לקושיה הנ' ני"ל
בשלה דקדשים לפ שכקיון לוה לני בוכה יכהם מר
כ"ר על זה גם כוה לין דעתי ניחה יהרי כהם מר ת
ומביהם חילוקין לוקו שלין ל' מהן מביר לפ שלו מילה
דמנ' הדין מכוין שלין ל' מביר חייב לחלוק זה לינו
יכי כל בו הלחיר ל"ק מילי דקל דכהם שלין ל' מביר
לפ שלו ניהן לעשם לבהם על מה שכהם לפ דקדיוו
לפ לפוויי דלפ הם הוא מדעתו הרועה יהלוקי ולחה זה
מילה שכבר מבלם הרוב ל' מביקו ולוה לעמת נעיש
שלין ל' מהם מביר לפ שלו ל"ב מלי חוזק בהלחד
יקל הבכיר לבלמו וכ' יקל הספק זה נדול מזה לו
מהן ולבן לפ שלו מדעתו יחלקו הספק בכור כין כ'
יהמולה חולקין הפטוט נמי:

ומה שהק עוד מר ב"ר הלל נס מה שהי' שלה שבקוק
ביעבו שבקשו יכו' אחיו מדוע נמלינו יהין שהין
זה ניוך בין בפני הבית כין שלה בבני רבי' יקל שלה
בבני הבית שלפ כמיני ויבלו לקיימי כ' יג שנים חול
לפנשוני הדין הבית' ובלו עד שיהי לו בני ניהלוקו
ע"כ לחר הש"ר לפ ומיני להבין לחרי קדוש יחד היום
הביעה בפירוש זו דלפ רלוני ליחר מלי קל מהבין
לקושיה זו ותשוב פשיטת דקדשים נדין מוכל הוך שנה

דהם קלל אם עבר וקיימו לאחר השנה לא נפסל תליהכל
כמ"ש הר נמ"ס והעור ומרן וא"כ פסידת דקדשי ליכא
הכא ויניחנו כידו עד שיודו קשה טובא חדא דהיכי
עבדינן תקנתא לעבור על לאיסור דאורייתא ותו מאי
הוי דאחר מר וקלל דשלא כפני הכיתא נהכל כמותו וכו'
והלא דין זה כין כפני הכיתא כין שלא כפני הכיתא דלא
כומן שבהמ"ק קיים אם עבר וקיימו לאחר השנה לאיכו
נפסל לפי להקדכה כמ"ש הרמב"ם כ"ש לאכילה וא"כ
הו"ל למימר דכפני הכיתא חיישינן שמא יפול כו
מוס ויפסל להקדכה והרי הוא מפסיד כידים שהרי
מעיקרא לא חזי להקדכה כיון דספק הוא וא"כ אמאי
כתב הו"ל לאשמועי הדין דכזה יעבור עד שיודו ותו
ליבעי דאמר מר ורשאי לקיימו כ' וג' שניס דחיקא לי
מילתא דאם עבר וקיימו לא נפסל אמרו כש"ס
וכפוס' ולא רשאי להתחילה והרכה עובר על לאיכור
תורה ואם כוונתו לומר דאם לא נראה להרחוקו לאכס
דרשאי לקיימו כ' וג' שניס כמ"ש כש"ס וכפוס' ולהכי
פריך דאמאי אתי לידי פסידת דקדשים והלא יכול שלא
להרחוקו לאכס ויקיימנו כ' וג' שניס נס זה היינו כיון
לע"ד דהא כין לפירש"י שפי' לא נראה להרחוקו לאכס
ר"ל שלא נפל כו מוס כין לפי' התוס' שנפל כו מוס
שלא שיין כאן אכס לרחוקו אכתי שפיר כתב מרן מלכת
פ"ה זלהה מטוס פסידת דקדשים אין רצוי להניחו כידו
דאי זה לאמר ותהי שלא יפול כו מוס ויהי' רצוי להרחוקו
או יבוא אכס לעיר ויהיו דשאי אז לעכבו והרי זה פסיד'
דקדשים נס מ"ש עוד כה"ר ועוד דנס כלא זה לריך
להניחו זמן עד שיפול כו מוס וכו' לא ידעתי מנא ליה
למימר דכשנופל כי מוס היכף ומיד מודיס הס למי
אמי ולא יהכן להיות שיפול כו מוס ולפיה יעמדו
כדיבורס ולא יודו וכיני כיני העבור עליו שנה או יותר

ויפסידו הקדשים:

כתב עוד כה"ר ומה שניקס מוכח"ר לפרוס על
מה שעלה על דעתי להלין וכו' כהעדרו
ליכא לאיסור וכו' הכי והכיון ליני דיוקא שוס ליסיר כוס
דאיכור התורה על הבעלים הוא רמי דאמר יולד כהקדש
כתיב ולא על אחרים שיהנו ממתוכס כעד אחרים ולריך
אחשוד לבעליו שלא יאמר אתת כדי שנפסיד לבעל
הפשוט שלין עליו חיוב זה הין סברא זו מתקבלת על
הלב נס מ"ש ועוד דהר"מ פסק זה הרין כין כפני הכיתא
וכו' עמו הס"ד הין שוס חילוק כזה מוכן שבהמ"ק לזה
דנס כזה נאכל ושייתא כה"ר נל"ת נס מ"ש לפרש דברי
הרמכוים דכיון שאינו לו ר"ל של בעל הבכור שריך
ליתנו לכהן לא ידעתי הס מוכל פי' זה כלשון הרמב"ם
שכתב שאין לו' מאן מכיר אתי שלו דפשטן של דברים
דאקרוויהו אקלי ולפי פי' הו"ל שאין כעל הבכור ולכל
הפחות הו"ל כה"ת הידיעה שאין האחד מהם:

ומ"ש עוד מר נ"ר ורלוני מ"ש מוכח"ר לאמה
שתידחני לקושיא זו ותפס עלי מדברי
הרמב"ם וכו' לאמינא ולא מסתפינא דמדברי הרמב"ם
אין רלוני דמ"ש ואין יודע היוה מהם היינו לומר כדי
שיעידו לך הבעלים נועמים כריא וכו' עד ותקניד וידע
כן לאחר המ"ר לא ידעתי היך יעלו הלא הדברים מפה
קדוש דמאחר דידע כן דשל המפקיד אתת הא קנייה
ליה טעמתו כריא דאמה לי טוען כריא דשל המפקיד
אתת או נוען שלו התי והתוס' כתבו שעמתו שמא ולא
כריא וכוונת התוס' כירורא לעין כל לאחת מליקח
שמחזיק כולד פרא ושפחה וטוען שמא להפקיד שמחזיק
כטלה החי וטוען שמא דהפקיד שים לו חזקה מקודס
כטלה החי וגס עתה מוחזק כטלה מי אמרינן שלו החי
ולקח שטעמתו שמא כיון שים לו כ' חזקות יחד לכל
כלוקח שלא היתה לו חזקת ולד מקודס לקח שעתה מוחזק
כולד לא מהניא חזקתו כיון שטעמתו שמא ואין לו אלא
חזקה אחת וכן כמפקיד לקח שהו"ל חזקת טלה חי מ"מ
ליכו מוחזק כשלמ ואין לו אלא חזקה אחת וכיון שטעמתו
שמא לא מהניא ומטעם זה כתבו שגס התוכר מחזיק
עתה כולד דאמנה שים לו כ' חזקות אחת שהוא מוחזק
כעת כולד וחזקת שהו"ל ולד לקח שטעמתו שמא מהניא
ליה טעמתו והו כוונת התוס' לע"ד ואם מך הוא לכל
שנאמר דטעין כריא דשל המפקיד מתי לא נרמזו כדברי
התוס' שתן מנהו ומה שפי' כת"ר כדברי הרמב"ם
שהם טיעמים כריא גס זה ליתו שהרי כתחלת פרה
כתמיד כפ' ד' מהל' מכירה פסק זה לומר הו"ל וזה
לומר הו"ל וליתם כרשות הרבים ה' מהם יחלוקו לעוש משמע
שם היו כרשות הלוקח המע"ה כ"ש הכא דאית ליה
חזקת מריה קמת וחזקת טלה חי דלקח כשטיעין שמא
המע"ה:

כתב עוד מר כ"ר ומ"ש עוד למ"ש דאי שתן קנתן
מהאחר וכו' לא ידעתי מאי קאמר דהא"כ
שהוא לומר שהשתן שלו הוא חי והנו דיתין שים שיטו
כיוסים זה מזה קנתן מ"מ מי ייתר דמדכר למתן כדי
שניקני אבן והלא אין כיוסיה מי שיכיר חילוני וכו' ע"כ.
לא ידעתי מאי קא מפרק לה כלאחר יד דאם יאמר
קדוש לכברת הלזו מעיקרא קושית הרב זרע ליקח
וכפרט לפי דעתו עלין דאי כטיעין כריא דשל
המפקיד אתת ה"כ לפי' ניחא כפשטיה דקשין ונחול
אם הוא מאחר שאין כיוסיה מיכיח לא מהימנין ליה
דמי ייתר כל דכריו למתן ומאי קא פריך הרב זרע ומה
לו לגבה"ר לרחוק דשין כקיתה והידור רק שזה שתן
קנתן לוקמה כפשטה:

תו כתב כת"ר ומה שדחה כת"ר למ"ש ליוסף וכו'
לפי האמור אין מדברי הר"מ והתוס' הגה כת"ר
לפשיטות לויל וכבר כתבתי כפתוך מזה כי לא זו הדרך
דהפוס' והמכי כיוונו הכיונתי תירון לקושית הרב
עדיה כיעקב לעיל. עוד כתב נס מה שדחה למה
שהכתי דחיה מהרב פני משה ל"ש יש כאן מחילה ודברי
מחיירים ילפוכי מטרתא לגנה לי ע"כ. לאכי הפשוט
לא ידענא למאי לא מפכינן מטרתא ורכינו הקדוש ר'
אלה זלה"ה ליתר לו דברים של עלם משיב נכוחים
בתכואר בד"ק ויש להרחיב עוד העלין דשמי הניח
דהרב פני משה רלתה לא מלאו ותניח ליהנות מקרנא
דהניחן עדיין מתכקים לו זכות כפירות וקרנא לרווחא
משתעבד לכן אין לו לפשוט לחי ידו כקרן דכעת אין לו
שום מגע יד לכל כגדן דידהו דכל הנלה לנוחו המתנה
לגבול פירוסיהן וקרנא לרווחא משתעבר ומתקבל לא
מטא ותניח ליהנות מהן שפיר תניא לינע כקרן ולולי
שהניח מר כ"ר רלים משאר פוס לא הוה ילפוה מהניח
דהרב פל"מ ריבול הדוחה לדחית ובפרט שהיא להוציא

תיר המוחזק:

ומ"ש עוד מר כ"ר נס מה שדחה כע"ס ומשתמהני
הס יאמרו לטובם נתכוונה ודחה כת"ר שהו"ל
ליקח כסס קרקע וכו' אין זה סתירה שלעולם לטובה
נתכוונה

מחצונה להניחם כ' קוס קרוב למקבל המתיה ע"כ
לע"ד יראה דלקרהרבני דפליגי וס"ל דטעמה דלטוכם
נתב ון מהניח היינו דוקא כהנאה דעפיק מנה דרדא
דמ מונח אבל הנאה דלא נפיק מנה דרדא דממונא אין
זה טוכה שיקבוין כה דמה לי מקיס דחוק לו קרוב סוף
סוף אקי ליהי נכויה עי כתכים לו עי כ"ד וזהו
שדקדק מרן מלכא ז"ל שלהה כלשונו הטהור והשליח
מקבוין לטוכת משלחו להרכות כריוח ולהיוק כי לא
כ"מ לענין דינא לא כקשקי למעוה רחים לזה. נם מ"ם
ועוד שהניחה מוחס כיד הלועזים שכחים פירות וריוח
טפי וכהכי היקה נזוקת דאל"ה לוכלת נם אח הקרן
חו היא עיכוכו כאמור ע"כ. הנה זעירא לא ידעתי היכי
מציא כליא קרנא אם כרין לו כלא דינא דאי כלא
דינא אלו כפופטני עסקי רבנן ואי כדינא הרי קלל
הכותב נכסיו לבנו מהיום ולאחר מותו אין האב יכול
למכור מפני שהם נהוגים לכן ואם עבר ונתן הרי הכן
מוני מיד הלקיחות ז"כ כ"ם וכ"ם דלא מצי כלי קרנא
ויאכל נם אכול כפף המתנה:

ואשר להיות כי כאתי עד הלום להתעטר בכת"ר
תורה נתונה היא תפותיהו דרכנן חסבתי
דרכי לחזור כי על הראשונות מנוה כחוזת להכין
ולהסכיל תימר קדישין ראשונים מקיני רוחין אחלות
כספקא קמא וכפתא בסער כתב מר כ"ר רב יוסף
עיניו כל"ו כספרו הכחיר רק ר"ת ע"ד כר"ה עוד
כתב כת"ר ולמאי דק"ל למעב"ת וכו' אנא דאמרי לי
כשלמא וכו' קשה ברש"י כתב כהדיא להפך וכו' נדחק
לפרש כעד רש"י וכו' אנא קטינא דאדעא אחר כקשא
הם"ר מכת"ר לא ידעתי שכול כני מילי דרב ומה היתי
הכוול כזה שהרי הר הקדוי ז"ל שלהה פרושי קא מפרש
כוול מהרב"ן כפירושו לרבי רש"י ולקרן קוסייך כת"ר
דאיך שפשר לומר ברש"י יפרש כן מאחר דאר ליכל קאמר
הם"ם ליתנהו כעיניייהו ועלה קא מפלני כפומבדיתי
וכמ"ש ואיך נאמר דלפומבי' נם כשנאכרו מכל וכל
ולכמ"ש אף רשיכת מילופיהן ועלה קא מצני עט"ר
ז"ה ולשה ברש"י הוכרח לפרש כן משום שים דיוקים
דכתרי מהרבי רבי אמרינן כשאכרו לנמרי קיימינן
למה נקט הם"ם תיכת כעיניייהו דלה הול"ל אלא
ליתנהו ולימנהו ואי אמרינן דכאיכא אחרים למה לא
אמר הם"ם נ' אלוקות ומבו"ה הוכרח לפרש כן לקרן
קרי דיוקי וא"כ איך נאמר מקביל על זה קושיה כת"ר ברש"י
כתב כפרוש להפך והלא על דברי רש"י קאיתנא כאחת
לא ידענא מה הוא הכווכה כזה נם מ"ם כת"ר ז"כ
למה הרב משום דקדוק וכו' ויכולין למו לו' והאי לישנו
אלא מן המתמיהין רשם כיתנהו מי מכריחו לומר
תיכת כעיניייהו מאחר דקיימינן רפי' הרבר לף
כשנאכרו ואי משום מאי דפירש"י כאלוקות ליתנהו אכתי
לא קא משתעי הרב ז"ל כשאירת רבי רש"י אלא על
לשון זה שפי' כנון שאכרו חייבי וא"כ כיתנהו נתי
אחתי נקט כעיניייהו וניחא טפי לירחק כרבי כתב
שרחק כו כת"ר דהו"ל נם"ם להסמיך וכו' ולרש"י
לפרש כהדיא אלא תיקשי ליה תיכת כעיניייהו ככולי'
תלמודא דיוקת הבבר היא וגם דברי רש"י קאיתנא
ניהו:

הו כתב מר כ"ר עוד כתב כת"ר ול"ל ואם נפרש
וכו' ואם כוונת כת"ר וכו' רבר פלא הוא איך
אפיק לדעתיה דמרן מלכא ז"ל שלהם נתבוון לומר

שאם נפרש דברי רש"י וכו' וכוונתו ברורה דלפרש כיתת
רש"י והברחו לפי שיטת הרב ז"מ ולפו דינסתק לן
כפירוש רש"י ומ"ם מי כיקא לרעתי הברח רש"י וכו' כהאי
הוכרח לפרש משום הרב ז"מ למעוהנילו לוקו מקושיית
כת"ר ומ"ם או מטעם אחר שהוא היותר פשוט לע"ד
ירחה שאין הוא הברח מזה דיכולים אנו לומר לו
לתפסה מטלטלי ומכרו ונקנה חליפיהן לא מתפסה
נדרי דאמה לי הנך מטלטלי אמה לי חליפיהן אבל אם
דירים ליה דאבדו אכתי ליכא תשלומי שאת תתכוה
ומתפסה כמה וכמה נדרי ועוד לפי דברי כת"ר לא
הו ל לרש"י למימר דכיון דאבור אנו לא מתפסי לאחריני
דהכי הול"ל דכיון דלתפסה הני תו לא מתפסה פעם
שנית ולפקע"ד ירחה דכיוכת רש"י דכיון דלתפסה פעם
א' ונאבדו תו לא מתפסה לאחריני דנם הן יאבדו ומם
יועיל כתפסתו ומ"ם להרי"ף ל"ק כלל וכו' פשיטת
ורבי דהרי"ף יקרן כן דק רש"י לא ניחא ליה כהכי כיון
דדרך הם"ם לפרש החלוקות ומרן מלכא ז"ל שלהם
לרעתי רש"י מקשר ומ"ם קודם לחני ערכין נדיך וכו' ובכר
נאמר דמהרב"ן נדחק כן לקרן תיכת כעיניייהו
דדחיקא טובא ומה שנדחק מר כ"ר תלפושי פלוגתא
מי יקן ידעתי למאי ניחא ליה למשלח לעבר לתפושי
פלוגתא כין המפרשי רש"י והרי"ף ולא ניחא ליה לתפושי
פלוגתא כין פומבדיתא וכמ"ש:

כתב עוד מר כ"ר וכשל"ה הרכיבות וכו' ותכתה
ספו תמו כל תלונותיו דמה שדקדק כת"ר
שאינו מדרך הם"ם וכו' לאחר המ"ר לא ידעתי מה מידם
כת"ר כלל זה המריכות וכבר רמז מזה רבינו הקדוש
ז"ל שלהה שכתב דאם הכוונה דהול"ל ופומבדיתאי
לאמרי אפי' ליתנהו כעיניייהו ועלה קא מיירי דאין דרך
הם"ם להביא רברי החולק לאחרי דכפוק מיניה ולא
ידעתי אין נתלנו מזה ומ"ם לאחרי הדי לנו שברוח הוק
ופומבדיתא וכו' הלא זה הדבר שתתא דשלתידא אינהו
ולא ת"ק ודרך הם"ם להודיענו בעלי השברות ואשבר
דטעותא דמילתא דר"מ לאחרי אחריני למברך תנא או
לשנויי ועדיין קושיא זו כמקומה עומדת. עיין כתב
ומ"ש כת"ר יניד עליו ריעו וכו' יש לחלק יבי לא
ירעתי מה ענינו שפתי לדיק בייחר לה אריבא כתיבא
מצרכתה דאייתי שברת בת"מ דחד מלרה בשבועה
ואין טלכתא ככת"מ ת"כ קשה כקושיר הוב"ל כ"ר
מצרכתה בלא שבועה ופומבי' אמרי אפי' בחד תנאה
בלא שבועה ואף מהשיטה דאמר לעדים בתנו ואחזמו
אכתי קשה דמאי ל"מ דהלכה כוותייהו דכת"מ כיון
דכבר פסק הם"ם הלכה כשתתא דתלמודא ז"ל מנ"מ
לאחויי דכת"מ ואם יאמר קדים משום כעלמא ז"ל נם
אי אין הלכה כוותייהו כבי לאחויי משום כעלמא ועוד
ואת הן תאמרי העבד אינו רואה שום הברת הדיוקא
דרישת היכא דמייתי הם"ם שברות החולקי' ושוב פוסק
הם"ם הלכה כאחד מהייהו ים לנו לחקור למה ליה לם"ם
למעבד טורחא יתירתא בקיומר הו"ל לאחויי שברת
אידך מ"ר דהלכה כוותיה ולישתוק ואנן ידעינן דהלכה
כוותיה דמדהכיא הם"ם שברת הלזו מכלי שום חולק
ודאי דהלכתא כוותיה שלא ודאי מאי אית לן למימר דכן
דרך הם"ם לאחויי שברת החולקים הבני נרדים והיכא
דכללא כידן הלכתא כמאן הוי אינו צריך לפשוק הלכה
אלא היכא דליכא כללא אחרת דבעי לפשוק הבך
פשלל פוסק הלכה כפירוש ועשמא דמילתא כת"ם

משום כעלמא ה"נ לפלוגתייהו דלמוד להקוויי כידיה כת"מ
דפליגי הך בהאי הלכה כווקייהו דמ"מ לכעלמא:

כתב עוד מר כ"ר ות"ס ותו מצי למימר וכו' לדעתי
כיון שלא מביא כי אם כסברת הת"ק דכיכר
דוקא כעיניהו וכסברת פומא' דכבדי לחבי ליתנהו בלא
שכועה והיה לומר והלכתא כלא שכיעה והיו דלמאי
דפלי' ק"ו ע"כ אחר המ"ר לא ידעינן היכי פליגי דעתי'
דמשיב לעזר דמרן הקדים ר' לכל לומה להלכתא דשתין
פריך עד דקאי כפרשת הלה הדכרים דק"כ מהי הכי
דקאמר הכא ח"ש להה יקו דלפלד וכו' אי הליהנהו
כעיניהו וכסברת כת"מ ודלא כסברת דשמת דיושלם
ודלא כפומא' ע"כ והלא לפי הס"ד כת"מ בכבד דשתת'
דרישה קיימי דלף דליתנהו כעיניהו כעיני שכועה
ושוב מצי קאמר אי מהכדו ודלא כשתת דרישה וכת"מ
והא לפי הס"ד ליכה מקן דאת' כהכדו לא כעיני שכועה'
הלא ודאי כיתני לא. כרוחב דלפי דעקיה דשמלא לעזר
אחר הלמת קא פריך דהאי הלכה לא כעיני שכועה לא
דיעוין הלא הליכה קאי אי הליהנהו כעיניהו דוקא
דלא כעיני שכועה וכסבר כת"מ הלא פליגי לא בהכדו
ודלא כם ד דלף כליהנהו כעיניהו כעיני שכועה ודלא
כפומא' דאמרי דלף בהכדו לא כעיני שכועה ובכבד
לאימיר הכי דהם"ס פסק מילתא מניפתה ויכיוכו עדיף
אי לא דקאי מהכדו ודלא כשתת דרישה דפליג לף
בליהנהו כעיניהו ודלא ככת"מ דפליגי בהכדו ובכבד
לאימיר הכי דמרסהם הם"ס ילא כוותי דכדיו לא כשתם
קאחד הלכה כלא שכועה לפומא' קאי וכיון דהוי פסק
מקול מאי הלי דפסיק והכי הלכ' כלא שכועה ונריך פי'
לפוריכו וזו כיוכ הכיכו הגדיל לכל מאחרי ולהה ותלין
הדגלים להסתפק כדכריו ול"ע ומה מרחה מר כ"ר ול"ל נם
זה היכו קשיא וכי לקע"ד ירלה דלכתי הקוטי בתקיע'
עיומ"ץ דהן אמת דפירשו דפומא' וכת"מ פליגי בהכדי
לגמרי מ"מ כיוכיו ג"כ דהדוייהו פליגי אם"ד דס"ל
דליהנהו כעיניהו ומי כעיני שכועה ה"ל לכתוי יש
לפכך דדלמת הלי דפסק הלכה כלא שכועה לפלוגת'
דתדייהו עם הס"ד כליהנהו כעיניהו אבל כפלוגת'
דשתת' וכת"מ הלכה ככבי מ"מ דאכדי כעיני שכועה
וכבד כהכדי שברה לוה הס"ד פסק מילתא מניפתה
ומשום דהדכרים פשוטים לא לי כפל הך מרן מלבח ר'
לכח להתם להשריש קולמוסו:

כתב עוד מר כ"ר ות"ס ומי דסתת דרישה נקיט
קאמר לה וכו' עד תדמיני לה כאחת אחד
ת"ר עין רואה דהכיכו הקדום לכח מחרי להה הילך
כדרך נכיחה היכר והטוב דבתת' דלמת' כעי לאקויי
פלוגת' דפומא' וכת"מ ולפריך הלכך בתתן לא כדיית
לוקמי מילתא דשיית לתדייהו ודלד לוקמי כלוגת'
דפומא' וכת"מ ופסק ההלכה ולא כשתת דלמת'
דשתת ג' יהכי הדך הם"ס לאקויי דבר הכוח ומיכ מוקי
מילתא דלא כלוגת' ופוסק ההלכה יהכי עכר כלוגת'
קרי דלקמיה ומי דכבי דכריו הכידול ר' לכח להה לא
דלדעתיה המר כ"ר קא פריך דם"ל דס"ד דשתת ג' מתן
לוקו כעל הסברת הנ' הלזו ולוין ליתר דהוי סברת הכיכ'
ור"ל מסדרי הש"ס דהא לוקמי פשקי כהיפך ולוין ליתר
דכשתת' הוי סברת להו הכי ובשומנים פלוגת' דפומא'
וכת"מ חזרו מכבריהם הרלשונה ואז דוקת נכיל דכל
כי הלי הי' ל' לפרושי ועוד קשה דת"ת דתקדמת דנת
עלת' על רוחם סברת פומא' וכת"מ דכליהנהו כעיניהו

לא כעיני שכועה ולא ובדם כעיניהו: ובכדי שרגן דוקא
כלוקנהו כעיניהו לא כעיני שכיעה אתת' כשומנים
סברת כיתא' וכת"מ הכא כוחם וחזרו להורות כווקייהו
מכלי שום רלוה לא מתקני ולא מכריעקא והלא הס ג"כ
לתורתי כיוקייהו ולא נופלים מהם ח"ו וא"כ מלחר
דכשחלה לא ידעה כעיניהו חברת הלזו אתת' עכשה
מודים תירים כלי שום סברת הלא ודאי דאין זו סברת
רכיכה ור"ת וכיון שכן הו"ל לרכיכא ור"ת לא לדיושי מכלן
מי יכא סברת הלזו ומי כעל דכרים:

אחר כל הלה הדכרים רלוקי להודיע לכת"ר מר כ"ר
מם שלא ובוקי מנכי הפיוט לאכין לחתי קדים
רלמיוק דכרי נוהרב"ן ול שכתב מעם תלמידי רלוה הל
ליהנהו כעיניהו מי הרי"ף ול דהאי ליהנהו כעיניהו
לא דוקא הלא ה"ק שלוקם כעלמם כיחר לה כלחוכת'
וכו' וק דהלריך להרי"ף ליהנהו כעיניהו דוקא הו"ל ולא
ל"ל ת"ק ולרב"ן ול נרלי לימר ל"ר ליהנהו כעיניהו
הלא לפי הכיכי הכדי לחכל לחדלק דוקא ליהנהו כעיניהו וכן
כתב הרמ"ם ול הל ליהנהו כעיניהו מעמ הכי ל"ש:

כתב עוד מר כ"ר ולא חמכת כתב כת"ר עמ"ש
להק על הר"מ ול הנח תעב"ת ולא ליתן
כדבר מדם וכי מן מכני הפיוט לחרי כפיק ידי ורעלי
מרן ה"ק ול והחלכתי כעבר כפות רעלי לא ידעינן
למה לא מיתי ליה לתשלום לעזר מתקי' אבל מהרי"ם
עלמו כלוקיה פרק כלוקיו מקום אבל הל ייחד לה קרקע
כבתוכתה כין כייחד כלדבעת התלרים כין כתער לחד
ניכה לה כתוכת מחנה כלא שכיעה וכן הם כתב לה
מעלטלין וכו' מדהתם בקרקע משמע דלחידי כין
כלוקה קרקע עלמה כין קרקע שנחבר ונלקח לחרת
כתקומת ותה הלא כתב הלי חירוש נכי קרקע משום
דהם"ס נקטי פלוגתייהו כמעלטלים לכן העתיקו
כמעלטלים יחוך כתב ניכה לה כתוכתה מחנה כלא
שכיעה דמשמע בלשונה טיטה לחוה כתוכ' שפיר אפי'
הוכרה הלא ריקה ניכה כתוכתה יחלה ולא מי חייש
לקרקע כעין טיטת לוקה כמוכ שהיה ולם היכרה
היכרה לעלמה יהין שברה לחלק כזה כין קרקע
למעלטלים דכל מילוק חמר כ"ר מהיכ דרשתי ליתן לה
כמחנה כשון יפה וה"ב לף כקרקע ומי ניחת דרשו
ליתן לה כמחנה יהלה כתב ניכה לה כתוכתה מחנה
ולם יש לחלק כין קרקע למעלטלי' קשה טיכה על מרן
ול כתב כפי ל ויל ולם ייחד לה קרקע כתוכתה
וכו' מישלחי כלא שכיעה מי ל לכתוב כלשון הר"מ ניכה
לה כתוכתה מחנה ול ידלי ליכא שום חילוק כין קרקע
למעלטלים יכין כתב כעין כין שלקח לחרים תחוכתם
הין לה אלא כוכתה ותחוקר ליישכ:

ומ"ש מר כ"ר לתקוק דליה שהכיל מרן ז"ל שלא
מהרח"ם וכתב הלא דמי דמקח כין שלקח
כלי לחד לא יתן לה כמיהר אחד דשמא דקחוי יקנסה מנכסיו
לחר הת"ר לקע"ר ירלה הלא תניכן למימר הכי דה"ל
מלי כיון מהרח"ם לתהלל"ח מייחד לה כ' כלים
ולכבר הלחד לנכסי כיכיותה יהניחה כל"ל לפי דכדי
כת"ר לא תרוך תיכי דנת דמחי דמחי כיוקר לה כ' כלים
דמעיקרא יכיה לה המוקר כמחכה כך לכבר חד מיכיהו
מכהיכן דמיחה נמחיכן דהנח יהלא תיכול המוקר כתנם
ותנכה דמי הכלי הכ' מנכסיו הלא יעלה המוקר מלי
הכלי הלחיד ולא לחמיכן היכה ליקחת המוקר כל
שמכבא ולם מקה כלא שכיעה יודכי הכשל לוקחים

המוקר

המוקף דהא כבר מוקף נתן לה המוקף כמקנה ואין ע"ה יחזרו כמקבל ואין ורק ואחת תהיה לה שתקח התיכר חליפי הכלי שהכר שכבר כ"כ דמדינא התיכר לבעל ואין לה כהם אוש חלק כלל כי אכר מקנה והוכיר מקנה אין המוכר עולה לה חליפי מה שהכר כי התוכר נכסי הבעל הוא ואין לה לגבות מהן כלום כבועה וה"ב מאי פריך למהרלב"ח הכל מי אמרי דגם כייחד לה מבעלה' התיכר לבעל הוי דומה כדומה לנכסי כ"ב ופריך שפיר:

כתב עוד תר כ"ר רבר גדול רבר פה לרעתי שם"ם שגם גדיין יהיה כפך וכו' כר ועוד שהני לא כהכתי אחר המ"ר לה וכיתי לחכין כיותו כזה דאם דעתו להשוין דמנכסי כ"ב הוא דיש היכחה אכל מנ"ת אין הוכחה קצה עוכה דאתי כ"מ כזה ביף ביף מנ"ב אינה הוכחה ויש יש לי לחשיב ואם כוונה להביא על רכיעו הקדיים ה"ל להם דאתי נקט כלישנא נכסי כדוייהו ילינן למעבי אנ"ת נכנסים בכלל גדוייהו דהרי הר"ג ויתרן מפקי התוכר לבעל אחר המ"ר אין שום הבנה כלל דאטו אחר מאי להם דיבא קל פסיק ואני עוד דמיפרי ליה דהי"ל לכתר אף דברי אלא לעיני פירכא מנכסי גדוייהו קל כרין ילפי כיותו כרומה דמנכסי כ"ב קל תרין ואין לעשות כנ"ת דוכ"ל קרי ותו קצה אחם כוכתי לחשיב כן לה הו"ל לכתוב ועוד דאני לה כתכתי וכו' ומעשב הלשון לכתוב ולעיקר קושייתו אני לא כתכתי יכו' גם עוה שדחה תר כ"ר אלא כתכתי דמדיוק' היכה יכו' עמו הם"ר אין זו דחייה דאכתי קצה על תרן ול' הכא אחה הרמב"ם ומעתיק לשיטו כרוב המקושים תה ים לפרש כהאי תיכת הוכח דקל דאם נאמר הוכח ריק ואפי' הוקיעו חיק נכסי כדיעו' ר"ל נכ"ל דהמוכר לבעל ואם חוכח ל"ד חיקני ליה ויחד מעלמא' דהמוכר בלה יאם יאמר קדום דלגבי כל כגין מיירשים פירות אחד זה הוא דוכח נחול אלא ניהן ליאמר כהכרי חשים וכפרע כחיליך זה אלא נרחו כהכרי הש"ע בשים מקים אחר ואפי' הרמב"ם עצמו דייק כהכרי לתלוני הכי כ"ם רחמן היה לי לפרש כן ולכל הפחות הלל להעתיק לשון הר"מ כהתוכו כפלוני:

גם מ"ם תר כ"ר כשהני לעצמי יכול אני לומר דחרן לא כחוב אם מ"ר רחייה זו היכי מכיר כה דכבלעי כחילוק דכ"מ וגכ"כ לא חיטריך לאשמועי כיון שמפירש ונלה כשי כ"ח וילמד פשים חן המפורש אכל כחי מנכ"כ לייחד לה מבעלה' וכייחד חיכת לעלינו כיון שנחוש קיימין לחילופיהן דלא רחו מזה כשים מקים אחר כריש כחיכת על חרן ול' לא אשמועינן כל כי אלו מילחא:

עוד כחב תר כ"ר ותכת"ר ידיו רב לי וכו' מ"ש תמר כ"ר אכתי קלי כשכרתי כעכין הטיקר להכי כחב הכי אכל לפי מה שכחב רכיעו הקדוש ה"ת ל"ה דחילוק זה לא נאמר כין הפים וגם חן הקנוי שכחבתי אכני הפעוע לעיל עכ"ל הכי ליחב לעין קדחב"ם יכרעיתיה דרב חרן מלבח ה"ת ל"ה חן אכני כגו יתלמידו היו ניחה קמיה למימר דקי' אלו עולם יפה ומה שכחתן כחיכתו והם עלמנם קיימין שלח הר"ת ים לימר על דרך פשט דכיון שהר"ת לא ס"ל כרש"י אלא כהדיק לכן כחב כלשון הזה להורות נתן דחכי פירים גם מ"ם מיחנאי כעיניהו ולימנאו כעיניהו ולא כאי רבי:

גם מ"ם תר כ"ר כחב עיד כח"ר וכו' שנים כיצו לכיצו וכו' הן אמת דמלחא כדבעי בקלוי כדעיש שורת דרייני אך לחת שאלתי מתר כ"ר יוריענו כל לב דרכיו דמלעיל נראה דקאי כעיניו לחפושי פלוגתא ותנים שלום טפי ערוך והנה כעמ"ה מכ"ר כבכורו וכעלמו מרכה המחלוקת כין הפוס' כמה שלא מצר כהדיא ואל תביכני שלא לחפושי פלוגתא כין פוסכ"ו אמ"ם הא ודאי ליקא דהחם כבר כחוכיו שמענו דפלוגי מכל מחלוקת חדשה כין הפוס' שלא שמענו כהדיא דפלוגי כהא מנ"ל לחדש מחלוקת חדשה כדי שלא נאמר כהקדמי פלוגי פוס' וכמ"ם ונניח דברי הרמ"ם ודברי מרן כ"י אף דלא מנים ליה כנ"ע. ואני קצה דלעי דאקרו דעת עליון אמאי לא פרכינן אם"ם ליפלוג ולימני כדידה אמאי קא מפלוג כין היהנהו לעיהנהו כליהנהו כעלמא ליפלוג כין ייחד עים לייחד נכסים שהינה עים' ואם כה יאמר לדיוק קצת נמי ליפלוג כין ליהנהו להכרו הא ודאי ליקא קדא דלאו כדידה היא ועוד כיון דמרמו כהקיבץ כעיניהו ל"ק תירי לכל חי' זה שמעתי לא מפלוג הכי ומק לפי מהי דהכר מר כ"ר דשלשה דעות הם כברכ הס"ד ופימב' וכמ"ש להכתי קצה דאמאי ס"ד נקט כליהנה היהנהו כעיניהו כיון דל' ליהנהו כעיניהו ונכסי דלאו עים' והוה חידושא כפי יב"ם נפי מה שהכיב רביעו הגדול ר' אלחם דלא זו היא דרך ידרה כב"ם ות"ם ועוד דלמה מכה"ר לא דקדק על הרמ"ם דמוקי לה כמעלמ' דעים' דכב"ם מבחע כהחלת ע"כ עמו הם"ר נמנוס זה לא ידעתי מה היא דהא תרן הקדים ה"ה ולהם היה היה לומר דהרמ"ם מפרש הם"ם כנכסי עים' דכביה שכי והם"כ כל נכסי עים' פירכו הכי מכהה מאי קאמר מר דהו"ל למפרך דכב"ם סהמת קאמר:

כתב עוד תר כ"ר ואחר כל הלה הדכרים מכה"ר וכו' ה"כ מאי הקה להאריכני כפלח כת"ם והנכסי שעלמן שהם כדוייהו ניטלת היוקם כלה כבועה הה דכר זה כבר הבחיבני כדין דפ"ו והם כח להיות לעודין דלית ליה דכ"ש כשים חוקי הדין הלל לא אחיבני הה אי הלל לבהי כדרכי כב"ת יכו' אחר המ"ר אין מכל זה הכרח לשלח יהיה כב"ת רכרי הה"ת מ הוא הרק דלעולם עיקר חידושו מנים דין הדוכרים והם דלא כהכו כפלו היה מנים הקהם כפלח חידוי. כדין הטענה עם היורני כהכי ההם והם דלא כחב כבר כיחרני וה הוא ממש מה שרחו הה"ת לל כלשון השהור שכחב וכלל נהבאר נם מה שהק מת"ם ויכולם כחב מעלמי' ואם שעלמן דמחמ' דפשק היה אם כחב אם לאחים לפרש דהחי אם הקדימין קלי יל אם כחב לה הכדוייח והיה עלמה קיימת והפשק לקיום הוא ולא לחכחיבה:

כתב עוד תר כ"ר ויכבריני הנים יכחב כה"ר וכו' עד כחלי לאיש כעולם הוה רלה להגילי הרב התפקפק מנמנוס זה שלא הרב מ"מ לך עבחו כעיניהם כדבר מנסה ח"ו דלא לאיקנלי ליה הלי דיבא הדכרי ם"מ כחיבים וכמסירים דמי לו שנקבה מרלבים הדכרי הרמב"ם ולא קיימיה קמיה ת"ם הרמב"ם לו כהקנייתי מעד מחיב עלמי דכבלעה לבי מה שהנין הרב מ"מ כעונק הרב המפקפק מנים דהו"ל דבר שבב"ר ידעני לדבר שלא בא לעולם לא היה קצה עליה מחקי דקל"ל רב"מ בכתיבים וכמסורים דמו דסח קל"ל נבי פירוש דקל

דקל לפי' כ"מ לא מהני דלא מקני דשלכ"ל והיינו דס"מ ככוכ"מ דמו לשאר עניניהם דהא לא חס ככה ומסר לו השטר שהקנהו פירות דקל לא מהני אכל לפי מאי דפי' כתי"ר הכא דעיקר פקפוקו הוא משום שהוא בהלואה דהו"ל דשלכ"לוכמ"ש הרמב"ם הא הו"ל כמתן דלא גמיר דיוק מ"ו דרמ"ת ככיכמ"ם דמו דהלא מעתה לא מיחסר אלא כתיבה ומסירה ורמ"מ ככוכ"מ דמו ועוד לפי דברי כתי"ר מאי הלי דקל דדבר שבח לעולם אלא שאכ"ר קשיב כדשלכ"ל וכו' וכ"ל ישנו כיד לחרים משעפ"י שישנו בעולם ע"כ לחדבק הו"ל להקשות מדקל"ל כשכ"ל והאי דב"ד כיון דמלוה להוצא' ניתנם כמינו בעול' דמי ומה לו אלל דבר שאב"ר שלוחאי דעיקר פקפוקו הוא דאיך יקנה דברים שיש לו כיד לאחרים הרי הוא דבר שאב"ר והו"ל כדשכ"ל ועלה קא מוקיב שפיר מפקרון שהוא כיד לאחרי והפ"ם מקני ליה ה"כ ה"כ שפיר מקני רק משום שהיא מלוה ליום נקני' אלא כבתיבה ומסירה ועוד זאת רואה אנכי הדל כי הנה כעת"ה חדשות חוא מניד פעם חדשית כאו לכאן ולא מעינן פהיחה כי בפסק הא' קא פריך כתי"ר על הרב מ"מ דאיסתמיטוקיה דברי הרמב"ם ואלו כעת מפרש וחוזל דהו"ל לפרש פקפוק הרב כאופן אחרת ולא הוה קשה עליה מפירוש דשאב"ר מהו והז"ל חדש:

ומ"ש עוד מר כ"ר ועוד מנאתי פתח פתוח וכו' עד והרב ז"ל מידי ערעור לא ילא לאחרי

המ"ר לקע"ד ירחה דלא מן הסם דשאב"ר הוא זה אלא דשכ"ל הוא וכן דקדק הרמב"ם בלישניה שכתב מפני שהמלוה להוצאה ניתנה ואין הדם מקנה לאחרים דכר שאינו כעולם ולכאי ליתי ליה תיקונתא אלא כמעשה נ' והוא דכר שאין לו טעם לו כהקנאת השטר חיהו וכל שעכודת דאיך היא דהעכוד חיהיה כעולם אכל כקוב דכר שאב"ר לא נכנס ולכן שפיר קאמר הרב מ"מ דמשום דכר שאב"ר חיהו דמכיון דכתיב בריום כשטר והוא יודע מנין המתין כרשותו מקרי הכל משום ליקח דשכ"ל הם"מ ככתובים וכמסורים דמי וכאילו הקנה לה חיהו וכל שעכודת דאיך היא והשעכוד ישנו כעולם ואין על הרב מ"מ משום גמנוס:

כתב עוד מר כ"ר וז"ל עוד כתב כתי"ר ע"מ שהקן לשמ"ע וכו' אמנ' כיונתי היתה ברור לדקדק על השמ"ע מדברי מרדכם"ע שלא כתב כי אם החלוק קמייתא וסיים וכתב על התוכע להכיא ראיה ואם נפרש כיותר מרן כמ"ש השמ"ע דמיירי דתוכע הוא שמא והנתכע מריח הרי פסק השור שעל הנתכע תיטול לכל ח"ס ומדלא פסקו מרן ז"ל כאן פשט על התוכע להכיא ראיה מוכרח דלא מיירי כנתכע טוען כריח זו היא היתה כוונתי עכ"ל. הנה הרואה ירחה דשור כ"ר להגיל עלמו מקשנה זו שהניח עליו רבינו הקדוש ז"ל שלחה נדחק הרבה ואכתי לא פלטו מן ההשנה דאף כי נימא דמרן מיירי כבריח וכריח אפקי תיקני ליה אמאי פסק בפשט על התוכע להכיא ראיה ולא כתב דעל הנשבע ליפשע הוסף ואם כוונת מר כ"ר לומר דמרן מיירי כשטת ושמא ולהכי לא כתב ענין שבועה וכמו שתירצ לשאר מוכרח דלא מיירי כנתכע טוען כריח הו' קושי' מ"ם כראשונות מסיני וז"ל וא"כ ע"כ דכחלוקה הם שניהם היו טוענין כריח וכו' וכיון שכשרי וכריח מיירי כחלוקם קמייתא וכו' ועוד לא זכיתי להכין הכרח זה לפי ס"ד דכתי"ר דכסי"ר לחירי כשטת ושמא ה"כ נימא דכסי' ס' חירי כתיבע ושמא ה"כ נימא דכתי"ר חירי כתיבע ס' שמא וכריח והא דלא כתב דעל התיבע לקבל ח"ס לא כנקל דהכא לא חירי כרין שבועת יעב"ל הכי דאמרי' נימא כדס"ד דכתי"ר דהכא חיירי כתיבע ומשבע ס' שמא ולהכי לא כתב דעל הנשבע לקבל ח"ס מאחר דשעין שמא לאכי קשה לומר לא משתעי' דיוק דתיבע שמא ונשבע כריח שעל הנשבע לקבל ח"ס דודאי כעיקר דין זה לא פליג מרן ז"ל ודאי מאי חיוך לן למימר כדיני שבועות לא קאי ז"ל לפי' נימא דמרן חירי כתיבע שמא ונשבע כריח ל"ק אמאי לא כתב דינא דס"ס דכדיני שבועות לא קאי:

כתב עוד מר כ"ר וז"ל גם מ"ם כתי"ר היכי דומה שום קושי וכו' עד גם הכא הלל לשפיק כהדיא הן אמת דמלשון הסמ"ע נדמה דגם על מרן קא פריך ומה דמרישה דלשונו דכי' ר"ן נדמה דעל מיר"ם נמוד קא פריך כיאשר ירחה הדומה מ"מ מלישנא דכי' נדמה דגם למרן פריך כשכתב והמחכר כתב גם פלוגתא זה וכם"ם ר"ן סתם המחכר וכו' והיינו דלא כת"ם כאן ופכי' קי"ל ע"ב דר"ל דכאן כתב הפך מהתם דעל התיבע להכיא ראיה ונם היפך דכי' קי"ל דכסי"ר סתם דכחזקת המקבל קיימי וכסי' קי"ל כתב כלונהא כזה ושוב הקשה ממור"ם שכתב גם מור"ם וכו' וכן נדמה מת"ם כפי קי"ל יכן נדמה מהרב פ"ת ז"ל דפריך ממרן עצמו מ"מ לאכי חין שום סתירה ומתכרם שפיר כת"ם ה"ה ז"ל דלא דמיא דהנחוני' כתבו דינם כין כקרקע כין כמטלטלי מ"ת דעת קדוכי מרן ומור"ם לא ניחא להו לפסוק כיותייהו כהחלט כקרקע דק כמטלט' דשיוך שפיר הוי טענת דכאן ממנו וכאן הוי ולכאי כפשט כפי' ר"ן כפשטות כדעת הנחונים אכל כפי' קי"ל דאיירי כקרקע לא החליט הדכר מדן ז"ל והכיאו כתחלוקת דכרכה זו דכנוב"ה אינה כ"כ כדומה כקרקע ואף למאי דקי"ל מכן כפסקי מרן היכא דמייקי לא יצא לי כלל כתר"מ אינו דומה היכא דפוס הדין כלי שום חולק להיכא דמייקי הדין כשם שא"ל ולא לפי' דחלבה כלי כקרא כתחך גלוי וידוע לפני ככה כבתו ונם מור"ם משום הכי סכרי דקרקע לא שייך לומר כנוב"ה דחזקה לכסרת הנחונים כשכתי ידיס וכפסק כלא קחמ ואין שום דחייה לחי' הכת"ם משום הכי דאמר מר כ"ר נם הרב פ"ת לא חשש משום הכי כלל כתשכר עיני לדכוני חקוניה מיסדים:

עוד כתב הנה לחתך ככין הדכר שכתו שהכיקה"י כיונתי הכלי וכו' עד חוקה כניב"ה לקע"ד ירחה דהי מהה לא חיירי דלא מיטעריכי לאחמועי' דלא נכי נתכע לאפוקי מהסיה דכי' ס' דהתם הנתכע כריח להכי נקטו הכא כנתכע שמא אבל נכי תובע אדרכה מדלא נילו לומר אפי' תיכע טוען שמא אמריכן הא דיתה לתובע דכי' ס' דהתם חיירי כטוען כריח ה"נ דכוותה והמע"ה לומר דהתם חיירי לפי' כשמא כיון דיכול הדוחה לדחות:

גם מ"ם ומ"ש כתי"ר דהיורדים חיכם פוסלים את השטר וכי נם זה חיינו נקרא פיסול שטר מאחר דיכול לומר שהשטר נכתב ונחתם על מעלת' אחריו עוד כתב מר כ"ר מ"ש הסמ"ע מוליכין כתר טענת כריח דתובע וכו' שמרי כדכרי מרן לא פורש כלל וכו' כבר כתבתי שאין זה הכרח דאיכה למימר דעיקר כוונת מרן

מרן לאבוקי מהניא דכי' ס' דהתם הנהכע טוען כריא נס מ"ס יעתה הבני מוסיף נוכך מת"ס הרש"ך וכו' אחר המ"ר לא ירצתי לזך ערכיכהו והניחהו חי' הש"ך עם הסמ"ע והסמ"ע כיוון לתירוץ הש"ך דאם מיתת ל' יום להכי איניש דאזמנ וכריא היפוך ליה דכתוב"ה המטלטל' מצה"כ הזהוכים ולפי' אין כידו פטר ולא ירצתי מל' לומר כ"ר דהש"ך דמכח הטעד קאתר ולא נרמזו זה בלבוהו רק שכתב דבאלו התם כיון שהמטלט"ם כעין התרומה כיון שעתה כ"ג כ"ה מצה"כ הכא שהמטלט"ם היו כעין ולא זכר שר עניין שנר כלל ומלשונו משמע לפי' כדלא כיקום מקבל מתנה בטרת בידיה כיון שנתנלו עכם לתרומה כנוב"ה ועיד שם הילוק הש"ך דהיה משום דקיע בטרת בידים היה יכול לדחוק בהיה דכי' ק"ב דכדליב' שעדת בידים מיירי ולא לדחוק אם היה דכי' ר"ן מהלב' ולא דלעיל קאי כמלוה דמיב' בטרת בידיה מ"מ מלינן לדחוק נפשין בהה ולא לדחוה היה דכי' ר"ן מכל וכל:

עוד כתב מר כ"ר ומ"ש עוד וכ"ש הני כרס כקובט וכו' עד וכ"ש הדין הסוה כמטלט' כן יהיה וכן יקום בעיני כל זה כובב הולך מר כ"ר לפי דעתו דהסמ"ע ס"ל כההיה דכי' ר"ן בשמת ומשם שטר וכבר נתבאר דהרב הקדוש ח"ח זללה לא כן ידעתה דהסמ"ע לא קיימי הלה כבריה ושמת ומין ניים ליעוד לנדן מהניה דהסמ"ע וכן מנכי הלעיד קשה לי דהפי' יהכינן ליה למר כ"ר ריליה דהסמ"ע הכי ס"ל מ"ט היך הכסה למשנתו כהלט כמשה מפי הגבירה והרי הרב ש"ך כתוב להניה דכי' ר"ן מהלבתא וכבל נוחתא דמרינן על המקבל להניה רמיה נב לכבדה הרב פ"ע זל דפ"ל דתפלינ כין כריה ושמת ה"כ כנדון דרכנן של המקבל להניה רמיה ומיך מר כ"ר בסק כהניה דהסמ"ע כיון שיכול המוחזק ליתר קל"ל:

בתב עוד מר כ"ר זל עוד כתב כתי"ר עמ"ש מתנת היה שעמד וכו' קל ואם לא ידעתי מה יוסיפנו וכו' עיקר סמיקון וכו' אחרי תת"ר מר כ"ר לא העמיק כדברי ה"ה ז"ל ולהה וכיונתו כדורה דהחילוק כדיר דכ שעבוד כשעבוד הלוה מה המטלט' למלוה שעבד לוקח מטלט' שהיו בידו ושוב כשתבר לוקח מטלט' וקנה חלופין מניש מדשות כהיו לבהן ופקע שעבודת קמת כרם כזיז דעתים כי כהן בעל המעות הלו הדמים כעיני מלך הפקדון לא נתן לוקח על דעת להניח כהיפוך רק להתעסק כהם וה"כ כי קנה המתעסק כחזקת הנשות עיש ומטלט' נקנו לבעל הפקדון והרי הם שלו וכבת שהקנה למקבל התקנה חלק הפקדון לוקח נכסים שהיו כיד המתעסק יהיו מה שיהיו מהן הנעשות מי חלופי חלופיהן הקנה לו כיון שהם הם כעצמם היו קנויים כלוקח עת לבעל הבעים:

ובי"ש עוד מר כ"ר גם מ"ש בת"ר כרס כזיז דעים' יבי' לדידי אין כ"ב פשוט שהרי תלינו מרן כפי שהביה הרב ז"ל על תי שהפקיד מעות ביד שמעון ונתב לו בהן והחזיר ונתן לבעל הפקדון ובוב לקח לבניהם מהקדן וכו' הרי דקנ"ל וכו' לחרי המ"ר לא ידעתי רשום מוה דשמעי התם שנשת ונתן בהם לצורכי ילדיו לא נקנו החליפין לבעלו משה"כ כפקדון דעים שכבה ונתן בהם לצורך הפקדון ודלי דנקנו העומדים לבעל הפקדון ומר כ"ר הרנים מוה ובתב ורם חילוק דעתך ר' מוה נעשם שנתנם בקורת פקדון לעשת

מוחזק ועל המלוה להביא ראיה וכו' והנה הרוקח
דכריס תלי ודברי הי"מ שכתב העור עיניו תחזינה
דסברת ר' היא ומין כזה מה שמין כזה כי אם היכא
לעולם שכתבה העור יען הוא ס"ל הכי וכו"ע ל"ל
וכיון להכין לתרי קדום כהכרח זה דאם כוונתו לומר
מדפריך מהיכא דיהודאי ופריק לה דשאני התם שהמלו'
מיוחזק לו יכול רוצה שום הכרח מזה לפשוטי דהר"ב
ההרומות מייתי דוקא כדליכא עדים לפקי כריך
שפיר דהכא קרינן למוקח מוחזק ואלו הקס נפי יקומים
המלוה מוחזק קרינן כה ועלה קא מוקיב בהמיקומין
שלהכריס השאלי האם דליכא עדים שקרקע זו היתה
של הלוה כשעת ההלואה והמלוה הוא מיחזק מכח"כ
הכא דאין שום חזקה למלוה ואם כוונת כה"ר להכריח
מדהשוה הטור לשטו לענין ס' התרומות ואין הכרם
ניכוסס וולכי תיכת לעולם לא ידעתי מיך הכליב
בשעינוה קושית החרוב דכריך הרב נר"ו וגם מוהרלמט
הלי ומה וס שהוסיף טעם יד כעל השער על ההחזיק'
והם תיקת דהלא שכיות העיר היא כברת מוהרלמט
מכ"ל דהי טעמא שלא נרמז כלל כדברי הר"ב ההרומות
והם תפכר דבפשיה קאמר לה הכי הול"ל והכי משכבר
הטעם שכתבו ועוד שיך כעל השטר על התחזק' נס
מ"ם אין בנו יכולת להכחיש שהלוה שהרמב"ן דן דין
זה מחדש מדברי הרב הקרומיה היינו דנין ברעת הלוה
ובו' ככר שכתבו הרב נר"ו ומהרלמט דאם תוקת דס"ל
הכי הול"ל לפי' ליכת עדיס ומנלן שכתב הכי משמע
דוקא כדליכא עדיס וכ"ם עקה שכתב ועוד הוסיף
ביותר הרמב"ן דאין זה דרך הכותב מחלוק ואם תיכת
דהכי הוה ס"ל קול"ל מכל הרמב"ן כה' ואם יאמר קדום
היה ס"ד למימר דלא חזר כו ולכן לא כ"כי לרתוח דחזר
כי מפברתו מ"כ קשה דתעיקרא הו"ל לחכיב בברת
הרמב"ן כפשיטו ולא יכתוב ס"ד כיון דחזר בו לו לאחר
שהביא כברת הרמב"ן הול"ל והכי מהכחיב ועוד יש
כאי יכולת לומר דהרב ההרומות ס"ל כהרמב"ן אך בלא
יביא ברת הרמב"ן בלא להרכות המחלוק' ביון דהר"ן
הביא ברת הרמב"ן בסוף פרק מי שמתו בלא ודאי
דשם שפיקיו בריר מלתי דמעולם לא נהכוון לזה הר"ב
ההרומות ולא הרגיש בחי זם כלל ואלו עלה על דעתו
היה מודה לו ובאחר שמעני מהרמב"ן שכר וקיבל והול
שכתב העור קן הם דברי פיסק אחר שכתב התרי
טעמי:

ובהאי תשובה דמהרלמט הייתי מר נ"ר רואים
לשכות לתקבל המתנה שחי כין ביתו כל
נכסיו לנותן חלק אחד כין בניו ורציתו הגדול ה"ה להם
פרוץ ליה דהרהבה רחיה לפקור היא ונר נ"ר כשניות
דמ"ם הרבה להשיב כדותק ובשבר כברתה כר"ק כליד
ומתיקרא מכ"ל למר נ"ר לפלוגי כהכי כין נתן כל
מטלט' והניח קרקעות וכין נתן חלק לבד כמטלט'
וקרקעות דמהרלמט לא חילק אלא דוקא כין נתן כל
מטלט' ולא הניח להם ליורשים חלק וכין לא נתן אלא
חלק אחד כמטלט' ואפי' נימא דיש לחלק כן הייתי דוקא
כינתן כל מטלט' והניח קרקעו' וכינתן חלק כקרקעו'
ומטלטלים דקרקעות ענין אחד ומטלט' ענין אחר
אבל לחלק כין נתן פקדון והניח הלוות לכין נתן חלק
אחד לבד כפקדון והלוות אין סברת כלל הא כולן
מעות נינהו וכספי עיס' יקדלו כפס ואף כי נתן חלק

הפקדון כולו ונשאר חלק ממלוה הניח וכות ליורשיו
כפס יקרא ירחיה לזה מדכתבו הרשב"ם והנלוים נתן
מטלט' ממש ולא חילקו כין פק דיוות והלוות וכמ"ש
מר נ"ר כעלמו כרת זוטו מסיני על תם פחי' מהרלמט
לכאורה כין משלשלי הכית למטלטלי עיס' וכתב מר
נ"ר דתדמקם דכרי וכתב מטלט' כין שעשויין למכור
או מהכית ה"נ אוכח לומר הכי מאחר שכתבו הנלוים'
כניהן נכסיו ממש כין פקדון כין הלוות כללו וא"כ
היורשים יש להם זכות תיקון יפני ניתת דיש לחלק
כין פקדונות להלוות אפשי קשה דכשאלה כת כתיב
שהוא כ אלפים נרום' כעיס' כל כך אלף לכדו היה
וכשתבא הרכנית חלק מפקדון אל האלף לכד נתבע
וא"כ בנכסי פקדונות משאירה ליורשים חלק והנע
עלמך שהיה לניתן תרבעה ותתשה פקדונית ונתן לו
פקדון אחד ממס מי לא ניתת שהניח להם זכות ליורשי'
כיון שנתן לו פקדון אחד מהם ה"נ אפי' נתנה לו חלק
הפקדון על הלוק תשלם ת"ת נשאר להם זכות כהלק
הפקדון על הלוק הכמי ואע"ג שאח"כ אכד אלף הקר
מהב אלכים ת"ת כשעת נתינת הרכנית הניחה זכות
ליורשי' כנכסי פקדונות יפ מקכל מתנה נקרא מוניח
וכ"ם שמין לחלק כין נכסי פקדונות לנכסי הלוות
מאחר שכתבו הנלוים נכסיס כסתם ולא נמלט כת"ר

מהנגה:

כתב עוד תר נ"ר ז"ל ות"ם כת"ר עמ"ש לבאר
יכי' והכלתי רחיה לבאר וכו' מבת"ר חכב
כדעתי שעיקר רחיתי היא תקנו מהרבד"ם ותשו"ם
כיקש לחזות דברי החמנם מכיון שכתבו' דברי הנה
הכלתי פיוות כתרל זוטו היסיר של הרחיות שעשיתי
לו אציבו מדברי מהרבד"ם וכו' עמי הם ר"ל ודעתי
מה יש לחוק הרחי מסיני הם"ם יותר מחבי מהרבד"ם
ואלכי הפירכא כתקיפא עיתרא והיא דחם מר נ"ר
ס"ל כחלוק דלא אזדינן דעת הרכנית דכשעת נתינה
כשעתה לא תקכל המתנה נתנה מה שנתנה כלוותו דעת
אבל התחשם מת הפקדון יהיה מה שיהיה הן יעשית
הרשומות הן חלישיהן יחלישי חלישיהן מעשה הין
להשפקק כזה כלים דוחקי אחרינן מה שנתנה אבל
התחשם כלוותו דעת שכבר נתנה לבעלת התשיות וכה
כהן התקבל מתנה ואין להסתק זו אלא הסתק שפשפק
כי מרן הקדים ז"ל ולהה דלפשר שכיי כלוותו דעת
כלאחריתי והלישה ליכה נקנית כלאב אלא ודאי דאמר כ"ר
לא ס"ל הכי אלא דאחרינן מה שנתנה הרכנית הוא
מחשית המעות חלק הפקדון שנטל התחשם ואם היו
לוותן המעות כעין אבל התחשם כשעות ודאי דוכה
התקבל דפקדון נתנה כלאב אבל כין שנתחלפו
כשיטקון יפקדמטית פניס חדשה כלי לכהן ומהיכן
נתנו לתקבל הרכנית לא נתנה אלא התשיות שנטל
התחשם אלא חלישיהן או ניתת המוחש מהם כיוצא
כהם ואפי' היה נתנה התשיות הרשומות כין דהאי
עיסקי לאי כחריקייהו אחרינן שהן הם שנתנה והו
הספק שנסתפק מפלוס יכמ"ם מר נ"ר כד ה ות"ם עוד
כת"ר עמ"ש כרם כקיטט' וכי' לעיס כלאיך ועל ספק
זה לייתי מר נ"ר רחיה מהם"ם ומהרבד"ם ירכינו
הגדול ה"ת אלהה דחה למפלק הרחיה הלזו ומה לי
מהם"ם ומה לי מהרבד"ם כיון שוין ואין שים רחיה
לספק זה דכשלמת הלחין שנתת הכיהן התלוה רגע
שנתת מוריסם נעשו כיהכין יהד כבל שלי כשיורשיו

ואם כיוון כת"ר לומר דרבינו היה לומד דמס מניעו בפחים דכשמת הכיסם היו מעיין יכשנעלו מקנה המחים וקנו סחורות והחליפו בחליפיהן וחליפי החליפין וכתבך מהחליפין ויה דלמרינן מוהן החליפין נקנו לשאר המחים נ"כ ולכן וכי נריות כ"כ דכשנים כעלת חיצים ניחא לכי דכשל עת שקנם שהתעבדו שם עבד כיוון שתעבדו וחליפיהן וחליפי חליפיהן מיד נקנו לרכשים ושוב נדון כנדון זה דכשנתנה הכשים שתקנם לתרוין לוקו חלק שנלי שהתעבדו שקנתה לו יהוה מה שיהיה כתו שהוה קנוי לה שקנתה היא וכרעבדו שכרת הלוו תרן מלכא קמ"ל עבדרת דעבדוה ס"כ קסם ג' מהי נייד תר"כ מהרשד"ם דהרשד"ם מכתי יש להכיח כן מהרשד"ם דפתי דכשמת הניתם הלחד וכל חלקו לבני יהודה בנחלתן תעוית ופרקמטיא שהיתה שלהם עת מ"מ כשהחליפו לח"כ שהר השוקפין ונשתו ונקני וכו היה נוים. כפל בחליפין ולכבי מולקין עמהם כריות כ"ו כשנתה וכתן שמעשק במעות הכקרקע מיד נקנו חליפין לכעלם המעות וכשנתנה היהן מעות וסחורה שהיו מצויים כלוקו עת שכל המעשק היה נתנה ולתלוי מיד נייד תר"כ ממהרשד"ם ולם שלהם דקדום דלוכח למיפרך מה להחם שהיו שוקפין עם לכי היחותי והנביהו הקרנות יחד ולהכי נקנה נם ליחודי מה שיקנו בחליפין תשה"כ הכה דלה היה שיקה שתעבד עם הרכשים ולה הונכהו הקרנות לשם שיקה ה"כ קשה דנם תשב"ם הין רלוה ולכבי תיכה למיפרך מה לאלו שהם כשוקפין ולכ שלה היו שוקפין ממש והנביהו הקרנות מ"מ הרי כתב הרמב"ם דכשוקפין הם ולם דומים ממש ליתמי הכוקה דמרן מהרשד"ם דל"ק דהלם היחותי לה הנביהו הקרנות מ"מ ממש שהיה קל לה"ו ה"כ כלאלו תכם לכיהם שהיה לו נוף כל לחיי התמי קל לחו ולהכי כשוקפין הן ונקנה להם הקרנות כשל עת שיתחלף הכל הכה לה נשתה כשולם התעבד ע"ם כעלם התעות ולה ולתם מעולם כחליפין ישה שנתן לה ריות לפי שנתחייב התעשקן כשך עפ"י שיעה מר כ"ר שכתב לעני הכי וה"כ מה דמיה רלוה יעתיך לוחו מהש"ם ומה כשיעות לוכח מהש"ם

ויותר מתהרשד"ם לה יכולתי להכין דכרי קדשו:

כתב עוד מר כ"ר ומ"ש עוד מעכ"ת להלין כיצד הרב כנה"ג והכ"ח וכו' מי זה נתן לזה מכתים נוחה היתנו וכו' עד לחן שום הכרת הנה דכרי מר כ"ר כשהר עליו ולה וכיוחי להכין מקרלי קדש

דלם כיוחי לומר דנם דהעור הביה דין דהרמב"ם כתנה דמוניה מיד המקבל כין לוקם העסקים כין חליפיהן מ"מ פליג עליה כחדה דלימו מוניה מיד המקבל כי לם לוקו העסק כעינו ולה חליפיו ודכוותם כשתוני מיקמי התחנם קנם עוכה מנה לן כולי הלי לשוויי פלוגתה כין העור לרמב"ם ומכ"ר כתקו לחד ניחה ליה לאשוכי פלוגתה ומקום לחד הוה עלמו מרכה ממלו' והו קשה דלם לוקה הו"ל להעור לכתוב הכי כיהב הרמב"ם נתן חמתעסק מחנם מתמעלט' של העסק מי מהתעות לאחרים והביה כעל הנעמן דלוה כרורה שהן מזה העסק מוניה מידם וליעתוק ולה הו"ל לאחויי חלוים דכרי הרמב"ם דפליג עלייהו העור ולם כוונה מכ"ר לומר דנם דהעור מודם כדין הרמב"ם דמוני' מיד התקבל מהנם כין לוקם נכסים כין חליפיהן מ"מ להוניה מיד יחמי חתעסק פליג עליה דלימו יכול להוניה כי לם לוקן נכסים ולה החליפין קשה טיכה דמ"ם דמיד יקמי המעשק הין מוניחים כי לם כעינם ומיד התקבל לפי חליפיהן ומכ"ל לפלוגי כיכי עד דניפרוך להו"ל הרב"ח והכנה"ג ולהדכוה מהלוקת נ"כ ומלי דוקיה דלה ניחה ולחר סכום מן המכירים:

כתב עוד מר כ"ר עוד כיכ מכת"ר עמ"ש ומיהי מיפסי רלוה למוכרלט וכו' ולדידי חזי דמר סכר בקרקע לינה נקנית כחזקה ולה וכר ס"ר מ"ם מהן כפי קל"כ לוכן קנייה קרקע ככתה לנפי שנקנית כחזקה וכו' מילחה דתניה חכמי הרוחה לחדי הנ"ר דמה דתניה ועריך כהלי חזקה לקרקע נקנית כחזקה מכוח שרחף לוכח חזקה ומשר לתרן מלכא ה"ל ולהם דעלמה חלול' מעינו חכמתו לוכן קנייה קרקע דכתיב דמכח ליה ככיסקים ומי לה ידע ככל שם הקרקע נקני כחזקה וכיוכי כרוחם לעין כל דכל הקנה קרקע מו מעלעל מחחר ושוב ערערו היורשים עליו שוב ערעור כהני ערעורי הין לו לוכוח כמקח' כי לם עד שיהה לו שוב חזקה ומלי' תניה טעמה כברייה וכרינ כתיב מדכרי הימים דפ' שמואל ד"ק ד"ם ויחזו יעב ולכני קחתר מר הלין שוב קושיה על הנלוים מהחיה דכני כרין דהכה דהלוקה קנה קרקע מכקנן לף כקנחה כחזקה לו ככסף או כשטר עתה שטיעבי היורשי שהיה קנין לף שעשה כברייה וכרינ הין לנוקם לזכיה כמקמו משום חזקה דהמתון כידו דהכה קרקע היה וקרקע כחזקה כעלים שומדת ומצ"ל שי לה הו"ל חזקה כשרי וכי לה היה מיחזק לכל כרין הנלוים שכיר מעו מכל מקנה לנכוה כמקנהו לף דהוי טעמהם כברייה וכרינ כיון דליה ליה חזקה דכ"ג וכ"ם וזקם היו המעלעלי כיד המקבל לף כלה חזק"ו היה ובכה משום חזקה ממוכה וו היה כשיעור ומי קשיחים לכח"ר תשום שהקשה עליו ל"ל שהה ובהכ עמי הסלוחה דהכם לה היו הלקיחות מיחזקים דהל קרקע כחזק כעלים עומדת ולזה קאמר דכוותה כח"ר כרחשונות מכיני מקנה הלוקת קרקע כחזקה והלל הלוכחת דמר כ"ר קל פריך שלף שהיו הלקוחות מיחזקים והם כונתו על קנייה הקרקע מלי הלי לף דקאמר ודלי כלוקח שקנה לייתי דלי לה מהיכן כהם לו קרקע זו ומו מלי כ"ת כה לנאמר לופן קנייה הקרקע ולם היה כחזקה קנה שהקנין לו כשטר הלל ודלי כוונתו דלוה שהקרקע שהיה כיד הלוקח לפום כה לם"ה מולחין תידו ועלה קל פריך הכוכח נלחה דכקרקע לה שייך למיחה דמפום כה

מחזיק עד דמיזמן פכי דהא קרקע כחזקת בעלים קיימא ואין לנוקח כח סוס חזקה ומי יודן בלעזנו לשון כובש על לופן קנייתי קרקע ואין לדיין חלה מה שעיניו רואות:

עוד כתב כת"ר ומעם שהמה כת"ר על ידי' לחר' חמחילה טרח כת"ר לפ' דבריו וכו' ואיכן חילוקי ואני מבקש הבונה לחתן היה לחר מת"ר לפ' יראתי אין ב' החילוקים עולים בקנה לחד ולם כוונת כוונת מר כ"ר כדאמרינן בחילוק שבילק רבינו הגדול ז"ל בלבא למקי מקי הלי דאמר מה זה לפ' תיירי הרשב"ם ז"ל בחמרו דבוקה אלא בחמקח שבטלן בתן והקנה לוקח בדיון וכן וכבוף המהנה אין שם שום ערעור וכו' וכן בת קטנה ברור וקיים וכו' אמנם כילוקו מדין הם בכים הוא המחמיני דבריהם שקטן היה כמנה שכבר קבלה לו היה שם קנין כדחזי יבן קבן אין מחכרו עמכרו ונהי טעמם כרשב"ם היה לחלק שבחזוקו הליקה סיונה חוקה יבן הם בלום להחזיק מכח המכר וכיון שאין כלן מכר אין כאן חוקה עכ"ל אמר כל שופט נדרש בפיוט מלעזן זה דכוותה לחלק דשלחו ההיא דתקנת דהנהוים דלף שהיודעי' טועמים מיימר שהיו כשעת בתקנה מ"מ לוקח בלום לנחות שטר המקח רק טעמא מכמון היה לפכי המרי ממע"ה לכל דהם"ם דהיורשים בוטנים קנין הזה ועפ"י טעמם פסלו לוקח השטר וכיטלו לה המכר לפכי המרינן הלוקחים לה מיקרי מחוקים חולוני חוקה דעדים וכו' וזה המחכרר מדפריו מלה ושפיר קאמר ליה מדן מלבא ז"ל דלפם דמשטר בים כי טעמיהו כעד היורשים שמא מלאו לו שמא החזיר לה מיפסיל ונהכטל שטרא כפכי וטעמא זו היא מכחן ואילך כנוף העיסק וכו"ל לחימר דשבדלה כשר וחזרו היורשים הפקדון חלה ודאי חפי' כשעכשו שלוקה כעיקר העניין ולוקם מנריעם כח השטר אם"ם בטעמא היורשי' הכריעו לנויזה ז"ל לף כחקנה טעמא היורשים לף שלוקח כנוף החקנה נהכריה לנויזה ואם יש מכה"ר דכותו לוקח לחלק יפ' דכחקנה לוקח חוקה דכאן כחנלו וכאן היו מעמ"ל כפלוני כרק ואם ואת היקה כוכתו בקילור הו"ל לחלק כן:

כתב עוד מר כ"ר ז"ל וכעם לחרינו הנע לחכר וכו' מרי עוכרי וכו' דלי כתב מהרש"ל כשכירי כלי אחמכי היינו דלוקח קרקי הן מנוף הכלי קנוי למשכיר שאין משוכר יכול למכרו ועוד ואף אנם כעל הכלי יכול למכור כלי זה חיוב וכו' מעמ"ל כעסק לומן מה"ב רנוף החמתן קנוי לנוקן מ"מ כיון שהוא כיר החנם לומן ואם זרנם בעל המתן היום ליהנות מזה המתון ילוקח לותו חיוב יכול וכו' מ"ב. אחר המ"ר נם חירון זה חיוב מעלה לחרוכה למהרש"ל ויש לדחותו מתם שרחם מרן חלבא-ז' מכח זלהה לפי' לחר רנם כעיסקא שאין לם זמן לה מחקדם כו בחנה שהרי חם ים זמן למכירה לוקה כחורה מני המחנם לעכב עליו להחתין עד לותו זמן ומשלח לעכר חלי דהורה כרחים זו דשחיקה כהדיה"ב כתי' מתו' מר כ"ר נרחם מעיקרו כרחיה זו דחם יב זמן למכירה לוקח בחורה מני מעכב המקעסק ולהכי לה ימנה קונים ולף שימנה לה מנדעתם מהן הלוקח ואין לומר דחיירי כעיסק שאין לה זמן למכירה דכבר רמזתי דמר כ"ר חוזל ומירה כהך דחיה וקו כסחם פיסקא דאין לם זמן קאמרי נם מ"ם מר כ"ר ואם כח שמכר נם כעיסק אם ידע למוכרם לאחר שעמד שמעה

מי שיקנה ממעביר וכותו לאחר אעפ"י שאינו ברשותו וכו' לף ידעתי אחתי כעיסקא נמי לף יהכן למנוף שיקנם נוף כפיסקא ויהרר מעכובי אחמעכב עד לותו יום ומסיום הסוף והלוה יקח לו לעצמו הקונה כל הריוח שיעלה עד עת קץ העיסקא כתו ככלי וקו קצת מם ועכו שפקי לריך ככלי דשחלה דהחם נמי לוכל לומיר פלי סכרת דאין מי שיתן דמי הכלי כמו שהוא סוה ויבא מונח כשלמה וקצת שהלה קלחר מהרש"ל ואחשר שעשל לותו השוכל לומים רבים מספר ירחים ומהרש"ל הסוס דין כלי שהול לכלי השכיר נם מ"ם ואפי' אם יתנה ודאי דנרועי נרע לשלים לו לרביע והיל קדשם ככל הנמנון וכו' אחשר שאין זה נדור לכ"ע ואחשר דכמחליפין קלו כאשר ועוויין חיוב כעסק מהרש"ל ואין עת להאריך כי אין בפנחי מסכים עמדי:

ברם מכלי העבד נער וכעבר אחלי כעיקר עלל כצית רבלי מירי וכיכוי לדיירי חוץ שאין סוס סחיה לנוכרים מדכרי רש"ל והר"ן דהן אחת דמהרש"ל קאמר דכלי התשכר לומן שעיר מקדשה כם ומן כאשה אכן אלו כלי מעיסק דלומן דכלי אינם יכולם אחשה לכוליא ערשוה אבה ואם דאינו מוכר אין ליהנית לו כקבמשו וכבל עת ודנע מנא לבלם כביקם ל' יעכבו ומאחר דנוסו לבעלים כשיקדמנה כו הל קידשה כדאר שיכו כעולם ובדעיק קלי וה"ב כעיסק שאין לם זמן דלריך שיהיה מנא לבלם כרשות בעיסק לותן כדמי או חליפין יהמוכר מהם ביוקל בהם דבכל עת שיבבשבם חמים יכולם לקיים מנאי השכם והיכם יכולה לחת לותה כאשרתי או לבולחה דרך החזקה ותוכרי ימים דאשר שיבבעם פחע פחים ואף כי ים זמן למכירה יכול לעכב עליו עד לותו זמן מ"מ לוכם יכולם להוכיח מרשותה כי אמור יאמר לבחבכתי עד לותו זמן הרש"ל לותך מכתי ולא לחוליחם מרשותך לחינך יכולם לקיים מנאי חשכם להכי כי מקדשה כיה כיון דנוף העיסקא קנוייה לו שעיר מקרי מקדשה כדבר שיכלם כבולם וכרשותה קנייתה משל"ב כעיסקא שם לה זמן הכתוב הזמן לינו יכול לחיבבם ויכולה לאחה כמאשרתי וכדרך רחוקה כי מיקדשה כה מיקרי מקדשה כדבר שאינו כעולם ולינו כרשותה ואף שיכבו לעיסק עחה כרשותה מחחר דהרשות נהיכה להחה כחשרתי יכבל הדרכים הרי כלולו חיוב כבולם וכדלהבחן כחליה דלהולחה ניהנה ואף שיהנם כרשותה כלינה כעולם דאינה ואחשר לחתת נם חירון זה לעיסק שאין לה זמן למכירה מחחר חיכולה לעכב עליו עד לותו ומן ומדר דינה כהלולחה דלהולחה ניהנה יכמקדש אשה כדבר שאינו כעולם ולא עת החכך:

כתב עוד מר כ"ר הל עוד כתב כת"ר שף שרותם מבי שאין מכל זה חבינה וכו' עד דהא רש"ל והר"ן לעניין קידושין היא דאמרינן היתניקה ליהוי כי כדרך עובדי כוכבי מרן הקדוש ה"ה זלהה הכף ומיר לף וכיון להכין מהי הלי קידושה ואחשומם כשעה חדא בחמכם מאר הענין נדלה לפקע"ד שאין כוונת רבינו הגדול ר' אבא זלבם לחרן למהרש"ל עד דחיקשי לים הכי לף ורק חבא לאיקרה קלי דהלה לרמוזי דינא דהקנה כאנב כרינה דקידושין וכרחשכחן בקידושין דחיקדשה כעיסקא ואחרי דמעון שלו וכל היכא דאיכא

קרקוע דמשתעבדי מיתום ומפיר נמי בכתב ולא רבי-
נו למלוה דלמוכח מיהם דרבי רבי והר"ן ורשב"ם
דאין רין זה אלא בדוקא כעיס שאין לה זמן אבל
כעיס שיש לה זמן כרשות דמתעבדי מיתום ודמיין
למלוה ולא מיקרעי כה ונתבך. מזה דגם בהקנאת
דיוגא הכי ומזה פריך למהרש"ל ועלם קא מתרץ רישן
לעזוק הכי מדברי רבי והר"ן ולא הוו תיובתים ואתר מי
ומאי תיובתא דרייקנא הכי מדברי רבי. והר"ן וכ"מ דגם
בענין הקנאה שיני נקנה כתנב ולא כעיס שאין לה
זמן אבל כעיס שיש לה זמן כרשות דמתעבדי קיימי
ואינה נקנית כתנב אבתי יש לומר דלפ"ז דמהרש"ל פליג
אר"י והר"ן מ"מ נלע"ד לענין קידושין דבפיר
מיקרעי לפ"ז כעיסה שיש לה זמן אבל לגבי הקנאה לפ"ז
מהרש"ל ירים דר"י והר"ן דלא מיקרעי כתנב כיון שיש
לה זמן וסי כוותם הרב מקדוש מ"ל ולהכי ואין כוותו
לתרץ תו לקושית מהרש"ל ומעיר על זה מכתוב כאיש
מרכחים בזיון כי לענין הקנאה כעיסה כתוך זמנה
לכאורה מיירי מפיר לה זמן:

ובמ"ש מה כ"ר ועוד שכת"ה כתב לחלק בפסיק
הנגכב וכו' ליתי רואם שום מפרש כין
המילוקים ודכרי שנ"ל כרעתו כדכרי הרב הגדול ז"ל
להם וחכל עולם כתנב תחר ועיקר כוונת מרן מקדוש
ז"ל זל דאין לעתור מהסיא דקידושין לתקנה לחכירו
עיסה שיש לו כיד אחרי כקנין תנב דלא מיקרי כרשותו
דכעל העיסה קיימת דקדמי להלוחה דלהוחה ניתנה:

גם מ"ש עוד כתב כת"ר בזיון כי לענין הקנאה
כעיסה הך זמנה לאכתי מיהי ספק לה ילפ וכו
מי ייתר שיכה כיון דמספקה לן שמא כין לאחי המעתן
כיון והף שהקנאה תנב לא מהני דלגבי קנין תנב כעי
שיהא כיון וכו' ע"כ מלשון זה נראה דפשיטא ליה למר
כ"ר דגם כעיסה שאין לה זמן יכול המתעבסק לתתה
לאחרים כאחרתי ולסכי ים להסתפק שמא לוכה פעין
לי אני הדיוט ילפה דאין רין זה כרור כל כך דלא מיכעי
כעיסה שאין לה זמן למכיחתה דאפשר לומר מאחר
שברך שהניה מצוה מצו ככל עת שיאכענו אינו יכול
להתה כאחרתי אלא אחי ים לה זמן למכיחתה אפשר
לומר דיכול המוחן לומר לאפשתעכנה אצלך עד לאחר
פרק הרצו אוכך מכמים אכל שאתנה לאחרים כאחרתי
עד אחר ומן לא הרצו אוכך דמי ליתר כהגיא היא עת
נכייתי ימלה אצל הלוה מצוה לאתפרע מתנו ואקיים
לי מעות הנכה וכדכר המחור לעיל ואם יאמר קרוב
דאינו אמת ונכר על תנות מכמים והוגים סתניתן
לעוך עצמו לעניותי כיה שיכרת ודאי דלא מיסתכר
דאטו כאותעי הכרי מרגן ואפי' נימא דפשוט כיותו
מר כ"ר ספק זה דגם כעיסה שאין לה זמן ואף שאין
זמן למכיחתה יכול לתתה לאחרים כאחרתי אכתי אין
שום הנגה לדכרי הר הקדוש ז"ל אלא דעד האידנא
לא עשוק מר כספק זה אם היה מצוי אצל המתעבסק
לא רק כספק הרחוק דכתוכים שמצוי אצל המתעבסק
לי נימא דדתי להלוחה דלהוחה ניתנה כיון שאקנה
כידו לאתה ואקנו נימא כפקדון דמיא דלא מצי למתזי
כיה שיכרת כהלוחה ועל ספק זה אתר ר' נסו' רחי ז"ל
אלא דכעיסה שיש לה זמן אין לעיור מקידושין ואכתי
מידי ספק לא נקנה אפי' כעיסה שאין לה זמן
פשיטא ואילו דכרות דמקבל קיימי ולא דמי כלל
לאלוחה אבל לענין קנס אם היה כעין או לאו לקנים

קחתר מיכרת לא אלעים כ"ר וכו' לעתם

כתב עוד מר כ"ר שוד כתב כת"ר ומילתא לגבי
תורתן וכו' ואני לעצמי אתימא דאפי
מהר"ם נכיתים הם וכו' עד ושם פשום שהוכיח
לדידי הדיוט חזי לי דיוקא זם לא יגהם מוד דאף
כוונת מהר"ם כרפי' מר ז"ל קשה עוכת דמאי רחוץ
מייתי מפקדון שנגנב בולו לפלגא מלוה דאוקמא כעיכא
ואין הנדון דומה לראיה כלל דהא התם דינא דקאתר
רבא דאם אתן אינה נעשה מטלטלי סיינו דוקא כשאותן
מטלטלי הם מאוחו עסק עצמו ויש עדים כדבר אבל
פיכא דנגנבה מעיסק אחרינא עדים שאותן מטלטלי
הן מאותו עסק סדר דינא דשומא כמלוה דמטלטלי ומטלטלי
דיינתי לא מתעבדי כאשר דבר זה פשוט הוא ומעתם
ק"ו מאי תייתי ראיה מפקדון שנגנב שאני פקדון
דליכא הו טעמא דסתיכם דעל אם יש לי לסתוך להכי
דיינו כמלוה ולא מיקדשא כיה אבל פלגא מלוה דאיכא
פגין ומאותם שעם דיהב לו עיסה למחניה שבר סחבא
דעתיה עליה ושקה דקדשה כה הוי הנה מלוה כיהה
שפיר מצינן למימר דמיקדשא כה פלגא ודאי דאין קונה
כת"ם מר כ"ר והעבר כל זה לא פירש כדכרו דהשתא
טעמא דרבא לא מהני אלא נאי הכי אתרי אלא נכי
שתיטה אבל נכי קידושין לא פירש מזה כלום וכוונתו
מאחר דבת"ם קאמר אלו פקדון ה"ל דקבול עליה
אחריות היינו מלוה ומיהם קא יליף דאם פקדון דלא כח
לידה להוציא דיהו למלוה כדין עיסה דכאה לידם לשתף
ולתת כה דדינם כמלוה ולהכי פריך שפיר מדין הקדוש
ז"ל זל דהא לא מקדקמת כי אם לם ל"ל לא למ':

גם מה שתירן מר כ"ר לקושיא השניה שהקשה רבינו
הגדול ז"ל שלהה וכתב מעיה נפ"ו לפרעתי ל"ל
החא כפקדון נמי לא לאוקמא ניתן אלא לשמור וכי
לקע"ד ירלה דגם זה אינו מעלה מדוכה דהאחראי עדיין
רב לעשתמ דמלוה להוציא ניתנם שיינו דוקא מלוה
שיכנה כידה ואכתי לא עבדה לם מפקנה אבל מלוה
שכבר הוציאה אותם לא כעי' אלא טעמא דבבר קיל
כעלמא המקדש כמלוה אינה מקודשת ופרש"י זל הטעם
כדף ו' ע"כ כ"ה אינה מקודשת דגמרינן קיחה מבדם
עבדון ועבדה לא יהיה לה מידי אבל למלוה דאיכא כעין
אי כעי' טעמא דלאוקמה ניתנה ואכתי נמי למרינן
דליכא כהיגם מיד ליד ואלן כעיגן כזיגה מצדה עבדין
וה מקודשת כדברי רבי כד"ה אלא ע"כ כאשר כיאי
אמוני אמוכה מיצרי ימצאנה ליכה שום הוכחה מפקדון
שנגנב דהתם לא כעי' טעמא דלאוקמה ניתנה כיון
שבבר נגנב והו"ל נכיה מלוה וקו"ל כמלוה לא מיקדשא
דגמרינן קיחה קיחה אבל עיסה דאיתא נכה כעי'
טעמא דלאוקמה ניתנה והכא לא שייך האי טעמא
דלהכי קרו לה עיסה דלא למיסתי כה שברת:

עוד כתב נם מ"ם כת"ר והנה מרן וכו' ואני נכוך
וכו' לפק"ד פשוט הוא דפרין שום וכו' דלא
כמ"ם מור"ם שם מו שסיה מסתכין כרשותם ע"כ עכ"ל
הם ר"ל דלא ידענא חיליה דמר לאחושי פלוגתא דהא דכרת
מור"ם הן מהכל שכתב כן מעם רבו שכתב כשם הרמ"ם
ומל"ל דמרן פליג כהא ולא רמיזי לעיל אחר מהאחרונים
דכתב כן:

כתב עוד מר כ"ר עיר כתב כת"ר לחכרת שאין
להוציא דמשום דהוי מוחזק לנכי ככולי
דלענין קטן כתי וכו' ולשעתי לא נקטוודו דכרי כפ"ר

[illegible] דמתי [illegible] מגולי ולא נהיינהו וכו' מצ"ב
נפי קנין וכו' עבדים לחלק בין הקדש למכירה כמ"ש
[illegible] עכ"ל לחר בקדש הסליחת כד כיום ושביב המר
רב לפמעתיה כי הלא זה הדבר ס"ם ערוך כצ' מהכה
דס"ע ע"כ ור"י פחונת לחרונת להשכח דקנן חין הנונב
לחר הגנב מצלם הסלומי כפל לממתי וכו' אלא להום"ת
זה לבי שמיני שלו וזה לפי שמיני כרשותי הרי דעיקר
כרין מתחני דהנונב גם לקמני רים ר"ע לחמרי בהרדעי
לה כתכיכן חורכחת למטלטלי מ"ט מפוס דרי ויעויין
שם בחוס' כר"ה לה כתכיכן חורכחת למטלטלי הרי
דקנין ותקדש עון גם ולח דקיל דכתכיכן חורכת פיינו
בהוכת דלמרי מפוס שליחות לעוס כר"ה למטלטלי
דכפריס וכבי סי קכ"ג ובהיח דסרב ס"ך דלייתי מר
ר' כירים הייגו כקרקע כדחיתת כב"ם כעובדת דרב
מרי כר רחל וכקרקע לח קחמר רי כדלמדו כב"ם נכי
ההיח ממוכת דפ"ק דתליבת דף ז' ע"ח מי שכרת
בתמוכת מטלטל עסקינן כתמוכת מקרקעי עסקינן
וכויגת הרב ס"ך לדחוק דחיגת החוס' מפ"ק דרב מרי
בר רחל מייתי ככיח כהם ולח כיח מיוחד חו דהוי ל
לגכרי תפוסת יד כו כמ"ם מיהו בוסיף מי רב"ח ס"ק
מ"ה על הסיח דף החומר מרכי וחו קחמר דים לחלק
בהסיח דרב מרי כר רחל דהתם לידי כמכר לחכל הכח
בהקדש מייתי ולגון דת חיכת לפלוגי בין הקדש למכר
מכל נכי מטלטל חין מי שיחמר דשחכי הקדש מתכר
כרכר החמור וחף בזו לא רחיגת שחולק כן וחלקי
הרב ס"ך זל ויעויין כמהרש"ל סי' ס' שהחריך כזה
כרבה ולא חולק כין מכר להקדש וחפין השתא לעכין
פרק זה כהרוכה רק חין הפנחי מסכים עמהי:

כתב עוד מר נ"ר ולל עוד כתב ודיקה לני שמעתי'
שכח הר"ב רב"ם נסת"ר מהתם"ו וכו' לרעתי
חין שום סתירה להר"ב רב"ם וכו' לחר המ"ד מר כ"ר
דיחה כק"ם כרפיון ידיס שהרי הרב רב"ם עלמו ייחם
כברית פלוגולהרמב"ן ולא לים מי שלמר יכחב על דברי
הרמב"ן ומהום' יכיון דלא פלגיגי עליה מסברת מוחו
לעגין ריגח ולהכי שפיר קחי פריך מרן מלבה ז"ל
עכלה"ק:

גם מה שרחה מר נ"ר ליישב סיושב כוה הקדים ז"ל
עכלה"ק דהסיח דהרלף לחיורי כנתבע טיגן כרית
מצ"ב דהיח דרב שפת רשות היח ורחיגן לוה דלפשר
סיטעון המתעסק כרית ואפ"ה הקנה לו ר"פ לפע"ד
היגי רוחה שום רחיה דכשלמ ההיח הרלף דדין הכרים
חית ליה למקבל המתנ' עם הגוחן לאכי כי טעין הגיתן
גרית לו חומרין על המקבל להכיח רחיה הכל הגיח
דהרמב"ן דחייתי כיקרא פפת וכין רב שמוע והמתעסק
לחו כעבל ורכרים רוחיה הוח רק כי חקניתו ר"פ כחוב
חייגי לעמת לימן כעין כיר המתעסק וחין כתן טעמת
גרית להכי חמריגן קנה רב שמואל כיון רכתוב טעם
שהקנה לו ר"פ לה הוה טעמת גרית:

כתב עוד מר נ"ר עוד הרבה לפשיב על פסקי
מרן דסקרי לחרדי ותמיהת הכנב"ג וכו'
גחר המחילה הגב שעפיה למרה ולא חש להעמיק
עלב וכו' לעשות כתוך ילאכי הפיעוט עיני רחה רמר
נ"ר לא חש להעמיק דברכי הרב הקדוש ז"ל שלהם
וגבל מה שגמגם ככר קדמה ידיעה וריפת הוחי כלשונו
העהור דכלגל וחני הרי טעמת ליכת הכת חדת רלף
שהמלו נכסי מתן לומת לן דלח היו כשעת קנין וחת

שכיח לימת לחסדעי ועלם קחמר דלמחי הטעמי' הכל
תקנתת לקמיומת לי ליכת עדיס חו כ"ר יפה וכת"ם
מסרית זל ולכתריומת חוקם דכתוב"ה נחמתת הסיח
דס"ס דלעגין קנין קחי מרן דליכת עדיס חו כ"ר יפה
לכבי ליקרע כח תמנת לכל ההיח דס"ר כ"ן ככר הדגים
דדקדק כלשון הזהב וכתב וכפי ר"ן קחי מקנין וכו'
דחפי דמפיק ההיח נדון מקנין דשב"ר ובגון דיס רגיח
דנכסוחי דיגון כולהו מון קויתי כרשותיה מ"מ ליכת
לחריגי וכי תעלה לין שום הסנה כלל דכיון דחפיקתי'
מיעוכת דלמחרוף ליכת חנמת דקנין מלחר דליכת
ריגיח דנכסוחי דכר ליגים הוו קייתי כרשותיה וכל זה
הוח מדיוקת כלשון הקידש דמרן הקרוש ז"ל עלהה ויון
שום הסנה כלל:

גם מ"ש ועוד דכפי קו"ש מ"ם מרן הוח הרין מימם
על פי ר"ן וכו' לדרכת מלחר דכלגל נדול הוח
כפסקי מרן הלכה כוח כהרת הזרותה לפי ר"ן יעין
שם חילוי סיגיה גם מ"ש הכנת לריגנת רלכל החילוקי'
כגלחתי לא יגהה מעה וכו' ונם לדברי הרב ס"ך וכו'
ככה בהכהי לכבי הפיעוט רהרב הקדוש ר' לכת עלהם
לא נימת ליה כחבי ומעתה תכינה שפתי מחיל יעלין
ליפרי לן מה"ם נטויתי קלה מדרכיו כי מלך מיחל
וקולם הוח ופסקו כגון יהיה כיוח וכן עולם כחבר ע
לח מרת נכסיו וכבסם עכה נרגע הנעיר מנ"ן:

סימן לג

ראובן דיבר כבית עם כ' חכמים לבה לביתי לתת
להם מעות מעשר מעת ימתן ונכנסו
יחד לביתו ומעם נכנסו מחדיו לבית בביתי כחבם
שבבית שלהי נתן מעות מעשר לאחד נכנסו יחד לתת בבית
שם היתה נערה בתולה עומדת כמלחכתה ובין ראובן
ויתמר לכ' חכמים הללו ס"ד חיו עדים וחתם יחד
קנם יד הנערה ויחתר לה הרי חת מקודשת לי בטבעת
זו כרת משה וישראל והעבדים נלחמו על המרחה
ונשתומתי וחתם הבעל פניהם וילחו תן הבית גם לחוכן
ילח לחדיהם והנערה רעדה לחוכה וקרחה לקריביה
וקנד להם בוחת ובחתם עשה לי הלום הזה והחזילו
קריביהלעזרת על הדבר וקרחו לעבדים כפני כ"ר בעל ג'
להעיד חיך היה הדבר וחתר הלחום והניחום עתדו
העבדים והעידו כפני הב"ד על כפנם ועל יהידותם כי
כן היה הענין שהם לח ידעו מה היה כדעתו של ראובן
וכלבם היה כי כחתם על דבר הכסף הם נוכלי' עיתן
להם וכשנכנסו לבית שכיתו כבר קדמה להם ידיעה
שים לרחיכן עבק משה ומתן עם שכיתי נדולי וקטנים
ושפטו כרעתם שתכיתו שכיתו רוצה לקחת המעות
ולתת לותם להם נם כתוריו פ' וכ' הוו ערים חבטו
שרוצה להעיד לותם על עלמו שקיבל המעית מן
הנערה ובאחר תפס יד הנערה כיד חוקה תפס כם
והנערה בכתה והיתה מברחת ירה והוח תפס בחוקת
גם חקרו הב"ד לעבדים אם קדם שום דיבור בין ראובן
והנער על ענין קידושין או מענין אחר והעידו כחורת
ערות נמוקה שלח היה שום דיבור כיניהם לפניהם כלל
אלא חתך מבכם לבית ואמר לנערים הוו ערים לקח
יד הנערה וכ"ל הרי חת מ"ל ועור העידו כת"ע נמוחה
שהם לא ראו הכתיבה מידו לירה ולא ידעו כתה מקרש
אלא הרלה להם בסך הקידושין ושם לא ראו לותו לא

בידו ולא כידה רק ששמעו מפיו פ"ג הרי לח"ל כטבעת וזה לכל הקהל מתעם לא רצו הכוונה תידו לידה ועוד הבעידו שהכף ומיד ילמדו מן הכיור ולא ידעו אם הנפרש העליונה מידה תכף הטבעת תוך כ"ד אם נתנו כל זה העידו הערדים ועתה שאול יחללו אם עם בתעם בקידושין הללו אם נתנו ועוד כאן טעינו מכח הסברת המוסכמת כעיר הלוו ורמיזי להעתיקה מיד למענן

תהיה מצויה לענה מצוה וזה טוענה היכה בהיכה:

עד הדיד שמוע לן הפתרת ישרש עמת דשקרי להו מחריה · הרי זה משובח תשוש לגיעות שכשם זו פרישות דרך ארץ וקדושת רבה יתקרי לך זה חולי הרי תמיהי דכירי לחיכאי וכשלחת טיילת חוקה לשלה עבורי מן רכיש בשה עם הארץ ילכו לורחים פרי ץ לחד פחים וחד הלשה מטחיל ומוזל דשלח כיפת נבי קינת דשרכי הני כי הרי · הלידת דשכיחי נשושי לחד כלחד ינשו סיו מצילין משוח"ק כי יקח לים משה והיא מתקדשת על פי שנים עדים רקים ופוחוים הרי כדשרי · והמם כלחד עכרי כרית בשלש כנפש להיסורת לכוונו שפרו מצחרי · היהו שכר תכר לנוזוי כעל מינו נייו פא עבר לשורת ומכלן ולילך תשהרי · ומלכד כי פתויים עברו וגשנשו לתילתים דרך דתנניר לתלן דתקדש כלא שילוכין ופשקה מרן כשולחני הטשר והרכעין כלפיה ומושרת לכקריש · עוד ולא היכה יהיה דכיק מנה מורכה וקלקולא שלין הפה יכולם לדכר מקדשו שרשון ליזרק ומנין דתקרי · כי על כל הלה קתנו ובקבידך לקדכניחוק ריכה דלחיקים פה העירה דתשק לעת מכתי ונכירי יחידי רו"כ ורו"מ ולכשנים קת קנלה לעורת ה' כנכירים עכדת וכי לתזריה · ולחתני כשם ה' שהלנו נזכיר למנדר מילתא ולהקיר המכשילות מפני קרמלין תא וכעכרים · וכשקבת"ם עליונו כתתר וחזק ותוקף כל הקשכמות והנורות שנעשו מיתות מרע"ת ועד שכניו לקדושים משר כלרן התה ולחירי · משום כר ישראל לא יהיה דשלי לקדש לו שום אשה אלא ה"ל יהיו עוכדים שם כפרק הלים מקדש עשרה מכשים תכני ישראל ותוכיח יהיה הרב סמרכין קורה לשר יהיה כיתוים הלם דיוכל דתקרי · והיכת הלא לשפר שולך הרב לשוה שיכה שיהים עכ"פ ושלו דשות והוא ירשה כתקונו לכל לשר יתפון מר כי לחדיה · ועם שני יחידי מיקדי ונלתני ושיני הקהל הי יהיו מכללות הי לחכני כנו והכשתיני ונורתיני ולא תכיה כתשכת מהיות עד יום כל שיהה מרך מעיח שלי יעקב נכרל דשלחי · והלים לשר יעשה כודון לקדש לו לשה ע"פ שנים עדים ולא יהיו כלוהו מעמד עשרה מישראל כנו לא יהיו קדושי קדושין לא פרידין ולא קיימין ולעולם כשפרש דהרעה וכדכר אלין כי מתם ל"ש יתקרי · והוהו כשם שניהן לשם לשם קדושין הרי לחנתני מתקדשין הויו הפקר נמור כבת כ"ד יפה שפודיו והנתני מפקיעין לא קדושיו הפקעה גמורה כל"ד דרכיכת ורב הלי דחלימי לתפקיעי מצוה דשרי וכר מן דין כל הכוכר על הקידוש נודם עומדת לעומתו כין לחים המקדש כין לעמי עדיו הסולכים כשלש כנפש להעיד לו על קדושיו לערקיכתו חיוית דרכנן דלים ליה לסיוע ומ"ש כריך על עקבם והכדילם ס' להעה יסחכוש שעירי: ומושב לנו יסבון כטח ושקון מפתר רעם ועליו אמר דוד תמרי · והלם הדכקים כה' חלפיכם חיים כלכם סיום שוד כל יתי הלרן דרי דרי יהוה התוקמים כקבר

לחמור חיסר מכם **ובישיך** הדכר לפני ה מלך לע"ג ע"כ כלו דכרי מהסכמה כדקדוק וכלו על החתום מבתי ובבורי ויתודי הק"ק ומלכם כרחשם הוא הרחם סר הנרול תדוכי תלכי זלהה ותחתר שבן ים לחקרי הים ים לחום לקדושי רחוכן דר"ד כיון שעבר על ההסכתם:

תשובה עוכי לבתייך נעלוך לל לחתך ונחני כחשבנו מרן לכיון ש כחתך וזה כחילי

כעזר לודי הנושי · כתב מרן הקדוש לל כיתה יוסף ח"ם סי' ל' כתוב בהגמ"ר דסיף נטין כשם ר"נ שם שהעד אומר שראה שלקח ידה בע"כ ונקן העטע כידה מלחתי שלא זרקה מריכה נע ומע"פ שים עדים שלא דיבר עמה כשעת נתינה כיון שדיבר עמה כתחל הוו קדושין ע"כ ויפסקם מיר"ם לל כש' סתפה סי' מ"כ ס"ל וכתב הרב חלקת מחוקק לל ס"ק כ' ולל לך ק' דלעיל סי' ל' פסק כש"י דזריקה לתוך חיקה מיע"פ שמחקה כל שלא נתרמיה כיתלה לא הוו קדושין וכ"פ כסימן כ"ח ס"ד כהגה והמה לקיחים מדכרי הרמ"ה ועיין כב"ח לעני סי' כ"ח מפרש דכרי הרמ"ם לאחר שורק לתוך חיקה כיערה כנדים ופלי כן כדי שלא תקחה מדכרי הג"מ שכתלן ע"ד הרמ"ה דלעיל וכולי עכ"ל. ולדידי הדיוט חזי לי לחר נזריקה הרחפה לין זה כוונת הרב כ"ח ולא עלתה ע"ד קדום דסתרן לחדדי דכרי הנמ"ל לדכרי הרמ"ם וכדי לסיום לחם יסיכה לחתך כעולם פי' כן והעד על זה דלא וכר שר בסי' כ"ח ולא כסי' ל' דכרי הנמ"ר דשי ולא לוח לתרן שמעתין לחדדי כל כי הלי מילתא הוי"ל לאחויי הא דהנמ"ר דסתרן ושוב לומר ישובו עלי כף"ר ועוד ולא לי משום הא הוכרת לפרש הסיום הרמ"ם כשיערה כנדים לכתי קשה דמלן דחתת חתית כעוב דכריו דסי' כ"ח דלא סתרן כלל הך דהרמ"ם עם ההיא דהנמ"ר דקא חיהו ל"ל פרושי קא מפרש מלי לימה כין דהיא דהרמ"ם לחא דחכן זרק לה קדושין קרוב לה מקודם דשלחי דלרנוי מתחל לאקדושי לא חם זרק דלף דנחרני לאקדושי לים ס"ק ומני נילתא דעתה נתי מתחלה כזריקה הוו קדושין והלי וכמ"ם כהדיא כסי' ל' תשל"כ כהחיא דהרמ"ם דלא פרנוי מתחלה ונם זרק לה כזריקה תשי"ה אין כלן כיון מיחים כלל ה"כ מוה עלמי מלוין החיא דהנמ"ר דשלחי החם דלא זרק לה כזריקה אלא וכלן כידה כלים ותשי"ה לימה דלא כחוקה דלימה לעיתר כיקה ורחים לוה שלא זרקה הילו תקף רחלו קדושים ותשיקרה לא הוה ניחה לה וכ"ב הוה לא היו קדושי כלל תשל"כ כשורק לה הקדושין כזריקה דחיכה קרקי דלא לרנוי מתחלה להקדושי לים ונם לשבר דלא ל"ל כזריקה תשו"ה ליפה לחיחה ועל כידתין לפלוגי כין נחיכה ודלן לזריך לחיקה שברי לי לא לרנוי מתחלה להקדושי לים אלא כשחם לכן כידה כתף קדושי והיה לא ורקתי מי לימה למימר דלא הוו קדושי כלל ודאי דמלן הדעת לימה כלל וכהדיא מתרו נעלקי וורקתי לכניו לימה קי' תשמע דחלו לא זרקתי הוו קי'ולו כורק לה לתוך חיקה קלמי הרמ"ה דלא הוו קי' משום דלא לרנוי ומתי שנא מנתן כידה דלא ידעי מלי לימר לך לתימר שנא ושנא מנתן כידה לזרקי לחיקה דלימה דקרקי דנרישותה דדילמא לא כניה לה לקדושי לים ונם לשבר דלא כ"ל כזריקה תשל"כ כנתן כידה ולא זרקתי דכר קיכלה קידושים

ס"כ ואף אמנו נמתר דמשמע ההוא דו נמ"ר דלקח ידם ונתן הקידושין לף דהוה כע"כ מ"מ היכא למימר מאחר דלא זרקו תכף הינלאי מילתא למפרע דניחא לה ניעשה כ"כ כהיתיה דהרמ"ה דוחק לה לתוך חיקה דהיכא דלקח לגביעותא וה"כ מי הכדיקו להרב כ"א להוקומי פהיא דהרמ"ה בשניערה כנדיה ותו ק"ל ע"ד הרב ז"ל בדשמ"ה הרב דמעיקר למאי לה קשיתיה מהכו' מהר"ם ברוף פ"כשים ופסקה מור"ם כדים למיל דמפי' בניערה כנדיה הוו קידו' חלה ודאי מאי היא לן לעיכר שאני התם דאלגי דמחלה שמ"ל כח וקדשני ה"כהיא דמנמ"ר כאי ניתא דכהכי מיירי דכחלה מחקה מחקינהו מור"ם ס"כ הו"ל להרוצי כפי דשאני התם דהנמ"ר דאלגי מחלה מעו"ה הם לה זרקם כהיא מקו' אף שהוא כאומם משמ"כ כפסיק דהרמ"ה דלא אלגי מחלה לה היא מקו' אפי' לה ניערה ושכר יגדל הקיתה שכפי כתב הנמ"ר וסיימה מור"ם הובא ומחלה דיבר עתה בקידו' הרי דחלה נעשית משום דאלגי ואיך הרב כ"ח העלים עין מל מעלה ח"ו מתם שמכוחד בלשונו ופנה לסוכ"כ ניהוח מחריכת להוקומי היא דהרמ"ה בשניערה כנדיה מה שלה מזכו כדברי הרמ"ה ולה שתן מקהו כי על כל אלה לכאקע"ד דהרב כ"ח לאו משום היא דהנמ"ר ולה נגע ולה פגע כם ולה חעלהו על דל שפתיו אלה מחוך אוקו ענין עצמו מניה וכיה הכרים הרכר כדברי שהרי כניפקא דמסת כתבו כן דכני פפוסקי ז"ל דקוית ס' מקו' דקויתי לפירכא דרב סוגת בדרך דאף לה כ"ל הו"ל לעשריים בוחול ומחחלה כה לידה לעם קידו' ואף אלה להרוצי מחחלה וגם דאחקה לאחר מ"מ עכ"ל משום דלה שריקה תכף חייבי דילמא נחרוצים הם' מקו' וה"כ מאי שנא כורך לתוך חיקה דקאמר הרמ"ה דלה הויא מקו' אלא הם לה כלל דהנם דלה להרוצי מחחלם מ"מ מאחר דלה זרקו ניחום דילמא כחרוצים ואפי' הינקרי שחיקה דלאחר מ"מ הא"ה סו"ל למחם לה כדאחבו דכנן לדרך הוקע יהא"ג דאכלה זרק לה כשריקה לתוך חיקה דאפי' הינקי ה"ה לה ניערה כנדיה ואפילו הויא ס' נקו' כהיתיה דיעיבא דאשת לוי דמי לזרק קדוש לה דכתב הרב המגיד דלה להרוצי לה הויא מקו' כלל אפי' לה עבדה שום עובדה דאלגי אחם לה נחן בידה אלו דזרק לתוך חיקה אלא דזרק על הקרן ומה לה לעכות דלה חיישת ליה כלל כי הוה זרק על אחרן והניחו כמיקי שהוה ואין עליה לעכות שום מעשה משמ"כ אכל דזרק לתוך חיקה וכה אחם כחיקה כל כי האי חיישי דאי לה הוה כ"ל הו"ל למזרקה ומדלה זרקו נחרוצים לי והויא ס' מקו' ופרמ"ה לה קאמר אלא כשניערה כנדי זה גלע"ד אחם שפיה כוונת הרב כ"ח ולה שהניחו חכיה דהנמ"ר דאיהו זל נמי מפרשם כדאפי' לה רבנן כחרי דהיינו דהמפר"ם חיירי כדאחרוצי מחחלה כמ"ש בחרייש שם ל"ל כה וקדשני ומשו"ה אע"ג דניערה כנדיה מו קידושי אקע דאיהי דילמא חוך כ"ד לאו כד"ד ג"ה דהנמ"ר חיירי נמי כדאחרוצי מחחלה אלא משום

דלקח ידה כע"כ משו"ה מי זרקה הקידו' אכף לה הויא מקו' כלל דאינלאי מלחא דלא כ"ל כקידו' אף דאחרוצי מאחלה מאחר דמחניחה היקה כע"כ ונם אכף ורקאו אכל מי לא אלקם הקידו' כיון דאחרוצי מחחלה אע"ג דמחניחה כע"כ מי זה מאחר שלא זרקאו הוי ס' קידושין ומשמ' מי לא אחרוצי מחחלה אע"ג דלא זרקה הקידו' לא הוי קידו' כלל דלא היתי לניפקא אף דלא אחרוצי מחחלה מהכו רבנן לדר"ם דמדלא שריית ליה אפשר דכ"ל והויא ס' מקו' דשאני התם דלא יהיב לה כע"כ ואיהי פשט ידה וקבלה ונניפקא מדלוחה לא משום דלא הוה כח ס"פ וכי אחר החקדשי לי כך וזו דאיהי כח הו"ל שחיקה דלאחר מ"מ ואף דלא הוו קידו' אף דלא שריקה ואף' משום דלא שריקה הוו קי' ומשו"ה הויא ס' מקו' אכל הכא דקכלה מחחלה כע"כ ונם לא אחרוצי מחקל"ח ג"כ דלא כדאיחנהו לא מהו קידו' כלל וכאכדח לומר כן לדעת רכיות כהרמ"ה דפי' להמי' דהנמ"ר משום דאחרוצי וא"כ ליכב עם ההיא דניפקא על כרחין למימר הכי כהופן דלקערן דהרב כ"ח לא נחית להיות דהנמ"ר ואין לנו לחדש מחלוקות חזורסות מה שלא מזפר כ כדבריהם ומסחמא מחמרי דנם הרב ז"ל מפרש לה לדכנ מ"ד כדפי' לה רבנן כהרמ"ה מאחר דמכות הדבר כלשון הנמ"ר כדבר האמור לעיל:

ועוד יש לעיין על הרב חלקת מחוקק שכחב כהחלת לשונו וגל מפשט הלשון משמע וכו' דפו"ל שחיקה דלאחר מ"מ כמכואר לעיל סי' כ"ח סד"ה מכ"ש הכא דאחלחה בחוגם פיה ע"כ יקשה היכי קאמי לה הכא שחיקה לאחר מ"מ והלא מאחלה כח לידה לעם קידו' ופסיק דפקדון משום דאחחלה כח לידה כחורת פקדון ואח"כ אמר לה אחקדשי לי כי מצ"ה קאמי ליה שחיקה דלאח"מ ומסיק דניפקא נתי יהיב לה הניפק' וכצ"ל אין כה ס"ם ה"ל אחקדשי לי כך וזו דאיהי כיה וכבר היה כידה מאחלה וכ"ש רצ"ל שהלחה כלו' נקנה לה ולא מצלכחי ולישחיקה הויא שחיקה לאחר מ"מ שאחחלה כשהלחה והמעיית היו כה לא ידעם כהם וכצ"ל דעה אח"כ ושחיקה דלאחר מ"מ היא ע"כ וכן פי' הר"ן ז"ל הכל הכא מאחלה נתן כידה לעם קירי והויא נם היא ידעה כהם דלעם קידו' נתן וא"כ היכי אקרי לה שחיקה דלאחר מ"מ וכ"ת דהכא נתי כיון דמאחלה נתן לה כע"כ דלא היתה היא נחיה מעיה דאיכא היא ויכיל שפקה דלא זרקאו ואחרי שאח"כ חוזרת כה ונאחרוצי לו מצ"ה הויא שחיקה דלאחר מ"מ ה"כ מה הלשון לומרת שכאב הרב מכ"ם הכא דאחחלה בחוגם ואחי ק"ו הוא זה שהרי זה הדבר עצמו טעם בעיקר דקרינן לה שחיקה דלאחר מ"מ משום דאחחלה בחוגם ואחי קאמר מר מכ"ם הכא:

תו ק"ל כדברי הרב שכחב עוד ויותר נראה לפרש דברי הרמ"ה כשפשון והוא חולק ע"ד הנמ"ר כן הוא מאמעות דברי הרב המחבר כי שהעתיק לעיל לעיל סי' ל' ס"ו דברי הרמ"ה כשהם מע"פ שלא ניערה כנדיה חיכם קידו' וכו' ולית הלכתא כר"ה דאמר אי לא כ"ל חיישינן שמא כולהו כבי דינא נמנוי וא"כ כהנמ"ר ס"ל כרי"ה לחומרת שלא הצליכה נריכה נם וא"כ הרב שהעתיק לעיל דברי הרמ"ה כפי כ"ח ס"ד וכן קבעתיק דברי הנמ"ר ויכה שטרח לכי תרי עכ"ל לאחר שמ"ר נורלוח נפלאתי מיך ונלו הדברים מפה קדום ולא הרגיש מהחיחם הנדול לפי זה דה"כ חוך דברי כעה"ב זל הכיה כפי"כ לדברי הרמ"ה כשהם

אבחוך כ"ד פסק כניפתלי דמקו' מפ' דאם לא הרו ז
התפללו פכר כדעת אכיו הרי"ף ז"ל והיון זה אלא מן
המתגיסין גם מפסקי מרן ז"ל כפה"ט להמוס
דכפי כ"ח פסק כניפתלי דם' מקו' ופייטו מפוס מפגת
הר"ה דודאי לא שכיק מרן פכרת הריף ורמ"ם הרי
עתודי ההולאה ופוסק כהרמב"ם והעמיה דלא עקכו
לדר"ה וכפי ל' ס"ו פסק להחוא דהרמ"ה והרי תרתו
דמתרן ועד דפריך מדכ על מנור"ם דזיכה פגורת לכי
קרי סו"ל למפרך כל העור ומרן חיך זיכו פגורת לכי תרי
כיתופ דמגדרי ה' כעה"ט ופפקי מרן כפ"ע לא יתכן
לומר דהרמ"ם ס"ל כר"ה ולא חיים לדר"ה ומהי הקיוקי
פייפתא לדכריו מחפו הריכב זל דפי' ק"ע גם לדכר
יפלח לחדוני דלקע"ד ולאכ דלא אתה תקייפ דלדכרכ
מה תפיך לפון הריכב מיפ דמפרש לדכרי הרמ"ה כדפי'
הרב כ"ח דהיכרת כתחלת לפוני כתב לכל אם כפקבלם
הכסף לא לפון קרי שלח אחר קבלתם פכסף אין פתיקפם
כלום כיון דלא פכרת מעפה דמוכם דר"ל וכו' מ"ם וזו
לפי שיטה רלפוכה פכתב דלא קבל כר"ה ולא חייפי לה
דקבל כרכת ורכיכת אבל אח"כ כתב ואפי' לדעת הריף
פכתב דוקא כפכת לילה מתחלה כתורת פקדון אתרינן
פתיקה דלאחר מ"מ לאו כלום היא לכל כפכת לילה אלא
כתורת פקדון גריכה נט מפפק כגדון זה אין לתום כלל
פכתב ר' קופן ניער כנדיו והפלין הטכעת וזו קילור
דכדיו וכוב כביא לדהרמ"ם וכתב ול ולדכריו אבל
כגדון זה שהיה כזריקה ולא היה שום דכור קדו' וזרק
כחיקו אפם ולא דיכר לשון קדו' כך לאחר זריקה ומיד
פשמע דיכורו ניער כנדיו אלא"כ אין לתום כלל לקיומי
מלו עכ"ל. מריפעה לליפנת גרפה דמפרש להרמ"ם
כשניער כנדיו דקאמר דאף לפיפתי הריף הכה כגדין
זה אין לתום כלל רהא ככר זרק הקידו ועלה קאמר
וכתב הרמ"ם וכו' משמע דהרמ"ם נמי כפכי תיירי
כשניערת כנדיה וקיים עלה ולדכריו אל כגדון זה
דעדיפא מינה דכשעת נתינה לה זכר הקדו' אלא לאחר
פניחת דא"א דלא הוו קדו' משמע נזה דהרמ"ם
כשניערה כנדיה קא משפעי וזו המוכן לע"ד מלפון
הריכב ודכרי הרב ק"מ שנכו מני:

ואידך כוקבי רפיחי מ"ם הרב ק"מ עלמו סי' כ"ח
ס"ק יב זל וכב"ח מפרש וכי וכינהו הוא
דאם לא ניערה מיקה קוי שהיקה דכשעת מ"ב ותהני
כתכוהה בקדו' ד"ב דאי לא כ"ל קישדינהו וכו' ע"כ הרי
דפי' כוהב הרב כת"ם כשניותי לעיל ומאחר שכן לא
ידעתי למה זה כתב כפי' כ"כ דמשום דלא ניפחרו דכרי
הרמ"ם להפנת"ר פי' כן גם מ"ש וזל ועיין בתשובת
הריכב סי' ק"ע ומשמעות לשונו כתחלת דכריו וכי' אין
זה קדו' וכר' דמ"מ הוי ס' קידו' כאשר עיכדת דהריכב
קוי כשהשליכה מיד ע"כ פסק דלא הוי קידו' כלל אבל
לא השליכה מיד אפשר לומר דהוי ס"ק ע"כ הלי ונרא'
שכתב הרב לא ידעתי הכה לפיכה קלי לתחלת דכרי
הריכב הרי בפי' כתב הריכב דאפן קיל כרכת ורכיכת
ולא חייפי לדר"ה ולפי מ"ם ולפי לדעת הריף היכו
לריך תשמעות ורחפ מדכריו הרי כהדיא כתב אבל
כשכת לילה כתורת פקדון גריכה נט מפפק וכגדין
זה אין לתום כלל דכבר השליך הקדו' הרי דכהדיא קאמי
דאי לא השליך הקדו' גריכה נט מפפק ותפי תדיק לן
הרב כשהי ורחפ וכו' ועבור זלה ריחה תוכי הגעיר דכרי
הרב כקדושין ניעפו דמדכתב כפי' כ"ח נרחה דהוקל

ומידה להרב"ח דאי לא ניערה הקדו' הוי ס' מקו' ואלו
כפי' מ"כ לפיק דלא כהרב"ח והדמ"ם פוסק כר"ח
ולא חש לה מר נדר"ה ומפפר דמכו"ם סייפ עלה ועיין
מ"ש כפי' מ"כ דר"ל פס ניליקי דעתי דלא כהרב"ח:

והרב כיון שמוקל זל פי' כ"ח ס"ק יב כתב וזל
כתי"ט פי' זה ורפתב"כ כתב אפי' לא ס"ל
כפפי פקדון זה גם לא ניערה הקדו' מ"מ לא הוי קדו'
וכו' משמע מפוס שכתב הרח"ש כפוף ועיין מ"ש כפי'
מ"כ נילה דעתו הכא דאפי' ס"ל ועוד כתב הרב ב"ח
וכן מוכח דלא"כ קשה מה הקשה לעלמו מזרק לם קדו'
כונתו זל דאפי' מוכח פכרת הרח"ש דלא כהרב"ח דאפי'
ס"ל כהרב"ח ס"ב מאי קשיתיה כפי' מ"כ מהגת"ר ופא
אתם לא ניערה ואיהו זל הרב"ם נתי אפי' לפיק דלא כהרב"ח
וכפי' ל' ס"ק יא כתב וזל לכאורה נדאה דהייט דעת
הרמ"ם וכו' אפי' לא ניערה וכפו' כתוב דהייט דכרי
הגת"ר שהביא הדכ' סי' מ"כ וכהגהת ב"י דוקא אם
מדכר עתה תחלה-מקדו' ואתרינן לא תהני מה שזרקת
הקדו' מפיקה אבל אם לא כתרינן מעיקר אין כאן קדו'
אם האליכה מפיקה ומניח כמקום שיפתיקה שהיכיכו
ע"כ. והנה ספר הטו' על ס"ם הייטו דכרי הגת"ר דדוקא
הדכרים כשורפם דקא מ"ם דהייטו דכרי הגת"ר דדוקא
אם היה מדכר וכו' זה אינו דכרי הגת"ר רק דכרי תפוס
מפר"ם שכביאו מרן ומור"ם ולפי תשמעות דכריו נרא'
דאפי' הרב עו' דמפ"ם והגת"ר כלכתן יליכו מוכן אמר
כתר"ם דמתר"ם קאמר אי לריכוי מתחלה לפי' וזרקה
הקדו' אם כ"ב הוא מקו' ומפייפ עלה מיד"ט היא
דהגת"ר דר"ל אי לא לריכוי מתחלה ולקח ורפ כוזקה
אי אדתיכהו אתני דלא הוו קדו' אכל אי לא אדתיכהו הוו
קדו' אע"ג דלא מהלוי ותשמע דלא שפיי ליה עין זרק
לגוך חיקיה לגקח ידה בחוק ויכול הלוי אם זרקה אם כ"ב
או לא זרקה והו המוכן כדעת הרב עו' כרפ לה ודעתי
מה יענו שפתי לדיק כמתי דפייפ הגת"ר הוחיל וכתחל'
דכר עמה כקדושין דמה היתה פכונה אהרי אינו זל
מוקי לגמגת"ר כדלא מהלוי ונתחלה ת"כ מה נתכוונו
הגת"ר ומוס"פ כפ' אלה הדכרים:

והרב כיון שמוקל לפיק לחולקים והזל גם מכואר
רק"ו כל דלא אדתיכי מעיקרא לא מהני אם
ורק לא הקדו' וכפי' מ"כ כתב והזל ופפ כתבתי דפכרת
זו דתפדיכהו לא אמרי' אלא אם היה כתחלה כרצון אז
אמרי' תפדיכהו ואם לא זרקה הקדו' אתרי' רלונה לקבל
הקדו' כאשר היה רלונה לקדם וכן זל כעיכדת הגת"ר
היה נ"כ כתחלה רלונה לקדם לו ואח"כ לקח ידה כחוק'
אז אתרי' לפדיכהו ואם לא זרקה הקדו' אינה קדו' כיון
שהיה כתחלה רצון שלא עכ"ל דקאי אדהרב מוקי דהיה
הגת"ר כר' אדרניי תפחלה מפ"ם אם לא זרקה הקדו'
הוי קדו' והייטו ודקי ספק קדושי כת"ם רכפי הפוס'
נכי ניפתא דלא אתת הכל אם לא היה מתחלה רצון ד"ה
אע"ג דלא זרקה הקדו' לא הוי קידושי כלל מתחר שהיה
מתחלה כע"כ:

גם הרב כיון הלל זל פי' ת"כ כתב ע"ד הגת"ר וזל
והנה והי קאי אלעיל אח"ם אתרה תחלה קדפי
ולכן כתב כתן לאשה הוחיל ומתחלה דיבר עתה כקדי'
ופי' קא אלא דיבר עתה כשעת נתינת הקידו דק שכתן
לא שפא הלא הוחיל ומתחלה ר"ל קודם נתינת דיבר
עתה מקידו ע"כ הרי דגם קדב כ"ה ס"ל דהקידו
דהגת"ר כהדרניי מתחלה משמע דפי' לא לחלוט

מתחלה

מתחלה אפי' לא זרקה הקידו' לא מהו קידו' כלל והכי
נמי כיון ל"ל ס"ל העתיק דברי הרב כ"ה וכתב
עליו וז"ל לכאורה תמוה הוא דא"כ למה כתב וסיים לא
זרקה הקידו' וכו' הא אפי' אם זרקה כמו שכ' כת"מ
לפני זה וניערה כנדיים וכו' ע"כ. וכמו כן ר' דלא קפיד
מידי דלעיל לא מיבעיא מילתא דקים ליה בב"ב והדרכה
היה מ"ל כא וקדשני והוא זרק לה תקידו' בהיקה ואינו
ניכר ממעשיה דבע"כ הוה אלא שחט ניערה כנדיים
אז אמרי' דמתחלה כשעת הניתוק נהרגי' לו והא"כ מודים
שם וניערה כנדיה וכיון דכשעת הניתוק מרצונה היה
כבר חלו הקדו' ואפי' ניערה תוך כ"ד לאומרת הקידו'
תוך כ"ד לאו כד"ד אמכל כפיפת דלא"נ דנהרגי' מתחל'
ע"י מאמר דכשעת הניתוק עיניהן הדומות הלקח ידה
בחזקת אי זרקה להו הכף מתריין חזרה כה בשעת
הניתוק ולא נקרעין לו ומשו"ה לקח ידה כחזקת והבד
על זה דזרקה להו הכף אכל אם לא זרקו הכף
הע"נ דלקח ידה בע"כ מ"מ אמרי' דהכף הוי כ"ד
תורה כה ונקרעין לו ומשו"ה לא זרקו ומשום חומרת
דקדו' אמרי' תוך כ"ד בר"ר:

ודאיתי להרב כרם שלמה ז"ל בחי"ה סי' כ"ה
שכתב וז"ל הן אמת דנראה לכאו' פחילוק
דהתי בכור פי' הרב שמפת קוחיל ובתחלה היה רצונה לקדש לו וכו'
וחזיינו לומר דודאי מתחלה היה רצונה לקדש לו וכו'
וכתו שכן הי' הרב כ"ם אכל לא מוכח כן לשון מרע"ה
שהכיל בפ"ה מי' כ"ה דכתיב בתב וז"ל ה"מ היכא
דאתרצי מתחלה לתקריבי ליה אכל בתמת אפי' ס"ק לא
הוי וכ"כ בהדיא נ"כ דברי הרי"ף וכו' וכ"כ נם הרב"ם
עצמו מי' ל' ס"ק לא דם ל' להרמ"ה דאם לא נילתם
דעתה דנ"ל לא הוי קדו' אם זרק לה אפי' לא ניערה
עכ"ל ולאחרי כשיקח הדפתם לה וכיון לאמרי קדום
כאמרי דקאמר אכל לא מוכח כן לשון הרמ"ה וכו' ולא
ידענא מאי קשיה' מלשון הרמ"ה שהרי הכנמ"ר
לירושלמי לא כדאתרצוי מתחלה ומשו"ה אי לא זרקה
הקדו' הוי ס' קדו' אכל הכיל הרמ"ה כדלא אתרצוי
מתחלה וזרק לה בוזיקה לבוך חזקה ומשו"ה
הע"נ דלא ניערה לא הוי קדו כלל ומ"ם הרב כ"ם כפי'
ל ס"ק לא יאמרו שחד כלל לא"ם כפי' מ"כ והכל
כהשיטה אחת דכו לא אתרצוי מתחלה וזרק לה כזריקה
אינה קדו' כלל אפי' לה ניערה ואי אתרצוי מתחלה וזרק
לה לבוך חזקה אפי' תוך כ"ד ניערה הוי ס' קדו' ואי
אתרצוי מתחלה ומשו לקח ידה כחזקה לו אינה לבלוני
אם זרקה הקדו' תוך כ"ד לא הוי קידו' כלל ואם לא
זרקה הקדו תוך כ"ד הוי"ל ספק מקו' נם מה שהוקשה
לו מדברי הרי"ף לא קשה כלל והרי הוא כמבי"ד:

נקטינן מכל הני תילי דהו לא אתרצוי מתחלה והוי
זרק לה הקדו' לבוך חזקה והוי לא ניערה
כנדיה להלוך הקדו' וזקה לדעת הרב"ח הוי"ל ספק
מקו' ולע"ד ירלה דנם לסברת הרי"ף כדעת הרמ"ה
הכי ס"ל דס' קדו' ולדעת הרב ח"מ והרב כ"ם לא הוי"ל
מקורשם כלל והי ניערה כנדיה חוץ כ"ד לכ"ע לא הוי
קדו כלל ואי אתרצוי מתחלה וזרק הקדו' לבוך חזקה
אפי' ניערה כנדיה והעלוכו תוך כ"ד הוי"ל ס' מקורשת
לכ"ע ואי אתרצוי מתחלה ומשו לקח ידה כחזקה כע"כ
ונתן לם הקדו' ולא זרקה הקדו' תוך כ"ד לדעת הרי"ף
והר"ם דנם הרב"ח מודה כזה דלכ"ע הוי"ל
ס' שקו' נם אפשר דהרח"ת נתי הכי קאמר לה ואי זרקה

חקדו' תוך כ"ד לא הוו קדו' כלל אכל אי לא אתרצוי
מעיקרת ולקח ידה כע"כ ולא זרקה הקדו' תוך כ"ד
לדעת הר"כם ופר"כם לא הוו קדו' כלל ולדעת הרמ"ם
כלונתה דהרמ"ה והנמ"ר הוי"ל דלהרמ"ם לא הוו
קדו' כלל ולהנמ"ר הוי"ל ס' תקו'. ליכאת כי כמכוחתי
הכרחתי לעיל דמדברי רבי כעה"ו ופסקי מרן כשה"ע
אי אפשר לנו לומר דהרמ"ה ס"ל דלא חייבי' לדר"ה
כדרי' וקירון הרב ח"מ לא יתכן ועכ"ר לקרן כת"ם הרב
כ"ם והרב"ה ועוד זאת הרי דקיל אפוקי כלונתה לא
מפשיטן ובית יותר לקרן כתי' הר"כם והר"כה מלאפוקי
כלונתה כין הרמ"ה והנמ"ר ועוד כלל אחר אתרו הלכה
כבתרתי ואפי' כפוסקי כשרתו דברי הרמב"ם ובתלקו
עליהם והרי הר"כם לא הוי רלה דברי הרח"ם ובחלקו"ת
יפית ופלאתה כבתרתי כי על כן כת"ר שלא דיבר בחלה
בפני הערוה עם הנערה על עסקי הקדו' ולקח ידה
בחזקה ונתן לה הקדו' אע"נ שלא זרקו לא הוו
קדו' כלל ככי דעת הרב כ"ם והרב כ"ה דלא אמרם
הנמ"ר אלא בדאתרצוי מתחלה:

ומכל מקום מעתה אימרת דקדו' לן ואיה לעלות
ידי חיובה נם בנהרב ח"מ וכך יפה לנו
ונלע"ד דאיכא למימר ספק ספקא הוא לן הכא כ"ר
ספק אי הלכתא כהר"כ ם והרב כ"ה דלא אמרם הנמ"ר
אלא כדאתרצוי מעיקרא ולפ"ז אכל הלכה כהרב ח"מ
דנם כדלא אתרצוי אמרם הנמ"ר ופלוגי דהרמ"ה דילמא
ליה הלכתא כהנמ"ר אלא כהרמ"ה דלא הוו קדו' כלל
וכי תימא הרי מרן כשה"ע סי' כ"ח ס"ה שתם כהנמ"ר
ודלא כהרמ"ה שפסק בסיפא דאסף שהיה ס' מקו' וא"כ
אע"נ דבסוי' ל' הכיל ההוא דהרמ"ה מ"מ הרי שתם
ואח"כ מתלוקת דבסוי' כ"ח שתם כהנמ"ר יבסוי' ל' כתב
ים מי שהו וקלל אכלה בשתם וכיון שכן דל אמכת ס"ם
לדעת הרב ח"מ דלהיכן אקבלנו הוראת מרן הרי שתם
לן אלא כהנמ"ר ולא כשאר כיהינו כי אם ספק אחד מי
קלל כהרב ח"מ אי לא נם נוח לו על פי מ"ם הרב
הכנה נ"ל כיון כ"ם בכללי הפוסקים אוכל לוקת מ"ם
מוהר"מ נשלטי לבהה וז"ל אע"נ שבתב הרב כהקדמתו
דהדוק והרתב"ם והרא"ם ז"ל בתקיים שב מהם תבכיעין
לדעת ל' ככי נקטו' אם יש רבים כם היחיד נקטו'
כלוקם הרבים ע"ב אחר על פי זה יהא תיב' ח לנו מבע
מתה שהתחתי בעיניתי לעיל על הרב ח' מ מפסק
מרן כשה"ע כי הנה מבית ככי סי' כ"ח דהרי"ף והרא"ש
ס"ל דחייבי' לדר"ה ולכאי היא ס' מקו' לכל
להרתב"ם לא חיישי' כלל לדר"ה רק הוא ס' מקו' שמא
כתתי תשוב ס"ם ובתב שם מרן דהרבה תן הפוסקים
ס"ל כחרתב"ם וכשה"ע סי' כ"ח כתב הרי זו ס' מקו'
ושתם לן הכא הן אמת ידענו זה אי הלי ס' מקו' מעות
סברת הרי"ף והרא"ש דחייבי לדר"ה לו ניחא שכר לה
מר כהן כהרתב"ם מאחר דרוכת דוכתי דקיימי דקיימי
כביעקו דלא חייבי לדר"ה והא דקתמר ס' מקו' מעות
שמא כתבי"ם ומעתה אפיר הוי ס"ם דשמא הלכה
כהר"כם ופר"כה דלא פליגי הרמ"ה והנמ"ר ולכ"ע אי
לא אתרצוי לא הוי"ל מקו' כלל אפי' לא זרקה הקידושין
ואח"כ דהלכה כהרמ"ה דפלוגתא דהרמ"ה והנמ"ר
היא אכתי היכי לספיקי שמא מרן כפי כ"ח פסק כהרי"ף
והרא"ש דקיימו כפי' הנמ"ר לו דילמא שתם כהרתב"ם
דלא חייבי לדר"ה ושביר פסק כפי' ל' לדהרמ"ה
דכ ווהיה ס"ל כתמחר דאיכא ס"ם שפיר מצינן לסתיל
הכי

אפי׳ כ׳ היפורש דאוי׳ ג׳ ולכאורה היה נראה דמתכבד
ס״ם זה דשמא סתם מרן כפי׳ כ״ח כהנמ״ר דחיים
לדר״ה שמא סתם כהרמב״ם ותל״ל סתם כהנמ״ר
שמא אין הלכה כהרמ״ם מלה כהר״כם והד״כה ואפי׳
כימא אין זה מתכפך דמאחר דהכאתו כתיוכח דסתם מרן
כהנמ״ר דנם כדלה מרלוי חייבי לדר״ה היכי מציין
קו למימר דאין הלכה כהרמ״ם ולכ״ע כי לא מרלוי לא
חייבי לדר״ה מ״מ הרי ככר רבני האחרוני ז״ל כהסכת׳
עלו דנם כס״ם שאינו מתכפך מסיב שפיר ס״ם נם
לענין ס״ם כפלוגתא דרבוותא מיקרי ס״ם כתו שיעויין
בכרך פר״ח ז״ל יד סי׳ קי׳ ובהרב כנה״נ וברב יד מהרן
ז״ל מ״ה סי׳ ס״ח:

ואני טרם אכלה לדבר בפרט הלז רק אתן זה אמרתי
בפשוט דלו הר׳ ח״מ לא היה קלי כיפי דפלוגתא
דהרמ״ם והמ״מ בהיות דליפתא דהסתם דר״ה ולימת
דבהיות לפי הרמ״ם יורה דהויה ס׳ מקו׳ ושעמת
משום דמרלוי מתחלה דבי יהיב לה הליפתא וז״ל
פתקדמי לי כוה הרי מרלוי מיקרי וכמ״ש מרן סכרת זו
בכי׳ משם הר״ן דלא נרע זה מזדריך ובשם היה כתלט
הרב מתה שהוקשה לבעל״ד מדברי הטור ומבבקי מרן
בגמ׳ שלא דבה רבותינו ס׳ מקו׳ משו׳ דמרלוי
והא דפליגי הרמ״ה והנמ״ר כדלה מרלוי מתחלם כלל
ולהכי ס״ל להרמ״ה כיון דלה מרלוי ודרך הקדו׳ לקוך
מיקה לא היו קדו׳ כלל אע״ג שלא ודקו ולהנמ״ר היו
ס׳ קדו׳ כיוקדלה ודקו ולפ״ז מרן פסק כפשיטו לדברת״ה
כפי׳ ולין נסתר מהיות דקי׳ כ״ח דהיות כרלוי
מתחלה ולא לנו מזה כל״ר ליכא שום חששה לדעת מרן
דהרי פסק כהרמ״ה לך הרב ז״ל לא כי הכין ועכ״פ נם
לפי פי׳ הרי לית לן ס״ם כדבר החמור:

פש נכון למען דעת מה דקאמרי דכוותה דלו
מרלוי מעיקרא וזרק לה הקדו׳ לתוך חיקה
ונישרה כנדיה הויא ס׳ מקו׳ וכן היו מרלוי מעיקרא
ולקח ידה כחוקה ולא ודקה הקדו׳ הויא ס׳ קדושין
לי כיון היו מרלוי שלל״ל כה ודקבני לי הויא ס״ל
מקדשת לי ור״ל הן דוקא כהפי סהדי כהני הדברים
ומנעו העדים מלחמרם הכל אם לחמרו כן שלא בפני
העדים ושוב כהו עדים וזרק לה הקדו׳ לתוך חיקה
בפניהם אי לקח ידה כחוקה לא מיקרי מרלוי מעיקר׳
ואפי׳ שניהם מודים כיון שלא שמעו העדים הו נימת
דלא שנא ואפי׳ מרלוי כיון לכיסה ושוב כהו העדים
מיקרי מרלוי כיון שכ׳ מודים ולקע״ד דבר זה הנו
למדים מדברי הגהו׳ מיימו׳ סהכיה מרן לשונו כהוך
כנסי׳ סי׳ ל׳ שכתב וז״ל הכל אם ודקה לתוך חיקה אע״פ
שרלו העדים שכשנתנה כנדיה וכי׳ מין לרלותו להה
דלמרי כפ״ק נטלקו וזרקו וכו׳ היכה מקו׳ דשלחי
הכה דשמעו העדים הויהי ס״ל מעיק״פ כה וקדשני
וכו׳ע״כ הלכ׳ לתירק למה ליה למימר דשמעו העדי׳
מאחר דכל עיקר חילוקו הוא דשמא מרלוי מעיקרא
ס״ל כקיטור הול״ל דשלחי הכה דהויהי ס״ל כה וקדשני
וליכא למימר דכלונו היה דהשתא מכהשתא הכי נמלי
שמ״ה חיטעריך לפה דשמעו העדים דהה כהר הכי
קאמר ואע״נ דלמר״ל היה כלבי שלא לשהוק ולהלוצן
עתו הרי דמודה כדברים הללו רק שהומרת שרצתה
לשהוק שנו ל״ל למימר דשמעו העדים שלא ידלו הכה
לפה דשמעו דהה רלמיכא לך דכלרלוי מעיקר׳ הויא
מקו׳ ולא רלית לפסיל דפ״ק דקדו׳ הויהו דוקא

כרלוי כהפי סהדי ושמעו העדי׳ לכל כל שלא שמעו
העדים כן לפי׳ כ׳ מודים לא מיקרי מרלוי מעיקרא
ל״כ דכוותה נתי כלקח יד הסתם כחוקה דכנמ״ר דפי׳
לה דכוותה דשעמת הוחיל ומתחלם דיכר עמה דהוי
מרלוי מעיק׳ כעני שדיבר עמה כהפי סהדי וכל שלא
דיבר לפני העדים לפי׳ כ׳ מודים לא מיקרי דיבר עמם
כהחלה:

ועוד נלקע״ד דאיה לזה מהיות דפי׳ כ׳ דל״ל ה״ל
מקודשת ולא ל״ל לי דקל״ל ידיס שאינו
מוכיחו לה הויין ידיס והם היו כהוקו ענין מזו קדושין
וכתב הרב הכנה״ג שם סנה״ט לוקת ל״ח וזל הל דמדבר
עמה ע״ע קדושין מהני חיינו שמעו העדים שאמר
המקדש תירלי להתקדש לי והיה לאמרה אין לכל לה
שמעו לוכה מקו׳ מנן מכרתם עיין כהגו׳ חל״ה סימן
ע״ם עכ״ל והדב יר להרן שם הנה״ט לוקת כ״ד העתיקו
כלי שום חילק ומדסתמו חדבריס נשמע לפי׳ שכ׳
מודים כל שלא שמעו העדים לה מהני · והנה מסוכות
הרב החכ״ל לכתי לה וכיתי לאורו לחזות כעוכם לחתי
קדום ולפשר דשעמיה דרב משום דמאחר דהני קדושי׳
לה מוקמי לחו כי שם עסקם כהוקו ענין דכלה״ה לה
הוו קדושי׳ ל״כ כענין שישמעו העדים הוקו העסק
כרקל כעיקר הקדושי׳ דשם קדשה שלא כעדים לה הוי
קדושי לפי׳ כ׳ מודים הכא נמי הכי מאחר שעסק זה הוא
הוא דכר המעמיד הקדו׳ הו״ל כעיקר הקדו׳ וכל דלא
מתחלת כהפי סהדי לא הוו קדו׳ ומלה רנם כהיות
דמ״ל ה״ל מיושרת לי מיאחדת לי דשם עסוקי׳ כהוקו
ענין הויה ס׳ מקו׳ ואי לא לא נם כוה כעני שישמעו
העדים הוקו עסק שהרי לחיות דיים דינהן לה
הקדו׳ כשתיק׳ דשם היה. מדכר עמה ע״ע קדו׳ הוי
קדו׳ כתב הרב כהכ״ל לוקת ז״ג וזל ירלה משום רבני
שהעדים יעידו שהיה מדכר עמה ע״ע קדושי׳ ע״כ
וכהקדימיה דעדים שהינן מוכיחו פי׳ לה הכי כמ״ש
לשוכו כסתוק ל״כ. כהך לתלמיה׳ נמי דלושכו נדיעי
דמיושדה וכיוהה כעני שישמעו הערים הוקו עסק
מדלה כי כה כלום ועשמת חד הוא דמאחר דהן הן
הדכרים המעמידים הקדו׳ הו״ל כעיק׳ הקדו׳ דאי לא
הוו כהפי סהדי לאו כלום הוא ותלת שכן כההי׳ דהנהו
מיימו׳ והנמ״ר דהה דמוקמי הקדו׳ והויה ס׳ מקו׳ הני
מילי דמהתחתן מקדמי הל״ם ודלרלוי מרלי ולי לאו הכי
לא הוו קדו׳ כלל לדעת רבוותא דקכרי הכי כעני דוקא
דמרלוי כהפי סהדי ולי לא״ה אפי׳ כ׳ מודים לא הוו
קדושי׳ כלל מאחר דהן הן הדכרים המעמידי הקדו׳:

איברא דדעתי ביול כי ידי הדוחה נמשמעין
ובלין דהה דהיוהין מהתם לא שמה
מהיות דשלחי התם כלשון התדושי עלמו היקרע מילת׳
דלא אמר לי׳ דהנר ישודתי ומשום דעסוקי׳ כהיתו
ענין מנכסרי הכי ליכני ומשי״ה כעני שיהיה לוקו עסק
כהפי סהדי דהל״ה מ״ל כקדשה כלא עדים משא״כ
הכה דלאו כלשון הקדו׳ הוא הלא ענין אחר ומשי״ה
הע״נ דמרלוי כלא סהדי כל שכ׳ מודים מהני הא אנס
כלקע״ד להכיא רלוה לזה מדקל״ל נכי שלוחו הקשה
לקכל קדושי׳ חלא מהני מ״ט אם כעדים כמ״ש הריב״ש
ז״ל פ״נ מהל׳ אישות ומרן פי״ל ה״ו ול״מ לפ׳ הרמב״ד ז״ל
ודיוק מהיכין עליהי דנם כשלוחו כעי עדים הכל
דכר שכעדות כעי כ׳ כמ״ש אם כהשנוה אלא הכי לפ׳
הרמב״ם ומרן השלוחו כהיו לפ׳ כעני עדים מודים

דכגון דכשלימו ההשה כעי' עדים והליכות היינו טעמא
דמהני מעיש דהוי כשליכות דעלמא דכל שמודי' כעלי
כדבר מהני הכל כשליש קכלה לא קני כלא קהדי כהשר
ירהה הרואה עם כחרובה הדי דכשליש קכלה לא קני
כלשון הקדו' ועניין לחר הוא ולפ"ה כעי' עדים דהכר
שב ערים לא קני כלא קהדי דכחוב' נמי הך דידן דהע"ג
דלא כלשון קדישי' הוא ל"פ לא קני כלא קהדי ולע"ג
דהרה"ם מפקפק כדבר ומשום הה לשליכות ההשה דלא
כעי' קהדי כת"ם כקונט' דדף מ"ה ודק' כעה"ע
עם מ"ש לא שכקי' פשיטות' הרמב"ם ושאר רכוות'
ועשום ספקא דהרה"ם ועיין כשכנ"ג סימן ל"ה הגה"ע
אות' ועוד נלע"ד הכתך דידן עם הרה"ם יורה דכעי'
קרעוי כלפי שהדי דדוקא הכא דמשום שליכות הוא
לא כעי' שהדי דלא משכחן לקיום השליכות לעיך עדים
אבל הכא נמי הדכר הוא לתוסרם לעלמא דמשום
דקרעוי קרעי וזרק לה הקדו' לתוך חיקה ומיערכה או
לקח ידה כחזקה הויית סתקו' נמלא דהא דקרעוי קרעי
הוא נמי הדכר לתוסרה דהי לאו דקרעוי הרעי לא היו
הקדו' כלום ה"כ הו"ל דכר שבערוה ואין פחות מב'
ולכאן כי הלע"ד כרור דהא דכתכו רכוות דהי קרעוי
מעיקרא וזרק לה הקדו' לתוך חיקה ומיערכה כנדיה
או לקח ידה כחזקה ולא זרקו דהויא ס' מקו' היינו
דוקא כדקרעוי כלפי שהדי שם"ל פ' כא וקדשני או
הוא ה"ל קרעי להקדש לי אכל אם לא הוה כלפי שהדי
אפי' כ' מודיש לאו כלום הוא דמאחר דעיקר הקדו'
כדקרעוי מעיקרא הלייא מילתא. ומו"ל דכר שבערוה
ואין פחות מב' וה"ה כך"ד אפי' שיאמר שדיכר עמה
מקבלה כיני לכיכה וקרעוי קרעי מאחר שלא היה כפני
העדים כי לא דיכר מלומה כפניהם רק שרצו לקח
ידה כחזקה ויכיב לה הקדו' לה מיקרי קרעוי ולא
כלום הוא:

ביאתה הכא נא לא לתא שכא עוד כשלא שהעידו
העדים שהם לא רצו הנהיב' שידי לידה ולא
ידעו כתה מקדשה רק ששמעו מפיו שה"ל קרי לה
מק"ל כטעות זו לבד רצו מתם לא רצו הנהיכה שידו
לידה ע"כ ורוצה כוונת הרשב"ם הוא כי הם רצו שלקח
ידה כחזקה והניח ידו כידה ושמעו שה"ל ה"ה מק"ל
לכל לא רצו טעות שהיה כידו ונתן כידה רק שתפס
ידה כחזקה והניע ידו הסכוך כידה זהו מה כשלע"ד
כשיטור דבריהם כדי שיהיו מכוונים יפה. והנה הרשב"ם
ז"ל כתב כשבו' סי' תפ"ב והביאו מרן כיה יוסף כימן
ע"ב כב' שהיו עומדים לחורי גדר כיה ח' ושמעו
שאמר רצונו ללוה שהקדשתי לו כאחרונ' לבל לא רצו
נתינה ממש אפי' רצו שהאחרונ' יוצא מידן כלן משם
שכל כלום והכי היא מורה וכו' דעדות רצה ממש כעי'
ע"כ ולכאורה נשהקשה כי כוונת הרב ז"ל כמה שהגדיך
עדי רצה שירצו הנהיכה ולא שני כעדי ידיעה שם
הכיכה היה שירצו העדים שנתן מידו לידה תיוה דכר
יהיה נה שיהיה ולא שירצו ממש הוצו דכר שנתן כידה
מה הוה לא שירצו שנהיכם היתה שם ולשפוקי מהיו
עומדים לחורי גדר הכיח ולא רצו שום נתינה רק
שמיעה כעלמא שמעו שקידשה כאחרונ' או ראיתו
מגדיך הרשב"ם שירצו דוקא לוצו דכר והאחרונ'
ודאי לו כעין כשנתנו מידו לידה ואם לא רצו האחרונ'
הע"ג שרצו שנתן דכר מה מידו לידה לא מהני שום
דשיש לדוב הכנה"ג סי' כ"ו הגה"ט ד' ול"ל לדיק

שיהיו העדים רוצים הכסף שנותן לה וא"ל אפה נתקי'
כמו שכתבה מהרשב"ל הרשב"ם סימן תפ"ב ע"ש מוכ"ח
דפשיטא ליה לרב רכוונת הרשב"ם שבריך שירצו העדי'
ממש כסף הקדושין ולא שני ברצויהם נתינה לאחד
והמוצה לוכח רוצים וכן הכיא מה"ר מוהרלם ז"ל
חל"ה סי' מ"ג כתשלת הרשם הנ' שכתב ולא יפנם אל
העדות וכו' סיר עד קומו לי דו לוסקני לכילו פוך
קדושין פרה מי היגו משום שי לו טומו שי לו פוזו לוכלך
פהלדיקירם מהם נו כידי לוקי לורך כי מחר שלא
רשם מה שנתן כידה לוגו יכול להעיד שנתקדשה
דשמה כפחות מפ"פ או לוסיפו הנשה נתן לה הוא שמא
לא נתן לה כלום וכו' וא"ת מאחר שרצו העדים שנתן לה
כהיות קדו' אע"פ שלא רצו כמה קדשה תקדם לעדים
קריכן ליה שכבר רצו מעשה הקדו' ואפשה נילוי מילתא
כעלמא וכו' אכל לענין קדו' לה מהניכן לדידים שיאחר
קדשתיה ודיך שב' העדים ידעו כמה קדשה להחזיקה
כה"ל וכו' ולוסיפו כתשו' הרשב"ל וכו' ואפ"ה כתב כיון
שלא רצו הנהיכה כשעת הקדושי' אע"פ שהאחרונ' יוצא
מקו' ומכירין שהוא האחרונ' שהיה כידו של ראשון לאו
כלום הוא עכ"ל הרי כהדיה דשבר הרב דכל שלא רצו
היקו דבר שנתן לה לקדו' כשעת הקדו' אע"פ שרצו
הנהיכה מידו לידה ושמה הוקו כחזקה לאו כלום הוא
גם הרב פני משה ז"ל חח"ה סי' כ"ט כתב כן דכל שלא
רצו העדים השעה לאו כלום הוא ושוכה מהיות
דהרשב"ל ונשהייב מהשו' מהרילמו שעם ומור"ם ז"ל בס'
המשה סי' מ"ב כתבה לדהרשב"ל מכלי שום חולק וגם
ונדיכים העדים לרחיק הנהיכה ממש לידה או לרשותה
לכל שם לא רצו הנתינ' מתם וכו' לוכן קדו' ע"כ ולשבר
דלוה נתכוין הרב כלשונו הטהור שכתב לרחוק הנהיכה
ממש לידה ולא הספיק לו לכתוב כסף הקדו כשעת נהיכתו מידו
לידה כלופן דהך דינא דהרשב"ל דכקדושי כעי' עדי
רצה ולא שני כעדי ירועם קמה ונם נלכם כספרי
הפיס' רשאונים ואחרונים:

איברא דהמדכי כף המומר כתב כשם הרא"ם
לפי' לא רצו הנהיכה הוי לבטל הקדו'
שם רצו דכר המוכיח יכיל להעיד כלו רצו נוף המעשה
וכהב הרב כיה שמואל ס"ק ל"ב דשכר דקדו' דתו לר"ת
דדכין כעדי ירועה הוא כלא רצה יכבר התריך כשרט
הוה הרב כרם שלמה החמנם כבר מי"ש כתשו סי' ל'
כתב וז"ל וקו' דהרי הרשב"ל ומוהר"ם חולקים עליו
ורוצים לפטוך עליהם גם הרב דכרי יוסף ז"ל סימן י"ז
כתב וז"ל מ"מ מהטעם השני שכתב דעד הרואה דכר
מוכיח ונרצה יכול להעיד וכו' חדא כי גם כטעמי הב'
ריב הפוס חולקים עליו דדוקא נכי קדושי כיצה הוא
דמהכי עדי ייחוד וכו' הרי דרוב הפוס ז"ל ס"ל כמרדכי
ותלוקים עליו ומיהא כב"ד שלא רצו העדים הטעות
כשנתן לה רק כידועה כעלמא ליכה למימר להכי קרו
לרעות רוכה דרכוותה ומ"מ משום חומרת דר"ת מוכה
עליו לעכב"ת המרדכי ויש לנו עד אחד מעכין ההכמת
הכא כשלא שלח לקדש כפתו מי וכו' והפקיעו קדושיו
והפקירו כספו וכבר נודע מהי דשקלו ועזרו כהדי מילתא
רכני הלשבונים ז"ל ואתו מתו"לנאי כפרק על דבירים
כאשר זכרו נאוני עולם הכנה"ג והלד הלרן סי' כ"ח
הגב"י ועוש ורוכה דרכוותה כהסכמת עלו דמיהו ספיקא
לא נפקא מפוש פותב דת"ק ספק הוא שם כח הסכמת

שיור הקדן לגמרי אם לאו ומעתה הרי קיימ לן שפיר
מ"ם מפק מי הלכה כהרשב"ץ דכעני בקדו' עדי ראיה
ובעדי ידיעה לית מני ומיני כלום ומ"ל דהלכ' כתרדכי
ודם כעדי ידיעה סני שמע מעיקר קדושין ולנו כעלים
הם מכח ההסכמ' דהלכתה כמ"ד דפקעי הקדו' ושפיר
מקהכך ופשוט הוא ומטעם זה לחוד נלע"ד דליכא
למימח לבני קדושין כ"ם כהצטרף יחד טעם הראשון
הלקח ידה בחזקה ומעתה כחירה זו דכ"ד שריית לכל
נכר דהילכיון ואכם לה ימחת כידה מחמת הקדושין
הכלים כשהלה וסו מם שהשינה ידי יד כהה לית להלכה
ולית לטעמם עד הכר יכחישו עמי כעלי תרומין נדולי
המורים רחמי הלפי ישראל ולכי להיה לסניף כיהודם
ועוד לקרוב ואם לית יסכימו ולית ניחה כעין נדול מכמת'
ורוב דוממוק נם הכי מכטל דעתי כלית חביב :
כם דכרי הנעיר מעה נחלנטי ס"ע

אחר כיהכי כה הרחוני דכרי ה"ה מוהר"ם פלורנטין
זל כם' עולת שמואל מח"ה סי' ס' הסר עלה
פקכ"ן פלוגתה דרכוותה מערכה מול מערכה לי
מכטלינן הקדו' מחמת העדים שנפסלו מכמ שעכרו
על התרם דהו"ל כעכרו על השטועה ש"עכ וע"כ הרי
פפק אחר לית לן בכ"ד כמחלוקת הפוסקי' אם העדים
כצרים הם או פסולים . ומירי עוכרי כדמרי הרב זל
רחיתי שכתב וזל ומחרי כותבי כי מצאתי למוהרח"ם
זל כקונט' כף' סי' מ"כ וכו' כלע"ד דזה החלוק שחילק
הרב לכאי' כעלם ממני וכו' וכין שפסלינן לעדים הוי
הפקעה ע"כ . ואחרי הם"ר דכרי הרב מהרח"ם כרורי
מלנו דכתקדם ליע"פ שעבר על התרם מ"מ הקדו' קופקין
פקיני דהנם שקידם כיסור סוף סוף הקדו' קופקין
דלית נרע מחייבי לאוין דנם דעבר על ליכור דהורייה'
מפ"ה הקדו' קופקין ה"ל הע"נ דעבר על התרם והוא
מהלוחי' דכשטוע' הוי לפ"ה הקדו' קופקין מש"ה נפי
עדים דמחחר שעברו על התרם הרי מרחורי' נפסלו
העדים וכמאי כעי' לקוקומי הקדו' כעדות העדים
ובדי העדים פסולי עדות ניהו מחילת ולא בחרם
הקהלות אחת להפקעני הקדו' הלת מחחר שעברו על
התרם נפסלו ומחילת אין כאן קדו' דהפי' כוה אם אחר
השביעי לחכירי ועבר הנשבע על השטועה נפסל
לעדות ומאי דפלינו דכוותה והכשירו הקדו' הייט
מטעם דמכאן ולהבא הן נפסלין הו מטעם דפלינן
דכירותי אכל לית מטעם שאין כאם תרם הקהלות
להפקיע הקדו' :

ואיך ניחית הך שפקא דפלינתא דרכוותה שכתב
הרב לקשר"ן דלדידן דקכלנו הורחת מרן
הקדוש זל לית מהני לן מידי שהרי כתב כתשוב' כדיני
קדושי' סימן י' וזל ואי רחבי' כעדים היו בכלל התרם
להדבה הוא לן למימר דמכאן ולהבא יפסלו ולבדוק זו
כצרים וכי יהי הדוק לן למימר סיקו ילתנן לעשות
מקו' ולית יהי ילתנן על עמת שעברו על התרם
דפלינן דכדייהו ע"כ היכרא דלכתי ים לרחוק מש"ם
הנה ג' פי' כ"ה הנהכל קוה ד"ן מפס תוקרמתו דתכרו
זו קיימ הנשב' מוהר"ם נחמשם זל ולאו מר חכים
עלה להמנם עוד לחרוק ים כל"ד דלית נפסלו שהרי
מש"ם דלכי הקדושים דלית לפלינן דכיתה לית
כפיעתו לכך ולית כהקדמי ליעב כבנה"ג הנכי לוה כ"ה
וכיה לחרון לוה וכל"ד לית ידענו הענדים שהחנני לכך
ולית עשו פמדר והמעל רק פלוקדמי כעלמת ולכן
הע"ד פלית ים נדדי הסיחר כי לם מ"ם כעניוחי
ווחת קיקה לי כרים לחתר פלית וכרתי מעגין פיסול
העדים וק"ל :

סימן ל"ד

הרלתי הדכרים לפני נדול הדור נחין עוזינו רחשך
לעין הרב הנדול קדוש אלהי"ם כמוהר"ר יו"ס טו"כ
רחמן דקורייקת נר"ו יהי שמו לעולם אכ"ר וזרח
השמש ספר"ח דמקרי תשוכת"ו הרמת"ה :

ראיתי לת השאלה המוגן לפניהו מרחוכן שחפס
יד הנערה כחוקה וקדשה ורחיתי מה
שהעל"ד כדין זה הרב הכולל כר"ו שהסכימ' דעתו להחיר
לת הנערה הוחת כלי נט ורלה לעמוד על דעתי
לשריותת רק לחתת ולעשות רלוני כתתי כשורות"ם
הלו כקיצור לנלות דעתי המעט להיכן הדין נוטה :

והנה הפוסק נר"ו פתח דכריו יחיר והכיח תכוכ'
הנמ"ר כסוף נטין כשם ר"נ ופסקה נוע"ם
כם' המפה כסי' ת"כ והכיח נ"כ דכרי הרמ"ה שהכיח
נוע"ם כסיטן כ"ח כזרק לה קדושיה לקוך חיקה דלת
הוי קדושין כלל ולכאורה כ' דיכים הללו שהדי מהדי
ולדעת הח"מ פליג הרמ"ה מהחיה דהנמ"ר חכל לפי
סברת הכ"ם והכהי לת"פלינו להדי דהחיה דהנמ"ר
קף דהיה כלוסם ולקח ידה כע"כ ואחן השכעת כידה
מ"ת מיירי שמתחלה דיבר עמה על עסקי קדושין
ואהדיוק היה כפירוש מכל הסיה דהרמ"ה מיירי כלת
נהדיוק פחחלה כלל ועל כהא מע' הפוסק דכ"ד שלת
דיבר מתחלל כפני עדים עם הנערה על עסקי קידושין
ולקח ידה כחוקה ונחן לה הקידושין קף שלת זהקנו
תכף לית הוו קידושין כלל כפי דעת הרב כ"ם והרב כה"
דלת אמרם הנמ"ת חלת כדאדטוי מתחלה וכהא ענד
מתניה חומרת דקידושין מניהו לגחת ידי חיבה נם
מעהרב ת"ת דהוכיח לחיתר ק"ם שפק מי הלכתה כהרב
כ"ם והרב כ"ה ופק אם אחי"ל דהלכה כהרב מ"ת דנם
כילה אדטוי אמרם הנמ"ר דילמ' ליח הלכתה כהנמ"ר
חלת כהרמ"ם ולית הוו קידושין כלל שו"ת . ולדידי ים
ליתר דהיכת שפק אחר דילמת הנערה הכף ומיד
ודקה הטבעת מידה דהת העדים הכף ומיד יפקו כען
הכיה חלת ודעי אם הנערה הסליכה הטבעת מידה
הכ"ד כמ"ם כשהלה ופק כן היכת תלמת פפיקי כל"ד
ס' מי הלכתת כל"ם וכ"ה ואח"ל דהלכתת כהח"מ
דלמת הלכתת כתרמ"ה ואח"ל דהלכתת כהנמ"ר
דילמת הנערה הוחת ודקה הקידושין מיד יהנמ"ר
לת אמרה חלת כדלת ודקה דכהכי אהדיוכת דחפי' לת ד'
דם"ם דפלוגתת דהכיותת מד ספיקת היח מ"מ כהלכתת
ספיקי מיכוי ס"ם ואוזלין לקולת כמ"ם הרב כעל
כנה"נ קח"ה כללי הקולות פ"ה ועוד וכן כהב הרב
כנה"נ כתשו' הובאה כס' עדות ביעקב סי' ו' ד' ל"ה
ריש ע"ד ועב כיהכן דמקרי ים כרחק להחיר כל"ד
מהם"ם הלמור :

ואולם לעני"ן רכידות הכ"ם והכ"ה כדכרי
הנמ"ר לחנו מחיור דהדיהה ירחה כדכרי
הנמ"ר שם קדם ר"נ שכתת דהת דקיה מדכר על עסקי
קדושין מיירי אמרי שלת הסיכם הת כלל כי אם שחקם
וכן

ובן כתב עוד מהר דברי ר"נ וז"ל ומי שאומר דהיה מדכר עמה מיירי כמציכה לו וה היינו דהמ"ל נכי רלתם מוכח כן דהעמיד שלקחה ידה וכו' ע"כ:

והרי מכואר דעב"ל דמ"ש ר"צ דהעמיד שלקח ידם כע"כ הוי ס' מקודשת מאחר שריכר עמה קודם כניסה לזו כשריכר עמה והמיכה לו שמתרלית בפי' הלח כשהיקה כעלמה הוית ס' מקודשת וה"כ ע"כ ד"ג תולק על דכרי הרמ"ה דהח ס' הרמ"ה ע"כ ג"ל שאמר לם כשעת ודיקת הקילושין לתוך תיקה הרי לח מקודשת לי וכו' דהי מיירי שלח דיכר עמה מאחיל על עצמי קידושיה ולח כשעת כניסה כלל ועיקר מהיכת היינו לומר דיש"ם חצם קידושין ומאי לחת הרמ"ה לאשמועינן שלח עכ"ל כשעת ודיקה לתוך תיקה אמר לה הרי לת מקודשת וכו' וכבי הוי נוטל חק דהיינו לא כשיכה כלום שלח שהקה עדיף טפי מדיכר עמה קודם כניסת הקידושין שם לא מיערה ודקה הקידושין וע"כ ג"ל דס"ל להרמ"ה דכיון דהקידושין היו כשום שדקה לתוך חיקה לא מהני שחיקתה אפי' לה ודקה דלא כפכר' ר"נ ונ"ל דאפילו ני הו שנאמר דהרמ"ה מיירי כשכיערה ודקה הקידושין כדשת הכ"ח וכיוצא לזה דאיתי להכי בשל עז' בפי' ל' ס"ק כ' על מ"ש מרן כי דכרי הרמ"ה זרק לה קידושיה לתוך חיקה ולח שהלתיכהו כתב וז"ל הכי מילתה אין לה שהר דודאי מיירי כאן שאמר לה לשון קידושין דכן משמע לשון זרק קידושין. והוד"ל פשיטת דאין כאן כית מיחוש אלא פשוט דאמר לשון קידושין והיה שוקקה וה"כ ודאי קידושין גמורים יש כאן אלא פשוט שיש כאן ע"ם וע"ל אלא שדקיכהו וכו' דודקה אם היה מדכר עמה התילה תקידושין ונתרלית לא מהני מה שזרקה הקידושין מחיקה אכל אי לא איתרלאי מעיקרא אין כאן קידושין אם השליכה מחיקה ע"כ וה"ל כב"ד דאמר כשעת נניכה הרי לת מקודשת לי כטכיכה זו לרעת ר"נ טפי היכא חצם קידושין יותר מדכר עמה קודם קידושין ושקה ילא השליכה אלא אמרי אומרים דכב"ר לא זדקה הקידושין היכא ס"ם להחמיר כפק אי הלכה כהכ"ח והעז דס"ל אלא פלינו עם ר"ב והרת"ה מיירי כדזרקה אכל כדלא זרקה כ"ע מודו דהיכא חצם קידושין והא"ל ההלכת כהח"מ דס"ל דפלינו דלהרת"ה אפי' כלא זרקה אין כאן חצם קידושין מ"מ היכא שפיקא שנאה הלכתא כר"ב שהביאו הגמ"ר ומתהפך שפיר ס' אי הלכתא כהח"מ דפלינו אי הלכתא כר"ב ואח"ל דהלכתא כהרמ"ה אכתי יש להסתפק שמא אין הלכה כהח"מ אלא כהכ"ח והעז דכ"ל אלא פלינו וה"כ כב"ד אם לא זדקה הקידושין לכ"ע היכא חצם קידושין דכל דאיכא ס"ם להחמיר הוי כודאי היסור וכמו שיכת לפנינו כם"ד ולא נאלר כב"ד כי אם ס' אחר שמא זדקה הקידושין וכספק אחד רלוי להחמיר וחויקה לענין הכיסת היו דלפי דרכו כשהמנית הם"ם הנז' לפי הכרת הכ"ם והכ"ה שהרי מרן כשה"ע כתב כהגמ"ר ואלה כהרמ"ה שפסק כניפתה דאכת דהויא ס' מקודשת ומדר עז' דאפשר דמרן מה שפסק דהויא ס' מקודשת סבר לה מר כתב כהרמב"ם אלא חיים לרר"ה שא היינו טעמא דהויא ס' מקודשת תשוש שמא כמדי תשוש שוב פרוטה ועבד קיים ואיכר הם"ם:

ולעד אחר המחילה הח ליתאי דכדכרי מרן אי אפשר לומר כן דהא מרן שיכה מרכרי הרמב"ם והרי הרמב"ם כלשונו כתב דקעדים לחמרו לו כשקדש כלשון דאמר שוה פרוטה והא לאו דיכרה כלום ותמ"ם לל רמיה לא שקדידה אם היה פחות מש"פ ומש"ם מקודשת מספק שמא שוה פרוטה כמדי אכל ערן דינקט כלשונו כלשון סטור דכשאמר לה הקדשתי זה כתפן זה ואמרה לו והא לאו שוה פרוטה וכו' ככי הוי נוטל כיון שהקדידה על שוה פרוטה היכה מקודש משום שוה פרוטה כמדי וכן כתב הפרישה על דכרי הטור כפי' כ"ח וז"ל אע"נ דכתב כסתום דאפי' לאו שוה פרוטה מקודשת מספק שמא שוה פרוטה כמדי שאני הכא שהיא מתקפרת על שוה פרוטה שהרי אמרה וכדי לין כו שוה פרוטה עכ"ל וא"כ מאחר דמרן כפרישה והרת"ה וטטור מודו לן הם"ם דאמן כתר פסק מרן אזלי כאשר נדר כתי'. אכל לע"ד לא דמי נדון מרן לנ"ד דהתם כשנתן לה החפן קכלו החצה כרלונה כלו שוה פרוטה וכר לוכם כלל ואמרה היה והרי לין כו שוה פרוטה כשאמר היה התקדש כשוה פרוטה שום כו מצחכרת דכיון דשלח השליכה לוקו מיישינן לקידושין כדר"ה כיון שמציקרת נתרלסה קידושין ונילתה דעתה ד ניחא לה בקידושין משא"כ כאן ד"ל שקדשה כע"כ שקדשה כחזקה וקל דאין החצה מתקדשת שלא לרלונה משקכרת ליתר דאפי' אם שקקה ולא זרקה הקידושין לין לחוש לקידושין אלא שכבר כתבנו דשקכרת הכ"ם והב"ה לא מתוורא כמו שדקדקנו כדכרי הגמ"ר. ומ"ש כה"ר דש"ם כפלונתא דרכוותא הוי ס"ם להקל לדידי מדכרי כיכ כנה"ג והיד מהרן סי' ס"ח לאכי הרואה שאכל"הנ והיד מהרן הכיאו מעערכא מול מעערכא פלונתא דרכוותא דפלונתא דרכוותא אי הוי חד בשיקא לו תרי בשיקי להקל ולא הכריעו. ועיניכו הרואו דהר' כנה"ג כתבו הוכיח כש' עבודת כיעקב כנו' שלא הכריע שלא כתלתא שפיקי מעשם ס"ם שהתניה שם נעש וה"ל מאן מכין ומאן דקיוש להקל כזה כתרי שפיקי כלכד וכנה"ג כי כן לפי כל התמור רלוי להחמיר קכה כל"ד ועוד יש לד להחמיר כל"ד דאע"נ דחלויה וקדיש אין קדושיו קדושין דלא כאתיתר כפ"ק ס"ם מ"מ רחוק להכי כעל עצמות יוסף כפ"ק דקידושין כדף נ ע"ד שכתב וז"ל וכשקדשה כע"כ שתמת דאלמודא דהכא נרחה שהיא מקודשת הכל כעל כרחך ור' לחת משכחת לה שפקה הלכה כמאן מי כאתיתר מי כר"ת וכמ"ש כשם כעל העיטור ונרחה דשפקה להו ואע"נ דר"ת הוה כחדא קאן דקאמר אלמודא דהא לחצה כשדה זו ואמיה וכו' כנרחה דלוקח כדכר פשיט דהויא מקודשת ונרחה לע"ד שלא להקל כדכר זה שם לא יסכימו חכמי הדור להקל וכו' ע"כ אלא שדכרי הרב שנכי מתני כת"ם רחיליהו שלא הכריעו הוא משום דקאמר אלמודא דהא לחצה כשדה זו ואמיה:

והרואה ירחה דאין זה הכרע כלל דאפי' ר"ת מודה להחמיר דמדאוריתא מקודשת נשורה משום דאמרינן הלויה וזכין וזכיה זכיני אפי' כשדה זו שלא דנכי קידושין הפקיעו רכנן לקידושי מיניה כאופן דהרב ע"י נדר להחמיר משום דהכא"נ ורא"ת לא הכריעו הלכתא כתמן והרב כעל כנה"נ כפי' מ"ב כהנמ"י כי אוקי נ' כתב וז"ל ואע"נ דאמר פליג אתם וכו' כ"כ וכעל ע"י דף נ ע"ד כתב דאין להקל כדכר ע"כ ומדלא חלק עליו ס"מ דס"ל דיש לחוש ועיין מ"ב הרב כעל עמ שהקה כח' ה"ה דף ז' ע"נ שהביא דכרי הרב כעל ע"י וכתב עליו וז"ל ואם נכרת רכה כיוקיה דחיישם

והוקשים

המוקפים לחורי[ת]א סימן ועוקר הלוט לא מקבל כדמר
מסופק מה נעני' לקריה אבן יהמי דיקמי ע"כ ומ"כ
לפי חשבון זה כ"ד לף דהיינו כלומר שקפם ידה כחזקת
שם לחום ומשמע דכוה פליגי הגמ"ר עם הרמ"ם דלמר"ב
שהכיה הגמ"ר ס"ל כספקא דהכא"ג ורמ"ם ומשו"ם
פיום אכ"ג דהוה לקה ידה כע"כ כלומר שקפם וקדם ורמ"ם
ס"ל בכקרה כל הפוסל דלא חייש'לה לרחמימר והמקרש
כלומר אין חוששין לקידושיו והכא מזרק לא הקידושין
כחזקה כע"כ אין חוששין לקידושיו:

באופן דעל פי כל האשור נכון להחמי'ולהקריבה
נט כ"ד ומעתה אכוה נכוה לעשם הכ'
שבאב כת"י כהיקר הבערה הזאת והוה מעשם שלא רצו
מעדים בשעת השבעה כידם מתם דלרעת הרשב"ם כל
שלא רצו הנחיבה לומם מקודשת דכשיון רהוה וידיעם
ולרעת הרמ"ם שהכיה המרדכי כף האומר לה כשיון
וידיעה ורחים כאופן דכ"ד הוי פלונתא דרבוותא וכיון
דאיכא עור פלונתא לחרת מעשם הספקת שום כדמסק
שלא לקדם בפחות מי' וכו' יש להקל כנ"ד מעשם ס"ם
חלו ת"ל · ולרידי גם כזה אכי אומר דיש לחום לם'
שהומרים דס"ם דפלונתא דרבוותא לא חזלינן להקל
מאחר שרצינו להרב כעל בנה"ג שלא החיר שלא כחלתא
ספיקי:

ועוד דהשתא להרב כ"ה כפי' מ"כ שהלה דין זה
דהרשב"ם דכשיון וידיעה ורחים כפלונתא
דרבוותא דפליגי כתקדם כעד אחד דהכא דרבוותא
ס"ל דהתקדם כעד אחד לא חיישינן לקידושיו ומקלת
דרבוותא ס"ל דחיישי' לקידושיו ודין זה דהרשב"ם תלוי
כזה דלמ"ד דהתקדם כעד אחד אין חוששין לקידושיו
כשיון וידיעה ורחים ולמ"ד דהתקדם כעד ל' חוששין
לקידושיו לא כשיון וידיעה ורחים ולדידן אכן יפמי
דיקמי דמשום חומר ערוה חיישינן לכל הפכרי פשיטא
דהתקדם כעד אחד חיישינן לקידושיו להחמיר וכפרש
דאיכא רכוס ונכבדים מגדולי הפיסקי קיימי בפכרת
ואלן דהתקדם כעד ל' חוששין לקידושיו מעכה מלן כפין
ומלן דקיל לעשות מעשה שלא להצריכה נט והנה כי
כן גם כמקדם כירושם כלא רחים יש להחמיר להצריכה
נט כדעת הרמ"ב וכן העלם מהרמ"ח כפסק אבר
חוכח כפ' ברם בלמה סימן כ"ם דף ע"ו ע"ד לעום
ואע"ג דמרן כב"י בפסק כפשוטו התקדם כעד
אחד אין חוששין לקידושיו ואלן תפסיק כפרת מרן
מ"ת קבלה היא כידינו דכפיסור עדות חיישינן לכל
הכפרות להחמיר אפי' שהוא נגד מרן דתקבל וכבה כי
כן יש לעשות ס"ם להחמיר כפק דילמ' הלכה כהרמ"ם
דלא כעיון וידיעה ורחים ואף"ל דהלכה כהרשב"ם
דכעי וידיעה ורחים דילמא הלכה כת"ד דהתקדם
כעד אחד חיישינן לקידושיו ולמ"ד הכי לא כעיון וידע'
ורחיה לכי' לפ' הרשב"ם ומהפך ספיר ס' מי הלכתא
כת"ד דחוששין לכד אחד ואף"ל דהלכתא כת"ד דכעד
אחד אין חוששין לקידושיו דילמא הלכתא כהרמ"ם
דלא מצריך רהוה וכיון דהני ס"ס להחמיר הני כודאי
ליכור דוקיא דס"ם להקל דמעשה ס"ם אמרינן דהוי
ודאי היכר וכיוצא בזה נתבאר בדברי הרב מ"ל פתקו'
הוכחה בב"ד מה' כשורות בעיון ס' דהכנן לקולא
לעם וכן מהכאר מרדכי הל' מכש' כ' מה' גירושין
שמוש דין ה' לעיון ס"ם דחזרינן דאי הוי ס"ם להחמיר
שיב כוהאי לעם ועיין להרב כעל בנה"ג כח ח"ם סי'

ס"ח הנה הטור קוט ל"ו וח"כ כפי מה שהיערנו הכא
דאיכא למעכד ס"ם להחמיר חשיב כודאי דחיישיב
לקידושי' אפי' כלא רחיים וכיון שכן לא כשאר לנו כ
אם ספק אחד מכד ההסכמה:

אמנם כל זה הוה אם כב"ד מיירי דהנערי' מודים
לכל מה שמעידי' בהעדי' אבל אם הנערה
אינם מודים כעדות העדים ומכחש כעיקר הקידושין
או ליכא למעכד אפי' ס"ם להחמיר דסמקדש כעד
אחד והין שניהם מודים לב"ע אין חוששין לקידושין
וכמ"ש מהרמ"ח כסרם שלמה הנז' שם · ומ"ש לכשאלני
לענמי לא מלאני לבי להחיר כלא נט אפי' שהחשה
מכחשת כיון דאיכא מרכוותא דס"ל דס"ם כפלונתא
דרכוותא חד ספיקא הוה ולא חזלינן לקולא ומי יקל
דשמו דלא כוותייהו אם לא כב' ספיקי ועוד דאעיקרא
דמילתא אפי' כס"ם דמנינותא כההיא דהרשב"ם דס'
גדולה ס' קטנה · ותו"ל גדולה שמא לא תביא שיתנין
ליכא כמה מרכוותא דכבני דמשום חומר ערוה לא
חזלינן לקולא כקידושין מטעם ס"ם כפרי ספיקי אלא
כב' ספיקי ובתו שהאריך בזה הרב מליהו רבה כקוף
שער ק"ע ס"ק כדף ס' וכן העלה כתשו' חוכתם כס נכעות
עולם סי' יב כדף כז ע"ד שכקב וזל וכלקא כידן דלף
כעינן קידושי' אין להקל כס"ם משום שהוה דכר
שכערוה וזה תמיה דכרי שכתבתי כבר כקונטרסי
ע"כ וכ"כ הרב נכעות עולם כפסק שלו דף ח' ע"ג
ע"כ ואם וא"כ מי הוה זה ומי זה הוה אשר יערב לכו
להחיר איסור עדות מטעם ס"ם כפלונתא דרכוותא
דגריע טפי מאע"ג דלע"ד דכר' רחוי להחמי' ולהקריב'
נט וס' יגילנו משגיחות וירחמנו מקורקו נפלאות
יום טוב מלנחזי

סימן ל"ה

וחתם חוה חשובתי על פסק הגזל:

מלך הקדוש שיבו אלף אר"ך משרפי מעלה נדיק
יסוד עולם · מלך גדול על כל האדון חד
כדרך נדול הדור רקם נוחת אריאל מכריע הוה לפת
כלם · מלך כמשפט יעמיד ארץ לפניו יכדעו כל יושבי
תכל שהו נכשות עולם · מלך כיופיו נתון עיניו מרב
מנדול מעוז ומגדול התקופל התלהל כשוחר"ר יום
טוב מלנחזי נר"ו מלכה לעלמין חיי עוד כל ימי אחרן
שמחת עולם · כלה:

מלך שהשלו שלו הוה הוה יענה שלושה של מלכות
כהרי נחלי להעלר כנדלם · וכפא מלך נכון
ימים כסוכה ונחת ורוב עוז ושלוש כירח יכון עולם ·
מכלי · הני מלי דמהתמרן מיקום קנן כורא ומשחחים
מול הדרת בשת מלך חדשי נפשתי חדתי כשמי על כל
העוכה כי נדול מדוכנו כמקום נדולתו פנה אל התוך
אבר כקוד חירנת דיוקת כלא חציב והניף ידו הנשלחה
כתירת שמש ומנלת שבר להציב אל עברו תכוכה
נעלה ויאורו עיני כריך כרקא הלוחים לעין ומציאת
נפש מעבדני עטרות נולת הכיקדת כלחת מתרו ידע
לימים כנכשאה נער יכער אנכי ולא כינת אדם לי ומכל
הכיה ריקם ריקת כיה תמשת ולא חדלת לסיכיחת
זאת חיתה לי לצוב למלך מתהדורי מילי דכרי
מניף לימים לך אמת וה כי תודה הוה ולמחר מני ברך
והעגוכותיהם

ואעפ"ה אומרין תלכה קדיש מתיבתא מלך מוחל וסולח וכרחמיו מרמזי הכא שפתי יפתח לקדושת כה"ק הדום רגליו ותפלתם מכוון תחילה ותליחה כי יפתחי חתן ממקן המיסר ירחה ורעד יבוא כי ומרכיבתי דף נדף נקבן נא נכור חפיד קדום לב יפח עלי מטלת מאד נוחלתי וסלח נא לחטאי מכתם:

ראשון לכל דכר שבקדושה הכא מרן מלכה יחי חדוני מתלך לעולם תייתי ליה להתי ס"ם דתימוה כעניותי דדילמא הלכתא כהרכנים כ"ש וכ"ה יקה מ"ל הלכה כהרב מ"מ דילמ' הלכה כהרמ"ם ודלא כהגמ"ר ורחה לוקו כב' יריס דלא נתקבל לפני כסא מלך פי' הרכנים כ"ש וכ"ה ולא הזהב הכפי' ספי' הרכנים כ"ש וכ"ה היכי מחוור דכרותם ירחם כרכמי הגמ"ר אם יכו' הרי מכוחר דמ"ם ר"ג דאעפ"י שלקח ידה כע"כ לאו כדאיכר טעמא והסיבה לו שנתרצית כפי' אלא כשהיקה כעלמא הויא ספק מקודשת ולא ע"כ ר"ג חילק ע"ד הרמ"ה דהא כברת כרמ"ה ע"כ ג"ל שה"ל כשעת זריקת הקי' כתיך חיקה ס"ל מק"ל וכו' וככ"ג לק דהיה לו הסיבה כלום אלא שהקה עדיף טפי מדיכר עמה קודם בשעת הקי' אם לה מעדה וזרקה הקי' וע"כ ל"ל ס"ל לברמ"ה דכיון דהקי' היו בחוקם מזרקם לקוך חיקה לה מכני שחיקה חפי' לה זרקה כס ר"ג ע"כ לשון הקדש. ואני נער וכעד עכדו ותלמידו אחרי כ"ון דן לכניו כקרקע לי ניחא קמי דיקר מוריותיה שפיר מינן למימר דפי' הרכנים כ"ש וכ"ה נכון הדכר לפע"ם קדא לפע"ם כברא והדדכא ריוח טפי מפי' הרב כ"ח דקיירי כשניערה כנדים ומהטעו' פרלה הרב עז' להשעו' מספרי דקי' לפי פיקול דרעתא אינה לימר עדיף טפי מדיכר עמה קודם בשעת הקידושין מכלל דיכר עמה כלום רק כשעת בחינת הקי' ול"ל ה"ל מק"ל דכשלמא כשדיכר עמה מקודם תקרני להתקדש לי והיא שחקה לחרינן שחיקה כהידחה ושרי בתרלית וכשאין לה אל"כ אף אלא ה"ל כלום על דעת רילוי הא' נתן אכל כשלא דיכר עמה מתחלה כלום רק זרק לה הקי' וא"ל ה"א מק"ל כיון דלא לזכתן מתחלם גילוי דעת שנתרלית לו שלא ל"ל תתרני להתקדש לי ושחקה אלא דוקא כשעת זריקה לחיקה ה"ל ה"א מק"ל ויש שחיקה ושולא לה אחרינן לא חשש לו ולקידושיו ולא היכם לה דלא גילתה דעתה מקודם הקי' וקרוב לזה מצאתי למוהרש"ך ז"ל ח"ח סי' ט' שחילק כל"ר וז"ל ועור ירחם לומר דלא דמי כ"ד כלל להיות דיפתח דחסת דהתם מעיקרא כשעת יפתח ה"ל התקדשי לי כוס וגילתה דעתה דכ"ל להתקדש וא"כ אע"ג שאמתתי הי' הא' לא היתה רליוה להתקדש אלא היה כסס שיכיר עכ"ז אחמה הי' האחרונים ים לחוש אע"פ שכם לאחר מ"מ ויספיק לזה גילוי דעתה הקרוס דכ"ל והין לספק דחזרה כה דא"ל שמורה כה לשריכו מידם כיון שלא כיו לידה כקורת עקדין אמנם כ"ד שלא היה כזה כוס ג"ד קודם דכ"ל מתן ליתן לן שיספיק לי' דמה שהקה הוי מכוס דכ"ל דאל"ה חשריכו דהין להחתיר כ"כ וכו' ע"כ א"כ אף הכי נאמר דכי היה מדכר עמם ע"ע קידושיה וכדרך שהלה ה"ל קדלי להתקדש לי והיא שהקה כיון דקל"ל שחיקה דכשעת מ"מ וכ"ם מקודם מכניה ה"כ אף שלא עשתה אותו הן עכ"ז מיקרי גילוי דעת דכ"ל ומצו"ה אם כי אפשר ידה כע"כ וגהן לם הקי' ולא ה"ל כלום לחרינן

לחכתי נילחל דאנילוי דעתא קמת מסכינן דא"ל דלא כ"ל מו"ל למשדינהי כיון שלא כת לידה כקורת עקדן מכל כי לא דיכר עמה מתחלם כלום ולא היה אם נילוי דעתא ודלא לם הקי' לחיך חיקה אע"ג דאמר לה אל ה"א מק"ל נרע טפי שלא היה אום נילוי דעתא מקודם דכ"ל ואע"ג דלא שדתינהו לא חיישי' לה דלא לידבה לם כיון שלא נילחם דעתה מקודם וכע"כ היה דוקא לחיך חיקה ויהי יקוכין לפום סוכלתנו לפי' הרכנים כ"ש וכ"ה וירחם לקע"ד דמדכרי הרמ"ה עלמו ים להוכיח דסכר לה מר דכל שדיכר עמה מתחלה ושחקה כפי עדיף מצלא דיכר עמה כלום רק כשעת זריקה ל"ל ה"א מק"ל:

דהנה דהמי מם שהכריח כהגמ"ר דההיא דרל' דהיה מדכר עמה הוא כדלא כסיכתו הן הכרחו הוא מדכרי רבא דהיא דכנסי כלע זה לפקדין דתתחל' קחמר הגמ"ר דאם יש עדים שדיכר עמה התלה אף עכ"ל שלא פי' כשעת קידושין לריכה נט ור"ל מקו' ודלא לכל לם לאחר נקיעת הקרם דיכר עמה ושחקה לריכה נט מספק וכן משמע נכי ההיא דרלתה כפ"ק דקידו' דר"ל דאמר רבא דשחיקה דאחר מ"מ לאו כלום היא ופריך ליה ר"ה כדר' הו"ל למשדיים וא"כ לאום לדר"ה לריכה נט מספק ועלה מייתי דאיה מדר"נ מדקאמר מאחר שלא זרקה לריכה גט והדר קאמי דמי שאומריס דההיא דר' דהיה מדכר עמה מיירי כמסיכה לו זה היכו דהא נכי רבתה מוכח כן ולפקע"ד דר"ל מדקאמ' רבא נכי ההיא דכנסי כלע זה לפקדין מאי רבתה ואמאי לא רבתה וכו' מכלל דדישא כי אמרה לא נמי היו קידושין אמאי והא אמרה לא אלא רבתה דאמרה אין לא רבתה דאחיקה וא"כ מכלל דדישא דשחקה דקודם מ"מ לא כעי' עד דאמרה אין אלא אפי' שחקה נמי הוו קידושין הן לאחר דכרידי הדיוט קאה הדכר למיעוט שכלי כהאי כיונתא דאייתי מדר"נ דמה ראי' היא זו והלא ר"נ מיירי כשדיכ עמה מקודם וא"כ הו"ל שחיקה דקודם מ"מ ולאו הרכ"ק דיכר עמה לאחר מיכת הקדם דשחיקה דאחר מ"מ היא וא"כ מה זו ראיה והיך תיהוה הכא מהחיא דרכה דפי' רבתה ולא רבתה דכנסי כלע זה כפקדין מיכת דשחיקה דכשעת מ"מ לא כעי' עד דאמר הן אלא אפי' שחקה מהניא ולא מצלינן כין שחקה לאמרה הן אלא דוקא כשחיקה דלאחר מ"מ:

איבא דמרן הקדוש זל ככ"מ פ"ג מה' אישות כתב עמ"ש הרמב"ם זל היה מדכר עם כלה ע"ע קידו' ולא רבתה ועמד וקידם וכו' וזל תשמע דהניכו שנתרלית וכתפייסה דהיינו דאמרה אין וקמ"ל דלא"נ שהוא לא אמר כלום כשנתן כידה מקו' אכל אם לא אמרה אין אלא ששחקה ואח"ך קבלה מידו וכי ליכא הוכחה דלעם קי' קבלה וה"ל דרבתה הויכו ששחקה ולא מיחקה דה"כ הו"לל ולא מיחתה מידי ולכתה דאמרה אין עכ"ל ולכאורה ק' מהניא דרכת דמוכח מיכה דכל דיליו דקודם מ"מ לא כעי' דאמרה הן אלא כשחיקה לעזור קכי ודוקא לאחר מ"מ כעי' דתינהו הן וה"ל דשלחי הויא דהיא מדכר עמה כיון דמתחלה לא אמרה הן ובכלכת הכתיבה לא ה"ל כלום מצ"ם לא מיכח דלעם קי' אכל כהויא דכנסי כלע זה לפקדין ישוב ה"ל ה"א מק"ל מוכח שביר דלעם קי' ישוב והרב לח"ם זל פריך ליה למתן דה"ב כי פריך כשם מתלי עסקי' הליתה כמדכר עמה וכו' לוקמה כשלא

עשאם ואיתא עכ״ת הן ומ״ל כבני ליעבי׳ :

ודאיתי להרב המופלא כמוהר״ר מיוחס נר״ו כת׳ בריכות מים כמו׳ לסימן כ״ז אחי׳ ולפ״ד כ״ל דהי׳ להם קל מיירי בבי דמקו שהרי כתחלה הוא מרכרים ע״ש קי׳ והיא שקקה ולא מיחקה והח״כ קל ונתן הכסף בידה ואמר חלו התלוה דקנורקי וכו׳ ולהי דהכוחם דחין זה מהנה שלא קידו דהי למקבל היכון לא הל לרכר הו הלל לרכר כלעון לעז וכודאי דלכש קי׳ ידעת׳ וכו׳ ע״כ ומהרי ניו״ק וכקשת הס״ר שוחים דאמר לא ידעת׳ דהי כבדיכר ושקקה ושוב מ״ל כהני ליעבי פשי ליה דמקו׳ מ״כ כ״ם וכ״ם כבדיכר עמה המרים הן ושוב מ״ל כהני ליעבי וכיון בבן ק׳ עוכה היכי מבעי ליה ס״ם לבולם כמדבר עמה ע״ע ניחם וקי׳ הא כ״ם דמקו וכ״ת דהשתא מדיק לן הס״ם דשקת הני ליעבי למלחמה היה מ״כ הכתי פירכת הלח״ם בחקיח עומדת דליחמא כדלא אמרה מן ומסחק ליה כהני ליעבי דלמא למלחמה היה והכי דייק ליעבא דכדלא״ם שבתב ומכעי ליה אלא הני ליעבי הוו ליעבי דקידו אלא מי דילמא לא הוו ליעבי דקי׳ וכרב לח״ם עצמו מפרק לה דכלא אמרה אין אין לא אמיק מדעתה דליהוו קי׳ וכו׳ :

והרב הנדול אכי המעורה מוהר״מע נ״ל נקי׳ על הריף דע״ז בתב על ת׳ הרלב״ם ונ״ל ואל דמאחר שדבר עמה ע״ע קי׳ כהדיא והיא לא מיתהה למה לא יעשה מעשה עכשיו לרחוה מם הקבלנו וכיון שבתן לה הו וה״ל הכי ליעבי הל לחום שהם קידו שהרי פי׳ בהחלה הקי׳ ע״כ והקרי נשיקת עפר כפות רגליו לפקע״ד דכרי הרלב״ם נכונין כטעמם שהרי פשי׳ דכונת בשיק הם״ם היה היו הוו קי׳ ודאי לי לא ונלא שמסחבק הם״ם אלי הוי בפק אל׳ ולהכי לא מצי להוקמה כדלא אמרה אין וה״ל כהני ליעבי דאל״ם לא מיירי דאי דמאחר דהיא לא אמרה אין לא מסיק אדבתה כיון דהיא לא נולהה לו מעפיו לבה והכי ליעבי למלחמה דהיא לא רצה לחיחם עמה אלא נקי׳ הן כיון בלא מאחה קוף לא מצינן מיחר ודאי מיקדמה דדילמא למלחמה הן כיון דלא אמרה אין וה״ם כבי היו קידוש ודאי ומעמ״ה לא מוקמה כך הנ והיכי אל דיהיה הדין לפירכ׳ הרלב״ם שעם אלא דהרכה להביא על דכרי מרן אל שיחם סכר להרמב״ם והחלה פריך דא מנין לו דהא כתנחי ונאמרת לא הזכירו אלא היה מדבר עמה ע״ע ניחם וקי׳ וכו׳ וגם לומה רלחי להרב מיירנ׳ מיוחס נר״ו עם מעלה מן הייעיב דמאן דייק לה מדר״ל אמר שמחלל והיא שעבידי כלוחו ענין דאל תעה הדיק לן במחלל והלא מתחני הכי מצמע כדכתי׳ ולעיל תוכה כתב דר׳ כהדיא קל״ל היה מדבר עמה וכו׳ ונתן לה וכו׳ דמצמע דכעיל דהיה מדבר עמה נתן לה חקי שלא יהיו השמואל אלא לאשתועי׳ דכתי׳ עפרון בלחיי ענין ר״ל אמרה אין ובאו להתעסק ביחד כשנין כהיות חושן רוצה חוא וכזה תירץ נ״כ לקושית הרלב״ם ולחי עכ ותכיון לף על זה אלא לא אכי מבקש דשמואל אלא לאשתועי׳ דדוקא אם עסוקין בלחוי ענין ולאשתוקי מענין לענין כלחוי והיינו כב״ם כתבו׳ והיינו פלוגתא דר׳ ור״ח ופי׳ לה אמיני מענין לענין לאחוי ופשיטא ודאי דר׳ ור״ח לא פליגי אהדי ייפי אלא בסברא ר׳ עצמו כתב בהדיא שם״ם נמלא דהכי ס דקאמר קיים מדבר עמה וכו׳ תיבת בלחוי כלין

עצמו ואיכא למימר מענין לענין כלחוי ענין ומכו״ם מדיק לן שמואל דעסוקי׳ כלחוי ענין דוקא ולא היקם כוותך שמואל לאשתועי׳ דכתי׳ למימרת בחשם כן :

באופן דהרב מוהר״מע דרך קשקו נגד פי׳ מרן ולא נתקבל לפני כסף ככודו וגם הכרח שהכריח מלשון הר״מ דחה לוקי כלחמ הכנין ועכ״פ נראה דכולהו רכוותא רכני הפוס׳ ול לא ס״ל כהדין סברא אלא לפי׳ דיבר עמה ושקקה ולא אמרה אין ושוב נתן לה הכסף בידה ואמר חלו התלוה דכנורקי וכו׳ חילוק רמרן מדבתב הרמב״ם ורלחי ועמד וקידש וכל כי האי ליבעי אין גם אחד מרבני הפוס׳ דבתב הכין וכן בתב הרב ב״ם סי׳ כ״ז ס״ק ו׳ וזל מיהו משמר כוס׳ לא משמע כן ולפקע״ד ירחה דגם מרן הקדום קע״ב שהביא לו פנים להרמב״ם בסברת ו׳ ע״ב לא ישרים בעיני קרקו להלכה ולמעש׳ ולא העלה אוקם על שלחן מעלך שבתב כבי׳ כ׳ וזה היה מדבר עמה החלה ע״ע קידושי׳ ונתן לה בשטיקה חוו קי׳ ולא בתב ורלחי כדבתב הרמב״ם דכל עיקר דיוקא הוא מהיכה ו׳ לסרוחי נתן דהאי רוצי רוצה לא כעי׳ עד שתאמר מן אלא אפי׳ שקקה לרצוני מעיק׳ מיקרי ומאחר דכן אינא למימ׳ דגם הרת״ה דלא משכחן ליה כהדיא דקאי כעיו׳ הרמב״ם לדעת ערן הכ״מ דכעי׳ דאינתא אין ודאי דאזיל בתר רובא דרכוותא דסכרי מרלן דלא כעי׳ דהיינ׳ אין מאחר דלא נלי דעתיה כשום מקום דקאי כעיו׳ הרתב״ם ודבר זה נלוי מפירש כ״ם וכפוס׳ הראשוני וקידוש היא שחידש הרמב״ם אלא ודאי דעתו ל כרובא דרכוותא דלא כעי׳ למימרת אין וכסתוך אכיך עוד כהלת הכרת לזה מלשון רכיבו בעה״ע ומעתה יש לחקו כלשון כרת״ם שבתב זרק לה קי׳ אפי׳ לתוך חיקה וכו׳ שקיקה כה״נ לאו כלום היא דהא אמקן זרק לה קי׳ קרוב לה מקו׳ ה״מ היכא דאדלוי מעיק׳ לאקדושי ליה אכל שפתח אפי׳ ס״ק לא הוי ע״כ דיש להתום מה טעם זה דקל יהיב כהבית דזרק לה קי׳ משום דאדלוי מעיק׳ ואקן לפשוט שלא מ״ל כלום כשבת זריקה ואלא עריף טפי מה שזרק לה הקי׳ לתוך חיקה ול״ל ה״ל מק״ל ממחי דזרק לה כשקיקה ואילוי מעיק׳ ואם כהבית דזרק לה אמתו מקודשת כ״ם כזרק לתוך חיקה ועשה זה לא היו שלא לפום מאחר דסיכרתנו דפי׳ אילוי מעיק׳ לף אלא אמרה אין וה״כ אדן כשה״ט תלי זייניה כהאי עובדא שבתב כפי׳ ל׳ זרק לה קי׳ יש מי שאומר שאינו כלום כיון דלא אילוי מעיק׳ לאקדושי ליה והרכר קשה דאם ועשאנו זה כיון דמ״ל כשבת זריקה ה״ל מק״ל הרי עדיף מדאדלוי מעיק׳ אלא ודאי ע״כ נדיכין אנו לומר דם״ל לאדמ״ה ומדן דעפי עדיף מפי דאדלוי מעיק׳ לף כשזרק לה כשקי׳ אמה זורק לף ואו ה״ל ה״ל מק״ל דהיכא דאדלוי מעיק׳ עדיכר עמה ושקקה הרי בלחה דעתה הכ״ל ומעמ״ה כי יהיב לה כתר הכי לף שלחך ידה כחוקה אי זורק לה לתוך חיקה הויא ס״ל מקי דאכבר דאכבי ניחה לה דבלחה דעתה מקודשת דכה אמרת אבל כי לחלחה דעתה מקודש אלא דיבר עמה כלום אין זרק לתוך חיקה וה״ל מק״ל ושתק לה הוי כלום כיון דלא היה בלוי דעת מקודש אחרי לא תיכסת לה :

וכ״ת לא היא ויהין מכל וה הכרח דאמינא לף הרמ״ה קאי כשיטת הרמב״ם לדעת מרן אכ״ת דהא הפוס מדבר עמה דלי קיימ דוקא כאותה

לון לכל כשקיק' לף ומשו"ה עדיף טפי מלי דזרק קרוב
לה דלוקי לה כדלרטוי מעיק' משום שקמרם בהדיא
לון ממלי דזרק לתוך חיקה ול"ל ה"ה מק"ל ושתקה ל"כ
היקבי מהא לרכיבי כשה"ע דלמיהו ג"ל לף ס"ל כהרשב"ם
שכ"כ בסי' כ"ח ולם הים מדכר עמה תחי' ע"ע קידו'
ונקן לה הוו קידושין ולף כתב ולהתה מוכח דלף סבר
כהרמב"ם פ"ב ק' היכי מייתי כשקם כתי' כ"ח להחיא
דהרמ"ה דעיקר מעמה דהקם כדלרטוי ולמהרה לון
משה"כ כזרק לתוך חיקה ולנבי רידים לי לשפשר לומר
ונקה כהלי טעמה גם מדכרי מרן כשה"ע תיקבי דלקי
כיפים כבי' ל' כיון דלף לידמה לי מעיק' וכבר כתבנו
כעניתין דמרן כשה"ע נייד מדברת הרמב"ם שלף ודלף
פשיטא ליה דדעת הרמ"ה דלף כהרמב"ם:

ואף מדכרי הרב עז שכיתה מרן מלבה מוכח
דטפי עדיף מה שריכר עמה מתחילה קודם
נתינה הקי' ממה שלף ריכר עמה כלום רק כשעת
מזריקה ס"ל ה"ה מק"ל שכתב דדוקה לה היה מדבר
קחלה מקי' ונקדימ"לף מהני מה שזרקה הקי' מחיקה
הכל לי לף מרטוי מעיקר לימקן קי' לה השליב מחיקה
ע"כ והנה זה קשה לימו כמשלה לתי עכ"ל מדכתי הרב
כ"ם מיהו משהר פום' לף משמע כן ולף זכר שר דכרב
עז הכריח כהרמב"ם נרחה דנם קרב עז לוזל ומודה
לשכרת מרן כשה"ע מדשהקה הרב ושתיקה כהודאה
ותע"ב שכתב כלשוני ומהרלי"ל דשיגרת ליתן ה"ל
מדכתב דדוקה לה היה מדבר עמה תחלה וכו' מוכח
דעדיף טפי מלי דריכר עמה מתחלה מלה שריכר
עמה כשעת נתינה רכשריכר עמה מתחלה לף שלח"ל
זרקה הקי' מחיקה לה מהני משה"כ כי לף ריכר עמה
מתחלה ה"ל לף הנו נלמר לשכרת הרבנים כ"ם וכ"ם
דשפי עדיף מה שריכר עמה מתחי"ל ושתקה ושוב לקח
ידה כחוקה ונתן לה הקי' לף שלף לתר כלום מלה שלף
ריכר עמה מתחילה כלום הלף בודק לה כחיקה יהו ה"ל
ה"ה מק"ל דלף הוי הי' כלל ועכירי רבנן דמש"ו
ריכורייכו כשלהת דמנלייה כדכרי הפוס' עלמה שם
דמז כלשוטם העהור דהרמ"ה כיפי חלי לה כהיחה
דלרטוי מעיק' וכמ"ד סיים עלם הילל וכתבל ריכר
עמה הקי' ושפי עדיף מלשכם הספרים ולהעתוקם הו
לתרן כשניפר כגדים דלין מזה שום דמו כלשון הרמ"ה
הו לשפוטי פלוגתא וכחבשי כעת כתמתה רכני הפוס'
הלחרונים לל מלחתי ריהיה להרב משלח משה לל חק"ה
סי' ג' והוכלה כש' קול כן לוי דמ"ט דפריך ליה להרב
כ"ח קבל דקשיטה וכודלי הלו היה מרן מלבה שם עין
השנחתו עליו לף הוה רחי לפי' חרבנים כ"ם וכ"ח משום
דקדוק זה ובוחר כפי' הרב כ"ח והטו עליה על כולנה
נם תומרי פלוגי לל שם ד"מ ע"ג דקי ליה לפי' הרב
ח"מ דהרמ"ה לף היים להסיחה דשיטתה מדכרי הטור
ליש כלופן לו ניחה קמיים מרמה והבנת נ"ל כ"ם ע"ם
סיחל דפי' הרבנים כ"ם וכ"ם יש כו כדי שכיעה ומוכיח
ויוקר מפי' הרבני כ"ח ושטו והח"מ דלף פלוגי מערעירי
ושפיר מליון למעבר ס"ם:

וזרק עוכרי רחיקי לה מחנה לפרים לל כהנהותיו
על העור ולל משמע דסכר כהרמ"ה
והלו כפי' ל' כהב ואפי' זרקו לתוך חיקה כשהירה ליון
בגילהה דעהה שהינה רולה להקדם יכולה לומר
במקנה קבלתיו משמע משום דגולת' דעהה הה לף"ה
מקו ע"כ ותקרי נשיקה עבר כפום רגלו לדיוני סדוום

חי לי דלק"ת דשהני הויה דסי' ל' דלמר לה מחלה
סהקדשי לי כמנה זה דהו"ל מרטוי מחלה משו"ה כי
נלהה דעהה שהין לה חפץ כקידושין ההם ול"ל קנס
על הסלע לף זורקו לתוך חיקה ושהקה לף חוו
קי' כלל הכל כי לף נילהה דעהה הלף כי למר לף
סהקדשי לי כמנה זה ושהקה וזרקו לתוך חיקה פשיטא
דסקושה כיון דלרטוי מעיק' ומהכא כמי כשיק לנה
הכרח דסכר רבי כעה"ע כדעת הרמב"ם דפי' מרטוי
סיינו שהקה ולף כעינן שהלמר הין לישכרת דלפי'
הרב"ח מיהכא כמי ניידכת הרב מ"ח ולף מלינן לדיוקי
הלי דיוקה דשהני הויה דסי' ל"ח דמיעד כנדי משה"כ
הויה דסי' ל' דלף ניעדה כנדים:

הדרי כי לדיכרת דשיטות כי הנה לנבי מעכר
למיכת כשניתין לשהקה ים הרב ח"מ דלית
לן ס"ם לה חשמני לעלמי מספקי מרן כשה"כ זלהת
למיכה פקושר הסנתי דשפשר לעדר דמרן פסק כהשיטה
דלישהה כשרמב"ם דמשום הניפהה מענה שום כמדי
פרוע ולהדוני המלך דחה דכרי עכדו כב' ידים דמדשיב'
מרן מלשון הרמב"ם ודלי לף ס"ל כוותי שהדי הרמב"ם
כתב לומרו לו דשיטו העדים לחל מרן כתב ולמרה לו
היה השמה ולחכי עפר ולפר כורע ומשתחו' מול הדרת
כשה מלך הים כעה ולף מדע מי מפיס שלף הים כתוב
כן ול"ל והרי לין כו ס"ם והמדפיסים כמקשת' עלם
שהיה ולמרה לו ועוד הרי לשון הש"ס שכידוע לומרו
ליה ולה ליה כיש"כ לומר להו וכו' ולין מרן הקדום
יעכה לשון ש"ם כמידי דנפיק מיהם טוכה לעכין דיכת
מלה ודלי דלין זה מן הדיוק ומ"ם התקדשי לי כר' ווים
לפשר דר"ל דכשלמרו לו העדים והרי לין כו ס"ם עלם
על לכו דלה סגי דיכידו כי לל השמה לומר ולכן הפך
פניו כלפי חשמה ולומר לם התקדשי לי כר' ווים
והנה נדול מדוכנו עט"ר עקר לדיוק זה דדיוקנת
כעניותי מעיקר שרשוני שכתב ול"ל הכל לע"ר לף רמי
נדון מרן לע"ר להחם כשמתן לו מחפץ קבלת השמה
ברלוטה ולומרה היה והרי לין כו ס"ם וכו' דכחין דלה
השליכה חוקו חייבי לקי' כדר"ה כיון שמעיק' כהרלינת
כקי' משה"כ כנ"ד שקידשה כש"כ שחפשם ידה כחוקה
וכו' משהקרת לומר דאפי' לם שתקה ולף ורקה הקי'
לין לחום לקי' ע"כ. הלף מכני עבד מרלע ולף כיונת
לדם לי לף זכיתי להכין לחמרי קדום עיר וקדים דהף
לנת ועירת פקפקתי כוה לדעת הרב ח"ת דשוקי
לפלוגת דהרמ"ה והנמ"ר כהויה דר"ה כדרי להרמ"ה
לף חייבינן להר"ה וקל כר"ת ולהנמ"ר חייבינן להר"ה
ועפ"ז חוששני לפסק מרן דפסק כלישהה דשפת ס'
מקו' הרי דס"ל דחייבינן להר"ה ת"ל כתם כהנמ"ר
דהלת הרב ח"ת פלוגתייהו מבום דס"ל חייבי להר"ה
ולה שתם כהרמ"ה דלף חיים להר"ה ות"ל מה יוסיפנו
זה דכר"ר לקח ידה כשוקה וקידשה כעב"ב והרי הויה
דהנמ"ר לקח ידה כעב"ב נמי ומפ"ה כפסק דס' מקו'
ופי' לה הרב ח"ת מבום דחייבי להר"ה:

ואחר כל זה הנה לישני המלך הביה לו בהיה
פלוגתה דחמימר ור"ת דפ' ח"ה וחיים לה
מל"ר מדכרי הרב עלמות יוסף ל"ל חשר חם לה מר
לסכרת חמימר מחקר דכב"ג ורלי"ם לף פסקי הלכתה
כמלן וכבנה"ג הביה דכרי הרב על כסקם והרב שתם
מדקה ל"ל כהב למן מה נעשה ישמי דיהמי הן הלם חוכן
חתרי יוסר שפתי ישיק מרן עלבה. כלף לחרוני מלק

שנחל ושלום אחר בשיקח הדום רגליו גם לדבר הזה יסלח לעבדו ולדידי הדיוט קוי לי כי"ד הין סוס חסר מהמית דהרב ע"י דלעקע"ד ירהם דלא תמרה הרב עד תלת כשבתי לותם עד שתמרה ויזם לחי אחל אם אשמח ויקידשם כע"כ והיה לא תמרה כליס לא חייבי' לה דהא כשתם השער כה דיבר הרב עד רחיקי כהלכה וכו' חס לחר שנתקור כהך דתמרי' דלמן כאשם מתקדשת תלת מדשתם ולא כע"כ לי הוי היכא שהיה כע"כ נמור לכל לי לחשום עד שתחת השום תמר ויזם לחי תהים מקו וכו' ומתוך דברי הרב עד לתרתי דתמי' אתרת רוצה לחי לא מהניא שכ"כ וכו' מדבריו לעתרי דהלכה כר"ת דקי' לא סיו קי' ולא כתמיהר ע"כ הרי מוכח מדבריו דהחשום עד שתמרה רוצה לחי תקר עבם לי מהני לי לחו ולמר מדברי הרב עד תלת קלל כתמיהר תלת היו קידשין ושוה כתב ולל כדבריו וכו' ורחם דחוק לי וכו' והקשה כן לדבתך לתיהר ותי' לל ת"ל לתיהר דקיימו דוקא סיכא תלת תמרה לין לכל תמרה לין לך היני נדול מזה והוא ככלל נקניתך דתקני' דהני תרבתם ולתרתי מדברי ר"ת הבלים עליה ום"ל דקי' לא סיו קי' היינו לפי' תמרה רוצה לחי וכי' ותמה על הרשב"ם למה לא פי' לכתל שהתמרה רוצה לחי וסיים עלה ומ"מ מפוך דברי רשב"ם למרתי דכולה קושיא דבתי"ם לחירי כשתמרה רוצה לחי ועלה קתמר ר"ת לחין קושטין לקי' ע"כ מכל לחין מוכח להדיח דהלחין כבבת ההלכה שים לחוש לתיהר כיון דהה"נ ורש"י לא כתבו כתתן היינו דוקא כהתנסות עד שתמר' רוצה לחי רבבה"נ לחירי לתיהר לכל לי לא תמרה רוצה לחי לחין לחם מתקדשת הלא מדעתם וזה בלבקע"ד כיוון כדברי הרב וכדין הרב שתם נדקה כהתמרה רוצה לחי סיה כנרתי שם מכל כע"ד הלא תמרה רוצה לחי לחין שום חשש לזיכת רבי"ע. ואשר הכיח מרן נלכך תהיה כפה"נ שהעתיק לדברי הרב עד ותלת חלק עליו מ"ה ס"ל שים לחוש להעתי ול לתרתנו רבינו ול כי זה דברו בל הרב החב"ה מלבך לכל התחנית וכל שלת הביח בבי' לענין הלכה לין רלוה מדהכיח הדעות כי כן דעתו ולדי כהבה"י לוח ס' כתב נתקדשה הלא לרוצה לחי' תמרה חוץ מזה לזה כלל :

ומבואי דהתיהר כעניינו כעשם הב' תנוים פלוגתי' דרבוותא לי בבי' עד הרוצה לו כידועה מני ומזה ליכא ס"ם מתוך ההכחמה ומרן מלבת דתני יחו הנפלה תבת רבני הרב כ"ת דלמה להדיח כלונתא דהרי"ף עם הרשב"ם דיהיעה לקיל לו מהניא לו לא כהדיח בלונתא דהתקדש בע"ח ותוה הילד תירהו ורבינו ישב"ם לחתרה בנדלה כרבי קדוש לי נביר בדיק יסיד עולם הלי יהבתני ואד"ם קל הכסף והבני הבלהבלים בקש כרך מרה היה ולחתר לחי כרך אחד דבני הרב כ"ה כוה לאחד האשמי בעבר בחוק הבלי הקיש שיבא לקע"ד כי לוך ועלה על הדעת הטעות אחרת"ם התכסיר כעירי ידיעם בלא רלוה תשום אחשם לקי' דע"ח והרי התרבני קרי בחיל דלא היינו טעמא לא נגע ולא פנע ולל בתב הר"ם בתבי' דהיכא דל' תן סעדים לא רלה נתינת מעטעת לין לנטל בכל הקי' אחד אחשם לרבני רלף דתנינן לקי' והע"ג רבתמ"ג בישת לקי' ולא מיסם ת"ג רלוה מבשה ולא היה בת בית התקיני

ת ומיהה בלא נט ועוד לם פד רוחם דבר מוכיח נרת' שיבול להעיד ובדנבאלו רלם נוף המעשה כרלמרינן בנוטין ובקידושין וכ"ה מוסרים הן הן עידי יחוד הן הן עידי כיהם וכו' ע"כ הרי מפורש טעמו ובמוקו דהא דלא בעי עידי רלוה מתם אלא כידועם למוד סני כדלמבחן לכ"ם דלמרו הן הן עידי דיחוד וכו' ולא קוי טעמא מפוש דחוששין לקי' דע"ל ולאו הוא הבי כוונתו ול הול"ל ועוד דנם עד הרוחה דבר מוכיח חוששין לעדותו כדחיישי' לקי' דע"ל ומתן דבר שמייהו דב"ם אלא ודאי דעתו שפתיו כריר מלגו דמלחר דהכשירו כ"ה בעידי יחוד נם בקי' דכוותה בעד הרוחה קני ולא עוד אלא כדך שכל לא ידעתי שכו"ל לוך הלוה הא בפא דחשוש דחוששין לדר"ף דחיים לקי' דע"ל משו"ה מבשרינן בעידי ידיעה בלא רלוח ומה ענין שתיעם אצל הר בימי ווהל שיעור נער וכעור לגבי ולא כיוכח להם לי להבין חמרי קדוש בחתי ס"ם להחתיר שהמעיל דלעתה הלבה בהרמ"ם דלא כעיבן רלוה וחל"ל הלבתא בהרשב"ם דבעי ידיעה ורלוה דילמת הלבתא כמ"ר דהתקדש בע"ח חוששין לקידושי דהא כיון דהנחנו כמונח דהלבתא בהרשב"ם דבעי ידיעה ורלוה מ"ל מוכרח דקל"ל דהתקדש בע"ח אין חוששין לקידושין דהא כתה הלוה לפי דעת הרב ב"ה שבתב שהשאר דהרשב"ם פסק נבי קידושין דוקא ב' עדים ובידי אחר מדל"ת הלבתא בת"ר התקדש בע"ח חוששין לקי' והרי קבוח הלבתא מהלבתא וה"ל בהפוך שם"ם רבינו דהנחנו כתוכח דהלבתא בת"ר אין חוששין לקי' דע"ל היכי מלינן הו למיתר דילמת הלבתא בהרמ"ם ודאי אחרת דהלבתא בת"ר אין חוששין לקי' דע"ל דהא בהא תלוי ואלו אחרי הלבתא אין חוששין לקידו דע"ל וא"ל

קשיון להדדי :

ומיהה הבה לא הבת לאחי דהשם מרן מלבת מוסם ס"ם דפלוגתא דרבוותא דהרבה מן הפיסקי' ול סברי מרן שם פלוגתא אד היח ולא ברית אלא בא' פסיקי' מיברא כי הבי הפעוט בהבתי מוסם ס"ם ברלוחי הרבה מן התחרוטים ול נמה זוכר הרב יד לחתן ול בזתבתי בו ויש שבחלקו בהדיח על הרב מוהרלבו והבשו מניח ובוח וקול הלבתא בהרמ"ם ובבדע לפיסבת חיתרת רבה חיסבלה כי סברת הרמ"ם ול נחתה קדחי לה רבני התחדוני' תור"ם ואחר רבוותא וגם פי' הרב מ"ת בתעבע רחוק הוא תלה ועל הבל קול הלבתא בהדחי והרי הרב כ"ם עינו רחם להדה מ"ת ובלונ עליה והשתא הבת התיבת בעניותי יד עניי מן מהבל ינעבע דנם לו' חייסינן לבל ותת ולנתה לן [illegible] סדיוחא לן [illegible] בהרי"ף ורבינו ישב"ם ורא"ם ורשב"ם ורבינו ירוחם ורבינו ישעיה ורבינו יהונתן ורבינו אפרים ורבינו שמשון ורבינו אליעזר ורבינו שמחה ורבינו יעקב ורבינו מנחם ורבינו יוסף ורבינו אשר ורבינו יחיאל ורבינו יהודה ורבינו שלמה ורבינו משה ורבינו יונה ורבינו יצחק ורבינו אברהם ורבינו יהושע ורבינו יעקב ורבינו שמואל

חיירי ת"ל הלכתא כהרב"ח והרמ"ה כשניערם לויורי
דילמא הלכתא כהרשב"ם ותו"ל הלכתא כהרא"ם
דילמא ההפכא עקרה לקידושין ונם לפי מה שניערתי
בקונטר דענתי דלפ"ד הרמ"ה דהרמ"ם והנמ"ר פליגי אי
חייש לדר"ה או לא כמנהג דמרן סכר כהנמ"ר דחייש
לדר"ה ותלבר מ"ש כתפוזי דיש להסתפק כפי פסק מרן
מלך אפי' כתפוס כפשיטות דפסק דחייש לדר"ה אפקתי
פסקתא הכא ג' ספקי אמת הלכה כסרבניס כ"ש וכ"ש
ותו"ל הלכה כהרב מ"מ דפליגי כדר"ה ולפ"ז לפנ"ז
לדר"ה כדפסק מרן דילמא הלכה כהרשב"ם דכעי'
ערי רמיה ותו"ל הלכה כהרא"ם דילמא הפסכמה יש
לה כח לעקור הקידו' וכל דליכא ג' ספקי יהו דמקלינן
בם ולא כצית נט והו מלבר מה שיש להסתפק עוד
אמת זרקא הקידושין תכף ומיד. הנה כל ערכתי מילי
דקטיעה דאמרינן ואמרי לה ברי ריקא ריקא דליכ כיש
מתא אפי' לרועה כקר לא מעלי הכלה דשותה כלה
פשיב משמה תעלומים כרם אי וכאי יהיו לדעון הכר
קטן לעלות על שולחן מלכים ואי לא נסוגותי לאחור
ומעתה נפיקנא מן קדש מרן מלכא כלאחר כעכרים
פניו למטה ומחוי קידה ק"ק כורע ומשתחוה ומרכופתים
דף לדף נקטן שמא יטה:

הלעיר משם נחלנטי ס"ט

וזה לשר השיב לי הרב כתוך כתבו כתב הקדם:

ראיתי לאחר בל הכאוב מ"ש כתי"ר על עניין הקידו'
כתענו שעברתי כבל דבריהן ומבט עיני
מאשר השיב עלי חיום הסנוף על דברי בן אחת כי
כנקל יש לדחות הסנוף הנו' הלמנם מפני כלכם כי
מיום הדשמון שלחב שהלילתי כימים פחים מטול הייתי
על ערש דוי ולאו כהיום הזה לאפוי לא פלטינן מפאי
נעורה דין נרמ"ל ידי לקודות לחזר על המקרא
בעגילה ספר ע"כ אות והות ולולם על הכליה בקשתו
לשר כתב לי כי קשה הדבר להכי: לידי נט הנה מכמה
נועתי לשר הכיא הכ"ר כשער דלילתי כתבתיו וגם
מפני הקיבה הזקה לשר כתב כתי"ר כי קשה הדבר
להבי' לידי נט נרשם בעיני כי מקום יש כרחב להחזיק
כלא נט ויש להקל כדבר והמיקל לא הפסיד וכאשלומו
ינדל כנס"ר והלילו קשוקתו המעתיר בעדו נאל נור
עוזי:

יום טוב מלנגזי ס"ט

אמר הלעיר מנ"ן לאחרי מופלג רשה הלילתי להדב
זלהם נופים כספרו הכסיר שמחת יט סיתן
לא שכתב וזל מ"מ לדירן לילו מכלה ומוריד וכו'
מייבו יכולין להקיר כך מטעם ס"ם דפלונתא דרבוותא
וכו' ומיבין דעלמא לפי הסבמת האחרונים דס"ם
דפלונתא דרבוותא ס"ם הוי לענין לימור ע"כ הרי
גילה דעתו הרב זצוק"ל בסדיוק דס"ם דפלונתא דרבוותא
שפיר הוי ס"ם לענין לימור ודו"ק:

שלחתי הפסקים הנ' לרבני מקה נוקה נעם ואז ניש
קשוקתם כרמתה לאור כי יקל:

זה החלטנו להסתעטש בדברות קדשם ע"ט
כדי שנערוסס פתח דבריהן ופיר על פתי

שלחתי הפתגמים דיקר לירי קיים הטוב אמת
ספר דשתח לה להלי שתשחת מהכת מ"ש כתנת"כ
דשלף נעיין כשם ר"נ והכיא לוחה שם מרן בכ"י קיימן ל
ופסי' מ"כ ופסקם שם מור"ם ס"ח וכתב עליו הרמ"ם
שם סק"כ לך קשה וכו' ועיין בכ"ח וכו' ופי"ן וכו'
והקשה עליו מכ"ר כרב הפוסק נר"ו דאין זה כוונת
הרב"ח וכו' ותו ק"ל ע"ר הרח"מ כדעת הרב"ח וכו'
ויותר יגדל תמיהה וכו' כמ"ש כר"ק. גם שתעבר לק"ד
להלין כעבד הרח"מ כמקלת השגותיו שהשיג עליו ואין
להאריך אכל כלאי' לתתרו דמה שהעתיק הרח"ם כדעת
הרב"ח דכוותו היא ותו כדי לתרן מה שנרא לכאורה
דב"ד היכים אלו שקרלו ניכהו הם פשיטא דאין זה כוונתו
וכתב"ם מב"ר סי' כתחלת ד"ק ודברים אתמיהים ניכהו
והדברים רשויים אלו וכפרט שכבר מלה עזר כנגדו
תלה רמשיב ליה מדברי הרח"ם נופיה שכתב כשיעין
כ"ח סק"כ כרם מה שהזינו עוד כמלי דאיתי שיעתא
לדברין מתשו' הרו"כ דסי' ק"ע רלה שמה מקיי' דאדרב'
מסתבר לעין הרו"כ ירלה דמפרש להניה דהרמ"ה
כדפי' לה הרב"ח וכי עד משמע מזה דהרמ"ה כשניערי
בנדיה קלי משתעי זהו המוכן לע"ד מלשון הרו"כ
ליתרי לן מר בזה דשלן כדיין לקע"ד לה כן ידמס
ולכבוו לא כן יתבוב אלא דאדרבה לאידך ניקא
כדמשמע ליה להרח"ם דשכי הן משמעו ודיהטו של
דברי הרו"כ ואין סובלי' פי' לאר שהזה כיונתו להסיק
כ"ם דאין לחום להנך קידושין כלל אליבא דב"ע דאלשם
פתב דאם כשנתב נתיכת הכסף וכו' והכיא עלה סיניא
דמשעתין ותהי דפי' ופלינו כה פוסקי הלכות דהא
ודאי אליבא דהרמב"ם ודישרן סתיכין עליהי דפסקו
פרבא וכו' הא ודאי דב"ם אין לחום כלל לפי' אי לא
מוה כנרז שהשתיל וניעד ואפי' לרעת הרי"ף וכולי ג"כ
אין לחום ישהשעירו שהשתיל ושוב הביא וכפ"ה כתוב
וכו' ובתב הרמ"ה וכו' והייבו לומר דהא עדיפא דאפי'
כשעת מ"מ דמקדש כשתיקת מציבו שכתב הטור כשם
הרמ"ה ודוקא וכי' ולדברי אין ל"ל כלל שהיה כזריקת
וכו' וכוונתו פשוטה לומר דלדברי הו אין לנו לריכין
להאי טעמא דבתיבת אליבא דהרי"ף משום שהשתיל
וניעד אלא דלדידיה דהרמ"ה אע"ג דכל שהיה כזריקה
שלא דנם כדלא ורק אין לחום אלא היה שום דיבור
קידושין אפי' לשטות יהו וכו' והאי דלא היה שום דיבור
קידושין לא קאי אשתיקת קידושין כדמשמע מד"ק
ומתר נר"ו שכך הכין ככוונתו אלא דקאי על קידש שורק
אלא דיברי כיניהם מקודם לכן ע"ש קידושין וכדברי
הרמ"ה דכל דלא מרציי ורק לא קדש ולא שריכנו
וכו' ושוב סיים וכתב והרק בחיקה קדש ולא דיבר לעין
קידושין הייבו כשעת כתיבה אלא עד לאחר שורק ומיד
משתעי ביבר וכו' דמשמע מתחת כל זה שלד"ה כין
להרמב"ם בין להרו"ם כין לטטור והרמ"ה כל השעתים
אי"ת כ"ם ואין לחום לקידושין הללו לכ"ע וזו והאי
בוונת הרו"כ ונתנה למד דס"ל להרו"כ דהרמ"ה
דאיירי אפי' כדלא זרק והאי ס"ק ליכא וזהו דמייתי
סייעתא לדבריו מדברי הרו"כ והיא פשוט וכרור:

וכן גם לנחמנו מלאנו רלינו למהרשד"ם כתשו' לא ה
סי' ע"ו רחכי משמע ליה לדב לדעת הרמ"ה
כתו דמשמע להא להרב"ם והרמ"ם והרב"ח דאפי' לא
ארקם ומיערם כנדיה ה"כ תשם קידו' ודלא כדמשמע
להרב"ח וכתו שירלם סתעיין שם כדבריו שאחר שהביא

להרב

לגברי אדע"ג בקצה ולא משמע כי פוטל הלקוחה שהיה לוקחה וכו' לו דכשלמא אם משם זו היקה עומדת ולא תיקה ביטלת השבעה חוס משרינן דלא כלום הוא וכו' לעום כדברי דמשמע כהדיא דס"ל לרשתו דכל דלא שקלוה לקידו• גם שהניחו על שולי מקום וריקתו ולא ניערתו אין כאן משם כלל ועוד מלתו דהאי סברא הכי רב הרמ"ם לא כפלוגתא ולא דחוקה היא דמשמע להדיה גם כפום' הא והרבה מן הא' מוקין לשיטתיה דגם דלא ניערה לא הוי חפי' ס"ק תחילת דבר רחה החיבו לרבו בא"ם עלה דהחיה כרייתא דקתני כשלתו וזרקתו כיס שכתב כשם ולא דרוקא שזרקו לה בחיקה וכו' כי לעולם כשנתנו לה כיד ולא זרקתו לפי' שהקם היה מקו ולפיך חיקה אם שהקם לא היה מקו לפי' לא זרקתו ולפי' אם תמיהה אין עכ"ל ואתב עליו הר' מקרת סופרי דרב"ד ע"א ממנם הרמ"ם ידלה דס"ל כן והכיולו הטור כסי' כ"ח וכו' פי' כשעה שנתנו בתוך חיקה לא פשעה יד לקבלם אלא עשתם עלמם כמי שלינם בעול' ומע"ג דלא הבליטם אלא שמרתם כיון דלא שקלתיהו מיד ודפי' אלא שהלית וכו' ומתוך דברי הרמב"ם כתב"ד מה"ה נר"ם ל' הרמ"ם וכו' ולפי זה יהיה דעת הטור והרמב"ם דס"ל הבי וכו' ולא דפי' שהם בתוך יד מתם ולא שקלוהו אלא יהיו וכנון שהיתם יד פקום ונתנם פוק בחיכה כל אלא עשתם שום הורלה היינו בחיקה לדעת הלת שכתב רש"י דפי' אלא זרקתם לתו כלום הוא והם לדעת הרמב"ם והטור כן ושוב כתב שם דגם הקום"ם ל' הרמ"ם והכריח כן מדברי הטור שהביא לדברי הקום' וממ"ש מרן פ"ד לשום בקופן דלמדני מדברי הרמ"ם דמלבר דדברי הרמ"ם בפשטן דגם כלא זרקה דהוכה מקו' ובדעת הרא"ם והרב כ"ם והרד"ה ולא כהרב"ח אלא דהא עדיף דדבי' הם אתו ומכרתו החום והרמב"ם ורש כולהו ס"ל כותיה דהרמ"ם דכל דליכא נ"ד מקידם לכן גם אלא זרקתם ושתקתם דא"מ ושתק ועוד היתם לדעת הקום הנו' גם דשקלו בתוך יד מתם ולא שקלוהו אלא שהיה פתוחה ושתם לקוכה כל שהלת לא עשתה שום הורלה כפשיטו' יד היינו בחיקה ולפי' לא זרקתם א"א כ"ם היכא דמתחילה לקח יד בחיקה אלא כרטוה ומתן כיד הקי' כל אלא עשתה שום הורלה גם אלא זרקתו מקו' וכיון דבר"ם דמציקר' כמי כשבר קפם יד הטערה כיד חזקה ואלא לרטוב הוא דהפם כם וכשתה והיקה מכרחת יהא והוא הפם כם בחזקה כמו שכתה כשהלה דהתה פשיטה לכולהו הנך הגאי דלמתן הקום והרמב"ם והרמ"ם והטור דגם אלא זרקה היתם הקה דלא הוו קידושין כלל ועוד נכתה לקמן מעניין זה דכתה:

ועוד קתם ועמד מב"ר הרב הפוסק נר"ו כתלי ליגתה דהרמ"ם כתב"ם ויותר מדה לפרש דברי הרמ"ם כפשטן והוה חולק ע"ד הגמ"ר וכו' דלוך לא הרגיש מהחיתה הגדול על פי' דא"כ לוך דברים כעה"ז הכיה לדברי הרמ"ם כתתם ובתוך כ"ד עסק להחיה דלפיתה וכו' גם מפסקי מרן כשה"ז לוכח לקתו טוכתא וכו' ובם כתב"ם כפי"ק. גם לזה לפקפ"ד לו ולהשיב כעדו דלפי"ז ס"ל כשיטת מ"ד דעב"פ מכתי לא תמיין להדדי דשקלו הוה דליפתא מהא דהתם לאו היינו עיקר עבתא דתזו כה לתום ולהחמיר משום דפי' לא כ"ל דבדיעבד הוה דפי' שלא היינו עיקר עבתא דקכלוהו מעיקרא לשם קידו• וכיון שכבר נתלוים להתקדש לו

כהחיה דליפתא וכו' וי' דס"ל כקידו' לא תייבי' שכשתם רשות דהם לוקחה דחדר לוישדיהו מידה חכל כשלה הוה כ"ד עעיקד מתן לומא לן דס"ל ולכך שתקה וכמו שכ"כ מהרש"ך כא' סי' ט' וכשניות סי' קל"ד והכיה דברי מהרי"ט כא' סי' קל"ח וקלקוה גם דלוקה ליה פירכה כתו שלשם ומחריו נתשבו הרכם מן שפום כדחויכן למהר"ח כלוי ולהרב מצלח מצם שם שהכיה לו כדף מ"ח ע"א והנה דברי כת"ר נלחתו מלד ויש לפס ע"מ שיסמוכו וכו' והנם דשוב עתד עליו כמ"ש מהרי"ט כשינוי מעט הא ככר חוכן ליה דמהדר קדד מהר"ח הלוי שם כדבדום כ' כדף ח' ותכרים לנוזיה ויש הדברים על מכונם ובכה ולל ומעתה הא שמעתא דיחא טוכא ולין מקום ללון לפי' כתלא נימא לא מפרכי' דמד כמדוכר דלא קויתא כלפין כלל ולא נרגא דבדי הרב מהרי"ט וכו' ע"ם הדף שם ועם דהשתא לפ"ז מצוכן למיתר שפיר לדעת הרח"ם דלוול כהאי שיטתא דגם לפ"ד הרמ"ם דס"ל דכל אלא נילתה דעתם שנתרלים בקידו' אע"פ אלא ניערה לוכן קידו• משום דסכר דלים הלכתא כר"ם כדרי' מוכו מן התיתם שם יכבור בהחיה דליפתא דתקו' מספק דשתני התם דליכא לד לו' דה"ט משום רמעיקר' קכלוהו לשם קידו' וכבר נתרלים להתקדש ולאו היינו עיקר טעתא משום משם דר"ה כדרי' דאי לא כ"ל לשהיכוהו אלא כרתתן ומתלא לוכן עוד מן שתיתא לא מדברי רבי' בעה"ט ולא מפסקי מרן כשה"ט דהא ודאי תרויהו לוולי כהאי שיטתא וסברי מרגן כהרי"ף והרא"ם וכמו שנכאר לקמן כם"ד ועם כ"ז שפיר פשקו להדיא להרמ"ם בפשטם ולאו כהרלי ניכהו דשתני הא מהא ונכה טורת כיניהו כרתתן והיינו טעתא דלא פריך לה מדברי רבינו בעה"ט לוך לתנם ע"ד מור"ם פריך שפיר לשיטתיה דסבר לא מר הרח"ם דגם כהחיה דהגמ"ר תניכא דלא תרלוי גם שדיכר עתם תחילה מאחר דאח"כ לקח ידה כחזקה הו לא קתכיון תדיכורא קמא ובכ"ז מאחר דהיא לא זרקם הוי ס"ן וא"כ לוך פשק לעיל סי' כ"ה ס"ו דברי הרמ"ה בפשם דלעיל"פ אלא ניערה היכה מקו' משום דלא הרלויי ולא שר ע"כ הניח דברי דהשתא ניכהו. הכל לדידים דתתן בפשקיו שפיר מציכן לתיקומי לה להכי תדשי כדתתן ולאו סתרתי ניכהו:

והשתא דהתיכת להכי שפיר מציכן למימר כת"ש מב"ד הרב הפי' שי' ומ"מ משום חומרת דקי' מצי לעלתי לת הרח"ם דס"ל כ"ם וכו' ככתוב בד"ן ולין נפתר מתתתו מדברי מרן שפשק לפהיה דפיפתא דמשמע דפתם כהגמ"ר וכו' וסוקר ד"ע דפשק להיה דהרמ"ם בפי' ל' והוכרח מתתת זם לידון כדבר חדש לו' דהוי סתם וחכ"ם מחלוקת הלבה כפתם וע"כ דל מהכת ס"ם לדעת הרח"ם הלדידן דקכלו הורלות מרן כדי פתם לן תנת כהגמ"ר ולא נפתר כידיעי כ"ם ע' ומשום זה נידד לו' דלפשר דתם שפשק מרן כהיה דליפתא דס"מ משום דשכר לה כהרמב"ם דלא חיים לדר"ה כדרי' הלא משום דשתת כתדי תשום ס"ם ועכ"ז היא קיים והיכר הם"ם כתתור כל כר"ק כר"ו ודבי' לגן כדידן לעקב"ד הדברים הפשוטים ידחוקים תדא דהא והאי כל כי האי טילתא לא תיקרי בתם ולא כ"ם מחלוקת לפים תם שתכרו לני דבוקי כבללי מרן בשה"ט דבב"ת שכוכב ויש תי שהו לאו משום דהדכר תלוי כמחלוקת פוכב כו אלא כל מקום שמוצא דין שלוני נזכר ב"כ

כשאר הפוסקים כותב עליו לעתן וז"ש כ' שתו וכתב"ם הסמ"ע וברם"ך כהרכבה מקוימות וגם כתבו כן שאר האחרונים ועיין בס' יד מלאכי וכיון שכן גם כענין בלבניני מאחר שלא נתנה לדעתך מרן ככ' כשאר הפוסקים דבר זה שלא הרמ"ה הוא שהולידו ומצליחו ועל לחלק ולידון כדבר חדש דדוקא וכו' כמ"ש רבינו הטור משמו ולא מצינו לשום אחד מהפוסקים שהזכיר דבר זה עד שתתמה הטעה הסופרים שכתוב בהם הרמב"ם ולא ולא מצא ג"כ מי שחולק וכתבו שכן משמע מדברי מרן הב"י דה"מ להני גיסתא דלא דיוקא מלן דבלוש לא הוה שתיק רב מניה ומשמו לאחבי כתב בפסקיו בשה"ו בהאי לישנא ל"מ שתו"ם בעונת כלה אחת ואח"כ מחלוק בפרע שבכל בהא ולא מקריינן בהא אחת ואח"כ מחלוק בפרע שבכל בהא שום פלוגתא דהא והאי תריוייהו סתמי יבאו והוויא הא כשאר מקומות שב"כ גם דהן מתמי שהות אחת מבנה:

והנ"ל דהא נמי לישנא דה"ה לומר לדעת מרן דהאי דפסק להא דליתא מעשה דשבר לה מר כותים דהרמב"ם והידען סכוותין עלוהי כדקרין לה מב"ר נר"ו קדש מהתיא בעונת אשתו דרכיהו הגדול רכן על כני הבולה הוי חיים עד העולם דהוכחים מעשיו הלשון בבן הזהב דמרן דלא קקני כלישנים דרכים הרמב"ם שהרי הרמב"ם כלשונו כתב וכו' ככתוב כד"ק נר"ו. ומלן דתיתיב שפיר קא מותיב דליכא לרמויי כדאמי לה תב"ר נר"ו כדכרוך שניות דמי מכיון שלא היה כקוב וה"ל וכו' עד וכל הרכר ההלוי כדפים מה דאיה ממנו כמו שהתמד כד"ק נר"ו דכל זה אין כדין אחרי פס"ר לא שמיע לן שהרי חוינא ליה להרמ"ם כשפסקיו ונקט ליה להאי לישנא כדכדוקו ומתרה לו וכרי וכו' וכן הפתיק כמו שתרו כלישניה דלכבו ומתרה לו ומתר לה וכדברי הרמב"ם שכי נקט ליה לתרו לו וכרי אין כו ס"פ ומתר תקדש כד' זוון וכו' וכיון שכן למאי מרן כתחיל דקרו נקט כוותיה דהרמב"ם דלויי כלבי העדים יב"כ כד"ק וה"ל וכו' כר"ת והמדפיסים מצאו שהיה ומתרה לו וכפוף ליפנים כתב ומתר התקדש לו כותים דכלשון והרמ"ם ודקקיק נפשין לומר דהייטו כשלתרו לו העדים וכרי אין כו ס"פ הכא פניו כלפי חשבה ימתר לה התקדשי לי כד' זוון ולא שנה לא מתר כלישנא דהרמב"ם דמתר תקדש כד' זוון והייטו שהקשוכה היכה להשוות לאחי והתם העדים שלתרו לו וכרי ה"ל ס"פ והוה הכיב להם שתקדש כדין דהשתא ס"ם הני קרי ליפני דלא תנאו לתרוייהו משלה והתשובה כתב נוונה כלפי העדים לויי תשר לא כן כתלי ליפנה דתרן אל דנקט לה חדא כלפי העדי' ומתרו לו וההשבה היכה כלפי השבה ומתר לה התקדשי לי כדין ולא נקט נם כשיטה דמלכיה בהאי ליפנה דדכיה הרמב"ם ממש דמתר תקדש כדין כדנקט כריפה דמילתיה כוותיה דהרמב"ם אלא ודאי מיכרח לומר דהכא דיוקא דדייק כמלתיה ונקט לתרוייהו כחדא נייפא כלפי השבה דלמרה לו ומתר לה כשיטת הרמ"ם ובנו ראבה שכתבו כן ולא מהיה כתוב כר"ת ומ"ל והמדפיסים חשבו כאשר עלה על דעת מר הר הפוסק נר"ו דתי מכריחני לומר כן כמקום דליכא הכאי דיקי גרסי כלישנייהו וכבר כמקום שהלשון מוכרח מעצמו מציאת דמלתיה ולא מצינן בנויי דמיקי:

ועוד דהא נמי לישנא לפע"ד דלאי מפשר לומר דמרן נמשך כפסקיו כותיה דהרמב"ם שהרי הרמב"ם

כתב וז"ל אם מת אחד מהן קודם שנתקדש כדין אם מהשנתקדש כן מתו שתקדש ה"ז שפטתי שלאחר מ"מ נתיבם מועלת כלום ותהיה מתו' מס' דשמה תהיה בחנותה בתקיום לאחר ס"ם ע"כ וכתב כן והאריך בלשונו כ"כ לעתדו דהן מתת הלכתא כרבה דכל שתיקותא דלאחר מ"מ נלאו כלום היא וליכא לאחלק כין אי יהבינהו ניהלם בתורת בקדון או בתורת קידו' דנם אי יהבינהו ניהלם בתורת קידו' ה"כ כיון מיתים כלל הלא אמרי' אי לא כ"ל קיימינהו כדאיתא לה ר"ה בדר' אלא דהלכתא כרבה דלאו כלום אלא מתו' מפסק מעשה שמא שום פ' בעדי וכיון שכן ה"א דמרן הכי ס"ל כותים כהרמב"ם הכי הום כ"ל כלישניה דהרמב"ם מתם אם תאמרה הן מתו' ואם בתקח היינו כלום אלא הדי זו פ' מתו' שמא ס"פ כמדי הי ס"מ אלא ודאי מוברחין אהי לו' מדאלא נקט הכי אלא קולר הדברים ומתם וכתב הי ס"ק ליתר לך דכוותיה דהרלב"ח והדמ"ם מתתכרה דס"ל דנם דשתקח והוה שתיקה דלאחר מ"מ הי ס"ק ולא דמיא לשתקח דאמרי' דלאו כלום דקדושין שהי דתיתם לה מיתם מיתה לדר"ה כדרי' אכל לאו הייני עיקר טעמא מש"ה אלא משום דליכא נמי דמשיק' כי קכלתיהו לשם קי' קכלתיהו וכדאמרן לעיל ומתתר כהן דליכא דתרן מידך דיק שפיר כדאמרן ושוה שהא מצאנו לרכי' כשה"ו דכתב להלן להך הרחי להא דליכא ולהך דהרמ"ה והא ודאי דלהכעה"ט מ"ל לדון לה כדאמרי' לה לדידיה דתרן דהייטו טעמא שמא ס"פ כמ"ש שדרי הוה אזיל כשיטת דהרמ"ם דהרמ"ם דלא חיים לה להא אלא הייטו טעמא דחיים לדר"ה כדרי' ה"כ הא ודאי דנם לדידיה דתרן דנקט הכי כלישניה כותיה דהשוד תיכרח הוא לומ' דלאו הכי הוה טעמים כותיה דהרמב"ם אלא דהייטו כותיה דהרי"ף והרא"ש והרמב"ם ל"ל ויהו ליכא לכבותי ליכיה דמרן כפסקיו דילמא סתם כהרמב"ם ומתתר כהן דהא ודאי מרן מלבא מיזל לחוד כשיטת הרי"ף והרא"ש ופשעתייהו מוזה לה ספק כשאר כתבר לוד מב"ר נר"ו וכמ"ש עלוי מוה"ר בנדול ליט בקדם והדר דינה לדעתך מובא"ל דלדידן דקכלנו פוסקו מרן הו ליבא כ"א ספק ה' כלתור כל"ק נר"ו:

האמנם אנן לדידן דס"ל לייביהו דרכבעה"ט ומרן דחוד"ל בשיטתיה דמהסיא דניפתה ליפתה פוסקת ואינם סותרת מחתתם לרכרי הרמ"ם דשאני סהיא דניפתה כהרמ"ן ומשי"ם פסקו לשתיהן שפיר תלוין למיתר דחיכא ס"ם כדהדך מב"ר הכי הפו נר"ו כרישה קכבן מי הלכתא כהרב"ם והרב"ם דכרלא מהנוו כ"ע ל"ל דלא הוי קידושין כלל נם כרלא ניעדה ואח"ל דהלכתא כהרמ"ם דהנמ"ל אתרה למילתיה נם כרלא מהנוו וכל שלא ניעדה הוי ס"ק דילמא ליה הלכתא כהנמ"ר אלא מהרמ"ם דנם כרלא ניעדה לא הוו קידו' כלל אכל פקיפא"ל מה שנותר לענדנו הוא דמילתא דנה דהוי ס"ם כבלונתא דרכיותא וכבר מחרוך מכנה כחת"ם מי' כ"ה כהנכי לוה כ"ם ונ"נ וכן כתה"ם מי' ס דרכים יבילים הם תלון דם ל"ם כפלונתא דרכויה חד פפוקא הוה ולא חציב ס"ם עד דאיכא הלא קפקי דהו מוזלינן לקולא וכמי שמציכי מרן מלבא רכי הנד"ל כד"ק זהה ועוד ממתם דהה תיכת לרעתך הרח"ם דשבר"ם מעשה לכאי מילתא כבלונתא דהרמ"ה והנמ"ר והרמ"ם

ס"ל דנם בדלת ניצרת מ"כ חשם קידו' אפל מה נעשם
ביום שיזכר כנו הרכ"ח והרעז"ל דמ"כ בלה קלחתר
פרמ"ם כי אם כדניצרת אכל בדלת ניצרת כ"ע ל"פ
דיש כאן ס"ק דהשתא ליכא אלא הר' ספקא אי הלכתא
כהרכ"ם והרכ"ה דלכ"ע מ"כ קידו' נם בדלת זרקא אי
הלכתא כהרכ"ח דלכ"ע כל דלת זרקא מיכא ס"ק וכיון
שכן עדיין התשאל דהשוכא כמקומ' עומרת כפניכו על
קרר זם דמ"כ אלא ס"ל דס"ק דלכתי מיכא למעכר
ס"ם נם לדעת הרכ"ח והרשז"ל ולימא הכי ספק אי הלכ'
כהרכ"ח והרעז"ל דס"ל דלכ"ע כל דלת זרקא טוב ס"ק
אי דילמא הלכא כהרמ"ם דס"ל דפלינו ואף"ל דפלינו
דילמא הלכא כהרמ"ם דאפי' לא זרקא נמי מ"כ קידו'
הא פשיטא דהא ליתן לן למימר הכי מאחר דנם לדעת
הרמ"ם הא מיכא הנמ"ר דפכר מר מליכא ס"ק דכל דלת
זרקא נם דלת הרטוי מיכא ס"ק הא ודאי משום חומרת
דקדושי מיכא למימר הכי דנם הא"ל דפלינו שמא הל'
כהנמ"ר וכרייכן ס"ם להחמיר כמ"ם דכיונו הנדול :

ברם נם להא נמי מה שכתכה לקע"ד דאפי' מקום
יש כרחם להקיר כנ"ד מהם"ם החמור דלמאי
ניחום לה אי משום ס"ם כפלונתא דרכוותה הל הוא ולא
מוכי לקולא אם לא כנ' ספיקי הכא נמי כ"ם ליכא
נ' ספיקי דאלכר דהא ליתא ס' אחר כמ"ם דכיונו
שנדול דדילמא תכף ומיד זרקה כתוב כר"ק וכוד אכן
נמי ניחא נעשיקר מי ייאמר שקבל לותם מאחר שהעדי'
תכף ומיד שמעו הדכרים שילאו מפיו הפכו פניהם
ולאו מן הכיח ולא המתינו שם לרחוק כוף העכין אם
הטוכעת מניע לתוך ידה דאף' וקדוש לודאי אלא קכלה
כלום ואם נפל בחוד העוכעת לארץ וכו' וכמו שכן כתב
כל זה מהרם"ח כם' כרם שלמה סי' הנ' לעוש מלבד
כל זה אלא דנם אם אנו אומרים דכ"ר לא זרקא הקדו'
ליכא נמי נר לנקל דכל כהך מילתא כדאי לא מציכא
ס"ם לכד אלא דהוי כהלת ספקי וכמו שכן מניכו
למהרשל"ח בקצו' ח"ח סי' כ' וק"ע שכתב דכל ספיק
דכרי הפוסי' מפורשים אלא דליכא לפרש נפך ניחא
לי לאוקי נוסח נם דלת הוו אלא הרי ספיקי מאחר אלא
כתפרש דשקו הו"ל כנ' סכקוש ומוליכין מוד המיחוק
לכ"ע שכ"כ שם וזל"ק אפי' מי שאומר כן דכם"ם אין
מוליכין מוד המיחוק אפם שאלא יאחר כן שלא כשהכרו'
מפורשי' כדכרי הכוסי' הנהוי הכל מ"מ כשלא נתפרש
דשקו כוה על דלת ס"ל לפוסי' הסוף כסכרת שסיה דאוי והוי
כנ' ספקי דלכ"ע מהני ופפרעי כשכרת שסיה דאוי מן
המחרוקים ונדולי הפוסי' ומי שלא נתעסק ספיקי מציר'
אין לנו ליאסר לו אלא שלא שכלו דרכים והנדולים ולא שכרת
המולקים והכו דלא ליאסר שלא יבי לעוש והכיא דכרי
הרב המאסף שם כאסי כ"ה אחוק עלו ונם כאשוכו
מח"מ כרחכין אי ר"ן הניא דכרי הלנו ופאך עליהם
למיכא כאי שלשום וכיון שכן כשעה שלאמינו נ"כ דין
מיכא ולקולי כהאחין שאחר שכבר נהכאר דליכא כל
חיוך רכייתא נדולי הפוסי' והאשוכים דס"ל
דכל דלת זרקאי נם שלא ניצרה כנדיה מ"כ קידו' כנ"ל
וכאו שכן מוכח מדכרי רש"י ומאשי' הרי"ף והרשכ"ם
מליכיה דהרמ"ה ולדעת הרב מקרא סופרים כך היה
דעת האוס' והרמכ"ם והעור כדעת הרמ"ה דנם שלא
זרקה מ"כ כיון מיאום כלל ובך היה דעת הרב"ם יהרב"ח
נם מליכיה דהנמ"ר דלא מאחר למילתי דכדלת ניצרה
שוט ס"ק דלא כהרטוי לכל כדלת הרטוי נם כלא

ניצרה מ"כ קדו' כלל ואף ליכא כי אם סכרת הרמ"מ
דס"ל מליכיה דהנמ"ר דהחיוא כדלת הרטוי ומשום שלא
זרקא הויא ס"ק מ"כ אף לא מכיכא הך מילתא הרי
ספקי אלא כנ' ספקות דכשלמא אם היו דכרי הנמ"ר
מפורי כמו שפירשם הרמ"מ דלא לחירי אלא כדלת
הרטוי ומשום שלא זרקא הוא דקויא ס"מ שכיר הוא
דסיו הרי ספיקי ומשום דס"ם כפלונתא דרכוותא אר
הוא אף אי לא מכיכ שלא ס"ק אכל מאחר שלא נתפרש דעת
הנמ"ר כפי' דאחירי כדלת הרטוי אלא דאחדכת לדעת
מיר"ם מליכיה דהרכ"ם והרכ"ם אחירי כדהרטוי אכל
כדלת הרטוי נם הנמ"ר מזיל ומודה דליכא ספיק ס"ק
מ"כ כי חיישת לה משום חומרת הקידו' לריך אתה לו כך
דקי"ל שפירוש הנמ"ר כך הם כהרם"ם וקי"ל כהנמ"ר
ואלא כהרמ"ה מ"כ מכיכי הרי ספיקי ואיך לן נמי
דדילמא כלכה"ק כרכ"ם והרכ"ה דס"ל דכדלת הרטוי
כ"ע ל"ם דלא הוו קידו' כלל והנמ"ר אחירי כדהרטוי
והו"ל ספיקי דאזלי להקל לכ"ע ומה נם כיון שלא
נתפרש דעת הנמ"ר כזה כפי מ"ל דלא ס"ל להנמ"ר האי
והכי אין לנו ליאסר לו להנמ"ר אלא שכרת הרכים
ונדולים כנ"ם מהרהכ"ח מ"ל והסכים על ידו הרכנה"ג
כתשו' כסי' ל"ל ומשלא לאיש לן למימר דלא חשם כמילתיה
אלא משום דהרטוי אכל אי לא הרטוי ליש כאן כיש
מיחום כלל נם דלא זרקא ונשלא דלכ"ע כל כה"נ ליכא
לאפי' ס"ק כלל :

ובהכי אשכחנא פאחרי נם לנר הכ' שנדחנו לדעת
הרב"ח דאיכא ס"ם להחמיר ס' אי הלכתא
כווחייהו דהרכ"ח והרשז"ל דס"ל דלכ"ע כל דלת זרקא
נם כדלת הרטוי מיכא ס"ק ואף"ל הלכתא כהרם"ם
דפלינו אחת הלכתא כהנמ"ר דס"ל מליכיה דנם דלת
הרטוי ומיה לא זרקא מיכא ס"ק דהשתא הכא לפוס
נעלי דאתמרן מיכא נמי למימר דאיכא כדדים ואי נדדים
להקל נם כעינן קידושין דכשלמא הם היו דכרי הרמ"ם
והנמ"ר מפורשים כהדיא כדפי' לא הרב"ח והרח"ם
ספיר הוא אחוק אלא דנם אם אנו אומרים שכל מאחר שלא
כת כפי' כדכרי הרמ"ק והנמ"ר כדאתכי הדכרים הכו'
אלא דאחדכת כבר כת אדכר כפי' כנדולי הפוסי' כרלכ
ואחרכר"ס יונה כדכרי מר"ם והרב"ה והרמ"ם דכילאו
ס"ל מליכיה דהרמ"ה נופיה דאחירי נם כדלא ניצרת
וכך היא דעת הרב"ם והרב"ה נם מליכיה דהנמ"ר דאחירי
כדהרטוי אכל כדלא הרטוי כ"ע הולי ומודו דנם לדעת
הרמ"ה והנמ"ר מ"כ קדו' כלל נם כדלא ניצרת ולעניו
דינא לדעת הרמ"ם כך היה דעת האוס' והרמב"ם ורלו
והעור דכל דלא הרטוי נם כדלא ניצרת מ"כ קדו' כוותי'
דהרמ"ה דכיון שכן נם דאיכא סכרת הדב"ח והעו"ל
מליכיה דהרמ"ה דאחירי כדניצרת וסכרת הרמ"ם מליכי'
דהנמ"ר דאחירי כדלא הרטוי לא אמינא לה מאחר שלא נ"ם
לכך ונקוט כת למימרת הלא דאמינא כאלת ספיקי
מאחד שרשתם הרמ"ה והנמ"ר חיוש מכיוהו כדאמרי
הם ולא מ"כ על דלא ס"ל להרמ"ה והנמ"ר הך סכרת והיו
לנו לאיסם לחם כ"ה סכרת הרכים ונדולים דס"ל הכי
לענין דינא יפפרשו שהם פירשו כדאמרינהו כן דעתם
לפי דנם הרב"ח והרשז"ל והרח"ם מאיכא הך מילתא עכ'
ספיקי כת"ם מהרהכ"ח ובר סנוסים על ידו הרכנה"ג
לענין מחוש ויה"ה לענין חיוסת דאחזי"ל לם כנ' ספיקי
דהא ודאי חולי הם לקולא :

ותו מאחר דלכבי׳ לרעתך המחמירים חיכו בהקלט
תלת ס״ק לכך הוא דלכיכך הו לין לתום לדון
להחמיר וכמו כן מצאנו למהרי׳ נחמיאם הובאו דבריו
בתבו׳ מרן סי׳ תרינו קדו׳ אחר שהכיאו כב״ד דלכיכת
ס״ס כהב והל כ״ם כב״ד לפי׳ לעד הנ... ד לא הוי תלת ס׳
מקו׳ משום חומרת מ״ב וכו׳ ח״כ לפי׳ לרעתך רכיכו כרוך
שכתב כמרדכי בהיום משם להחמיר הב״ב דלכיכת ס״ס
ג״ת כב״ד דלפי׳ לעד החתוך לא הוי תלת ס׳ מקו׳ ולעד״ד
דתורה דחוש׳ לקולת ועיד דלכיכת כתה ספיקי כמ״ש
עב״ל ומרן ז״ל הכבים על ידו כתבו׳ שאחריה ולא דלכיכו
לו שכתב עוד כלום כמו שׁ״עשם והכיא דבריו הרב המגיד
בפי׳ ס״ח בהגה״מ חוה״ר יוסף ז״ל עשם וכן מצאנו לו להרב
מהרי״ל בסניות סי׳ ו׳ ג״כ שאחר שהכיאת מתי דלכיכת
בב״ד ס״ס ולקולת בתב והע״ג דבתב המרדכי וכו׳ מ״מ
ב״ד ליכת לתיתם בלל כיון דבתר מהנך ספיקי וכו׳
הוי׳ בתרת יחיד ובר מן דין ובר מן דין דהנך ספיקי הוי
בם׳ מקו׳ לוקמינה הסס בחזקת פנייה עב״ל וכן נ״ב
מצאנו גם למהרש״ם בח״ה בתמה מהשו׳ שבתב דבין
דלכיכת רוכת דרוכת מהפוסי׳ בתמיה וכהיכות שפסקו
בפי׳ דח״ב קדו׳ בלל ומיעוטת דמיעוטת הם המחמירי׳
גם תלת תמרו תים בתן קרו׳ דק שפק לפי׳ לדבריהם
היה מקום לדון ולימר שאין לחוש בין דלת הוי תלת שפק
היה לנו לומר הטמר תזה בחזקת פנייה היה וכמ״ש
הר״ן וכו׳ וסע״ש שהביא הדבר בל״ע מ״ת הוי סער גדול
להכנס בכתה להקיר בב״ד וכו׳ ועבשיו שהמוסדים אין
היברין תלת משום שפק דשמא דמו בם״ס ולא עוד שלא
מהמחמירים גדולים וקטנים והמוסדים הם מיעוטת
דמיעוטת ועוד שהם אינם מוסרים תלת בשמת והלא
דלוי להקיר כפה מלה עב״ל בפי׳ וגם בפי׳ לחרים
בתו שזרתם ממעיין בתבו׳ ועיין בתבו׳ מהרי״מט בח׳
סימן קל״ח מה שהאריך בדברי הר״ן הנו׳ שהביא
מהרד״ם דמסיק וכתו לרעתך בתם מהפוסקי דלוקמה
לה בחזקת בניה וזה ועש ועיין גם למהרח״ם בתשובו׳
פע״ז ל״ת מ״ם תמ״ת בין הבי יכין הבי וכו׳ ובזה ברבריו
יבן מצאנו גם לברב מקור ברוך בתבו׳ סי׳ ב״ם שבתב
הל וא״ב בב״ד בחזר ול״ל אחר שהיכיח ה״ת דהויא שפיקא
דלאחר מ״ת הלו כלום ואתבר תלת לחמרי בבתה״ג דהוי
ס״ת מיהיל והוא בלישנא דרבותא שהרי הדלף והרח״ם
ובני בתבו דלא בחזקה ברוכה נמי אחר שפי׳ הם בתבו
דהויא ב״ת יהי בתעב בתו ס״ם תלת ת״ק לפסק הזלי
לחומרת הרא״ש ואפי׳ לרבני ומניח הפוס׳ דלא הויא
מקו׳ בלל והו מבבר דאפי׳ ברי״ף והרח״ם מודו בב״ד
דהבא לא שייך טעמא דת״ק דשדינהו וכו׳ ועש ואחר
עוד היה יתורה בב״ב מצאנו גם להרב חנה רבי הלייטו
בם׳ הלייה רבה שגם הוא לא האריך בענין זה ודחה לבל
דברי הפוס׳ שרצו להקל בתקום ס״ם והעלה
דתחומת חומר חיקיר וכבדבי בחיקור ת״ה חלין להקל
בחיקור בבוה מבח ס״ם והביא ראיות לזה מבתה
גדולים מהפוס׳ וגם מדברי מהרי״ל הדרבי סי׳ תמ״ת
ושם ט״ו ובוב תתה עליו מדברי עלמו שבפי׳ שם ו״ו וקרין
לה בב תופנים וכחיבן בב׳ בתב ווחת ב׳ ים למלך דהתם
שמני שהם ב״ת שהני מסתפקים תם הלבה בהר״ף הו
בהחולקים היכי ס׳ בקול דבינן דחיבת בהרי הר״ף ד״ה
מבבחה וכו׳ נראם ודלי דיוהר רחוי לשתוע עליהם
מלשתוע לדברי החולקים עליהם עם היותם רבים
ואבבדים וכו׳ בחוכן דלהחמירים שמו שומעים שלא דעבו

מלי מתן מומר לחיסור ח״ל הלו נוביים לדברי התמחמירים
דיינו שבטה להחמיר בדבריהם היבת דחיבת חיסור
בהחלט לפי דעתם אבל היבת דאפי׳ לרעתם ליבת
חיסור תלת בם׳ לא בניח דברי הרח״זוביים דו״ב ורו״מ
שהם מתירין בחחלט מפני הם׳ היבת מדברי החולקים
עליהם ווו תורם ובברתם יפרה וחין זם ענין לתם
שהחמיר הדשב״ם בם״ס וכו׳ שעש בדבריו בחוכן :

באופן מאחר שבל להקה הנביחים הפוס׳ הנו׳
בתבבו בבנגין ת׳ דבל דהוי דוכת דלוכת
דרבותת שפוס׳ בפי׳ דח״ב קדושי׳ ומיעוטת דמיעוטת
המחמירים ואפי׳ חיבו בהחלט חיסור בם׳ דאף
דיוכין לקולת תלת דב״ע גם לתלן דמחמיר בם״ס
ח״ב גם תבחו החולבים מחריהם בעקבותיהם בב״ד
ג״ב מאחר שבבר בתבתר דלוכת בל הבך דבותת ריבת
דרוכת גדולי הפוסקים בתו שהם סרורים ובחים לעגל
דם״ל לעגין דיבת דבל תלת לחלוו גם תלת ניברה ח״ב
בית מיתים בלל וגם דהת עדיפת דבולהו ס״ל תלת
דהרמ״ה ג״ב דלחירי לפי בלתת ניערה ושיבית להגמ״ר
ג״ב דלחירי בדלרטוי ח״ב גם דלוכת מיבוטת דמיבוט׳
בבדת הרב״ח והרשו׳ תלת בית דהרמ״ה ומרח״ם תלת בית
דהגמ״ר וגם לסברתם לת לחמרו תלת ספק דהת ולפי
עבדינן עפיד ס״ם לקולת תלת בית דב״ע ובבדת שמזה
הטעם נותנים שחיסרין ליבם חוסרים תלת משום ספק
דשמא מסיבת הך בם״ם ולו דלת נמי חיבת דהדבר ליבו
מאחר בדבריהם בפי׳ ובדבתי דפיית תלת ספיקי דבת
פשיטת דלו ליבת לחיתם בה בלל ובלל לבך בים חימדת
בעולם :

ותו דהת נמי עדיפת דחסבר דהבי׳ מלין דמחמרת
הסס בדלת ניערה חולי ומודו בב״ד דחין בתן
קדו׳ בלל גם דלת שדקינהו וכשיון מ״ם סרב מקור ברוך
והוה בבי הדברים שבתו בשלה ולל ובלאבר תבם יל
הנערה בית חוקה הסס בת והנערה בבתה בשעה בתול
הקדו׳ והיתה מבדתם ודם ומוח תבם בתוך בב״ל בחין
הדברים לבל לפוס דיבת דבינן שהנערה בבתה בשעת
בתינת הקידו׳ והיתה מבדת׳ ודם ומוח תבם בתוקה הוה
ליה שנלתה דעתה שאינה הפנם להתקדם לו לת שהוא
תקף ודם ושם בתיבת הקדו׳ דח״ב קדו׳ בלל גם בלת
זרתתם וכמו שבן מצינו בבויעלת בוה בתבו׳ להרב זקן
לחרן בי״ת על מעבת שהוא בך היה שבפתע בתתום
הנויב לו לגל בתוך תתך יבתו בידה לבבים לבם קדו׳
בלת בדבונה תלת שהיו יושבים לפני בויקו והיה בלת ידו
ות״ל תלי לבם קדו׳ והבויב ל׳ דבבר נידע דחין הבם
מתקדשת בב״ב ולפי דוקת תם לחמרת לי תפני בקדו׳
תלת לפי שהקה ועבשה מובחה דתוכח שחיבה ליבם
להתקדש לו לת היו קדו׳ ובדאתיבן הבם ת״ר התקדשי לי
בתנה ובשלתו ודקתי וכו׳ עד תלת שהקה ותעשיה
מויבים ומבי תיבתה בילם סיונה ות״ב לפי לת
שהקינהו ליבת לחיתם שמת נתרלת בין אנר ס״ם
דוגם וכו׳ עד ה״ב בגד בין שבעבת מ״ת והתיבת הבעל
לת בתרגת שוב לת חיישי לת וב״ם לם הבליב שפשיט׳
שת״ב קדו׳ בלל ועיד ים להקדק בלעון פשלה שמר
שבבתב בהחום בי לו נדלה בלת היה שם שידוכין ולפ
היה מדבר עמה והוי מקדש בלת שידוכין ומ״ם ומתן
כידה לבעו לשם קדו׳ תלת בדוגה נדלה שבעבת הנערה
וגלתה דעתה שלויבה חבעה להתקדש לו תלת שהוא תקף
ידה ושם בתיבת הלבנים הנו׳ ולבה לת והקדתם בבמי

תיבם

ואפי' קדו"ע כרכיו"ע ודלא כדעת הרכבים לכתוב
קסה דאיך לא סבלה על מפתיו ולא זכר שר והצב לע"ב
סנמ"ר דנפ שלקח ידם כחזקה שלא כרצונה דהויה
ס"ק אם היה לא זדקה דפו"ל להכיחה התם ולקרוני לה
כחיות הוכן ופר שהיה שלא תדשתם לן מצת מקמת
למלקיה וכלן שנה נגו רכי הלבה כשהם משנה מקמת
דקלמיהו וכיוצא דשתבקה דמוכחה הכי כמו שסבלה
אל נרקין הרכרים כפסיעות דהה לא דמיה לתהיה כלל
ומניח דא דההיה שלני דהתם להיכא נמי כהדים דלקח
ידה כחזקה מעשה אחר דמוכח ונלוי דעתה שהיכה
רוצה להקדם לו הכל הוכח דאיכא ג"כ מעשה דמוכח
וג"ר שהוכה רוצה עם הקיפה לקיחת הידים כחזקה
כנון שכשבע פקלוס כה שליה המקדם וכאשר הפס
ידה כיד חזקה הפס כה והנערה ככשה והיתה מברחת
ידה וכנכידת היום כנבורתו נגר עליה ונתן הקדו' כידם
נם סנמ"ר לזיל ומידה דא"כ הפס קדו' כלל כמו שמוכח
לה מסיפיה דנמרת דכל שעשתה מעשה דמיכח נם
שלא נשקה הנערה ואמרה זו מפני שלא שהקה ליכא
למיחש שמא נתרצית לפי' שדקיבלו מעשני כוכיקין
עליה שהיה רוצה וכיון שכן כ"מ לענין דיעה כנ"ם
דאיכא כל הני ה"כ קדושין כלל נב"ע:

ונמצא נפק"ר והשנתינו דאתקש דלא שריא
להתקשא לכל די תיכבין כלי שוס פקפוק וכל זה הוא
כמוכח כמובלם שקבלה הקדו' ולא זדקה כ"ם דאיכא
פציקי שמא זדקה לותם קבץ ומיד לו מעיקרא לא
קבלה הקרושין כלל ולא כלו לידה וב"ם דאיכא נמי
פציקי אחרינו וכמו שכתוב עוד שלא הכאר כנ"ל
לקמן כעזרת השם:

ועפי" כל האחיר נם לפי סיכת לרבינו הרב הנדול
מרן מלכת שדחה לפי' הרב"ם והרב"ם
כדברי הנמ"ר והבלה לפי ביעתו דע"כ ג"ל דפלינו
הרמ"ה ור"נ וכו' ואם הכי אומרים דכב"ד לא זדקה
הקדו' היכא ס"ם להחזיר וכו' כמ"ש בד"ק פיסא
שביר דכבד כיהרני מדברי הכום' דכל כה"נ שלא
נתקבל כדברי הפוסק' כפי' בעלמי חיורי שלא היכיחו תלן
דמצרף לה כהבי והיכה תלן דמצרף לה כהבי ונם
דאבי' לעולן דמחזיר ליכו לישיר כהחלט ותקו' והלי
שלא היכיחו שלא שכק הו לא מחזיקין לה ס"ם לבד ונישקום
לה לאומרה כמ"ר שלא רחבני ליה כנ' פפיקי ולפי'
לעולן דמחזיר לזיל ומודה ככה"נ דתפסינן כהלקלה
וכמדוכר:

וגם לפי דכרינו שלה הנחזרים כחזקת נם לפי יש
לחלק בכח דלא כ"ל לחרן כמ"ש לעיל לדעת
הרבעה"ע ומרן שפסקו להיות דליפה"ם כ"ל כהנמ"ר
ולא כהרמ"ה ופסקיהם סתרלי נינהו ומריבי יפוכיה כ
מלחר דמרן פסק כהרי"ף והעיר חודת לח פס"ם דהנן
כ"ד פסקי מרן חולין דלא נבחר בי הס כתב אחר עכ"
כתי הנערה דברינו הלה לפום דעת הפוס' הנו לכתוב
חבני לה ס"ם מלחר שלא כת הדבר כפי' כהנמ"ר
דלרינו כדלא תרנוי כרבקב הרח"ם ונדולי הפוס'
דלפוסים וגם לאחרונים ס"ל דכל דלא תרנוי נב דלא
ניחנ"ל כ' קדו ומיבדת דלדעתייהו מיקמי לה להנמ"ר
כדלתרנוי ומי דלהפוס' לליבדים נופיהו לאיכם תוקרים
שלא מבבלת ח"כ לליהי נוחה מפוס הנך טעמי הויה
ס"ם וכמ"ש מהרלב"ח ומהרב"ם ומפרב"ם ומפיר לליכת לתימר

ס"ם מי הלבה כהרב"ם והרב"ם דלא מתרה הנמ"ר
ומרן דחויל כותיה כחסיה ודליפתה שלא כדתרנוי
מעיקר' ואפי' אית"ל כחסרת"ת דנפ כדלא תרנוי לליהי
הנמ"ר ומרן דחויל כותיה הייתו כתי כדלא תרנוי כיון
שלא כת הדבר כפי' כדברי הם ומי דאלתו כתי נופיהו
לא תמרו שלא שפק ומדיוק נב מפ' דכיון כבן הויה
היה נופה ס"ם וכל כת"ב תולינן כה לקולא אפי' לדברי
המחנידים כיון דאפי' לדברי הם היה שלא כפק יש לנו
לומר העמד תשה על חזקתה כת"ם שהיה פנוי' וכת"ם
מברב"ם ומהר הפוס' שכתבו לתעלם ומה נם דליכא
נמי סם ורחמן דאפי' סמחנירין חולי ומודו
כ"ם מהלי טעמת שכתבו כשם הקו' הרב וקו לחכון
וכמו' וכבר כתבתי דכל זה היה כתוכם כתוכלם שלא
זדקה וכו' ככולל:

ובאמת לא ידענא לאתלי תב"ר הרב הפוסק נר"ו
לא שעתיד הדבר על כוריו ומבוכו
ועשה קבלת העדו' כפני הנעד דנם דהן אתת דבבה"נ
כענין קדו' בבר הארבו הפוס' כוה כמעניתי דמקבלין
שלא כפני בע"ד וכמ"ש מהרב"ח ח"ר ומה רח"ם ח"ם
סי' שלו דקל"ב וכסי' מ"כ דקפ"ו וסד' פ"מ בח"מ והרבה
מן הפוס' כנידע לך מ"מ על לד היותר עוב הו"ל
למעבד לקבל העדות כפני שאתבר שהיה היכה לומר
מעיקר' שלא קבלה כלום לו זדקה לותם קבץ ומיד
יוכו כאתנים דברים מלחר שליה מבחנת לת הבירים
שהעדים נ"ב כך היתה עדותם דהבם ועיד שמעבו
הדברים שילאו מפיו ס"ת ת"ל הפבו מיהם ולא היו
מקבלה והניעו הדבי לידה ינוד מלבו לה: ולא התניבו
שם לידות סוף הענין שם ילאה הנבירה ורובעת כידה
וכיון שכן היה נאתנת כדברים שלא קבלה וכמו שב"כ
הרבב"ח כאתבו כי"ש בתון מתקבלין מן העדים
שלא עדות כדורה לא מבופקה וכל שהיה ניועלת לא
קבלתים והם היום יכולים להבחיון בבידור היה נאתב'
ואין מוסבין להם כלל עב"ל הרבאי היה מרוחבת כל
נדי נדדים דאיכא לתבדי כיה נדבה כל"ם דאי לאיבא
עלה להאתיר מלוה לד זיסים וכתי שבאתר בם"ד כל
אתד כמקומות כילהו אוי בתקדים אתת וכמו
שבבר האריך הרב מפרים"ח בב' כרים שלמה בפי' כ"ם
והזכיר דברי רבינו הנדול תדין מלבת בענין הם ים
להאתיר להברים נב במקדם כידיעה כלי רקיק בדעת
הרמ"ם וכמ"ש כד"ק דקנס מתה שלמדנו מלוקה
מתשובה לא היתה נדיכם עובדה דיהן למאי ולבני דאתת
ודאי אליבא דב"ע הוית לתקת דא שריא להתפשה
כלי עוב חבם ועדיכו שבשמים מכיוס עיתדיכו על
מלחלה דלא קדים רלוקיכו דברי הלסים חיים נדיכו
כל נדדי"ו להאתיר כהדין וה וכרלוקיכו מכתב יהתכתב
לן סיכו בבוריכם שמקר ודבם לתי הבירה ותביכו
לוקיכו דבר דבב"ם קבלה לוקיכו ולא זדקה לוקיכו הב"ד
שלא אתדי זלת בשקה הנערה שיכה ותבכה על התעם'
שהיה בה ב"ב נודד מה שנדד ולא זבר שר עה בים
לבדד לה קל משתתים אלי לך לתמם כדלוקיכו סוף דבר
כדברים בשתבקב ידי קדם רבינו הנדול דילמה זדקה
וכי לילכה מדה בשדיכם דשדים וכו' ומב"ר הרב הפוסק
נר"ו לזיל ומידה דברבו דברבו כדברית מכיוס שכתב
וכל זה מלבר מה בים לנפקת עיד אתת וזדקה מקריכי'
דמתלתה לנער מבלילת הבעיכי שלא הכיה לה בעברה
ובשלא לת כיה נבכי תעדים לו לתמרו דמתבש זה

שפיר הוכיח נראין ונראין להקל בכך כשאר עלמא כל
דעקימו כפרע מחרי דלמוקימו לחשוב הרב כ"ם הנזכר
דמשם כאמת קרוב לודאי דהו ליכא למימר לא כ"ם
ולא ידענו היימו טעמא אין מעיקר לא העתיד הרבר
על כוריין ומכוחו שכתבתי קצ אלו מיקה קבלת העדות
בפניהם והיקה טוענת אלא קבלתים לא היתה נריכה
עוברת דלא לפני ולפנים לקב"ה:

באופן אין פיקיה מעתה נפורה ונכוחה על פרר
דכריהם קדאו שהכיח עוד משם הרב"ם משם
מקי"ב ולא כח"מ כסף ורפי' מ"כ וכו' ועוד כתב ובן
נוכחו דלא"כ ק"ו מם הקשה עצמו מזרק קדו כוותו אל
דהכי מוכח פברת הרח"מ דלא כהרב"ם דאי ס"ל
כהרב"ם ה"כ מאי קשיחיה כפימן מ"כ מהנ"מ וכו'
ככתוב כד"ק לא ידענו מי הכריחו לפרש כן כדברין
דהה כוותו פשוטה וכרורה לעין כל דהכי קחני וכן
מוכח הרמ"ה נופיה כמ"ש הרח"מ דנם דלא ניערה
הקדו לא הוו קדו ודלא כהרב"ם דלא"ה אל דאוירי
בדניערה ה"כ מאי הקשה לעצמו והיינו סרמ"ם נופיה
דקאמר דהא דאכן זרק וכו' דאאי קושי הקשה כזרק לם
ליכא נ"ד דלא"ה מצא"כ הכא דניערה דנ"ד דלא"ל
מבו"ה ליכא מקוד' ועוד הכיא בה"ר נר"ו מ"ם הרב
הנו' כפי' ל' כשם הרשז"ו וכו' וכתב עלו דמ"ם דהיינו
הנמצ"ר הדוק לם היה מדבר וכו' זה לשונו דכרי הנמ"ר
וכו' גם כזה לא ידענו מי שכניכו כהגר זה דקאי הרשז"
על דברי הנמ"ר עד דאוקמיה דזה לשונו דכרי הנמ"ר
בכרי הכריחים מוכיחין דקאי על הנה"מ ולשונו היא
היה אבו' מבר"ם שהיכאה כשאו' מיי' שכ"כ כדברוקיו
דדוקא לם היה מדבר עמה לא מהני מה שזורק הקדו'
מחיקה רהא ודאי מדברוקיו ניכר דלא קאי שלא לדברי
מבר"ם דבהכי לחיידי דהיא ניערה הכ"ד ואי לדברי
הנמ"ר מקשה לא לחיידי דהכי שהיא זרקה הקדו' אלא
דלדבר דהקשה קאי אלא כוריקה וכמ"ש כהדיא בלשונו
והיא לא זרקה אלא ואאי מדבריו הכי נראה פשוט דקאו
על הסיכה מהבר"ם וכתו שכן כתוב בלשונו רשיינו
הנ"מ והיינו ר"ל אבו' מהבר"ם שהעתיק הנמתי' בסיף
סדר נזיר ומה שמיים עלה הרשז"ו לכל לם לא נהרגיה
וכי לאו היינו דשם רמז על הנמ"ר ופרושי מפרש
לה להחיא כדלא אהדוייו כאשר עלה על דעתיה דמר
והוקיע דמה יעצו שפקי לדיק כתאי דשיים וכו'
כלמור כד"ק אלא דכולה מילחא הקי על הבו' מהבר"ם
ומ"ם הכל לם לא נהרגיה וכו' קיימו לי' מאי דנפקא לן
מדיוק דברי מהבר"ם עצמו וכתוכן וכל זה לימו שלא לבי
הדברים שהעתיק מעצמו ולא נראה מליצו ס' הרשז"
נופיה לרחוק הדברים כשרשן מפרש דבריו כשכי נם
שכתוב כדבריו כן הנ"מ לך אחר שהכיא לנו דבריו
הקדום עיקר דבריו שכתב כשכרי אין לאו נריכין לכך
דדבריו מפורשין דהקאי מר על דברי הרמ"ה נופיה
דפרושי קא מפרש דבריו כהכי הקיימי כדאדקיוהו ומכי
נרים כדבריו דה"ט דה"כ קרי כלל דדוקא לם היה
מדבר עמה ונקדוית הו לא מהני מה שזורקה ועלה
קיים לכל לם לא נקדוית מעיקרא"כ קדו לם הכליב'
עכ"ל ולפך שיהיה הן אמת שמכוחר כדבריו דקאי מר
הרשז כשיטת הרב"ם שמפרש לדברי הרמ"ה דלחיידי
כדניערה למנם הרב"ם נופיה לא כן היה כבריהו הלא
דנם לם לא ניערה ה"כ קדושין כלל כמו שמוכח שם
מדבריו וכפי' כ"ת ומ"כ כמו שהעלה מג"ר הרב הפוסק

נר"ו וכך היה דעת הרב"ה הכת"ם כת"ר ומה שחמה עליו
כהר שיטב וכתי"ר כתב עליו ועמו הם"ר דלק"מ וכו'
ככתוב בד"ק דברים שמחויים הם:

אך שמנם מם שהכיי מג"ר ה' שמים נר"ו כשם הרב"ם
שכתב ע"ד הרח"מ וכו' עד לא ידעב מאי קשיחי'
וכו' נם כזה אין כדיין לפק"ר הדברים פשוטי' ככותבו
דהכי קא ק"ל לרב דחלחה כתב לחרן דברי תור"ם תם
שפסק להכי תרחי קאו הנמ"ר ולדברי הרמ"ה דלאו
קחרלי ניכאו מדברי תור"ם עצמו שכח' הוחיל כחלחה
דבר עמה ופי' לה והיינו לו' וכו' דהיינו ר"ל דחאי הוכף'
לי כדכורו לם היה לחן לטוען ככך עד קחמר והיינו
לומר דודאי מחחלה חיה רצונה להחקדש לו וכנון דלא
קאמרה לא אלא שמעב' ושהקה נם דלא הוקדלה כפי'
שהמרה אין אלא שדיבר עמה עב"ק שהחקדש לו והיא
עמדה כשהקה ולא אחרה לא זהו אלו רבוי וזה מוכיח
דבהכי אוירי הקו' הנדברי ובדמוכחן הדברים מדברי
המדבדי נופיה דאוירי כדלא אחרה אין וה"כ דברי
הרמ"ה כדלא דיבר עמה אחלח כלל עב"ק שלא כ פחב
שהקוש כלי ידיעה כלל זרק לה קדושים לאוך חיקה
הע"פ שהקה לא הוו קדו ועד קאמר אכל לא מוכח
כן לשון הרמ"ה דבהדיא כחב וכו' והיינו דמדברי
מוכח דבפי' דוקא דאלהלי ליה כפי' דא"ל אין אכל
שהמה והיינו שנם שדיבר עמה ולא הרצוי ליה כפי'
דאמרה אין אלא שהקה עכז לא הוי אלפי' ס"ק דבפי'
מעמה דמוכח דב"ל בבין שפשט' דה וקבלה קדו' כת"ם
הרב"ם או דאמרם אין או אוסף מעמה שיהיה דמיכח
דב"ל שנקדלי לו אכל כל אלא נ"ד דב"ל נם שדיבר עמה
ואהקה דלא הוי מעמה דמוכח דב"ל לא הוי אלפי' ס"ק
ועד הכיא דאיה מדברי הרב"ם ותדברי הרב"ם בפי' לי'
ס"ק לא דשם כחב כפי' וס"ל להרמ"ה אם לא נ"ד דב"ל
לא הוי קדו' וכו' אבר ע"כ הכיא דאיה מדבריו שכתב
שם בפי' לי ולא נמצ"ם בפי' ת"כ דשם בפי' לי מאי הדברים
מעורבים דבעי נ"ד בפי' דב"ל מצא"כ בפי' מ"כ שבאלו
הדברים בסתום אדצוי ולא אדצוי וכיון שבן אכתי דברי
מור"ם אתרן אהדדי דמאי דבעי לתימר לבאורה
שהחלוק מביאר יכו' זה לימו מדברי הרמ"ם עצמו
וסביכיו בעצרה מאד והו מם שבלע"ד בכוונת הרב"ם
והם הדברים בבוחים:

מעתה אחלן לבנין דיבה מאי דאקשי למילחים
מהקשה על דברי מאי דאקשיין מבל הני
מילי דאי לא אדצוי וכו' לדעת הרב"ח הויה ס"ק
ולקער"ן דנם לסברת הרלבב כדעת הרמ"ה הבי ס"ל
דס"ק הנה לזה אלן כדיין לפע"ד לא כן היה אלא
שברחינו אלא דאיה ליה להרלבב אליביה דהרמ"ה דנם
כדלא ניערה ה"כ קדו' כלל ואי אדצוי מחחלה ורק
לה הקדו' לחוך חיקה אפי' ניערה הויה ס"ק לב"ע לא
ידענא מהיכן שמיע ליה למר דהכ"נ הויה ס"ק לב"ב
שהדי זו היא נופה השיכה מהב"ם דם' נמיים ובהא
אליבה דב"ע דאקדוים' נמירה ולבבה אלן דבלונ דאאי
לבבה אי מעוס דניער אין זה כלים מלחר רבבר נקדני'
אי דלו נמור שהיא נם היה אחרה לו כלא וקדאני ונם
שוב בשעה הקדו' קאמר כפי כולם כליניה בקשה ממני
לקדשה וכן לעשה ושקל' אע"נ רבתר דנפל לחוך חיקה
אדקינהו לבבה לחיות דמעיקר קבלחינהו וכי אדקינהו
מהרר קא הדר בה וכו' וכתו שמבואר בכתבו שכו' דנב'
להדיא מדבריו דאקו' נחירה היא זו ואי אדצוי וכי

בכל

סכל נכתב כתב מכ"ר כר"ו ע"ל וש"מ משום
פומרא דקדו' וכו' אבל בכר כתבתי מם שבשינה דעתיו
כזה כדכתיבנא:

אחר כל זה עלם ומסתפק לענין דעת טה דקאמרי
לכיוהה דלי מרליו מתחלם וכו' הלי מרליו
שה"ל כה וקדמני מו סוה מ"ל מקודם לי וה"ל הן דוקא
בפני העדים אמרו כן ושמעו העדים אבל וכו' ופשיט
לם נוסבו דלה מהיכה מרליו אלה דוקא דאמרלי בלפי
סהדי ושמעו העדים אבל כל דלה שמעו העדים אפי' כ'
מיידים לה מיקרי מרליו מתחלה ולמר דבר זה מלקור
בפים משמו מהר"ם שבילים הרבל בשי' מ"כ שבשב
כתי דשלמי הכה שמעו העדים דלמה לו לימר שמעו
מעדי הול"ל בקיצור וכו' אלא בקיצור. ולמי כיון מתוה'
לן מילמל דלכ כר' ודאוך בשיטה לית להך בשיטת לקולת
מדיוק דבריה ויקוה לשון דבקע מהר"ם דבשי' מרליו
דוקא בלפי סהדי אבל כל דלה שמעו העדים אפי' כ'
מיידים לה מיקרי מרליו ונם דלמה רלי העדים שורך
לה מקדי' בשוך מיקה בפניהם אי שלקה ירו בקולה
ויסיב לה מקדי' וה"ל ת"ק לב"ש לה מיקרי מרליו
ולאו כלום הול שפרי מוכה להמדבי' נוסיה כם"פ
רלים מקדם בשבי כשם הבי מהר"ם וחכיהו ב"ב בקבו'
מייתי' בסוף פ' בשים סי' ד' וסכיהם נם מרן בבל פי'
כ' על רלו' שקדם לזה ולה לתר לשם קידו' ונם היה
כלה שהובין לפי שעדות שלה כחבו הבריהם שם שקרלי'
להקדים לו תע"ב דבבידנה דיסיב לה לה שמעו מבני
מוהלי כריכת נפו וכו' עד וסה יין עדים שבקרלים
קלה כ' יודעים והיה מדה שבקדות קדם בריכה נם
וכו' עלם ובסקה תול"ם שם כשבה וקנם שהן לתת
דקבו' זו נרחית בשפר בחשוב ובריכה בילור מתחלם
וב"ם וכתו שבבר עתר עליה הרב אדמתם קדם כת'
קה"ם סי' ע"ל והרב בני דור בחבירו בשל' לתשות יש
לנו לשלם ולית בדבריהם ולבאר שהבו תה שלע"ד
מ"ת לחשם שבלי יין בשר להתדיק ולית שיהה שם
שתבילה מדבריו שבתב דשם יין עדים שבקרלים הלה
כ' מידים בשקרלים קדם בריכה נם בילור דלה
בשי' מרליו בלפי סהדי ובת"ם הרה"ת ודלה שבם
כה"ם ע"ל והל והתבילן שם בשי' מהר"ם ודלה שבם
היה בהשבשה וכו' בלופן דנשמע להדיה מדבריו דלה
בשי' הלו מרליו דוקא קמי סהדי הלה כל שבם לבדם
יודעים שקרלו ומודים הם שקדמו וה"ל בשבע בלופי
בשם שהבה ומוכה הוי ס"ק בתו שלשום ובינן שבן לילך
מבינן לדוקי מדברי הנמלי שבשיף ס' בשים דהוה נם
היה מתבוסת מהר"ם עלמו שבהיה תרן ב"ב עשנו
בקו' ע"ב בהיפך מוה דבשי' הלי מרליו בלפי סהדי
ובדחיק לה ינל"ד נר"י דה"ל נתלו כ' קשוכולו
ס"ה שהו נוסהו דוקן לחלק דשלמו הסוה דוקא לה הקדו'
לך מוקה ונוסבשה בשדוה להבלוך הקדו' תל"ד דשם
והלי לה נדיעה הל דלוכה בשבע נתינה ס קדו' ליתה
משלוחי עבי דה"ל בשבי עדים ה"ל תק"ל בתו שבן פי
לה בהיה שוי"ם כלשהו בשקדם להסיה תבי' בשי' ת"ב
בהבי ושובדה בנדים ושבליכה בקרוטין ולתדם שלה
כיוהם לה לשקוך דלמרלי דלכיה מקו' והיינו טעמל דלכבר
נחלוקת ה"ל בה יקדשבי מהסיה תבו' דלוכה לשה קדו'
כלשה לענין להכה ושבה דשבי' לפו מהר"ם להלהו
לישבי מיוקדם מיושדם דלוכה מקוד לה הם היה מדבר
שבנם על שבקדו קדושים קדם בשי' ושבה בשי' דלה

נשי' להתוה מרליו דליתו בלפי סהדי מלה כל שב
מודים שני דכיון שבן כי היכי דהתם לה כשי' להסוה
מרליו בלפי סהדי הם"ב הכה דלה כשי' בלפי סהדי
להתוה רילוי ולפי' שבשליכה הקדו' לח"ב וה"ב ע"ב
נריכין לתו לומר דשלי דבקע בהך תשיכה רשל"ה
דשמעו העדים הה ורלי דלוקה נלתרו בדבדים
לה בשב סירבים בקע מעשה שהיה כך היה ועיקר
טעמים הוה דשלמי הכה דלי"ל ת"ל ע' כה וקדמני
דאמרו' מרלי להדי כיוהו ולה כשי' בלפי סהדי
וכדמוכח בהדיה מהות' תשי' דידים דכל שבשיה מודים
שהיה רילוי כיוהם שני ולמר שקוה מן שטשורם:

ויש להביה דלים לזה נ"ב דלה כשי' סרילוי בלפי
סהדי אל כל שהיה הרילוי כיוהם שני מהכיה
דאתרינן כם שהיה מקדם ר"ם לימר מוסבין לבבלוהת
וכו' דהי' רשל' מי שעדיך שהשה ושתרוה ושקדם ושלה
שבלוהת בשרים שוסבין שמת"קדו' שם וכו' וע"ם בקוה
מ"ב להר"ם לפרשל וכי שיהך מתי הוי והה כשי' שידבר
מעבין לשינן ובשוהו ענין ופי' שם שם שפי' לשם בלופן
דלדברי רשל' שהיה שבשבלוהת שם הקדו' תע"ב דלה
היו מתשבקין בשינן הקדו' ולה לתר כלום שנוקן לשם
קדו' מ"ת ים מבש קדו' כיון שהיה נתר שידובין
כיוהם ושתרוה לו ותח"ב שלה שבלוהת בשדים מוסבין
לשם ותה שהק הקום לרשל' בשר הרב מהרד"ב שם
בני דוד בתבירו דב"ב תירן בשר רשל' דלה דתי התי
שידך להניה דמדבר עתה דהתם היה שדבר על לבה
שרוהם להתדקדק לו ולה ננתר העמיי לה רוהה ה"ל ושתן
לה בשתם שם היו שדין שבוקים שדקבלה תה שבתן לה
נתרה דשתם להבשה לו שבל בשתן שבוקין לה שבל
שידך ר"ל שבבר ננתר השינן בינוהם לבחדם לו
ושתרוה וכו' ודקדק כן שדברי רשל' בתם שפי' בהה לשם
בדבריו בת"ם בב"ב שקומו' וכן הר' שלמות יוסף בשיעי
בהי מיתרת דר"ל והוה שבוקין בלופי שינן דהיה בם"ק
דף ו' שם תי' בשר רשל' דהיה מדבר שתה ושבק נדע
משידך דבינן שהתחיל לדבר שע"ק ביה"ר הל"ל נקדם
מיד וכיון דנשתק משינן לשינן נלי להדשהוה דהשתיך
מתיתי ושהדר הדר ביה יהש"ב דשתן שת"ב בינן דלה
חזר ופי' שדינן בחוקק תוזהו הוי לבל שידך שהם
ושתרוה תע"ב שלה יקדם ולה יתן בלום ה"ב נ"ד שחור
בי סילבך בשבילה שבלוהת בשדים לה מהנה שקיהם
דשקדמי והדר מבבלי שניהם לקדו' שבויי בינן שקבלה'
קהם וכו' לשות בלופן שהבשלר שדבריהם לניהם דהשל
דבל דשיבה עדים בשבע נתינת שבבלוהת שהם חשיבי
קדו' הוסבין לקדו' שם שהרלוי היה שנתר בינוהם בדוקה
בלה עדים הלה שבניהם מוסיס מוסבין וכן בבל שקום
שהוסבין לקדושין לה היה שדבר ער"ק נם שלה היו
שדברים הלה בינו לבינה ושנתר שקנין בינוהם וקדם
מיד או שבי קדם לה"ב בשבי עדים נם שלה ידעו ולה
שמעו הרלוי ושבלה הקדושין בש"ב נם דהי שהנהו
ניבבי דנריעבי דבינן בהו שהיה שדבר ערע"ק חוסבין
לקדושיו גם שלה היה הדבר בש"ע הלה כיצד נבינה
ושתרוה לו ושניהם עדים שבי בהבי ישנין נם בש"ם
הר"ב שם בשי' בו"ש"ב לב תניהו הם היה בשר רילוי
בינוהם וכו' לשים ושבר בידע דשין בשקדו שם בשי'
מ"ם שבק להו' שבדק רשלמה שמו ושהה שלם ניר"ם ושבן

וכו' ויש לתוש בשני שבי להתניר וכו' לשוש:

ומעתה עפ"ז אתמור ס"ן נסתר מתחתו נס מס שהלה להכיח דלויה מהה"ת דסי כ"ז דק"ל ה"ס מקו' ולא אמר לי ה"ת ואם כיס מדכר עעע"ק וכו' וכתב עלה הרב החכיב כהנה"ע לוק ל"ח הח דמדבר עמה וכו' הייט שמעט בעדים שאמר קרלי להקדש והיה לתורה ון לכל אי לא שמעו א"א מ"ל ע"כ וכתב עלה מנ"ר הרב הפוסק נר"ו ומדסתמו מדברים משמע לפי"כ מודים כל שלא שמעו העדים לא מהני ויהיב לה תלתא כעשמת דמתחר דבנך-קידו' לא מיקנעינן להו כ"ש כמיחם עקוקים כלוקו ענין דכלא"ה לא היו קידושין ח"כ כעיון שישמעו סעדים לוקו העסק וכו' ואל זה נמצך דנס בהה"ת דק"ל ס"ל מיועדת לי וכו' כעיון שישמעו העדים שהרי להה"ת דרים סבי וכו' כתב הרבנה"ג ירלה פשוט דכעיון העדים שיעידו שהיה מדבר עעע"ק ובכהרייתא דידי' שהיון מוכיחים בי לא הבי ה"כ כהך תתעניתא דלישני נריעי מיועדת וכיולא כעיון שישמעו סעדים ואר עשתה הוא וכו' ער סוף דכריו · כל זה לנן כדיון לפי קט"ר לא שמיע לן הכי מתחר דכבר נהכאר הלוכא דמהר"ם דנס בהה"ת ליכל לומר אמי מהן בכיול להכס וזהוכה דגריע טפי מכל הך ליכני דלוקנהו כגת' מיוחד' מיועדת וכו' דהנהגודה"ת מיחת לוק לאו מס דמז בקדלי כדכתבי מס התום' ורש"י וכתו שכן נקלאר עליו מהרש"ם בתשו' חת"ם סי' ל"ל ודרב החנה כס"ת ל"ל לעיט כרכריהם ובכל כתב שים לתום ולריכה נע"א כ"ם וק"ו כהך ליכני רכרי"ף טפי מהך דקני כהודת' דידהו שהיו מדברים וכיוסם מודים שנתרלו ולא כעי דליהוי הך לרלוי כלפי סהדי וכתו שכן נהכאר מדברי רש"י וישרן כמיכין עליהי דכל מקום שהיו מדברים עעע"ק לא כעיון דליהוי לוקו דיכור כלפי כהדי שלא כל שמיהם מודים שהיה הרלוי כיניהם ונתן לה הקידושין פפ"ע וא"ל להך ליכני כפיהם הוכנין לקידושין וכיון שכן מוכרחין לומר כי היכי דלא היהוי חיוכת' מיהה להרב החכיב יהרב הנ' שכתבו כשם מוהר"ח תוטל כהה"ת דא"ל ה"א מקו' ול"א לי וכו' דהא דמדבר עמה היינו שמעו העדים וכו' דלוירי כשאינה מודם שנתרלוק והתנו להכי חיכתיך לעדים נס שדברוהם כלו שתותי' דחל"ה קנה נדידהו ממה שנתאר מהר"ם ורש"ל והנמכוים לתדיהם דכל שמיהם מודים קני ולא כעי הרלוי כלפי כהדי ואין כלפי הם כהרך מזל ונם על הרב החכיב נופיה לוק לה נתעורר על הרב מהר"ח מיטל כוה אלא ודאי מוכרחין הנו לומר שלא"כ הרב אלא מפיש שלא היה העדים מכחשת ואינה מודם שנתרלוק קני ואם היה מודים שנתרלו אין לנו כדיון כרליה העדים שלא שמעו אלא שמיהם מודים שנתרלו היא ואמרה אין אכל לי לה וכשהו היא"ת ע"ם הרב החכיב שנתרלוק מודים שהיון מוכיחות ואינה נלמוד דה"ק להמעניתא כהה"ת דל"ל ק"ל מיועדת לי מיועדת לי דאם היו עסוקין היה ק"ק ואי לא לא דגס כוו לא כעיון שישמעו העדים אלא שעסק אלא כל שב' מודים

ואשתא דהקשה להכי הא דאתרינן כרליכא עדים שא"ל ה"ת מקו' ולא אמר לי דאם היו מדברים עעע"ק דמקו' ואלי לו כדל"ל מיועדת מיועדת וכו' ג"כ אלא היו מדברים עמה כל"ק אם שמיהם מודים שנתרלוי קני ואם אינם מודם שנתרלוק לו כעיון לשמעו שישמעו היא ואמרה היו אכל לי לא וכאלו היא"ת ע"ם הרב החכיב שנתרלוק כודים שהיון מוכיחות ואינה נלמוד דה"ק להמעניתא כהה"ת דל"ל ק"ל מיועדת לי מיועדת לי דאם היו עסוקין היה ק"ק ואי לא לא דגס כוו לא כעיון שישמעו העדים אלא שעסק אלא כל שב' מודים

ברם הא דכעיון הכא שיהיו מדברים ונם כעיון שיהיה אלא דכור כבני עדים הכא אלא כשלא היה כבר דכור ואלו כיניהם מעיקר קודם לכן כלל וכלל אין אלו אם היה רלוי כניהם ונתן לה אח"כ כשתיקה כפני עדים מוסכין לאותן קידושין כתו דין הסכלוגות דאוסכין להם הלוכים דרבל' וכתב"ם הרב"ם שם כשקיב הגל · ובכן אחר כל אלא הדברים כהה"ת דכנה"ג וכנהת"ר להו היינו כדמשמע ליה לאתר נר"ו

ואינה מלי דמתמרן מקדמני ק"ס והרמוי תרני ותל"ה
לא הוי כלל לדעתך רבוותא דסברי הכי כעיון דוקא
דתרמוי כתבי סהדי ותל"ם מפי' כ' מודיס לא הוו קידו'
כלל אלא דלריך לפק"ד נראה לנו דוקא בהא דקנסה ר'
דנתן לה כסתם בסתיקה ולא ת"ל כלום כשעת נתינה
דהך קידו' לא מוקמינן לפו אלא תשוש שהיו מדכרים
עעע"ק או כעיון שיהיה לוחו כשעת כתבי סהדי כיון
שסס הן הקידושי' דהל"כ מנא ידעי דלשם קידו' מינהו
דכשעת סתינה לא היה שם דיבור ולמירם כעבור מה
שוה נותן לאכל כהנס"מ ואיה קשיבת מהר"ם דתיבת
חתם לתירה ודיבור שאמר לה כשעת הנתינה ק"ה ת"ל
ותיבת ערדים לחותם לתירה ותיבה לשם קידו' קלאת
גם לשון קבף ומיד ניערם והותרת אלא כיונה אלא
לשתוק דהויא תרי' מהאי טעמא דכבר נתרלית ות"ל
בא וקדשני כהויא ידעי לא כעי דהוי דיבור כתבי סהדי
אלא כל שסניהם מודים כגי דלא נרע אלי מהויא
תעו' דמהר"ם נופיה דלא קאמר לשון קידו' כלל אלא
אמי נותן לשם אסכה ותיבה ופושטין להם תשוש דקיימו
טעותא שהיו מדכרים עע"ק ויהיר לנו מהר"ם נופיה
שם כתי ל' דגם אלא כיתנו דכריהם ולא ידעי שנקרלית
אלא כ' מודים והיא מודים שנקרלית לו קודם שנריבה
גנו דמשמע להדיא דלא כעיון לההוא דיבורא בתבי
סהדי אלא דבני כהולאה דידהו דס"ה כהאי דהכא דלא
כעיון כתבי סהדי והא דנקט שאני הכא שמעינו שנדי
וכי היא לאו כדוקא וכדכתיבנא:

ואם נכסך לומר דאף ליבא דקאמר ששמעו העדי'
וכו' הוא כדווקא ושאני הכא שנעבעה בנדיה
והשליבה קי' דהא נריב טפי מהויא דכהויא עע"ק
קבלה קי' ולא השליבה בפני העדיה יכולי מחברא
אלא היה הרלוי בפניהם ולכך כל שהיא מודים שנקרלית
בני ' אבל כהא שנעבעה וכו' דלאחרא מילתא כנוף
הקי' עעמן דבדוקינהו מיד הכ"ד כעיון הוי תרלוי כתבי
סהדי עבל כהויא דהי' כל ליבא למימר כמשמע למר
נר"ו דכעיון בהי להויא תרלוי כתבי סהדי ולא בני
כב' מודים אלא דלמי קושר דשקלו והבעלו נראה
דכשנך כולהו לא כעיון לחותו הרלוי כתבי סהדי מאחר
דלאינהו עדיבי דלאבא כעדים כעיקר תעידתו להכך
ליבני בשעת הנקיבת ושם שקבלתן אלא השליבה נם
דלאבא רישותא דלא אמר לי' הו דלאמר יעידתי וכי הך
דכעיון בהו עסיקי' לא כעיון עסק והרלוי כתבי סהדי
אלא כל שסניהם מודים בני דלא נריבי הכי מהויא
קשו' דמהר"ם דנם בלשון להבה ובאבא דנריב טפי
מכל הך כולהו יעבל כהב-דנם אלא כיתנו ולא ידעו
שנקרלית שלא ששניהם מודים בני ומוסכין לאותם תקי'
ולריכה נע ת"ל כ"ם וק"ו כהנך כילהו דעדיבי
מהויא יהנם דהן אתת דאתרן לא פסק כפסקי כסה"ר
כהויא תשו' דמהר"ם הכי ע"כ לא פסק כויתיה אלא
כאתי דיקא מנויה להאי לישנא דאשכחני להכהו לנשבי
דאוקמהו כנני' אבל כעיון שהיו עסוקין לאותם תקי'
כאתי סהדי וכשניהם מודים בני בהה ל"ם דכוה לא
מצינו דקאי בשלמא דאם היתה לא הוה משתמיט שום
כיסק לפרש והי שאחר דכבר נתבאר מהויא דכלנות
ואתה שבי' רש"י עלה ואתרן הכיאה כפסקיו בשמו ואשם
בלהה דסה ואלי לא כעני לאותו הרלוי כתבי סהדי וכמו
כשוקרני דאה בעיעת דגם כהך כולהו לא כעי לאותו
תרלוי כאתי קאלא אלא כל בשניהם מודים בני וכאתיר:

ומיהא אתמן לכ"ל דהנם אתי"ל כהך תרתי אם
דהכ"מ ומס דהנהמ"ר בעי' כך דאלרלוי כאתי
סהדי אין לחו אך דכ"ם ועיבא למילף מיכם דאתי' ויאמ'
שהוה דיבר עמהם מאחלה והרלוי תרני מאחר שלא היה
כפ"ב וכו' לא מיקרי תרלוי ולאו כלום הוא כדאשתע
לים לאחר הרב הפוס' נר"ו מאחר דהא עדיפא דהכם
הכנה"מ אלאני דאיבא רישותא דעיקר הקי' דבדוקינהו
כהך ומיד נם דאיבא דכור שלם ומוכחר לשטותא ה"א
מק"ל מלי לאחני דהא אמן סהדי כהניא שאינה רולם
שהרי שרתינהו ואתן קא מיקמני לחו להנך קי' עסקם
ורלויים שהיה מקדם לאבע"כ כעיון לאותו עסק
כאתי סהדי ונם כסניא דהבע"ר דאיבא תרתי לרישותא
שלקח ידה כחזקה ונם כבעת כתיבת עיקר אלא לא אמר
לא כלום ביון דלא מוקמת להך קידו' כ"א עיקר עסקם
כעיון כאתי סהדי כהויא דדיס עי' כ' דנתן לה הקידו'
כבחזקה וכלל אבע"כ כל"ם נם שלקח ידה כחזקה
מאחר דאיבא תרתי לרישותא דת"ל כפ"ע ח"א מק"ל
לאתן מוכחר ונם לא דאו העדיס שבעבע' כנדיה וורקם
סקי' ולא כעי' שיהיו מדכרים אלא עע"ק אלא מציס
שלבע כזאת לקח ידה כחזקה ככב"נ לא כעי' להויא
דכורא דלאוקי דוקא כאתי סהדי אלא כל שיאמר שהיא
דיבר עמה מאחלה כיון לבילה ושכיהם מודים דאלרלוי
תרני סני דלא דמיא להויא דנבע"ר שלקח ידה כחזקה
והיא לא ודקא דלאחם ליבא דיבורא ולא קא ידעי כתבי
כאולא מי נתנם זה ואתן מודע לבילה מבריא קידו'
ליבהו ועד דמקדש כהו עסקם שהיה מאחלה אלא כ'
כעי דליבא כאתי סהדי ולא סני כשניהם מודים אלא
כב"ם דאלבא דיבור כהדיא דלאם קידו' ליבהו קאתי סהדי
ואיבו לריך להוכרא אלא מכוש שלקח ידה כחזקה אם
היבהו נופייהו תודו דכבר אלרלוי תרני סני והוה חיישי'
להנך קידו' אם לא ודקא טפי מעבין סבלוכא דאחשבין
לאם אפי' שלאם לאחר ואתן דבריך ואלרלוי לדשת רב"
ומבעבבי' בעי דהאם כשאם שלאם לה כעדיס ילא אמר
לה שום דיבור דאי לאו כאתי' דמקדש לא הוה חיישין
להו משמ"כ הכא דא"ל כבעת נתיבה כפ"ע ה"א מק"ל
נם שלקח ידה כחזקה אם תאמר יאמר שאני דיבר
ואלרלוי תרני והיא מודה שאלרלוי נם שלא היה כפ"ע
ולעבע בוראי לא דיבר מאיהה כפ"ע אין תרתי שלקח ידה
כחזקה וה"ל ת"א מק"ל ויהיב לה הקי' ולא ורקא ספיר
הוה מיקרי מרלוי מה שהיה ביוחם כרוקא כלא עדיס
ותיבי' להני קי' אך לאכם קובעת קאי מאחר דכל"ם
אלבא שהעדיס נופייהו מעיד לא ידעו ומכילו שקבל
הקי' והניעו לידה אי לא יאתי אחד מהם ליהו שהלקח
שהניעה הטבעת לידה וקרוב לומר לומר דמעיד לא
סניעה יהוחה כידה כלל ואפי' הניעה דולאת מעשה
ידה קטפרת ובבל מידה אי שהיא ורקא חוקם קבף דכל
הני ניחדינהו כל דלבא שהרי דמהרי דמעו הקידו'
לידה ואין כאן חשש קי' כלל וכמו שכתב האריך המהדבי
בניעין כסוף המעבדת והיא היא סיום תשו' מהר"ם
שהוכיח ככוף ס' נקוד שהכיאת מרן ותור"ם בסי' ל"ב
ול"ם אינו דומה כלל להנך נדיונות דתיבתי עלה דהך
מילתא דהויא כתבי ס"ק ועלה ונסתפק אי כעי' אחי
תרלוי תרני כאתי סהדי אי לא ובעיט לה וכו' עד וא"ל
כל"ד וכי כתבינ כד"ק דהנהו היינו דהנך שהרי דמהרי
הקי' קא מסהדי כתי שרחה דלא שבעל הטבעת לאך
תוקם ושדאינהו כאך סבי ונם כהויא דהנהמ"ר לוכאי

כמי דלא מסהדו דמלכד דלמטי לעניוי לירש נמי שפיר
לא ורקם הקי' אלא שלקח ירה כחוקם אלא כרעונא ובקן
כירק אבע"כ חיים כמו שפיקא ומי אמרינן כחפי סהדי
חוי"ק מצא"כ כנ"ם דליכא כל כמי הא עדיפא דנמי
אח"ל דלא כעי' כמי אמרינן כחפי סהדי ליכא למיחש
לה לפי שיאמר שהות דבר עמה מחחי' כיון לביאם
ואמרינן אמרי מאחר שהעדים מעיקר לא ידעו והכירו
שקבלה הקי' והניעו וכו' וכאמור ומה נם אלא ידעינן
מאי מעמא כפי הנערה מאי אחבי לן דיכולה הא כעי'
שהיה מורם שהקרקע וא"ת דהא קמ"ל דנם אם היה
מורה כאוקמו רבי אלא כלוש שוא מאחר דלאו כאחי
שהדי הא אלא"ם ליכא למיחש לאו לכתך קי' נם דלא
אמרינן אחרי כאחי שהדי אלא כל שב'מודים שפיר מדה
שנאמרי' לו מלבנים שני מהיינו טעמא דלאמרן כמרוב'
האמנם כאחה אמרו וכבר כאבנו דלא ידענה מאיזה
סיבה ושעם שלא בא לידו העמדת הדבר על בוריו ועל
מהכוונתו ושעם קבלת העדות נם כשני הנערה עד
שגדע מה כפיה אם קבלה או דוקא אז שהיה כבר הדבר
כיון לביאה והיה כאדעת' לו מאחי' או לא שאם היה
הדבר מהברר ומהאמת היעב נופל דעובדא ביכי הוה
וקבלה העדות היו יהיה כפני כולם נם אח כאים ואח
הנערה קיים מהכרר הדין להיכן נוטה הבעל הבעל אבא
לא ידעינ' מאי נידון כה למה לא הביא הענין לידי כדור
האמנם דכרינו אלא הם מנויעים על סדר דכריהו
ואמרוהו מנ"ר הרב הפוסק נר"ו:

מעתה נביאם ונסיקה לנר"ר מלידוד מנ"ר הרב
מסיים נר"ו לאמת שכת עוד כשלה שהעידו
העדי' שהם לא רצו הנשי' מידו ולא ידעו כמה קרם
וכו' והביא עלה משובת הרשב"א כסי' תם"ב וכו' שלריך
שהכדים ידעו מענם כשף קדושין בינתן לה ואם לא
ליכא מקו' אלא כני כחיים נהיכא לכר והמינה ליכא
רוחים וכו' והך דינא דהרשב"א דכאי' כעי רליכא ולא
כני כעידי ידיעה קמא ונם נלכב שם הפוך' דהשוחים
והקרובים אך התרדכי פ' האיחה כחב כשב הא"ח לפי'
לא רצו הנהיכה חין לכחל הקי' וכו' וכחב הרב"ם שלכ
דכבר הקדושי' דמו לד"מ דדינן כעידי ירידה הף אלא
רחיה וכו' האמנם כבר מור"ם כחבו סי' ל' שכחב וכו
דברי הרשב"ם ומוסכ"ם חולקין על התרדכי והלחיים
לפחוך עליהם נם הרב דברי יוסף סי' טו"ב כחב וכו'
ומיהא כל"ד אלא רצו ליכא למיחש להכי קידו' לגבי' עד
דרבותא ומ"מ מצים מומרא דקי' מובא עליבו לענין
"ח התרדכי ויש לבו כד אחר מנד ההכרעה וכו' ומעשה
דני היה לן שפירש"ם וכו' ומהאמ' שפיר וכו' עד ומטע'
זה נלע"ד דליכא למיחש להכי קידו' ולית כהו מדבים
ונב"ל בקיצור. על כל ליון הדברי לישרי לן דאלן כדיון
לא ידעינה לבוחי אימרת היך ילאו הדברים מכי קדום
מוצ"ן האלמן על הדברים מאי דקא מצים פלוגתא בין
הרשב"א והתרדכי בשם הרמ"ם נם בכה"נ כנ"ם שמני
העדים לא רצו הנשי' התרדכי אליבא דהרמ"ם ס"ל
דלא כעידי ידיעה כני וכדי לחוש להכי אליבא
דהרמ"ם כלא יצא לקרקה כבן מעשים ההכרעה וכו' כי
הדוחי קלא נה כיד הכלח שהמעיין שם כשם התרדכי
וכל הספרים המובבים לפחעקים רלה ירלה דכל
כה"נ דנ"ם שמני העדים לא רצו נם התרדכי הנ' לחיל
ומורה כחוקיה דהרשב"א דלא כני כעידי ידיעה לחוד
וליכא למיחש לכבי קידו' כלל וע"כ לא פליג התרדכי
ומיהא חב לכבי קידו' אלא רוקא כדלקיכא ה' עין כעידים
דלוין ליה ידיעה ודהוי והא לוין ליה ידיעה כלי דליכא
אלא דלחם הוא הקי' כחא דוקא דם"ל דליכא למיחש
ובריכא נמי לכל חם כ' העדים כמי לא רצו נם התרדכי
לרבי' כרמ"ם הוא ומיהא מודי' דרכבן דכוחי' דהרשב"א
ס"ל דלא כבי כעידי ידיעה לבד וכמו שהכיאתי' הדברי'
סיבב כדברי' להמעיין כלם שם כפ' האומר שכ"כ
הרמ"ם כלשון דלא' מן העדים לא דלם נלעה
מעשיות אין לבטל הקי' וכו' ועד עד דלם דבר מוכיח
וכדלם שיכול להיות וכרון כשורלם מעשה וכו' דמשמע
להדיא דדוקא מעשה רב' לא דלם לכל הכיאו דלם לכל
כדליכא לפי' אר אלא שפיכים יחד כמי לא רצו לומר
מקודם כלל לפי' מדבבן ונם שהביא דלים עלא
מדלמתי בנעין וכא"ם הן הם עידי ייחוד וכו' לא קשי
ליה מיהא אלא לענין אחד לבד לא לענין נם לענים
אלא דלאו וכן מדלם נם שם שפיים עלה וכחב עיין כפ'
כמנרש ובמעיין שם ודלם כפי' דהכי כוחו דבב כלאו
הדברים יוהר כפי' אחב רחב ומעשה כאר"ה דדוקא כיכא
דליכא אר אר אלא דלא היא דמיושבין לכל
כדליכא לפי' אר אלא דשפיים לא רצו ליכא למיחש כלל
וכדוחיה דברשב"א כמי שלשום:

ובן כחב מהרש"ם כם' כרם שלמה יו"ד ונרולה נוו
כחב מהדלמט דלפי' אם הא' דלה ואב' לא דלם
אין מושבין אע"נ דנדלה חולק כ' המרדכי כפ' האומר
כשם ברמ"ם וכו' מ"ש כ"ד דב' העדים לא דלו הנשוי'
אין לחוש כפי' הלו כלל לכ"ע עכ"ל. הרי לך מהדיא
כד אחרן ואו רשם נאמר על כפת"ה ח"ם סי' תל ושם
רלאו לו הדברים כבאבן שבחב הלם ב' הכדים לא רלו
ליכא כלישנא כלל כין הרשב"א והמרדכי הנ' וע"ב לא
כלישנא אלא דלא רלה וא' לא רלה הלהרשב"א אין חושבין
ולהמרדכי חושבין אמאי התיחו לחשבורם ל' קי"ל ומדברי
הרב דברי יוסף סי' טו"ב נם מהחם לא שנא מהיית נשם
שם כשבוכוחיהם הדברים שבוהרים כראמרן דלא קא
מצים פלוגתא בינייהו אלא בדליכא ע"כ דהא דלא
אכל שם נם שניהם לא רלו כ"ם נב"ע אין חושבין נם
להמרדכי דפ' האומר בשם הרמ"ם וכמו שעות בדברים:

איברא דמדברי הרשב"ם מבו"ם שם בשקלם נראין
הדברים לבאורה דכבר לה מר דפליגי
שב"כ על מה שפסק מור"ם להה דהרשב"א אכל אם רלו
הנשיכה מעם ליחה וכו' לוכן קידו' עד שיולאו הנשיכה
מעם כשב הלי כמ"ב שב' האומר כשב לפי' לא רלו הנשיכ'
מעם אין לבטל הקי' וכו' עד ש"ל כשמר וכו' נראם
רם"ל דליכא דשמר' הנו דפליגי אהרשב"א לפי' כשב'
לא רלו וכו' אלא שמעם מאחר שרלינו עיקרן של דברים
כשמר' נופים והשפוש והשמשכו' אחריהם דם"ל ש' יום
רהא ורלו כל שעם לא רלו כהא ורלו לא כליע אהרשב"א
נראין אמו לומחק כדבריו עם שהשבר לומחק כדי
להשוות דבריו עם עיקר דברי התרדכי שכאי כפי' וגם
עם כל הפוסקים הנ"ל דליכא פלוגתא ביניהו דהכי קאמר
רשם שכחב הסילה כשמ' ס' האומר כחב לפי' לא רלו
הנשיכה וכו' אין הכוונה דנם אם שניהם נתי לא רלו
דיכולים להשיב אלא דהכי כוונתו דקאי' לא רלו הכ'
אלא רואחד הוא דדוקא אין לכטל הקי' וכו' וגם שכלשון
דשוב שכאי דאיכו השוק ושוקי הנשבי' מאחר דשכוקרן
ומולאן של הדברים מכוחה הדברי היעב דש"ב לא קא
חיים מר שמר"ם הרמ"ם אלא דוקא כדה' הוא אלא

דלא

ואם ואם לא כשאבל כשאבל כמי לא רהו לא חיים לא
כמו שמבואר בדבריו והחס וחמ"ס פ' ה מנחם ונס
מת"ס כל הפוס' כתו' ה"כ נס הוא ל' הרב"ם בורמי
שכי הוא כוונתו וליכא דמיקא הוא לו לאפשר שים חסור
לגון בדבריו לאשוויי דבריו עם מה שמיכן בדבריו
והמר' נופיס ועם מה שהביאו בדבריו כל הפו' הנו'
ומ"ם מ"כ וכת"ם סי' ל' כתב כשם הרמ"ה וכו' לפ"ז ל'
בקידושין ג"כ מהני כלא רהיס ום"ל כהמר' וכו' אין זה
שייך לחתי' לשאו כתה שהביא להבדי המר' אלא דבריס
לאחריס הוא שהביא בשבין זה יהויו דשם כת"ם סי' ל'
כתב כשם הרמ"ה וכו' והשתא ל' בקידו' ג"כ כלא רהיס
אפי' כשאני שבריס שאני לא רהו וס"ל כהמר' שכתב
דשכ"פ כשר ה' מהני כלא היה והלא בהרשב"ה דס"ל
דאפי' לגבי ע"א שאני הלא מהני לא דמהני שהרי מציו
בי לעניו דו"ה קול קידו' דיחין לר"מ וכו' עד ת"כ נס
גבידי קידו' ת"ל דו"ה ס"מ דהמיא לר"מ לגמרי וכיון
שכן לשברת הרמ"ה כלתוד הוא דקאמר דכיון דס"ל
כר"מ נקריס כידושא כלא רהיס וקידו דיחין לר"מ
ת"כ כתי' שאני מהני ידושא לחיך אפי' לגבי כ' הבדיס
אבל לא לשברת המר' שאני הוא דקאמר אלא הבדבריס
אלא דלשברת המר' קול ולא פליג בהרשב"ה אלא
בדליכא עד ה' דלא רהיס וכו' רהא אבל בשאיכס שאני
לא רהו ל"ש מהו שיהו מה שברת לאסור לחתון כדבריו
ממה שנכשיל שהרי על פניו המשתעות דברי המר'
שיכון כן להדיא ומשה שהביאו כל הפו' לדעתו ואם
נפשך לומר שיכון כן משתעות ויהיכן על דבריס שכתב
הרב"ם מ"מ הא פשיטא דלא בכיכון אלו דמשמע
פשטן של דברי המר' ונס מה שכתבו הפו' תלויים הס
שאיכס לא רהו ל"ש ותבשי' דברי הרב"ם שדבריו הס
הפך כל הפו' כיחפן שכרחים הדבריס יותר כפשיטות
תליויה דהמר' דס' לחיתר שכתב כשם הרמ"ם דלא
קאמר דמהני אלא כע"ה אבל כשאבל שאני לא רהו לא
מהני ול"ש להרשב"ה ומחתר שכן בכ"ם דשאיכס שאני לא
רהו הכיכא תליכא דב"ע נס הליויה דהמר' שכתב
כשם הרמ"ם הנו' ליכא למיחש להני תרי' כלל ותמיהה
לן מאי הוה הנו' גר' ודלמא וידב לבל הני ספרי דרב
כרם שלמה ום' פת"ה ום' רש"ל ודברי יוסף היך תשם
דברי הרב"ם כשאיכן יחשם נ"ב נס בב"ם לשברת המר'
דב' להיתר הנו' ולא ניתשור להדיבה כוה על דברי
הרב"ם הנו' שיכון כן הדברי שלא רבל שאיכס שאני לא
רהו נס המר' לו' ושרשי כיוחים דהרשב"ה ולא פליגי:

האמנם היך שיהוי הדבריס כאמת דאפי' לא
יפלגי תרי' ספק נס בב"ם דנס לי
תפשין כתוכלם כתיוב לבל המר' דב' להיתר כשם
הרב"ם דבל כה"ג דב"ם דשאיכס שאני לא רהו לא ליכא
למיחש להני תליויה דהמר' הנו כרם הא ליכא קשן לפי
דברי הרב"ם תליויה דהרמ"ה חת"ת סי' ל' דלדידיה
לכתי ליכא למיחש נס בב"ם שאיכס לא רהו הכיכא
שני כידושא לחרי ותשים תיתיה דקי"ל דו"ה קול דבריכן
לעשות ן הך כבדין דליכא עב"ם כשילם דשם דליכא
תליכא דהמר' הנו' מ"מ הא תויה ליכא תליכי דהרמ"ה
ודיכן לחי למיחש לה ושכה לזה כתב עלה הנפץ
מגר"ן משעם ההכשה כת"ם כד"ק: ויהיה נס לזה
הדבריס הנו זיס כשיניו שהרי לדיכן לקבלנו הוראת
מרן לא מהני לן תידי כתקום דאיכי קשם כשם לתוצרת
נס דשהר הכי קשבי כה לקולא ויכתי שכן איכי נתיב

מגר"ן תשם על מהר"ם פלורנטין זל נם עולם שמוחל
לאחר קדר שפיקא כשלונהא דרכוותא לאי מכטלינן הקי'
מתחת העדיס שנפקלו מכח שעברו על החיס וכו'
והקשם עליו דהך שפיקא דשלונהא דרכוותא שכתב
כרב לדידן דקכלנו הוראות מרן זל לא מהני לן תידי
שהרי כתב כתבו כדיני קידו' יוד וכו' ככתוב כר"ן.
ושם הן הדבריס כשתת משה תחת ותורתו תחת וכיון
שכן אין לחיכו נופיס גר"ו שכתיס להלמודיס ועיין
למלוחיס הדיו כידו ועכיד דך שפיקא שתת מעיקרא
קרו לאו כטלין מכח שהשכחה דהלכתא כתוך דשכר
דשקעי הקי' דלדידן דקכלנו הוראות מרן לא מהני לן
מידי שהרי כבר כיאר לנו מרן בחס כתבו סי' ו' שבר
המתכיס לת"ם הדיכם והרשב"ן דחין לשתוך להקל
למעשה להוציאה כלא נע אפי' כשהכחה הפקר מציית
הקי' וכו' כתו שיעוש וכ"כ בפי' הרב המחכף שם בקי
ב"ח הגהכ"ח ת"ח ל"ה וזל לכל מור"ם בתבו ח"כ סי' ל'
ות' ות"ל כתב שאפי' שפקעם כפי' לין לעשות מעשה
להקל נס מהרי"ל וכו' ובן נרחה הסכת רבינו המחבר
בתבו סי' ו' מדיני קידו' וכו' כתו שיעוש וכיון שכן אין
הוא כת"ל נר"ו וקא עכיד ס"ם מכח ההשכחה דדילמת
הלכתה כת"ד דשקעי הקי' כגוקוס דמרן זל דלא פקעי
ומתלה לפ"ז נפל פיתא בבירה דלוא לן השתא הכא
אלא חד שפיקא מי הלכתא כהרשב"א או הלכתא
כהרמ"ה ויתו לא:

האמנם נס לזה תבריס לנוויזה הדב כרם שלמה
שם וזל בתוך דת"ו ע"ד אבל מה נעשה
ביום שירובר בנו הרב"ם שבתב דבת"ת סי' ל' כתב
כשם הרמ"ה וכו' ת"כ עדיין החשבת רשאוכה דל"ל
בתקומה עותרת דאפי' אלא רהו הכיתוך תידי לידם
כיון שידעו בעניו ושמעו שהם מקו"ים לחוש עדיין
לקי' ונס עו תמיכה ולא מסתבינא דכיון בתוה דב"ח
אין לך בו אלא מידושו דב"כ לא קאמר אתם דבידושם
אלא רהיס מתקויים היינו דוקא אתם דליכת רגלים
לדבר דהעדיס חזו להאי דעיולי בבידושי ופשם ולא עייל
לוכים תחריכא וכו' וכת"ם הטור שם כתת דוקא היא
דקאמר הרמ"ה דזהת העדות מתקיימת בידושה אלא
רהיס אבל בב"ד דהעדיס רהו לא שקדם דעכשו עם
הטבע אתת הקופה והעדיס אלכי תשם אתם כאשתעו
אתה לי מקו' ולא המתיני שם לרהות דאפשר שתטבעת
היס שם בחרן והיא לא אלכה כלום דהלא להמתין שם
לרהות אם אלא הנערה ואטבעת בידה דבודאי שתרינן
דאטבעת היס שם בחרן ואפשר שאם היו ממתינין היו
רואים הענין היטב שבך היה אלא אלכה בלום וכפרט
דבשאלכי העדות בפניה היא לא התירה אלכה דאת
ודאי בל בת"ג ב"ע נוהגו דעדיה ו' לוכים תשתיתה שלא
בראיה נתירה כדת וכהלבה וב"ם וק"ו דבשהלך לבדה
היה בב"ב אלא בשיותה דהרי אתי שרשו העדיס בל
הענין כרון הא קי"ל דהתקדם אחה בב"ב קדושו לוכים
קידו' כת"ם הטור וזה בשלו: ולא"ג דבתב בהגת"ד
לבתי יהה בחוקה הויא תרי הייני דוקא היכא דלא
ורקא ונס דתתחי דיבר עמה לבל בב"ד מי ואתר אלא
ורקא בין שהעדיס לא התתינו להוראת ועוד תבתי אלא
ידענו שם תתרצה לה דיבר עמה אלא שרשה הבל היס
בב"ב דאפי' קיימת לא ורקא אין בתבשיו בלוסובת"ם
הרב"ם דהחיה הבנת"ד אפילו שהיה לבוגה להתקדם
ליכי לעיים בדבריו בלוקן ב"ם בל דבריו דהמה בעפי

דהרוי כל"ם נם דאתום לכל הכבודות לחיות תחתיו ענין
הקדו' נדול ואתו תוספות לתעשה לבל יסכרו הנמלאי
מכל כסם"נ דכ"ם הה ודאי רחוי להקל ואין לחוש להחמי'
פהלטרפו הטעמי' דלוכת כל"ר הה ודאי לית לן למימר
שפתי' המחמיר לא פליג להחמיר אלא ככה"נ דלוכת
דעוקות תחרות אכל כסם"נ דלוכת רעוקות אחרוק נם
הם אולי ואודו דלא מחמרינן וא"כ לכ"ע מותרת וכתו
אכן מצינו למהרשד"ם בפי' יו"ד סב כל"ם שתפי' בהלטרף
מעשה לחכרין אלא לי אז ודאי רחוי להקל ואין לחוש
עוד לכאר המחמירין שתפי' המחמיר ל"ק להחמיר אלא
בכה"נ דלוכת נרועות אחרוכת אכל בהה נם הוא יודם
דלא מחמרינן וא"כ לכ"ע מותר' וכו' ועוש כתוכ ע"כ
הקצור:

באופן דאתוקה תשוב אתו למדין מכ"ם לענין
שלפניתו דלוכת נרועותת אחרוכת לכר
אלא דלוכת רעוקות רכות דקא ודאי דכין כה להקל
אלוכת דכ"ע יוכו סדרים של רכרים וספיקות וספיקי
ספיקות וריעוקות דלוכת כל"ם המחת הוא ס"ס אם הלכם
כהרשב"א ורכים הנתשבים עמו דכעינן דלוכה ורחים
ואת"ל דהלכה כהרמ"ה לרעת הרב"ם דכידיעה לחוד
סני דילמא ע"כ לא קאמר הרמ"ה הכי אלא ככה"נ
דחתם דידעינן דתקניתת עדות כרחים לתוך כרכתב
כרב מהרש"ח סנו אתל ככה"נ רב"ם שהעדי אלכו מפס
ואלא סתתינו לרתות אחפי הרמ"ה הנו' אזיל ומידה וכו'
כמ"ש הרב כתם שלמת סטו ומה נם שקבלת העדות
אלא כפנים היקה שאפשר שפות היקה תומרת אלא
קבלה כלום ומיקה נאמתת כמ"ש לעיל כפס הרשב"א
ומאחר שנם כעדיד אינם מצויים שקבלה אלא הפכו
פנימם והלכו כל כה"נ כ"ע מודי דעדות זאת אינה
מהקויימת אלא ברחיה נמורה כדת וכהלכה וכ"ם וק"ל
שפיה כע"כ וכי' וכמ"ש כל זה הרב כ"ם הנו' ואת"ל
נ"כ דאין לחלק תילוק הנו' לרעת הרמ"ה כמ"ש הרב
הנו אלא דבבל כה"נ ס"ל להרמ"ה דסני כידיעה לחוד
ואפשר שקבלה וכמ"ש נ"כ הרב הנו' אחז כתוחי הרמ"ה
שם כעמוד כ' כמו שלעיל אבתי תוכה להוסיף רילמא
כ"כ לא קאמר הרמ"ה הכי אלא היקא היכא שהקרקע
האשה לקידושין והנישם לקי בתכוונו רק שעדי לא ראו
המקח וכתו שכן מצינו לתוי"ט בקצו"ל בכלל שבקבל
על כ"ם דמחתר אלא ראתה הכתובה אפשר לומר וכו'
ולא הייתי דומיתי דכאן אתר שבקבל כשם ברמ"ם כי
מעשה הוה היה שהקרקע אשם לקי ובניתם לקי'
נקכוונו רק אלא ראתה הנקינם וכו' ועוד דמינם נשמע
נם לרעת הרמ"ה אלילים דהרב"ם ס"ל לרעתו הנם
כשבל העדים נמי לא ראו דסני כידיעה לחוד הניינו
נמי כרוקא היכא שהאשה היא הקונה לקי ובניתם
וכו' כמ"ש תוי"ט לרעת הרמ"ם שבקבל האתר אכל
ככה"נ דל"ם שהוה כע"כ אלקח ודה כחוק' נם הרמ"ה
הנו אוזל ומודה דלא סני כידיעה לחוד אלא דבל כה"נ
כ"ע מודי דעדות זו אינה מהקויימת אלא ברחיה נתידה
וכל דלוכת רחיה נתידה אינה דב"ע אין מוסכין לחוקם
קידו' כלל והנה לפ"ז כהנה עתה לבר הוא בני דילמא
אלין עוד חשם בקידושין הללו כלל כיון דמבחת
לא ה"ת אלא ספיקי כמדובר כ"ם בהלטרף עצמם
לעדדין אחזרות בדברות דאסורות ומיתת בבי בל דרך
שבקבל הרב"ם ודבר כרם שלמה דגם אתל"ת אתין לחלק
לדעת הרב"ם אלוכת דהרמ"ה שוש תילוק שהילקו גם

שהחת זם אינו שבחלוק' אחתיו' ואבחדים בדברי
מור"ם וצדבדי הרב כ"ם אב"ם אין לחוש כב"ר כיון
דאינ' כתם ספיקי וספיקי ספיקות ס"אי אלכ' בהרשב"א
ואח"ל דאלכם בהרמ"ה דילמת אלכה כמ"ר דזריקם
לתוך חיקה או שלקח ודה כחוקה לא חוות נתינם
וקידושין נם כל שלא נוערם כל דלא אתעוו ונם אח"ל
דהלכה כמ"ר דגם כדלא אתעוו כל דלא נוערה הוות
ס"ק מאחר שלא כת אתכר כפי' בדבריהם בכוונ אלא
דאתדבת ככר כת אתכר כפי' בנתולי אפי' פרישם
ואתרשד"ם וכו' ולענין דינא דבים וגרולים ס"ל וכו'
בכוונ וכיון שכן נם דאינה סכרת הרב"ח והרעז"ו וכו'
כיון דבעיקר דברי אתר"ם והנמצ"ר לא קוכר כפי'
דאתירי בבבי אלו לא תצינה הך מלתא ס"ם וכו שלא דהוו
כב' ספיקי ואתה נם שאפי' המחמירין לא אתרו אלא ס'
וכו' בכוונ אין לורך לצטות הדברים דבבר הם מדוחים
לעיל ולא עוד אלא שאתמירים נדולים ורבים ניתתו
והאוסרים היכן אלא מיעוטא ואם אינם אוסרים אלא
ס' ודאי דאתו להתיר בפס אלא כמ"ש הפי' וכו' בכוונ
ואו דאתו עדיבא דאפי' מאן דאתמיר אינה למימר
דאזיל ומודם בב"ם דאין בתן קידושין בלל נם אלא
זאקה וכו' בכוונ:

באופן זאת תידת העולה בללא דאלתא העולה
מאתקיבן דאבל הני טעמי דאתמרן נם
שבן אתת דבבינן קידו' אין להקל והפסינן לחומרת
בס"ם בפברת רבינו בתוך ודאולין לשיטתם ונם בס"ם
דפלונתא דרבוותא אד' הוא דאתי' בס"ם דאלקיתי
בהחיל דהרשב"א ס' נדולה וכו' אינה בתם מתבוותא
דבבדי אתום הוסר עדות לא אזולין בבי' תעשם ס"ם
בתרי ספיקי כמ"ם מהן אלכה רבינו הנדיל יהי שתו
לעולל נדול אחרונו אבלר בשם הרב ה"ר וכן העלה חרב
נבשית עילם בבתוב בבתיבתו יד הקדם על העלוותם
מ"ת בין דהשתא הבא לפים מהי דחויבה לפי קושר
ידיעתני והשתתני יד שנוי אבן יתתי דיבתי דאיב בב"ם
בתם ספיקי וספיקי דספיקי אולי ותידו כילתי רבוותא
דאולין להקל דגם אי הפסינן הבך יהרין נעתי יבדי
שנדהנו על דרך שתשם הר' הפי' אי תשם ספרת רבה וכל
אר לחודי' דקאי ולא כהלטרפו' שניהם תניב' אבור לאתוי
אלא ספיקי נם בחדא תניהו לאחר' וכתו שבבר בהבנו
בכל אדא אתתר קרי נעתי דאיבא דאיבא בהו ספיקי
פעתים שלאחר בחתה מהנה ב"ם בהלטרפות שניהם
נם יחד דאיבא בידוד ובידוד ואפי' בהניהם מתהפבים
וב"ם אפשם מתהפבים אפיר יאין לריך לאדון שהרבר
מוכן מאליו וכפירש שאין לריך בבידוד דעל בל אלא
נראה לפוש דיבא אפי' מיעוט שבלנו מה שהודעו מן
השמים דהא בשעת דקאי לבא לאתוקי בה בלל לפוש
בד תומר שבעולם ונערה דא שרויה לתקבבה לבל
נבר דו הולבין בלי פוש בקבוק:

ומה נם שפס נפל בקידושין עצמם אי הוו קידו'
אם לאו אי מתחת אפשרים לא ראו הבינים
או מתחת אלקח ודה בחוקה ונתן לה הקי דבהבך תרתי
הם הוא בנוף סקידושין אי הוו קי' הו לא בבל בהא
מדבבן הוא דאתתרינן בה דאלתוריתא אוקמינן
לאוקתה וב"ם הר"ן וביונ בם יד לאתרן מ"ם אוקי יד
בהנה"ם סי' בז וביונ שבן ראיתה אלא מדבבן לב"ע
דיונין בה להקל נם בם"ם לתוך ולא בעתן ג' ספיקי
וכתו שבן מפיק והבי הרב ס' מ"ר בשוק שער ח' שנם

שהוא זן מן מכח המחשירין דכעכין קידושין מין להקל
כם"ס כתב שם וזל פוף כל פוף עלה בידנו וכו' ואכי
סקטן מהפיה דרביט כרוך ומרבב"ן שוברנו וכו' כרוחם
פלין להקל כוח וולת כשלח יפיח עיקר המיסור כי הם
מדרבנן עב"ל תרי להריח כשלין עיקר המיסור מלח
מדרבנן לכ"ע רייטינן ביה להקל כם"ס לכר וכ"ם וק"ו
שכבר כתבנו דמשכחת לה כמה ספיקי וכבזל וכל זה
נ"כ הוא כתוכח כמוכלם שקבלה הקידושין ולא ורקח
כ"ם דלישכ נמי ספיקא נכון שמא ורקח לוחם תכף לו
מעיקר"ל לא קבלה בלל וכבזל רקח ודאי תו ליכא למיחש
שמי שמצא בעלמא תיקח לכתך קידושין כלל וכלל וזה

מם שנרחם לפקב"ל מה שכתב הכין כוחנת ווחו
דכרינו חלם למדודי הוא דכעי חכל לעניו הלכה
ולמעשה רילהון היא חמם הרבנים הגנופלחים חמורים
כהלכה וחמם יכחרו ולא חלו ולחי לים עי ניכו המוכן
להדם דעת יקיר עיניכו כחלור תורתו ויסולנו מצנוחת
וירחנו מחורתו כפלחות עב"ל הדין ועל הלחמ כהם
החופחים פה עוכם לעת בקדר כמשפטו חבל לחם
מרחם כהר

מלעיר ילחק הלעיר הליכו
סרדי ס"ע מחלא הלוי ס"ע

תו של בע